

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

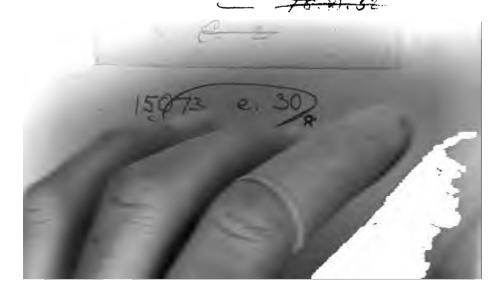
About Google Book Search

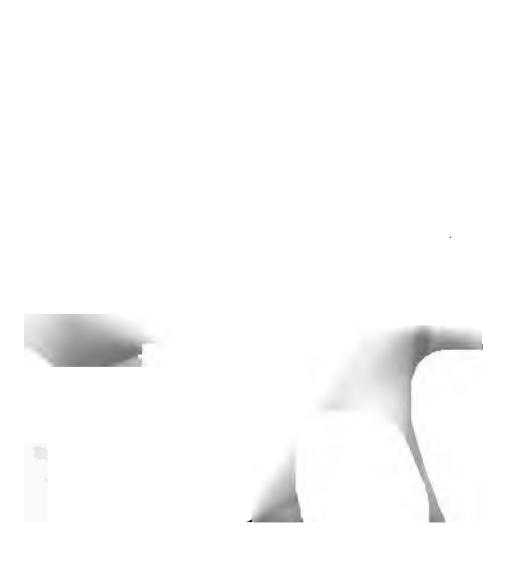
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

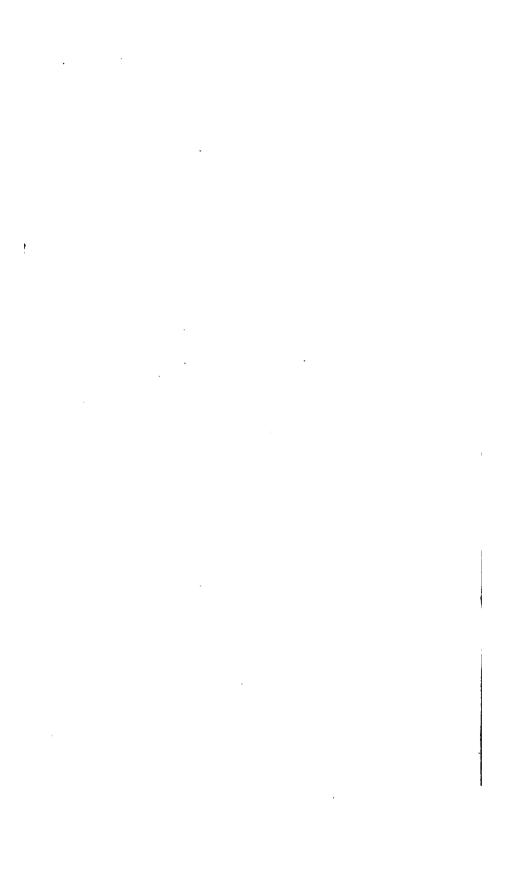
E.BIBL. RADCL.

!

.

OEUVRES

COMPLÈTES

D'HIPPOCRATE.

VIII.

8159. \$ 15

E.BIBL.RADCL.

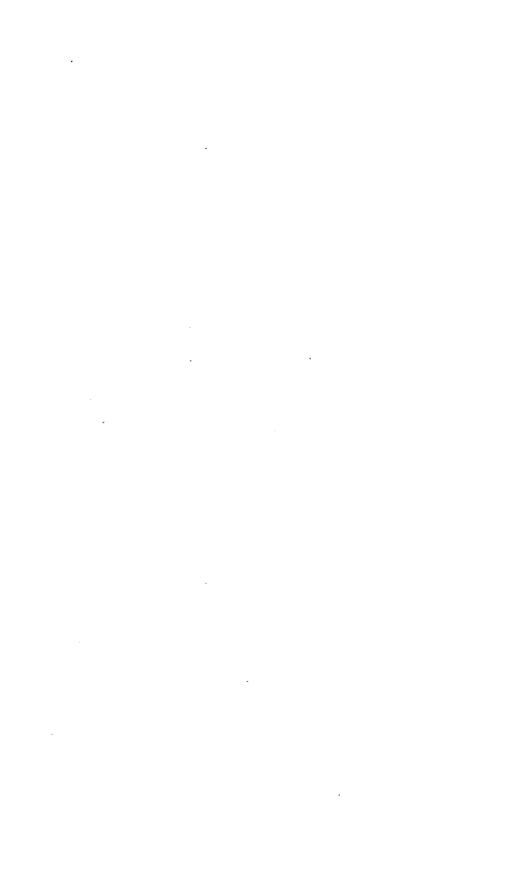

15073 e, 30 CR. O 101

.

•

OEUVRES

COMPLÈTES

D'HIPPOCRATE.

VIII.

Imprimerie de Ch. Lahure (ancienne maison Crapelet) rue de Vaugirard, 9 Après de l'Odéen.

I PR

URE :

Y MEA

OEUVRES

COMPLÈTES.

D'HIPPOCRATE,

TRADUCTION NOUVELLE

AVEC LE TEXTE GREC EN REGARD,

COLLATIONNÉ SUR LES MANUSCRITS ET TOUTES LES ÉDITIONS;

ACCOMPAGNÉR D'UNE INTRODUCTION.

DE COMMENTAIRES MÉDICAUX, DE VARIANTES ET DE NOTES PHILOLOGIQUES, Suivie d'une table générale des matières,

Par É. LITTRÉ.

DE L'INSTITUT (ACADÉMIE DES INSCRIPTIONS ET BELLES-LETTRES),

DE LA SOCIÉTÉ D'HISTOIRE NATURELLE DE HALLE,

DE LA SOCIÉTÉ DE BIOLOGIE DE PARIS,

DE LA SOCIÉTÉ MÉDICALE D'ATHÈNES,

ET MEMBRE CORRESPONDANT DE L'ACADÉMIE HERCULANÉENNE D'ARCHÉOLOGIE.

Τοῖς τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν όμιλῆσαι γράμμασι.

TOME HUITIÈME.

A PARIS,

CHEZ J. B. BAILLIÈRE,

LIBRAIRE DE L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DE MÉDECINE, RUE HAUTEFEUILLE, N° 49.

LONDRES, CHEZ H. BAILLIÈRE, 219, REGENT-STREET;

A NEW-YORK, CHEZ H. BAILLIÈRE, 1900. BROAD-WAY.

A MADRID, CHEZ CH. BAILLY-BAILLIÈRE, LIBRAIRE, CALLE DEL PRINCIPE, 11.

1853.

PRÉFACE.

I. Platon, dans un de ses dialogues, nous représente Phèdre rencontrant Socrate et lui parlant d'un discours dont Lysias, un des bons écrivains de ce temps-là, avait régalé (c'est le terme de Platon) une compagnie où lui, Phèdre, s'était trouvé. Socrate, qui était très-curieux de ces sortes de compositions, demande avec instance que son interlocuteur la lui fasse connaître; et bientôt. tous deux assis sous th frais ombrage, au bord de l'Ilissus, le discours ou thèse de Lysias sur l'amour est récité. Je ne rapporte ceci que pour montrer qu'à cette époque, au sein d'Athènes si occupée, malgré les armes et le commerce, les choses de l'intelligence et de la littérature tenaient une grande place. et que c'était l'habitude de lire, dans les sociétés, de petites compositions sur un sujet déterminé.

Ceci établi de la sorte, on peut revenir sur la Collection hippocratique et s'apercevoir qu'elle aussi contient des traces d'un pareil usage. Elle renferme un certain nombre de *Discours* qui ont dû être prononcés comme celui de Lysias, et qui, tous, soutiennent un point médical. Qu'ils aient été lus devant des assemblées plus ou moins étendues, c'est ce qui résulte du début même d'une de ces compositions, début qui prouve que de telles thèses scientifiques et littéraires étaient fort communes. L'auteur du livre de la *Nature de l'homme*

nous montre (§ 1) des philosophes prétendant qu'un seul élément est le fondement de toutes choses, mais se divisant sur ce qu'est cet élément; et il ajoute que le succès de ces diverses opinions devant les auditeurs n'est que passager, et que la vainqueur est celui qui se trouve avoir la débit le plus facila devant la foula. Ainsi on traitait devant la foule, pour me servir de l'expression de l'auteur hippocratique, en des compositions peu étendues, des questions quelquesois fort subtiles.

Au reste, c'est ce que fait lui-même l'auteur hip pocratique que je viens de citer. Les expressions dont il se sert en commençant témoignent qu'il s'adresse à des auditeurs, les avertissant tout d'abord que, s'ils cherchent dans le Discours qu'il va prononcer sur la Nature de l'homme, autre chose que ce qui se rapporte à la médecine et des excursions sur la constitution primordiale du corps humain, ce qu'il va dire na leur conviendra pas. Ainsi le traité de la Nature de l'homme, au moins jusqu'au § 9 exclusivement, est un Discours qui a été prononcé ou destipé à être prononcé devant une réunion curieuse de pareilles argumentations,

A la même catégorie appartient le traité de l'Art. Ce traité se propose de comhattre ceux qui prétendaient que la médecine n'existait pas et que la guérison, quand elle arrivait, était due non à l'art médical, mais à la fortune. On le voit, c'est encore ici une thèse purement générale. Du temps des . Hippocratiques, comme à toutes les époques, il se rencontra des esprits qui, frappés des incertitudes

de la médecine et voyant des maladies se terminer d'une manière fatale en maintes circonstances. malgré son intervention, ou d'une manière heureuse sans son intervention, nièrent qu'elle eut aucune puissance réelle, et pensèrent que les cas qui guérissaient auraient aussi bien guéri si le médecin n'avait pas été appelé. Quoique, dans le siècle des Hippocratiques, la médecine fût beaucoup moins savante et, par conséquent, moins puissante que de nos jours, et qu'ainsi la réfutation fut moins facile, toutefois l'auteur, bien que subtil. argumente avec une certaine habileté, et termine en se référant aux exemples des hommes sachant leur métier, qui se plaisent plus à prouver par des faits que par des paroles, et qui, sans s'occuper de discourir, sont persuadés que le vulgaire a plus de confiance en ce qui frappe ses yeux qu'en ce qui frappe ses oreilles.

C'est encore un Discours que le livre des Vents. L'intention de l'auteur est d'établir que toutes les maladies ont une cause unique, et que cette cause unique est l'air, ou, plus particulièrement, l'air qui est dans le corps, occ. Lui même résume son œuvre en ces termes : « Les vents sont, dans toutes les maladies, des agents principaux; tout le reste est cause concomitante et accessoire, cela seul est cause effective, je l'ai démontré. J'avais promis de signaler l'origine des maladies, et j'ai établi que le souffle, souverain dans le reste, l'est aussi dans le corps des animaux; j'ai fait porter le raisonnement sur les maladies connues, où l'hypothèse s'est

montrée véritable. Si j'entrais dans le détail de toutes les affections, mon discours en deviendrait plus long, mais il n'en serait ni plus exact ni plus convaincant. » L'auteur qui a écrit cet opuscule est un homme qui sait trouver de belles expressions pour rendre de belles pensées; on n'a qu'à voir son préambule. Toutefois, il est certain qu'il a donné dans les hypothèses scientifiques, qui, à cette époque, menaçaient de toutes parts la médecine, et qu'il a eu, de ce côté là, un esprit moins serme que l'auteur du traité de la Nature de l'homme, ou que celui du traité de l'Ancienne médecine. Il n'est pas impossible même que son Discours ait été positivement l'objet de la critique de ces deux écrivains. Toujours est-il que le traité de la Nature de l'homme et celui de l'Ancienne médecine combattent vivement des opinions qui sont les siennes.

Le traité de l'Ancienne médecine nous montre aussi cette habitude de soutenir en public des thèses sur des sujets médicaux comme sur tout autre sujet; car il dit, en commençant : « Tous ceux qui de vive voix ou par écrit ont essayé de traiter de la médecine.... » Le but de l'auteur est de faire voir le néant des hypothèses qui, admettant, comme c'était l'usage dans ce temps-là, le chaud ou le froid, ou le sec et l'humide dans le corps humain, faisaient dériver toutes les maladies de ces qualités ou éléments. Nul, dit l'auteur, n'est autorisé à placer la médecine sur une hypothèse, quelle qu'elle soit; car la médecine a des faits positifs desquels il faut partir de préférence à toute supposition.

On doit sans doute rapporter au même ordre de compositions le livre de la Maladie sacrée. En effet l'auteur s'est beaucoup moins occupé de donner la description technique de l'épilepsie et d'en exposer le traitement que de combattre une opinion qui avait cours de son temps. C'était une idée fort accréditée parmi les Grecs que cette affection si étrange par ses phénomènes était due à la colère des dieux; et, partant de là, des charlatans de toute espèce prétendaient la guérir à l'aide de pratiques superstitieuses. L'auteur hippocratique s'élève avec beaucoup de force contre une pareille crédulité. Au reste l'épilepsie n'était pas la seule maladie que l'on attribuat à une infliction divine; toutes, dans les ages pleinement théologiques, avaient été considérées comme provenant de cette cause générale. Ce furent les médecins qui successivement les ramenèrent dans la catégorie des phénomènes naturels; et les Hippocratiques, Hippocrate en tête, comme on peut le voir dans son traité des Airs, des Eaux et des lieux, tinrent ferme pour cette doctrine, qui est le couronnement de toute science, et, par conséquent, de toute philosophie.

En résumé, le caractère de ces dissertations est de porter sur un point philosophique de la science; elles ont été lues en public ou du moins elles ont été écrites pour l'être. De fait, du temps d'Hippocrate et de ses successeurs, à Athènes et sans doute dans le reste de la Grèce, on était dans l'usage de réciter de telles dissertations.

II. Il est bon de rappeler tous les indices, même

fugitifs, qui peuvent montrer une sorte de chronologie relative entre quelques-unes des pièces qui composent la Collection hippocratique.

J'ai fait voir, t. V, page 28, qu'il est un bon nombre de propositions communes entre les Apherismes et les livres des Épidémies. J'ai établi, ib. p.32, que les Épidémies peuvent servir soit à corriger dans les Aphorismes des fautes qui y sont depuis la première copie livrée au public dans l'antiquité, soit à suggérer une interprétation qui est la véritable. En un mot, cette comparaison, faite minutieusement, témoigne qu'en plusieurs cas les observations et remarques consignées dans les Épidémies ont été employées pour rédiger les propositions générales parallèles qui figurent dans les Aphorismes. Il en résulte donc de toute certitude que les Épidémies, du moins en ce qui concerne ces propositions, sont antérieures aux Aphorismes.

On doit considérer comme un des livres les plus récents de la Collection, les Prénotions de Cos. Cette compilation a été faite à l'aide de morceaux textuellement empruntés à plusieurs des traités que nous possédons. Voy. en preuve quelques remarques que j'ai mises là-dessus dans l'Argument du Traité des semaines, p. 628.

Les livres qui ne sont que des extraits, tels que le Mochlique, par rapport au Traité des fractures et des Articulations, et le livre de la Nature de la femme, par rapport à ceux des Maladies des femmes, sont, cela va sans dire, postérieurs la ceux dont ils émanent.

La composition du livre du Régime dans les maludies niqués est, d'après le dire même d'Hippocrate, venu après les deux éditions des Sentences cnidiennes. De là, on peut croire, sans pourtant que cela soit tout à fait sûr, qu'un des livrès cnidiens qui se trouvent dans la Collection hippocratique, c'est-à-dire le deuxième Livrè des maludies, qui paraît tenir de près aux Sentences cnidiennes, est, lui aussi, antérieur su traité du Régime dans les maladiés aigues.

Dans l'Argument du Traité des chairs, p. 577, j'ai constaté, entre ce livre et celui de la Nature de l'enfant, un rapprochement qui ne permet guère de douter que le premier ait fait un emprunt au second.

Ce sont autant de remarques qui fournissent quelques lumières à celui qui étudie la Collection hippocratique dans sa constitution interne et cherehe à se faire une idée du mouvement scientifique considérable qui y est représenté.

III. M. Meinecke a publié un mémoire sur les noms propres qui sont dans les Épidémies. Il est vrai, comme il le remarque, qu'un livre tel que les ceuvres hippocratiques, contient nécessairement une somme non petite de notions archéologiques ayant pour le philologue un intérêt plus qu'ordinaire et profitant par plus d'un côté à l'érudition; mus il est vrai aussi que, pour en tirer bon parti,

[!] Ueber dié Epidemien des Hippscrates, besenders in Rücksicht auf griechische Namenkunde; lu à la classe philosophico-historique de l'académie röyale des Sciences de Berlin, séance du 25 octobre 1852.

rien de mieux que la main d'un homme aussi versé que M. Meinecke en la connaissance de la littérature grecque.

Dans l'argument relatif aux *Epidémies*, t. V, page 14, j'ai entamé quelques recherches sur la clientèle des Hippocratiques. A ces premières notions, M. Meinecke en a ajouté d'autres fort intéressantes, en ce qu'elles montrent les médecins hippocratiques en relation avec les premières familles de la Thessalie et avec des hommes qui appartiennent bien à l'époque où l'histoire place Hippocrate, de sorte que tout concorde et concourt.

Il y avait en Thessalie, à Larisse, une illustre famille, les Alévades, dont Simonide, longtemps avant Hippocrate, fait mention. (Voy. Théocrite, XVI, 34; et son Scholiaste.) Un Alévas est mentionné \acute{Ep} . II, 4, 10.

Il est parlé, $\not Ep$. V, 25, à Larisse, d'une domestique de Dyseris. Dyseris, on le sait par Théocrite, ib., et par Aristide, Orat. X, p. 137, Dind., appartenait aux grandes familles de Thessalie.

Comme l'ancienne Dyseris, dont parle Simonide, fut mariée à un Échécratidas et que ce nom était particulièrement fréquent dans la famille des Alévades, il ne paraît pas douteux que l'Échécrate nommé \acute{Ep} ., VII, 78, ne doive être considéré comme appartenant à cette famille.

Un nom non moins célèbre dans la famille des Alévades est Simus. Un personnage de ce nom était à la tête du parti qui ouvrit à Philippe de Macédoine le chemin à la domination sur la Thessalie. De ce Simus doit être distingué un Simus plus ancien, qui, dans Simonide (Voy. le Scholiaste de Théocrite, l. c.), est dit le père d'un Alévas, aïeul de la famille. A un troisième Simus, intermédiaire entre les deux, se rapporte vraisemblablement le Simus nommé $\acute{E}p$. V, 53.

Il est parlé, Ép. V, 16, de Palamède de Larisse d'une façon qui paraît indiquer la maison d'un noble. Le médecin hippocratique fut appelé pour y traiter le mattre d'écurie, et un maître d'écurie ne peut guère se trouver que dans une grande maison. A ce propos, M. Meinecke remarque que, d'après Thucydide, II, 22, Polymedès et Aristonous de Larisse appartenaient au parti qui combattait le gouvernement des Alévades. Il est donc vraisemblable qu'en place de Palamedès dans Hippocrate, il faut lire Polymedès, d'autant plus que Polymedès se trouve nommé ailleurs, Ép. VI, 8, 18¹.

On peut aussi compter comme appartenant aux grandes familles de Larisse Gorgias, $\not Ep$. V, 11; Antimachus, $\not Ep$. V, 18; Eumelus, $\not Ep$. V, 23; Hippolochus, $\not Ep$. IV, 31; Theophorbus, $\not Ep$. V, 17; Ænesidemus, $\not Ep$. V, 19; Hipposthenès, $\not Ep$. V, 14; Scamandre, $\not Ep$. V, 15; Eudème, $\not Ep$. V, 20; Apellæus, $\not Ep$. V, 22; tous ces personnages sont dits expressément de Larisse, à l'exception du seul Hippolochus. Mais M. Meinecke ne doute pas qu'il ne fût aussi de cette ville; car Eusèbe, $\not Can. \ chron.$

^{&#}x27; Là, le texte est οίον Φαρσάλφ Πολυμήδει. M. Meinecke pense qu'il faut considérer Φαρσάλφ comme un nom propre d'homme, et lire, avec Palladius, οίον Φαρσάλφ καὶ Πολυμήδει.

page 181, cite parmi les princes thessaliens, un Hippolochus de Larisse, fils d'Alexippus; Tite-Live, XXXVI, 9, fait mention de celui-ci, et Polybe nomme souvent, entre autres V, 70, un Hippolochus d'Hippocrate était un homme riche et puissant, c'est qu'il possédait un village. Cette indication de M. Meinecke mérite d'autant plus l'attention que de la sorte on trouverait un lien de plus entre le IV-liuvre des Épidémies et le V, relations qui sont rares, comme on peut le voir dans ma dissertation sur la division de cinq livres des Épidémies, t. V, p. 3.

On trouve encore plusieurs personnages indiqués comme possédant des villages: Bulagorus, Ép. IV, 35; Amphilochus, Ép. IV, 35; Sosileos, Ép. IV, 30; Médosades, Ép. IV, 45. De pareilles désignations font voir certainement qu'il s'agit d'hommes riches; mais rien n'indique s'ils appurtiennent à la Thessalie ou à un autre pays:

Un Antilochus, Ép. II, 1, 10, est nommé à côté d'Alévas. D'une part on sait que les copistes ont confondu les noms d'Antilochus et d'Antiochus; d'autre part on sait par Théocrite, l. c., et par d'autres auteurs, qu'Antiochus fut le nom de plusièurs personnages d'une même famille, à Larisse, souvent alliée à celle des Alévades. Il est donc vraisemblable que, dans le passage hippocratique, au lieu d'Antilochus, il faut lire Antiochus.

Comme Scopas est un nom des princes de la Thessalie, M. Meinecke pense qu'il faut voir un de ces Scopas dans celui qui est nommé, Ép. II, 3,41;

mais cela me paraît tout à fait douteux. En effet, par un au tre ordre de considérations, par l'examen de l'affection qu'éprouva ce Scopas, j'ai été conduit à croire qu'il est non pas de Larisse, mais de Périnthe; dès lors il n'aurait plus rien de commun avec les princes thessaliens.

Quoi qu'il en soit de ce dernier cas, il résulte des curieuses recherches de M. Meinecke, que les médecins hippocratiques ont exercé leur art à Larisse parmi les familles les plus considérables de la Thessalie. Geci ne contribue pas peu à mieux asseoir et à mieux déterminer tout ce que l'on sait sur le rang qu'Hippocrate occupait parmi les hommes de son temps.

Il faut remarquer aussi que Anaxenor et Polyphantes, cités Ép. VII, 112 et 114, comme étant d'Abdère, figurent en qualité de magistrats sur des médailles de cette ville; c'est un nouveau point de repère entre les médecins hippocratiques et les personnages considérables des villes où ils exerçaient.

IV. Dans son travail, M. Meinecke a divisé les noms propres des Épidémies en trois groupes t 1° ceux qui, jusqu'à présent, ne figurent dans aucun ouvrage onomatologique; 2° ceux qui sont altérés ou suspects d'altération; 3° ceux qui étaient connus seulement comme noms mythologiques ou héroïques, et non pas comme appellations usitées dans la société.

1° Noms qui n'ont pas encore été notés: Agesis, Ép. VI, 4, 4; Aglaotelès, Ép. V, 65; Agrianus, Ép. VII, 4; Amphiphradès, Ép. VII, 12; Anechetus, $\not E_p$. VII, 46; Apellæus, $\not E_p$. V, 22; Aristocydès, $\not Ep$. I, p. 644; Harpalidès, $\not Ep$. VII, 6; Apomotus, Ep. VII, 97^1 ; Empédotime, Ep. II, 3, 4; Erasinus, Ép. I, p, 702 ; Eratolaus et Eratyllus, $\not E_p$. VII, 3 et 105; Evergetès, $\not E_p$. V, 97; Hermoptolème, Ép. VII, 11 et 14; Théophorbe, $\not Ep$. V, 17; Cænias, $\not Ep$. VII, 4; Cleogeniscus, $\acute{E}p$. V, 65; Cleocydès, $\acute{E}p$. VII, 1; Cydis, $\acute{E}p$. VII, 5; Cous, $\not Ep$. II, 2, 23; Léophorbidès, $\not Ep$. VII, 23; Métron, Μέτρων, Ép. VII, 48, nom singulier en place duquel il faut peut-être lire Μήτρων ou Μέτων; Mnesianax, $\not Ep$. VII, 45; Neopolis, $\not Ep$. V, 99, et VII, 30 '; Nicoxène, Ep. VII, 80; Prodromus, Ép. VII, 22; Posidocréon, Ép. VII, 35; Pantimidès, $\not Ep$. III, p. 60; Posidonie, $\not Ep$. VI, 7, 2; Sosiléos, $\not Ep$. IV, 30; Stymargès, $\not Ep$. II, 2, 4, et II, 4, 5; M. Meinecke, contrairement à l'opinion de Galien dans son Glossaire, pense que c'est un nom propre et non un sobriquet donné par dérision; c'est aussi l'opinion que j'ai suivie; Scomphus, $\not Ep$. V, 3; Terpidès, $\not Ep$. VII, 97; Temenès, Ep. II, 1, 7; IV, 25, IV, 26, et VI, 2, 19;Phaëthuse, $\not Ep$. VI, 8, 32; Philotimès ou Philotimas, $\not Ep$. VII, 124; Philistès, $\not Ep$. III, 2, et Philistis, $\not Ep$. VII, 420°; Phrynichides, $\not Ep$. I, p. 704;

^{&#}x27; Il faut lire 'Απώμοτος, comme le remarque M. Meinecke, et non, comme j'ai imprimé, 'Απόμοτος, quoiqu'il n'y ait pas de variante.

² Έρασῖνος et non Ἐρασινός.

³ Λεωφορδίδης, et non Λεωφορδείδης.

^{*} Νεόπολις, et non Νεάπολις.

^{&#}x27; Φιλιστίς ou plutôt, suivant la remarque de M. Meinecke, Φιλίστις.

Charion, Ép. II, 2, 1; il y a Chærion, Ép. III, p. 46, et VI, 6, 5; Chartades, Ép. VII, 10¹. 2° Noms corrompus ou suspects de l'être:

Androphanes, Ép. V, 80; si ce nom était bon, il devrait être accentué ἀνδροφάνης, et non ἀνδροφανής; mais il faut lire, d'après le manuscrit C, ἀνδροθάλης.

Artigenès, $\not Ep$. V, 20; ce paraît être une altération d'Antigenès, lecture qu'a en effet le manuscrit C; peut-être est-ce le même Antigenès que celui qui est mentionné $\not Ep$. II, 3, 11.

Archigetès, Ép. I, p. 694. Archigetès ne peut guère avoir été un nom propre. Les manuscrits ont ἀρχηγέτης, et c'est la vraie leçon; mais il faut y voir, non pas le nom d'un homme, mais l'épithète du Dieu sous les auspices duquel la colonie avait été fondée. M. Meinecke fait remarquer qu'il y a ainsi dans les Épidémies plusieurs désignations de lieux consacrés.

"Aσανδρος, Ép. VII, 54. Ce mot n'offre en soi aucune difficulté; mais, comme les manuscrits varient et que le manuscrit C a 'Οσάνδιος, M. Meinecke pense qu'il faut lire en deux mots ὁ Σάνδιος, le fils de Sandis. Sandis est un nom tout à fait accrédité.

Αὔδελλος, Ép. VII, 34. Dans le passage parallèle, Ép. V, 96, ce nom est écrit Βίλλος; et, quoiqu'on n'en connaisse aucun autre exemple, on pourrait s'y tenir, car Strabon cite un certain Βίλλαρος à l'égard duquel Βίλλος se comporte comme Κύλλος à

^{&#}x27; li faut écrire Χαρτάδη et non Χαρτάδει, de même que Εὐτυχίδη et non Εὐτυχίδει, Ép. VII, 67; remarque de M. Meinecke.

l'égard de Κύλλερος. Mais l'autre forme du nom, Ép. VII, 34, est trop singulière, quelque altérée qu'elle paraisse, pour être née de Βίλλος par erreur. En considérant les variantes, M. Meinecke pense que 'Λόδελος est la forme véritable, bien qu'il n'en existe aucun autre exemple à sa connaissance. Il regarde ce nom comme phénicien, n'y ayant rien d'impossible à ce qu'un Phénicien cût pris du service militaire dans la Thrace. Ne trouve-t-on pas dans les Épidémies la mention d'une femme esclave qui était de l'Idumée, Ép. II, 4, 5¹?

Dyschytas, Ep. VII, 34, doit être, sans aucun doute, remplacé par Dyslytas, donné par V, 85.

Hécason, Ep. V, 30 et 31, doit, sans doute, être lu Hécaton.

Έξάρμοδος, Ép. VII, 35. Ce mot est inadmissible. Le texte est à Έξαρμόδου παιδίσκος, qu'il faut écrire à εξ Άρμοδίου παιδίσκος, le jeune esclave de la maison de Harmodius.

Déalcès, Ép. III, p. 142, mot inadmissible, duquel il faut rapprocher la forme Éléalcès, qui se trouve VII, 122. Vu les variantes, la leçon véritable est Déléarcès, qui est dans le texte du commentaire de Galien.

Ένμυρις; ή Ἐνμύριος, Ép. IV, 51 et 52. Il faut lire ή εν Μύριος, la jeune fille dans la maison de Myris?

^{&#}x27;Le texte est ξ οὐδὰ αξμα ἐγένετο, en place de quoi M. Meinecke lit: ἡ ἰδυμαία ἐλέγετο. La vérité est que ἰδυμαία est donné par plusieurs mss.; mais ἐγένετο se trouve dans tous et même dans plusieurs citations de Galien que j'ai rapportées; la chose reste donc douteuse.

On lit, Épid., IV, 11. ὁ Μητροφάντου; plusieurs mss. ont ὁ ἐν Μητροφάντου le garçan de la maison de Métrophante. M. Meinecke pense que c'est la véritable leçon.

Musico mive, Ep. II, 1, 12. Ce mot a beaucoup embarrassé même les interprètes de l'antiquité; voyez les notes sur ce passage. Rejetant les anciennes explications, M. Meinecke propose de lire Múριος χεύνα, Pasebare chaunienne de Myris. Les Chauniens étaient une peuplade de la Thesprotie.

M. Meinecke pense, ce qui est vrai, en effet, que, en certains cas, les exemplaires mêmes dont se servaient les anciens avaient des fautes qui les ent induits en erreur. On lit, Ép. VI, 3, 22, οία ἐγ τληνῷ. Les commentateurs qui admettaient cette leçon disaient que Plènos était le nom d'une localité, sans pouvoir indiquer où elle était. D'autres exemplaires partaient ὡς ὁ σπλὴν οίω. Ceci, dit M. Meinecke, conduit à la vraie leçon, qui est sans doute ὡς ὁ ἐν Πλινθίω, comme l'homme habitant le Plinthium; le plinthium étant le nom d'un quartier, probahlement du marché, comme à Tégée dans le Péloponèse; voyez Meinecke, Vindicie Strab., p. 119.

Il trouve up autre exemple de ces anciennes leçons vicieuses dans Ép. II, 2, 3: ή σεράπες. On peut voir dans les notes sur ce passage l'explication dennée par Galien en son Glossaire. Profitant d'une variante fournie par C, M. Meinecke lit ή Σέρα παῖς, la fille de Seras; Seras est un nom spartiate, duquel il se trouve des exemples dans le Corpus inser., nº 1279 et nº 1384.

Ήγασιστράτιος, Ép. IV, 25. M. Meinecke suspecte ce nom et pense qu'il faut lire Ἡγασίστρατος, attendu que la forme allengée des noms composés avec

στρατὸς ne se trouve que dans la grécité du moyen âge.

Θρίνων, Ep. V, 76, n'étant susceptible d'aucune explication étymologique, doit être remplacé par 'Ρίνων, qu'il faut mettre aussi dans le passage parallèle, Ep. VII, 38, en place de ζήνων; car là les manuscrits ont phνων et pίνων.

Kλινία, Ép. IV, 48, a été pris pour un nom de femme; mais le masculin Κλινίας ou Κλεινίας ne peut donner au féminin Κλινία; or les manuscrits ont λινία, et nous sommes à Ænos, ville de la côte de Thrace; en conséquence M. Meinecke lit Αἰνία.

Κρατίη, Ép. I, p. 650, est donné comme nom de femme, mais il est mal formé; et, venant de Κράτης, il devrait être ou Κράτεια ou Κράτις; c'est, en effet, à cette dernière leçon que conduit le manuscrit A, qui a, non κρατίη τῆ, mais κρατιαίτη, en place de quoi il faut lire Κράτιδι τῆ.

Κλόνιγος, Ep. VII, 415; lisez : Κλόνηγος, avec le manuscrit C.

Cléonactidès, Ep. I, p. 698; lisez, avec les manuscrits, Cléanactidès.

Κυρήνιος, Ep. V, 29. M. Meinecke regarde ce nom comme corrompu, mais sans pouvoir le restituer.

Λεάμδιος, Ep. IV, 41, mot inexplicable; la leçon primitive était peut-être Λεάνδριος.

Mελιδίη, Ép. I, p. 716, nom altéré; la correction est incertaine, peut-être Μελησίη, nom conservé par Suidas, ou Μελιτίνη, voyez Franz, Corpus inscr., vol. III, p. 1141.

Νέριος, Ερ. V, 50, ή παρθένος ή τοῦ Νερίου. Le nom

Nέριος n'est pas sans exemple; mais l'article, que notre auteur n'emploie que très-rarement dans de telles liaisons, montre qu'il y a ici quelque altération. M. Meinecke propose ή τοῦ Λερίου, la fille de l'homme l'île de de Leros; Hippocrate désignant souvent ses malades par le nom de leur pays, par exemple ὁ Πάριος, Ép. III, p. 102¹, et ὁ Λὶνιήτης, Ép. V, 61².

'Ονισαντίδης, Ép. VII, 78; lisez: 'Ονησαντίδης, nom patronymique qui suppose un simple 'Ονήσας.

Τηκομαῖος, Ép. IV, 24, ή παρὰ Τηκομαίω ἀγορηνόμου θυγάτης, la fille de l'intendant du marché qui se trouvait chez Tecomeus. Le nom est corrompu, puisqu'on ne peut y discerner aucune étymologie. M. Meinecke veut qu'on lise: ἡ παρὰ τῆ Κόμεω ἀγορηνόμου θυγάτης, la fille d'un intendant de marché (ou plutôt, à cause de l'absence de l'article, prenant ἀγορηνόμου pour un nom propre), la fille d'Agorènome, laquelle habitait ches la femme de Comès. Le nom Κόμης, avec son génitif ionien Κόμεω, est donné par Chœroboscus dans Bekker, Anecd., p. 1188.

Φιλὶς, $\acute{E}p$. IV, 4, est un nom de femme, comme l'accent l'indique.

Φιλία, Ep. VII, 35; il y a, dans le passage parallèle, V, 97, Φίλη; c'est cette dernière forme qu'il faut prendre; Φιλία est suspect, ne fût-ce que par l'absence de l'ionisme.

L'homme de Paros, et non, comme j'ai traduit, l'homme de Parium.

² D'après Galien, dans son Glossaire, αἰνιήτης signifie l'homme d'Ænos; mais il a confondu Ænos et Ænia.

8° Noms mythologiques et héroiques qui étaient passés dans l'usage de la vie civile :

Andreus, Ep. V, 4. Toutefois, comme les manuscrits ont des variantes, il serait possible qu'il fallût lire Andreas.

'Aγελώος, Ερ. IV, 6. Ce nom appartient vraisemblablement à la Thessalie, où on cite un fleuve de ce nom dans la Phthiotide. Les Thessaliens étaient une peuplade venue de la Thesprotie, et l'on concoît très-bien qu'il v ait eu, dans leur nouvelle patrie, le nom d'un fleuve de leur séjour primitif. Le même nom doit être rétabli Ép. II, 2, 18, où on lit ώπει δε ως έγω οίμαι' τα 'Αργελάου πρός τῷ πρημνῷ. Mais deux manuscrits ont 'Ayeldow, et deux autres Άργελώου, ce qui conduit également à 'Αγελώου. Six manuscrits ajoutant of devant ra, M. Meinecke prend cette lecon et traduit : Il demeurait, je crois, où se trouve la maison d'Achelous. Il y a des exemples de &; dans la signification de localité; et quant à τὰ 'Αγελώου, pour signifier la maison ou le domaine d'Achelous, il y en a plusieurs exemples dans Hippocrate : Ep. I, p. 684; III, p. 52, et III, p. 54.

Ηρακλής, Ép. II, 2, 14. Cependant M. Meinecke doute que ce nom ait jamais été en usage dans la vie ordinaire, et il pense qu'il faut line ici Ἡρακλείδη, ce à quoi conduit aussi le manuscrit C, qui a Ἡράκκλείδες; comparez Ép. IV, 34.

Thestor, $\not Ep$. IV, 9.

¹ Le manuscrit C a έγωμαι, ce que M. Meinecke présère.

² Dans ce dernier exemple, πλησίον τοῦ Πυλάδου φικει, les manuscrits ont τῶν, qui doit être préféré.

Hippothous, Ép. VI, 8, 40.

Cecrops, Ep. IV, 25.

Cleochus, Ép. VII, 47.

Minos, Ép. IV, 39; mais comme le manuscrit J a Μίνωνος, il faut peut-être lire Μίχωνος ου Άμεινωνος.

Mεγαρεύς, Ép. IV, 20; τῷ Μεγάρευς, ou plutôt Μεγαρέυς. V. J'ai réservé pour un paragraphe à part un nom propre que j'ai supprimé et que M. Meinecke rétablit. Comme il s'agit d'un endroit difficile à plus d'un titre, je vais, avant toute discussion, mettre, à la suite les uns des autres, les passages nécessaires.

Ép. IV, 7: « Après les neiges on eut le vent du midi et de petites pluies; des coryzas éclatèrent avec fièvre et sans fièvre; chez un qui avait antécédemment souffert dans le milieu de la mâchoire, le mal se jeta à droite sur les dents, les sourcils et l'œil. »

Ép. IV, 40: « Les médicaments mis dans les narines, quand il y a fièvre: si la douleur se calme, il coule des humeurs épaisses par le nez; si ni la douleur ni la fièvre ne cèdent, des humeurs ténues et peut-être enflammées. Ainsi il coula des humeurs ténues chez Hégésippe, à qui on mit un errhin pour la nuit; mais des humeurs épaisses chez l'eunuque résidant à Corinthe; s'il le faut, gratter les dents; le poivre¹. »

^{&#}x27;Τὰ ἐντεθέντα ἐ; τὴν ρῖνα, ἢν πυρετήνωσιν, ἢν μὰν λυθή ἡ ὀδύνη, παχέω κατὰ τὸν μυπτῆρα ρεῖ ' ἢν δὰ μήτε ὀδύνη μήτε πυρετὸ;, λεπτὰ καὶ ἴσως πυρώδεα, οἶον τὸ μὰν λεπτὸν 'Ἡγησίππφ ἐ; νύκτα προσθεμένφ ' τὸ δὰ παχὺ τῷ ἐν Κορίνθφ εὐνούχφ ' εἰ δεῖ, τὸ σκαλεύειν πέπερι. On peut voir dans les variantes que le texte de vuig. était pour la fin : τῷ ἐν Κορινθῷ εὐνουχοειδεῖ τῷ Κελεύρεος ἢν. Πέπειροι. Je ne reviens point sur πέπειροι, qui doit être lu en effet πέπερι, et je rappelle que le manuscrit C a la variante σκελέδρεος.

Ép. VI, 6, 13: « Chez ceux qui, souffrant des dents, ont un écoulement ténu venant de la région sourcilière, chez ceux-là un errhin fait avec du poivre et bien appliqué amène le lendemain un écoulement épais, pourvu que les autres accidents ne l'emportent pas; chez Hégésippe, le somnifère introduit ne fut pas le plus fort; mais Hégésippe avait eu les dents grattées avec un peu trop de force. »

Ép. IV, 52: « La fille d'Enmyris (voy. plus haut p. xv, la correction de M. Meinecke) eut de la fièvre, et il s'écoula de l'oreille une humeur purulente vers le huitième jour. Il y en eut aussi qui avaient une dent cariée; là se fixait une douleur, et parfois il se formait tout autour une suppuration. »

Ép. VII, 25. « La dent d'Hégésistratius (voy. plus haut, page xvi, la remarque de M. Meinecke sur ce nom): lui, avait une suppuration près de l'œil; il se forma une suppuration vers la dernière dent; aussitôt, guérison complète de l'œil; un pus épais venait par les narines; à la gencive, des lambeaux de chair, petits, ronds, se détachèrent; chez lui il semblait devoir s'opérer une suppuration à la troisième dent, puis cela se détourna, mais tout à coup se tuméfièrent les mâchoires et les yeux. »

Ép. VI, 6, 12: « Les oreilles en été: rupture de l'abcès au cinquième jour, quelquesois même plus tard; les tumeurs aux gencives et à la langue abcè-

^{&#}x27;Ηγησίππφ γάρ τὸ ὑπνικὸν ἐντεθέν.... Je doute maintenant beaucoup de la leçon ὑπνικόν; j'y reviendrai- un peu plus loin.

dent le septième, et particulièrement les suppurations dans les narines. »

Je regarde tous ces paragraphes comme se rattachant à une seule et même affection qui a fourni, suivant moi encore, la proposition, Ép. II, 1, 7, où il est dit que, la crise par l'expectoration, par l'hémorrhagie, etc., faisant défaut, il y a des dépôts sur les dents, sur les yeux, sur le nez. Quand on examine les différentes connexions de ces passages, on reconnaît qu'ils tiennent à cette grande épidémie de Perinthe pour laquelle je renvoie au sixième livre des Épidémies (t. V, p. 260). Au résumé que j'en ai donné il faut ajouter ces inflammations et ces suppurations des oreilles, des narines et de la bouche. Du reste, voyez, sur ce point, ce que j'ai mis en tête du paragraphe 25, Ép. IV.

Cela étant, la conjecture de M. Meinecke, qui veut qu'au lieu de lire è ν Κορίνθω on lise èν Περίνθω, se trouve justifiée. Il s'appuie surtout sur un passage de mon argument aux livres des Épidémies, t. V, p. 40, où l'on voit que les Hippocratiques avaient beaucoup exercé leur art à Périnthe; mais ceci était trop général pour effacer, sans manuscrit, un nom de lieu dans le texte, au lieu que la connexion des cas pathologiques, si elle est réelle comme je le pense, détermine positivement l'endroit où l'observation fut recueillie.

M. Meinecke prend en main la désense de la le con σχελεβρέος du manuscrit C. Du moment qu'un homme aussi versé dans l'onomatologie grecque ne trouve aucune difficulté à recevoir ce nom, je retire

ma conjecture, qui m'avait été suggérée surtout par l'étrangeté de ce nom; et on lira, Ép. IV, 40: τὸ ἐἰ παχὰ τῷ ἐν Περίνθω εὐνουχοειδεῖ τῷ Σκελεβρίος ἦν · πέπερι; mais des humeurs épaisses à l'homme d'apparence d'eunuque résidant à Périnthe et appartenant à Scelebreus; le poivre. Il reste certain que, dans ces cas, les médecins hippocratiques employèrent le poivre en errhin; il reste certain aussi, par le passage parallèle, Ép. VI, 6, 43, qu'ils grattèrent les dents; c'est ce qui m'avait suggéré σκαλεύειν; mais, quand un texte peut aller, il est plus sûr de n'y rien changer.

Dans ce même passage, Ép. VI, 6, 13, il est un mot auquel, dans le temps, je n'osai pas toucher, mais qui maintenant ne me paraît pas pouvoir être supporté. Il s'agit de τὸ ὑπνικόν. Ce n'est pas un somnifère qu'on mit en errhin, ce fut du poivre; on a d'ailleurs la vraie leçon donnée par le passage parallèle, Ép. IV, 40; c'est ἐς νύκτα; on mettra donc ἐς νύκτα au lieu de ὑπνικὸν, et l'on traduira: Chez Hégésippe, l'errhin mis pour la nuit....

VI. M. le docteur Landsberg, de Breslau, a publié une bonne dissertation sur la peste d'Athènes.

L'intérêt ne cesse jamais de s'attacher à ces grandes épidémies qui ravagent les sociétés et esfrayent les hommes. Comme, fort heureusement d'ailleurs, elles ne se reproduisent qu'à des intervalles éloignés, la connaissance n'en peut être acquise que par le travail collectif des générations, c'est-à-dire

¹ Ueber die in Attica zur Zeit des Peloponesischen Krieges herrschende Pest, eine Nachlese.

par l'histoire. Et comme, d'un autre côté, elles attirent vivement l'attention, soit par rapport à la théorie (quoi de plus obscur que leur étiologie?), soit par rapport à la pratique (quoi de plus meurtrier que leurs apparitions?), l'histoire bien dirigée s'occupe de jour en jour davantage de les décrire et de les comparer pour parvenir à en faire, s'il est possible, un système. Ce sont des considérations de ce genre qui ont conduit M. le docteur Landsberg dans la composition de son travail, et je suis heureux de revenir, avec un si bon guide, sur un sujet qui m'a déjà occupé. Voy. t. V, p. 63.

Fixons tout d'abord le point du débat. M. Landsberg est d'avis que la peste d'Athènes fut le typhus pétéchial si souvent observé par les modernes dans les armées, dans les hôpitaux encombrés, dans les prisons, etc., et qu'elle naquit dans cette ville par des causes tout à fait locales. Au contraire, mon opinion, se conformant à celle de Hecker, est que l'épidémie qui sévit à Athènes ne fut qu'un épisode dans une grande maladie dévastatrice de beaucoup de pays, et qu'en conséquence, très-vraisemblablement, elle diffère du typhus pétéchial.

Le premier et le plus fort argument de M. Landsberg est tiré de la situation d'Athènes à cette époque. La guerre du Péloponèse avait éclaté; et, conformément à l'admirable plan de Périclès, les Athéniens se renfirmaient dans leur ville imprenable, laissant les Lacédémoniens dévaster leurs campagnes; puis ils prenaient leur revanche à l'aide de leur marine, qui alors n'avait point de rivale. Mais, tant que l'armée lacédémonienne était dans l'Attique, les gens de la campagne cherchaient resuge à Athènes avec toute leur famille; de là un encombrement extrême dans cette grande ville, c'est-à-dire la condition essentielle au développement du typhus pétéchial. On est donc tout porté à croire qu'en effet il s'y développa; et, si on ne connaissait que ces deux choses, l'encombrement et la maladie fébrile qui éclata, on serait inévitablement conduit à y voir le typhus. A la vérité, il y eut autre chose, à savoir que la maladie régna ailleurs qu'à Athènes; mais M. Landsberg en tient peu de compte, ou plutôt il écarte cette objection en rappelant que Thucydide dit expressément que la maladie fit explosion à l'improviste parmi les Athéniens (ès dè the 'Αθηναίων πόλιν έξαπιναίως ενέπεσε); ce qui donne à penser que pour Thucydide la maladie était sans connexion avec celle qui régnait ailleurs. En troisième lieu, M. Landsberg fait remarquer que Thucydide rapporte seulement comme un bruit (¿s λέγεται) l'origine éthiopienne de cette peste; la malignité en fut si grande tout d'abord que les Athéniens accusèrent les Péloponésiens d'avoir empoisonné les puits du Pirée, localité où se montrèrent les premiers cas; et M. Landsberg pense que Thucydide ne rappela les dires sur l'Éthiopie que pour esfacer de la mémoire ces haineuses impressions.

Quant aux symptômes en eux-mêmes, ils sont tels que rien n'empêche d'y voir ceux du typhus, quoique rien n'empêche, non plus, de les rapporter à quelque fièvre différente. Car on sait combien les fièvres éruptives présentent de variétés dans leurs transformations épidémiques. Ceci soit dit en passant pour ceux qui chercheraient dans l'étude seule des symptômes la solution de la difficulté qui nous occupe ici.

M. Landsberg pose quelque part dans sa dissertation qu'il ne faut pas perdre de vue un seul moment la description de Thucydide; car ce n'est que par elle, en la comprenant bien, que nous pouvons arriver à un résultat, si un résultat est possible. Il importe donc de le suivre pas à pas avec toute l'attention que méritent l'importance du sujet et la gravité de l'historien.

Tel est aussi mon avis. En conséquence, laissant de côté la mention hypothétique de l'Éthiopie, mais remarquant que Thucydide affirme positivement que la maladie s'étendit en Égypte, en Libye, et dans la plus grande partie de la terre du grand roi, remarquant, en outre, qu'il ajoute, comme un bruit, il est vrai, qu'elle avait régné à Lemnos et en d'autres lieux, je ne puis me dispenser de faire entrer ces renseignements dans l'histoire de la maladie. Il est clair que, pour Thucydide lui-même, la peste d'Athènes n'était pas chose isolée, et qu'il la rattachait à l'épidémie qui avait sévi dans l'empire des Perses. Je ne vois aucun moyen d'écarter ces dires de l'historien; ils pèsent de tout leur poids sur la nature de cette affection; et, s'il est vrai qu'elle avait régné en Égypte, en Libye, en Perse, la peste d'Athènes n'est plus une fièvre autochtone, née dans la ville sous des influences locales. Il faudrait donc dire qu'il y eut deux maladies contemporaines, mais isolées; l'une qui sévit en Orient et qui fut une peste indéterminée; l'autre qui sévit à Athènes et qui fut le typhus pétéchial. Une telle coïncidence n'est pas facilement admissible; en tout cas, Thucydide n'y crut pas; ear il se sert du même mot, la maladie, vócoc, pour désigner et celle de l'Orient, et celle d'Athènes.

Mais, dit M. Landsberg, la maladie éclata soudainement dans Athènes. Ceci ne me paraît pas un argument suffisant pour rompre toute connexion. Nous avons vu, en 1832, lors de la grande épidémie du choléra, le fléau sauter de Londres à Paris saus intermédiaire; un historien aurait pu dire, comme Thucydide, que tout à coup le choléra fit explosion dans la capitale de la France; ce qui n'empêchait pas qu'il venait de loin et qu'il n'était pas particulier à Paris. Au reste, les grands centres de populations paraissent avoir la propriété d'attirer, à longue distance, ces fléaux voyageurs, et il n'y a rien d'étonnant à croire qu'Athènes, si peuplée en tout temps et chargée alors de tous les campagnards qui avaient reflué dans ses murs, fût subitement envahie, quoiqu'alors la maladie se trouvat encore loin d'elle

Ce fut par le Pirée, par le port, que l'invasion s'effectua. En effet, dans ces communications pathologiques, les ports des villes sont toujours attaqués les premiers; et, s'il n'y avait pas eu arrivée de la maladie par le dehors, la chance était aussi grande contre la ville que contre le Pirée. L'élec-

tion du port est un argument qui a une certaine force pour une origine extérieure.

On a fait aussi valoir en faveur de la localisation de la maladie à Athènes l'immunité du Péloponèse. Mais d'abord Thucydide ne dit pas que cette contrée fut absolument exempte; il dit seulement qu'elle fut à peine affectée (ἐς μὶν Πελοπόννησον οἰκ ἐσῆλθεν ὁ τι καὶ ἄξιον λόγου). Puis, quand même le Péloponèse aurait été exempté du fléau, cela ne suffirait pas pour la conclusion qu'on veut tirer. Ainsi, dans le choléra, que je prends encore pour exemple, tandis que la France était ravagée en 1832, une de ses grandes villes, Lyon, et la campagne environnante, étaient épargnées.

Scinder le témoignage de Thucydide est impossible. Il a dit que la maladie régna dans plusieurs contrées autres que l'Attique. Il faut le croire, et dès lors nous n'avons plus affaire à une maladie engendrée à Athènes; il s'agit d'une maladie dont le domaine fut bien plus étendu, et dont les causes furent tout autres que des causes locales. Ce ne fut certainement pas la peste orientale; pour décider cela, les symptômes suffisent; quand les bubons manquent, la peste est absente. En ceci je suis tout à fait de l'avis de M. le docteur Landsberg; je suis encore de son avis quand, dans la peste d'Athènes, il voit une sièvre éruptive; mais je me sépare de lui quand il la prend pour un typhus pétéchial né d'un encombrement. Je me tourne du côté de Hecker, qui en fait une maladie à part régnant dans l'antiquité par grandes épidémies et se rapprochant, en raison de son éruption phlycténoïde et ulcéreuse, de la variole des modernes. Je
dis se rapprochant, mais je ne l'identifie aucunement
avec la variole. C'était une fièvre éruptive différente de la variole, ai-je dit t. Ier, p. 422, et t. V,
p. 69; j'ai cherché à établir que la peste d'Athènes
a, il est vrai, des ressemblances considérables avec
la petite vérole, mais qu'elle en diffère, ajoutant
que l'existence de la petite vérole n'est attestée
qu'à partir du vie siècle de l'ère chrétienne. Mon
opinion est donc que la peste d'Athènes ne rentre
dans aucune des affections qui sont décrites dans
nos livres de médecine, et qu'elle appartient à une
épidémie qui venait de l'Orient et envahit les domaines du roi de Perse avant d'envahir l'Attique.

Le lecteur ne se plaindra pas, j'espère, de voir 'débattre de nouveau devant lui cette question historique, et je lui recommande la lecture de la dissertation de M. Landsberg; il y trouvera savamment désendue l'opinion contraire à la mienne.

VII. Il y a dans le livre des Airs, des Eaux, et des Lieux, § 22, un passage où il est dit que les Scythes sont fort sujets à l'impuissance, et que, pour se guérir, au début de la maladie, ils se font ouvrir la veine qui est derrière chaque oreille; après cette opération, le malade s'endort; puis, réveillé, il se trouve tantôt guéri, tantôt non guéri.

M. Landsberg a essayé de jeter quelque clarté sur ce récit¹. Un médecin, M. Upmann, dernier

Ueber die Hippocratische Behandlung der Ischias, Janus 1851, t. I, p. 48

traducteur allemand d'Hippocrate, a rapproché ce procédé employé par les Scythes de la cautérisation du bout de l'oreille recommandée dans ces derniers temps contre la sciatique. M. Landsberg fait voir d'abord qu'il s'agit, dans le texte hippocratique, non d'une névralgie, mais de l'impuissance; non d'une cautérisation, mais d'une saignée. Toutefois il est porté à croire que, si certains succès obtenus par la cautérisation du bout de l'oreille témoignent d'une relation quelconque entre cette partie et la sciatique, l'emploi de la saignée aux environs de l'oreille pour l'impuissance témoigne aussi d'une relation entre cette région et les parties génitales.

Il se trouve là un mot fort obscur sur lequel, de tout temps, les interprètes ont été en désaccord; je veux dire κέδματα. On peut voir, t. V, p. 320, note 1, diverses explications qui avaient été données. M. Landsberg pense qu'il faut l'entendre d'une lésion quelconque des organes génitaux produite, chez les Scythes, par une équitation perpétuelle; par exemple, l'engorgement du cordon.

M. Landsberg se demande quelles sont les veines qui étaient ainsi ouvertes dans l'opération. Galien, en son commentaire sur Ép., VI, 5, 45, s'était déjà fait cette question, disant qu'il y a, en effet, des veines assez considérables derrière les oreilles, mais que, dans les oreilles mêmes, il n'y en a que de petites à peine visibles. M. Landsberg trouve que même la veine occipitale ou la veine auriculaire postérieure sont beaucoup trop exiguës pour avoir

pu donner une saiguée abondante; et il croit qu'il s'agit de la veine jugulaire, dans le voisinage de l'oreille, s'appuyant sur un passage du livre de la Nature des os, où le parcours de la grosse veine jugulaire est décrit dans la direction de l'oreille.

M. Landsberg paraît supposer qu'Hippocrate attribue l'impuissance à la saignée pratiquée derrière les oreilles, tandis qu'elle doit être considérée comme symptôme et suite de l'affection primitive des organes génitaux (κέδματα). Mais, dans le passage cité, Hippocrate attribue l'impuissance à l'équitation, et ajoute que les Scythes cherchent à v remédier par l'opération indiquée. Quant à lui. il regarde cette opération comme plus propre à causer l'impuissance qu'à la guérir, persuadé qu'il était qu'il y a derrière les oreilles des veines qui. coupées, privent ceux qui ont subi cette opération de la faculté d'engendrer; or, c'étaient ces veines-là que les Scythes lui semblaient couper. Du reste, cette opinion ne lui était pas particulière; on la retrouve aussi chez l'auteur du livre de la Génération, qui dit, § 2 : « Ceux qui ont subi des incisions à côté des oreilles usent, il est vrai, du cost et éjaculent; mais leur éjaculation est peu abondante, inactive et inféconde; car la plus grande partie du sperme descend de la tête, le long des oreilles, à la moelle épinière; or, cette voie est fermée par la cicatrice qui suit l'incision. »

Ainsi, il y a là deux choses : les Scythes, qui essayaient de se guérir de l'impuissance en se pratiquant une saignée dans le voisinage des oreilles;

et Hippocrate, sinsi que d'autres, qui croyaient que de pareilles incisions compromettaient la faculté d'engendrer.

Toutefois, faut-il laisser complétement tomber le rapprochement fait par M. Landsberg entre une opération quelconque, pratiquée près des oreilles. et les affections connues sous le nom très-mal déterminé de mômata? Ici se présente le passage d'Ép., VI, 5, 15 : « Pour les méduata, inciser les veines aux oreilles 1. » Galien, dans son commentaire, assure que l'expression n'est pas correcte; et qu'il fallait écrire non les veines aux oreilles, mais les veines dans le voisinage des oreilles, attendu que les veines qui sont dans les oreilles sont trop pétites pour être saignées. Malgré ce dire du grand commentateur d'Hippocrate, est-il bien vrai qu'il faille changer le texte? Cette proposition d'Ep., VI, 5, 45, ne peut pas provenir du livre des Airs, des Eaux et des Lieux; car la saignée de chaque côté des oreilles est pratiquée par les Scythes contre l'impuissance, et Hippocrate, loin de la recommander, s'en défie, en raison, il est vrai, d'opinions prédonques. Ici, au contraire, l'incision des veines aux oreilles est recommandée contre les néduava, quelle que soit la lésion que ce mot signifie. Tenons-nous-en au texte tel qu'il est, et nous y verrons des incisions faites aux oreilles pour remédier à des affections qui occupent les parties inférieures, soit les hanches, soit les or-

[·] Kedpáron, rá: èn roldin doù phébas, gráfein.

ganes génitaux. N'est-il pas possible que les Hippocratiques aient rencontré quelques phénomènes semblables à ceux qui ont été observés dans la cautérisation du bout de l'oreille pour la sciatique? Seulement, au lieu de la cautériser, ils l'auraient incisée. En tout cas, il me paraît certain qu'il ne faut pas suivre l'opinion de Galien, ni toucher au texte du passage des Épidémies, puisque ce texte renferme peut-être la trace d'une pratique singulière, inconstante dans ses effets, mais qui pourtant n'est pas dénuée de toute réalité. Et en même temps il faut savoir gré à M. Landsberg d'avoir appelé l'attention sur ces obscures notions d'histoire médicale; car plus nous retrouvons de points de contact entre la pathologie ancienne et la pathologie moderne, plus nous agrandissons le champ de la science, et plus nous donnons à la théorie, qui devient de plus en plus féconde pour la pratique, sûreté et consistance.

VIII. J'ai dit t. Ier, p. 415, que le livre des *Préceptes* n'était mentionné par aucun auteur ancien et se trouvait destitué de tout témoignage. Ce qui était vrai alors ne l'est plus maintenant : M. Daremberg a rapporté de ses voyages dans les principales bibliothèques d'Europe d'importantes scolies provenant de manuscrits du Vatican¹. Une de ces scolies est relative au traité des *Préceptes*; on y apprend que Galien avait écrit un commentaire sur ce livre, commentaire perdu; que Archi-

^{&#}x27;Notices et extraits des manuscrits médicaux grecs, latins et français des principales bibliothèques de l'Europe, Paris, 1853, Iro partie, p. 198.

gène en avait parlé, sans doute dans son livre sur les Temps des maladies; qu'enfin le philosophe stoïcien Chrysippe s'en était occupé, probablement dans son ouvrage sur les Dictions ou sur les Définitions. De la sorte, ce livre des Préceptes, qui manquait de tout appui dans la tradition, se trouve aussi bien assuré qu'aucun autre de la Collection hippocratique, puisque les témoignages qui le concernent remontent jusqu'à Chrysippe.

Il faut aussi, grâce à ces scolies, ajouter un commentateur de plus à la liste que j'ai donnée t. Ier, p. 80-132. Il s'agit d'un certain Pasicrate, qui avait expliqué le Mochlique¹. M. Daremberg. rappelant que Galien (Sec. Loc., VIII, 8, t. XIII, p. 213) nomme un Pasicrate comme auteur d'une recette d'un médicament diurétique, émet la conjecture que le Pasicrate du commentaire du Mochlique est peut-être le même que celui qui est cité par Galien; ajoutant qu'il serait en même temps possible qu'il fût un des deux Pasicrate dont il est question dans une vieille inscription d'Ancyre: Καπίτωνι Πασικράτους, Πασικράτης καὶ Μηνόδωρος υίοὶ αὐτοῦ (voy. Fabr., Bibl. græca, ed. vet., t. XIII, p. 357, et Corp. inscript., ed. Beeck, nº 4064). On sait par Athenée (II, p. 58, f) que Ménodore était un médecin érasistratéen; et, si l'on en croit une médaille expliquée par Mead (Diss. de nummis quib. a Smyrnæis in medic. honor. percussis, Lond., 1728, nº VI, p. 68 et

^{&#}x27; Καὶ Πασικράτης ἐν τῷ ἐξηγητικῷ τοῦ Μοχλικοῦ, p. 209. ΤΟΜ. VIII.

suiv.), il y a eu un Pasicrate de Smyrne appartenant à l'école d'Érasistrate. Sans doute c'était le frère de Ménodore ou le grand-père de ces deux frères; le Pasicrate mécanicien pourrait être ou le grand-père ou le petit-fils.

M. Daremberg relève ' une confusion que j'ai commise entre Épicéleuste et Épiclès, tous deux commentateurs des écrits hippocratiques (voy. t. I, p. 91 et 92). J'ai dit t. I, p. 332, que Bacchius avait connu le traité des Airs, des Eaux et des Lieux, me fondant sur ce que Épiclès, abréviateur de Bacchius, avait expliqué un mot de ce livre: mais c'est Épicéleuste qui avait mis en un ordre, meilleur suivant lui, le lexique de Bacchius: et Épicles était un commentateur indépendant dont le travail avait porté, suivant la liste que donne M. Daremberg', sur le traité des Airs, des Eaux et des Lieux, sur les Plaies de tête, sur le sixième Livre des Épidémies ou sur le livre des Articulations, sur le Mochlique, sur l'Officine, sur le cinquième Livre des Épidémies, et probablement sur le livre des Humeurs.

M. Daremberg, p. 227, suppose qu'Érasistrate avait expliqué un mot du traité des Articulations, parce que Érotien, au mot aμένην, p. 86, rapporte une interprétation qu'Érasistrate avait donnée de ce mot. Il est possible, en esset, que le médecin alexandrin ait parlé du traité des Articulations,

P. 224.

² P. 226.

mais cela n'est pas prouvé par l'article d'Érotien. En effet, le contexte de sa glose montre qu'il rapporte différentes interprétations du mot aubn prises à des auteurs dont rien ne prouve qu'ils aient fait allusion au traité hippocratique. Il faut en dire autant du deuxième Livre des Épidémies. quant à un travail d'Érasistrate qui aurait eu ce livre pour objet. Il s'agit de la glose de Galien au mot Expunsareu: d'après Galien, Dioscoride voyait dans ce mot non pas un nom propre, mais un sobriquet; sobriquet dont, disait-il, il y avait d'autres exemples dans Hippocrate, comme μυσχάνη, σαρά, πους, γρυπαλώπης, άλλα και παρ' Έρασιστράτω, φησίν, ό ρινοχολούρος. Cette fin de phrase ne veut pas dire qu'Érasistrate avait interprété Στρυμάργου par ρίνοzodoupos (ce qui en ferait un commentateur du deuxième Livre des Épidémies), mais que, chez lui, on trouvait de pareils sobriquets, par exemple celui de βινοκολούρος, l'hamme au nez coupé. C'était sans doute dans son livre des Divisions, Διαιρέσεις, (car lui aussi avait composé un livre d'Épidémies ou recueil de cas) que ce mot se lisait (voy. t. IV, p. 646).

M. Daremberg a rectifié en plusieurs points ce que j'ai dit de Bacchius et de son lexique. Il a aussi, dans un article inséré au Journal des savants, et relatif à mon travail sur Hippocrate, exposé des vues différentes des miennes touchant la publication de la Collection hippocratique, publication qu'il reporte encore plus haut que je ne fais. Cela pourra être examiné à fond, si jamais je donne une seconde édition de mon introduction.

En attendant, je constate avec satisfaction que des hommes érudits et pénétrants confirment d'un côté, par leurs recherches, les bases mêmes que j'ai établies pour la critique de la Collection hippocratique, et, d'un autre côté, développent et agrandissent cette part de l'histoire médicale.

IX. Certains interprètes anciens d'Hippocrate avaient fait, dans les traités intitulés des Maladies, deux séries, l'une intitulée: Le premier Livre des Maladies le grand et le deuxième Livre des Maladies le grand; l'autre intitulée: Le premier Livre des Maladies le petit et le deuxième Livre des Maladies le petit (voy. t. Ier, p. 360 et suiv.). La première série répond à notre deuxième Livre des Maladies et à notre traité des Affections internes; la seconde, au traité des Semaines et à notre troisième Livre des Maladies. Ces interprètes, en créant de telles séries et de telles dénominations, avaient certainement voulu indiquer des connexions qu'il s'agit de rechercher.

Le premier Livre des Maladies le grand et le deuxième Livre des Maladies le grand, autrement dit le deuxième Livre des Maladies et le traité des Affections internes, ont des rapports évidents, en ce sens du moins qu'ils proviennent tous deux d'une origine cnidienne et qu'un bon nombre de paragraphes sont communs entre eux. Mais, si l'on cherche quelque renseignement de plus, et si l'on veut voir, par exemple, jusqu'à quel point ces deux ouvrages peuvent avoir fait partie d'un seul tout et être la suite l'un de l'autre, on ne trouve rien qui

conduise d'une façon positive dans cette voie. Ce sont des écrits qui se tiennent de très-près, mais desquels on ne peut pas dire autre chose. Toutefois il est remarquable que les premiers chapitres du livre des Affections internes sont justement ceux qui ont leurs parallèles dans le deuxième Livre des Maladies, tandis que les derniers chapitres de celui-là sont indépendants de celui-ci. Peut-être apercevra-t-on en cela la raison pour laquelle ces interprètes dont je parle ont donné au traité des Affections internes la qualification de second, et à notre deuxième Livre des Maladies la qualification de premier.

Pour les Livres des Maladies les petits, la question ne se présente pas de même. Il est certain que la phrase qui termine le traité des Semaines ou premier Livre des Maladies le petit, est la phrase qui commence notre troisième Livre des Maladies ou deuxième Livre des Maladies le petit (voy. argument des Semaines, p. 623). Ceci étant constaté, il est aisé de comprendre que les interprètes, qui avaient remarqué aussi cette particularité, ont établi un rapport de subordination entre ces deux ouvrages, appelant l'un le premier et l'autre le second. Faut-il dépasser ce simple fait et considérer ces deux traités comme étant la suite l'un de l'autre? Il y a beaucoup à dire en faveur de cette opinion.

1° L'auteur du traité des Semaines attache la plus grande importance à l'examen de la langue dans les maladies, comme on le peut voir par les §§ 42 et 51. L'auteur du troisième Livre des

Maladies ne porte pas moins d'attention sur l'état de cet organe pour en tirer des signes pronostiques; voy., par exemple, les §§ 6, 15 et 16.

- 2º L'auteur du traité des Somaines se sert d'une formule pour restreindre la généralité de ses propositions pronostiques. Cette formule est : quand il manque quelqu'un de ces signes.... ὅταν δὲ τούτων ἀπῆ τι τῶν σημητων.... § 54. L'auteur du troisième Livre des Maladies emploie cette même formule, et dans les mêmes termes; voy. § 10 et § 15.
- 3° L'auteur du traité des Semaines dit, en parlant du tétanos, qu'il y a régurgitation par les narines, ἀνεμέει διὰ τῶν ῥινῶν, § 54, p. 671. L'auteur du troisième Livre des Maladies use de la même expression; voy. le § 12.
- 4° L'auteur du traité des Semaines emploie une grande partie de son livre à exposer le caractère et le traitement de cette grande flèvre pseudo-continue des pays chauds, que les anciens appelaient causus. Or, dans le troisième Livre des Maladies, § 17, on trouve une longue énumération des préparations rafraichissantes que l'on doit administrer dans les causus, préparations qui, dit l'auteur, ont beaucoup de propriétés, les unes étant diurétiques, les autres purgatives, certaines étant l'un et l'autre, certaines étant ni l'un ni l'autre et rafraichissant seulement, comme quand on verse de l'eau froide sur un vase plein d'eau bouillante ou qu'on expose ce vase à l'air frais. Un tel paragraphe paraît vraiment le complément naturel de tout ce qui est dit sur le causus dans le livre des Semaines.

5° Les Prénotions de Cos, qui ne sont composées que d'extraits pris à divers ouvrages de la Collection hippocratique, ont fait des emprunts au traité des Semaines, comme on peut s'en assurer en feuilletant ce traité; mais ils en ont fait aussi au troisième Livre des Maladies; voyez entre autres le § 16. Et, d'un autre côté, elles n'en ont fait aucun soit au deuxième Livre des Maladies, soit au traité des Affections internes. Il y avait donc pour le compilateur des Prénotions de Cos, lequel est d'une date antérieure à la première fondation des bibliothèques d'Alexandrie, une certaine connexion entre le traité des Semaines et le troisième Livre des Maladies.

Ces rapprochements me portent à croire qu'en esset ces deux écrits émanent d'un même auteur, et sont suite l'un à l'autre.

Dans l'argument qui est en tête du troisième Livre des Maladies, t. VII, p. 416, je n'ai considéré que ses rapports avec le deuxième Livre des Maladies, rapports qui sont en effet notables. Mais, maintenant que de nouveaux faits ont été fournis à la critique, il faut mettre en ligne de compte les différences, qui le sont aussi. Or, il est certain que ce livre et surtout le traité des Semaines ont un caractère bien plus pronostique que ne l'ont les livres cnidiens qui figurent dans la Collection hippocratique, à savoir le deuxième Livre des Maladies et le traité des Affections internes. Notez encore que les Prénotions de Cos, qui ne prennent pas dans ces deux derniers livres, ont pris dans les deux premiers; mais, en opposition,

notez que des paragraphes du deuxième Livre des Maladies se retrouvent, d'une façon très-semblable, dans le troisième, et que l'infusion, pratique cnidienne (voy. t. VII, p. 162), est aussi dans le troisième Livre des Maladies, § 16, p. 152; notez surtout la chute du poumon contre la poitrine, '§ 16, p. 156; cette chute du poumon, expression singulière qui, comme je l'ai fait voir t. VII, p. 1. signifie le bruit de frottement produit par de fausses membranes dans la pleurésie, est tout à fait caractéristique d'une communauté entre les deux ouvrages, d'autant plus qu'elle ne se retrouve pas dans le reste de la Collection hippocratique. En conséquence, s'il est permis d'émettre une conjecture au milieu de ces difficultés, je suis porté à supposer que nous avons, dans l'œuvre intitulée traité des Semaines et troisième Livre des Maladies, une composition intermédiaire entre Cos'et Cnide; que l'auteur est un médecin hippocratique, et que c'est pour cela qu'il a été mis à contribution par les Prénotions de Cos; mais qu'en même temps quelque chose l'avait dirigé vers les livres cnidiens, et que c'est pour cela qu'on retrouve, dans ses écrits, des passages et des pratiques qui rappellent les livres et la pratique de l'école de Cnide.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΦΟΡΩΝ.

DES MALADIES DES FEMMES.

LIVRES PREMIER ET DEUXIÈME.

DES FEMMES STÉRILES.

ARGUMENT.

En parcourant ces traités sur les maladies des femmes et sur la stérilité, on acquerra bientôt la conviction que l'auteur était un médecin singulièrement versé dans la connaissance des affections du sexe. Lui-même s'attribuait incontestablement une certaine supériorité en ce genre; car il avertit de ne pas soigner les maladies des femmes comme celles des hommes; il accuse les médecins de se méprendre souvent à cet égard et de causer des accidents par de telles méprises; en un mot, il traite le sujet comme une spécialité qui l'a beaucoup occupé, et dans lequel il possède une expérience particulière. Là même ne s'était pas arrêté le cours de ses méditations. Conduit sans doute par les objets que lui ossrait sans cesse sa pratique quotidienne, il avait étendu ses recherches, sinon sur les maladies des enfants, au moins sur les phénomènes de la conception et du développement de l'embryon, ainsi qu'en témoigne son livre de la Nature de l'enfant.

Ses connaissances sur l'utérus et les affections utérines sont étendues. Il distingue le corps du col, l'orifice du corps dans le col, et l'orifice du col dans le vagin. Il a une évaluation de

70M. VIII.

2 DES MALADIES DES FEMMES, LIVRES PREMIER ET DEUXIÈME.

la quantité moyenne du sang menstruel et des lochies, il se fait une juste idée de l'influence que ce flux exerce sur la santé des femmes. Il ne s'en fait pas une moindre de toutes les perturbations qu'occasionnent les divers déplacements de cet organe. Les obliquités, l'antéversion, la rétroversion ont été observées par lui; le renversement de la matrice y est noté sous une forme qui paraît contraire aux observations des modernes. L'abaissement de l'utérus et sa chute complète sont signalés. Au reste, ce tableau des affections utérines qui assligeaient les semmes grecques, il y a plus de deux mille ans, est tout à fait semblable à celui que nous avons présentement sous les yeux; et il est évident que rien, dans leur existence, ne les mettait, plus que nos femmes, à l'abri de ces maladies si fréquentes et si pénibles. L'auteur insiste, à diverses reprises, sur la facilité avec laquelle de pareils accidents se produisent. On remarquera aussi un chapitre intéressant sur les causes de la stérilité, en tant que rapportée à des lésions matérielles qui la produisent; mais on remarquera aussi (et ceci est une lacune frappante) qu'il n'est pas dit un mot des maladies de l'ovaire. Une pareille omission peut être attribuée à l'absence de notions anatomiques sur cette glande.

Il y a, dans les Aphorismes, V, 28-63, une série de propositions relatives aux femmes, à leurs maladies, à la grossesse. Si on les compare avec les livres qui sont ici, on y reconnaît des différences et des ressemblances. Ainsi l'aph. 41 donne pour signe de grossesse des tranchées survenant dans le ventre quand, le soir, avant de se coucher, la femme a pris de l'hydromel. Au § 215 de nos livres, le même signe est indiqué, sauf qu'au lieu d'hydromel la femme prend un mélange de rubrique et d'anis. Il faut en dire autant du moyen indiqué aph. 59 pour savoir si une femme est stérile par elle-même; autant du 42, où il est noté qu'une femme enceinte d'un garçon a bonne couleur, et mauvaise couleur, enceinte d'une fille; autant du 44, suivant lequel les femmes maigres avortent tant qu'elles n'ont pas d'embonpoint; autant du 46, on, chez les femmes grasses, le désaut de conception est attribué à la pression de l'épiploon sur l'orisice utérin; autant du 54, où il est assuré que l'orisice est sermé toutes les sois qu'il est dur; autant du 47, où il est parlé de la suppuration au slanc, quand la matrice vient s'appliquer sur l'ischion. Ce dernier surtout, qui, dans les livres des Maladies des femmes, sait partie d'un ensemble, semble en avoir été extrait.

Voici maintenant des différences : outre plusieurs aphorismes qui sont indépendants de ces livres, l'aph. 45, qui traite de l'avortement périodique à deux ou trois mois, l'attribue à ce que les cotylédons utérins sont pleins de mucosités, tanais que notre auteur l'attribue à ce que la matrice ne peut pas se développer suffisamment. L'aph. 28 loue les fumigations aromatiques comme emménagogues, et les recommanderait pour beaucoup d'autres cas si elles ne causaient pas de la céphalalgie. Notre auteur les recommande en une foule de cas très-divers, et ne signale pas l'inconvénient que l'apho. risme y trouve. Enfin l'aph. 62 attribue la stérilité aux qualités de la matrice, suivant qu'elle est froide et dense, ou humide, ou sèche et ardente. Notre auteur est beaucoup pius positif : car c'est à des lésions palpables, les unes tres-bien déterminées, les autres, il est vrai, beaucoup plus vagues, qu'il rattache le désaut de conception chez les semmes.

On connaît trop mal la littérature médicale de ces temps reculés pour rien affirmer. Cependant, comme Hippocrate a critiqué les Cnidiens dans le traité du régime, il ne serant pas impossible que l'aphorisme qui pose une restriction à l'emploi des fumigations aromatiques dans les maladies des femmes ent en vue notre auteur même, qui, lui, en fait un si grand usage. Il faut aussi se rappeler que le Cnidien qui a écrit le livre des Affections internes a critiqué expressément, sans toutefois nommer Hippocrate ou Cos, une opinion qui est formellement exprimée dans les Aphorismes. (Voy. t. V, p. 425 et t. VI, p. 306.)

En examinant les rapports qui existent entre cette portion

des maladies des femmes, livres premier et deuxième.

des Aphorismes et les livres des Maladies des femmes, on est conduit à y voir des œuvres à peu près contemporaines. S'il était vrai que l'auteur du livre des Affections internes eut critiqué formellement un aphorisme, ce livre serait postérieur aux Aphorismes. S'il était vrai que les Aphorismes eussent critiqué une proposition de l'ouvrage des Maladies des femmes, ils seraient postérieurs à cet ouvrage. Mais, comme ces critiques peuvent aussi bien se référer à l'enseignement qu'à des livres, il n'y a rien à dire de précis là-dessus. Seulement ce qui en résulte, c'est la contemporanéité, à peu de chose près, de ces écrits. Par ce mot, j'entends un certain intervalle plus ou moins étendu, en delà et en deçà, dans lequel se sont touchés ces hommes, ces livres, ces écoles. Telle est la situation d'Hippocrate lui-même par rapport aux Sentences cnidiennes, dont il fait la critique, et dont il y avait eu deux éditions de son temps.

J'étendrai même ce rapport jusqu'à Aristote, disciple de Platon, qui fut disciple de Socrate, qui fut contemporain d'Hippocrate. C'est la relation des grands-pères aux petitsenfants. Quant à lui, il me paraît incontestable qu'il a consulté, pour ses compositions d'histoire naturelle, notre auteur. On en jugera. Aristote dit : « Un signe de conception chez les femmes, c'est quand, immédiatement après le coît, les parties sont sèches 1. » La sécheresse des parties en cette circonstance ou leur humidité est un point sur lequel le traité des Maladies des femmes revient fort souvent; des indications, soit quant aux lésions utérines, soit quant au traitement, en sont tirées; tout cela y fait un ensemble, un corps, tandis que pour Aristote, qui traite de l'histoire des animaux, ce n'est qu'un détail. Il en est de même de ce passage : « La conception ne s'opère pas quand les lèvres utérines sont lisses, car le sperme glisse; elle ne s'opère pas non plus quand elles sont épaisses 3. »

¹ Γίνεται δὲ σημεῖον τοῦ συνειληφέναι ταῖς γυναιξιν, ὅταν εὐθὺς μετὰ τὴν ὁμιλίαν ὁ τόπος ξηρός. Η. Α. 7, 3.

² Άν μέν οὖν λετα τὰ χείλη τοῦ στόματος, οὐ θέλει συλλαμεάνειν ἀπολισθαίνει γάρ οὐδ' ἀν παχέα. Η. Α. ib.

L'état lisse de l'orifice utérin, l'épaisseur des lèvres sont signalés dans les livres des Maladics des femmes comme autant d'obstacles à la conception; et certainement c'est le naturaliste qui a copié le médecin. Les déplacements de matrice sont indiqués par Aristote comme empêchant la femme de devenir grosse : « Si la matrice n'a pas une situation droite, mais regarde soit vers les ischions, soit vers les lombes, soit vers l'hypogastre, il est impossible que la femme conçoive, pour la cause susdite, à savoir parce qu'elle ne peut prendre le sperme 1. » Toutes ces directions vicieuses de l'uterus figurent dans le traite des Maladies des femmes; la stérilité y est rattachée; et toutes sortes de moyens sont exposés pour y remédier. Ici encore le naturaliste emprunte à l'auteur médical. Les deux propositions suivantes appartiennent également aux Aphorismes et aux livres des Maladies des femmes: « En général, les femmes grosses de garçons se portent mieux et gardent meilleur teint; c'est le contraire pour les femmes grosses de filles, elles ont mauvais teint, et leur grossesse est pénible 2. » « On éprouve à l'aide de pessaires si les femmes sont fécondes; en cas de fécondité, les odeurs de ces pessaires vont, de bas en haut, se faire sentir dans l'air de l'expiration 3. » D'un autre côté, tandis que l'auteur des livres des Maladies des femmes soutient que, dans l'acte de la conception, la femme fournit de la semence, Aristote combat fortement cette opinion . Le naturaliste avait certainement raison, au point de vue de son temps; car ce que les médecins d'alors prenaient pour une semence était le sang menstruel ou quelque chose de très-hypothétique. Toutefois, les

¹ 'Εὰν δὲ μὴ εἰς ὀρθὸν βλέπωσιν αὶ ὑστέραι, ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ ἰσχία, ἢ πρὸς τὴν ὀσφὺν, ἢ πρὸς τὸ ὑπογάστριον, ἀδύνατον συλλαδεῖν διὰ τὴν προει-ρημένην αἰτίαν, ὅτι ἀνελέσθαι οὐχ ὰν δύναιντο τὸ σπέρμα. Η. Α. 10, 2.

³ *Ως μὲν οὖν ἐπιτοπολὺ ρᾶον ἀπαλλάττουσιν αἱ τὰ ἄρρενα κύουσαι καὶ μαλλον μετ' εὐχροίας διατελοῦσιν ἐπὶ δὲ τῶν θηλείων τοὐναντίον ἀχρούστεραι γὰρ ὡς ἐπιτοπολὺ καὶ βαρύτερον διάγουσι. Η. Α. 7, 4.

³ Τὰς δὲ γυναϊκας βασανίζουσι τοῖς τε προσθέτοις, ἐὰν διιχνῶνται αὶ ὀσμαὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ θύραθεν κάτωθεν ἄνω. De Gener. an. 2, 7.

⁴ lb. 1, 20.

6 DES MALADIES DES FEMMES, LIVERS PREMIER ET DEUXIÈME. recherches modernes ont mis dans tout son jour ce qu'il faut entendre par semence féminine : ce sont les ovules qui, à chaque époque menstruelle, se détachent de l'ovaire.

Les traités de la Génération, de la Nature de l'enfant et le Quatrième livre des maladies, lesquels trois ne forment qu'un seul et même ouvrage (voy. le tome VII), sont du même auteur que les livres des Maladies des femmes; mais, tandis que les premiers n'indiquaient aucunement à quelle école le médecin qui les avait composés pouvait se rattacher, les seconds portent des signes qui ne laissent guère de doute sur ce point. Suivant moi, l'auteur est non pas seulement tout autre qu'Hippocrate, mais encore il n'appartient pas à Cos, il est de Cnide. Voici mes raisons : 1º L'auteur administre le lait, le petit-lait et les purgatifs, comme les Cnidiens (voy. t. VII, p. 305); 2º il divise et subdivise, comme eux, les maladies; je renvoie à l'hydropisie de matrice, § 61 et suivants; aux ulcerations utérines, \$\$ 62, 63, 64; aux métrorrhagies, \$\$ 110, 112 et 113; aux leucorrhées, \$ 116 et suivants. Ces divisions sont multipliées, et fondées beaucoup plus sur les mots que sur les choses; on en retrouve des exemples trèsmarqués dans les livres II et III des Maladies et dans celui des Affections internes, qui sont ouvrages cnidiens. C'était aussi un caractère des Sentences enidiennes, caractère critiqué par Hippocrate lui-même; 3º quand l'auteur a terminé une description de maladie, il ajoute, comme fait celui des Affections internes, ces mots: L'affection est dangereuse, et peu en réchappent. Cette particularité montre une certaine communauté dans le mode d'exposition; 4º l'auteur emploie l'échelle pour la succussion en certains cas d'accouchement laborieux. Or, nous savons par Soranus qu'Euryphon, le célèbre Cnidien, l'employait aussi dans les mêmes circonstances. (Voy. t. VII, p. 116.) Ce rapprochement nous apprend tout d'abord, quand même nous n'aurions pas tant de raisons pour reconnaître dans les Maladies des femmes un Cnidien, qu'ils ne sont pas d'Hippocrate lui-même; car Hippocrate sait la critique de la

succussion (voy. des Artic., t. IV, §§ 42, 43 et 44), bien que considérée seulement dans son application aux luxations des vertèbres. Ses remarques sévères portent probablement sur les Cnidiens, qui, usant de la succussion pour les femmes en couche, devaient aussi s'en servir en d'autres cas. Et dès lors disparaît la contradiction qui venait immédiatement à l'esprit quand, dans la Collection hippocratique, on voyait d'un côté la succussion blâmée et de l'autre recommandée; c'est que celui qui blâme et celui qui recommande non-seulement ne sont pas la même personne, mais n'appartiennent pas à la même école. On peut consulter, dans Ep., V, § 103, l'histoire d'une malade qui, ayant été soumise au procédé de la succussion, en ressentit de la douleur à la poitrine et succomba à la phthisie.

Ce point gagné, il s'ensuit que les ouvrages connus sous les noms de livre de la Génération, livre de la Nature de l'enfant et Quatrième livre des maladies relèvent aussi de l'école cnidienne. Il est donc possible de rattacher ce qu'ils ont de spécial à une direction déterminée et de les comparer, à cet égard, avec des livres généraux aussi et qui proviennent certainement de Cos, par exemple le Pronostic et le traité des Airs, des eaux et des lieux. Ce qui y est saillant, c'est le désir d'asseoir les notions relatives à l'être vivant sur des phénomènes pris dans ce que nous appellerions la physique. Cette physique, à la vérité, n'est point la nôtre, avec son électricité, son magnétisme, ses théories sur la lumière, etc.; elle se borne à quelques observations sur la chaleur, l'équilibre, la pesanteur. Mais, au fond, ceci importe peu; notre physique, toute savante qu'elle est, ne peut pas être l'explication de la vie; l'électricité n'est pas l'agent nerveux, quoi qu'on ait prétendu là-dessus; et philosophiquement, on ne doit voir, dans cette grande science, par rapport à la biologie, que l'ensemble des lois qui, en pesanteur, en chaleur, en électricité, en magnétisme, en lumière et en son, bornent, règlent et déterminent la vitalité sans la causer.

Telle est donc la tendance de l'auteur cnidien (appelons-le

ainsi; nous le pouvons sans grande erreur) : il croit avoir compris les phénomènes vivants quand il croit en avoir trouvé la contre-partie dans les phénomènes physiques. Autre est la tendance d'Hippocrate, dans les deux traités indiqués plus haut. C'est dans les phénomènes vivants euxmêmes qu'il cherche l'appui de sa théorie. Le Pronostic est un système où les maladies aiguës sont considérées dans cequ'elles ont de commun. Le traité des Airs, des eaux et des lieux est une vue où sont embrassées les modifications générales imposées au corps humain par les influences extérieures. On conçoit que, placé dans un tel ordre d'idées, Hippocrate ait senti le faux des tendances cnidiennes et n'ait pas hésité à entamer contre elles une polémique digne de son génie; car elle porte sur un élément essentiel dans la conception de la biologie. Malgré cette remarque, que je crois très-fondée, il ne faut pas oublier non plus les services que les Cnidiens ont rendus. (Voy. t. VII, p. 309.)

J'ai réuni ensemble, pour la série des numéros, les livres des Maladies des femmes et celui des Femmes stériles. Non-seulement ils sont du même auteur, mais encore le commencement même du second ouvrage indique qu'il est la suite du premier. Dans une collection qui contient tant de morceaux divers et souvent étrangers l'un à l'autre, il importe de réunir soigneusement tout ce qui tient ensemble, surtout quand il s'agit de traités sortis d'une même main.

BIBLIOGRAPHIE'.

MANUSCRITS.

2146 = C, 2254 = D, 2144 = F, 2141 = G, 2142 = H, 2140 = I, 2143 = J, 2145 = K, Cod. Serv. ap. Foes =

¹ Cette bibliographie est commune aux deux livres des Maladies des femmes et au livre des Femmes stériles.

L, 2332 = X, Imp. Cornar. ap. Mack = K', Cod. Fevr. ap. Foes = Q', Cod. Vindob. = θ^1 .

EDITIONS, TRADUCTIONS ET COMMENTAIRES.

Mauricius Cordæus, Paris, 1585, in-4°; Basil., 1586, in-4°, et in Gynæc., t. III; et in Gynæc. Isr. Spach, Argent. 1597, in f°.

— Slevogt, Prolusio de Embryulcia Hippocr., Jenæ, 1709.

— Bauer, de Arte obstetricia Hipp., Tubing. 1823. — Ritgen, die Geburtshülfe des Hippocrates, Busch u. s. w., Zeitschrift für Geburtskunde, 1829. — Helm, Metro-phlebitis puerperalis von Hippocrates beobachtet. Med. Jahrbücher des Oestr. Staates, Bd. 17, Heft 1. — Éd. Lacroix, De l'antéversion et de la rétroversion de l'utérus (où il est dit qu'Hippocrate a connu l'antéversion). Annales de la chirurgie, Paris, 1845, t. XIII, p. 420.

Le manuscrit 6 ne contient pas le livre des Femmes stériles.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΡΩΤΟΝ.

1. Τὰ δὲ ἀμφὶ γυναιχείων 1 νούσων * φημὶ γυναϊκα άτοχον έοῦσαν ἢ τετοχυῖαν χαλεπώτερον καὶ θᾶσσον ἀπὸ ²τῶν καταμηνίων νοσέειν δχόταν γάρ τέχη, εὐροώτερά οἱ τὰ φλέδιά ἐστιν ἐς τὰ καταμήνια· εύροα δέ σφιν ποιέει ⁸γίνεσθαι ή λοχίη κάθαρσις καὶ ή καταβραγή του σώματος. τὰ πλησιάζοντα δὲ μάλιστα τῆς τε κοιλίης και τῶν μαζῶν καταβρήγνυται καταβρήγνυται δὲ καὶ τὸ ἄλλο σωμα· ύπ' ότευ δε γίνεται, είρηταί μοι εν τη φύσει του παιδίου του εξν τόχω· καταφραγέντος δὲ τοῦ σώματος, ἀνάγκη τὰς φλέβας μάλλον στομοῦσθαι καὶ εὐροωτέρας γίνεσθαι ἐς τὰ καταμήνια, καὶ τάς μήτρας μαλλον στομοῦσθαι, οἶα τοῦ παιδίου εχωρήσαντος διὰ σφέων καὶ βίην καὶ πόνον παρασχόντος • καὶ τουτέων ὧδε ἐχόντων, τὰ καταμήνια τάκαματώτερον ἀποκαθαίρεται ή γυνή, ἐπὴν λοχίων έμπειρος γένηται. Εἰ δὲ καί τι πάθημα τῆ γυναικὶ γένοιτο τῆ ήδη τετοχυίη, ώστε ⁸τὰ χαταμήνια μη δύνασθαι χαθαρθηναι, βηϊτέρως τὸν πόνον οἴσει ἢ εἰ ἄτοχος εἢν • ἢθάδες γὰρ αἴ μῆτραι καὶ τὸ σῶμα επιτήδειον πληρούσθαι, άτε έν γαστρί έχούση, καὶ άμα εὐρυχωρίη έστιν εν τῷ σώματι 10 πλείων τῷ αἴματι, ἐπὴν τέχη, οἶα τοῦ σώματος καταβραγέντος, καὶ ἐν εὐρυγωρίη ἐὸν τὸ ¹¹ αῗμα ἀπονώτερον γίνεται, ήν μη ύπερπιμπλώνται αί φλέβες καὶ ύπερτονέωσιν. Ατόκφ

DES MALADIES DES FEMMES. LIVRE I".

1. (Les femmes qui ont eu des enfants, moins sujettes aux suppressions de menstrues et aux dérangements que celles qui n'en ont pas eu. Comparaison, pour justisser cette proposition, entre le corps féminin et le corps masculin. Preuve tirée d'une physique grossière.) Ceci est sur les maladies des femmes. Je dis qu'une semme qui n'a pas eu d'ensant est assectée plus vite et d'une façon plus grave par les menstrues que celle qui a eu des enfants. En esset l'accouchement a rendu à celle-ci les veines plus coulantes pour les menstrues; ce qui les fait devenir coulantes, c'est le flux lochial et la fonte du corps; les parties voisines du ventre et des mamelles se fondent le plus, mais le reste du corps se fond aussi (j'ai dit dans la nature de l'enfant en voie d'enfantement pourquoi cela arrive). Le corps se fondant, il est inévitable que les veines deviennent plus dilatées et plus coulantes pour les règles, et que la matrice s'ouvre davantage, vu que l'enfant les a traversées avec effort et douleur. Les choses étant ainsi, la purgation menstruelle s'opère moins péniblement chez la femme qui a l'expérience des lochies. Et même, s'il survient à la femme qui a déjà ensanté quelque affection empêchant l'évacuation cataméniale de s'effectuer, elle supportera le mal plus aisément que si elle n'avait pas enfanté. En effet, à se remplir, la matrice y est habituée et le corps y est disposé, vu la grossesse; en même temps plus d'espace après l'accouchement est dans le corps pour le sang, à cause que le corps s'est fondu; et le sang, étant au large, cause moins de mal, à moins que les veines n'éprouvent un excès de plénitude et de ton. Mais,

ἀκονωτέρη θ. - γέγν. Cô. - εἰ C. - ὑπερπονέουσιν DHI. - ὑπερτονέωσιν θ. - ὑπερπονέωσιν vulg. - ὑπερτονεῖν est un mot qui manque dans les diction-naires.

δὲ ἐούση, ¹τοῦ τε σώματος οὐ ξυνήθεος ἐόντος, ἐπὴν πληρωθῆ, ἰσγυροτέρου τε και στερεωτέρου και πυκνοτέρου ἐόντος, ²ἢ εἰ λογίων έμπειρος γένοιτο, και τῶν μητρέων ἀστομωτέρων ἐουσέων, τὰ ἐπιμήνια έπιπονωτέρως χωρέει, καὶ τὰ παθήματα προσπίπτει πλείονα, ώστε τὰ καταμήνια ἀποφράσσεσθαι, ἐπὴν ἄτοκος ἢ. Έχει δὲ ὧοε δος μοι και πριν εξρηται · φημί την γυναϊκα άραιοσαρκοτέρην και άπαλωτέρην είναι ή τὸν ἄνδρα καὶ τουτέου ὧδε έχοντος, ἀπὸ τῆς χοιλίης έλχει την ίχμάδα και τάγιον εχαι μαλλον το σώμα της γυναικός η τοῦ ἀνδρός. Καὶ γὰρ εἴ τις εύπερ ὕδατος η καὶ χωρίου ὑδρηλοῦ δύο ήμέρας καὶ δύο εὐφρόνας θείη εἴρια ⁷καθαρά καὶ εἶμα καθαρὸν καὶ βεδυσμένον εὐστάθμως ἴσον τοῖσιν εἰρίοισιν, ἀνελών εὑρήσει στήσας πολλώ βαρύτερα τὰ είρια ή τὸ είμα δτι δέ τοῦτο γίνεται. 8 αίεὶ ἀποχωρέει ἐς τὸ ἀνεκὰς ἀπὸ ΰδατος ἐν ἀγγείω εὐρυστόμω ἐόντος, καὶ τὰ μὲν εἴρια, ἄτε ἀραιά τε καὶ μαλθακὰ ἐόντα, ἀναδέξεται τοῦ άποχωρέοντος πλέον, τὸ δὲ εἶμα, ἄτε πλῆρες ἐὸν καὶ ⁹ βεδυσμένον, άποπληριώσεται το πολλον ούχ ἐπιδεχόμενον τοῦ ἀποχωρέοντος. Ούτω 10 δή και ή γυνή, άτε άραιοτέρη έουσα, είλκυσε πλέον άπο τῆς χοιλίης τῷ σώματι τῆς ἐχμάδος 11 χαὶ θᾶσσον ἢ δ ἀνὴρ, χαὶ ἄτε ἁπα-. λοσάρχω ἐούση τῆ γυναιχὶ, ἐπὴν πλησθῆ τοῦ αξματος τὸ σῶμα, ἢν μὴ αποχωρήση απ' αὐτέου, πληρευμένων τῶν σαρχῶν 12 χαὶ θερμαινομένων, πόνος γίνεται · θερμότερον γάρ τὸ αἶμα ἔχει ή γυνή, καὶ οἰά σούτο 18 θερματέρη έστι τοῦ ἀνδρός • ἢν δὲ τὸ πλεῖον ἐπιγενόμενον άποχωρέη, οὐ γίνεται ὁ πόνος καὶ ἡ θέρμη ὑπὸ τοῦ αξματος. Ὁ δὲ

' Τοῦ δὲ (τε CDFHIJθ, Frob.) vulg. -πληρωθή (πληρωθώσιν C) καὶ (καὶ om. Cθ) vulg. - ισχύρου sine τε Cθ. - ισχνοτέρου καὶ στενοτέρου L, Cordæus. - ²ἐπὴν (ἢ εἰ Cθ, Lind.) vulg. - λοχείων θ. - γένηται CJ. - ἀναστομωτέρων vulg. - ἀστομωτέρων Cθ, Cordæus. - ἐουσῶν vulg. - ἐουσῶν θ. - καταμήνια C. - ώστε διὰ τοῦτο (διὰ τ. om. θ) vulg. - ³ καὶ ὡς μοι ρτο ὡς μοι καὶ DGHIJK. - πρῶτον θ. - προείρηται ρτο πρὶν εἰρ. L, Cordæus, Lind. - φημὶ [δὲ] Lind. - Απι. ἀρ. addit μὴ C. - ἀραιοσαρκωτέρην CDK. - ἀραιοτέρην J. - ἀπαλ. D. - ἀπαλοτέρην C. - ἀπαλοσαρκοτέρην J. - ⁴ τούτου (τουτέου θ) δὲ (δὲ om. C, D restit. al. manu, Hκθ) vulg. - ΄ καὶ om. (D, restit. al. manu) FIJK. - ἔρωου sic pro ὑπὲρ C. - ὕδατος καὶ (ἢ καὶ θ) διὰ (διὰ om. θ) χωρίου vulg. - ἐεἰρία (bis) C. - ἔρια Fθ. - ΄ γαθαρὰ.... καὶ τὰ μὲν εἰρια om. (D, restit. al. manu) FGIJK. - εὐσταθμώς vulg. - εὐστάθμως D. - εὐστάθμω Cθ. - συστάθμως Gal. Gl., Cordæus, Lind. - εὐρήσεις D. - πολλὸν vulg. - πολλῶ CD. - ἔρια θ. - ἐἀεὶ CH. - εἰς H. - ἀνενεγκάσθαι pro ἀνεκὰς C. - ἀνακὰς Gal. Gl. - ἀπὸ τοῦ θ. - ἐόντι CH, Ald. - εἰρία ubique C. - τε pro ἀτε Κ. - αται (sic) θ.

sans grossesse antécédente, le corps, qui n'est pas habitué, si la pléthore y survient, est plus résistant, plus ferme, plus dense que s'il avait passé par les lochies; la matrice est moins ouverte; aussi les règles coulent plus laborieusement, et il y a plus d'accidents supprimant le flux menstruel chez les femmes qui n'ont pas été enceintes. Il en est comme je l'ai exposé précédemment : la femme a la chair plus lâche et plus molle que l'homme; cela étant ainsi, le corps féminin tire du ventre le fluide plus vite et plus que le corps masculin. En voici la preuve : mettez par-dessus de l'eau ou même en un lieu humide, pendant deux jours et deux nuits, de la laine nettoyée et un drap nettoyé d'un tissu dense, pesant exactement autant que la laine; quand vous les retirerez, vous trouverez, à la balance, que la laine est devenue beaucoup plus pesante que le drap; ce qui produit cet esset, e'est que, l'eau qui est dans un vase à large ouverture exhalant sans cesse vers le haut, la laine, étant lâche et molle, reçoit davantage de cette exhalation, et le drap, étant plein et dense, se trouve rempli sans en avoir beaucoup reçu. De la même façon, la femme, étant d'une nature plus lache, puise dans le ventre, pour le compte du corps, plus de fluide et plus vite que l'homme ne fait; et, avec cette laxité, quand le corps s'est rempli de sang, s'il n'y a pas évacuation en l'état de pléthore et de chaleur où sont les chairs, la souffrance survient. La femme a le sang plus chaud, et c'est pourquoi elle est plus chaude que l'homme. Mais si la plénitude qui s'est formée s'évacue, ni la souffrance ni la chaleur ne se produisent par le fait du sang. L'homme,

⁻τε οπ. DGIJK. - μαλακὰ C. - ἀναδέχεται Cθ. - Αnte ἀν. addit θᾶττον J. - ἐπιχωρέοντος ΗΙ. - πλεῖον C. - * βεδυθισμένον DQ'. - ἐπιχωρέοντος (D, al. manu ἀπο) Gθ. - ἐπιρρέοντος J. - * δὲ θ. - δὴ οm. C. - ἐλκύσει L, Lind. - πλείονα vulg. - πλέον θ. - τῆς ἰκμάδος Cθ. - τὴν ἰκμάδα vulg. - " καὶ οm. DFGHIJK. - πλεισθῆ θ. - ὑποχωρήση vulg. - ἀποχωρήση θ. - ὑποχωρέη Ald. - ὑποχωρέση G. - ἀποχωρέη C. - ἀπὸ IJΚθ. - ὑπὸ τοῦ αὐτέου D. - πληρουμένων C. - παὶ οm. C. - γιγν. C. - " υθερμοτέρα G. - θερμότερον DJ. - ἐπιγινόμενον vulg. - ἀπογινόμενον FJ. - ἐπιγενόμενον C. - πρὸς pro καὶ ἡ θέρμη ὑπὸ θ. - στερεσσαρχώτερος D. - στερεσσαρχώτερος Κ. - στερεωσαρχότερος C. - στερεώσαρχος θ.

ἀνήρ στερεσσαρχότερος ἐών τῆς γυναικὸς οὖτε ὑπερπίμπλαται τοῦ ¹αξματος τόσον, ὡστε, ἢν μὴ ἀποχωρέη τι τοῦ αξματος καθ' ἐκαστον μῆνα, ³πόνον γίνεσθαι, ἔλκει τε ὁχόσον ἐς τροφὴν τοῦ σώματος, τό τε σῶμά ³οἱ οὐχ ἀπαλὸν ἐὸν οὐχ ὑπερτονέει, οὐδ' ὑπερθερμαίνεταε ὑπὸ πληθώρης ὡς τῆ γυναικί μέγα δὲ ξυμδάλλεται ¹ἐς τοῦτο τῷ ἀνδρὶ, ὅτι ταλαιπωρέει μᾶλλον τῆς γυναικός ἡ γὰρ ταλαιπωρίη ἀπάγει τῆς ἐκμάδος.

2. * Έπλν οὖν γυναικὶ ἀτόκο ἔούση κρυφθή τὰ ἐπιμήνια καὶ μὴ δύνηται όδὸν ἔξω εὐρεῖν, ⁶νοῦσος γίνεται, τοῦτο δὲ ξυμδαίνει, ἢν τῶν μητρέων τὸ στόμα μεμύκη ἢ ¹ἰδνωθῆ, ἢ ξυστραφῆ τι τοῦ αἰδοίου. ἢν γὰρ τουτέων τι ἢ, οὐ δυνήσεται ἔζοδον εὐρεῖν τὰ ἐπιμήνια, πρὶν εἇν αἱ μῆτραι ἐς τὴν φύσιν τὴν ὑγιεινὴν μεταστέωσι. Τίνεται δὲ τὸ νούσημα τοῦτο μάλιστα, αἴτινες στενοστόμους τὰς μήτρας ἔχουσιν, ἢ τὸν αὐχένα πρόσω τοῦ αἰδοίου κείμενον ἢν γὰρ τουτέων θάτερον ἢ, ⁹καὶ μὴ μίσγηται ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ, καὶ κενωθῆ ἡ κοίλίη μᾶλλον τοῦ καιροῦ ὑπό τευ παθήματος, στρέφονται αἱ μῆτραι οὖτε γὰρ ἰκμαλέαι εἰσὶ κατὰ ¹⁰σφέας, οἶα μὴ λαγνευομένης, εὐρυχωρίη τε σφίσιν ἐστὶν, ἄτε τῆς κοιλίης κενοτέρης ἐούσης, ¹¹ ὧστε στρέφεσθαι ἄτε ξηροτέρης καὶ κουφοτέρης ἐούσης τοῦ καιροῦ. Καὶ ἔστιν ὅτε στρεφομένων ¹³σφέων τυγχάνει τὸ στόμα πρόσω παραστραφὲν, ¹³ἄτε τοῦ αὐχένος πρόσω τοῦ αἰροίου κειμένου ἢν γὰρ ¹⁴ἰκμαλέαι ἔωσιν αἱ μῆτραι ἀπὸ λαγνείης καὶ δοίου κειμένου ἢν γὰρ ¹⁴ἰκμαλέαι ἔωσιν αὶ μῆτραι ἀπὸ λαγνείης καὶ δοίου κειμένου ἢν γὰρ ¹⁴ἰκμαλέαι ἔωσιν αὶ μῆτραι ἀπὸ λαγνείης καὶ

Post. αίμ. addit ές (εἰς J) τὸ ἄνω τῆς κοιλίης vulg. - ἐς τὸ ἄ. τ. κ. om. θ. -τόσσον θ. -ῶστ΄ Cθ. - ² πόνον χρὴ ἔσεσθαι vulg. - πόνον γίνεσθαι Cθ. όσον Co. - αξματος vulg. - σώματος Co. - 3 of om. DFG (H., restit. al. manu) IJK. - οὐχ vulg. - ρὐχ CDGlJKθ, Ald. - ὑπερτονέει Cθ. - ὑπερπονέει vulg. οὐδὲ θερμαίνεται $C\theta$. — εἰς C. – ἀπάγη $D\theta$. – τι (τι om. θ) τῆς vulg. — *δκόταν C. - δταν θ. - καταμήνια C. - ξξω όδον Cθ. - ή (ή om. Cθ) ν. vulg. -συμβ. θ.—⁷ λοξωθή (H, in marg. eadem manu) (I, supra lin.).— ή ξ. om. θ. -συστ. C. -τι τουτέων θ. - έξω όδὸν εύρεῖν θ. - * ή pro αν C. - αν om. θ. -ύγιεικήν, al. manu νήν D. -μεταστώσι θ. -νόσημα CDθ. -μάλιστα ταύταις (τ. om. Cθ) vulg. - αξ DGH1. - στενοστόμους Cθ. - στενοχώρους vulg. (H, al. manu στενοστόμους). – ξχωσιν \mathbf{D} . – τοῦ αίδ. πρόσσω $\mathbf{\theta}$. — $\mathbf{\theta}$ καὶ om. \mathbf{F} . – $\mathbf{\tilde{\eta}}$ pro καὶ DGHIJK. - ὑπὸ τουτέου τοῦ παθ. vulg. - ὑπὸ τοῦ παθ. C. - ὑπό τευ παθήματος θ. - εκμάλαιαι (sic) θ. -- οτάς φλέβας pro σφέας DFGIK. - οία μηδ' άγνευομένης (sic) C. - σφῆσιν II. - κενοτέρης Cθ. - κενωτέρης vulg. -Voy. t. III, p. 502, n. 18. - έχούσης D. — " ωστε.... ἐούση; om. C. — " σφων vulg. - σφέων C0. - πρόσσω θ. - πρ. om. vulg. - παραστρέφειν vulg. (Η, al. manu παραστραφέν). -παρασταθέν DFGIJKQ'. -παραστραφέν θ, Lind. --13 ο lá τε DFGHJ. - ο la θQ', Lind. - πρόσσω θ. - 14 λκμάλαιαι θ. - ἐῶσιν C. -

étant de chair plus dense, n'éprouve point de plénitude sanguine telle que, s'il n'évacue mensuellement une certaine quantité de sang, il ressent du malaise; il puise ce que demande la nourriture du corps, et le corps, n'étant pas mou, n'est sujet à un excès ni de ton ni de chaleur par l'effet de la pléthore comme chez la femme. Ce qui contribue grandement à cet effet chez l'homme, c'est qu'il fatigue bien plus que la femme; la fatigue dissipe une partie du fluide.

2. (Suppression des règles chez une femme qui n'a pas eu d'enfants. Accidents que cette suppression cause. Déplacement de l'orifice utérin qui en résulte. Diverses voies que prennent les menstrues supprimées : transport sur le poumon et phénomènes de phthisie; transformation des règles en un pus qui s'échappe par les parties génitales, ou qui forme une tumeur au-dessus de l'aine; issue des règles par une ouverture qui se fait à l'aine; issue par le vomissement, par le siège.) Quand chez une femme qui n'a point été grosse les menstrues se suppriment et ne peuvent trouver issue au dehors, une maladie survient. Cela arrive si l'orifice utérin s'est fermé ou dévié ou si quelque point des parties génitales offre une contraction. Dans un tel cas, les règles ne pourront pas trouver issue tant que la matrice ne sera pas remise en sa condition naturelle. Cette maladie se produit surtout chez celles qui ont l'orifice utérin étroit ou le col situé en avant dans les parties génitales. Si l'un de ces cas existe, que la femme n'ait pas de rapports sexuels et que le ventre se vide plus qu'il ne faut par quelque soussfrance, la matrice subit un déplacement; car elle n'est pas humide par soi-même, vu qu'il n'y a pas eu de coït, et elle a de l'espace, vu que le ventre est devenu vide, de sorte qu'elle se déplace en raison de sa sécheresse et de sa légèreté plus grandes qu'à l'ordinaire. Et parsois, quand elle est ainsi déplacée, l'orifice se trouve détourné en avant, attendu que le col est situé en ύπο C. -καὶ κοιλία vulg. -καὶ ή κοιλίη Cd, (Lind., κοιλία). -κοιλίαι μή κενώνται FGHIJ.

ή κοιλίη μη κενώται, οὐ ρηϊδίως στρέφονται. 1 Τοῦτ' οὖν αἴτιον γίνεται ώστε αὐτὰς ξυμμύειν, οἶα μή λαγνευομένης τῆς γυναικός. Ἐν δὲ τοῖσι ²τρίτοισιν ἄριστα μὲν πείσεται, ἤν οἱ κατελθόντα ἐξαγάγη τὰ προϋπάργοντα · εἰ δὲ μὴ, πείσεται τάδε ἡ γυνή · πνίξ τέ οἱ άλλοτε καὶ ἄλλοτε ⁸ζυμπεσεῖται, καὶ πῦρ λήψεται ἄλλοτε ⁴καὶ ἄλλοτε καὶ φρίκη και δσφύος άλγημα. Ταῦτα πείσεται έν τοῖσι τρίτοισιν επιμηνίοισιν, ην μή οἱ ἐξίη ἐν δὲ τοῖσι ετετάρτοισιν, ην μή οἱ ἐξίη τοῖσί ⁶τε προτέροισιν ἔζοδον ποιήση, ⁷τά τε μήν τρίτα πονήματα πάντα μαλλον πονήσει, καὶ εμάλιστα ἐν τῷ χρόνῳ τῶν καταμηνίων, έπειτα ήσσον, πολλάχις δὲ καὶ δόζει ἄπονος εἶναι· 9 ἔσται δὲ ἐπὶ τοῖσι καὶ τάδε ἔτερα σημήϊα οὐρήσει τε πουλύ παχὺ ἄλλοτε καὶ άλλοτε, και ή γαστήρ 10 αὐτῆς σκληρή ἔσται και μέζων ή τοπρόσθεν, 11 καὶ βρύζει τοὺς δδόντας, καὶ ἀσιτήσει, καὶ ἀγρυπνήσει. Τοιαῦτα δὲ πείσεται έπὶ τοῖσι τετάρτοισι χαταμηνίοισι . μελεδαινομένη δὲ χαὶ ἐν 12 τουτέοισιν ύγιαίνει. Καὶ έν τοῖσι πέμπτοισιν, ἢν μή οἱ πολλά τὰ έπιμήνια κατίη, καὶ ὁ πόνος ἐσχυρότερος προσπίπτει. Ἐν δὲ τοῖσιν 13 εκτοισιν ήδη ανίητος έσται, Καὶ τὰ μὲν πρότερα σημήϊα μᾶλλον πονήσει, 14 ἐπέσται δὲ ἐπ' αὐτοῖσι καὶ τάδε * ἀλύξει τε καὶ ρίψει έωυτην άλλοτε καὶ άλλοτε, καὶ λειποθυμήσει, καὶ ἐμέσει φλέγμα, καὶ δίψα Ισχυρή μιν λήψεται, άτε καιομένης τῆς κοιλίης ὑπὸ τῶν μητρέων έουσέων πληρέων αξματος, καὶ ψαυομένη άλγήσει, ¹⁵καὶ μάλιστα τὸ ήτρον, και πυρέξει άλλοτε και άλλοτε όξέως, και βορδορύξουσιν αί

¹ Τοῦτο $K\theta$. - γίγν. αίτιον C_i - γίνενται (sic) αίτιον θ . - συμμ. $C\theta$. - ²τρίτοισιν C0. - τριταίοισιν vulg. - έξαγάγοι D. - ή γυνή om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. — 3 sum. θ . — suvermés C. — 4 xal åll. om. C. — $7 \text{ pitoistiv } C\theta$. τριταίοισιν vulg. $- \hat{\epsilon}$ πιμηνίοις $\theta. - \hat{\epsilon}\xi\tilde{\eta}$ C. $- \hat{\epsilon}$ τετάρτοισιν $\theta. - τεταρταίοισιν$ vulg. - ην μή οι εξιόντα (ιόντα DFGHIJK; εξίη θ) vulg. — ετό pro τε C. πρότερον C. — 7 χαὶ (χαὶ om. $C\theta$) τότε (τά τε $C\theta$) μιν (μὴν C) τρ. πον. πάντα (πάντα πον. C) rulg. - μάλιστα θ. - πονήση CJθ. - * μάλιστ' C. - δόξει C. δοκέει vulg. - " έστεγεπίστοισι (sic) pro έσται δε έπὶ τοῖσι C. - τεταρταίοισι (τετ. om. θ) καὶ vulg. - τάδε τὰ (ἔτερα pro τὰ Cθ) σημεῖα (σημήῖα C) vulg. -τε om. Co. -πολύ vulg. (π. om. o). -πουλύ DHK. -παχύ om. C. -- 10 αὐτῆς om. θ. - κληρή (sic) Κ. - μέζων C. - μείζων vulg. - " βρύξει τε pro καὶ βρ. J. - δὲ θ. - δὲ om. vulg. - τεταρταίοισι vulg. - τετάρτοισι θ. - μελαιδενομένη θ . — ¹² τούτοισιν θ . – πεμπταίοισιν vulg. – πέμπτοισιν CDFGHIIK, Ald. – πουλλά DGHIJK, Ald., Frob. - δ om. 0. - ἰσχυρὸς Co. - προσπίπτη DFGHIJ. - Bextαίοιστιν vulg. - Εκτοιστιν CDFGHIJKO, Ald. - ανίατος ΗΚ. - καὶ κατά (τὰ pro κατὰ θ; τά τε pro κατὰ C) μὲν (μὴν C) (addunt τὰ Q', Lind) πρότερα

avant dans les parties génitales. Au contraire, quand la matrice est humide par le coït et que le ventre ne se vide pas, elle ne se déplace pas facilement. Telle est la cause pour laquelle elle se ferme, la femme n'usant pas du coït. Au bout de trois mois, la malade se trouvera aussi bien que possible, si l'éruption cataméniale venant à se faire entraîne ce qui s'était amassé. Dans le cas contraire, voici les accidents qu'elle éprouvera : suffocation par intervalle, fièvre aussi par intervalle, frisson et douleur lombaire. Tels sont les accidents dans la troisième époque, si l'éruption ne se fait pas. A la quatrième époque, si l'éruption ne se fait pas et ne procure pas l'évacuation du sang antécédent, toutes les souffrances qui se faisaient sentir à la troisième époque s'exaspèrent, surtout au temps des règles; puis cela s'adoucit, et souvent même la femme paraît sans souffrance. En surcroît il y a encore d'autres signes que voici : elle rend de temps en temps beaucoup d'urine épaisse, le ventre se durcit et se tumésie; elle grince des dents, elle perd l'appétit et le sommeil. Voilà ce qu'elle éprouve à la quatrième époque, où, soignée, elle peut guérir. A la cinquième époque, si les règles ne viennent pas en abondance, la souffrance croît en intensité. A la sixième époque le mal est devenu incurable. Les accidents précédents sont plus douloureux, et il s'y ajoute ceux-ci : la malade a parfois de l'anxiété et de la jactitation, des lipothymies, des vomissements pituiteux; elle est en proie à une soif intense, vu que le ventre est brûlé par la matrice surchargée de sang; le palper est douloureux, surtout à l'hypogastre; il y a parfois une fièvre aiguë; la matrice gargouille, vu que le sang s'y agite et n'y chemine pas; les

(πρότερον Cθ) στμεῖα (σημήτα C) vulg. – ποιήσει C. — "έπειτα (ἐπέσται C9; ἐπέσται ἔπειτα Vatic. Codd. ap. Foes) δὲ (δ' Cθ, Vatic. ap. Foes) ἐπ' vulg. – ἀλύξει, supra lin. ἡ ἀπορήσει H¹. – Vide Gal. Gl. – ἐαυτὴν, sup. lin. ἐωυτὴν H. – σωυτὴν (sic) θ. – ἀλλοθι καὶ ἀλλοθι C. – λυπ. C. – λιπ. θ. – ἐμέσεται θ. – ἐμέσεται G. – μιν οπ. θ. – πληρέων ἐουσῶν C (θ, ἐουσέων). — "5 καὶ.... μῆτραι οπ. J. – ἰητρὸν C. – ἄτε οπ. (D, restit. al. manu) \mathbf{FGHiK} . – ἐγκλονευομένου C.

μῆτραι άλλοτε καὶ άλλοτε, άτε τοῦ αξματος ἐγκλονευμένου καὶ 1 οῦ διαγωρέοντος εν αθτήσι, και ή κοιλίη οὐ διαχωρήσει κατά τρόπον, 3ούτε ή χύστις διηθήσει τὸ ούρον, ἐπήν 3οί αὶ μῆτραι προσπέσωσι πρός τὸν στόμαχον νευρώδεα ἐόντα, * καὶ ἐς τὴν κοιλίην ἐμδάλωσιν · αλγέει την ράχιν καὶ "τὸ νῶτον πᾶν, καὶ την γλῶσσαν αὐτῆς χαλινουται, και ασαφή ταύτην έχει, και λειποθυμίη, εξοτι δ' ήσι 7 και αφωνίη, και δάκνεται τον στόμαχον, *και ξανθή χολή έξεισι, και πνευμα ⁹προσπταΐον, και άλύει, και βίπτει έωυτην, και ¹⁰ εμπίπραται. Ἐπὴν δὲ μεταστέωσι καὶ εἰρύση ἡ κύστις τὸ λεπτὸν τοῦ αἵματος τοῦ ἀπὸ τῶν μητρέων, 11 τότε τὸ οὖρον διουρέεται ἐρυθρὸν, καὶ πονέει 12 μεν τὸ άλλο σῶμα, μάλιστα 13 δὲ τὸν τράχηλον καὶ τὴν βάχιν καὶ την δορύν, τούς τε βουδώνας, και ές τοῦτο έλθούση αὐτῆ ή τε γαστήρ αείρεται, και τα σκέλεα ύπερ το χρεών διοιδίσκεται και αι κνημαι καὶ οἱ πόδες, καὶ δ θάνατος ἔπεισι. Καὶ περὶ μέν ταύτης **οὕτω τελευτή ες εξ μήνας τὰ επιμήνια άδηλεύμενα. 15 Γίνεται δε καὶ ταῦτα· ἔστιν ἦσι τῶν γυναιχῶν, ¹⁸ἐπὴν δίμηνα ἦ τὰ χαταμήνια ἐν τῆσι μήτρησι πολλά εόντα, έργεται ες 17 πλεύμονα, επήν αποληφθή, καί πάσγει πάντα άπερ εν φθινάδι είρηται, καλ ούχ οίη τέ έστι περιείναι. 18 Γίνεται δε και τάδε. Εστιν ήσι διάπυα 19 γίνεται τα επιμήνια χρονίσαντα, ἐπὴν γένηται δίμηνα ή τρίμηνα τοῦτο δὲ μάλιστα γίνεται, ην ζυγκαη ύπο του πυρός. Σημεϊά "δέ έστιν, ην διάπυα ή δούναι τε γάρ έμπίπτουση ές τὸ ήτρον ζοχυραί και σφύζιες, και ψαυσμένη οὐκ ἀνέχετσι, καὶ ἢν μέλλη βελτιόνως ἔγειν, βήγνυται αὐτἢ τὰ ἐπιμήνια κατά τὸ αἰδοῖον, καὶ χωρέει πύον καὶ αξιια • 21 όζομενον δὲ γωρέει ἐπὶ ἡμέρας ἐπτὰ ἡ ὀχτὰ ἡ ἐννέα · ἐν δὲ τῷ πρίν χρόνῳ πονέεται,

¹ Οὐ C, Lind.+ οὐ οπ. vulg.- αὐταῖσιν C. — ² οὐδ' ή C.- διηθείση C. - δησει (ske) θ.— ³ οἱ οπ. C.-προσδάλλωσιν C. — ⁴ Post καὶ addunt ἢν C L, Cordwus. - ἐμβάλλοντα DGHIJK.- ἐμβάλλωσιν vulg. - ἐμβάλωσιν θ.— ⁵ τὸν CJKθ.- πᾶν οπ. (D, restit. al. manu) FGHJK.- ἄπαντα C. - πάλιν pro πᾶν θ. - καὶ χαλινά (χαμνα sic θ) καὶ γλῶσσα ἀσαφὴς pro καὶ τὴν.... ἔχει Cθ. - γλῶσσαν HF. - γλῶτταν vulg. - αὐτοῦ DGHIJK. - χαλινοῦνται DI. - λιπο. θ. — ἐετίησιν (sic) C. - οἰσι J. — ² καὶ σοῦ Θ. - ἐκαὶ ξανθὴ ἡ (ἡ σπ. Ĥ) χολὴ vulg. - καὶ χολὴ ξανθὴ Cθ. - ἡξησι θ. — ⁵ πρὸς πλεῖον C. - προσπαῖον θ. - προσπαῖει L, Cordœus, Lind. — 'ὁ ἐμπίμπραται Θ. - μεταστῶσι C. - μεταστήση θ. - εἰρύσει vulg.- εἰρύση CDFHIJK.- ἔρύση θ. — ¹¹ τὸ οὕρον τότε Cθ. - διουραίεται θ. — ² Ante μὲν addunt καὶ Cθ. - κατὰ τὸ ἄλλο Vatic. Codd. ap. Foes. — ¹³ μὲν pro δὲ θ. - ἀείρεται C. - αἴρεται vulg. - χρεῶν I. - διίσκεται (sic) C. -

selles ne sont pas régulières; la vessie, non plus, n'émet pas l'urine, attendu que la matrice tombe sur le col vésical, lequel est nerveux, et qu'elle se porte sur le ventre. Le rachis et le dos tout entier sont douloureux; la langue devient empêchée et n'articule plus distinctement; lipothymie; quelquesois aphonie; mordications au cardia, vomissement de bile jaune; respiration entrecoupée, anxiété, jactitation et inflammation. Quand, dans ce déplacement, la vessie attire la partie ténue du sang qui est dans la matrice, l'urine est rendue rouge; des souffrances se font sentir dans tout le corps, mais surtout au con, au rachis, aux lombes et aux aines. A ce point, le ventre se gonfie, les membres inférieurs enflent, les jambes et les pieds; et la mort est imminente. En un tel cas la suppression des menstrues amène la mort au bout de six mois. Il y a encore ces phénomènes-ci : chez quelques semmes, les règles ayant été retenues en abondance pendant deux mois dans la matrice, le transport du flux supprimé se fait sur le poumon; la malade éprouve tout ce qui a été dit dans la phthisie, et elle ne peut résister au mal. Voici encore ce qui arrive : chez d'autres, les règles, avant manqué à deux ou trois époques, deviennent purulentes avec le temps; cela s'opère surtout quand elles sont échauffées par la chaleur fébrile. Les signes de cette purulence sont : douleurs intenses et battement dans l'hypogastre, impossibilité de supporter le palper; s'il doit y avoir amélioration, les règles font éruption par les parties génitales; du pus et du sang s'écoulent; cet écoulement fétide dure sept, huit ou neuf jours. Dans le temps

κνίμαι θ. -δ θπ. θ. - π δδε C. - τελευτά θ. - π γίγν. C. - καὶ οπ., restit. αλ. πεπι D. - τάδε Cθ. - π καὶ ἐπὴν L. - ἡ θ. - π πν. DGHJK. - ἀπολειφθή DHK. - ἐπανειληθή C, Lind. - καὶ οπ. L, Cordeus. - πάσχη FGIJ, Ald - φθίνα διέρηται (ste) Η (IK, διήρηται). - οὐκ Frod. - περιτέναι DHIJK, Ald. - π γίγν. C: - π γίνονται vulg. - γίγνονται C. - γίνεται θ. - χρονίζοντα C. - εἰ συγκαή C. - συνκαή θ. - τοῦ οιπ. C. - π δ' C. - τε (τε οιπ. vulg.) γὰρ C. - εἰς γυἰχ. - ἐς CDθ. - καὶ σφ. οιπ. θ. - σφίξιες Η. - ψύξηες C. - βέλ- τον ῶς ἔχειν θ. - ἔξειν C. - αῦτη Cθ. - π δζον C. - ἐφ' ἡμ. Cθ. - ἡ ὀκτώ οιπ. Cθ.

1 ώς εξοηται έμπροσθεν επήν δε αποχαθαρθή, αριστον μέν εει μή γένοιτο έλχεα ' ήν δε δπολίπηται έλχεα, πλέονος δεήσει θεραπητης δχως τὰ έλχεα μή μυδήσει καὶ κάκοδμα έσται· άφορος * δὲ έσται καὶ ην ραίση, ην μεγάλα ή τὰ έλχεα γενόμενα εν τησι μήτρησιν. Ήν δὲ μή οί κατά τὸ αίδοῖον γωρήση τὰ ἐπιμήνια διάπυα γενόμενα, ξυμδήσεται ύπερ τοῦ βουδώνος κατά την λαπάρην βαγήναι, άτερ φύματος, άτε τοῦ πύου διαφαγόντος, καὶ κείνη χωρήσει πυώδεα δδμαλέα· καὶ ἢν τοῦτο γένηται, οὐ περιγίνεται ἡ γυνή· ἢν δὲ καὶ περιγένηται, αλεί άφορος έσται ταύτη γάρ οι το λοιπον ή δοδς *γίνεται τοῖσιν ἐπιμηνίοισιν ἔζω· τὸ γὰρ στόμα τῶν μητρέων πρὸς τούτο τὸ χωρίον προσπέπτωκε. Γίνεται δὲ καὶ τόδε : έστιν ήσιν. έπην δίμηνα ή τρίμηνα ή γρονιώτερα ή τὰ ἐπιμήνια καὶ προσπέση πρός την λαπάρην, μη διαπύων των καταμηνίων έόντων, ώς φύμα 9 γίνεται ύπερ του βουδωνος αχέφαλον, 10 μέγα, ερυθρόν. Και των ὶητρῶν πολλοὶ ήδη οὐχ εἰδότες τοῦτο δχοῖόν τί ἐστιν ἔταμον χαὶ ἐς χίνδυνον ήγαγον ούτως. Το δέ 11 ώς φυμα γενόμενον γίνεται τρόπω τοιώδε . 12 έπαυρίσκεται τοῦ αξματος ἡ σάρξ, ἄτε προσκειμένου τοῦ στόματος τῶν μητρέων τῆ λαπάρη, καὶ ἐμπίπλαται ἀπ' αὐτέου, καὶ ἐξίσταται άτε πληρευμένη του αίματος ή σάρξ. και έστιν ότε, ήν μεταστή τὸ στόμα τῶν μητρέων καὶ γένηται κατὰ τὸ αἰδοῖον, καὶ γωρήση διὰ τοῦ αἰδοίου τὰ καταμήνια, καθίσταται τὸ ἐξεστηκὸς κατὰ τὴν λαπάρην, διαδιδοί γάρ ές τὰς μήτρας, αί δὲ έξω ἐγάλασαν ἡν δὲ 18μή στραφή κατά τὸ αἰδοῖον τὸ στόμα τῶν μητρέων, διαπυέει κατά τὴν λαπάρην, καὶ 16 ταύτη δδὸς γίνεται τοῖσι καταμηνίοισι, καὶ οξ κίνδυνοι 18 οί αὐτοί εἰσιν οί καὶ πρόσθεν εἰρημένοι. Τρέπεται δὲ καὶ 16 ες

^{1 °} Ωσπερ C. – πρόσθεν C. — ² ην vulg. – εἰ Cθ. – γένηται Κ. — ³ δ' Cθ. – ὑπολείπηται vulg. – ὑπολίπηται CJ. – πλέονος Cθ. – πλείανος vulg. – θεραπείης vulg. – θεραπητης CDHIJK. – ὅπως Cθ. – μυδήση vulg. – Je lis μυδήσει. – – κάκοδμα γίνηται (γένηται DGJθ, Ald; ἔσται C) vulg. — ⁴δ' Cθ. – γινόμενα καὶ ἐν C. — ⁸ τὰ (τὰ οπ. DGHIKθ, Lind.) κατὰ vulg. – γενόμενα ἐς (εἰς J) τὰ ὑπὲρ τοῦ β. ἐυμδήσεται (ξ. οπ. C) κατὰ vulg. – γενόμενα συμδήσεται ὑπὲρ τοῦ β. κατὰ θ. – ἐχηηναι οπ. θ. – ῥαγ. ponitur post φύματος C. — ⁸διαβραγέντος vulg. – διαφαγέντος DHΙ. – διασφαγέντος Κ. – διάγοντος C. – διαφαγόντος θ. – κακείνη Cθ. – όδμαλαῖα C. — ⁹περιγίγν. C. – ἀεὶ vulg. – αἰεὶ θ, Lind. — ⁸ γίγν. C. – συμπέπτωκε J. — ⁸γίγν. C. – τὸν βουδῶνα Cο — ¹⁰μετὰ θ. – οἰόν ἐστιν vulg. – ὁκοῖόν τί ἐστιν C. – Ιταμὸν C. – οῦτω CJθ. — ¹¹σῶμα

antécédent, la femme souffre comme il a été dit plus haut. Après l'évacuation, le meilleur serait qu'il n'y eût pas d'ulcération; s'il en est resté, il faudra plus de traitement, afin que les ulcérations ne deviennent pas humides et de mauvaise odeur. Mais la femme demeurera stérile, même après guérison, si les ulcérations ont été considérables dans la matrice. Si les menstrues devenues purulentes ne s'échappent pas par les parties génitales, il arrivera qu'elles feront éruption audessus de l'aine, dans le flanc, sans tumeur, vu que le pus a corrodé; et par là sortiront des matières purulentes et fétides. A ce point, la malade ne guérit pas; et, dans le cas même où elle guérirait, elle resterait stérile; en effet, dorénavant, c'est par cette voie que s'échapperont les menstrues, l'orifice utérin étant appliqué vers cette région. Voici un autre cas : chez certaines semmes, à la seconde ou à la troisième époque de la suppression, ou même plus tard, si les menstrues se portent vers le flanc, sans être devenues purulentes, il se forme audessus de l'aine une tumeur acéphale, grosse et rouge. Il est arrivé plus d'une fois que des médecins ne sachant pas ce que c'était, l'ont incisée et ont mis la malade en danger! Cette espèce de tumeur se forme ainsi : la chair puise du sang, vu que l'orifice utérin est appliqué au flanc, elle s'en remplit, et elle se soulève à cause de ce sang qui la pénètre. Parsois, quand l'orifice utérin, se déplaçant, revient vers les parties génitales et que les règles sortent par cette voie, le gonflement du flanc s'affaisse, car il communique avec la matrice, laquelle a versé au dehors. Mais si l'orifice ne se tourne pas vers les parties génitales, la suppuration se forme

ρτο &ς C. $-\gamma$ ινόμενον θ. $\dot{}$ το γιγνόμενον γίγνεται ρτο γ. γ. C. $\dot{}$ In marg. ἀντὶ ἀπολαύει καὶ ἀναπίνει θ. $\dot{}$ ἐμπίπλαται DQ'. $\dot{}$ πίμπλαται vulg. $\dot{}$ αὐτοῦ θ. $\dot{}$ ἀφισταται θ. $\dot{}$ πληρευμένη θ. $\dot{}$ πληρουμένη vulg. $\dot{}$ χωρέωσι vulg. $\dot{}$ χωρέωσι Lind. $\dot{}$ χωρέη θ. $\dot{}$ χωρήση C. $\dot{}$ εξεστικός θ. $\dot{}$ λαπάοην $\dot{}$ ἐξεδιαδιδοι (sic) γὰρ θ. $\dot{}$ δ ἔξω θ. $\dot{}$ μεταστραφή ρτο μὴ στρ. (D, μὴ restit. al. manu) Q', Lind. $\dot{}$ καπά ponitur post αίδοιον G, Ald. $\dot{}$ διαπύει vulg. $\dot{}$ διαπτύει, al. manu διαπύει D. $\dot{}$ διαπνέει C. $\dot{}$ μτότε ἡδη ρτο ταύτη Cθ. $\dot{}$ εξοίν αὐτή οῖ (οἱ θ) καὶ Cθ. $\dot{}$ εξηται C. $\dot{}$ μείς DK. $\dot{}$ δσα ρτο ές C.

ξικετον· ξστιν ήσι 1 και κατά την δόρην, ώσπερ μοι είρηται δν τήσι παρθενίησι νούσοισι, και σημήτα και πόνους τους αύτους δείκυσι τοῦσι κείθι εἰρημένοισιν · 2 ήστον δε ταύτην την όδον ποιέεται τὰ ἐπιμήνια τήσι γυναιζίν η 3 τήσι παρθένοισιν.

3. *Όχόταν δὲ τὰ ἐπιμήνια κρυφόἢ, ἀδώνη ἔχει τὴν νεικίρην γαστέρα, καὶ δοκέει τι ἐγκεῖσθαι βάρος, καὶ τὰς ἰζύκς ἐκπάγλως πονέει καὶ τοὺς κενεῶνας. Ἡν δὸὲ τὰ ἐπιμήνια παντάπασι μὴ γίνηται ὑπὸ νούσου ἢ παχέα καὶ γλίσχοκ καὶ κολλώδεα ἔῃ, πρῶτον κρὴ τὴν κοιλίην καθῆραι ἀνω τε καὶ κάτω * ἔπειτα τὰς ὑστέρας προσθέτω, ὑφ' οὖ αἴμα καθκίρεται, καὶ διαλιπεῖν, καὶ πῖσαι εὐφ' οὖ τὸ αἴμα καθαίρεται, καὶ κρῆθιων ἐν οἴνω τῷ ἀπὸ δαιδός. Ἡν δὲ ¹⁰ οἱ ρόος μὴ γίνηται, ἔσται ὥστε δοκέειν ἐγκύμωνα εἶναι, καὶ μεισγοιένη ἀνδρὶ ἀλγέει, ὥστε δοκέειν ἐγκεῖσθαί τι, καὶ βρῖθος ἐν τῆ γαστρὶ ἔγγίνετωι, καὶ ἡ γαστὴρ πρόκειται, καὶ ἰμείρεται ἡδιλφισμένως ἐν γαστρὶ ἔχούση, καὶ καρδιώσσει, ἐπὴν ἡμέραι πεντήκοντα μάλιστα ἔωσι, καὶ πόνος ¹¹ ἔχει ἄλλοτε καὶ άλλοτε τῆς γαστρὸς τὸ κατὰ τοῦ ὀμφαλοῦ, τόν τε τράχηλον καὶ τοὺς βουδῶνας καὶ τὴν δσφύν. Καὶ ¹² ἐπὴν μῆνες δύο ἢ πρεῖς γένωνται, ἔστια ὅτε ἐρὸάγη οἱ κατὰ τὸ αἰδοῖον τὰ καταμήνια ἐθρόα, καὶ δοκέει ἔσπερ σαρκία εἶναι

 $^{^1}$ Καὶ om. D. -ώς θ. -μοι \mathbf{o} m. Cθ. -παρθενίοισι \mathbf{D} . -νούσησι \mathbf{HJ} . -σημήτα C_{*} – σημεΐα vulg. – δειχνύει C_{*} – εἰρημένοις C_{*} — 2 χρεῖσσον C_{*} — 3 τοῖσι C_{*} - 4 έπην θ. - δὲ Dθ. - δὲ om. vulg. - Lyer Co. - Eţer vulg. - verépny GM, Ald., Frob. - veiaipav BHJ. - veiaipav C. - viepav (sic) 8. - veiaipav vulg. νειαιρήν Lind. - τι βάρος C. - ζίας Η. - Erot. p. 170 : ἐκπατίη, ἐκτρόπως καλ όδους άγνοουντες · ένιοι δε γράφουσιν εκπάγλως. — εδε om. C. - μή 🕻 🔂 om. DFGHIJK, Ald.) χωρέοντα, γίνεται (γίνηται JK) ύπὸ νόσου (νούσου ΗΙΙΚ, Lind.) ή π. καὶ γλ. ή (καὶ pro ή Κ) κολλ. χρή οὖν (γοῦν Ι) πρώτον την vulg. - μη γίγνεται (γίνηται θ) ύπὸ νούσου η π. καὶ γλ. καὶ κολλ. εξη, πρώτον χρή την Co.-Je prends la leçon de C et 0, lisant seulement έη pour είη. - καθαίρειν Gal. in cit. t. XVII, p. 452. - 'ξπ. [ἐπὶ] τὰς Lind. προστεθώ C. -πρ. om. L. -ύφ' Cθ. - ἀφ' vulg. -διαλείπειν vulg. -διαλεπείν C. - διαλείφειν L. - διαλιπών [ήμέρην μίην ή δύο, Επειτα] Lind. - πείσαι θ. --- vo' stou vò alua xabaiperai C. - vo' où alua in valg. -- xai et ev om. 0. - πρεθμόν J. - πρίθμον D. - πρηθμόν ταlg. - πρήθμον Cordens. - τό pro τῷ G. - ἀποδίδος (sic) C. - δαιδόσιος (sic) D. - δάδος Lind. -- " of om. DGHLIKO. - γίγν. C. - γένηται Η. - Εσται οπ. DGIL - μισγομένην walg. - Je lis peryopévn. - adyéet (ád. cm. l) vulg. - adyet 0. - adyéet FG. - eywetabat Q', Lind. - βρίθος GDIJKO, Lind. - έγγίνεται 8, Lind. - έγγίνεσθει G.-

vers le flanc, les règles se font jour par là; et les dangers sont les mêmes que dans le cas précédent. Elles prennent aussi la voie du vomissement, et parfois celle du siège, comme je l'ai dit en parlant des maladies des jeunes filles; les signes et les souffrances sont les mêmes que dans cette description; mais cette issue est moins commune chez les femmes que chez les jeunes filles.

3. (Suppression des règles chez une semme qui a eu des enfants. Énumération d'accidents très-semblables.) Ouand les règles sont supprimées, il y a douleur dans le bas-ventre, la malade semble y avoir un poids, elle souffre cruellement dans les flancs. Si les règles sont absolument supprimées par l'esset d'une maladie ou qu'elles soient épaisses, visqueuses, collantes, il faut d'abord évacuer le ventre par le haut et le bas; puis purger la matrice à l'aide d'un pessaire qui évacue le sang; alors on met un intervalle; après quoi on administre un purgatif qui agisse sur le sang; la malade boira aussi le crethmon (crithmum maritimum L.) dans le vin de branche de pin. Si le flux menstruel ne s'opère pas, il arrivera qu'elle paraîtra être enceinte: le coit lui est douloureux de sorte que quelque chose semble être dedans; un poids se fait sentir dans le ventre; le ventre proémine; elle a les mêmes envies qu'une femme grosse; les nausées la prennent quand il s'est passé environ cinquante jours; de la douleur se fait sentir par intervalle à la région ombilicale, au cou, aux aines et aux lombes. Au bout de deux ou trois mois, les règles sont parsois une éruption abondante par les parties génitales, les matières évacuées sont noires et semblent être des caroncules comme

έγγένεται (sic) Ald. - έγγένηται vulg. - προχέηται J. - ίμείρει C. - ἐπαίρεται (D. restit. al. manu) FGHL. - ἐπαίρηται J. - ἀείρεται Lind. - εἰμείρεται θ. - Supra lin. ἡ οἰκείως Hl (K, in marg.). - ὡς (ὡς οm. θ) ἐν γ. ἔχουσα (ἐχούση θ) vulg. - καρδιώξει C. - ἐῶσιν Cθ. - " ἴσχει θ. - ἔχη DHJK. - [μάλιστα] τὸ Lind. - χάτω CHθ, Gal. in cit. ib. sine τό. - καὶ τὸν τρ. C. - ² ὅταν δύο μῆνες Cθ. - μῦςς D. - σάρχα vulg. - σάρχια FGLQ', Cordæus. - σαρχία DHJθ, Lind. - σάρχεια C. - διαφθορᾶς vulg. - διαχθορῆς CDGHIΚQ', Cordæus, Lind. - μελωινα GIK, Ald., Frob.

τά άπιόντα ώς έχ διαφθορής χαί μέλανα. Έστι ό ήσι και έλχες γίνεται έν τησι μήτρησι, και δεήσεται *προσέχειν τη μελέτη. Πολλησι δε ξυμβαίνει ώστε δοχέειν εξ μηνας έγειν εν γαστρί ή δλίγω ελάσσονα χρόνον, καὶ ή γαστήρ πρόκειται, καὶ τάλλα οι δοκέει γίνεσθαι ώς τη εν γαστρί εχούση. Επειτα έστι εμέν ήσι διαπύοντα έββάγη ὑπὲρ τοῦ βουδῶνος ἄμα τῷ πέμπτῳ ἡ ἔχτῳ μηνὶ καὶ δόὸν ταύτη ἐποιήσατο • ἔστι δὲ • καὶ ἦσιν Ελκεα γίνεται ἐν τῆσι μήτρησι κατά το ύπερ τοῦ βουδώνος, και κινδυνεύσει ἀποθανεῖν, ήν δε και περιγένηται, άφορος έσται. "Εστι δὲ ἦσι κατά τὸ αἰδοῖον ρήγνυται, καὶ χωρέει αὐτέησι σεσηπότα καὶ πυώδεα, καὶ ἀπὸ 6 τουτέων έλκεα εγγίνεται εν τησι μήτρησι, και κινδυνεύσει, ⁷και γοή, δκως μή τά έλχεα παλαιά γένηται, δητρεύειν προσέχοντα • άφορος δε χαλ αὐτή γίνεται, ήν γε καὶ ἰηθῆ. *Ην δὲ *μή οἱ καταβραγῆ τὰ καταμήνια διενεγθέντα ές έξ μηνας, πείσεται πάντα άπερ τη άτόχω τὰ καταμήνια ύδον ου δυνάμενα έφευρείν και ήν μεν θεραπευθή, ύγιλς έσται ** ήν δὲ μὴ, διαρχέσασα καὶ ἐς ὀκτώ μῆνας ἀποθνήσκει. Πολλῆσι δὲ γίνεται, ήν τὰ καταμήνια ¹⁰φλεγματώδεα χωρέη, ἐπὶ πολλόν χρόνον χωρέειν και έλάσσονα είναι των ύγιηρων. ύγιης δε γίνεται έν 11 χόσμω ζηθεῖσα.

4. 4 Ην δὲ τὰ ἐπιμήνια γυναικὶ 12 χωρέη μὲν, ἐλάσσονα δὲ τοῦ δέοντος 13 χωρέη, ἄτε τοῦ στόματος τῶν μητρέων παρακεκλιμένου

 1 Δ' om. Cθ. – ἔστι δὲ καὶ ἦσιν Gal. ib. – οίσι J. – γίνονται θ. – γίγνονται C. $-2\tau\tilde{\eta}$ μ . $\pi\rho$. C. $-\tau\tilde{\eta}$ ν μ existing $\pi\rho$. θ . $-\xi$. DHIJK. $-\sigma$. vulg. $-\tilde{\eta}$ xai (xai om. Cθ) vulg. - τάλλ' οἱ γίγνεται C. - γίνεται (sic) δοχέει θ. - ώστε (ώς pro ώστε C0; ώ; τη HIJ) èν vulg. - 3μèν C0. - μèν om. vulg. - διατείναντα DGHIJK'Q', Lind. -διατείνοντα θ. - Ante ύπερ addit διά τινα τὰ C. - τὸν βουδῶνα \mathbf{Q}' . – άλλὰ pro ἄμα θ. – τῷ om. CDGHIKθ. – ταύτησι ποιήσεται DFGHIJK. - ποιήσεται Q'. - 'καὶ om. C. -καὶ post τσι θ. -ἐν τ. μ. γίγνεται C (θ, ἐνγίνεται).-ἐν om. DFGIJK.-μήτρησι καὶ κάτω (καὶ κατὰ τὸ Lind.; κατά τό Cθ) ὑπὲρ vulg. - κινδυνεύει C. - 5δ' θ. - καὶ (καὶ om. Cθ) κατά vulg. - αὐτέησι CD. - αὐτέῃ (αὐτῇ Cordæus; αὐτ. om. θ) vulg. - τε καὶ πν. Co. - ετούτων b. - Ante έλχ. addit καί C. - γίγνεται C. - καί κινδ. om. C. - κινδυνεύει DHJKθ. -- - άλλά-pro καὶ Cd. - χρονικώ; pro χρή δκως C. οπως θ.- γένωνται θ.- αυτη ΗΚθ.- καὶ ἢν ἰηθῆ θ. -γε καὶ om. C.- * of μὴ C.οί om. θ.-καταρραγή θ.- βαγή vulg.- διενεχθέντα ές έξ Cθ.- διενειρχθέντα έξ vulg.- ἄπερ ἀτόχω ἐούση τὰ χ. όδὸν οὐχ ἡδύνατο εθρεῖν Cθ. - ὑγρὸ; pro ὑγιὴς C_{\bullet} — 9 εί $C\theta$. -ἐνέγκασα C_{\bullet} - $\tilde{\sigma}$ ιενέγκασα θ . -ἀποθνήσκει C_{\bullet} - θ νήσκει Vulg. - ιο φ). χωρέοντα (χωρέωνται L, Cordæus, Lind.; δντα pro χ. C; χωρέει

après un avortement. Parsois aussi il se sorme des ulcérations dans la matrice, et il faudra s'appliquer au traitement. Souvent il arrive que la semme paraît être grosse pendant six mois ou un peu moins, le ventre proémine, et tout semble être chez elle comme dans l'état de grossesse; puis, chez quelques-unes, les menstrues, devenues purulentes. font éruption au-dessus de l'aine, vers le cinquième ou le sixième mois, et prennent leur voie par là; parfois aussi il se forme des ulcérations dans la matrice au point au-dessus de l'aine, la femme courra risque de mourir, et, quand même elle réchapperait, elle sera stérile. En d'autres cas l'éruption se fait par les parties génitales, et il sort des matières pourries et purulentes; il en résulte des ulcérations dans la matrice, le danger est grand, et il faut, asin que les ulcérations ne deviennent pas chroniques, s'appliquer au traitement; celle-ci aussi sera stérile, même quand le traitement réussirait. Mais si les menstrues, retardées six mois, ne font pas éruption, la malade éprouvera tous les accidents qu'éprouve la femme qui n'a pas eu d'enfant et chez qui les règles ne peuvent trouver issue; si on la traite, elle guérit. Dans le cas contraire, ayant résisté jusqu'à huit mois, elle succombe. Chez plusieurs, si les menstrues sont pituiteuses, il arrive qu'elles coulent longtemps et qu'elles sont moindres que les menstrues saines. Traitée convenablement, la femme guérit.

4. (Règles moins abondantes qu'il ne faut. Accumulation qui en résulte. Accidents.) Les règles, venant il est vrai, sont pourtant moins abondantes qu'il ne faut; l'orifice utérin est

Vat. Codd. ap. Foes; χωρέη θ) ἐπὶ πολλὸν (πολὸν θ) χρόνου (πολλοῦ χρόνου) (addunt χωρέειν Cθ) καὶ ἐλ. vulg. — "κόσμω τῷ προσήκοντι (τῷ προσ. Cθ) vulg. – ἐηθεῖσα G. – τηρηθεῖσα J. — "χωρέει H, Ald. – ἀποφράσσεσθαι δὲ χωρέει οἰα pro ἐλ.... ἄτε (DK, ἀποφράσσεται) FG (J, χωρέη). — "χωρέει Ald., Frob. – οἰα pro ἀτε Hθ, Lind. – παρεχκεκλιμένου Q', Lind. - ἀρμοῖ vulg. – ἀρμοῖ Cordæus. – ἀρμῶ CJK. – ἀρμῶ (D, al. manu ἀρμοῖ FGHIθ. – Comp. Erot. p. 56, Gal. Gl., et la note du Suppl. du Dict. de Schneider, où l'on voit que ἀρμοῖ ou ἀρμῷ ont deux sens, l'un qui est sur le champ, récemment, l'autre qui est doucement, un peu. – ἐ; τουτέωστε (sic) θ. – χωρέει Lind.

άλίγον τοῦ αἰδρίου ή άρμοι μεμυχότος ές τοῦτο, ώστε γωρέειν μέν. 4 ἀποφράσσεσθαι δὲ ἀπ' αὐτέων καὶ αἱ δίοδοι αἱ περαιοῦσαι, ¾πην κατέλθη ές τὰς μήτρας, ἄτε τοῦ αξματος ἐπικειμένου τῷ στόματι αιεί, προέρχεται δή κατ' όλίγον· επειτα δέ έπην αί ημέραι παρέλθωσιν ήσι καθαίρεσθαι μεμαθήκει, καλ έρχθη το αξμα έν τησι μήτρησι τὸ δπολειφθέν, καὶ έτερα ἐπικατιόντα ἐπιμήνια μὴ ἐξωθῆ τὸ έρχθεν αξιια, άλλ' αἰεὶ βαρύνη κατιὸν, ἔσται τῆ γυναικὶ ώστε τοὺς πρώτους μηνας ή ἐπὶ δύο ή ἐπὶ τρεῖς μή ἐσαίειν κάρτα. Ἐπὴν δὲ οί μηνες πλέονες γένωνται, έτι μαλλον πονήσεται, και 6 ούχ έζει έν γαστρί μέχρις αν ούτως έχη, και πύρ λήψεται μιν μάλιστα τάς ημέρας ⁷ εν ήσι καθαίρεσθαι μεμαθήκει, ήπεδανόν · είκος δέ έστι καλ είν τῷ μεσηγύ χρόνφ πυρεταίνειν καὶ φρίσσειν καὶ καρδιώσσειν καὶ ⁹ ἀνάγειν ἐπὶ τὸ πλῆθος ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην · καὶ ¹⁰ ἀλγέει ἄλλοτε καὶ άλλοτε τὸ σῶμα, καὶ μάλιστα τὴν ὀσρίν καὶ τὴν βάγιν καὶ τοὺς βουδώνας, τά τε άρθρα των γειρών και των σκελέων. Ταύτα δε ούγ δμοῦ ἀλγέει, 11 άλλ' ἄλλοτε ἄλλο, ὅπη ᾶν βρίση τὸ αξικα ἀποκεκριμένον και μή δυνάμενον είναι εν τησι μήτρησι και όπη αν στηρίξη του 12 σώματος, οίδημα έστιν ότε γίνεται καλ σπασμός λογυρός τῶν άρθρων τοῦ σώματος, καὶ τῶν ἄλλων σημείων τῶν προειρημένων φαίνεταί οι άλλοτε 13 άλλο. Αυτή ήν μεν θεραπευθή κατά τρόπον, ύγιλς έσται εί δε μλ, ή νοῦσος έπτάμηνος 14 ή χαι χρονιωτέρη γενομένη θανατώσειεν αν , 15 ή χωλεύσειεν, ή ακρατέα τινά των μερέων

1 Άποφράσσεται Q', Lind. - ἐλάσσονα δὲ τοῦ δέοντος pro ἀποφο. δὲ DFG IJK. - & C. - xai al (al om. C; où pro al H) diodot &; (&; om. DFGHIJK; αί pro ας θ) περαιούσιν (πορέουσιν Η; παρέουσιν Ε; περεούσιν DJK; παρέωσιν Ι; περαιούσαι θ) rulg. - Post έπην addit γάρ θ. - τά μέτρια τελείως tare pro τὰ μ. τ. C) τοῦ vulg. - ἀεὶ C. - δὴ om. θ. - ἦδη pro δὴ C. - ὁλίγα θ. - * καὶ ἐπὴν αί vulg. - ἐπειδὰν δὲ αί C. - ἔπειτα δὲ ἐπὴν αί θ. - ἐν ἦσι C. μεμάθηκε θ. - εἰρχθη vulg. - ἐρχθη-Cθ. - εἰρχθη D. - ἐπικατιόντα Cθ, Lind. - ὑποπατιόντα vulg. - έρχθὲν vulg. - έρχθὲν D. - 4 βαρύνει (βαρύνη θ) πατ' όλίγον (κατιόν pro κατ' όλ. C) (addunt έσται τῆ γυναικ: Cb) ές τε (ωστε J; ές τε om. Co) τους (addit μεν Lind.) πρώτους μήνας (μήνας C) ή (ή om. θ) επί δύο ή επί τρεῖς (τρὶς θ) (ἢ ἐπὶ δύο ἢ ἐ. τρ. οπ. C) μὴ ἐσίει (εἰσήει D; ἐσήει ΗΚ; ἐσίη J; έσατει Lind.; ἐσατειν Cθ) κάρτα vulg.-Voy. ἔσται ώστε p. 22, l. 12.- 5πλέωνες θ. - ἐπὶ pro ἔτι C. - πονήσει θ. - οὐχ ἔξει C. - οὐχ Ισχει vulg.- μέχρι Cθ. -ουτω C. - 1 èv τῆσιν vulg. - èv ἦσι CDGHIKO, Lind. - ἡ πέδανον 0. -*èv CDFGHJKθ. - èv om. vulg. - μεσσηγύ J. - πυρετταίνειν Frob., Lind. --*άλγεῖν DFGHIJKQ'. - άλγέειν θ. - άνὰ πάσας τὰς ήμέρας Cθ. -- "άλγέη L

ou un peu dévié de la direction des parties génitales, ou un peu fermé, au point d'obstruer, sans empôcher tout écoulement, les voies de transmission; le sang, étant arrivé dans la matrice, presse constamment sur l'orifice, et il s'écoule peu à peu. Les jours que la purgation menstruelle a l'habitude de durer passent, le sang qui est de reste demeure retenu dans la matrice; une nouvelle époque ne chasse pas le sang retenu, et la pesanteur croît par des accessions continuelles; pourtant la malade restera, les premiers mois, deux ou trois, sans se ressentir grandement de ce dérangement. Mais quand il y aura plus de mois de passés, les soussrances augmenteront; elle ne deviendra pas enceinte tant que cet état durera; une petite fièvre la prendra, surtout aux jours de son époque; toutesois, il est probable que, dans l'intervalle aussi, elle aura de la sièvre, des frissonnements, de la cardialgie, des vomissements abondants chaque jour, de la douleur par intervalle dans le corps, surtout aux lombes, au rachis, aux aines et aux articulations des membres supérieurs et inférieurs. Elle n'a pas ces douleurs à la fois, mais tantôt l'une et tantôt l'autre, suivant que se jette le sang qui a été sécrété et ne peut rester dans la matrice. Là où il se fixe, on voit survenir parfois de la tuméfaction, un spasme violent des articulations, ou quelqu'un des signes susdits. Cette malade, traitée convenablement, guérira; sinon, la maladie, ayant duré sept mois ou même plus, causerait la mort, ou une claudication, ou

⁻ ἀλγέειν CK. - ἀλγ. em. θ. - γειρών καὶ τών ποδών (σκελέων Cδ) (addit ἀλγέειν δ). Ταῦτα vulg. — " ἀλλ' ἀλλοτε καὶ ἄλλοτε vulg. - ἀλλὰ (ἀλλ' δ) ἄλλοτε άλλο Cδ. - βρήση ΙΚ. - τὸ αἰμα τὸ (τὸ om. C). - ἀποκεκρυμμένον C. - είναι C. - στηρίζη C. — " αἴματος Cδ. - οἰδαμα (οἰδη sic 1) ἐστιν. "Ο τε (ὅτε Cδ; ἀτὶ Lind.) γίνεται (γίγν. C). - Supprimes le point et lisez ἔστιν ὅτε. - Post ᾶλων addit δὲ δ. — '' ἄλλο ἔστιν ὅτε (ἔστιν ὅτε om. Cδ) vulg. - Lind. joint ces deux mots à ce qui suit; il faut les supprimer avec C et θ. - ἰνθη C. - γίνεται prο ἔστα Cθ. — '' ἡ om. Cθ. - χοονιοτέρη C. - γενομένη Ιδ. - γίν. vulg. - θανατώσειεν Cθ. - θανατώσης εἰη vulg. - ἀν om. C. — '' ἡ καὶ χ. ΙΚ. - ἡ ἀκρεα τινὸς τῶν μερέων ἀκρατέα π. C. - μεκρά τε (sine ἡ) ἄτινος τῶν μελέων π. θ. - ἐνγέον (sic) C. - ἐνθ' θ. - ἀπέλθη J. - ἰλθη C. - ἰσχει vulg. - ἰσχε CJ. - ἔχη δ.

ποιήσειεν, ἢν ὑπὸ ρίγεος καὶ ἀσιτίης τὸ αἶμα, ἔνθα ἀν ἐπέλθη, πῆξιν ἔσχη περὶ τὰ νεῦρα. Τοῦτο ¹δὰ τὸ νούσημα γίνεται μᾶλλον τῆσιν ἀνάνδροισιν ' ²ἢν δὰ ἐμπειροτόκω ταῦτα τὰ νοσήματα ἐμπέση τὰ εἰρημένα ἢ ἄσσα μέλλει εἰρήσεσθαι, ³πουλυχρονιώτερα ἔσται καὶ ἢσσον ἐπίπονα τὰ δὰ σημεῖα ταὐτὰ καὶ τελευταὶ αί *αὐταὶ γίνονται τῆ τε ἀτόκω καὶ τῆ δὰ σημεῖα ταὐτὰ καὶ τελευταὶ αί *αὐταὶ γίνονται τῆ τε ἀτόκω καὶ τῆ δὰ ολιών ἐμπείρω, ἢν μὴ θεραπεύωνται χρὴ δὰ αὐτίκα τὴν θεραπηίην ποιέεσθαι ' εἰ δὰ μὴ, ° ἐπιφαίνεται τὰ νουσήματα.

5. *Ην δὲ τὰ ἐπιμήνια πλέονα τοῦ δέοντος χωρέη καὶ παχύτερα, οἶα τοῦ ⁸σώματός τε φύσει εὐρόου ἐόντος καὶ τοῦ ⁹στόματος τῶν μητρέων πλησίον τοῦ αἰδοίου κειμένου, καὶ ἐπὶ τουτέοισιν ἀνδρί τε μητρέων πλησίον τοῦ αἰδοίου κειμένου, καὶ ἐπὶ τουτέοισιν ἀνδρί τε ²⁸ξυνίη πολλὰ καὶ εὐωχέηται ἐσάπαξ ποτὲ, ¹¹πολλὰ ἀλεα κατελθόντα καὶ χωρεῦντα βύζην ἐπευρύνει μᾶλλον τὸ στόμα τῶν μητρέων βιησάμενα καὶ ¹⁸ ἢν ἐπὶ τουτέοισι μὴ ἐπιπέση κενεαγγείη, ἀλλ' αὖθις ¹⁸πολλὰ ἐσθίη ἀλεα, καὶ τὸ στόμα εὐρὸ ποιέη, καὶ τὸ σῶμα, ἄτε πολλὰ ἐσθίη ἀλεα καὶ τὸ στόμα εὐρὸ ποιέη, καὶ τὸ σῶμα, ἄτε τὰς μήτρας, καὶ ἀπιπέση ὅστε τρυχωθῆνιτό τὸ σῶμα, ὁμοίως αἴ τε μῆτραι κατὰ τὸ εἰωθὸς εὐρύστομοἱ εἰσι καὶ τὸ σῶμα εὕροον ἐπ' αὐτάς ἐστιν καὶ μετὰ ταῦτα πῦρ ἔχει, καὶ

¹ Δè om. C. - γίνεται τὸ νόσημα Cθ. -- ² εἰ Cθ. -- δὲ (δ' C) μλ (μλ om. Cθ, Cordæus, Lind.) έμπειροτόκω (έμπειροτόκων DFGIJK0; έμπείρω τόκου C) vulg. - νουσ. Lind. - προσπέσοι Cô. -τὰ εἰρ. om. (D, restit. al. manu) FGHI JK. - μέλλη vulg. - μέλλει CLθ, Cordæus, Lind. - εἰρήσεσθαι om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - εἰρῆσθαι θ. - 3 πολ. Κθ. - τε έσται Cθ. - ταῦτα vulg. -ταὐτά Lind. - τελευταΐα pro τελ. αί D (G, τελευταΐαι) IJK. - * ταῦτα pro αὐταὶ J (L, αὐταί). - γίγν. C. - πρωτόχω (sic) pro ἀτόχω C, (Vat. Codd. ap. Foes, προτοτόχω). — λοχιών C. – θεραπεύονται θ. – θεραπεύσηνται (sic) D. - θεραπεύσωνται Q'. - θεραπηίην C. - θεραπείην vulg. - 6 ἐπιφ. αὐτίκα (αὐτίκα om. DFGHIJKe) vulg. - νοσ. CDe. - πλείονα vulg. - πλέονα θ. χωρήση θ. - οία om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - *στόματος θ. - φύσει τε εὐρέος vulg. - La suite montre qu'il faut lire τε φύσει εὐρόου. - "στομάχου $C\theta$. – τούτοισιν θ . — θ σ. C. – συν $\tilde{\eta}$ θ . – ἀσάπαξ (sic) J. – εἰς ἄπαξ C. - "πολλά κατελθόντα και χωρέοντα vulg. - πολλά άλεα κατ. και χωρέοντα θ . – πολλ' άλλοῖα κατ. καὶ χωρεῦντα C. – βύζην, supra lin. ἀθρόως I (K, in marg.). - ἐπευρύνει.... ἐπι [πέση om., ἐπι solum deest, πέση adest] D, restit. al. manu. - ἐπαυρύνει (sic) Κ. - βιησάμενα Co. - βιασ. vulg. - 2 ην Co, Cordæus, Lind. - ήν om. vulg. - τούτοισι Co. - 13 πολλά (πολλή Lind.)

quelque impotence des parties, si le sang, par le fait du froid et de l'abstinence, se coagulait autour des ners là où il se porterait. Cette maladie survient de présèrence chez les semmes non mariées; mais si ces affections ou celles qui seront dites attaquent une semme qui a éprouvé les lochies, elles seront de plus longue durée et moins douloureuses; toute-sois les signes et les terminaisons seront les mêmes pour les semmes qui ont eu des ensants et celles qui n'en ont pas eu, si elles ne sont pas traitées. Il faut employer sur-le-champ le traitement; sinon, les maladies surviennent.

5. (Règles plus abondantes qu'il ne faut. Accidents qui en résultent.) Quand les règles sont plus abondantes et plus épaisses qu'il ne faut, c'est que la personne a un corps naturellement disposé à fluer et l'orifice utérin placé près de la vulve. En cet état, si elle a de fréquents rapports conjugaux et qu'une fois en passant elle fasse un repas copieux, les règles, descendant en abondance et marchant avec plénitude, élargissent l'orifice utérin par leur effort; cela étant, si les vaisseaux ne sont pas désemplis et qu'au contraire elle mange beaucoup derechef, l'orifice utérin devient large, le corps, attendu qu'elle mange bien, qu'elle a des désirs et qu'elle use du coît, flue vers la matrice, l'écoulement menstruel est abondant; tant qu'il en sera ainsi, la femme sera décolorée; et, si par la suite il survient quelque maladie ou quelque souffrance qui l'épuisent, la matrice n'en restera pas moins avec l'orifice élargi, et le corps avec la disposition à fluer de ce côté. A la suite vient la fièvre, l'anorexie, l'anxiété, l'amaigrissement, la faiblesse par le fait des menstrues; il y a

ῖη ἀλεα (ἄλεα DHIJ) vulg. - ποιλὶ ἐσθίη ἀλλοῖα C. - Lisez ἄλεα dans C et prenez sa leçon. - ποιέει vulg. - ποιη (sic) θ. - ποιέη Lind. - τε pro ἄτε C. - ἄτε om. θ. - εὐωχουμένης vulg. - εὐωχευμένης C. - καὶ (καὶ om. vulg.) ἰμ. (καὶ ὶμ. τε om. θ) C. - ¹⁴ τε om. C. - συνεούσης vulg. - συνιούσης C, Cordæus, Lind. - ἀνδρὶ om. θ. - εὔρροον I. - \hbar vulg. - \hbar DGIKθ, Frob., Cordæus. - ᾶλεα DHIJK. - ἀλλοῖα C. - ἐπιλίδηται θ. - ἄχρους vulg. - ἄχρως θ. - ἄχρους C. - μέχρι θ. - μέχρι \hbar ν οῦτω C. - ¹⁵ \hbar ν οἱ ῦστ. Cθ. - νούσ. Lind. - ἄμως Cθ. - ἐθος C.

deττέει, καὶ * άλωκτέει, καὶ λεπτή καὶ άμενηνή ἐκ τῶν ἐπιμηνίων, καὶ τὴν ὀσφὸν πονήσει, καὶ τοῦ χρόνου προϊόντος, ἢν μὴ θερακευθῆ, πάντα *μιν μάλλον πονήσει ἐν τῷ μεταξὸ χρόνου, καὶ σὶ ἔσται κίνουσος ἀφόρος γενέσθαι ἢ τρυχωθείση ὑπὸ χρόνου *τε καὶ τῆς νούσου, ἤν τὶ οὶ ξυμπέση καὶ ἄλλο νόσημα, ἐπὶ τουτέρι θανεῖν.

6. Χωρέει δὲ τὰ *καταμήνια παχύτατα καὶ πλεϊστα τῶν ἡμερέων τήσιν εν μέσω, δργόμενα δε και τελευτώντα ελάσσονα και λεπτότερα. Μέτρια δ' έστι πάση γυναικί χωρέειν, ην εγιαίνη, τὰ ἐπιμήνια έλθόντα δσον ποτύλαι δύο άττικαὶ ή όλίγου πλέονα ή έλάσσονα, ταῦτα δὲ ἐφ' ἡμέρας δύο ἢ τρεῖς. δ δὲ πλείων χρόνος ἢ ἐλάσσων ἐπίνοσος καὶ ἄφορός ἐστι. Τεκμαίρεσθαι δὲ ^τχρη ἐς τὸ σώμα τῆς γυναικός άφορέοντα, και έρωταν πρός τά πρότερον ξυμδαλλόμενον, είτε επίνοσα τοι είτε μή επίνοσα. ήν γάρ ελάσσονας ήθπλεονας ήμερας τοῦ μάθεος φοιτέη, ή αὐτὰ θέλάσσονα ή πλείονα ἔη, ἐπίνοσά ἐστιν, ην μή ή φύσις αὐτή νοσηρή καὶ ἄφορος ή · ήν δὲ τοῦτο » ή καὶ μεθίστηται επί το υγιηρότερον, αμεινον. Χωρέει δε αξιια οξον από 11 Ιερείου, και ταχύ πήγνυται, ην δγιαίνη ή γυνή. * Ησι δὲ ἐν φύσει έστι πλέονας καθαίρεσθαι τεσσάρων ήμερέων, και πολλά κάρτα χωρέει τα έπιμήνια, αδται λεπταί γίνονται, καί 19 τα έμδρυα αὐτέων λεπτά καὶ ἀμαλδύνεται. ε Ησι δὲ τριῶν ἡμερέων ἔλασσον ἡ κάθαρσις γίνεται ή δλίγα χωρέει, αὖται παγεῖαι 18 καὶ εὕγροοι ἀνδρικαί τε, οὐ μνησίτοκοι δέ είσιν, ούδὲ χυίσχονται.

¹ Adúxte: 6.- adexter FGIJK.-aduxter (D, al. manu adús:) H.-adús: vulg. - άλυκτέει Lind. - Erot. p. 96: άλυκτέει, οὐκ ἡρεμεῖ. - ἀμενηνός θ. - καὶ τὴν δσφῦν (δσφὺν ${f D}$) ἐχ τῶν ἐπιμηνίων πονήσει (χωρήσει ${f G}$) ${f vulg.}$ – [γίνεται] , καὶ την δοφύν έκ των έπ. π. Lind. - έκ των έπιμηνίων, καὶ την δοφυν πονήσει Co. - καὶ πρ. τοῦ χρ. C. - 2δή pro pay DFGHIJKQ'. - πονήσειε τῶ C. - $\alpha \phi \delta \rho \phi$ te (te om. C) vulg. - $\tau \rho \nu \chi \omega \theta \epsilon i \sigma \alpha \nu$ vulg. - $\tau \rho \nu \chi \omega \theta \epsilon i \sigma n$ C θ . — 3 τε om. C0. -νόσου IJ. - συμπ. C0. -νούσ. Lind. - τούτω θ . - θανεῖν αὐτὴν (αὐτὴν om. Cθ) vulg. — 4 επιμήνια C. - παχύτατα θ. - παχύτερα vulg. - τῆρτο τήσεν DFHIJK. - μέτρε (sic) C. - δὲ θ. - δχόσον C. - πλείονα ή ελώτ-Tova J. — $^{\circ}$ C. — $^{\circ}$ $^{\circ}$ C. — $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ C. — $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ C. — $^{\circ}$ $^{\circ}$ pro χρή C. -- δρέοντα vulg. -- δρώντα θ. -- ἀφορέοντα C. -- πρὸς τὸ (τὰ Lind.) πρότερον ξυμβαλλόμενον είτε έπίνοσος (ἐπίνοσον J) ἀεί ζή (ἡ pro ζή DFGH IK; Av J; 7 om. Ald) (sin pro det 7 Vatic. Codd. ap. Foes in not., Lind.) είτε μή ήν vulg. -πρός τὰ πρότερον συμβαλλόμενον (συμβαλλόμενα θ) att' (elte: θ) επίνοσα είη (ξοι: θ) είτε (ἢ θ) μη επίνοσα· ην Co. — «πλείονες» Co. - συνήθεος vulg. - μάθεος CFGHIJKo, Ald. - βάθεος, al. mana συνήθεος

douleur aux lombes. Avec le temps, si elle n'est pas traitée, tous les accidents s'exacerberont par intervalles; et elle courra risque ou de devenir stérile, ou, s'il lui survient quelque autre maladie, d'y succomber après avoir été épuisée par la durée et par le mal.

6. (Remarques générales sur les règles. Quantité moyenne. Qualité du sang.) Les règles sont le plus épaisses et le plus abondantes dans les jours du milieu, mais, au début et à la fin, elles sont moins abondantes et plus ténues. Chez toute femme en santé, la quantité movenne du flux menstruel est de deux cotyles attiques, un peu plus, un peu moins (cotyle == 0 liare, 27); et cela, pendant deux jours ou trois; une durée plus grande ou moindre est morbide, et la stérilité s'ensuit. Il faut porter son jugement en considérant le corps de la femme, et interroger de manière à savoir par la comparaison avec les précédents si le flux est morbide ou non; si en esset il dure plus ou moins de jours que d'habitude, ou si le stux est plus ou moins abondant, il y a dérangement, à moins que la constitution même ne soit maladive et stérile. Dans ce cas, le changement se faisant en mieux, ce serait avantageux. Le sang qui s'écoule est semblable à celui d'une victime, et se coagule promptement, si la femme est en santé. Les femmes chez qui naturellement l'évacuation dure plus de quatre jours et est trèsabondante, deviennent maigres; et leurs fœtus sont maigres et débiles. Celles chez qui l'évacuation dure moins de trois jours ou est peu abondante, ont de l'embonpoint, un bon teint, un aspect masculin, mais elles sont peu portées au plaisir de l'amour, et ne conçoivent guère.

D. -φοττέη C. -φοιτές vulg. -- λίλασσω C. -είη vulg. - ίη θ. - ή D. -αύτη C. -- νοσερή Lind. -νοσηλή C. -- ἐστιν pro ξ. C. -- είη θ. - είη C. -- είριου θ. - βραχύ (D, al. manu ταχύ) FGIK. - δ΄ ἐμφύσει θ. - πλέονα vulg. -πλείονας C. - τεσσέρων θ. - χωρέη C. -- ετὰ οπ. DK. - λεπτά οπ. J. - ἀμαλδύναιται θ. - ἐλάσσων J. - χωρέη θ. -- είν τε καὶ Cθ. - ἀνδρί τε (D, al. manu ἀνδρικαί τε) FGIK. - τε [καὶ] οὐ Lind. - μνησιτόποι vulg. - μνησίτοιοι HIJK. - δὲ Cθ. - δὲ οπ. vulg. - εἰστν, αἱ δὲ (αὶ δὲ οπ. J) οὐδὲ vulg.

7. Ήν δε πνίξ προστή εξαπίνης, γίνεται δε μάλιστα τήσι μή 1 ζυνιούσησιν ανδράσι καὶ τῆσι γεραιτέρησι μᾶλλον ἡ τῆσι *νεωτέρησι. χουφότεραι γάρ αί μῆτραι σφέων εἰσί· γίνεται δὲ μάλιστα εδιά τόδε. έπην χενεαγγήση και ταλαιπωρήση πλέον τῆς μαθήσιος, *αὐανθεῖσαι αί μήτραι ύπὸ τῆς ταλαιπωρίης στρέφονται, άτε κενεαί ἐοῦσαι καὶ χοῦφαι ι εὐρυχωρίη γάρ σφίν έστιν ώστε στρέφεσθαι, άτε τῆς χοιλίης χενεῆς ἐούσης στρεφόμεναι δὲ ἐπιδάλλουσι τῶ ήπατι, καὶ όμοῦ γίνονται, καὶ ἐς τὰ ὑπογόνδρια εἰμδάλλουσι θέουσι γάρ καὶ ἔρχονται άνω πρός την ἰκιμάδα, ἄτε ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίης ξηρανθεῖσαι μᾶλλον τοῦ χαιροῦ τὸ δὲ ἦπαρ ἐχμαλέον ἐστίν ἐπὴν δὲ ἐπιδάλωσι τῷ ήπατι, πνίγα ποιέουσιν έξαπίνης ἐπιλαμδάνουσαι ⁷ τὸν διάπνοον τὸν περί την χοιλίην. Καὶ άμα τε άργονται έστιν ότε προσδάλλειν πρὸς τὸ ἦπαρ, καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς φλέγμα καταβρέει ἐς τὰ δύποχονδρια οία πνιγομένης, και έστιν ότε άνα τη καταβρύσει του φλέγματος έργονται θές γώρην ἀπὸ τοῦ ήπατος: καὶ παύεται ή πνίξ. Κατέργονται δέ χαθελχύσασαι ἰχμάδα 10 χαὶ βαρυνθεῖσαι • τρυσμὸς δὲ ἀπ' αὐτέων γίνεται, ἐπὴν χωρέωσιν ἐς ἔδρην τὴν 11 σφέων αὐτέων · ἐπὴν δὲ κατέλθωσιν, έστιν ότε ή γαστήρ μετ' έκεϊνα ύγροτέρη γίνεται ή έν τῷ πρὶν χρόνῳ. γαλὰ γὰρ ἦδη ἡ κεφαλή τοῦ φλέγματος ἐς τὴν κοιλίην. Επήν δὲ πρὸς τῷ ήπατι 12 ἔωσιν αί μῆτραι καὶ τοῖσιν ὑποχονδρίοισι, καὶ πνίγωσι, τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀναδάλλει, καὶ ψυχρή γίνεται. είσι δε 18 αξ και πελιδναι γίνονται ήδη· και τους δδόντας βρύγει, και σίελα ἐπὶ τὸ στόμα ρέει, καὶ ἐοίκασι τοῖσιν ὑπὸ τῆς ἡρακλείης νούσου έχομένοισιν. Ήν δε χρονίσωσιν αξ μήτραι πρός τῷ ήπατι καὶ τοῖσιν ὑποχονδρίοισιν, ἀποπνίγεται ή γυνή. Έστι δ' ότε, ἐπὴν

1 Σ. C. - συνούσησιν θ. - ²νέοτις (sic) C. -νέησι θ. - ³ τότε sine διὰ vulg. - διὰ τόδε Cθ. - κενεαγγειήση (sic) C. - In marg. ἀντὶ τοῦ κενὸν ἐξ ἀσιτίας γίνηται, καὶ τὸ πᾶν μὲν σῶμα, μαλιστα δὲ γαστὴρ καὶ ἔντερον θ. - πλείονα vulg. - πλέονα θ. - πλείονα γιας. - πλέονα θ. - πλέον και ἔντερον θ. - πλείονα vulg. - πλέονα θ. - πλέον και ἔντερον θ. - κεναὶ CDHlθ. - ἐστί σφιν θ. - σφῆσιν pro σφίν ἔστιν C. - - ἐμβάλουσιν (sic) C. - - ⁴ Αnte τοῦ addit δὲ C. - ἰχμάλαιον (sic) θ. - ἐπιδάλλωσι vulg. - ἐπιδάλωσι θ. - ² το διάπνουν τῶν C. - διάπνουν vulg. - διάπνουν θ. - Ιn marg. ἀντὶ τοῦ τὸν θώρακα λέγει θ. - ἔστιν ὅτε ἄρχονται J. - καταβρεῖ vulg. - καταρρέει C. - - ³ In marg. ἀντὶ τοῦ τὸς τὸν σύκαν χώραν θ. - καθέλκουσαι νulg. - καθελκύσασαι θ. - ἔλκύσασαι C. - - 10 καὶ om. DFGHIJ. - δ' θ. - αὐτῶν C. - In marg. ἀντὶ τοῦ ψόφος τις θ. - - 1¹ σφέων C. - σφῶν κulg. - αὐτῶν Dθ. - δὲ (δ' θ) ἔλθωσιν vulg. - δὲ κατέλ-θωσιν C. - γαστὴρ om., restit. al. manu D. - καλὰ γὰρ θ. - " ἐῶσιν Cθ. - -

7. (Suffocation utérine. Théorie des déplacements imaginaires de la matrice pour expliquer les divers accidents qui se produisent. Cas où la matrice se porte au foie. Cas où elle se porte au col de la vessie. Cas où elle se porte soit aux lombes, soit aux hanches.) Suffocation utérine subite : cette affection survient surtout chez les femmes qui n'ont pas de rapports sexuels, et chez les femmes d'un certain age plutôt que chez les jeunes; en effet leur matrice est plus légère. Voici comment cela se fait : la femme avant les vaisseaux plus vides que d'ordinaire et ayant plus fatigué, la matrice, desséchée par la fatigue, se deplace, attendu qu'elle est vide et légère; la vacuité du ventre fait qu'il y a place pour qu'elle se déplace; s'étant déplacée, elle se jette sur le foie, y adhère, et se porte aux hypocondres; en effet elle court et va en haut vers le fluide, vu qu'elle a été desséchée à l'excès par la fatigue; or, le soie est plein de fluide. Quand elle s'est jetée sur le foie, elle cause une suffocation subite, interceptant la voie respiratoire qui est dans le ventre. Parsois, en même temps que la matrice commence à se jeter sur le foie, du phlegme descend de la tête aux hypocondres, attendu que la semme est sussoquée; et parfois, avec cette descente du phlegme, la matrice quitte le foie, retourne à sa place, et la suffocation cesse. La matrice retourne, avant pompé du fluide et étant devenue pesante; elle produit un gargouillement en revenant à sa place. Après ce retour, il peut arriver qu'à la suite le ventre devienne plus humide qu'auparavant; car la tête laisse aller du phlegme dans le ventre. Quand la matrice est au foie et aux hypocondres et produit la suffocation, le blanc des yeux se renverse, la femme devient froide, et même quelquefois livide. Elle grince des dents; la salive asslue dans la bouche, et elle ressemble aux épileptiques. Si la matrice reste

ύποχονδρίοισι (addunt zai CDFGHIJKO, Ald.) πνίγουσι (πνίγωσι CDFGHIJK, Ald.), zai (zai om. θ) τὰ vulg. - ἀναβάλλη FGJ. - γίγν. C. — ια καὶ αι C. - γίνονται · ἡ δὲ (ἡδη pro ἡ δὲ C) zai vulg. - σίαλα vulg. - σίελα - Cθ. - τὸ C. - τὸ απ. vulg. - νούσου CDθ. - νόσου vulg. - συνεχομένοισιν vulg. - ἐχομένοισιν Cθ.

κενεαγγήση ή γυνή καὶ ἐπιταλαιπωρήση, αὶ μῆτραι στρεφόμεναι πρὸς τῆς κύστιος τόν στόμαχον προσπίπτουσι καὶ στραγγουρίην ποιέουσιν, εἄλλο δὲ οὐδὲν κακὸν ἔσχει, καὶ ἐν τάχει ὑγιαίνει θεραπευομένη, ἔστι δ' ὅτε καὶ αὐτομάτη. Εστι εδ' ἦσιν ἐκ ταλαιπωρίης ἢ ἀσιτίης πρὸς ὀσφὸν ἢ πρὸς ἰσχία προσπεσοῦσαι πόνους παρέχουσιν.

8. *Ην δέ γυνή τὸ σῶμα φλαύρως ἔχη καὶ ἴη χολώδεα τὰ *καταμήνια, εύγνωστά έστι τῷδε μέλανά έστι κάρτα, έστι δ' δτε ε μέλανα λαμπρά, και κατ' όλίγιστα ἔρχεται, πκαι οὐ ταχύ πήγνυται, καλ ό γόνος άμαλδύνεται άμφοῖν, τοῦ τε ἄρσενος καλ τοῦ θήλεος, και ούκ ζογει έν γαστρί, και άργομένης μέν τῆς νούσου, καθαίρεται ⁸ τὰς ἡμέρας &ς μεμαθήκει, οὐ πλέονας προϊόντων δὲ τῶν ἐπιμηνίων, επλέονάς τε ἡμέρας χαθαίρεται χαὶ ἐλάσσονα τὰ καταμήνια καθ' έκάστην ημέρην φαίνεται, πυρετοί τε ἐπιγίνονται πλανήται όξέες ξύν φρίκη, και άσιτίη άλλοτε και άλλοτε, και καρδιωγμός, καὶ 10 πονήσει μάλιστα ἐπὴν πλησιάζη τὰ καταμήνια αὐτέη • ἐπὴν δὲ 11 ἀποχαθαρθη, βηίσει ἐπ' δλίγον χρόνον πρὸς τὰ πρόσθεν, ἔπειτα δὲ αὖθις ἐς τωὐτὸ χαταστήσεται· 12 μελεδαινομένη δὲ ἐν τάχει δγιαίνει. *Ην δὲ μὴ θεραπεύηται καὶ δ χρόνος προίη, πάντα μιν μάλλον πονήσει τα πρόσθεν είρημένα, και δδύνη λήψεται, τοτέ μέν τῆς γαστρὸς τὸ κάτω τοῦ ὀμφαλοῦ, 19 τοτὲ οὲ τοὺς βουδῶνας, τοτὲ δὲ τὴν ὀσφύν τε καὶ κοχώνην, τοτὲ δὲ τὸν τράχηλον, τοτὲ δὲ πνὶξ προσπεσείται 14 ίσχυρή, και πρό τῶν ὀφθαλμῶν ζόφος ἔσται οἱ καὶ

¹ Τὸ στόμα C.-τῶ στομάχω J. — ² ἄλλοτε δὲ DK.-δ² Cθ. — Ante ἐν addit ἔστιν ὅτε C. — αὐτομάτησιν DFGHIKθ. — αὐτομάτως J. — ³ δ' οm. θ. — καὶ ρτο ἢ Cθ. — ⁴ἐπιμήνια θ. — συχνὰ, γνωστὰ ρτο εὐγνωστα C. — γνωστὰ θ. — μέλαινα K. — ⁵ έστι οm. DFGHIJK. — ἐστίει (sic) ρτο ἐστὶ Ald. — ⁶ μελάνεα λαμπρὰ C (θ, λαμπρᾶ). — μέλανα ἢ λαμπρὰ vulg. — Supprimez ἢ, οu blen, en place, lisez καί. — ὀλίγα DFGHIJKθ. — ἔρχονται C. — ² καὶ ταχύτατα (παχύτατα FG; παχύτερα DK; ταχύτερα HQ') πήγνυται vulg. — καὶ οὐ ταχύ πήγνυνται C (θ, πήγνυται). — ἡ γονὴ θ. — ἐμαλδύναιται θ. — ἀναμαλδύνεται C.—τε οm. C. — ἀρσενος CJθ. — ἄρβενος vulg. — νούσου CDHKθ, Lind. — νόσου vulg. — ὅτὰς.... καθαίρεται οm. J. — μεμάθηκεν C. — ³ πλείονας (πλέονας C; πλέονάς τε θ) ἡμ. vulg. — πλανίται G, Ald., Frob. — πλανίται K. — πλανητες (sic) θ. — σὸν Cθ. — ¹⁰ πονήση Hθ. — πλησιάζη Cθ. — πληστάζωνται vulg. — προσθετὰ ρτο πρόσθεν C, Vatic. Codd. ap. Foes in not. — αὐτις C. — ἔστω ὑποκαταστήσεται DFHI. — ἐς τὸ ὑποκαταστήσεται J. — ἐς τοῦτο ὑποκαταστήσεται K.

longtemps fixée au foie et aux hypocondres, la femme succombe étouffée. En d'autres cas, après que la femme a eu les vaisseaux vidés et éprouvé de la fatigue par surcroît, la matrice, se déplaçant, se porte au col de la vessie, et cause de la strangurie; c'est tout le mal qui en résulte; et, traitée, la malade guérit promptement, parfois même spontanément. En d'autres cas, la fatigue ou l'abstinence font que la matrice se porte vers les lombes ou vers les hanches et cause des souffrances.

8. (Menstrues bilieuses. L'auteur en distingue deux cas : quand la femme est en mauvais état, et quand elle est en bon état. Accidents qui en résultent, entre autres un flux utérin bilieux qui amène des ulcérations. Voy., § 22, un autre signe auquel l'auteur reconnaît que les menstrues sont bilieuses.) Si la femme a le corps en mauvais état et les menstrues bilieuses, cela se connaît ainsi : les menstrues sont très-noires, parfois noires et brillantes, elles viennent très-peu à la fois, elles ne se coagulent pas promptement, la semence des deux individus, l'homme et la femme, perd sa vertu, et la femme ne devient pas grosse. Au début de la maladie, la purgation menstruelle dure le nombre habituel de jours, pas davantage; mais avec le temps elle se prolonge au delà de cet intervalle, et elle est moins abondante chaque jour ; il survient des sièvres aigues erratiques avec frisson, de l'anorexie par intervalles, de la cardialgie. Les souffrances augmentent à l'approche des règles. Les règles passées, il y a, pour un peu de temps, du mieux en comparaison de l'état antécédent; puis la situation redevient la même. Traitée, la malade guérit promptement. Mais si elle n'est pas traitée et que le mal se prolonge, toutes les souffrances susdites s'aggraveront; de la douleur surviendra tantôt dans le ventre à la région sous-ombilicale, tantôt

[—] 12 μελεδαινωμένη C. – μελαιδαινομένη θ. – δὲ om. C. – ὑγιασθήσεται C. – μὲν pro μιν θ. – μαλλον CKθ. – μάλα vulg. – προειρημένα pro πρ. εἰρ. DFG JK. – τότε (quater) I. — 13 τοτε δὲ τ. β. om. K. – τε om. J. – ποχόνην G. — 14 ίσι, om. C. – In marg. 1 ἐξ ἀναχύσεως δηλονότι θ.

1 δίνος, οία της καθάρσιος άνω στελλομένης καὶ άνιούσης. *Ην γάρ τὸ σῶμα φλαύρως ἔχη, γυναικὶ τὰ καταμήνια ἐλάσσονα γίνεται, καὶ ἦσιν ἂν τὸ σῶιμα ἔμπλεον ἦ, τὰ καταμήνια ταύτησι πλέονά ἐστι• τη δε γολώδεα τὰ καταμήνια ην εξγηται, όλιγοψυχίη έμπίπτει, καὶ άποσιτίη άλλοτε καὶ άλλοτε, καὶ άλύκη, καὶ άγρυπνίη, καὶ έρυγγάνει ³θαμινά, καὶ οὐκ ἐθέλει περιπατέειν, καὶ ἀθυμέει, καὶ ἐμδλέπειν οὐ δοκέει, και δέδιεν. Και ήν μελεδαίνηται, έκ τουτέων ύγιης έσται. ήν δὲ ὁ χρόνος προίη, ἔτι μᾶλλον πονήσει · ζυμδαίη δ' αν ἄριστα, 5 ήν έμετος χολώδης ἐπιγένηται, 6 ή ή κοιλίη ταραγθή μη ἐσγυρῶς καὶ υπίη χολώδεα, ⁷ ή δόος επιγένηται αυτέη μή Ισχυρός. 8 ήν γάρ τι τουτέων έπιπέση Ισχυρόν έπὶ σωμα τετρυχωμένον, κινδυνεύσει ήν οὲ ἡρεμέως ἀποχαθαίρηται τοῦ γολώδεός τι ἡ πᾶν τὸ λυπέον, ὑγιἡς γίνεται. Ήν οὲ θμήτε μελεδαίνηται μήτε μηδὲν τουτέων γίνηται, αποθνήσκει ή γυνή· ως δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξυμβαίνει βόον ἐμπίπτειν χολώδεα έχ τοιουτέου νοσήματος. 10 *Ην ρόος γένηται, τὰ μέν πρώτα ολίγα οι τὰ φαινόμενα έσται, 11 ἀνὰ πάσας δὲ τὰς ἡμέρας ὡς επίπαν πλέονα ξυμβαίνει· δκόταν δε δ χρόνος προίη, 12 ως επιτοπλέον καὶ ἡ νοῦσος ὀζέη γίνεται, 18 καὶ αί μῆτραι δάκνονται ὑπὸ τῆς καθάρσιος τῆς χολώδεος χωρεούσης καὶ έλκοῦνται. Ετι δὲ καὶ ἐν τούτω ύγιαίνει μελεδαινομένη, ήν οι έρχθη δ ρόος ήν δε φλεγμαίνωσιν αί μῆτραι ὑπὸ τῶν ἐλκέων, ἔτι ὀζυτέρη 14 οί ἡ νοῦσος ἔσται,

1 Δεινός DGHIJKO, Ald. - καθάρσησς C. - άναστελλομένης pro ἄνω στ. $\Pi IJKQ'$, Lind. – ἐλάσσονα θ. – ἐλάσσω (ἐλ. om. C) vulg. – ἐλ.... χαταμήνια om., restit. al. manu D. - ξμπλεων CGJ, Ald., Frob., Lind. - πλείονα yulg. -πλέονα C.- πλέα 0. - χολώδει vulg. - χολώδει DGHIJK.- χολώδεα C, Ald. - $\bar{\eta}$ pro $\bar{\eta}$ ν C. — 2 ξχητα: Cθ. – ξρχηται vulg. – όλιγοσιτίη Cθ. – ξιιπίπτη θ. – καὶ ἀποσ. om. C0. - άλυσμὸς vulg. - άλυσμὸς DIK, Lind. - In marg. ἀποςία, φιπτασμός Η. - άλύκη C (θ, άλ.). - Erot. p. 48: άλύκη, άπορία μετά χασμής. - Gal. Gl. : καὶ ἡ ἀλυχ:) (sic) δὲ ταυτὸν τούτ φ (τῷ ἀλυσμῷ). — 3 καὶ θαμ:νὰ ούκ C. - εθέλη C. - In marg. άντὶ τοῦ οὐ δύναται θ. - περιπατεῖν 0. - άθυμέειν J. - μελαιδένηται θ. - τούτων Cθ. - γίνεται pro ξσται Cθ. - 4 έστι pro ην C.- ἐπὶ pro ἔτι Cθ. - πονήση θ. - συμ.δ. Cθ. - επιγένοιτο αυτη μή ἰσχυρὸς καὶ ὑπίη χολῶδες καὶ ροὸς (sic) θ. — 6 \hbar ν ή (\hbar pro \hbar ν ή ϵ) κ. vulg. - Lisez ħ ἡ. - ταραχθείη C. - γκαὶ vulg. - Cordæus lit ħ, et il a raison. έπιγένοιτο C.-αὐτέη C.-αὐτή vulg. — "ήν μή (μή om. C0; μέν pro μή FGK, Frob., Cordæus, Lind.) γὰρ vulg. - τουτέων (τούτων θ) τι Co. -ἰσχ. ἐπιπέση θ. – λοχ .om. C. – τετρυχομένον θ. – ήρεμαίως H. – ήρεμαίως C. – τι τοῦ χολ. θ . — "μή θ. - μελαιδένηται θ. - Post μηδέν addit τι Η. - γίγνεται C. - γίγνηται θ. γένηται rulg. - ἀποθγήσκει θ. - θνήσκει rulg. - δ' C. - τὸ πλέον θ. - συμδ.

aux aines, tantôt aux lombes et aux hanches, tantôt au cou. Parfois une suffocation violente saisit la malade: ténèbres devant les yeux, vertige, vu que la purgation remonte et se porte en haut. Chez la femme dont le corps est en mauvais état, les règles sont mauvaises; chez celle dont le corps est plein, elles sont plus abondantes; en ce cas, si les règles bilieuses (90). § 9) sont supprimées, il survient des défaillances, de l'inappétence parsois, de la jactitation, de l'insomnie; la malade a de fréquentes éructations; elle ne veut pas marcher, elle est découragée, ne paraît pas voir, et est en proie à la crainte. Soignée, elle en guérira. Mais, si le temps se perd, les souffrances s'aggravent. Le meilleur événement serait qu'il survînt un vomissement bilieux ou un dérangement de ventre bilieux et non violent, ou un écoulement de sang non considérable; car, si une de ces évacuations était violente en un. corps déjà épuisé, il en résulterait du danger; au lieu qu'avec une évacuation modérée qui emporte partie de l'humeur bilieuse ou toute l'humeur peccante, la femme guérit. Mais, quand elle n'est ni traitée ni soulagée par une de ces solutions, elle succombe. Toutefois, la plupart du temps, il arrive qu'une telle maladie amène un écoulement bilieux. Si l'écoulement s'établit, d'abord il est peu abondant, mais chaque jour il va croissant en général. Se prolongeant, la maladic devient aigue la plupart du temps, la matrice est irritée par le flux bilieux et s'ulcère. A ce point encore, la malade guérit, si l'écoulement est arrêté. Mais, quand la matrice s'enflamme par le fait des ulcérations, la maladie devient encore plus

Cô. -ξυμδ. ἐπὶ τὸ πλ. DGHIJK. -ἐχ τοῦ τσι. C. - τοιούτου θ. - νουσ. Lind. - "κὴν C. - In marg. ἐνταῦθα τὸ πάθος νοῶ θ. - καὶ ἢν ῥόος ἐνγένηται θ. - κατὰ (τὰ pro κατὰ Cô) μὲν (addunt τὰ Q', Lind.) πρῶτα (πρῶτον J) vulg. - "κατὰ J. - πλέονας C. - συμδ. Cô. - ὅταν θ. -- '² ἐπὶ πλέονα sine ὡς Cô. - ὁξείη vulg. - ὀξείη θ. - ὀξεία C. - γίνηται vulg. - γίνεται CJKθ, Cordæus, Lind. - " καὶ om. DFH (I, erasum al. manu) K. - καθάρσηος C. - ἐλκοῦται J. - ὑγιαίνεται C. - ὑγιαίνη Lind. - μελαιδενομένη θ. - οἱ om., restit. al. manu D. - ἰρχθῆ vulg. - ἐρχθῆ D. - ὀξθὸς pro ὁ ῥόος θ. -- "αὶ (οἱ om. vulg.) ἡ Cô. - ὁλμαδέα (sic) C. - ἴχωρ θ, Vatic. Codd. ap. Fues, Lind. - ἵχωρ om. vulg.

καὶ πολλά τε καὶ όδιμαλέα καὶ πυώδεα ἐλεύσεται ἀπ' αὐτέων τῶν μητρέων, ἤδη ἀπιόντα καὶ ἐκάστοτε οἶον ἀπὸ κρεῶν ἴχωρ, καὶ τὰ πρότερον εἰρημένα ¹ ἄπαντά μιν μᾶλλον πονήσει, καὶ τὰ ἔλκεα ἔτι μάλλον ἀγριώτερα ἔσται μέχρι ² μιν ἀπενείκη · ἢν δὲ καὶ ἰηθῆ, ἀφορος ἔσται ἀπὸ τῶν οὐλέων.

9. Ήν δὲ γυνὴ ³τὸ σῶμα φλαύρως ἔχῃ καὶ ἢν φλεγματώδης ἢ,

τὰ ἐπιμήνια χωρήσει οἱ φλεγματώδεα · γνωστάνοδε ἐστιν ⁴ἢν χωρέᾳ

ἐνδιατείνεται , καὶ ὑπόλευκά ἐστι. Τοῦτο δὲ γίνεται, ⁵ἢν οἱ τὸ σῶμα

ἐνδιατείνεται , καὶ ὑπόλευκά ἐστι. Τοῦτο δὲ γίνεται, ⁵ἢν οἱ τὸ σῶμα

ἐκὶ ἡ κεφαλὴ φλέγματος πεπληρωμένα ἢ, καὶ ὅτοῦτο μὴ ὑποκαθαί
ρηται μήτε κατὰ τὰς ρῖνας μήτε κατὰ τὴν ἔδρην μήτε κατ' οὐρήθρην,

ἀλλ' ἐν τοῖσι καταμηνίοισι καὶ ἐν τῷ ταράχῳ τοῦ αἴματος σὐν τῷ

καθάρσει ἔξω ¹ ἰῃ · καὶ ἢν ταῦτα ὡδε ἔχῃ, ἐπὶ μὲν δύο ἢ τρεῖς μῆνας

μᾶλλον πονήσει , καὶ πυρετὸς ἐπιλήψεται πλάνος , καὶ ἀσιτήσει

ἀλλοτε καὶ ἀλλοτε , καὶ καρδιώξει , καὶ πονήσει μάλιστα ἐπήν ° οἱ

πλησιάζῃ τὰ ἐπιμήνια · δκόταν δὲ ἀποκαθαρθῷ, ρηίζει ἐπ' ὀλίγον χρό
νον πρὸς τὰ πρόσθεν , ἔπειτα ἐς τωὐτὸ καθίσταται , καὶ ἢν μὴ μελε
ἐχώρεε τὰ καταμήνια, ἄχρις οὖ ὁ ρόος οἱ εἴχετο. Œπεται δὲ ¹¹ ταύτη

1 Πάντα Cθ. - μην (sic) C. - ἐπὶ pro ἔτι θ. - 2 μὴν C. - ὑπερνική vulg. απενείμη, al. manu υπερνικεί D. - οπενείκη C, Ald. - απενείκη FGHIJK. ἀπενίκη θ. - ην Co. - εl vulg. - 3 τὸ σῶμα om. Vatic. Codd. ap. Foes in not. - καὶ ἢν (εὶ L, Cordæus, Lind.) φλεγματώδεα (φλεγματώδη GHIJK) τὰ ἐπιμήνια χωρήση, γνωστὸν δέ (ὥδέ pro δέ L, Cordæus, Lind.) ἐστιν vulg. -καὶ ή φλεγματώδης, οἱ τὰ ἐπιμήνια χωρέει φλεγματώδεα Vatic. Codd. ap. Foes in not. - καὶ ἢ φλεγματώδης (φλεγμ. ἢ θ), τὰ καταμήνια χωρήσει οἱ φλεγματώδεα, γνωστόν δέ έστιν (C, sine γν. δέ έστιν) θ. — ' ήν χ. φλ. om. C. - ήν. γὰρ χωρέη L, Cordæus, Lind. - τε om. Co. - καὶ pro τε (D, restit. al. manu) HIJK. - γάρ om. Cordæus, Lind. - οί om. Co. - ενδιατείνεται C. - διατείνεται vulg. - ' έὰν αὐτῶ pro ήν οί τὸ σ. καὶ DFGI (J, αὐτὴ) K. - οί om. H. – καὶ om. Ald. – πεπληρωμένη DFGIJK. – πλέη C. – πλέα θ . — θ τὸ φλέγμα θ. - ὑποκαθαίρητε (sic) D. -ἀποκαθαίρηται C. - καθ' ἔδρην Cθ. - ἔδραν IJ. - These vulg. - In Co. - tauth C. - oudden norder vulg. - our fow in C. ούκ έσαίει C. - ° δ' θ. - πλείων vulg. - πλέων θ. - γίνηται Η. - γίγνεται C. μελαιδένηται θ. – πλανήτης καὶ άσιτα ξει (sic) C_* – καρδίώσσει DFGHIK. — * οί CFGHIJθ, Ald. - ol om. vulg.-πλησιάζει J. - όταν θ. - ρήια (ρήι' GIJ) από (ἀπ' GIJ; ἐπ' DK) ολίγων χρόνων vulg. - ρηίζει (ραίζει θ) ἐπ' (ἀπ' C) ολίγον

aiguë, des matières abondantes, fétides purulentes sont fournies par la matrice même, ce qui s'écoule étant dès lors et toujours semblable au liquide provenant de chairs; toutes les souffrances susdites s'exaspèrent; les ulcérations deviennent plus férines, jusqu'à ce qu'elles causent la mort. Quand même la malade guérirait, elle resterait stérile à cause des cicatrices.

9. (Menstrues pituiteuses. Accidents qui en résultent, Ils sont très-semblables à ceux du cas précédent, seulement un peu moins pressants, parce que, dans la théorie antique, la pituite est moins active que la bile. Voy., § 22, un autre signe auquel l'auteur reconnaît que des menstrues sont pituiteuses.) Si une femme a le corps en mauvais état par le fait de la pituite, les règles seront pituiteuses. Voici à quoi on reconnaît cet état : elles paraissent membraneuses, des espèces de toiles d'araignées y sont étendues, et la couleur en est blanchâtre. Cela arrive, quand la pituite, emplissant le corps et la tête, n'est évacuée ni par les narines, ni par le siège, ni par l'urèthre, mais sort avec les règles dans l'agitation que l'époque menstruelle donne au sang. La chose étant ainsi, la malade ne se sent de rien pendant deux ou trois mois; mais, à la longue et aucun traitement n'intervenant, elle souffre davantage, une fièvre erratique survient, il y a anorexie par intervalles et cardialgie. Les souffrances s'aggravent surtout à l'approche des règles. Les règles passées, son état s'améliore comparativement pour un peu de temps, puis il revient au même point; et, si cela se prolonge sans traitement, il arrivera ici aussi tout ce qui arrivait dans le cas des règles bilieuses, tant que le flux était arrêté. Une conséquence de cette af fection est aussi un écoulement, mais un écoulement pitui

χρόνον Cθ, Vatic. Codd., Lind. –προσθετά pro πρόσθεν C. – τὸ ἀντὸ (αὐτὸ DGHIK) vulg. – τωὐτὸ C. – μελαιδένηται θ. — ¹⁰ καὶ ὁ (ἀλλὰ pro καὶ ὁ vulg.) C. – πάντα C. – δσα τῆ vulg. – ὄσα περ τῆ C. – ὄσα περη (sic) θ. – Je lis εἰ αι lieu de η de θ. – ἐχώρει θ. – τὰ οπι. Κ. – μέχρι Cθ. – οδ οπι. CHθ. – οἱ ὁ ρόος (C, sine ὁ) θ. – εἰρχθῆ exempl. quædam ap. Foes in not., Lind. — ¹¹ καὶ ταύτη Cθ. – καὶ.... ἐρέω οπι. J.

καὶ ρόον φλεγματώδεα γίνισθαι, ἢ 'άλλα άσσα ἐγὼ ἐρέω ὀλίγῳ ὅστερον καὶ ἢν προσεκιγένηται, αἰεὶ πορεύεται ἀνὰ πάσας τὰς ἡμέρας, ὁτὲ μὲν ἀθρόα, ὁτὲ δὲ ὀλίγα, καὶ ἔστιν ὅτε οἶον ²ἀπὸ κριθέωμ τόὸωρ χωρέει, ὁτὲ δὲ οἶον ἰχὼρ, καὶ ἐν αὐτέῳ θρόμδοι πολλοὶ αἴματος ² ἢ ἀν ἐπιψαύση, καὶ ξύει τὴν γῆν ὡς όξος, καὶ δάκνει τῆς γυναικὸς ² ἢ ἀν ἐπιψαύση, καὶ ἐλκοῖ τὰς μήτρας. Καὶ ἐλθοῦσα ἐς τοῦτο τὰ μὲν ἀλλα πάσχει ⁴τὰ αὐτὰ ὡς ἡ προτέρη ἢσσον οὲ τὴν κεφαλὴν ἐκείνης πονήσει, καὶ τὰ ἔλκεα οὕτε δυσειδέα οὕτε μεγάλα οὕτε πυώδεα οὕτε δὲμαλέα διμοίως ⁵κείνη γίνεται, ἀλλὰ ταύτη ἢσσον ἐπιμελεδαινομένη οὲ ὑγιαίνει καὶ προεληλυθμίης τῆς νούσου, καὶ οὐ μάλα ἀποθνήσκει, φορὸς δὲ οὐ δύναται εἶναι ὧδε ἔχουσα.

10. 6 Όχοσαι δὲ ξυνοιχεῦσαι οὐ δύνανται ἐν γαστρὶ ἔχειν, πυθέαθαι χρή εἴ σφιν ἐπιφαίνεται τὰ καταμήνια ἢ οῦ, ⁷καὶ εἰ αὐτίκα ἄπεισιν ἡ γονὴ ⁸ἢ τῆ ὑστεραίη ἢ τῆ τρίτη ἢ τῆ ἔκτη ἢ τῆ ἔδδόμη · ⁹ἢν μὲν οὖν φῆ αὐτίκα ἀπιέναι ὅταν εὐνασθῆ, τὸ στόμα οὐκ ὀρθόν ἔστι

' Άλλ' ὄσ' έγων C. - ολίγον CDIKO. - ολίγα J. - Post ήν addunt ρόος Co. - ἐπιγένηται θ. - ἀεὶ πορεύσεται C. - τὰς om. HIKθ. -- ² ἀπὸ κρεῶν vulg.ἀχοχρίων (sic), in marg. ἀντὶ τοῦ χριθῶν πλύματος θ. - Lisez χριθέων.- αὐτῶ CJ0.-πολλοί om. J.- ώσπερ Co.- 3 of vulg.- of Ald. - ή CL0, Cordæus, Lind. - πάσχη J. - ⁴ταύτη vulg. - ταῦτα θ. - αὐτὰ Lind. - αὐτὴ Cordæus. - τὰ αὐτὰ C_* – ώσπερ καὶ ή θ_* – κείνης C_* – δυσίδεα θ_* – δυσίατα C_* – πυρώδεα C_* - 5 έχείνη DHK. - γίγν. C. - έπιμελαινομένη G. - έπιμελομένη Ch. - προεληλυθείης G. - προεληλυθύης I. - προεληλυθείσης (sic) C. - θνήσχει C. -Post έχουσα addit ην δέ οι ρόος μη γένηται, συμβήσεται οι ώστε δολέειν έν γαστρί έχειν καὶ ταῦτα πείσεται ἄπερ τόκω τὰ καταμήνια όδὸν οὐκ ἡδύνατο εύρειν ή παχέα και γλίσχρα και κολλώδεα τη C. - ήν δέ οι ρόος μή γένηται, συμβήσεται οἱ ώστε δοκέειν ἐν γαστρὶ ἔχειν μισγομένη τε ἀνδρὶ ἀλγέει ωσπερει ύπ' ἀκάνθης κεντοίτο · καὶ βρίθος ἐν τῆ γαστρὶ ἐπιγίνεται · καὶ ή γαστήρ πρόχειταί οί καὶ μετεωρίζεται όμοίως ώσπερει έν γαστρί έγουσα καὶ καρδιάζει · ἐπὴν ἡμέραι τριάκοντα μάλιστα ἐῶσι · καὶ πόνον ἴσχει άλλοτε καὶ άλλοτε τῆς γαστρὸς τὸ (correctum cx τῶ) κάτω τοῦ ὁμφαλοῦ καὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς βούδωνας καὶ τὴν ὀσφῦν·καὶ ὅταν δύο μῆνες γένωνται ἢ τρείς, έρράγη οι κατά το αιδοίον τὰ καταμήνια άθρόα και δοκέει οι ώσπερ σαρχία είναι τὰ ὑπιόντα ώσπερ έχ διαφθορής και μέλανα. ἔστι δ' ήσιν έλχεα γίνεται ἐν τῆσι μήτρησι• καὶ δεήσεται τὴν μελέτην προσέχειν• πολλήσι δὲ συμβαίνει ώστε δοχέειν εξ μήνας έχειν ἐν γαστρὶ ἡ ὀλίγω ελάσσονα χρόνον· καὶ ἡ γαστήρ πρόκειται, καὶ τὰ αὐτὰ γίνεται ώσπερ έν γαστρί έχούση. Επειτα έστι μέν ήσι διάπυα έρράγη ύπερ του βόμδωνο; (sic) αμα πέμπτω η έκτω μηνί· και όδον ταύτη ποιέεται, και έλχεα έν τήσι μήτρησιν ένγίνεται, χαὶ περὶ βούδωνας, χαὶ χινδυνεύσει ἀποθανείν· ἢν δὲ καὶ περιγένηται, ἄφορος ἔσται· ἔστι δὲ ἦσι κατὰ τὸ αἰδοίον

teux, ou tout ce que je dirai un peu plus loin. Si cela arrive en surcroît, il y a tous les jours un flux tantôt abondant, tantôt peu considérable, parfois semblable à de l'eau d'orge, parfois à de la lavure de viande; de nombreux caillots de sang s'y trouvent; il ronge la terre comme le vinaigre, irrite les parties de la femme qu'il touche, et ulcère la matrice. A ce point, elle éprouve les mêmes accidents que dans le cas précédent; cependant elle souffre moins de la tête, et les ulcères ne sont ni d'aussi mauvaise apparence, ni aussi grands, ni aussi purulents, ni aussi fétides. Traitée, elle guérit, même après que la maladie a duré; il n'y a pas beaucoup de crainte de mort; mais, en cet état, elle ne peut pas devenir enceinte.

10. (Femme ne pouvant pas devenir enceinte, parce que le sperme n'est pas retenu. Trois cas : il sort le jour même; il sort le lendemain ou le surlendemain; il sort le sixième ou le septième jour. Dans le premier cas, l'orifice utérin est dévié; dans le second, la matrice est humide; dans le troisième, la matrice et le corps entier sont en cause.) Quand une femme qui cohabite avec son mari ne peut devenir enceinte, il faut s'informer si les règles viennent ou non, et si le sperme s'en va sur-le-champ, ou le lendemain, ou le surlendemain, ou le sixième jour, ou le septième. Dit-elle qu'il s'en va aussitôt après le coït, alors l'orifice utérin n'est pas droit, il est dévié

ρήγνυται καὶ γωρέει σαπρά τε καὶ πυώδεα, καὶ έλκεα γίνεται ἐν τῆσι μήτρησι, καὶ δεήσει μελεδώνης δκως μή οἱ τὰ ἔλκεα σαπρὰ γενόμενα θάνατον έπάξει • ἄφορος δὲ ἔσται καὶ αύτη ἢν ἰηθῆ • ἢν δέ οἱ μὴ ραγῆ τὰ καταμήνια διενεγθέντα ές εξ μήνας πείσεται πάντα άπερ άτόχω ἐούση τὰ χαταμήνια όδὸν οὐκ ἐδύνατο εὕρεῖν καὶ ἢν μὲν μελαιδανθῆ (sic), ὑγιὴς ἔσται εἰ δὲ μή, διενέγχασα καὶ ἐς ὀκτώ μῆνας ἀποθνήσκει · πολλῆσι δὲ συμδαίνει ἢν τὰ καταμήνια φλεγματώδεα χωρέη, έπὶ πουλύν χρόνον φλεγματώδεα χωρέειν και έλάσσονα είναι των ύγιηρων · ύγιης δὲ γίνεται μελαιδανθείσα κατά τρόπον θ. - Ceci est une repétition, sauf quelques variantes, de p. 22, l. 12, jusqu'à p. 24, l. 19. — 6 δσαιθ. – ξυνοιπέουσαι (σ. C) vulg. – συνο: κεύσαι (sic) θ . – μή pro ού C. – χρησι σφισιν (sic) ἐπιραίνονται θ . – σφίσιν C. – ἐπιγένηται vulg. - ἐπιφαίνηται DFIJK. - ἐπιφαίνεται C. - ἐπιμήνια CHIJO. — 7 καὶ γίνεται (γίνηται Lind.) πυώδεα ή ψυχρά· ήν μέν οδν φή (γίνεται.... φή om. Co) εί vulg. - εί om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - 5 η om. C. - η τριταίη \$ έκταίη \$ έβδομαίη C. — * εί μ. ο. φαίη C. – ἔστ' αν pro δταν C. – τῆς μ. on. Co. - μήτρας DHIJK.

τῆς μήτρης, ¹ἀλλ' ἰδνοῦται καὶ οδ λάζυται τὴν γονήν ' ἢν δὲ φῆ δευτέρη ἢ τρίτη, ἡ ὁστέρη ἔξυγρασμένη ἐστὶ καὶ ἡ γονὴ ἐκπλύνεται ' ἢν δὲ ἔκτη καὶ ἔδδόμη, ἡ γονὴ κατασήπεται, κατασαπεῖσα δὲ ἀπέρχεται. Τοῦ μὲν ' οὖν ἀρχὴν μὴ προσδέχεσθαι τὴν γονὴν, τῆς ὑστέρης τὸ στόμα θεραπευτέον πρῶτον, ὅκως ὀρθὸν ἔσται ' τοῦ δὲ καταπλύνεσαι δευτεραίη 'καὶ τριταίη, ἡ ὑστέρη 'καὶ ἡ κεφαλή ' τοῦ δὲ κατασήπεσθαί τε καὶ ἀπέρχεσθαι, καὶ ἡ ὑστέρη καὶ τὸ σῶμα ἄπαν ἔνυγρον ὄν. Τουτέων ἕκαστα ⁶γινώσκειν ὧδε χρή.

11. Όχοίης δὲ χρήζει καθάρσιος, ⁷γνώση ὧδε · ὅταν τὰ ἐπιμήνια γίνηται, ράχος πτύξας ὅσον σπιθαμῆς, ⁸ ἔπιτανύσαι ἐπὶ σποδιὴν λεπτήν · κάπειτα ⁹ποιέειν ὡς ἐπὶ τοῦτο ἐπιβρυῆ τὰ ἀπιόντα · εἶναι ὁὲ ὁὐο τὰ τρυχία χωρὶς ἐκάτερα, ¹⁰τὰ μεθ' ἡμέρην τε καὶ νύπτωρ, ¹¹ καὶ τὰ μὲν ἡμερήσια πλύνειν χρὴ τῆ ὑστεραίη, τὰ δὲ νύκτωρ, ὁχόταν αὐτέοισιν ἡμέρη καὶ ¹²νὺξ γένηται, ἐπὶ τῆσι σποδιῆσι κειμένοισιν · ἐν δὲ τῆ πλύσει σκέπτεσθαι ¹⁸ ὁχοῖα ἄσσα γθεται τὰ ράκεα πλυθέντα, ὅταν ἐν ἡλίω τέρσηται · κράτιστον ¹¹ δὲ ἐν σχοταίω χωρίω. ¹Ην μὲν οὖν φλέγμα ἢ τὸ χωλῦον, μυξώδεα τὰ ράχεα ἔσται · ἢν ¹⁵ δὲ ἄλμη τε καὶ χολὴ, πυβρά τε καὶ ὑποπέλιδνα. Ταῦτ' οὖν ἐσιδών, καὶ τὸψη πα πα ἐποκορῆ βασανίσας, δλον τὸ σῶμα ἀθρέειν, ἤν τε πολλῆς καθροιος δοχέη δεῖσθαι, ἤν τε μὴ, ἀποσκεψάμενος ἐς τὴν χροιὴν καὶ τὴν τοῦ σώματος παντὸς ¹⁷προνοεῖσθαι, καὶ τὰς ὑστέρας καὶ τὸ στόμα

^{1 &#}x27;Aλλά Cθ. - λάζεται CDθ. - δευτεραίη vulg. - δευτέρη CDH. - τριαίη vulg. -τρίτη Co. - ή τεταρταίη (ή τετ. om. CDFGHIJKo, Ald.), ή ύστέρη (ή ύστεραίη CDFGHIJK, θ ύστέρη, Ald.) έξυγρασμένη (έξυγρευσμένη sic C) έστλ yulg.—² ἐὰν δὲ ἔχτη εἴτε χαὶ ἑδδόμη C.- ἢν δὲ (δὲ om., restit. al. manu post έκταίη D) έκταίη καὶ έβδομαίη vulg. — 3 οδν om. J. -τὸ στόμα τῆς ὑστέρας **J.**-ύστέρας CDGHIK.-τὸ σῶμα θεραπευταῖον θ. -δπως θ.- 'καὶ τρ. om. C. -5 καὶ om. GJ.-ή C.-ή om. vulg.- τοῦδε κατασήπεταί τε καὶ ἀπέρχεταν. C.ένυγρον δν om. θ . – δν om. C. — θ γίγν. C. – όποίης θ . – δὲ om. θ . – καθάρσηος C. — γνώσηται vulg. - γνώσεται DJ, Cordæus, Lind. - γνώση CHK. - Post γν. addit δè θ. - γίνεται vulg. - γίνηται DGHIJKθ. - γίγνηται C. - βακους (sic) θ . – $\pi \tau \dot{\theta} \xi \alpha \sigma \theta \alpha i \ d\ddot{\theta} (sic) \sigma \pi$. C. – $\sigma \pi i \theta \alpha \mu \dot{\eta} v \ \theta$. — $\theta \times \alpha \dot{\theta} \ d\pi$. C. – $\dot{\theta} \pi i \tau \alpha v v \dot{u} \sigma \alpha u$ G, Frob. - σποδίην GHIK, Ald., Frob. - κάπιτα θ. - ο ποιέειν έπὶ τούτφ ὡς ἐπιρρυή vulg. - ποιέειν ὡς ἐπὶ τοῦτο ἐπιρυή θ. -Ante τὰ addit ήδη J.- ἐπιόντα C. -τριχία DJ. - Supra lin. πτυχία Κ. -έφ' (έφ' om. θ) έκ. vulg. - 4 τὸ vulg. τὰ θ. — 11 καὶ om. θ. - ὁπόταν αὐτοῖσιν θ. — 12 νύκτωρ vulg. - νὸξ θ. - τοῖσι D. - τη σποδιή θ. - σποδίησι GHIK, Frob. - 13 όποῖα θ. - όκοῖ C. - γένησοι

et ne prend pas le sperme. Dit-elle que c'est le second ou le troisième jour, la matrice est humide, et le sperme est balayé par le liquide. Dit-elle que c'est le sixième et le septième, le sperme se putréfie, et, putréfié, il sort. Pour le cas où tout d'abord le sperme n'est pas reçu, il faut en premier lieu s'occuper de l'orifice utérin, de manière à le redresser; dans le cas où le sperme est balayé le second ou le troisième jour, de la matrice et de la tête; dans le cas où il se putréfie et sort, de la matrice et du corps entier, lequel est humide. Tels sont les signes par lesquels ces trois cas se distingueront.

11. (Traitement du cas où le sperme n'est pas retenu parce que le corps entier est en cause.) Quant à la purgation qui convient, on la déterminera ainsi : au moment des règles, on plie un linge en plusieurs doubles, de manière qu'il soit de la grandeur d'un empan, et on l'étend sur de la cendre légère; puis on s'arrange pour que le flux tombe dessus. On aura deux de ces tampons, l'un pour le jour, l'autre pour la nuit; celui du jour, on le lavera le lendemain; celui de la nuit, quand un jour et une nuit auront passé dessus; bien entendu qu'ils seront restés sur la cendre. Après le lavage, on remarquera ce que deviennent ces linges, séchés au soleil, ou, mieux encore, dans un lieu obscur. Si c'est la pituite qui fait obstacle, le linge sera taché de pituite; si c'est la salure et la bile, il sera rouge et sub-livide. Cela étant vu et soumis à un examen attentif, on portera le regard sur tout le corps pour décider s'il réclame ou non une évacuation abondante, prenant en considération la couleur, l'âge, la force, la saison, le régime. Le traitement, qui s'occupe du corps entier, s'occupe aussi de

vulg. - γίνεται θ. - γίγνεται C. - ἐν ἡλικίη πέρσηται (D, restit. al. manu) FGIK. — ¹⁴δ' θ. - σκοταίω Cθ. - σκοτιαίω vulg. - τὰ δ. μυξ. C. — ¹⁵δὲ δι' ἄλμην τε καὶ χολὴν vulg. - δὲ ἄλμη τε καὶ χολὴ θ. - πυρὰ D. - τοῦτο γοῦν J. — ¹⁶ σκεορη (sic) θ. - βασανίσας, (âddit ἐς C) δλον τε (τε om. θ) τὸ vulg. - καθάρσηος C. - δοκέει J. - ἤν τε καὶ (καὶ om. CDFGHIJKθ) μὴ vulg. - ὑποσκεψάμενος θ. — ¹⁷πρ. om. C (D, restit. al. manu) FGHIKθ, Ald. - καὶ τὰς ὑστ. om. θ. - σῶμα pro στόμα Vatic. Codd. ap. Foes in not.

ίησθαι · καὶ ην 1 μεν μεμυκὸς η, αναστομώσαι · ην οὲ λοζωθέωσιν, έξιθύνειν χρή: ήν δε ύγραι έωσιν, αὐαίνειν, και τάλλα δρην έναντίον. Σχεδὸν οδὲ πάσησιν ή πολλή θεραπείη ή αὐτή έστι, πλήν τοῦ κατασπάσαι τὰ έμμήνια · δσησι γὰρ γίνεται , οὐδὲν δεῖ ε ταύτησε κατασπάν, άλλ' ό τι κακὸν έν τοῖσιν ἐπιμηνίοισιν ἔνι, τοῦτο ἀφαιρέειν γρή, δταν φλεγματώδεα καὶ ύμενώδεα * τη καὶ γολώδεα καὶ ίγωροειδέα καὶ λεπτά ή λευκά καὶ θρομβοειδέα, καὶ όταν μέλανά τε καὶ άνθρακώδεα, ή ζοφοειδέα, ή δριμέα, άλμυρά, θολερά, πυώδεα. Αξται πασαι αί προφάσιες ύπεξαιρετέαι κωλύουσι γάρ λαμδάνειν έν γαστρί. 5 Όχοσα μέν οὖν φλεγματώδεα καὶ ὑμενοειδέα τῶν ἐπιμηνίων έστὶ, καὶ αὖται σαρκώδεες εἰσι, ⁶ταύτησι τὸ στόμα ἔξυγρον, καὶ πτύελον πουλύ και γλίσχρον, και ήν όξέος γεύηται ή δριμέος, τὸ πτύελον εν τῷ στόματι πλαδωδέστερόν τε ἔσται καὶ ἄναλτον, καὶ πρός παν δ τι αν φάγωσιν ή πίωσιν όχλος προσίσταται αὐτέησι, καὶ ⁷ ἀείρεται ή χοιλίη, χαὶ ναυσίη, χαὶ ἀλυσμός πουλύς ἀπό τε κεφαλης δεῦμα χαταβρέει, χαὶ πάντ' ἐμπλάσσεται, χαὶ πολλὴν ὑγρασίην έπάγεται, καὶ τὰ ὑποφθάλμια πελιονά καὶ πεφυσημένα. Ταύτας χρή δλας ⁸πυριῆν, καὶ πυκνὰ ἐμέειν καὶ ἀπὸ σιτίων καὶ ⁹ἀπὸ νηστείης • μαλάσσειν δε την κάτω κοιλίην φαρμάκοισι πάμπαν κούφοισιν, δκόσα ήκιστα χολήν άγει, και μονοσιτέειν, και γυμνάζισθαι συχνά, και ώς 10 ξηροτάτη τροφή διαιτασθαι, καὶ ποτῷ ἐλαγίστω ἀκρητεστέρω κοιλίη δὲ εύλυτος ἀμείνων διαφυλάσσεσθαι. Τὰς 11 δὲ ὑστέρας χρή, ήν μή πρός ταύτην την διαίτην έναχούωσι, χαθαίρειν φαρμάκοισιν αδήκτοισι προσθέτοισιν προπυριήν δέ πρό των καθαρσίω 12 αἰεὶ, πρότερον μὲν τῆ πυρίη τῆ ἐκ τῶν μαράθρων, ἔπειτα δὲ τῆ ἐκ

¹ Μεν C. - μὲν om. vulg. - λοξωθῶσιν θ. - λοξοθέωσιν DHK. <math>- λοξῶς θέωσιν J. - δοξοθέωσιν C. - ἔξιθύειν vulg. - ἔξιθύειν DGIJK, Ald., Cordœus, Lind. <math>- ἐξιουνειν (sic) θ. - ἔωσιν C. - ῶσιν θ. - δρᾶν vulg. - δρῆν C. - ² δὴ GIJK. <math>- πάσαις θ. - αὐτέη C. - κατασπᾶσαι CDGK, Lind. - ἐπιμήνια CQ'θ. - δσοισι C. - δσαις θ. <math>- γίγν. C. - ³ ταῦτα θ. - ὅτι vulg. - Lisez δ τι ανες Cordæus, - ἔννι G. - ἐν οΙσι pro ἔνι C. - χρὴ ante τοῦτο C. - χρὴ καὶ ὅταν μὲν φλ. <math>θ. - τε (τε om. θ) καὶ vulg. - καὶ ύμεν. om. (D, restit. al. manu) FGIJK. - ⁴ τη θ. - ἱη om. vulg. - καὶ χολώδεα Cθ. - καὶ χολ. om. vulg. - καὶ χολώδεα Cθ. - καὶ χολ. om. vulg. - καὶ υποροφάσηες C. - ἱνπερεξαιρεταίαι (sic) θ. <math>- προφάσηες C. - ἱνπεξεραιτέαι θ. <math>- ἱνπερεξαιρεταίαι (sic) θ. - τε καὶ θ. - ἱνπερεξαιρεταίαι (sic) G. <math>- ἱνπερεξαιρεταίαι vulg. - δ σπ. θ. - τε καὶ θ. - ἱνμενώδεα C. - εἰσὶ J. <math>- ⁴καὶ (καὶ om. θ) ταύτησι vulg. - σῶμα Vatic. Codd. ap. Foes. - ἔξυδρον θ. - πτύαλον (bis) <math>θ. - πλαδα-δῶντερον (sic) C. - πρὸς πάντα δτι δ'ᾶν <math>θ. - δχλος καὶ προσίστηται (προσίσταται

la matrice et de son orifice. S'il est fermé, on l'ouvrira; si elle est déviée, on la redressera; si humide, on la desséchera. et ainsi du reste, par le contraire. Chez toutes, le gros du traitement est à peu près le même, sauf l'emploi des emménagogues; car, lorsque les règles viennent, il n'y a pas lieu de les provoquer, il faut seulement ôter ce qui v est mauvais, par exemple l'état pituiteux, membraneux, bilieux, ichoreux, ténu, blanc, grumeleux, noir, charbonneux, sombre, acre, salé, trouble, purulent. Toutes ces conditions morbides doivent être enlevées; car elles empêchent la grossesse. Quand les règles sont pituiteuses et membraneuses, et que la femme est charnue, la bouche est très-humide, une salive copieuse et gluante y abonde. Si la femme prend du vinaigre ou quelque chose d'acre, la salive devient plus liquide et plus insipide. Tout ce qu'elle mange ou boit provoque un nouveau malaise; le ventre se gonfle; nausées, beaucoup d'anxiété. De la tête descend de la pituite qui obstrue tout et amène beaucoup d'humidité. Le dessous des yeux est livide et soufflé. Dans ce cas, on prescrira des bains de vapeurs entiers et de fréquents vomissements tant avec nourriture qu'à jeun. On amollira le ventre inférieur à l'aide de purgatifs très-légers qui ne seront aucunement cholagogues. La femme ne fera qu'un repas par jour; elle s'exercera fréquemment, usera du régime le plus sec, et prendra très-peu de boisson, et cette boisson sera du vin pur. Il vaut mieux que le ventre reste libre. La matrice, si ce régime n'opère pas sur elle, sera purgée à l'aide de pessaires qui n'aient rien d'irritant. Il faut toujours donner des bains de vapeur avant

Jθ, Lind.; προέσταται C) vulg. – Je supprime le καί. – αὐτέσισιν vulg. – αὐτήσι θ. — 'ἀειρ. καὶ (καὶ οπ. θ) ἡ (ἡ οπ. θ) κ. vulg. – ναυτή DJ. – ἀλ. D. – πολὺς θ. – καταρρεῖ Cθ. – πάντα D. – ἐμπλάσσεται D. – ἐπιπλάσσεται C. – ἐπιπλάσσεται vulg. – πελιὰ C. – περυσημένα J. – περυσαμένα C. — δ πυριᾶν θ. πυχιὰ θ. – σίτων C. — 'ἀπὸ οπ. Cθ. – νηστείας θ. – φαρμ. δὲ (δὲ οπ. CD) πάμπαν vulg. – ὅσα θ. — ''ζηροτάτησι τροφήσι C. – καὶ ἀπὸ τῶ ἐλαχίστω θ. — ''ὸ' θ. – δίαιταν θ. – προσθετοῖσιν C. – προπυριᾶν θ. — ''ὰἐὶ Cθ. – τῷ ἐκ τῶν μ. ἔπ. δὲ οπ. Lind. – μαράθων CHIJθ, Ald. – ἔπειτα δὲ (δὲ οπ. vulg.) τῷ θ.

τῶν 1 θυμιημάτων. Τὰς δὲ πυρίας ποιέεσθαι καὶ τὰς 2προσθέσιας τεχμαιρόμενον δχως άπαντα πεποιήσεται καί κατά τρόπον έσται, εν δ γρόνω τὰ ἐπιμήνια είη. 8 Ήν μέν οὖν καθαρά τε καὶ ἀκραιφνέα καὶ έναιμα γίνηται, ούτως ίτω παρά τὸν ἄνδρα ἐν ἀρχομένοισι τοῖσιν ἐπιμηνίοισιν· ἄριστον ⁶δὲ ἐν ἀπολείπουσι καὶ ἔτι ἰόντων μᾶλλον ἢ άφανέων. "Όταν δὲ μέλλη ἰέναι παρά τὸν ἄνδρα, ὑποθυμιήσθω τι τῶν θυμιημάτων τῶν στυπτιχῶν. δυμιήσθω δὲ διὰ τοῦ χανείου χαὶ τοῦ χαλάμου, ἐπὶ σποδιήν θερμήν ἐπιπάσσουσα τὸ φάρμαχον· ὅταν δὲ ἐπιπάσση, καὶ τὸ εκανεῖον περιθεῖναι καὶ τὸν κάλαμον, γκαὶ καθεζομένην πυριήσθαι. Οκόταν δὲ δέη αὐτήν θυμιήσθαι, τῷ μολυδδίφ χρήσθω, δις άνεωγμένω τῷ στόματι ⁸ θυμιῆται · εἶτα ὅταν άνίστηται, πάλιν έν τη κλίνη προσθέσθω τὸ μολύδδιον εἶτα ἀφελομένη, αὐτίχα ξυνευναζέσθω τῷ ἀνδρὶ, καὶ θην τὰ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς μη δηλά οί ή, έχτείνασα τὰ σχέλεα καὶ ἐπαλλάξασα ἡρεμείτω. Νηστείη 10 δὲ ὄφελος ἐν ταύτη τῆ ἡμέρη, πλὴν χυχεῶνα, ἡν ἐθέλη, ἄναλτον ἐφ' δδατι · τοῦτο δὲ πιέειν τότε, δκόταν μέλλη θυμιῆσθαι. 11 * Ην δὲ ξυγγενομένη τῷ ἀνδρὶ κατάσχη τῆ ὑστεραίη τὴν γονὴν καὶ μηδὲ ἐς τὴν έτέρην απίη ήμέρην, σιτίων μέν εξργεσθαι καλ λουτρών, πίνειν δέ αλφιτον εν ύδατι αναλτον και δίς και τρίς της ημέρης. Αυτή 12 δε ή δίαιτα έστω ήμέρας έζ, άμείνων 18 δὲ καὶ έπτὰ, ἢν μὴ ἀπίη τὰ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὅταν ξυγγένηται. ᾿Αλουτείτω 14 δὲ πάντα τὸν γρόνον, καὶ ακινητέειν έπιτηδευέτω. ήν δε βούληται περιπατείν, περιπατείτω έν δμαλῷ χωρίω καὶ λείω, πρὸς ἄναντες δὲ μηδὲν, μηδὲ κάταντες. καθέζεσθαι δὲ ἐπὶ μαλθακὰ, ἢν 15 ξυλλάδη τὴν δ' άλλην δίαιταν τὴν

¹θυμάτων θ.- θυμιημάτων C. - θυμιαμάτων vulg. — ²προσθέσηας C. - τεχμαιρόμενος vulg. - τεχμαιρόμενον θ.- δπως Cθ.-περιποιήσεται C.- Τη pro είη C. — ³ εί pro ην D.- χαθαρά τε καὶ om. θ. - ἀχραιφναια (sic) ή καὶ ἐν αἴμα θ. - γένηται vulg.- γίνηται HIJKθ. - γίγνηται C. - οδτος θ. — ⁴δ' θ. - ἐπιόντων pro ἔτι ἰόντων θ. - ἀποφανέων Gal. in cit., XVII, p. 442. - μέλη C. - ὑποθυμισάσθω θ.- θυωμάτων υ. - ὑποθυμιαμάτων vulg.- θυμιημάτων C. — ⁵ θυμιείσθω C. - θυμιάσθω θ. - χανίον CJθ. - χαλαμίου C. - σποδίην GHIK, Ald., Frob. - ἐπιπάσουσα C. — ° χανίον CJ. - χαγουν (sic) θ. — γκαὶ Cθ. - καὶ om. vulg. - πυριᾶσθαι θ. - δέη om. Κ. - ὅταν δὲ οῖη τε ἢ θυμιᾶσθαι θ. - καὐτὴν pro αὐτὴν Κ. - αὐτέην C. - θυμιεῖσθαι C. - μολιβδίω DGHIKθ, Ald. - μολίβδω J. - μολίβω C. - χρήσθω FIJKLθ. - χρῆσθαι vulg. - χρέεσθαι Q'. — ⁵ θυμιᾶται θ. - είθ' Cθ. - μολίβδιον DGHIJKθ, Ald. - ἀφελομένη θ. - ὑφελομένη vulg. - τηνιχαῦτα (H, αὐτίχα in marg.) vulg. - αὐτίχα Cθ. - συνευν. Cθ. — ° ην ponitur ante μὴ C. - οἱ om. J. - εἵη C. - ἐχτίνασα θ. - ἀπαλλ. D. - ἡρεμ. I. - νηστίη C.

ces purgations, d'abord avec l'eau de fenouil (anethum fœniculum, L.), puis avec les substances balsamiques. Les bains de vapeur et les applications de pessaires seront conduits de manière, que tout sera terminé et en ordre au moment où les règles devront paraître. Si donc elles sont pures, sans altération et bien sanguines, la femme ira auprès de son mari au début, ou, mieux, quand elles finissent, et plutôt coulant encore que complétement disparues. Au moment d'aller auprès de son mari, elle fera quelqu'une des fumigations aromatiques et astringentes; la fumigation se fera par le couvercle et le roseau, le médicament ayant été jeté sur de la cendre chaude; quand le médicament est jeté, elle dispose le couvercle et le roseau, et, s'asseyant, reçoit la fumigation. Quand il faut faire la fumigation, elle se servira de la sonde de plomb, afin que la fumigation trouve ouvert l'orifice utérin. Puis, levée de dessus sa fumigation et s'étant mise au lit, elle appliquera de nouveau le plomb; enfin, le retirant, elle usera aussitôt du coït; et, si la semence de l'homme ne vient pas en dehors, elle étendra les jambes, les croisera et se tiendra immobile. Ce jour-là, il faut faire abstinence, sauf, si elle veut, un cyceon sans sel à l'eau; elle le boira au moment de la fumigation. Si, après le coit, elle garde la semence le lendemain et le surlendemain, elle se privera d'aliments solides et de bains, elle boira de la farine d'orge à l'eau sans sel, deux ou trois sois le jour. Ce régime en durera six, et, mieux encore, sept, si, après le coit, la semence de l'homme ne sort pas. Pendant tout ce temps, elle restera sans bains et se gardera de se donner du mouvement. Si elle veut se promener, elle se promènera en un terrain plan et uni, évitant absolument les montées et les - "δ' C.-εί έθέλοι θ. - έν pro έφ' CJ. - ποιέειν CKθ, Cordæus, Lind. - μέλη Ald. - "εί J. - συγγ. Co. - μηδ' θ. - μή C, Cordæus. - μηδέν Lind. - ἀπίοι vulg. – ἀπίη CJ. – πινέτω θ. — 12 δὲ om. θ. – ἔστω om. θ. — 12 δὲ καὶ εἶ ἐπτὰ (DHK, ην) FJ.-η pro δὲ καὶ Cθ.-ἀπὸ Cθ.-ἀπὸ om. vulg.-συγγ. θ. -- 14 δὲ om. Cordæus, Lind. - ἀκεινητέειν θ. - ἀκινητεῖν vulg. - χρή pro ἐπιτ. Cθ. - περιπατείτω om. C0. - προσάναντες vulg. - πρὸς ἄναντες DHIK. - πρόσαντες $CJ\theta$. - $\mu\eta\delta\chi\mu\omega\zeta$ vulg. - $\mu\eta\delta\dot{\epsilon}\nu$ $C\theta$. — 15 sul. θ . - $\delta\dot{\epsilon}$ θ . - $\mu\dot{\epsilon}\chi\rho\iota$ GHIJ θ . - $\mu\dot{\epsilon}\chi\rho\eta$ (sic) ήμερων τριακ. C. - ήμερων G.

αὐτὴν ποιέεσθαι μέχρις ἡμερέων τριήκοντα. ¹ 'Αλουτεέτω δέ, ἢ καὶ, ὅτε δέοι, λουθῆναι ὀλίγο καὶ μὴ λίην θερμῷ· τὴν δὲ κεφαλὴν μὴ βρέχειν. Σιτίοισι δὲ χρεέσθω καὶ ἄρτοισι καὶ μάζη, ἤν γε βούληται κρεῶν δὲ φάσση καὶ τοῖσι παραπλησίοισι, θαλασσίων ² δὲ ὁκόσα κοιλίην ἴστησιν εἴργεσθαι δὲ λαχάνων δριμέων οἴνο ² δὲ μέλανι χρεέλην ἴστησιν δὲ ὀπτοῖσι μᾶλλον ἢ ἐφθοῖσι, καὶ τῶν ἡμέρων καὶ τῶν ⁵ θηρείων.

12. Καὶ ταύτην, ἢν μὲν ξυλλάδη, οὕτω χρὴ ποιέειν. ἢν ⁶ δὲ μὴ ξυλλάδη, ἀλλ' οἴχηται δευτεραῖα ἢ τριταῖα τὰ τοῦ ἀνδρὸς ρεσμένα παμπόλλη οἴχηται δευτεραῖα ἢ τριταῖα τὰ τοῦ ἀνδρὸς ρεσμένα παμπόλλη δηλαται δευτεραῖα ἢ τριταῖα τὰ τοῦ ἀνδρὸς ρεσμένα παμπόλλη ὑγρασίη, δῆλον ὅτι ὑγρότεραί εἰσιν αἱ ὑστέραι. Θεραμακον μαλθακτήριον κατόπιν τε καὶ ἐς τοὕμπροσθεν, ⁸ ἄχρις οῦ αῦμακον μαλθακτήριον κατόπιν τε καὶ ἐς τοὕμπροσθεν, ⁸ ἄχρις οῦ αῦμακον μαλθακτήριον κατόπιν τε καὶ ἐς τοῦμπροσθεν, ⁸ ἄχρις οῦ αῦμακον μαλθακτήριον κατόπιν τε καὶ ἐς τοῦμπροσθεν, ⁸ ἄχρις οῦ αῦμακον αἰλησιν ⁹ ἡμέρησιν ἱμεροῦσθαι χρὴ τοῦ ἀνδρα, ἄταν τὰ ἐν τῆσιν ἀλλησιν ⁹ ἡμέρησιν ἱμεροῦσθαι χρὴ τοῦ ἀνδρὸς, ἢν ἄριστα εἰρημένησιν, ἢν εὐτρεπισθῶσιν αἱ ὑστέραι, ἢν κατάσχη ¹¹ τὴν γονὴν εὐτρεπισθῶσιν αἱ ὑστέραι, ἢν κατάσχη ¹¹ τὴν γονὴν ἐκριδικοῦς οὲ ἔνον αὶ μῆτραι, γίνεται γὰρ δὴ καὶ τοῦτο πολλῆσιν, ἐπειδὰν ἀκιδναὶ αἱ ¹³ μῆτραι, εὕτροφοι ἐοῦσαι, ὑπὸ πάθεος γένωνται

¹ Άλουσίη δὲ καὶ ὅτε δέει (δέοι θ) όλίγω Co. - δέη Cordæus, Lind. χρήσθω θ. - καὶ ἄρτοισι om. θ. - καὶ ἢν βούληται μάζη Cθ. - καὶ τοῖσι παραπλησίοισι om. Cθ. — 2 δὲ om. C. – ὅσα θ. — 3 δὲ om. C. – χρήσθω θ. – τοῖσι πρέασι θ. - 4δè om. Cθ. - η DFHIJKθ, Ald., Cordæus, Lind. - η om. vulg. - ήμερέων vulg. - ήμέρων Jθ, Lind. - 5θηρίων Cθ. - In marg. αντί τοῦ τῶν άγριμίων θ. - καὶ om. Cθ. - ταύτην C. - ταύτα vulg. - μὲν ἢν vulg. - ἢν μεν θ. – μεν εί ξυλλάδοι DFG (ΗΚ, ξυλλάδη) IJ, (Ald., ήν). – συλλ. C6. – οῦτω Co. - οῦτως vulg. - οῦ. χρη π. om. (DH, restit. al. manu) GHIJK. - οδέ γε (γε om. C6) μή vulg. -ξυλλάβο: J. - οίχεται vulg. - οίχηται CJ6. - δευτεραίη ή τριταίη C. - τὰ τοῦ ἀνδρὸς om. Co. - ἡρεόμενα (sic) C. - παμπόλλω vulg. παμπόλλη J_{-} παν (sic) πολλή θ_{-} λόγον θ_{-} ου pro αν C (θ_{+} ευ). – ξηραίνωνται θ. – ὅταν θ. – ἰητρεύεσθαι (ἰητρευέσθω DFIK) οὕτως * ἄριστον (ἰητρείη ήδε άριστον C; Ιητρείη οὖν ἀρίστη θ) φάρμ. μαλθ. μιν (μήν C; μοι pro μιν FG; μιν om. θ) κατόπιν vulg. — 8 άχρι C. -μέχρι θ. - οὖν (sic) pro οὖ J. - α·ὸαι (sic) pro aŭtal θ . – aŭtic C. – sitw θ . – πολλά om. θ . – $\tilde{\eta}$ C $(\theta, \tilde{\eta})$ – $\tilde{\eta}$ om. vulg. - άλλά C. - καί om. C. - εύχροια θ. - όργαὶ θ. - * ή έτέρησιν C. - ήμερουσθαι Co. - του άνδρος om. Co. - Post έχωσιν addit al γυναίκε; τέ xαὶ θ. - ω σ. Cθ. - τ σιν εἰρ. ἢν οπ. C. - εὐτρεπεῖς ἐῶσιν <math>C. — ωτε (σε οπ.

descentes. Elle se tiendra assise sur des siéges mous, si elle conçoit, et observera le même régime pendant trente jours; elle continuera de s'abstenir de bains, ou, s'il lui en faut prendre, elle se lavera avec peu d'eau qui ne sera pas trèschaude; elle ne se mouillera pas la tête. Pour aliments de céréales, elle aura le pain et la pâte d'orge; pour viandes, le pigeon et autres semblables; pour poisson de mer, tout ce qui resserre le ventre; elle s'abstiendra des herbages âcres; elle usera d'un vin noir; les viandes seront plutôt rôties que bouillies, aussi bien d'animaux domestiques que de gibier.

12. (Traitement du cas où le sperme n'est pas retenu parce que la matrice est trop humide. L'auteur y ajoute le cas où la matrice ne retient pas, parce qu'elle a été affaiblie par les pessaires ou les fumigations.) Voilà ce que sera la semme, si elle conçoit. Mais si elle ne conçoit pas, et que la semence de l'homme, s'écoulant avec beaucoup d'humidité, sorte le deuxième ou le troisième jour, évidemment la matrice est trop humide. Il faut traiter suivant le mode exposé précédemment, jusqu'à ce qu'elle devienne sèche. Quand elle paraît être sèche, ce qu'il y a de mieux c'est d'appliquer un médicament émollient en arrière et en avant, jusqu'à ce qu'elle reprenne son état naturel; et, derechef, la femme ira auprès de son mari, lorsque les règles, cessant d'être abondantes, seront en petite quantité, de bonne couleur, et que les désirs se feront sentir. Dans les autres jours aussi, les désirs doivent se faire sentir, si la matrice est en bon état. Quand la semme a usé du coît en ces jours, la matrice étant bien disposée et la semence ayant été retenue dix ou douze jours, la femme n'ira pas auprès de son mari. Si elle ne conçoit pas, tout en ayant néanmoins la matrice saine (cela se voit souvent aussi), c'est que l'utérus, quoique en état de bonne nutrition, a été affaibli

Cθ) τὴν vulg. - δυωκαίδεκα θ. - εἰς pro ὡς Jθ. -- μμὴ om. (Κ. - ξυλάδη (sic) Κ. - ξυλλαμδάνη θ. - ἐιῶσιν C. -- ὧσιν θ. - γίγν. (. - δὴ om. θ. - δὴ καὶ om. C. -- τι μῆτραι ἐοῦσαι ἄτροφοι (εὐτροφοι C, D al. manu ἄτροφοι, FGHIJK, Ald.) (εὐτροφοι οὖσαι θ) ὑπὸ π. γίνονται (γίνωνται Κ; γίγνονται C; γενῶνται sic θ) vulg. - μὴ pro ἢ θ. - Αnte οὐ addit καὶ θ.

πόνοισι πρησει πλέοσι · δριμέων καὶ σύλχος το ἐπιμήνια γίνεσθαι , καὶ τάλλα ἐπιτελεῖν ἄσσα εἴρηται. Αὐτη μὲν θεραπηίη ἀμφὶ τῶνδε.

οῦτον ξυμόη, πυριήν χρή τῆσιν εὐωδεσι ¹²τῶν πυριῶν μετὰ δὲ τὴν

¹ "Η om. θ.- ἐῶσι θ.- γίνονται.νείg.- γένωνται CDJK, Cordæus.- γίνωνται ΗΙ, Frob. - ισχυρωθώσι C. - Post δε addit και θ. - τοῖσδ' θ. - τοῖσιν pro τοισίδ' (D, τῆσιν) HJK. -τοῖσιν δὲ C. - δταν θ. - 2η om. Cθ. - ἐπανωτέρη pro ἔτι άνωτέρω θ. -τε om. Cθ. -ξυνεστώτα θ. -ξυνεσταώτα (sic) C. -βρένναι, al. manu βλ D.-άπαλλάσσεται C. — 3 ούν om. C. - φανθή om. C. - θεραπείης vulg. - θεραπητης C. - ἐπιμελίην vulg. - ἐπιμελείην DHIKO, Cordæus. - - 'ώς καὶ (xaì om. θ) vulg. - ε ů ε ξείη θ . - ε ů ε ξίην τοι α ύτην σ ί θ η σ . - σ υν. σ σ 0. - σ 0. θ. - άμα om. θ. - καί om. D. - εύογγον GK. - δλουτροίσιν δλίγοισιν, πλείοσι (πλέοσι J) 3è δριμέων vulg. - λουτροΐσιν ολίγοισιν, πλείοσι δὲ πόνοις δριμέων Cordæus. - λ. όλ., πλείοσι δε πόνοις και κουροίς χρήσθαι · δριμέων Foes in not. -λουτροΐσι [δή] ολίγοισι, πλείοσι δὲ πόνοισι καὶ κουφοΐσι · δριμέων [δε] Lind. - λ. όλίγοισι, πόνοισι πλείοσι* δριμέων θ. - λ. όλίγ., πόνοισι πρηέσι πλείοσι. δριμέων C. - λ. όλ., έμετοισι χρησθαι πρό των ήμερέων ὧν μεμαθήκει τὰ ἐπιμήνια γινέσθαι, πλείοσι δὲ δριμέων καὶ άλμυρῶν είργεσθαι $\mathrm{D}Q'$. — 6 διαλμύρων $\mathrm{C.}$ – έμέτοισι $[\delta\grave{\epsilon}]$ $\mathrm{Lind.}$ –πρώτον pro πρό τών C_{*} - δv om. FG_{*} - μεμάθηκε $C\theta_{*}$ - γίγν. C_{*} - αῦτις C_{*} - tα άλλα C_{*} - θ εραπείη vulg. - θεραποιίη (sic) C. -- "ήσι θ. - ξυγγένηται C. - συγγένηται θ. - απίσει

par une affection, ou par des purgations ou des sumigations excessives, et il ne peut porter la semence, tant qu'il ne s'est pas habitué et sortsié. Voici à quoi on reconnaîtra ce cas : quand la semence sort, elle sort le second ou le troisième jour, ou même plus tard; ce qui sort est épais et grumeleux comme du mucus, à moins qu'il n'y ait quelque mal et que la semence ne s'en aille par une autre maladie de la matrice. Quand donc la semence sort ainsi, il saut soigner l'utérus, sans négliger le corps entier. On mettra le corps en bon état, de manière qu'il ait à la sois semencé et embonpoint. Peu de bains; beaucoup d'exercices légers; abstinence des substances âcres ou salées; vomissements avant les jours où viennent les règles, puis diète rigoureuse, et tout le reste comme il a été dit. Voilà le traitement de ces cas.

13. (Traitement du cas où, par la faute de l'orifice utérin, le sperme n'est pas retenu.) Quant à celui où, après le coit, la semence de l'homme sort incontinent, la cause en est dans l'orifice utérin. On traitera ainsi : si l'orifice est très-fermé, on l'ouvrira avec les bâtonnets de pin et avec les plombs; fumigation émolliente, avec le fenouil; purgation avec les pessaires qui atténuent la matrice et en favorisent le redressement. Après les purgations et les fumigations, on administrera en injections ce qui est contraire à la cause du mal. Chez quelques-unes l'orifice utérin est dévié et appliqué du côté de la hanche; car c'est aussi un des empêchements pour

(sic) pro διαρά. θ. – διαρά. τὰ οπ. C. – προφάσεις θ. – οῦτως οπ. Cθ. — °εὶ J. – δεδίοιστ θ. – δ' αἰδοίοιστν C. – μολυβδίοιστ GHθ. – μολιβδίνοιστν C. – μαράθου CFGHIKθ, Akd. — ° καθαίρεις J. – πρόσθεν οἶστν C. – δσα Cθ. – ἐα νυίg. – ἐς οπ. Κ. – ἐσι ου καταστήσει (sic) θ. – εὐθὺ νυίg. – 1θὺ D. – καθεσκά DGIK. – καθάρσηας C. — '' τὰς CIΚθ. – τὰς οπ. νυίg. – τοῖσδε νυίg. – τοῖσδε νυίg. – τοῖσδε D. – τοῖσδεσίν Η. – τοῖσδεσίν ΙΚ. – τοῖς ἡδέσιν C. — '' ὅσουσι DGHL – ἐπὶ pro πρὸς J. – γίγν. C. – συμδῆ θ. – ταῖς θ. — '' τὰν πυριῶν Cθ. – πυράστι ναίg. – παρασασασμένην νυίg. – παραφασασμένην akt παραψαμένην legere makit Foes. in not. – παραφασασμένην Lind. – παρασασαστ τῶ δακτύλω ἀποστήσαι τοῦ ἰσχίου ὁ ταν δ' ἀποστήσα ἡ ἐξορθοῦν θ. – ἀποστήσης D – δ' αἰδοίοιστ C. – μολυβδίω G. – ἐξορθομέναι (sic) DGIJ, Ald., Frob. – ἐξορθομέναι H. – ἀνωστομωμέναι (sic) Ald. – προσθετοῖς μαλακοῖς C. – μαλθασιδια θ. – τὰ ἀλλα C. – τρόπου Q', Lind.

πυρίην παραφασσαμένην τῷ δακτύλφ ἀποσπὰν τοῦ ἰσγίου. ὅταν δὲ αποστήση, έξορθοῦν τοῖσι δαιδίοισι καὶ τῷ μολιβδίῳ κατά τὸν ἔμπροσθεν λόγον. δταν δε εξωρθωμέναι τε και άνεστομωμέναι γένωνται, προσθέτοισι μαλαχοίσι χαθαίρειν, χαὶ τάλλα ποιέειν χατά τὸν ύψηγημένον λόγον. ^{1 σ}Οταν άνεστομωμέναι μάλλον τοῦ δέοντος αί bστέραι έωσι, χαθάρσιος δέονται : μετά δὲ τὰς χαθάρσιας, *χλυσμῶν χαὶ θυμιπμάτων. Ήν 3 δε εγγύτερον έωσι τοῦ δέοντος, εμέτων δέονται αξ ύστέραι καὶ πυρίης ουσώδεος, μέχρις ότου ἐς χώρην ἔλθωσι • κῆ ΄ διαίτη δὲ τἢ ὑφηγημένη χρῆσθαι. Ήν δὲ τὸ στόμα πιμελῶδες ἦ καὶ "πάγετον, και διά τοῦτο μή κυίσκηται, νᾶπρ έφθον ἐσθίειν νῆστιν, και άκρητον επιπίνειν πρόσθετον δε νίτρον ερυθρόν τκαι κύμινον *καὶ ρητίνην · ἄριστον δ' εν οθονίω · ή νίτρον ξὸν σμύρνη καὶ ρητίνη και κυμίνω και μύρω λευκώ ή έλάφου κέρας καῦσαι και μίζαι θωμή-Λυσιν διπλασίην, εν οίνω επὶ ημέρας τέσσαρας πινέτω. ¹Ην δε μη βηίζη, πράσα έψειν και αμφικαθίζεσθαι ή φηγόν τρίδουσα προστιθέσθω . σκόροδά 10 τε τρώγειν νεαρά, καὶ μελίκρητον ἐπιπίνουσα ἐμεέτω.

- 14. "Ο σησι δὲ ἐμμένει καὶ ¹¹ἐνσήπεται καὶ ὅχλον ποιέει, ἀνδραφάξιος ἀγρίης καρπὸν ἢ χυλὸν ξὺν μέλιτι ἢ ¹²ξὺν κυμίνφ ἐκλεικτὸν διδόναι.
- 15. ^σΟταν δὲ δύσοδμα ¹³ἔη, καὶ οὐ κυίσκηται, ἀνδράχνην καὶ χηνὸς ἔλαιον μίσγειν καὶ προστιθέναι.

' Όταν δὲ DKQ', Lind. - ἀναστομῶνται Cô. - ἐῶσι GI. - ἔωσι om. Cô. καθάρσηος C.-καθάρσηας C. - 2κλυσμών άξιουν (άξ. om. Cb) και θυμιαμάτων (θυμιημάτων Cθ) vulg. — 3δ' θ. - έγγιον C. - έωσι CGIKθ. - πυριής GI. - Ante δυσ. addit καί θ. - μέχρι θ. -- 4τη om. θ. -- 5τό στ. om. C. - πημ. C. -- 6παχύ vulg. - πάχετον C0. - καί om. C. - διά τοῦτο om. θ. - μυίσκηται pro μή κ. FGIJ. – χυίσχεται DK. – χυίσχεσθαι C. – προσθετόν C. – λίτρον θ . — 7 χαὶ om. θ. - 8 καί om. Cθ. - ριτ. GI. - άριστον δε οίνω νίτρον ξυμμίσγειν καί φητίνη άμα καὶ κυμίνω vulg. - άρ. δὲ οίνω νίτρον ξύν σμύρνη (D, al. manu ξυμμίσγειν) καὶ όητ. (ό:τ. GI, Ald.) ἄμα καὶ κυμ. GHIJK, Ald. - ἄρ. δ' ἐν οίνω ή νίτρω ξύν σμύρνη και ρητ. άμα και κυμ. C. - άριστον δ' εν όθονίω . η λίτρον σύν σμύρνη καὶ ζητίνην καὶ κυμίνω θ. — " ώμην λύσιν Κ. - ώμιλυσιν Ald. - ώς μη λύσιν HI. - ώμηλυσι θ. - διπλην vulg. - διπλην IK. - διπλασίην θ. - ἐπὶ (ἐπὶ om. C, Lind.) ήμέρας τέσσαρας (τέσσερας θ) πινέτω CO, Lind. - ε. ή. τ. π. om. vulg. - ρηίζη C. - ραίζη vulg. - εψει ή καί C. - άμφιχαθέζεσθαι vulg. -άμ φ ιχαθέζεσθαι \mathbf{K} . -άμ φ ιχαθίζεσθαι θ . -φυγόν \mathbf{G} . -φητόν (sic) C. — 10 δε pro τε C. – νεηρά C. – πίνουσα CO. — 11 σήπεται JO. – άδραφάξιος, al. manu ανό D. - ανδραφάξησς C. - σύν DHIK. - εν pro ξύν Co. --¹²σύν θ. - Ελικτον DJ. - Ελλικτον θ. - Ελικτόν Η. - Εκλικτόν C. - Εκλεικτόν

la matrice de recevoir la semence. En ce cas, on sera les sumigations aromatiques; après la fumigation, la femme, portant le doigt, écartera l'orifice de la hanche; l'ayant écarté, elle le redressera avec les bâtonnets de pin et le plomb, comme il a été dit plus haut. La matrice étant redressée et ouverte, on la purge avec des pessaires émollients, et tout le reste dans l'ordre susdit. Quand la matrice est plus béante qu'il ne convient, elle a besoin d'être purgée, et, après les purgations, d'injections et de fumigations aromatiques. Si elle est abaissée, on prescrit les vomissements, les fumigations fétides, jusqu'à ce qu'elle revienne à sa place; le régime est comme plus haut. Si l'orifice est gras et épais et que ce soit la cause qui empêche de concevoir, la femme mangera, à jeun, de la moutarde blanche cuite, et boira par-dessus du vin pur; en pessaire, elle aura du nitre rouge, du cumin et de la résine; le mieux est de mettre cela en un linge; ou bien mélanger du nitre avec de la myrrhe, de la résine, du cumin et du parfum blanc; ou bien brûler de la corne de cerf, y mêler le double de farine, dans du vin, et boire cela pendant quatre jours. S'il n'y a pas d'amélioration, faire cuire des poireaux; la femme prendra un bain de siège dans cette eau; ou bien piler du hêtre et l'appliquer. Manger de l'ail frais, boire de l'hydromel pardessus et vomir.

- 14. (Remède pour le cas où le sperme séjourne et se putréfie.) Pour les femmes chez qui la semence séjourne, se putréfie et cause du malaise, donner en éclegme le fruit ou le suc de l'arroche sauvage (atriplex hortensis, L.) avec du miel ou avec du cumin.
- 15. (Remède pour le cas où, les règles ayant mauvaise odeur, la femme ne conçoit pas.) Quand les règles sont de mauvaise odeur et que la femme ne devient pas enceinte, mêler l'arroche et la graisse d'oie, et appliquer en pessaire.

Lind. — 13 eĩn (în θ), addit xai C) où xutaxetai (où àxutaxetai sic Ald.) (xutaxetai C) vulg. Je lis en et je prends xaí. -àvδράχλην FG_{γ} -àvδράχχιον C. – Postàvδρ, addit οὖν (γοῦν HIJK) vulg. -οῦν om. C. - συμμίσγειν θ

16. 1 Οσησι δὶ έχταῖα καὶ έδδομαῖα τὰ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς κατασηπόμενα γωρέει, ταύτησιν είκος γίνεσθαι ύπ' αμφοϊν επιβροή, γολής και αγιτώς. θευαμερεια 305 Χυμ ορε εγγερούο 34 ακαπίτολιώ κας πεπλίω • καθαίρουσι γάρ άνω τε καὶ κάτω • φλέγμα τε καὶ χολήν, καὶ φύσας άγει · πρὸ δὲ τῶν καθαρσίων τῆσι πυρίησι ε χρῆσθαι τῆσιν έχ των θυμιημάτων· δταν δε πυριήσης, καθαίρειν προσθέτοισι τον αὐτὸν τρόπον ώς ἐν ⁶τῆσι πρόσθεν, καὶ μετά τὰς πυρίας καὶ καθάρσιας τοῖσι μαλθακτηρίοισι χρέο, καὶ τὸ ἐκ τῆς λινοζώστιος πρόσθετον, καὶ ἀρτεμισίης ποίης καὶ ἀνεμώνης καὶ ἐλλεδόρου λευκοῦ ἢ μέλανος. Τὰ μέν τῶν φαρμακηίων ταύτησιν ὧδε χρή · τὴν δὲ δίαιταν ἀποσκεπτόμενον της ἀνθρώπου ές τὸ οὖλον σῶμα ποιέειν, ήν τε αύγμηροτέρη δοχέη είναι, ήν τε σαρχωδεστέρη * * κήν μέν αύγμηροτέρη, λουτροϊσι πλείοσι καλ έφθοϊσι πάσι *τοϊσιν όψοισιν, ** είτε θαλασσίοισιν 11 είτε κρέασιν, οίνω δε ύδαρεί, λαχάνοισιν έφθοϊσι καλ λεπαροίσι πάσι καλ γλυκέσι ταῦτα γάρ ώς ἐπιτοπουλὸ ποιέει δγρηδόνα είναι και εν τῷ άλλφ σώματι και έν τῆσιν ύστέρησιν. Ήν δέ 19 δγροτέρη ή, δέονται αι τοιασται ύστεραι τούτων οδδεν, άλλα τάναντία · οὐ χρή ψαύεσθαι οὐδὲ κλύζεσθαι νεσχμῶς οὐδὲ θυμιῆσθαι · πρὸς γάρ το εκινεύμενον φιλέει ζέναι. Και ην έξυγρανθέωσι μάλλον της φύστος, χρή 16 δή ξηραίνειν καὶ θυμιην ήν δὲ γολώδεα τη ἐπὶ σφέας, δ τι χολήν καθαίρει διδόναι - 4 ήν δὲ δλαυρώδεα, γάλα δνειον καὶ οίνον και τάλλα άλεξητήρια.

' "Οσοισι G. - ήσιν θ. - δε om. Cθ. - ύπ' άμφοῖν - ην (ην om. θ) (addit οδν Lind.) ἐπιβροή (ἐπιρροήν θ; ἐπιρροή C) (addunt & Cordaus, Lind.) χολής vulg. - δτι άλμην τὸ φλέγμα λέγει in marg. θ. — 2δὲ Cθ. - δὲ om. vulg. χρή om. C. — 3 ή και Cθ. - σκαμμονίη G. - σκαμωνίη θ. - σκαμμωνίω και πλείω (sic) C. - γάρ ταῦτα (ταῦτα om. Co.) vulg. - * φλέγμα τε (τε om. **vulg.**) καὶ Cθ. — 5 χρῆσθαι om. Cθ. – τῆσιν Cθ. – τῆσιν om. vulg. – θυμιαμάτων DGH. - θυωμάτων θ. - δε om. H. - προσθετοίσιν C. - 6 τοίσι vulg. -τήσι CFGKθ. -προσθέσιας (προθέσιας GI; προσθέσηας C; πυρίας θ) καί **καθ. Vulg.** – χρέω θ . – λινοζώστεος K. – λινοζώστησς C. – προσθετόν C. – άρτεμησίης Ald. - έλεβόρου C. - έλλεβόρου θ. -φαρμακειών vulg. -φαρμακητων C.- ύποσκεπτόμενον $\theta.-$ τοῦ C.- οδλον $C\theta.$ - δλον vulg.- σωματοποιέειν GI, Ald., Frob., Cordæus, Lind. - άχμηροτέρη (bis) FI. - αύχμηρεστέρη C. — * ήν Co. - μέν γάρ θ. - Post αὐχ: addit ή C.- Ante πλ. addit πασι C. - έφθ. I. - * τοῖς vulg. - τοῖσιν DH. - τ. δψ. om. Cθ. - ** καὶ pro είτε Co. - " καὶ τοῖσι pro είτε Co. - ὑδάρει ο. - λαχάνοισί τε (τε σm. Co) vulg. - έπὶ τὸ πολὸ θ. - παντὶ pro άλλφ GHIJQ', Lind. - 12 δγρότερα: DH.

16. (Autre détail sur le cas où le sperme sort putréfié le sixième ou le septième jour.) Quand la semence de l'homme sort putrésiée le sixième jour ou le septième, cela sans doute vient de l'afflux des deux humeurs, bile et salure. On traitera par l'hellébore, ou la scammonée et le peplion (cuphorbia peplis, L.); car ils évacuent par le haut et par le bas la pituite et la bile. et expulsent les vents; avant les purgations on emploiera les fumigations aromatiques. Après les fumigations, on purgera avec des pessaires de la même façon que dans les cas précédents. A la suite des fumigations et des purgations, on emploiera les émollients, le pessaire avec la mercuriale, l'armoise, l'anémone et l'hellébore blanc ou noir. Tels sont les médicaments qu'il faut mettre en usage. Quant au régime, on examinera le corps de la femme en son ensemble, considérant si elle paraît sèche ou charnue. Si elle est sèche, beaucoup de bains, pour mets toutes choses bouillies, soit poissons de mer. soit viandes; vin léger; herbages bouillis, tous gras et doux; car toutes ces substances en général produisent de l'humidité et dans le corps entier et dans la matrice. Si la femme est humide, la matrice n'a besoin d'aucune de ces choses; c'est tout le contraire qu'il faut : on ne touchera pas la matrice, on ne sera ni injections ni fumigations à nouveau; car le flux se porte facilement vers la partie excitée. Si la matrice s'humecte plus qu'il ne convient, il faut dessécher et faire des fumigations. Si un flux bilieux va sur la matrice, donner ce qui évacue la bile; si un flux salé, donner du lait d'ânesse, du vin et les autres secours.

⁻ ύγρότερα (sic) J. - τευτων (sic) θ. - τῶν τοιούτων pro τ. J. - ταντια (sic) θ. - In marg. ἀντὶ τοῦ ἐπ' ἀλήλλων Η (IK, ἐπ' ἀλλήλως). - Ante νει addit τῶν τοιούτων οὐδὲν J. - νεογδμῶς (sic) C. -θυμιεῖσθαι C. - θυμιᾶσθαι θ. - 13 κινεδυνεόμενον νιίg. - κινδυνευόμενον DK. - κινεύμενον CH. - κεινεόμενον θ. κινετν est le mot propre à cette ancienne médecine. - φιλεῖ θ. - ἐξυγρανθῶσι νιίg. - ἐξυγρανθέωσι C. - φύσηος C. - 14 δὲ CDGHIJK. - ξηρ. καὶ θυ. ην δὲ χολώ οm. (δεα superest) C. - θυμία θ. - τῆ pro ἱη C. - σφᾶ; θ. - διδθναι καθαίρει θ. - 16 DHI. - ἀλλόνιον (sic) pro γάλα δν. καὶ οἰ. C. - τὰ ἄλλα C. - ἀλεξιτήρια GHJK, Ald., Frob., Cordæus, Lind.

17. Χρή δὲ σχεψάμενον τῶν νοσημάτων τὰς δυνάμιας καὶ ὑφηγεύμεγον τὰς προφάσιας ὡς χρη ἐζ ὧν αί νοῦσοι γίνονται, 1 ἐπὶ τὰ ἄλλα ξέναι ὧὸε καὶ ετὰ ἀμφὶ τὰ χωρία ἰῆσθαι. εΚαὶ όσαι μέν διὰ τὴν τῶν στομάτων αλτίην διακωλύονται μή ζοχειν έν γαστρί, τούτων εύτρεπίζειν τὰ στόματα, ὡς εὐκρινέα ἢ. **Οσων δὲ ἡ ὑγρηδών εἴργει, ταύτην έσορην ώς μη διαχωλύη, σχεπτόμενον ές δολα τὰ πρήγματα των γυναικών, ήν τε έξ άπαντος τοῦ σώματος δοχέη τι χινέεσθαι, ήν • τε ἀπ' αὐτέων τῶν ὑστερέων, ήν τε ἀπ' ἄμφω. Τὰς ^τδὲ ὑστέρας ὧὸε μελεδαίνειν, δχως μήτε ύγραλ έωσι μήτε λίην αὖαι . άλλά τάς μέν Επροτέρας εὐχύλως, δοσω αὐχμηρότεραί εἰσι, τοιαύτη ἰκμάδι, ώς πιαλέαι μαλλον έσονται ή ίσγναλέαι τας δε εξυγρασμένας και διαδρόγους ξηραίνειν ύπολειπόμενον ενίχμους είναι και μή ⁹λίην άπεξηράνθαι · αί γὰρ ὑπερδολαὶ τουτέων πάνυ φευχτέαι. 10 Λαμδάνει οὲ ἐν γαστρί ούτε ή ύγρηδόνα έχουσα, άτὰρ οὐδὲ ή αὐαινομένη, ἢν μλ, ἢ έν τη άργαίη φύσει τουτέων τι. Ίέναι δὶ γρη παρά τὸν ἄνδρα, δταν τὰ 11 ὑπὸ τῆς θεραπείης καλῶς ἔχη, ληγόντων ἡ ἀρχομένων τῶν ἐπιμηνίων · άριστον δὲ καὶ ἐπὴν παύσηται · μάλιστα 13 δὲ ἐν ταύτησι τῆσιν ἡμέρησι πειρηθῆναι, ἡν δύνηται κυΐσκεσθαι αδται γάρ κυριώταται. Ήν δὲ μὴ αὐτίχα 18 ξυλλάδη, τάλλα δὲ καλῶς ἔχη, οὐδὲν κωλύον έν τῆσιν άλλησι τῶν ἡμερέων ξυνιέναι τῷ ἀνδρί· προθυμίην γὰρ 14 σφίσι ποιέει ή μελέτη, καὶ ἀναχαλᾶται τὰ φλέδια, καὶ ἢν τὰ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀπιόντα δμοβροθή κατ' ίξιν τῷ ἀπὸ τῆς γυναικὸς, κυήσει :

 $^{^{1}}$ 6 Ω δε έπὶ τὰ (ἔπειτα) ἄλλα ἰέναι 2 3 2 4 3 4

17. (Réflexions générales sur les cas où la femme ne peut concevoir.) Il faut, considérant la force des maladies et déterminant convenablement les causes qui les engendrent, procéder au reste comme il a été dit et guérir les parties. Quand c'est l'orifice utérin qui empêche la femme de devenir enceinte, c'est l'orifice qu'il faut mettre en bonne disposition. Chez celles où l'humidité est l'obstacle, on prend les moyens pour l'écarter; examinant toute la condition de la femme. soit que quelque fluxion paraisse provenir de tout le corps, ou de l'utérus même, ou de l'un et de l'autre. On traitera la matrice de manière qu'elle ne soit ni humide ni trop sèche. Pour celle qui a trop de sécheresse, on prescrit, en proportion de la sécheresse, une abondance de suc, et un suc tel qu'elle soit plutôt grasse que maigre. Quand la matrice est abreuvée d'humidité, on la dessèche, lui laissant toutesois assez de suc pour qu'elle ne reste pas desséchée; car l'excès d'un côté ou de l'autre doit être soigneusement évité. On ne voit devenir enceintes ni celle qui a l'humidité, ni, non plus, celle qui a la sécheresse, à moins que ces conditions ne soient de leur constitution propre. La femme ira auprès de son mari, quand la cure a bien opéré, au début ou à la fin des règles; le mieux. est quand elles ont cessé. C'est surtout dans ces jours qu'il faut essayer si elle peut concevoir; car ils sont les plus décisifs. Si la femme ne conçoit pas sur-le-champ, tout en étant, bien du reste, rien n'empêche que dans les autres jours elle n'ait des rapports conjugaux; car le traitement excite des désirs, les veines sont béantes; et, si la semence de l'homme concourt directement avec celle de la femme, il y aura conception. Chez quelques femmes, en effet, la chose s'accom-

οὐδὲ (οὕτε θ)ἡ αὐαινομένη Cθ. – ἢν μή τι ἐν τἢ ἀρ. Φ. τοῦτο ἐνῆ C. – τι pro Φ θ. – ἐν οm. J. – τούτων τι ἢ θ. — " ἀπὸ Clθ. – θεραπίης C. – καλῶς C, Lind. – καλῶς οm. vulg. – τῶν ἐπικαταμηνίων DQ'. — " μὲν pro δὲ θ. — " συλλαμ- δάνη θ. – τὰ άλλα C. – οὐδὲν τὸ (τὸ om. C) κ. vulg. – τοῖσιν C. – τῶ Jθ. – τῷ om. vulg. — "σριν θ. – φλεδία CJ. – κατιξι (sic) θ. – ἰξιν C. – τὸ DGHIK. – ταχύτερον (παχύτερον DFGJ; ταχύτερον om. C) κυήσει vulg.

καὶ γὰρ ¹τόδε ἄρτιον ἔστιν ἦσιν, ἦν τε αὐτίκα ἤν τε ἐν ὑστέρω χρόνω. Ταῦτα μὲν ἀμφὶ τούτων λέλεκται.

- 18. *Ην * δὲ ὑγρότερον ἢ τὸ στόμα τῶν ὑστερέων, οἰ δύνανται εἰρύσαι τὸν γόνον * προσθέτοισι δὲ χρέεσθαι δριμέσι * δηχθεὶς γὰρ καὶ
 φλεγμήνας ὁ στόμαχος στεβρὸς ἔστιν ὅτε γίνεται * κατὰ δὲ τι ³ἢδέλφισται, ἢν σκιβρωθέωσιν * ἄρειον γὰρ τὰ δριμέα προστιθέναι * ἀδαξῶντα
 δ σκίβρος, μαλθακοῖσιν ἔῆσθαι καὶ ὅ τι μὴ δήξεται.
- 19. *Ην δὲ διὰ *πολλοῦ μὴ κυίσκηται τῶν καταμηνίων ἐπιφαινομένων, ὅταν ἢ τριταίη ἢ τεταρταίη, στυπτηρίην λείην τρίψας,
 διεὶς μύρω, εἰρίω ἀνασπογγίζων προστίθει, καὶ ἐχέτω ἡμέρας τρεῖς *
 τἢ δὲ *πετάρτη, χολὴν βοὸς αἴην ἐν ἔλαίω ἀναζέσας, καὶ ἀχνην
 ἀναδεύσας πρόσθες, καὶ ἐχέτω ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς * *τἢ δὲ ὑστεραίᾳ
 ἔξελέσθω, καὶ τῷ ἀνδρὶ ξυνίτω.
- 20. * Τη την γονήν μη δέχηται ή γυνή των γυναικηθων κατά φύστι έρχομένων, * μηνιγξ έπὶ πρόσθεν έσται · γίνεται δὲ καὶ ἐξ άλλων · γνώση δὲ τόδε τῷ δακτύλῳ εἰ ἄψη τοῦ προδλήματος. Πρόσθεμα δὲ * ποιήσαι ρητίνην καὶ άνθος χαλκοῦ, ἐν μέλιτι διεὶς, οθόνιον * ἀρδαλώσας,

¹ Tóδε αΐτιον (τὸ διαίτιον θ) (ἄρτιον C) ἔστιν ήσιν ήν τε αὐτίχα ήν τε (τ' θ) εν υστέρω (ήν θ' υστέρω C) χρ. απίη (απίη om. θ) vulg. - 2δε om. C. - δύναται CJ. - εξρήσαι C. - την γονην πρόσθε τοϊσι δε δριμέσι χρήσθαι δειχθείς γάρ θ. - χρίεσθαι DFHJK. - γίγν. C. - 3 ἠδέλφισται. Καὶ (καὶ om. θ) ήν σχυρωθώσιν (σχυρωθέωσιν θ; σχιρωθέωσιν C; πληρωθώσι, D al. manu σχυρωθώσιν, FGHIJKQ') άρειον (άρετον DGI; άριστον C) (addunt γάρ C0) τὰ δριμεία τε (τε om. CDHIKO) προστιθέναι (addit και Lind.) & δήξονται (άδάξων pro & δ. Η) (δάξονται DFG, Ald.; δάξων sic IJK). Τὰ (ἀδαξῶντα pro & δήξονται. τὰ Cθ; ἀδάξοντα Vatic. Codd. ap. Foes in not.) λευκά (λεπτά C.H al. manu, θ, Lind.; γλυκέα Cordæus) καὶ πυρώδεα (πυρεώδεα HIJK) vulg. - It faut prendre les leçons de C et de 0, avec leur ponctuation. On remarquera que πληρωθώσι de plusieurs mss. est pour πωρωθώσι; Gal. Gl. : σχυρωθώσι, πωρωθώσι. — 4 σχύρον vulg: - σχίρον CK. - σχίρρον DHJ. - σχύρον I, Ald., Frob.-Erot. p. 346 : καὶ ἢν σκυβρωθέωσιν, ἄρειον τὰ δριμέα προστιθέναι · όδάξοντα γάρ καὶ λεπτά καὶ πυρώδη ἐόντα τὸν σκύββον διακή · ήν δε λαπαχθή, μαλακοίσιν ίήσασθαι. - λαπαθή D. - παχθή (sic), emend. al. manu H. - σκύρος vulg. - σκίσσος DHJ. - σκίσος IK. - Ιασθαι θ. - δήξηται Vulg. - δάξηται F. - δάξεται DGHUKO, Ald. - δήξεται C. - παλαιού Co. ού μή C. - κατ. μή (μή om. θ) φαινομένων (ἐπιφαινομένων θ) valg. - εἰρίνω C. - 1 τρίτη θ. - αὔε:ν FG (H, emend. al. manu) IJ, Ald. - * τῆ δὰ τετάρτη χολήν βοός αύειν έν έλαίω pro τη.... ξυνίτω J.-δ' Co. - συν. Co. - 3 ην δέ

plit, soit sur-le-champ, soit plus tard. En voilà assez sur ce cas.

- 18. (Orifice utérin trop humide, empêchant que le sperme ne soit attiré.) Si l'orifice utérin est trop humide, la matrice ne peut attirer la semence. On emploiera les pessaires âcres; en effet, l'orifice, irrité et s'enslammant, devient serme parfois; il y a là une sorte d'affinité avec l'état squirrheux; état où il est bon d'appliquer les substances acres. Les substances mordantes, étant atténuantes et chaudes, dissipent le squirrhe; et s'il se ramollit, on a recours aux émollients et à ce qui n'irrite pas (de la Nature de la Femme, § 24).
- 19. (Moyen pour faire concevoir une femme qui est restée longtemps sans devenir grosse.) Si la femme demeure longtemps sans concevoir, bien que les règles paraissent, prenez, le troisième ou le quatrième jour, de l'alun, broyez fin, détrempez dans un parsum, absorbez avec un lainage, et appliquez en pessaire; la femme le gardera trois jours; le quatrième, faites bouillir de la bile desséchée de bœuf dans de l'huile, mouillez-en de la charpie, et appliquez ce pessaire; elle le gardera pendant trois jours; le lendemain, elle le retirera, et ira auprès de son mari.
- 20. (Membranes empéchant la conception.) Si la femme (ibid., § 67) ne reçoit pas la semence, bien que les menstrues aillent naturellement, une membrane est en avant; cet empéchement provient aussi d'autres causes; le doigt, touchant l'obstacle, le fera reconnaître. Faites un pessaire avec résine et fleur de cuivre, délayées dans du miel, et étendues sur un

^{0. -} την (την οπ. νυία.) γ. 0. - ή γ. οπ. C. - γυναιχείων ναία. - γυναιχηίων C. - φύσιν μ. ή γιγνομένων C. - γινομένων 0. - "ή (ή οπ. C; ή Ϳ) μηνιγέ (μήντιξ DGH; μ. ήνιγέ Κ) ναία. - ἐπιπρόσθεν Κ. - γίγν. C. - γνώση (γνώσει θ) δε (addit ήν Lind.) (addit τόδε C; τώδε θ) τῷ δακτύλω (addit et Ι) ἄψη (ἄψι L, Cordæus) νυία. - "ποιήσας Cordæus. - ριτίνην Gi, Ald. - ρητίνης C. - μελιτι εἰς (ἐς Cθ) ὁθόνιον νὰία. - μελιτι διεὶς, ὁθόνιον Foes in not., Lind. - La correction de Foes est très-bonne. - "In marg. μολύνας, χρίσας ΗΙΚ. - πρὸς θεράμμα (sic) C. - ἐσώτατα θ. - μυρρίνην θ. - μυρσύνην Ι. - χλιερῶ DGH ΙΚ, Ald. - χλιαρῷ ναία. - διανίζεσθαι θ. - Απτο περιε. addit ή C. - δε οπ. C.

πρόσθες βάμμα ἐκδήσας ἐκ τοῦ ἄκρου ὡς ἐσωτάτω · ὅταν δὲ ἐξελπεριελεῖν δὲ τὸν γιτῶνα ἄμεινον.

21. ¹Εἰσὶ δὲ γυναϊκες αἴτινες λαμδάνουσι μὲν βηϊδίως ἐν γαστρὶ, ἐξενεγκεῖν δὲ οὐ δύνανται, ἀλλὰ σφέων τὰ παιδία διαφθείρονται ἄμα τῷ τρίτω μηνὶ ἢ ²τῷ τετάρτω, οὐδεμιῆς βίης ἐπιγενομένης, οὐδὲ βορῆς ἀνεπιτηδείου. ³Καὶ ταύτησιν αἴτιόν ἐστιν ἐν τῶν εἰρημένων καὶ μάλιστα ἐπὴν παραμεθίωσι τῆς αὕξης τῷ ἐμδρύῳ αἱ μῆτραι. ⁴Κοιλίη σφιν ταράσσεται, ⁵ καὶ ἀσθενείη καὶ πυρετὸς σφοῦρὸς καὶ ἀσιτίη ἐμπίπτει τῷ χρόνω τούτω, ῷ ἀν τὰ παιδία φθείρωσιν. Ἦστι δὲ καὶ τόδε αἴτιον, ἢν αἱ μῆτραι εἔωσι λεῖαι ἢ φύσει ἢ ἑλκέων αὐτέησιν ἐγγενομένων ἢν γὰρ λεῖαι ¹ ἔωσιν, ἔστιν ὅτε οἱ ὑμένες ἀπ' αὐτέων ἀφίστανται, ἐπὴν τὸ παιδίον ἄρχηται κινέεσθαι, οἱ περισχόντες αὐτὸ, ἄτε ἡσσόνως ἐχόμενοι τῶν μητρέων ἢ ὡς δεῖ, οἶα κέως ταῦτα ' επερὶ δὲ τῆς λειότητος, εὶ ἔτέρη γυνὴ ψαύσειε τῶν μητρέων κενεῶν ἐουσέων, ¹0 οὐ γὰρ ἄλλως διάδηλον γίνεται. Ἦν δὲ ¹¹ ἔη

¹ Εlσί.... τόκου p. 62 l. 3, transponitur p. 64 l. 12 post ἐχουσέων Cθ. - δε om. C. - σφων θ. - φθείρονται C. - ή (ή om. θ) αμα vulg. - 2 τῷ om. C θ. - βίης Cθ. - alting vulg. - επιγινομένης CDHK. - επιτηδείου (D, emend. al. manu) FGHJ, Ald. — 3 καὶ τοῦτό (τούτω K) ἐστιν αίτιον τὸ εἰρημένον (τῶ εἰρημένω K; τοῦ εἰρημένου Cordæus) vulg. - καὶ (καὶ om. C) ταύτησιν αίτιόν έστιν εν (εν om. θ) των ειρημένων Cθ, Lind. - παραμινυθέωσι vulg. παραμυθέωσι GJ. - παραμηθέωσι DK. - παραμεθέωσι HI. - παραμεθίωσι CO. -Cette correction, justifiée par les mss., a été indiquée par Schneider dans son Dict. au mot παραμινύθω. - αὐξήσεως vulg. - αὕξης Cθ. -- ⁴ ἢ ἡ (ἢ ἡ om. Cθ) x. vulg. - σφων DHK. - σφιν I. - 5 και Cθ. -και om. vulg. - ασθένεια vulg. - ἀσθενείη θ. - ἀσθενέει C. - ἀσθένεια δὲ καὶ Cordæus, Lind. - αίτίη pro ἀσιτίη θ . — θ λεῖαι ὧσιν C $(\theta$, ἐῶσιν). – ἐῶσι GiK. –)εῖαι.... ἔωσιν om. J. – èv (èv om. C) αὐτῆσιν (αὐτέησιν C) vuig. — 7 ἐῶσιν θ . – ἔστιν ὅτε περ:έχοντες αὐτὸ ὑμένες ἦσσον ἢ ὡς δεῖ ἐχόμενοί εἰσιν ἢ τῶν μητρέων ἀλέων έουσέων vulg. – έστιν ότε περιέχοντες αυτό άτε ήσσον ώς έχόμενοι τών μητρέων ώς δεί οι άλίων ἐουσέων (D, restit. al. manu textu vuig., cum δή pro δετ et άλέων pro άλέων) FG(HI, Ald., cum άλίων) (J, cum άλλοίων) K.-Εστιν ότε οι υμένες απ' αυτέων αφίστανται, έπην το παιδίον αρχηται (άρα ή τε θ) χινέεσθαι (κεινέεσθαι θ) οί περισχόντες (περιισχόντες θ; περιέχοντες Valic.) αὐτὸ ἄτε ἡσσόνως (ἦσσον ὡς θ, Valic.) ἐχόμενοι τῶν μητρέων ἡ ὡς δει ἀτελέων (οία λείων θ) ἐουσῶν (ἐουσέων θ) Cθ, Vatic. Codd. ap. Poes in ποι. - έστιν ότε περιέχοντες εμβρυον ύμένες ήσσον ή ώς δεί εχόμενοί είσιν,

linge, qu'on introduira aussi avant que possible, après avoir mis un fil à un des bouts; en le retirant, la femme se lavera avec du vin tiède où du myrte aura cuit. Il vaut encore mieux enlever la membrane.

21. (Indication des causes qui font que certaines femmes avortent spontanément le troisième ou le quatrième mois.) Il est des femmes qui, à la vérité, concoivent sacilement, mais ne peuvent aller jusqu'au bout de leur grossesse; elles avortent le troisième mois ou le quatrième, sans aucune violence, sans aucun aliment nuisible. Chez ces femmes, la cause en est une de celles qui ont été indiquées, mais surtout quand la matrice laisse échapper une partie de ce qui est destiné à la croissance de l'embryon. Le ventre se dérange, il survient de la faiblesse, une forte fièvre et de l'anorexie au moment de l'avortement. Il faut aussi compter parmi les causes l'état lisse de la matrice, soit naturellement, soit à la suite d'ulcérations; en effet, quand la matrice est lisse, parsois les membranes enveloppantes s'en détachent, quand l'enfant commence à se mouvoir, attendu qu'elles tiennent moins à l'utérus qu'il ne faut, en raison de l'état lisse de cet organe. On reconnaîtra ces diverses conditions, en interrogeant exactement; mais, pour l'état lisse, il faut qu'une autre femme touche l'utérus quand il est vide, car autrement la chose ne serait pas apparente. Quand les règles vont chez ces femmes, elles sont très-abon-

τῶν μεγάλων οὐλέων ἐουσέων Cordæus. - ἔστιν ὅτε οἱ ὑμένες, οἱ περιέχοντες τὸ ἔμβρυον, ἤσσον ἢ ὡς δεῖ ἐχόμενοί εἰσι, τῶν μητρέων ἀλέων ἐουσέων, καὶ ἀπ' αὐτέων ἀφίσταται, ὅταν τὸ παιδίον ἀρχηται κινέεσθαι Lind. — ε εἰ δ' εἰη δ' ἀν τις θ. – δ' οπ. C. – τουτέων CG. – τούτων vulg. – ἐρωτῶν C. — επερὶ δὲ ἢ ὡς δὲ ἀτελέως pro π. δὲ τῆς λ. Vatic. Codd. ap. Focs in not. – ἐρετέρη (sic) pro εἰ ἔτέρη θ. – ψαύσειο FG. – κενέων (sic) C. – κενῶν θ. – ἐουσῶν θ. — ε οὐ γὰρ ἀρμόδια (ἀρμόδια G, Ald.; ἀρμόδεια Η; ἀρμωδια sic θ), δῆλον γίνεται vulg. – ού γὰρ ἀλλω (ὰλλω; Lind) διάδηλον γίγνεται C. – La correction de Lind., appuyée sur ἄλλω de C, me parait bonne. Cependant on pourrait conjecturer: ἀρμῷ διάδηλον; car, tant que l'orifice est fermé, la chose n'est pas apparente; prenant ἀρμῷ dans le sens qu'il a en ce passage du livre du Cœur: κλείεται δὲ ἐς τὴν καρδίην οὐχ ἀρμῷ. — "Ιωσι vulg. — ἐη C. – ἰωσι Gl, Ald. – ἀλέα vulg. – άλέα C. – ἔρχονται GH)Κ.

- τὰ καταμήνια ταύτησιν, άλέα ἔρχεται. 'Εστι δ' αὐτέων ἦει γίνεται, ὥστε ἐκφέρειν τὰ ἔμιδροα ' μελεδαινομένησι δὲ ἐλπίδες εἰσὶ τόκου. 'Αμφὶ δὲ τῶνδε ὧὸε ἔγει.
- 22. *Ην * γυναϊκα μὴ δυναμένην τεκεῖν τοκήεσσαν ἐθέλης γενέσθαι, χρὴ τὰ ἐπιμήνια σκέψασθαι, ἤν τε φλεγματώδεα ἤν τε χολώδεα ἢ. Γνώση δὲ τῷδὲ · ψάμμον ὑποδαλεῖν λεπτὴν * καὶ ξηρὴν, ὅταν οι τὰ ἐπιμήνια γίνηται, * καὶ ἐν τῷ ἡλίῳ ἐπιχέαι τοῦ αἴματος, καὶ ἐῷν ξηρανθῆναι · καὶ ἢν μὲν χολώδης ἢ, ἐν τῷ ψάμμῳ ξηραινόμενον τὸ αἴμα χλωρὸν ἔσται, ἢν δὲ φλεγματώδης ἢ, οἶον μύζαι. Τούτων ὅκοτέρον ἀν ἢ, καθῆραι τὴν κοιλίην, ἤν τε ἀνω δέῃ ἤν τε κάτω · ἔπειτα τὰς ὑστέρας καθαίρειν.
- 23. *Ην ⁷δὲ θέλης ξυλλαθεῖν, τοῦ κισσοῦ ἐπτὰ κόκκους, ἢ τῷν φύλλωμ κατὰ μῆνα πίνειν ἐν οἴνῳ παλαιῷ, παυομένων τῶν ἐπιμηνίων. ⁸ἢ σίδιον ἐψήσας ἐν οἴνῳ εὐώδει ἀκρήτῳ, ⁹βάλανον ποιήσας, προσθεῖναι ἔς τε μεσημβρίην. ἢ στυπτηρίην αἰγυπτίην τρίψας λείην, ἐς εἴριον ἐνδήσας προστίθεσθαι, ἢμος ἢλιος δύνη, εἶτα ἀφελομένη διανιζέσθω οἴνῳ εὐώδει. ποιέειν δὲ ταῦτα, παυομένων τῶν ἐπιμηνίων.
- 24. Έχει δὲ καὶ τόδε οὕτως · ἐπὸν ¹⁰ ἀποχαθαρθέωσιν αὶ γυναϊκες, μάλιστα ἐν γαστρὶ λαμιδάνουσιν ¹¹ ἱμερωθεῖσαι, καὶ ὁ γόνος σφίσι ρώννυται, ἢν μιγέωσιν ὅτε χρὴ, καὶ ¹² ὁ τοῦ ἀνδρὸς ρηῖδίως μίσγεται,
- ¹ Καὶ εἰσὶν C. δ' αὐτῶν θ. δ' om. rulg. γίγν. C: ²μελεδαινομένη vulg. - μελεδαινομένης C. - μελεδαινομένησι θ. - ένεισι vulg. - ίνεισι (sic) Ⅱ. - εἰσὶ Cθ. - δὲ om. C. - 3 μλ δυν. γυν. C. - τεκεῖν Cθ, Cordæus, Lind. - τε-· κείν om. vulg. - τοκήεσαν DHK. - (Addit έν Cordæus) τοίσιν έπιμηνίοισι vulg. - τὰ ἐπιμήνια θ. - ἴη θ. - γνώσει θ. - ὑποδαλεῖν Cθ. - ὑποδάλλειν DGHK, Ald. - ὑποβάλλων vulg. - 4 καὶ om. C. - τὰ om. θ. - 5 καὶ θ. - καὶ om. vulg.— ἀποχέαι θ.— αὐανθῆναι C. — λυανθῆναι (sic) θ. — 6 όπ. θ. — καθάραι C. δέη om. Κ. - δέη post κάτω Cθ. - η pro δέη (D, restit. al. manu) FGHIJ. -- ⁷ δ' έθελης C. - Ante ξυλλ. addunt τοῦ DHIJK. - συλλ. θ. - κιέσσου (sic) θ. - έπτὰ om., al. manu ζ Η. - παλαιῷ om. Cθ. - 8 έψήσας καὶ σίδιον (καὶ ἢ σίδιον F; καὶ ἡσίδιον GIJ, Ald.; καὶ ἡσίον, D al. manu σίδιον, K) vulg. νησίδιον (ής ίδιον θ; ή σίδιον Η) έψήσας CHθ. — 3 καὶ (καὶ om. Cθ) βάλανον (βαλάνιον θ; βαλάνειον C) έκ τούτου (έκ τ. om. Co) π. vulg. - προσθήναι I. - προστιθέναι θ. - εἰρίην C. - ἐνδύσας Η. - προστ. ἐνδήσας J. - ἡμος δ' (δ' om. C6) ήλιος (ήέλιος DHUK) δύνη (δύνει C6), είτα άφελκομένη (άφελομένη C,D al. manu ἀφελχομ., Q'θ, Lind.) vulg. - τῶν Cθ. - τῶν om. vulg. - 10 ἀποκαθαρθώσεν vulg. - ἀποκαθαρθέωσεν C. - .άποκαθαρσέωσεν (sic) θ. -- 11 ήμερω-

dantes. Dans le nombre, il en est qui portent l'enfant à terme. Avec le traitement, on a des chances pour amener à bien la grossesse. Voilà ce qui en est là-dessus.

- 22. (Moyen de reconnaître si les règles sont pituiteuses ou bilieuses. Cette connaissance sert à procurer la conception.) Si vous voulez saire avoir des ensants à une semme qui n'a pas pu en avoir (de la Nature de la Femme, \$106), il faut voir si les règles sont pituiteuses ou bilieuses. On s'en assurera ainsi: on répandra, au temps des règles, du sable léger et sec, et sur ce sable, au soleil, on versera du sang menstruel, le laissant sécher. Si la semme est bilieuse, le sang séché sur le sable sera jaune; si elle est pituiteuse, il sera comme de la pituite. On administrera l'évacuant qui convient à l'une ou à l'autre de ces conditions, soit par le haut, soit par le bas; puis on purgera la matrice.
- 23. (Autres recettes pour faire concevoir.) Si vous voulez faire concevoir, administrez en boisson sept graines de lierre, ou des feuilles de lierre, chaque mois, dans du vin vieux, à la fin des règles; ou faites cuire une écorce de grenade dans du vin pur de bonne odeur, faites-en un pessaire que vous appliquerez jusqu'à midi; ou broyez fin de l'alun d'Egypte, attachez-le dans un lainage, et appliquez-le en pessaire, jusqu'à ce que le soleil se couche; puis, le retirant, la femme se lavera avec du vin de bonne odeur; cela se fera à la fin des règles.
- 24. (Leucorrhée, que l'auteur désigne sous le nom de flux de semence; c'est de cette idée que vient le mot de gonorrhée.) Voici encore un cas: c'est surtout quand la purgation menstruelle s'est opérée, que les femmes, ayant des désirs, conçoivent; la semence, chez elles, se fortifie, si elles usent du coît quand il faut; celle de l'homme se mêle facilement; et,

θείσαι C. - ημειρωθισαι (sic) θ. - σφήσι CGlK, Ald., Frob. - μισγέωσιν vulg. - μητέωσιν DHIJK, Ald., Frob., Cordæus. - ήν ὅτε χρη μισγέωσιν C (θ, μιγέωσιν). - ¹² ή pro δ θ. - χαὶ ην ἐπιχρατης ὅτω δὲ ἡδελφισμένον C. - τάδε pro τφδε Cordæus, Lind.

πρός βόον γεγράψεται.
πρός βόον γεγράψεται.

25. Νου δὲ ⁷ἔρέω ἀμφὶ νουσημάτων τῶν ἐν γαστρὶ ἐχουσέων. ⁸Φημὶ γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούση δίμηνον ἡ τρίμηνον καὶ περαιτέρω, ἢν τὰ ἐπιμήνια ⁸χωρέη αὐτῆ κατὰ μῆνα ἔκαστον, ἀνάγκη λεπτήν τέ μιν γενέσθαι καὶ ἀσθενέα ^{*}ἔστι δ' ὅτε καὶ πῦρ ἐπιλαμ- βάνει τὰς ἡμέρας ἔως ὰν χωρέη τὰ ἐπιμήνια, καὶ ἐπὴν ¹⁰χωρέη καὶ μετὰ τὴν χώρησιν χλωρὴ γίνεται, ¹¹χωρέει δὲ δλίγα. Ταύτησι κεμετὰ τὴν χώρησιν χλωρὴ γίνεται, ¹¹χωρέει δὲ δλίγα. Ταύτησι κεμετὰ τὴν χώρησιν χλωρὴ γίνεται, ¹¹χωρέει δὲ δλίγα. Ταύτησι κεξήνασιν αὶ μῆτραι μάλλον τοῦ καιροῦ, παραμεθίασί τε τῆς αὖξης τοῦ ἐμβρύου · κατέρχεται γὰρ, ἐπὴν ἐν γαστρὶ ἔχη ἡ γυνὴ, ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος αἴμα ἐπὶ τὰς μήτρας κατ' δλίγον, καὶ περιιστάμενον

'Tέτανος vulg. - τετανής Η. - τετανόν Co, Cordæus, Lind. - καὶ (καὶ om. θ, Cordæus, Lind.) μετά vulg. - καθάρσηας C. - 2 τὴν.... φλέβες om. C. σιτώσιν (sic) bis θ . – εν τώ δὲ πρὶν I. – χέχηνε pro μέμυχε J. – μέμυχε, χαὶ μάλλον vulg. - μέμυχε μάλλον, και θ. - πλείαι vulg. - πλέαι θ. - οδσαι θ. --3 ην δε (addit 6 Lind.) γόνος ἀποβρέη διιπέτης, καὶ ή γυνή τῷ ἀνδρὶ οὐ ξυμμίσγεσθαι φιλεί, καὶ ξυνεούσα οὐ κυίσκεται, καὶ ἡν ὀσφύς καὶ τὰ ἰσχία πόνους παρέχωσι (καὶ ή γυνή.... παρέχωσι om., D restit al. manu, FGHIJK, Ald.), καὶ μὴ (καί μιν Lind.) πῦρ ἔχη βληχρὸν, καὶ ἀδυναμίη καὶ ἀψυχίη ἐπιγένηται (ἐπιγένη FG, Ald.; ἐπιγίνεται Lind.), καὶ ἔστιν vulg. - ἢν δὲ γόνος (δ' ή γονή θ) ἀπορρέη διιπετής (διειπέτης sic θ) και μή λήγει (λήθη θ), (hic addunt και ή γυνή Vatic. Codd.) οὐ μίσγεται (ξυμμίσγεται Vatic.) ἀσπασίως τω ανδρί, και οὐ (οὐδε pro και οὐ θ) κυίσκεται (και οὐ κ. om. Vatic.), καὶ ἰξύες ἐπώδυνοι, καὶ πῦρ ἔχει βλυσχρὸν (βληχρὸν θ), καὶ ἀδυναμίη καὶ ἀψυχίη, καὶ ἔστιν Co, Vatic. Codd. ap. Foes in not. - Erot., p. 132: διηπέτης ό γόνος, αντί του διαυγής και καθαρός. — 'έν τή om. θ. - τω pro τη C. - σφων αὐτων θ. - μη om. CDFGHIJKB, Ald. - εδρην εἰσίν θ. - . 5 δ' DHIJK, Ald. - ή θ. - ή om. vulg. - υστέρην DFGHIJK, Ald. - διαιτάν C. οίειον Η. - φάσης C. - "η (η om. Cb) οίνος vulg. - ποτ. δε (δ' DGHIJK; δε om. C6) όσα vulg. — 1 έρρέω C. - 10σ. C0, Cordæus. — 8 φημί [δέ] Lind. -

s'il arrive qu'il y ait prédominance, c'est de ce côté que se fait la coalescence. A ce moment, surtout, après la purgation menstruelle, la matrice a l'orifice béant et tendu, et les veines attirent la semence; mais, dans le temps précédent, l'orifice est plus fermé, et les veines ne l'attirent pas aussi bien, étant pleines de sang. Si la semence s'échappe pure et sans intermission, la femme n'aime pas à avoir des rapports avec son mari, elle ne devient pas enceinte, les lombes sont douloureuses, il y a fièvre lente, adynamie, lipothymie; et parfois la matrice n'est pas à sa place. Si le flux vient de plénitude, le mieux est de le laisser aller; si, au contraire, la matrice est relâchée, on prescrira pour alimentation le gruau d'orge, la viande de porc ou de pigeon, le vin rouge, et les boissons qui seront indiquées contre les écoulements.

25. (Maladies des femmes enceintes. Diverses causes d'avortement: persistances des règles; diarrhée; saut; chute; frayeur; excès d'alimentation, etc.) Maintenant, je vais parler des maladies des femmes grosses. Je dis que, chez une femme grosse de deux mois, ou de trois, ou plus, si les règles viennent chaque mois, nécessairement elle sera maigre et faible. Parsois même, la sièvre la prend à l'approche des règles, jusqu'à ce qu'elles coulent et pendant qu'elles coulent; après qu'elles sont passées, elle devient pâle; à la vérité, elles sont peu abondantes. Dans ce cas, la matrice est plus ouverte qu'il ne convient, et laisse échapper une partie de ce qui est destiné à la croissance de l'embryon. En effet, dans l'état de grossesse, il va de tout le corps à la matrice du sang peu à peu; ce sang, se disposant circulairement autour du produit de la conception, en détermine la crois-

τῆ (τἢ οπ. C) γ. vulg. - καίπερ έτέρω θ. — ⁹ παραχωρέη (χωρέη θ) αὐτίκα (κὐτῆ Cθ, Cordæus) κατὰ vulg. - ἐν αΙς pro ἔως J. - ἐπειδὰν θ. — ¹⁹ χωρέει Ald. - Post χ. addunt τὰ καταμήνια Cθ. - γίγνεται C. - γίνηται GIJ, Ald. — ¹¹ καὶ (ἢν pro καὶ Lind.; καὶ οπ. θ) χωρέη (χωρέει C, H al. manu, Κθ) δὲ (δἡ Lind.) όλ. vulg. - Ante παραμ. addit καὶ θ. - παραμεθιᾶσιν C. - τε οπ. CFGHIJΚθ, Ald.

1 χύχλω περί το έν τῆσι μήτρησιν έον αύζει χεῖνο : ήν δε χάνωσιν αξ μήτραι μάλλον τοῦ χαιροῦ, παραμεθίασι τοῦ αξματος χατά μήνα. ώσπερ είωθε χωρέειν, και τὸ ἐν τῆσι μήτρησιν ἐὸν λεπτόν τε και ασθενές γίνεται. 2 Μελεδαινομένης δε της γυναικός, άμεινόν τε τὸ έμδρυον, καὶ αὐτή ή γυνή ύγιαίνει · ἢν δὲ μὴ μελεδαίνηται, φθείρεται τὸ ἔμβρυον, χινδυνεύει δὲ χαὶ δαὐτὴ τὸ νούσημα γρόνιον ἔγειν, ἤν οί ή κάθαρσις πλεΐον τοῦ δέοντος χωρέη μετὰ τὴν διαφθορήν, οἶα τῶν μητρέων μαλλον έστομωμένων. Και χίνουνος έσται, ήν γυναιχί έν γαστρί έγούση ή χεφαλή φλεγματώδης 5 ή, χαί χαταδαίνη το φλέγμα δριμό ές την χοιλίην, χαὶ ε χαταβρήση ἀπὸ τῆς χεφαλῆς την χοιλίην, και πύρ ἐπιλαμδάνει αὐτὴν βληγρὸν, και παλμοί ἔστιν ἦσιν ἀσθενέες, υπεχλυόμενοι, ἐπαναδιδόντες, όζέες την δὲ καὶ ἀσιτίη ἔχη καὶ ώδυναμίη, χίνουνος έν τάχει φθαρηναι το έμβρυον, 7 χαι αυτή έν χινδύνφ έσται απενεχθήναι, ήν μή μελεδαίνηται, έπην αποφύγη, άτε τῆς χοιλίης εὐρόου ἐούσης, ἀλλ' αὐτίχα δεῖ χαταλαμβάνειν. Πολλοί δε και άλλοι είσι κίνδυνοι, ε εν οίσι τα έμδρυα φθείρονται και γάρ ην ή γυνή εν γαστρί εχουσα νοσήση καὶ ἀσθενής η, "καὶ ἄχθος βίη άείρη, ή πληγή, ή πηδήση, ή άσιτίησιν 10 ή λειποθυμίησιν έχηται, η πλέονα η δλίγην τροφήν λαμβάνη, η διδίσσηται και πτύρηται, η κεκράγη η ακρατήση. 11 και τροφή δε αιτίη φθορής και το αίμα πουλύ. Καὶ 12 αὐταὶ δὲ αἱ μῆτραι ἔχουσι φύσιας ἦσιν ἐζαμδλέεται,

¹ Κυχλόσε Cordæus. - παραμεθιάσι J. - και παραμεθιάσι της αύξης του έμδρίου καὶ τοῦ αξματος κατά C. — 2 μελαιδενομένης $\theta.$ — τε τὸ $\theta.$ — τό τε vulg. -Post έμβρ. addit [έχει] Lind. -αΰτη HKO. - ὑγιαίνει CO, Lind. - ὑγιαίνει om. wulg. -- 3 αυτη ΗΚθ. -νόσημα CΚθ. - ξσχειν θ. - οίμαι pro οί ή C. - πλείων Co. - χωρέει C. - φθορήν J. - 4 καὶ κίν. ἔσται. "Ην δὲ γυναικὶ vulg. - Je supprime le de et le point. La marche de la phrase indique cette correction.η pro η J. — η (είη C), καταβαίνει (καὶ καταβαίνη CDFHIJ, Κ καταβαίνει, Ald.) τὸ vulg. — ε καταρήσσει DGHIK, Ald. - καταρρήσσει vulg. - καταρρήσση C. - καταρήσση θ. - ές την Cθ. - Post πῦρ addit μιν θ. - αὐτην om. C. - In marg. άντι του σφυγμοί θ. - είσιν pro έστιν C. - άσθενες θ. - έσαναδιδόντες $C. - \delta \xi \dot{\epsilon} \epsilon \sigma \iota$ (sic) δὲ καὶ $C. - \hbar \nu$ δὲ om. $\theta. - \kappa \alpha \iota$ om. $K. - \xi \kappa \epsilon \iota$ $\theta. - Post$ κίνδ. addit έστιν θ. — 7 καί om. θ. – αύτη CHK, – έσται (addit ή C) άπενηνεγμένη (ἀπενεχθήναι Co, Vatic. Codd. ap. Foes in not., Cordæus, Lind.) vulg. - μή om. C. - μελεδαίνηται. Έπην δε (δε om. C, D restit. al. manu, FGHlKe, Ald.) ἀπ. vulg. – li vaut mieux supprimer le point et δέ. – κοιλίας J.-εὐρόους οὕσης θ.-ἀλλ' Cθ.-ἀλλ' om. vulg. — εἐν om. Cθ.-οῖς θ.άσθενήση vulg. – άσθενής $\tilde{\eta}$ θ, — 9 καὶ ἄχθος (πάθος J) βιήσηται vulg. – $\tilde{\eta}$ ($\tilde{\eta}$

sance. Mais si la matrice est trop ouverte, elle laisse échapper du sang chaque mois, comme c'est l'habitude; et le produit de la conception devient maigre et faible. Avec un traitement, l'enfant profite, et la femme elle-même se rétablit : sans traitement, la femme avorte, et elle court risque d'avoir une affection chronique, si, après l'avortement, la purgation est plus abondante qu'il ne faut ; ce qui peut arriver, vu que la matrice est trop ouverte. Il y aura encore danger, si, chez une femme grosse, la tête est pituiteuse et qu'il en descende dans le ventre de la pituite acre, qui provoque la diarrhée; il survient une sièvre sourde; en quelques cas, des battements faibles, s'en allant, puis reprenant et précipités. Si, en outre, il y a anorexie et adynamie, il est à craindre qu'elle n'avorte promptement, et elle-même, après l'avortement, sera en danger de succomber, si elle n'est traitée, vu que le ventre est dérangé, aussi faut-il le resserrer sur le champ. Il est encore bien d'autres périls qui compromettent le fœtus; en effet, la femme enceinte peut avorter si elle est malade et s'affaiblit, si elle soulève un fardeau avec effort, si elle reçoit un coup, si elle saute, si elle est affectée d'anorexie ou de lipothymies, si elle prend beaucoup ou peu de nourriture, si elle a une frayeur, un tressaillement, si elle pousse des cris, si elle se livre à ses passions. La nourriture et beaucoup de sang sont causes d'avortement. La matrice elle-même a des conditions qui font avorter, étant venteuse, dense, lâche, grande, petite, et autres états analogues. Si une semme enceinte

οπ. θ) καὶ (καὶ οπ. Vatic. Codd.) ἄχθος βίη ἀείρη Cθ, (Vatic. Codd. ap. Foes in not., ἀείρει). -πληγὴ DHΚθ. - ἀσιτίησιν C. - ἀσιτήση vulg. <math>- "?η οπ. C. -λιποθυμίης ἴσχηται θ. <math>-λειποθυμίη vulg. - η πλέον ἀπ' ολίγην θ. <math>-πλείνα C. - λαμβάνει C. - δεδίσσηται CDΚ. <math>-δειδίσσηται Jθ. - πύρηται D (H, al. manu πτ) IJΚ. <math>-κεκρακτηση (sic) sine η ἀκρατήση θ. - "καὶ γὰρ (καὶ γὰρ οπ. Cθ) καὶ vulg. <math>- Ante τρ. addunt η L, Lind. -δὲ Cθ. - δὲ οπ. vulg. <math>- φθορᾶς D. -τὸ αἶμα θ. <math>-πόμα pro τὸ αἶμα vulg. - Cette leçon de θ empêche une répétition. -πολὺ θ. - "αδται vulg. <math>- αὐταὶ Cordæus, Lind. -δὲ οπ. C. - αί CDHILθ, Ald., Cordæus, Lind. - αὶ οπ. vulg. - φύσηας C. - οὖσαι οπ. - - εδῦσαι L, Lind. - πυκναὶ Cθ. - μαναὶ θ. - μαναὶ οπ. vulg. - μικραὶ vulg. - σμικραὶ C. - ὁκόσα D.

ούσαι πνευματώδεες, πυχιναί, μαναί, μεγάλαι, σμιχραί, καί άλλλ όσα έρικεν. Ήν γυνή εν γαστρί έχουσα την κοιλίην ή την όσφυν 1 πονέη, δρρωδέειν γρη το έμβρυον αμβλώσαι, ραγέντων των 2 υμένων, οδ αὐτὸ περιέγουσιν. Είσὶ δὲ αδ φθείρουσι τὰ ἔμβρυα, ἡν δριμύ τι 8 ή πικρὸν φάγωσι παρὰ τὸ ἔθος ἡ πίωσι, νηπίου τοῦ παιδίου έόντος. • ἢν γὰρ τῷ παιδίω παρὰ τὸ ἔθος τι γένηται, καὶ ἢν σμικρον έτι ή, θνήσκει, καὶ ην τοιαύτα φάγη η πίη ή γυνή, ώστε οί ίσχυρῶς ταραχθῆναι τὴν κοιλίην, νηπίου ἐόντος τοῦ παιδίου ἐπαίουσι γάρ αι μήτραι του ρεύματος χωρέοντος έκ τής κοιλίης. Και ή ταλαιπωρήση ή γυνή 5 πλέονα τοῦ καιροῦ καὶ οἱ ή κοιλίη ξργθή ή καί μεγάλη γένηται, 6 ἀπογίνεται καί ούτω τὸ παιδίον οξα θερμανθέν δπό τῆς ταλαιπωρίης καὶ πιεζεύμενον δπό τῆς κοιλίης κάρτα γάρ τὰ πολλά, σμικρά ἐόντα, ἔστιν ἄγυια. Τὰ δὲ καὶ μεγάλα ⁷φθείρεται παιδία· ώστε οὐ χρὴ θαυμάζειν τὰς γυναϊκας, ὅτι διαφθείρουσιν άχουσαι · φυλαχής γάρ και επιστήμης πολλής δεί ές το διενεγχεῖν χαὶ ἐχθρέψαι τὸ παιδίον ἐν τῆσι μήτρησι, χαὶ ἀποφυγεῖν ⁸ αὐτὸ ἐν τῷ τόχῳ.

26. ε Εἰ δὲ γυνὰ ἐν γαστρὶ ἔχουσα τὸ σῶμα φλαύρως ἔχοι, καὶ εἴη χολώδης καὶ ἐπίπονος, καὶ πυρεταίνοι ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, καὶ τὸ στόμα ἐκπικράζοιτο, ¹⁰ γλῶσσα χλωρὰ, ὅμματα ἰκτερώδεα, ὅνυχες χολώδεες, οὖρον δριμὸ, ἄλλως τε καὶ ¹¹ εὶ πυρεταίνοι, ¹² ταὐτὰ ξυμ-

¹ Πονέση L, Cordæus, Lind. — ² ὑμενέων DGHIJ, Ald. – αὐτὸ om. θ. – φθείρουσι DIO. - φθείρουσαι C. - διαφθείρουσι vulg. - κήν pro ήν CDHIO. - 3 x 3 v pro 3 4 . $-\pi$ iω 6 i (sic) 6 . $-\pi$ αιδ. εἴσω (εἶσω om. C 6) ἐόντο; vulg. - 4 ἐπ 4 ν $C\theta$. - γίνηται θ . - μικρὸν θ . - ἔτι η οπ. $C\theta$. - θνίσκη θ . - φάγη η πίη ώσπερ εἴπομεν (ώς προείπομεν H), ώστε οἱ ἀνάγκη ταραχθῆναι vulg. – πίη ἢ φάγη ή γυνή, ώστε οἱ ἰσχυρῶς (ἀνάγκη ἰσχυρῶς Vatic.) ταραχθῆναι Cθ, Vatic. Codd. ap. Foes in not. - χωρεύντος C. - χωρέοντος θ. - χωρούντος vulg. -* πλείονα C. - εὶ pro οἱ L. - ἐρχθῆ D.- ἐρχθῆ vulg. - γίγνηται C. — ε ἀπογίγν. C. - ούτως vulg. - ούτω DJθ. - οία om.θ, Lind. - διαθερμανθέν CDHIJKLQ'θ, Lind. - τ ης om. GJ. - τ αλαιπωρίας J. <math>- πιεζόμενον θ. - μικρὰ θ. - ἀγυῖα (Η,in marg. ήτοι ἄσαρκα) (Κ, ἄσωμα). — 7 φθείρονται θ. – ἀκοῦσαι C. – Gal. Gl. : άκουσα πεπληρωμένη. - Il y a sans doute quelque faute dans le texte de Galien. - τῆ μήτρη θ. - « αὐτῷ vulg. - αὐτοῦ Cordæus; Lind. - αὐτὸ CDJK L0. — 9 ħν δὲ ἡ γυνὴ θ. – ἔχει J. – πυρεταίνη J. – πυρετταίνοι Frob., Lind. — 10 καὶ (καὶ om. Cθ) χλωρὴ γλῶσσα (γλῶττα J) (γλ. χλ. DHIΚθ) vulg. — 11 εί om. (D, restit al. manu) K. - πυρεταίνη (πυρεταίνοι CDFHJ6; πυρεταίνει K), άλλοτε καὶ άλλοτε (άλλ. κ. άλλ. om. θ) vulg. — 12 ταύτη ξυμδήσεται· ἐπὴν δὲ συμδή οἱ καὶ (καί τι pro δὲ σ. οἱ καὶ, D κέτι sic, FGHIJK, Ald.)

souffre du ventre ou des lombes, il est à craindre qu'elle n'avorte, les membranes qui enveloppent l'enfant s'étant rompues. Il en est qui avortent, si elles mangent ou boivent quelque chose d'âcre ou d'amer contre leur habitude, le fœtus étant encore petit. En effet, pour peu qu'il survienne quelque chose d'inhabitué au fœtus alors qu'il est jeune, il meurt; ce qui arrive aussi, quand la femme mange ou boit des substances qui lui dérangent fortement le ventre à cette époque de la vie sœtale, vu que la matrice se ressent du flux intestinal. Un excès de fatigue, ou le resserrement du ventre, ou le gonflement abdominal suffisent encore pour expulser le fœtus, qui est échauffé par la fatigue et pressé par le ventre; car, en général, les fœtus tout petits sont sans force. Il arrive aussi qu'on avorte d'enfants déjà grands. Aussi les femmes ne doiventelles pas s'étonner d'avorter involontairement; car il faut beaucoup de précaution et de connaissance pour mener à terme le fœtus, le nourrir dans la matrice, et le mettre au monde dans l'accouchement.

26. (Influence d'un état bilieux pendant la grossesse sur l'état des lochies. Lochies bilieuses. Accidents qui dérivent de la diminution ou de la suppression des lochies. Comparaison de ces accidents avec ceux que déterminent les règles bilicuses.) Si la femme enceinte a le corps en mauvais état, est bilieuse et souffrante, a de la fièvre par intervalles, la bouche amère, la langue jaune, les yeux ictériques, les ongles bilieux,

τὴν κάθαρσιν χολώδεα εἴναι, (addunt καὶ DFGHIJK) πᾶσα ἐλπὶς καὶ τὰ παιἐἰα ἀσθενέα ἔσεσθαι (ἔσεσθαι om., D restit. al. manu, FGHIK, Ald.) · ἢν χολώδεα ἀποπατέη, κάρτα δὲ (addunt εἰ DFGHIJLQ') γίνεται τοῦτο, ῥηἡτερον διάξει · καὶ ἢν χολώδεα τιναι τὰ αἰδοῖον (παιδίον θ) ἀσθενές · ἢν δὲ χολώδεα ἀποπατέη, κάρτα δὲ γίγνεται τοῦτο, ῥηἡτερον διάξει (ἢν δὲ.... διάξει om. θ) · καὶ ἢν (εἰ θ) χολώδεα Cθ.—Les variations des mss. montrent que ce passage a souffert. Le texte le meilleur me paraît être celui de θ, vu la comparaison avec les passages parallèles p. 72 l. 4, et p. 74 l. 6. La même considération m'a conduit à supprimer ἢν devant χολώδεα, ou, du moins, à lire ἢ pour εἰ de θ.

βήσεται, έπην τέχη, την κάθαρσιν γολώδεα είναι, και το παιδίου άσθενές · καὶ ή γολώδεα τὰ ¹ λογεῖα ἡ μέλανά ἐστι κάρτα, καὶ ² ἐπεπολης λίπος ἐπιγίνεται, καὶ ἔρχεται κατ' όλίγον, καὶ οὐ ταχὺ πήγνυται καί τον μέν πρώτον χρόνον βηϊτέρως οίσει, έπειτα χαλεπώτερον, και ἐπικαθαίρεται ἐλάσσονα τοῦ δέοντος: 8 ήν γάρ τὸ σῶμεα φλαύρως έγη, και τά λογειά οι ελάσσονα χωρήσει και πονηρότερα. Πείσεται δὲ * ταὐτὰ πάντα καὶ ή τὰ καταμήνια χωρέει χολώδεα, έλάσσονα δέ χρόνον νοσήσει, καὶ εκινδύνους τοὺς αὐτοὺς Εξει ή νοῦσος, καὶ σημήτα, καὶ μεταλλαγάς. 6 ή γάρ ἔμετος ταύτησι χολώδης τη κατά την κοιλίην κάθαρσις γίνεται, γκαὶ έλκοῦνται αί μητραι. Φυλακης δε πολλης δέεται ή εγυνή, δταν τοιουτόν τι γένηται, όχως μή θανείται ή άφορος έσται. Ήν δὲ μηδέν τουτέων γένηται καὶ μή θμελεδαίνηται, άλλά οί τὰ λοχεῖα χρυφθή, θνήσχει ἐν τριήχοντα καὶ μιἢ ἡμέρη ὡς ἐπιτοπολύ. 10 Ταύτην φάρμακον πῖσαι χοληγὸν, καὶ άνησον ἀρήγει, καὶ ὅσα ἐς οὔρησιν ἐμέειν δὲ, καὶ ίδρῶτας άγειν, καὶ τὴν κοιλίην κλύζειν χυλῷ πτισάνης ¹¹ ἡ μέλιτι ¹²καὶ ἀοῖσι καὶ μαλάγης δδατι.

27. 13 τ Ησιν εν γαστρί εχούσησι περί τον εδδομον ή δγδοον μήνα εξαπίνης το πλήρωμα των μαζων καὶ τῆς γαστρὸς ξυμπίπτει, καὶ οἱ μαζοὶ ξυνισχναίνονται, καὶ τὸ γάλα οὐ φαίνεται, ¹⁴φάναι τὸ παι-δίον ή τεθνηκὸς εἶναι ή ζώειν τε καὶ εἶναι ἡπεδανόν.

¹ Λόχια CDJ. - μέλαινα θ. - η pro έστι CL, Cordæus, Lind. - 2 έπιπολύ vulg. - ἐπὶ πολλῆς θ. - ἐπιπολλῆς Κ. - ἐπιπολῆς CDHJLQ', Cordæus, Lind. λίπος C. - ἐπιγίγνεται C. - γίνεται θ, Cordæus. - ἐπιγίνηται Lind. - οίσει om. C. — 3 ην γάρ om. C. -το γάρ pro ην γάρ τὸ θ. - έχει Cθ. - λόχια CDJ. ol Ald. - χωρέει C. - χωρήση DJ. - 4 ταύτα vulg. - πάντα ταύτα θ. - Je lis ταὐτά. - καὶ ἢν (ἤ θ, Cordæus, Lind.) τὰ vulg. - ἐς τὰ καταμήνια L. - χωρέηται vulg. - χωρέεται DHK. - χωρέη CL, Cordæus, Lind. - έχώρει θ. - τὰ χολώδη θ (Cordæus, χολώδεα). – χολ. οπ. C. – νοσήση G. – νοσεί θ . — * χινδυνεύσει C. - ές (ές om. Cθ) τοὺς vulg. - ήξει vulg. - έξει Cθ. - σημεία θ. -⁴ el (ή θ; η Cordæns, Lind.) γαρ vulg. - ταύτη Co. - Ante χολ. addit η C. -⁷ η CDIIIJK. - κοιλίαν vulg. - κοιλίην CDHJ0, Lind. - κάθαρσις έπὶ ταύτη (πρός αὐτῆσι θ; ἐπὶ τ. om. Cordæus, Lind.) γίνεται (γίνονται θ; γίγνεται C; έπιγίνεται L, Cordæus, Lind.) vulg. - La suppression faite par Cordæus me parail fort bonne. - δε om. L. - πουλής D. - πουλλής HK. - δείται θ. - 8 γυνή. Οταν (δκόταν DK) οὖν (οὖν σm. θ) τοιοῦτόν τι (τι τοιοῦτον Jθ) γίνηται (γένηται Co) (addunt αὐτη CHIKQ'; αὐτη L, Cordæus, Lind.; αὕτη θ) δχως (όπως θ) μή θανήται (θανείται Cθ) (addit ή θ) άφορος έσται vulg. 📤 * μελαι-

l'urine acre, si surtout elle a de la fièvre, il lui arrivera. après l'accouchement, d'avoir des lochies bilieuses et un enfant faible. En ce cas, les lochies sont bilieuses ou trèsnoires, de la graisse v surnage; elles ne vont que peu à peu. et ne se coagulent pas promptement. D'abord la femme n'en souffrira pas beaucoup, puis elle en souffrira davantage; et la purgation lochiale ne coulera pas autant qu'il faut. En effet, si le corps n'est pas en bon état, les lochies seront moindres et de plus mauvaise nature. La femme éprouvera tout ce qu'éprouve celle dont les menstrues sont bilieuses, mais elle sera moins longtemps malade; mêmes dangers, mêmes signes, mêmes métastases. En effet, il lui survient ou un vomissement bilieux, ou un flux de ventre; et la matrice s'ulcère. La femme a besoin d'être suivie de près, quand quelque chose de semblable survient, pour qu'elle ne succombe pas ou ne reste pas stérile. Si aucun de ces phénomènes ne survient, qu'il n'y ait pas de traitement, et que les lochies se suppriment, elle succombe en trente et un jours généralement. Dans cette maladie, on donne un cholagogue; l'anis aussi est utile ici, et tout ce qui pousse aux urines; faire vomir, provoquer des sueurs, et laver le ventre avec la décoction d'orge, ou avec du miel, des œufs et l'eau de mauve.

27. (Signes de mort ou de maladie du fœtus dans l'utérus.) Quand, chez une femme enceinte de sept ou huit mois, la plénitude des mamelles et du ventre s'affaisse suhitement, que les mamelles deviennent petites et que le lait ne paraît pas, on dira que l'enfant est mort, ou, s'il vit, débile.

δένηται θ. - λόχια CDJ. - ἐν οιπ. θ. - ἐπὶ τὸ πουλὺ CDHIJK. - ἐπὶ τὸ ποιλὺ θ. - καύτη DH. - ἀνησσον θ. - ἀνισον CHJ. - ἐμεῖν θ. - κλῦσαι θ. - πτισσ. DHK. - ¹¹ ἢ θ. - καὶ pro ἢ vulg. -- ¹² ἢ pro καὶ θ. - καὶ ἀ. οιπ. G. - ἀοῖς θ. - ¹² δσησιν Cθ. - δὲ pro ἐν DFGI. - δ' ἐν H. - δὲ ἐν JKL, Lind. - τε pro τὸ C. - συμπ. θ. - ἐξισχνοῦνται vulg. - ἐνισχνοῦνται D. - ξυνισχνοῦνται C. - συντισχναίνονται θ. - ¹⁴ φῶναι θ. - ζῶσι θ. - τε καὶ εἶναι οιπ. J.

- 28. ¹ Οσησιν εχούσησιν εν γαστρί επιφαίνεται τὰ επιμήνια, ²τρωσμοί γίνονται, ἢν πλέονα ²ἢ καὶ κάκοδμα, ἢ νοσώδεα τὰ ἔμδρυα γίνεται.
- 29. Ήν γυνή εν γαστρί έγουσα φλεγματώδης ή, και την κεφαλήν *άλγέη, και πυρεταίνη άλλοτε και άλλοτε, εξν τη κεφαλή εξλέεται τὸ φλέγμα, καὶ βάρος έχει καὶ ψύξις, εκαὶ ἐς τὸ σῶμα διαχωρέει και ές τὰς φλέδας όταν ή κεφαλή ή πλήρης γίνεται δὲ παι μολίδω τήν χροιήν Ικελος, και έμέει φλέγμα, γλώσσα λευκή και ούρησις, κοιλίης ἔκλευκος ψυχρή τάραξις, δυσκινησίη. Ἐπὴν δὲ ⁸ τέκη, χωρήσει οί ή χάθαρσις φλεγματώδης, χαί φανείται όμενώδης, χαί ώσπερ ἀράγνια διατεταμένα εν 9 ταύτη έσται · καλ πείσεται μέν τὰ αὐτὰ πάντα καί ή τὰ καταμήνια έχώρεε φλεγματώδεα, έλάσσονα δὲ χρόνον νοσήσει, καὶ κινδύνους τοὺς αὐτοὺς ή νοῦσος ἔξει, καὶ σημήϊα, καὶ μεταλλαγάς · ξυμβήσεται 10 γάρ αὐτῆ, ἔμετον γενέσθαι φλεγματώδεα καὶ παθήματα δμοια έκείνη χρονίσαντα. Έξήρτηται γάρ τῷ αὐτέω τρόπω τὰ λοχεῖα καὶ 11 τὰ καταμήνια τὰ φλεγματώδεα, ἐλάσσονα δὲ χρόνον μένει τῶν καταμηνίων. Καὶ ἢν μὴ ραγῆ 12 αὐτῆ ἡ κάθαρσις χρονισθείσα, θνήσκει έν πέντε καλ τεσσαράκοντα ήμέρησι. καὶ ἦν οι φλεγματώδης ἡ λοχίη κάθαρσις ¹⁸χωρέη, ἐλάσσονα τῶν ύγιηρών χωρήσει, μελεδαινομένη δὲ ή γυνή ύγιης ἔσται, καὶ φυση-

^{1 &}quot;Ην γάρ έχωσιν vulg. - εί γάρ έχουσιν C. - δσησιν έχουσιν θ. - Lisez έχούσησιν et prenez la leçon de θ. - γαστρί καὶ (καὶ om. θ) vulg. - φαίνεται GHIKQ'. - ἐπιφαίνηται Cordæus, Lind. - φαίνηται DJ. - 2 καὶ (ή pro καὶ L, Cordæus, Lind.; xal om. 6) τιτροσμοί (τιτρωσμοί DGHIJ, Ald., Cordæus, Lind.; τρωσμοί $C\theta$) γίνονται (γίνωνται C) vulg. – πλείονα vulg. – πλέονα θ . -3είη C.-γίγνεται C.- άλγέει καὶ πυρεταίνει vulg.-άλγέη καὶ πυρεταίνη Cθ. — καὶ (καὶ om. Cθ) ἐν τ. κ. εἰλ. (είλ. DJ) vulg. - ψύξιν vulg. φῦξις (sic) θ. -ψύξις C. -6 καὶ ές om. C. -6 κόταν DH. -1 καὶ om. Cθ. -6μολίδδω Κ.-μολύδδω ή χροιή ικέλη θ.-την om. C.-είκελος CH.-ίκελλος I. - έμέσει G. - έμει θ. - ούρησις χοινή (χοινή Q', Cordæus, Lind.; χοιλίης θ) έχλ. vulg. - δυσκεινεσίη θ. - δυσκίνησις C. - κοινή de vulg. ne me paralt pas intelligible, non plus que la correction xoivy. Je pense qu'il faut recevoir la leçon de θ. — * τάμη, al. manu τέκη D. – φαίνεται C. – ὑμενώδης Cθ. -ύμενῶδες vulg. - 9 αὐτῆ θ . -αὑτὴ (sic) C. -μὲν om. θ . -ταῦτα πάντα vulg. - τὰ αὐτὰ πάντα θ. - ή θ. - κατὰ μῆνα pro τὰ κατ. C. - ἐχώρει θ. - τὰ (τὰ om. θ) φλεγμ. vulg. - σημήτα C. - σημετα vulg. - 10 δ' pro γὰρ L, Lind. - γίγνεσθαι C. - καὶ παθήματα.... φλεγματώδεα om. J. - ἐκείνη χρονίσαντα Co.- κείνη χωρήσαντα vulg.- αὐτῷ vulg.- αὐτέω CDHIKLQ', Cordæus, Lind.

- 28. (Écoulement de sang, chez une femme grosse, indiquant l'avortement ou la maladie du fœtus.) Quand, chez une femme enceinte, les règles se montrent, elle avorte si elles sont abondantes et de mauvaise odeur, ou l'enfant est maladif.
- 29. (Influence d'un état pituiteux pendant la grossesse sur l'état des lochies, Lochies pituiteuses, Comparaison de ces accidents avec ceux que déterminent les règles pituiteuses.) Une femme enceinte est pituiteuse, elle a mal à la tête, et de la fièvre par intervalles; la pituite lui roule dans la tête, cause de la pesanteur et du froid, et s'épanche dans le corps et les veines, quand la tête est pleine. La malade prend une teinte plombée et vomit de la pituite; langue blanche; urine blanche; selles blanchâtres, froides; difficulté à se mouvoir. Après l'accouchement, le flux lochial sera pituiteux, il paraîtra membraneux, et contiendra comme des toiles d'araignée étendues. La femme éprouvera tous les mêmes accidents que celle chez qui les règles étaient pituiteuses, mais elle sera moins longtemps malade. La maladie aura les mêmes dangers, signes et métastases. Car il lui arrivera un vomissement pituiteux et toutes les souffrances semblables au cas susdit, s'il y a prolongation. Les lochies et les règles pituiteuses ont une dépendance de même sorte, mais le mal dure moins pour les lochies que pour les règles. Si la purgation lochiale arriérée ne fait pas éruption, la mort survient en quarante-cinq jours; et si cette purgation coule pituiteuse, elle coulera moins abondamment que dans le cas de santé; mais, traitée, la femme guérira, et elle aura du météorisme dès le début jusqu'à guérison. Cette affection est, en effet, difficile. On donnera

⁻λόχια CD. — "τὰ om. CD. - χρόνον μὲν (μὲν om. K) τῶν vulg. - χρόνον μὲν νοσήσει τῶν L, Lind. - χρόνον βαίνει τῶν C. - χρόνον μένει τῶν θ, Vatic. Cod. ap. Foes in not. — "αὐτῆ om. CDHIJK. - αὐτῆ Ald. - ἡ om. C. - Ante χρον. addunt αὐτὴ DH; αὐτῆ J; αὕτη CKθ. - λοχίη om. θ. - λοχείη GHIJK. — "χωρέη, ἐλάσσονα τῶν ὑγιεινῶν C (θ, ὑγιηρῶν). - χ. ἐλ. τῶν ὑγ. om. vulg. - μελαιδενομένη θ. - Post φυσ. addit δὲ θ.

θήσεται εξ ⁸ άρχῆς μέχρις αν δγιανθῆ ⁸ χαλεπὸν γάρ. Ταύτη ⁸χρὴ διδόναι φάρμαχον, ὅ τι φλέγμα ἄγει, καὶ ἐπιπίνειν γάλα ἐφθὸν αξ-γειον ξὸν μέλιτι ⁸ λι ⁸ δὲ μὴ ἐσαχούη, κάρδαμον ἢ κνῆχον ἢ κνέω-ρον ἢ πουλυπόδιον ἢ ὀβρὸν, ἢ τὸ ἀπὸ ἀλῶν ξυντιθέμενον διδόναι, καὶ ὅσα ⁴ φλέγμα χαλὰ καὶ ἄγει.

30. *Ην δὲ γυνὴ ἐν γαστρὶ ἔχουσα σπληνώδης ἢ ὑπὸ παθημάτων ὧν εἴρηται εἰν τἢ νούσω τἢ τὰ καταμήνια τὰ ὑδρωποειδέα καὶ φλεγματοειδέα ἀφιείση, τὰ λοχεῖα χωρήσει ὑδρωποειδέα, καὶ ἐλεύσεται ὅτὰ μὰν πολλὰ, ὅτὰ δὰ ὀλίγα, καὶ γίνεται ὅτὰ μὰν ὥσπερ ἀπὸ κρεῶν ὑδωρ, ὡς εἴ τις κρέα ἀἰματώδεα ἀποπλύνοι, ὅτὰ δὰ δλίγω παχύτερα, καὶ οὐ πήγνυται. Καὶ ⁸ πείσεται ταὐτὰ πάντα καὶ ἢ τὰ καταμήνια τὰ ὑδατοειδέα ἐχώρεε, καὶ κινδύνους τοὺς αὐτοὺς ⁹ἡ νοῦσος ἔξει καὶ μεταλλαγάς ^{*} ξυμδήσεται γάρ οἱ ρόον γενέσθαι ὑδατώδεα, ἢ κρυφθῆναι τὴν κάθαρσιν καὶ τραπέσθαι ¹⁰περὶ τὴν κοιλίην καὶ τὰ σκέλεα ¹¹ ἢ ἐς τὸ στέρνον ἢ τι τούτων, ¹²καὶ κίνδυνοι ἔσονται οἱ αὐτοὶ, οῖ καὶ πρόσθεν εἴρηνται.

31. Ήν χύουσα ¹⁸οίδέη, χνίδης καρπόν ώς πλεϊστον χαὶ μέλι καὶ οἶνον χεχρημένον εὐώδεα διδόναι ποτὸν δὶς τῆς ἡμέρης. Ἡν χύουσαν χολὴ ¹⁶λυπέη, πτισάνης χυλὸν δίδου, ρόον ἐπιπάσσων τὸν ἐρυθρὸν ἢ τὸν ἐχ τῆς συχαμίνου, ψυχρὸν δὲ ροφεέτω, καὶ χαταστήσεται.

1 Άρχης ην δγιανθή vulg. - άρχης μέχρι δγιανθή θ. - άρχης μέχρις αν ὑγιασθή C (Lind., ὑγιανθή). -χαλεπὸν γὰρ τοῦτο ἔσται (addit τὸ C) νόσημα (νούσ. Lind.) vulg. - χαλεπόν γάρ τουτέστι τὸ νόσημα 0. - La leçon de 0 met sur la voie du véritable texte. Τουτέστι τὸ νόσημα est une glose qui a passé de la marge dans le contexte et qui a fini par s'altérer en τοῦτο ἔσται νόσημα. Il faut supprimer la glose et ce qui en est résulté. — 2χρη om. C0. - καὶ μέσγειν (ἐπιπίνειν θ) γάλα vulg. - ξυμμέλιτι Κ. - ἐν pro ξύν θ. -3 δὲ πολλάχις (πολλ. om. Cθ) μὴ vulg. - χνῆκος Gθ, Ald. - χνίχον D. χνίχος CJ. - πουλιπόδιον θ. - πολυπόδιον vulg. - δρόν Cθ. - ὑπὸ (ἀπὸ Vatic.) πολλών pro ἀπὸ άλών C, Vatic. Codd. ap. Foes in not. – συντιθ. θ. — ⁴πνεύματα C.-χαλᾶ τε καὶ άγει θ.-ἀγάγη C.-ἀνάγει vulg. — <math>δεν τῆ (τῆ om. Ald.) νούσω (addunt τη Cθ) των καταμηνίων (τὰ καταμήνια Cθ) τὰ ύδρωποειδέα (υδρωπος είδεα sic C) καὶ φλεγματοειδέα (φλεγματώδεα C) ἀφίησι (ἀφιήση D; ἀφιείση CHIK) καὶ (καὶ oin. CDFGHIK, Ald.) τὰ λοχεῖα (λοχία CDJ) χωρήσει (χωρέει C) vulg. — 6 μὲν ότὲ μὲν G_* – γίγν. G_* — 7 ότὲ G_* – ότὲ om. vulg. - ώς pro ώσπερ C. - παχύτερα CJ0. - παχύτερον vulg. - * είσεται FGHIJK, Ald. - ταῦτα πάντα (πάντα ταῦτα θ) καὶ εἰ (η C, Cordæus, Lind.;

un médicament phlegmagogue, et, par-dessus, avec du miel, le lait de chèvre cuit; s'il n'y a pas d'esset, le cardame (erucaria aleppica d'après Franz) ou le cnecos (carthamus tinctorius) ou le cnecon (daphne tartonraira L.), ou le polypode (polypodium vulgare L.), ou le petit-lait, ou la préparation avec le sel, bref tout ce qui relâche et expulse la pituite.

- 30. (Femme enceinte dont la rate est malade.) Si la femme enceinte a la rate affectée par suite de souffrances exposées dans le cas de la femme dont les règles sont aqueuses et pituiteuses (§ 9), les lochies seront aqueuses, et il en coulera, tantôt beaucoup tantôt peu; c'est comme de l'eau qui aurait servi à laver de la viande sanguinolente, parsois elles sont un peu plus épaisses; elles ne se coagulent pas. Elle éprouvera tout ce qu'éprouve la femme dont les règles sont aqueuses; la maladie aura les mêmes périls et les mêmes métastases, car il arrivera à la patiente d'avoir un écoulement aqueux, ou de voir se supprimer la purgation, qui se portera sur le ventre, sur les jambes, sur la poitrine, ou quelque autre part; et les dangers seront les mêmes qu'il a été dit précédemment.
- 31. (Remèdes pour l'enflure, pour la bile, dans l'état dé grossesse.) Si une semme enceinte ensie, donnez la graine d'ortie le plus possible, du miel, et du vin coupé ayant du bouquet, le tout à prendre en boisson deux sois par jour. Si une semme enceinte est tourmentée par la bile, donnes la décoction d'orge, la saupoudrant avec le fruit du sumac rouge ou avec celui du murier; cela sera pris froid, et le mal s'appaisera.
- ή θ) τὰ (τὰ οm. C) vulg. Je lis ταὐτά. ὑδατώδεκ C. ὑδαρέα θ. χωρέει vulg. ἐχώρεε Cθ. χωρέοι D. » ἢ νούσους G, Ald. ἢ νόσους DHIK. συμβ. θ. ὑδατωειδέα DLQ'. ὑδατοειδέα Lind. ὑδαρέα θ. » Ante περὶ addunt καὶ DHIK; τὰ θ. " ἢ οm. C. ἢ τι οm. θ. " καὶ οm. θ. πρόσθεν οm. Cθ. " οἰδαίνη J. κνήδης G, Ald., Frob., Cordæus. κνίδεως C. κεκραμένον θ. τρίτης pro δὶς τῆς θ. "λυπέει H. λυπή θ. πτισσ. DH. πτισάνην θ. χυλόν οm. θ. ἐπιπάσων Ald. βυφίτω θ.

32. Ήν δε πνίξ προσπέση εξαπίνης εγούση έν γαστρί, γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὴν ἡ γυνή ταλαιπωρήση καὶ ἀσιτήση, θερμανθεισέων τῶν μητρέων ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίης καὶ ἐλάσσονος τῆς ἰκμάδος εγενομένης τῷ ἐμβρύῳ, ἄτε τῆς μητρὸς κενεωτέρης τὴν κοιλίην τοῦ χαιροῦ ἐούσης, ἰθύει τὸ ἔμβρυον πρὸς τὸ ἦπαρ χαὶ τὰ ὑποχόνδρια, άτε λεμαλέα εόντα, καλ πνίγα ποιήσει λοχυρήν εξαπίνης. 3 Έπιλαμβάνει γὰρ τὸν διάπνοον τὸν ἀμφὶ τὴν χοιλίην, καὶ ἀναυδίη ίσχει την γυναϊκα, και τά λευκά αναδάλλει τοῦν δφθαλμοῖν, καὶ τάλλα πάσχει πάντα δσα περ είρηται, ήν τινα έφησα τὰς μήτρας πνίγειν. 5 Καὶ άμα άργεταί τε ή πνὶξ γίνεσθαι τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούση γυναικί, και ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καταβρεῖ φλέγμα ἐς τὰ ὑποχόνορια, οξα τοῦ σώματος μή δυναμένου την άναπνοην έλχειν. Καὶ ην μέν άμα τοῦ ⁶φλέγματος τη κατελεύσει τη τὸ ἔμβρυον ἐς γώρην την έωυτοῦ, οἶα τὴν ἰχμάδα έλχύσαν ⁷ χαὶ χατενεχθὲν ὑπὸ τοῦ φλέγματος, θγιής γίνεται ή γυνή: 8 τρυσικός δέ γίνεται, άπιόντος τοῦ έμδρύου ές χώρην την έωυτοῦ, καὶ ή γαστηρ ύγρη γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖον τῆς γυναικός. 9 *Ην δὲ μὴ ἔη τὸ ἔμβρυον ἐν τάγει ἐς χώρην την έωυτου, δύο γίνεται ήδη τὰ πονέοντα τὸ ἔμβρυον, τὸ φλέγμα τὸ καθελθον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, βαρύνει 10 τε γάρ καὶ ψύχει ἐπιμένον, καὶ ἡ ἀηθείη τοῦ χωρίου· καὶ κινδυνεύσει, 11 ἡν γε μή τις ἐν τάχει επιτηδειοτέρως διαιτώη, αποπνιγείη γαρ αν ή γυνή. Καὶ τὰ μέν άμφὶ τούτων ὧδε ἔγει.

¹ Γυναικί pro έξ. θ. - έν γ. έχούση θ. - ταλαιπωρέη vulg. - ταλαιπωρίη D. ταλαιπωριήση (sic) C. - ταλαιπωρήση θ. - άσιτιήση (sic) C. - θερμανθησέων (sic) CK. - θερμανθεισών θ. - 2 γιν. vulg. - γεν. CKθ, Cordæus. - έμβρύφ, καί άτε (άτε om. L) της μήτρης κενεωτέρης την κοιλίην (και της κοιλίης Foes in not. ex Cornario) τοῦ καιροῦ ἐούσης (ἐχούσης J) vulg. - D'abord, en considérant la phrase, il est clair que le xai de vulg. est de trop; il faut donc le supprimer. Puis, la correction de Cornarius, approuvée par Foes, est sans doute ingénieuse; mais on peut se tenir plus près du texte en lisant μητρός pour μήτρης, deux mots que les copistes confondent quelquesois. - Ιθύη Κ. - εἰθύει C. - ίκμ. C. - ποιέει Cθ. - 5 ἐπιλαμβάνεσθαι vulg. - ἐπιλαμβάνεται J. - ἐπιλαμβάνει Cθ. - διάπλοον DGIJK. - ἀναβδίη G. - ἀναιδίη C. - ἀναβάλλει τῶν ὀφθαλμῶν (τοῖν ἀφθαλμοῖν θ; τῶν ὀφθαλμῶν ἀναβ. C) vulg. -τὰ ἄλλα C. -- ⁴ ὅσα περ εἰρηται C (περιείρηται L). "Ην τινα (addit δὲ L) έφεισα (έφησα Cθ) τὰς μήτρας πνιγείη (πνηγείη G, Ald.; πνίγειν Cθ) vulg.όσα περ είρηται, ήν τις οὐ κύουσα τὰς μήτρας πνιγείη Cordæus. - όσα προείρηται. "Ην τινι δὲ ή φῦσα τὰς μήτρας πνιγείη Lind. - La vraie legon

32. (Suffocation subite chez une femme enceinte. Comp. avec le § 7.) Une femme enceinte est saisie de suffocation subite: cet accident survient surtout quand elle a éprouvé de la fatigue ou fait abstinence; la matrice ayant été échauffée par la fatigue, et le fluide étant devenu moins abondant pour l'ensant, attendu que la mère a le ventre plus vide qu'il ne faudrait, l'enfant se dirige vers le foie et les hypocondres, attendu qu'ils sont pleins de fluide, et cause soudainement une violente suffocation. La voie de respiration à travers le ventre se trouve interceptée, la femme perd la parole, le blanc des yeux se renverse, et elle souffre tout ce que j'ai dit qu'éprouve une femme suffoquée par la matrice. En même temps que la suffocation commence chez une femme enceinte, de la pituite commence aussi à couler de la tête aux hypocondres, vu que le corps ne peut tirer la respiration. Et si, simultanément avec la descente de la pituite, l'enfant retourne à sa place, attirant le fluide et refoulé par la pituite, le mal cesse; un gargouillement se fait entendre, l'enfant revenant au lieu qu'il a quitté; et le ventre devient humide la plupart du temps. Mais, si l'enfant ne reprend pas promptement sa place, deux conditions le font souffrir, à savoir la pituite qui, descendant de la tête, le presse par son poids, et le refroidit par sa permanence, et un lieu inhabitué. Il y aura danger, si un meilleur régime n'est pas vite institué, et la semme sera sussoquée. Voilà ce qui en est sur ce sujet.

est de prendre ἔρησα et πνίγειν de C et θ, supprimant le point après εἵρηται et lisant ην τινα. — 5 καὶ άμα τε (τε οm. θ) ἄρχεται (addit τε θ) $\hat{\eta}$ vulg. $-\gamma$ ίγνεσθαι C.-εἰς vulg.-ἐς Cθ. — 6 φλέματος (sic) C.-έωυτοῦ δλην (δσα, D al. manu δλην, FGHIJ, Ald.; ώς ἄν Κ; οἰα Cθ) τὴν vulg.-έλκῦσαν CI. — 7 καὶ οm. J. - κατενεχθη L. — 8 τρυλλισμός C.- τρυλισμός θ .- λιπόντος (ἀπιόντος Cθ) τ. ἐμ. τὴν (ἐς pro τὴν Cθ) χώρην τὴν vulg.-γίγνεται C.-πλεῖστον CDK. — 9 εὶ D.-δύο ήδη γίν. (C, γίγν.) Dθ.-πονεῦντα C. - ποται pro τε θ .-γὰρ οm. Cθ.-ἐπιμένων θ .-ἐπιγενόμενον L, Lind.- $\hat{\eta}$ οm. Cθ.-ἀηθής Cθ.- κινδυνεύει C. — 11 καὶ ἡν J.- καὶ ἡν μή τις θ .- κὴν μέν τις pro ἡν γε μή τις C.- διαιτῶν ἡ C.- ἀποπνιγίη θ .- γὰρ οm. C (D, restit. al. manu) HIJΚθ.- ἀμφὶ μὲν sine καὶ τὰ C.- ὧνδε pro ὧδε θ .

- 33. 1*Ην δὲ γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούση ὁ χρόνος ἤδη τοῦ τόπου παρῆ, καὶ ἀδὶς ἔχη, καὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἀποφυγεῖν ἡ γυνὴ τοῦ παιδίου μὴ ² οἴη τε ἢ, ὡς ἐπίπαν ἔρχεται πλάγων ἢ ἐπὶ πόδας, χρειὰ δ' ἐπὶ κεφαλὴν χωρέειν. ³ ² Ωδε δὲ γίνεται τὸ πάθημα · ὅσπερ εἴ τις ἐς λήκυθον *σμικρόστομον πυρῆνα ἐμδάλοι, οὐκ εὐφυὲς ἐζελεῖν πλαγιεύμενον, δοῦτω δὴ καὶ τῆ γυναικὶ χαλεπὸν πάθημα τὸ ἔμδρυον, ἔπειδὰν λοξωθῆ, ⁶ οὐκ ἔξεισι γάρ. ⁷ Χαλεπὸν δὲ καὶ ἢν ἐπὶ πόδας χωρήση, καὶ πολλάκις ἢ αὶ μητέρες ἀπώλοντο, ἢ τὰ παιδία, ἢ καὶ ἄμφω. ⁸ Ἐστι δὲ καὶ τόδε μέγα αἴτιον τοῦ μὴ βηϊδίως ἀπιέναι, ἢν νεκρὸν ἢ ἀπόπληκτον ἢ διπλόον ἢ.
- 34. Ἐπὴν ἐν γαστρὶ ⁹ ἡ γυνὰ ἔχῃ, χλωρὴ γίνεται πάσα, ὅτι αὐτέης τοῦ αἴματος αἰεὶ τὸ ἀκραιφνὲς καθ' ἡμέρην ὑπολείδεται ἔκ τοῦ σώματος, καὶ κατέρχεται ἐπὶ τὸ ἔμβρυον, καὶ αὖξη ¹⁰ οἱ γίνεται, καὶ ἐλάσσονος τοῦ αἴματος ἐόντος ἐν τῷ σώματι ἀνάγκη εἶναι χλωρὸν, καὶ ἰμείρεσθαι ἀλλοκότων αἰεὶ βρωμάτων, ¹¹ καὶ ἐπ' ὁλίγοισιν ἐμετώδεα ἀσᾶται, καὶ ¹² ἀσθενεστέρη γίνεται, ὅτι τὸ αἴμα μινύθει. ¹³ δὲ γυναῖκα, ἡν ἐπίτες ἡ, πνεῦμα πυκνὸν ἀριέναι, καὶ ἡν ¹⁶ ἡ κάθαρσις ἄρχηται, ἡ κοιλίη πλήρης ἐστὶ καὶ θερμὴ πιεζομένη.
- 1 Hv δè om. θ. δè om. C. ωδεις (sic) θ. In marg. οὐ πᾶς πόνος ώδὶν λέγεται, άλλά κατά τὸν τοκετὸν ἐπὶ τῆς γυναικὸς μόνον λεγόμενος G. -² ໂη pro olη G.- olα (sic) J.- ή pro ή θ.- χρειώ δ' ἐπὶ C.- χριωδε (sic) γίνεται τὸ πάθημα vulg. - ὧδε (addit δὲ θ) γίνεται τὸ πάθημα Cθ. - ὡς γὰρ si vulg. - ώσπερ εί Cθ. - λύχηθον C. - 4 σμ. CHIJ. - μι. vulg. - πυρίνα CI. - πυρινα (sic) θ. - έμβάλλοι vulg. - έμβάλοι 11θ. - πλαγιούμενον θ. -- 5 ουτως C. - δὲ pro δὴ C. - λοξευθῆ DFGHIJK. - 6 καὶ γὰρ χαλεπὸν ἐξελθεῖν vulg. - ούκ έξεισι (έξισι θ) γάρ Cθ. - γχαλεπώτερα C. - αὐται pro αί μητέρες C (θ, αὐταί). - ἀπώλλοντο vulg. - ἀπώλοντο DHIJCθ, Cordæus, Lind. - άμφότερα C0. - 8 καὶ τόδε 🏲 μετὰ (sic) αίτιον pro ἔστι.... αίτιον C.ραδίως DGIIIJ - διάπλοον ίη C (Vatic. Codd. ap. Foes in not., ή). - εχη ή γ. DJK. - έχοι γυνή, χρωρή (sic) γίνεται θ. - ἀεὶ JK. - ἀκρεφνὲς Κθ. ύπολίβεται θ. – ύπολείπεται C. – Gal. Gl. : ύπολείβεται, ύποστάζει, ύποβρεί - 10 of om. θ. - ειμίρεσθαι θ. - ατόπων Cθ. - αλεί K, Lind. - αλεί vulg. - " καὶ ἐπὶ κοιλίην αἰματώδεα ἰέναι (ήσσᾶται pro ἰέναι C) vulg. - Tous les traducteurs mettent : Atque ad ventrem sanguinea subire. Ceci, manifestement, ne signifie rien dans le cas actuel. Maintenant remarquons que C a ήσσᾶται, lequel est pour ἀσᾶται; remarquons que, chez une femme enceinte, un tel mot est attendu; remarquons que Gal. dans son Gl. a : άσᾶται, τό τε πυροῦται (les mss. ont πληροῦται, et c'est, je pense, la bonne leçon) ώς εν τῷ πρώτφ γυναιχείων· καὶ τὸ προσκόρως (καὶ ἐπα-

- 33. (Difficultés d'accouchement; présentation par les pieds, par le côté; enfunt mort ou double.) Une semme est enceinte, l'époque de l'accouchement est arrivée, le travail dure long-temps, et elle ne peut se délivrer; en général, c'est que l'enfant vient de côté ou par les pieds; or, il saut qu'il vienne par la tête. Ce cas peut se comparer à un noyau d'olive qui, mis dans un vase à goulot étroit, n'en peut être retiré de côté. De même, chez la femme, l'obliquité de l'enfant est sâcheuse; car il ne sort pas. Venir par les pieds est encore une mauvaise position; et souvent il en résulte la mort de la mère, ou de l'enfant, ou de tous deux. En troisième lieu, l'accouchement est grandement entravé, quand l'ensant est mort, ou apoplectique, ou double.
- 34. (Remarques sar la grossesse et l'accouchement. Quelque accidents qui surviennent et leurs remèdes.) Quand une femme est grosse, elle devient toute pâle, parce que la partie pure de son sang distille journellement du corps et se porte à l'embryon, qui en reçoit accroissement. Or, le sang étant moindre dans le corps, nécessairement elle est pâle, elle a des envies d'aliments étranges; même peu de nourriture cause des dégoûts et des nausées; et elle s'affaiblit, parce que le sang diminue. Je remarque que la femme, quand elle accouche, a la respiration fréquente; et, au moment où la purgation commence, le ventre est plein et chaud au toucher. La res-

χθῶς διατίθεται ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ νούσων τῷ μείζονι; remarquons enfin que ce mot, qu'on ne ilt plus dans le premier livre des Maladies des femmes, s'y trouve restitué par la leçon du bon ms. C. Toutes ces circonstances prouvent qu'il faut lire en effet ici ἀσᾶται au lieu de ἰέναι. Mais que faire du reste? D'abord, pour αἰματώδεα, une correction facile se présente, c'est ἐμετώδεα. Puis vient ἐπὶ κοιλίην; ici la conjecture, qui jusqu'à présent n'avait eu rien à faire puisque ἀσᾶται est donné par C et qu'on peut toujours lire un ε pour un αι, est requise; et je change ἐπὶ ποιλίην en ἐπὶ ὁλίγοισιν. De cette façon, on retrouve, pour ἀσᾶται, le sens que Galien lui attribue: πληροῦται, sulvant, du moins, la leçon des mss.

- βάσθενεστέρα γίγν. C. - μινυθεί θ. - μινύθη D. — 13 δὲ L. - ἐπιτεύξη vulg. - ἐπιτείξη ΗΙθ. - ἐπίτεξ ἡ CL, Cordæus, Lind. — ¹⁴ ἡ om. θ. - θέρμη vulg. - θερμὴ D.

Μάλιστα 1 δε άναπνέει πυχινόν, επήν τόχου πελάζη, και την δοφύν τότε μάλιστα πονέεται. * φλάται γάρ καὶ ή όσφὸς ὑπὸ τοῦ ἐμδρύου. χαρδιώσσει δὲ ἐν τῷ εμεταζὸ ξύμπαντι γρόνω άλλοτε καὶ άλλοτε. άτε της κοιλίης περιστελλομένης άμφι το έμβρυον, μάλιστα δε της δστέρης. *Καὶ ην τεκούση ή ύστέρη έξανεμωθη, ήπαρ ότος ή αίγὸς ές τέφρην χρύψαι, χαὶ μετέπειτα έψεῖν, χαὶ λαμδάνειν, χαὶ οἶνον, ην μή τι χωλύη, πίνειν ζωρότερον παλαιόν ἐπὶ τέσσαρας ήμέρας, ην ποβρωτέρω ή από της τέξιος. *Ην δὲ τὰς ἰξύας * άλγέη, άννησον καὶ χύμινον αίθιοπικόν πινέτω, χαὶ τῷ θερμῷ λουέσθω. *Ην δ' ἄσθμα λάζηται, θείου δσον χύαμον χαὶ χαρδαμώμου ἴσον καὶ πηγάνου χαὶ χυμίνου αἰθιοπιχοῦ, ταῦτα⁶ τρίψας χαὶ διεὶς οἴνω, δίδου πιεῖν νήστει πυχινά · χαὶ σιτίων ἀπεγέσθω. 7 *Ην εν τόχω χάθαρσις ίη πολλή, 8 ή ύστέρη ξυνέλχεται χαὶ ή χύστις χαὶ ⁹ τὸ ἔντερον, χαὶ οὖτε τὸ χόπριον κατέχουσιν 10 ούτε τὸ οὖρον, προίενται δέ · ωὰ οὖν ροφεῖν δίδου, καὶ άρτον έγχρυφίην τρώγειν καὶ άσσα λοιπά γέγραπται. 11 Hv δὲ ἦ ἐν τόχω ξηρή και δύσικμος, έλαιον πίνειν, και καταιονάν τα γωρία 19 έλαίω θερμώ, μαλάχης δόατι, κηρωτή 18 τε ύγρη διαχρίειν, καὶ έγχυτον χηνὸς άλειφα ξὺν έλαίφ. Ήν δὲ μὴ δύναιτο τίκτειν, 16 ύποθυμία βητίνην η χύμινον η πίτυος φλοιόν • 15 χαὶ τούτω δποθυμία. Ασσα 16 οὲ οἰδήματα γίνεται ύστερικὰ ἐν τόκῳ ἢ ἐκ τόκου, οὐ χρὴ στύφειν, οἶα οἱ ἰητροὶ ποιέουσιν· 17 φάρμακα δὲ τάδε ἄριστα προσφέρειν, χύμινον αίθιοπιχόν, δσον τοῖσι τρισὶ δαχτύλοισι, καὶ 18 τοῦ ἀννήσου, 19 καὶ τοῦ σεσέλιος πέντε ἡ ἐξ, γλυκυσίδης ²⁰χηραμύδος ἡμισυ

¹Δ' CDHIJK.- ἀναπνεῖ θ.- πυχνὸν θ.- ὀσφὺν D. — ² σπᾶται θ.- θλᾶται FGIJ. — ³ μετ. οπ. Cθ.- συμπ. (ξ. C; σ. οπ. FGJ) vulg.- ἄτε οπ. θ. - Ροεὶ ἔμβρυον addit ἢν τίκτη θ.- μάλιστα δ. τ. δ. οπ. C. — ⁴ καὶ οπ. C. - τεκούση C. — τεκούση (τεκ. οπ. θ) vulg.- ἢ C.- ἡ οπ. vulg. - ἐξανημωθῆ vulg.- ἐξανεμωθῆ CDFGHIJK.- ἐξινεμωθῆ (sic), in marg. ἀντὶ τοῦ ἐκδυναμωθῆ θ.- ἔψειν C. - πορωτέρω C. - τέξηος C. — ⁵ πονέη J. - ἄνισον CDHJ. - ἀνησον Κ. - ἄννησον θ. - λούσθω θ. — ² τρίψαι DGHIJK. - δίδου (διδόναι ώστε J) πιεῖν δίδου C) νήστει (νῆστι C), καὶ σιτίων ἀπεχέσθω (ἀν. C) πυχινὰ vulg. - πιεῖν δίδου νήστι πυχνά· καὶ σιτίων ἀπεχέσθω θ. — ' εἰ J. - δ' ἐν θ. - τόπω I. - εἰη Lθ. — ² ἢ θ. — ² τὸ θ, Lind. - τὸ οπ. vulg. — αλὶ (σὖτε pro καὶ θ, Lind.) τὸ vulg. - δὲ οπ. CJL. - σὺν ρόω pro οὖν C. - γοῦν J. - ροφῆν J. - ρυφεῖν θ.- δίδου οπ. C. - διδόναι θ. - ἐγκρυφίαν C. - λοιπὰ οπ. Cθ. — "ὴν (εὶ J) δὲ ῷ (ἡ DGK, Ald.; ῷ οπ. C, Cordæus, Lind.) εν τόχω οὖσα (ἐοὖσα Lind.; οὖσα οπ. Cθ) ξηρὴ (addunt ῷ Cordæus, Lind.) καὶ vulg. - καταιονεῖν CDQ'. - κατεοναν (sic) θ. — ¹²ξλαιον (addit καὶ Lind.)

piration est surtout fréquente quand elle approche de la délivrance, et les lombes sont surtout douloureuses alors : car les lombes sont contuses par l'enfant; dans tout l'intervalle, elle a de la cardialgie de temps en temps, vu que le ventre et surtout l'utérus se contractent autour du fœtus. Si, chez une femme qui accouche, l'utérus se remplit d'air, couvrir de cendre un foie de brebis ou de chèvre, puis le faire cuire, le prendre, et boire, si rien n'empêche, du vin vieux pur pendant quatre jours, si elle est à quelque distance de l'accouchement, S'il y a douleur aux lombes, la semme boira de l'anis et du cumin d'Éthiopie, et se lavera à l'eau chaude. S'il y a dyspnée, prenez soufre gros comme une fève, autant de cardamome, de rue et de cumin d'Éthiopie, pilez, délayez dans du vin, et donnez à boire à jeun fréquemment; s'abstenir d'aliments. Si, dans l'accouchement, la purgation est abondante, l'utérus, la vessie et l'intestin se contractent simultanément; les excréments et l'urine, qui ne sont plus retenus, s'écoulent. Prendre des œuss en potage, manger du pain cuit sous la cendre et le reste qui est écrit. Si la femme est sèche et sans eau dans l'accouchement. faire boire de l'huile, et étuver les parties avec de l'huile chaude, de l'eau de mauve, les oindre avec du cérat liquide, et faire une injection avec de la graisse d'oie associée à l'huile. Si l'accouchement ne peut se faire, employez en fumigation la résine ou le cumin ou l'écorce de pin. Quand des gonflements surviennent à la matrice ou dans l'accouchement ou après l'accouchement, il ne faut pas, comme font les médecins, employer les astringents. Les meilleurs remèdes sont le cumin d'Éthiopie, à la dose d'une pincée, cinq on

θερμόν μαλαχής ύδωρ vulg. - έλαίω θερμώ μαλαχής ύδατι θ. - " τε θ (Lind., δέ). - τε οτί. vulg. - άλειφαρ D. - άλιφα C. - σύν CDθ. - " θυμία C. - πίτυον φλοιὸς D. - " καὶ τ. ύ. οτι. Cordæus. - τοῦτο Κ. - ύποθυμιᾶν θ. - " δὲ οτι. C. - γίγν. C. - οὐ οτι. G. - οἱ οτι. θ. - ποιοῦσιν οἱ ὶ. C. - " τὰ δὲ φάρμαχα ἄριστα προσφέρειν vulg. - φάρμαχα δὲ τάδε άριστα sine προσφέρειν θ. - τοῖσι DGHIJKθ. - τοῖσι οτι. vulg. - " τοῦ οτι. θ. - ἀνήσου Κ. - ἀνίσου CDHJ. - " καὶ τοῦ οτι. C. - " χηραμίδος Κ. - ἢδιόδμω JK, Ald., Frob. - ἢ δυόσμω (sic) θ. - νῆστι C. - νήστι θ.

της ρίζης, ή καὶ τοῦ σπέρματος, ταῦτα ἐν οἴνιρ λευκῷ ἡδυοὐκορ μέκτοτα νήστει διδόναι ἡ δαύκου ἱ βίζην αἰθιοπικοῦ, σέσελι, γλυκυσίθης ² ρίζην τὰν αὐτὸν τρόπον ἡ ἔπποσελίνου ἐκαὶ δαύκου αἰθιοπικοῦ καρπὸν ώσαύτως ' ἡ κρήθμου ρίζαν, ἡ κυμίνου αἰθιοπικοῦ ἐττικὸν τετρώβολον, ἡ πέπερι, ἀννησον, δαῦκος, ἀκτέα, γλυκυσίδης ρίζα ταῦτα ἐν οἰνιρ τρίδειν καὶ διδόναι επίνειν ἡ μυρτιδάνου κλωνία δύο ἡ τρία, καὶ κύμινον αἰθιοπικὸν, γλυκυσίδης ρίζην, ' ἡ λίνου σπέρμα ὁμοίως, ὁ καὶ τὰ παιδία βήσσοντα ψωμίζουσι ἐυν ὡῷ ἀπτῷ λεκίθω, ἐν σησάμω πεφρυγμένω. ⁷ Ἡν παιδοῦσα ἀρθῷ τὰ αἰδοῖα, ἀμύγδαλα τρίψας καὶ βοὸς μυσλὸν ἐν δὰστι ἐψεῖν, καὶ ἄλητον ἐμδαλών σμιμόριων.

35. Νῶν ε δὰ ἐρέω ἀμφὰ λογείων καὶ τῶν μετὰ τὸν τόκον ἰόντων. "Οπαν γυνή ἢ τὰ λοχεῖα μὴ καθαρθῆ, ἢ τὰ ἐκιμήναι μὴ ἔη, με ἢ καὰ ἡ ἑστέρη σκληρὴ ἢ, 11 δούνη ἔχει τὴν ὀσφὺν, καὶ τοὺς μὲν κενεῶνας καὰ βουδῶνας καὰ μηροὺς καὶ πόδας 12 ἀλγέει πικρῶς, καὶ ἡ γαστὴρ ἐπαίμεται, καὶ φρῖκαι διὰ τοῦ σώματος διαίσσουσιν, ἐκ δὲ τῶν τοιουτέων πυρετοὸ γένωνται δξέες. Ταύτην 12 τὴν οὕτως ἔχοσσαν, ἢν μὲν ἀπυρος ἢ, διαιτῆν λουτροῖσι, λιπαίνειν δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν ἐλαίω ἀνθινῷ τὰ μελάχην, ἢ ἐλαιον κύπρινον ἐς ὕδωρ ἐγχέειν καὶ ἐγκαθίζεσσαι παρηγορικῶς · ἐν πάσησι με δὲ τῆσι νούσοισιν, ἐφ' ὧν πορίη

¹ Pitav B, Lind. – β itav vulg. – α l θ i δ nixov (sic) θ . – β ita θ . – β itav vulg. - ρίζην D, Lind. - 3 ή (καὶ pro ή θ) vulg. - καρπὸν αἰθιοπικοῦ CDGHIJK (θ, Ald., αίθιοπ: κόν) - ωσαύτω; om. C. - 4 η κ. ρ. om. C. - κρηθμού vulg. - πρίθμος D. - Post ρίζαν addunt αθθιοπικήν GIJK (D, αθθιοπικού; θ, αθθιόπικον). - κύμενον CDGHJKO, Ald. - αἰθιοπικοῦ om. CDGHIJKO, Ald. - αννησσον θ. - άνησον Κ. - άνισον CDHJ. - δαύχον (D, al. manu ος) HK. - άκταίης vulg. - άκταιη (sic) θ. - άκταίην Κ. - άκταῖα C. - δίζην D. - δίζαν CJK. -5 πίνειν om. θ. - δυχυσίδης (sic) δίζα θ. - δίζαν vulg. - δίζην D, Lind. xαὶ (xαὶ om. Cθ) vulg.—λινούσπερμα θ.— δ pro δ J. — δ οῦ L, Cordæus, Lind. - έπτω (sic) G, Ald. - λεπτου pro όπτω L. - σύν 0. - 'ην (addunt δέ 0, Lind.; addit διά Cordæus) παιδίου (παιδίου K; παιδιούση Foes in not.; παιδεούση Lind.) ἀφθά (ἀφθά J; ἀφθαι sic θ) vulg -Je lis παιδεύσα; voy. les variantes, t. VII, de la Nat. de la femme, § 100. - super Ca. - èuδαλείν μικρὸν θ. – 8 τὸ H_* — 8 δ' D_* – λοχίων C_* – τόπετον FGL_* – τοκετὸν I_* Lind. - toxhyov (sic) 0. - loxía CDL - 10 % (nal pro % C; addunt nal 6, Ald.) (addit i 6) votem vulg. - i em. C (D, restit. al. manu) FGHIM .-11 ή (ή om. Cθ) δδύνη vulg. - έχη HIJK, Cordæus. - μέν om. Kθ. - " άλπές

six pincées d'anis et de seseli (tordylium officinale, L.), une demi-chéramys de la racine de pivoine ou même de la graine (chéramys = 0 litre, 018); donnez cela dans du vin blanc de bonne odeur, à jeun surtout. Ou bien la racine de daucus d'Éthiopie, de seseli, de pivoine, de la même facon. Ou bien la graine d'hipposelinon (smyrnium olusatrum, L.) et de daucus d'Éthiopie, de la même facon. Ou bien la racine de crithmon (crithmum maritimum, L.), ou quatre oboles attiques de cumin d'Éthiopie (obole attique = 0 s, 75), ou poivre, anis, daucus, (lophotænia aurea Griesbach, d'après Fraas), sureau, racine de pivoine, pilez dans du vin, et donnes à boire. Ou bien deux ou trois rameaux de myrtidanum (plante indéterminée), cumin d'Éthiopie, racine de pivoine, ou semblablement la graine de lin, que les enfants qui toussent prennent avec un jaune d'œuf cuit et du sésame grillé. Si une accouchée (de la Nature de la Femme, § 100) a des aphthes aux parties génitales, broyez des amandes et de la moelle de bœuf, faites cuire dans de l'eau, ajoutez un peu de farine, oignez les parties, et lavez avec de l'eau de baies de myrte.

35. (Des lochies. Accidents causés par l'absence de lochies.) Maintenant je vais parler des lochies et de ce qui coule après l'accouchement. Quand une femme n'a pas ses lochies ou ses règles, ou que la matrice est dure, il y a douleur aux lombes; elle souffre cruellement dans les flancs, les aines, les cuisses et les pieds; le ventre se gonfle; des frissons traversent le corps, et il en résulte des fièvres aigues. En cet état, s'il n'y a pas de fièvre, on prescrira les bains, on graissera la tête avec de l'huile de lis; faire cuire de la mauve, ou verser de l'huile de cypre (lawsonia inermis) dans de l'eau, et prendre là-dedans un bain de siège émollient. Dans toutes les maladies où les fo-

ving. - άλγέει HKθ, Lind. - πειρώς om. C. - έπαίρεται CKθ, Lind. - επαίρηται vulg. - διαίσσωσιν vulg. - γίνωνται J - διαίσσωσιν Kθ, Lind. - τοιούνων CH. - 13 τὴν ο. έχ. om. Cθ. - ἀπύρετος Κθ. - ἐστὰν pro ἢ C. - καὶ τὴν om. C. - ἀνθεινώ GHIK. - ἔψειν C. - μαλάχη λ, Frob. - ἐγκαθέζεσθαι C. - 48 δὲ τῆσι cm. C. - νούσησιν HJ. - ἄρμόζει pro ἀρήγει C. - καὶ (καὶ om. Cθ) λέπα (λέπῆν Cordaus) vulg.

Χουρον.
Κουρον βούξειν οιοροκαι αγμιτον εξον πυλανών εφορο η πειααπίζ
καθαίτισλοντα η τιζ αμπίλε των φων η τος καστοδίου, ίπετα οξ
αμείχεσθαι, μποδιάν οξ κας Νριασίπασι την Λειαίουν λαστεδα κας την
εδυίλει, απεικον ρατεδον Χδιεαθαι γιμα, ηλ οξ μιδ εχί γουτεφορ

36. Ήν δε γυναικί μετά τοῦ παιδίου εν τῷ τόκῳ μή ἔη τὸ ύγρὸν ώς γρη, ε άλλα μεῖον, ην μέν έν τῆ κεφαλῆ ἔχη τὸ ύγρὸν ὑπὸ θέρμης είρυσθεν εν τόχω και πριν ολίγον, κεφαλαλγήσει • ήν • δε ες τήν κοιλίην έλθη άλες, έπειδάν "συθή, διαταράξειεν αὐτήν καὶ οὐχὶ πόβρω. Τιμωρέειν δε ώς μή έχ τούτου διάββοια επιγενομένη σώματι φλαύρως έγοντι * πονήσει μιν. *Ην δὲ ἀπὸ κεφαλῆς ἐλθὸν τὸ βεῦμα ἐς τὴν λογείην κάθαρσιν τραπη καὶ πολλά συθη, βηίζει ήν δὲ πλέον τοῦ μετρίου, μελεδαίνειν * ἢν δὲ ἐς τὴν χοιλίην, ἡηϊτέρη ἀν ἡ ἔζοδος τῷ παιδίω γένοιτο. Εἰ δὲ τή κάθαρσις τη γυναικί δλίγη γωρέοι, πόνος λάζυται Ισγυρός Ιξύας τε καί τὸν ἀμφὶ τὰ αἰδοῖα πάντα γώρον, καί ολδέει, καλ οί μηρολ πίμπρανται, καλ έκ τοῦ στόματος καλ έκ τῶν ρινέων ρέει* φλέγμα ύδαρες, καὶ άλγέει κεφαλήν, καὶ πῦρ ἔγει, καὶ φρίκη, καὶ ἰδίει, καὶ οἱ οδόντες βρύχουσι, καὶ ἀψυχέει, καὶ ἡ γαστήρ ¹⁰οί στεγνή έσται καὶ ή κύστις, καὶ τῷμματα ἀναδινέει, καὶ ζοφοειδες δρη. Γυναικε 11 δε εκ τόκου εούση ή κάθαρσις επήν ή, ουκ εύμαρέως χωρέει, οξα των μητρέων έν φλογμώ γενομένων, καλ τοῦ στόματος σφέων μύσαντος περιιδνοῦται 12 γάρ δ στόμαγος τοῦ

¹ Πυρίησι vulg. - πυριᾶν θ.- καὶ ομ. θ.- νιερὰν Glθ, Frob.- νειαίρην DHJ.- νειέρην Κ.- νειαιρὴν Lind.- νείαιραν vulg.- σιπείη; GL.- κάστορος vulg.- καστορίου C.- τοῦτο ομ. θ.- ρύφεῖν θ.- 2 σὺν θ.- σὺν πτισάνης χυλῶ pro ἢ πτ. χ. J.- πτισσ. DH.- 3 ἀλλὰ μὴν (μεῖον pro μὴν C), ἢν (εἰ Cθ) vulg.- ἔχει Cθ.- ὑπὲρ (ὑπὸ θ) θερμήσει ρυσθὲν (sic) Cθ.- ὁλίγω Cθ.- 4 δ' θ.- ἔλθοι θ.- ἄλις J.- ἄλες ομ. C.- 3 συνθῆ GHJΚ.- ἔλθη pro συθῆ C.- συοιη (sic) θ.- διαταράξειεν θ.- ταράξειεν vulg.- 6 πονήση vulg.- πονήσει Cθ.- λοχίην J.- τράπηται θ.- πολλὸν L, Lind.- συνθῆ J.- σηθῆ Κ.- ράζει θ.- πλεῖον vulg.- πλέον θ.- μελεδαίνει vulg.- μελεδαίνομένη C.- μελεδαίνεν DHIL, Lind.- ἢν ομ. C.- - 7 η ομ. C.- χωρέει CJ.- λάζηται vulg.- λάζοιται (sic) GI, Ald.- λάζυται, al. manu λάζηται D.- λάζοιτο H.- λάζεται CKθ, Lind.- Τοχυρῶς τὰς ἰξύας γε καὶ τὸν C.- ρίνῶν ρέῖ θ.- 8 ρλ. ἰσχυρῶς (ἰσχ. ομ. Cθ) ὑδ. vulg.- κεφαλὴ J.- φρίκην Lind.- φρίττει Cordæus,- καὶ οἰδέει (ἰδίει CDHIJKL, Cordæus, Lind.) (καὶ οἰδέει ομ. θ) vulg.- 8 οι ομ. CDFHIθ.- καὶ ἀψύχει (καὶ ἀψ. ομ. vulg.) C (θ, ἀψυχέει), (Lind. ἀψυ

mentations sont bonnes, il vaut mieux s'oindre ensuite avec de la graisse. S'il y a fièvre, s'abstenir de bains; faire des fomentations sur le bas-ventre, et traiter les lombes; donner à boire les médicaments utérins, mélant ou des œuss de séche ou du castoréum; après donnez en potage ou la farine cuite avec de la rue ou la décoction d'orge.

36. (Lochies coulant mal. Cinq cas: 1º rien ne vient avce l'enfant; 2º les lochies sont exiguës; 3º le flux lochial ne marche pas facilement; 4º la purgation lochiale retenue fait éruption soudaine, il peut survenir des ulcérations; 5º la purgation lochiale, marchant bien les premiers jours, se supprime.) Chez une femme, dans l'accouchement, le liquide ne va pas comme il faut avec l'enfant, il est moindre; et, si le liquide attiré par la chaleur dans l'accouchement et peuauparavant est dans la tête, il y aura de la céphalalgie; s'il arrive en abondance dans le ventre, il le dérangera par son irruption, et cela n'ira pas plus loin. Il faut venir en aide, de peur que la diarrhée, survenant à la suite dans un corps en mauvais état, ne la fasse souffrir. Si le flux venant de la tête se tourne sur la purgation lochiale et est abondant, il y a amélioration; s'il dépasse la mesure, il faut traiter; s'il se porte sur le ventre, l'issue devient plus facile pour l'enfant. La purgation est-elle exiguë, une douleur intense est ressentie aux lombes et à toute la région des parties génitales, il y a gonflement, les cuisses se remplissent; de la bouche et des narines s'écoule une pituite aqueuse; céphalalgie, fièvre, frisson, sueurs, grincement de dents; lipothymie; le ventre et la vessie se resserrent; les yeux roulent et la vue devient ténébreuse. Une accouchée a le flux, mais ce flux ne marche pas facilement, vu que la matrice est échauffée et que l'orifice en est fermé; en esset, l'orisice se recourbe après que l'ensant

γεί). — 10 ο! om. Κ. – ή om. J. – τὰ ὅμματα νυίς. – τὅμματα $C\theta$. – ἀναδινεί C. – ἀναδεινέει θ . – οραι (sic) θ . — 11 δὲ om. $C\theta$. – ἐούση (addunt ή $C\theta$) ἀάθε ἐπὴν (ἐπὴν κάθ. J) vulg. – ἢ C. – ἵη νυίς. – εὐμαρῶς θ . – γεν. $D\theta$. – γιν. νυίς. — 2 δὲ νυίς. – γὰρ θ . – Απία τοῦ addit θ . – παιδίον om. (D, restit., al. manu) EGHIJK. – ποτήσασθαι post ἐκχ. $C\theta$.

αίδοίου μετά το παιδίον ποιήσασθαι την έχγώρηση . 1 ήν γάρ τούτων τι ή, ου γωρήσει οι ή κάθαρσις ήν δέ μή 2χωρέη οι ή κάθαρσις. ξυμεδήσεται ώστε μιν πυρεταίνειν, καὶ φρίκην έχειν, καὶ τὴν γαστέρα: μεγάλην είναι · 8 ήν δε ψαύση αὐτῆς, άλγέειν πῶν τὸ • σῶμα, μάλιστα ήν τις της γαστρός ψαύση, καὶ καρδιώσσει άλλοτε καὶ άλλοτε, καὶ δσφύν πονέει, καὶ ἀσιτίη καὶ ἀγρυπνίη καὶ νυγικός. Επειτα ἡικέρη πέμπτη ή έδδόμη έστιν δτε ή χοιλίη ταράσσεται, χαὶ δποχωρέει μέλανα καὶ ε κάκοδμα κάρτα, άλλοτε καὶ άλλοτε καὶ ὡς ὄνειον οὖρον, και ην υπέλθη, δοκέει οι φηίτερον είναι, και μελεδαινομένη εν τάχει ύγελς γίνεται • Αν δε μλ, χινδυνεύσει διαβροίης αυτή ίσχυρης έπιπεσούσης, καὶ τὰ λογεῖά οἱ κεκρύψεται. Ήν δὲ ἡ κοιλίη τοὶ μὴ ταράσσηται, μηδέ ή χάθαρσις χωρέη αὐτομάτη, μηδέ οἱ προσφέρηται εν τάγει τὰ ἐπιτήδεια, δ δὲ χρόνος προίη, πονήσει τὰ προειρημένα μαλλον, και έπι τουτέσισι κινδυνεύσει πελιδνή γενέσθαι δος μόλιδδος, καὶ ύδερωθῆναι, καὶ ὁ όμφαλὸς ἐκστήσεται αὐτῆ, ἀειρόμενος ὑπὸ τῶν μητρέων, και ἔσται μελάντερος τῶν πέριξ. Καὶ ἐπὴν ταῦτα γένηται, ούχ οξη τέ θέστι περιγενέσθαι ή γυνή θνήσχουσι δὲ άλλαι άλλω γρόνω, δχως αν καί τα τοῦ σώματος έγωσι και τα τῆς πάθης. μιής δε και είκοσιν ήμερεων ουγ υπερθάλλουσιν, ώς επί εδ πλέον οδτω ξυμβαίνει. Ήν δέ οἱ ραγη 10 ή κάθαρσις είτε καὶ ὑπὸ φαρμάκων είτε καὶ αὐτομάτη, γίνεται γὰρ καὶ τοῦτο, ἢν χαλάσωσι τὸ στόμα: αί μῆτραι βιασθείσαι ύπο τοῦ αίματος αλέως έξαπίνης κατελθόντος, καὶ ἦν ραγῆ, ἀποκαθαίρεται 11 δύσοδμα καὶ πυώδεα, ἔστι δ' ὅτε καὶ μέλανα, και δηίτερον έσται, και μελεδανθεϊσα δγιαίνεται. 12 Γίνεται. 6 και έγκεα εν τήσι πήτρθαιν οξα ιών γολείων ααμεριων. και μλ.

[&]quot;Ψν... χάθαρεις om. (D, restit. al. mam) FGHIJK. -ετη pro ξ C. — εδ ίχωρ εοι (sic) pro χωρέη οἱ θ. - ή Cθ. - ή om. vuig. - συμβ. θ. — εὶ D. — ψαύσοι D. - Post ψ. addit τις θ. — εστόμα C. - μάλ. δὲ (δὲ om. CDFGHIJKθ) vuig. - καὶ άλλ. om. C. - μυγμος (sic) θ. - νυγμός ξπεται ἡμέρη δὲ (Cordæus, sine δὲ), Lind. — εκάχοσμα θ. - δνίον θ. - οδρον δν. C. - ὁπέλθοι vuig. - ὑπέλθη CDHiKθ, Cordæus, Lind. - μελαιδενομένη θ. - ὑγιαίνετων Cθ. — εἰ Cθ. — κινδ. αὐτὴ διαρροίη ἰσχυρὴ ἐπιπεσοῦσα ἀπίναι (sic) καὶ θ. - κινδ. αὐτὴ διαρροίη ἰσχυρὴ περιπεσοῦσα καὶ C. - ἐπεισπεσούσης L, Lind. - λόχια CD. - λοχία J. - οἱ om. J. - κεκρύψεται Cθ. - πρύψεται vuig. — ε οἱ om. Cθ. - Απίσε αὐτ. addit ἡ K. - τὰ ἐπιτ. ἐν τάχει Cθ. - προείη θ. - πονήσει πολλὰ (πολ. om. Cθ) τὰ πρ. (addit μάλλον C) vuig. — εως ὁ (ὁ om. Cθ) μόλιοδος (μόλιοδος FGHI, Ald.) vuig. — ε έσται Cθ. - γὰρ pro δὲ C. - ἄλληι pro άλλαι θ. -

a fait sa sortie. S'il en est ainsi, la purgation ne marchera pas; et, ne marchant pas, il arrivera que la femme aura de la shèvre, le frisson et le ventre tuméfié. Si on la touche, tout le corps est douloureux, le ventre surtout; cardialgie de temps en temps: douleur aux lombes; inappétence, insomnie, sensation de piqure. Puis, au cinquième ou septième jour, parfois le ventre se dérange, les déjections sont noires et trèsfétides, et parsois aussi l'urine est comme l'urine d'âne. Si ces évacuations arrivent, la femme se sent mieux, et, traitée, elle guérit promptement. Dans le cas contraire, il y a risque que, une diarrhée violente survenant, les lochies se suppriment. Alors, si le ventre ne se dérange pas, si les lochies n'apparaissent pas spontanément, si on n'administre pas promptement ce qui convient, et que l'état se prolonge, les accidents susdits s'aggraveront, et, en surcroît, elle sera en danger de devenir plembée et hydropique; l'ombilic sera saillie, soulevé par la matrice, et il sera plus noir que les parties environnantes. A ce point, il n'y a plus moyen de guérir; les malades succombent les unes à une époque, les autres à une autre, suivant les conditions de leur corps et de leur mal; elles ne passent pas vingt et un jours; c'est du moins ainsi qu'il arrive la plupart du temps. Si la purgation sit éruption soit par médicaments soit, ce qui arrive aussi, spontanément, quand la matrice laisse l'orifice se relâcher violemment par le sang assluant tout à coup en abondance, Pécoulement est fétide, purulent, parsois même noir; l'état s'améliore, et, traitée, la malade guérit. Il survient aussi des

δχως (ὅπως θ) τε (ἀν pro τε Cθ) καὶ vulg. - νοσήματος (D, al. manu σώματος) ΗΚ. - έχουσι ΗΚ. - τὰ οπ. J. - πλέον [δὲ] Lind. - ούτως συμδ. θ. - " ή Corduus. - ή οπ. vulg. - ήν τε καὶ ὑπὸ θ. - αὐτομάτης C. - γίγν. C. - μῆτραι ἡ (μὴ pro ἡ C., Lind.; ἡ οπ. θ) βιασθ. vulg. - ἀλεος (sie) θ. - ἄλεος (D, al. manu ἀλέως) GHIK, Ald. - ἀλ. οπ. C. - " δύσοσμα θ. - μελαιδανθεῖσα θ. - μελαυθεῖσα C. - μελεδρανθεῖσαν (sic) D. - " γίγν. C. - λοχίων CDJ. - ήν γὰρ ἐγγάνηται, πλείονος vulg. - καὶ ἡν γένηται, πλέονος θ. - μελαιδόνης θ. - μελαιδώνος al. manu, erat prius μελεδώνης Η. - μελεδαίνης (sic) C. - δεήσηται D. - χενήσεται θ. - δεηθήσεται C.

γένηται, πλέονος μελεδώνης δεήσεται, δχως μή οί τὰ έλχεα μεγάλα καὶ σηπεδογώδεα έσται · 1 κίνδυνος δὲ ἡ θανεῖν ἡ άφορον γενέαθαι... Σημήτα δε ταύτα γίνεται ην έλχεα ένη επήν χωρέη ή χάθαρσις, δοκέει ώς ακάνθια διά των μητρέων λέναι, εκαλ πύρ λάζεται τήν χοιλίην. Φιλέει δὲ ταῦτα ἐπιλαμδάνειν· * ἀλγέει ἐπαρωμένη τὰ πάτω. τοῦ όμφαλοῦ, ὡς ἔλχεος χαθαροῦ γευρώδεος εὶ θίγοις * ἔπειτα δδύναι ἐσγυραὶ ἄλλοτε καὶ άλλοτε ἐμπίπτουσιν εἰς τὰς μήτρας, καὶ πυρεν τὸς, ἔστι δ' ὅτε πρὸς χεῖρα βληχρὸς, καὶ ἄλλοτε ακαὶ άλλοτε ὑποκακοήθεα γωρέει τὰ λογεῖα, πυώδεα, δύσοδμα. Ταῦτα σημήτά έστιν, ην έλχεα εν τησι μήτρησιν η, χαι δέεται πολλης μελεδώνης. Ταύτης μέν 7 οὖν ἀμφὶ τῆς νούσου τόσαι τελευταί είσιν. 8 Ήν δε ή κάθαρσις ⁸ ή λογείη τὰς μὲν πρώτας ἡμέρας τρεῖς ἡ τέσσαρας γωρήση, ἔπειτα απόληται έξαπίνης, αυτη πάσγει παθήματα τη προτέρη αδελφέα, βσσον δέ· καὶ 10 βν μεταπίπτη ή νούσος, ές τωυτό μεταπείσεται. χρονίη δέ και βληγροτέρη έσται της προτέρης. Διαιτεομένη 11 δέ ή γυνή περιγίνεται, ήν άρμοι μελεδαίνηται. Άμφι 12 οὲ τῆς νούσου ταύτης ώδε έχει.

37. *Ην δε έκ 12 τόκου μή καθαρθή, οἰδέει ή γαστήρ καὶ δ σπλήν καὶ τὰ σκέλεα, 14 καὶ πῦρ ἔχει, καὶ ρῆγος λαμδάνει, καὶ δδύναι ἐἐσσουσι πρὸς τὰς ἰξύας, ἔστι δ' ὅτε καὶ πρὸς τὰ σπλάγχνα, καὶ ἀποφύχεται, 15 καὶ πῦρ ἔχει, σφυγμοὶ βληχροὶ, ἔστι δ' ὅτε 16 καὶ δξέες, ἄλλοτ' ἀειρόμενοι, 17 ἄλλοτε ἐλλείποντες. Ταῦτα πάαχει ἀρχομένης τῆς νούσου, καὶ ὧδε έχει ' ἢν δὲ προίη τοῦ χρόνου, τὰ 18 κῦλα τοῦ

[&]quot;Κ. γὰρ ἀποθανεῖν θ. - σημεῖα θ. -² γίγν. C. - ἀκάνθια C, Lind. - ἄμανθα vulg. — ³ καὶ πῦρ μιν (μιν om. D) λάζεται (addunt καὶ Cordæus, Lind.) μάλιστα τὴν κοιλίην ἐπιλαμβάνειν (ἐπιλαμβάνει DK, Cordæus, Lind.) vulg. - καὶ πῦρ μιν (μιν om. θ) λάζεται (λάζηται C) μάλιστα (μάλ. om. θ) τὴν ποιλίην, φιλέει (φιλεῖ θ) δὲ ταῦτα (ταῦτ' θ) ἐπιλαμβάνειν Cθ (Vatic. Codd. ap. Foes in not., μάλιστα δὲ τὴν κοιλίην φιλέει ταῦτα ἐπιλαμβάνειν). — ⁴ὰλγ. δὲ (δὲ om. θ) ἐπ. (ἐπαφομένη θ) vulg. - θήγοις G, Ald., Frob. - οιγοι (sic) δ. - θίγεις J. — ³ εῖς J. - βλῆχρος C. — ° καὶ άλ. om. Cθ. - ὁπο λακοήθεα vulg. - ὑποκακοήθεα HIJ, Cordæus, Lind. - ὑπακοήθεα (sic) L. - ὁποκακειθεα (sic) θ. - λόχια CD (J, λοχία). — Ante πυ. addunt καὶ DK. - δύσοσμα θ. - σημεῖα vulg. - σπμήια C. - ἢ οm. (D, restit. alı manu) FIJK, Ald. - ἢ ponitur ante ἐν Cθ. - μελεδωνῆς C. - μελαιδόνης θ. — ² νῦν vulg. - οῦν CJ. - τοσαίδε τελευταῖαι C. — ° ἐι C. — ° ἢ C. - λοχίη CD. - τρὶς θ. - χωρήσει C. - ἀπολιωλεν (ἀπολεῖται θ) ἐξ. ταύτη (αύτη Cθ) πάσχει vulg. - Lisez ἀπόληται. - ἀδελφὰ Cθ. — 10 εἰ μεταπίπτει C. - εἰς vulg. - ἐς C, Lind, - γρονίει θ. - βληχροτέρα J. -

ulcérations à la matrice, par la corruption des lochies; si cela arrive, il faudra plus de soin, afin que les ulcérations ne deviennent pas grandes et putrides; il y a danger que la femme succombe ou devienne stérile. Voici les signes quand des ulcérations existent: la purgation venant, il semble que des épines passent par la matrice; de la chaleur tient le ventre. Voici encore ce qui survient souvent : palpée, la région sous-ombilicale est douloureuse comme si on touchait une plaie pure sur une partie nerveuse; puis des douleurs intenses saisissent par intervalles la matrice; il y a de la sièvre, qui est parfois douce à la main; de temps à autre, les lochies coulent avec un assez mauvais caractère, purulentes, fétides : voilà les signes quand il y a des ulcérations à la matrice, et beaucoupde soin est nécessaire. Telles sont toutes les terminaisons de cette maladie. Si la purgation lochiale marche les trois ou quatre premiers jours, puis se tarit tout à coup, la femme éprouve des accidents analogues aux précédents, mais à un degré moindre; semblablement, la maladie, venant à se déplacer, a la même métastase; elle est de durée et moins intense que dans l'autre cas. La femme, mise au régime, guérit, si elle est soignée de près. Voilà ce qu'il en est touchant cette maladie.

37. (Traitement du cas où manque la purgation lochiale.) Si après l'accouchement il n'y a pas de purgation, le ventre, la rate et les membres inférieurs se gonflent, la fièvre vient, le frisson saisit, des douleurs se font sentir aux lombes, parsois aussi aux viscères; refroidissement, fièvre, battements faibles, parsois fréquents, tantôt élevés, tantôt se dérobant. Tels sont les accidents et l'état au début de la maladie; avec le temps, le dessous des yeux devient rouge.

προτέρας Ι. — "τε pro δὲ Cô. - άρμοὶ HK9. - άρμοὶ (sic) G. - ἀρμοὶ I. - ἀρμῶ C. — "δὲ οπι θ. - ταύτης τῆς ν. C. — " τοῦ (τοῦ οπι Cô) τόπου vulg. - καθαρέη (sic) C. - ἔλκεα pro σκέλεα θ. — " καὶ ... ἀποψύχεται οπι, p. εκὶὶ ελι manu D. - λαμδάνει οπι, D. - καὶ δδ. ἀτσο. οπι θ. - ἀτσουσαι C. - δτι pro δτε C. - λιποψυχέω pro ἀποψύχεται L. — " καὶ τὸ πῦρ θ. — " καὶ οπι Gô. - ἄλλοτε Cô. — " ἀλλοτε Co. - ἐλλιποντες (sic) GHJK, Ald., Frob. - προείη τὰ τοῦ θ. — " κοῦλα νοἰς, - κυλὰ θ. - γίνονται θ.

προσώπου έρυθρά γίνεται. Όταν δίοε έχη, διζόναι κούφα σετία. 1 κήν δρης, φάρμακον πίσαι κάτω: ήν μέν χολώδης ή, δ τι χολήν. καθαίρει, ήν δὲ φλεγματώδης, δ τι φλέγμα· μετά δὲ² τοῦτο πυρίξσθαι τὰς ὑστέρας εὐώδεσι, καὶ προσθεῖναι μαλθακτήριον τὴν ἡμέρην. Ήν δε ³ στερεύν ή το στόμα, πυριήν απασαν ήμέρην, και τά μαλ-. θακτήρια προστιθέναι · έπειτα λούσαι θερμώ δάστι, καὶ * έντυθέναυ τούς πογεροπό, πετεμειτα ος φγος λολοδοσις και απήδλαλ ες τθολίολ αποδήσας και την πίσσην την έφθην εν ειρίω, ήδύσματα ξωρκίξας. είσον έκάστου, ποιέειν ό ίσον κικίδι σμικρή · προσκείσθω δὲ ἡμέρην κοιί εὐφρόνην • μετά δε τοῦτο διαλείπειν ήμερος τρείς, καὶ πυριήσθαι τοίσιν αὐτέρισιν • 7 προστιθέναι δὲ καὶ κόκκους ἐκλέψες δσον δύο πόσιας καὶ πεπέρεος, τρίψας λεῖα, παραμίξας έλαισο αλγύπτιοο λευαδα καί μελι ώς κάλλιστον, 8 έμπλώσας έν είρίω, περιελίζας περί πτερόν. προστιθέναι ήμέρην καὶ εὐφρόνην, καὶ ήν σοι: δοκέη κεκαθάρθαι, apervov eav hv de doxen ett desedat navaposoc, due hetepac desλείπειν, και αύθις το ξύν τῆ σικόη ήμέρην και εθφρόνην προστιθέναι. κάπειτα νέτωπον 10 και δόδινον έλαιον ώς εδωδέετατον και έλάφου στέαρ τήξας, εν είριφ προστεθέναι μίην ημέρην, και λούση πολλώ θερμό, ώς 11 οἶόν τε η ευμενές καθαρτηρίσισι δε αυτίκα και θαρμώ καθηραμένη τὰ πονεύμενα γωρία, ἐναλειφέσθω τὸ στόμε τῶν μητρέων γηνείω στέατε και σμύρνη και δαρίνη γλακοή, και θάλπειν · κλυζέτω δέ τας ύστέρας τῷ οίνῳ καὶ τῷ ναρατοσίνῳ έλαίῳ τῆ

¹ Kal ην θ. - 2 τούτο om. θ. - πυριδοθαι θ. - πυριήσαι DHEL. - προσθήναι θ. - μαλθακώτερον. F. - μαλθακότερον G. - μαλθακτήρια DHJKLQ', Lind. — 3 στερρή (στερεον (sic) θ; στερρή D; στερή KL; στερρόν Lind.) ή τὸ στόμα πυριήν (ήν τὸ στόμα, πυριαν θ; ή τὸ στόμα, πυριήν Lind.) vulg. – άπαν θί - 4 τιθέναι vulg. - έντιθέναι θ. - προστιθέναι J. - μολίδους CFGIB, Ald. έπειτα J. - τριχίον DJ. - τρύχιον C. - πίσσαν θ. - ήδύσμα (sie) Κ. - συμμ. Co. - Ισων FG. - ποιέων vulg. - ποιέειν J. - είσσον G. - η pro ίσον C. κηπίδι μικρή θ . $\dot{}$ κικίδης (sic) μικρής $\dot{}$ $\dot{\dot{}}$ $\dot{\dot{\dot{}}$ $\dot{\dot{}}$ $\dot{\dot{\dot{}}$ $\dot{$ καταλιπεῖν vulg. – διατιπεῖν (sic) θ . – διαλιπεῖν Vatic. Codd. ap. Foes in not. – dealeinety C_n – nuplasar θ . – thosy K_n – advok; θ . — θ nai up. de nai C. - δύο πόππους επλέψες δύο πόσηας C. - πόππους δύο έπλέψας δσον δύο πόσιας Vatic. Codd. ap. Foes in not. - εψήσας pro εκλέψας DFGIKL, Lind. - πεπέρεως CHJK. - παροφάξαι G. - παραμείζας G. - κάλιστον Κ. - • τουδο (τ. om. C) έμπλ. valg. - ἐσίριον (sic) 8. - καὶ (καὶ om. C8) περιελίξας (περιείλιξας D) περί πτερον (περί πτερον ελλίξας C, θ ελίξας) vulg. - προσθεύναι (προστιθέναι θ) ήμέρην άπασαν (άπ. ρm., C8) και εθφρόνην (εδ φρονείν 8)

Les choses étant ainsi, donner des aliments légers; les humeurs sont-elles en mouvement, prescrire un purgatif: si la malade est bilieuse, un cholagogue; si pituiteuse, un phlegmagogue; puis fumigation aromatique de la matrice, et, pendant le jour, un pessaire émollient. Si l'orifice est dur, fumigation chaque jour, et application de pessaires émollients; puis laver à l'eau chaude, et appliquer les plombs; ensuite, liant des grains de sel et de la myrrhe dans un chiffon, la résine cuite dans de la laine, mélant des aromates, de chaque autant, faire un pessaire gros comme une petite noix de galle, et le laisser en place un jour et une nuit; puis, interruption de trois jours, et fumigation avec les mêmes ingrédients. Autre pessaire : écorcez des baies du daphné Cnidium, prenez de ces baies et du poivre la dose de deux potions, pilez fin, mêlez de l'huile blanche d'Égypte et du très-beau miel, emplatrez dans de la laine, roulez autour d'une plume, et appliquez pendant un jour et une nuit : si la purgation paraît complète, il vaut mieux s'en tenir là; si non, interrompre pendant deux jours, et, de rechef, appliquer le pessaire avec le concombre sauvage pendant un jour et une nuit; puis, prendre du nétopon, de l'huile de rose très-odorante, faire sondre de la graisse de cerf, et appliquer dans de la laine pendant un jour; on lavera avec beaucoup d'eau chaude, de la façon la plus douce pour la semme. Aussitôt après avoir purgé les parties souffrantes avec les mondificatifs et l'eau chaude, elle oindral'orifice utérin avec de la graisse d'oie, de la myrrhe et de la résine tiède, et somentera. Le lendemain, elle fera des injections pour l'uterus avec le vin et l'huile de

νιίς. — * ἔτι θ. – ἔτι οπ. νυίς. – δεϊσθαι θ. – χαθάρσηος C. – διαλειπεῖν (sic) θ. – διαλειπεῖν νυίς. – αὖτις Cθ. – σὐν θ. – νύκτα Cθ. – κάπιτα θ. – τό (τό οπ. C) νέτωπον νυίς. — 10 Post καὶ addunt τὸ CDFGHJK. – ῥόδιον D. – ἔλεον Κ. – ὡς οπ. θ. – ἡλίω τήκειν pro τήξας C. – ἐν Cθ. – ἐν οπ. νυίς. – προστ. οπ. C. – μιᾶν (sic) θ. – τῷ οπ. JL. — 11 οιηι (sic) θ. – τὸ pro τε ἢ C. – τε ἢ οπι. θ. – τὰ ἀμφιπονεύμενα (ἀμφιπνεύμονα sic J; ἀμφὶ πονεύμενα L; πονεύμενα θ) χωρία (χόρια C) νυίς. – ἐναλιφέσθω θ. – ἐναλείφεσθαι Κ. – χηνίω θ. – βιτίνη GI. – κλυζέσθω θ. – ναρκισίνω C. – ἐλέω D.

¹ ὑστεραίη. ἢν δὲ μὴ ἢ ναρχίσσινον, οἴνω μόνω, ταῦτα σκος σοι πρὸ τῶν ἐπιμηνίων ἡμέρη μιἢ πρόσθεν πεποιήσεται. Ἐπὴν δὲ τὰ ἐπιτῶν ἐπιμηνίων ἡμέρη μιἢ πρόσθεν πεποιήσεται. Ἐπὴν δὲ τὰ ἐπιτῶν ἀκιμηνίων ἡμέρη μιἢ πρόσθεν πεποιήσεται. Ἐπὴν δὲ τὰ ἐπιτῶν κύπριον, καὶ ἀλὸς χόνδρον ἐπιχέασα, εἰρίω ἀναφορύξαι τοῦτο ἐν τῷ κὰμοτε ἔχέτω ἐπ' ὀλίγον, καὶ νῆστις οἶνον ἀκρητον εὐωὸεα ἐπιρρομείτω. Ἐπὴν δὲ παύσηται τὰ ἐπιμήνια, τὴν ἡμέρην τὸ ³ ζὸν τῷ κράκων προστιθεῖσα, πρὸς τὸν ἀνδρα ἴτω. κὴν ἐν γαστρὶ σχῷ, ὑγιὴς γίνεται. Σιτίοισι δὲ χρήσθω ἐν τῷ καθάρσει. ⁴Πρὸς τούτοις ἀρήγει ἐψεῖν τὴν λινόζωστιν, καὶ ξυμμίσγειν πράσα παὰ σκόροδα καὶ ἐρήγει ἐψεῖν τὴν λινόζωστιν, καὶ ξυμμίσγειν πράσα παὰ σκόροδα καὶ τὸς κρίνον ἀπλοισι μάλον τῆς δαίδος, ἔστ' ἀν καθαίρηται ἐν δὲ τοῖσιν ἐπιμηνίοισι μάλα πινέτω.

38. *Ην δὲ δλίγω ἐλάσσονα τοῦ δέοντος *Χωρήση γυναικὶ τὰ λο-Χεῖα, οἶα τῶν μητρέων στενοστόμων ἐουσέων καὶ παρεστραμμένων, ἢ τοῦ ¹⁰ αἰδοίου ἐπιμεμυκότος κάρτα ὑπὸ φλεγμασίης, ἡ γυνὴ πυρεταίνει ὀξέως, καὶ καρδιώσσει, καὶ ἀλγέει τὸ σῶμα πᾶν, καὶ σφαδάζει, καὶ ¹¹ ἐς τὰ ἄρθρα τῶν χειρέων καὶ τῶν σκελέων καὶ τῆς ὀσφύος ἢ ὀδύνη φοιτὰ, καὶ τὸν ἀμφὶ τὴν ὀειρὴν ¹² χῶρον καὶ ῥάχιν καὶ βου-Θῶνας ἀλγήσει, καὶ ἀκρατέα τινὰ τῶν ¹³ μελέων τοῦ σώματο; γενή-

 $^{^{1}}$ Υστέρη C. – ην pro η Κ. – ναρκισσίνω C. – μόνω om. Cθ. – δπω; θ. – ποιήσηται vulg. - πεποιήσεται Co. - 2 τρείς pro τὰς Valic. Codd. ap. Foes in not. - τρείς Co. - τρείς om. vulg. - τρίδουσαν vulg. - τρίδουσα CDHIKL, Cordæus, Lind. - μέλαν θ. - μελάνθιον vulg - καὶ κύπειρον pro τὸ κύπριον Lind. - Gal. Gl. : μέλαν τὸ κύπριον, τὴν κυπρίαν σποδὸν, ή πρὸς τοὺς όφθαλμούς χρώμεθα. - χόνδριον C. - ἐπιχέας C. - ἐπιχέαι θ. - ἀναφορίξαι D. - έπόμενον pro έπ' ολίγον C. - Ante οίνον addunt και Co. - έπιροφίτω θ. -3 σύν θ. - γλείχωνι G, Ald. - γλίχωνι GHIJ. - προστιθείς (προστιθή θ) καὶ (ώς pro καὶ GHIJK) πρὸς (ώς pro πρὸ; LQ', Lìnd.) τὸν vulg. - Je lis προστιθείσα πρὸ; τόν. - είτω · καὶ ἢν θ. - ἰσχη C. - ἔχη θ. - χρήσθω θ. - χρέο vulg. — 4 πρό; τε (τε om. θ) τὰ έίγη pro πρὸς τ. ἀρ. Cθ. - ἀρήγει om. (D,restit. al. manu) FGHIJKL. - λινόζωστιν CHIK, Ald. - λινοζώστιν vulg. ξυμμ. Co. - συμμ. vulg. - πράσσα C. - καὶ o. - καὶ om. vulg. - κυκεώνα δὲ καί Lind. - Gal. Gl. : κόκκωνα, κόκκον τον κοινώ; ονομαζόμενον, οὐ τὸν χνίδιον, δν και αὐτὸν ἔστιν ὅτε κόκκον ἄνευ προσθήκης ἐνομάζει. - ρυφείτω 0. - βοφεέτω C, Lind. - βορείτω vulg. — ετοίσι (τισί pro τοίσι Cordæus) δαατύλοισι, καὶ δψοισι θαλασσίοισι vulg. - τοῖσι δὲ σιτίοισι καὶ δψοισι θαλασc: οισι Lind. - τοίσι δὲ (δ' θ) άλλοισι θαλασσίοισι Cθ. - χρήσθω ή χρέασι Cθ. - 7 σίτων pro των C. - 1 δ' εάσει νήστις ή το C. - δαιδός vulg. - δαδός C.

narcisse; s'il n'y a pas d'huile de narcisse, avec le vin seul. Il faut s'arranger pour que tout cela soit fait un jour avant les règles. Les règles venues, pendant les trois premiers jours, piler de la spode noire de Chypre, répandre des grains de sel, et prendre le tout dans de la laine; la femme gardera cela quelque temps dans son corps, et boira à jeun du vin pur de bonne odeur. Les règles ayant cessé, elle appliquera pendant le jour le pessaire avec le pouliot, et ira auprès de son mari; si elle devient grosse, elle guérit, Elle mangera pendant le purgation menstruelle. En outre, il faut faire cuire la mercuriale, méler des poireaux, de l'ail, du chou, des grains de grenade, et boire ce bouillon; du reste, user plutôt de poissons de mer que de viande; éviter les choses douces et huileuses. Il faut boire continuellement à jeun la préparation avec les branches de pin, jusqu'à ce que la purgation vienne; et la boire surtout pendant les règles.

38. (Cas où les lochies coulent moins, parce que la matrice a l'orifice étroit et dévié, ou parce que les parties génitales sont resserrées par l'inflammation.) Si les lochies coulent moins qu'il ne faut, parce que la matrice a l'orifice étroit et est déviée, ou parce que les parties génitales sont fortement resserrées par la phlegmasie, la femme a une fièvre aiguë, de la cardialgie, tout le corps douloureux, de la jactitation; la douleur s'empare des articulations des membres supérieurs et inférieurs et des lombes; elle souffre au cou, au rachis et aux aines, et quelques parties du corps seront frappées d'impuissance; puis une fièvre tranquille, un frisson tout à fait manifeste; elle vomit aussi des matières pituiteuses, amères,

⁻ δαίδο; Η. - δαίδο; (sic) Κ. - γάλα pro μάλα θ. - * χωρέη θ. - χωρήσει C. - λόχια CD. - λοχία J. - * αἰδοίου ἢ τι μεμυπὸ; (ἐπιμεμυπότο; pro ἢ τι μ. C) vulg. - πᾶν τὸ σῶμα D. - σφαλάζει C. - σφαδαίζει θ. - La leçon de θ est bonne aussi, pourvu qu'on la lise σφαδαίζει. - " ἐς om. J. - ἄπρα pro ἄρθρα DHIJKLQ', Lind. - χειρῶν θ. - τῶν ὀσφύων C. - ½ χῶρον θ. - τόπον vulg. - χόνδρον Κ. - χρόνον (D, al. manu τόπον) HiJ. - ½ σπελέων C. - καὶ ἔπειτα Cθ. - περ pro πῦρ C. - ἡρεμ. I. - Post ἡρ. addunt γινήσεται Cθ. - καὶ φρίκη· Cθ. - φανερῆ G. - ἐμεέσσει (sic) C.

σεται · έπειτα πύρ ήρεμαῖον, φρίκη · πάνυ φανερή · έμέουσι δὲ 1 καὶ φλεγματώδεα, πικρά, δριμέα. Καὶ ἀμφὶ τῆσδε ὧδε ἔχει καί οἱ ζυμδήσεται, ην μελεδανθη, ύγιέα γενέσθαι· ²ην δέ μη, χωλήν καί αχρατέα τῶν μελέων γενέσθαι τοῦ σώματος. Άφορος δὲ ή νοῦσος οὐ πάνυ. Ήν ε μέν αι μητραι ελχωθέωσι και τά λοχεία μή παρή, ώς χρη, πάντα πονήσει, καὶ ην μη μεγάλα ή τὰ έλκεα, μελεδαινομένη έν τάχει τύγκαίνει. Χρή δὲ τὴν μελέτην ἀτρεκέως ποιέεσθαι έλκέων των εν τήσι μήτρησιν . άτε γάρ εν άπαλή εόντα και εθεπαισθήτω καί νευρώδει κοιλίη, επολλά δε τά κοινωνέοντα, βρέγμα, στόμαγος, γνώμη, αύξεται, καὶ κακοτροπέει, καὶ οὐ ρηϊδίως έθέλει ξυνιέναι. *Ην δέ ο οί αί μῆτραι στενόστομοι γενοίατο, και μή παραχαλάσωσι την λοχείην κάθαρσιν, και φλεγμήνωσιν, 7 ην μη μελεδαίνηται έν τάχει, πάντα μιν μαλλον πονήσει, και όδμη πονηρή, και οἰδίσκεται ή έξοδος · καὶ ἡν μή φλεγμήνωσιν αἱ μῆτραι, αὐτόματον έξεισι κακὸν δζόμενον και πελιδνόν έὸν ή μέλαν έὸν θρομβοειδές, και ή γυνή καθαίρεται τὰ λοχεῖα · ἔστι δ' ὅτε οὐχ εξεισιν, ἀλλά τῆ γυναικὶ θάνατον σημαίνει, εὶ μή τις ἐν τάχει φλέδα τάμοι ἡ τὴν χοιλίτη μαλθάξειεν · άμεινον δε και κλύσμα ποιησαι · ήν δε · εὐήμετος ¾, και ες έμετον άγειν · χρέσσον δὲ διουρέειν χαὶ ἰδίειν · τουτέων δὲ χαιρὸς, ότε δέοι, άριστος.

39. ¹Ην δὲ ἐχ τόχου γυνή χαθαρθῆ δλίγφ πλέονα ὧν χρή, γίνεται γὰρ χαὶ τοῦτο, ¹⁰ ἡν αἴ τε μῆτραι εὐρύστομοι γενοίατο χαὶ τῶν φλεδῶν τινες ¹¹ χαταβραγέωσιν, αῖ τείνουσιν ὑπὸ τὰς μήτρας, ὑπὸ

^{&#}x27; Καὶ οπ. Cθ. - συμβ. θ. - μελεδανθη Cθ. - μελεδαίνηται vulg. - ύγια Cθ. - 2 εἰ Cθ. - χολην θ. - ἀχραιφνέα C. - μελέων Cθ. - γίνεσθαι vulg. - τοῦ σ. γίνεσθαι C (θ, γενέσθαι). - 3 δὲ pro μὲν θ. - μη pro μὲν CFGHIK. - μὲν αἰ οπ. J. - αἰ οπ. θ. - ἐλχωθέωσι C. - ἐλχωθῶσι vulg. - λόχια CD. - λοχία J. - πάντα μην (sic) (μιν θ) πον. Cθ. - ἀνγιαίνεται θ. - την μὲν (μὲν οπ. Cθ. Cordœus) μ. (μελεδαίνην sic C) vulg. - ἀπαλφ vulg. - ἀπαλη θ. - εὐεπεσθήτω θ. - ν. τῆ (τῆ οπ. Cθ) χοιλίη vulg. - ὁ πολλά.... εἰδον p. 96, l. 8, οπ. C. - αἰσσεται vulg. - αὐξεται DFHIJKθ. - Il faut prendre la leçon αὐξεται. Les traducteurs ont fait de γνώμη le sujet de αἰσσεται, et ont entendu ξυνιέναι au sens de intelligere, traduciant : Mens concutitur, depravatur, nec facile intelligere solet. Ce n'est pas le sens : πολλά.... γνώμη forme une pareπthèse ; et ξυνιέναι signifie se réunir. Si l'on en doute, que l'on consulte ce passage-ci du traité des Ulcères, § 8 : ἔλκεα οὐ κεκαθαρμένα οὐκ ἐθέλει ξυνιέναι ξυναγόμενα, οὐδ' αὐτόματα ξυνέρχεται. - εγε pro οἰ D. - λοχίην DJ. - κάθαρσιν, (addit καὶ Η) φλεγμαίνουσιν (φλεγμήνουσιν DFGHIK, Ald., Cor-

acres. Tel est ce cas. Traitée, elle guérira; si elle n'est pas traitée, elle restera boiteuse ou paralysée de quelque partie du corps. Cette maladie ne rend pas absolument la femme stérile. Si la matrice s'ulcère et que les lochies ne viennent pas comme il faut, la femme aura tous les accidents; traitée promptement, elle guérit dans le cas où les ulcérations ne sont pas étendues. Il faut traiter avec beaucoup de soin les ulcérations utérines; car, étant dans une cavité molle, d'une sensibilité exquise et nerveuse, avec beaucoup de sympathies, le bregma, le cardia, l'intelligence, elles s'accroissent, deviennent malignes, et ne sont pas disposées à se fermer. La matrice devenant étroite à l'orifice, ne laissant pas couler la purgation lochiale et s'enflammant, si le traitement n'est pas appliqué promptement, tont s'aggrave, odeur mauvaise, gonflement du conduit; dans le cas où la matrice n'est pas enflammée, il sort spontanément des matières sentant manvais, livides ou noirâtres, contenant des caillots, et la femme a la purgation lochiale; mais parfois il ne sort rien, ce qui est indice de mort, à moins que promptement on n'ouvre la veine ou lâche le ventre; en ce cas, il vant mieux employer un lavement; si la femme vomit facilement, on peut encore provoquer le vomissement; il est excellent d'uriner et de suer. Pour ces moyens le meilleur moment est celui où besoin en est.

39. (Cas où les lochies sont plus abondantes qu'il ne faut.) Après l'accouchement, la femme a un flux un peu plus abondant qu'il ne faut; cela arrive en effet aussi quand la matrice devient large de l'orifice et que quelques veines qui s'étendent sous la matrice se rompent par l'effort de la sortie

dæus; φλεγμήνωσιν θ) vulg. — 7 κην J. – έν τῷ (τῷ οm. Jθ) τ. vulg. – Ante πάντα addit έκτατης η έδδοματης (sic) ἐοῦσαν θ. – ἔξισι θ. – ὁπὸ μελάνεον pro μελαν ἐὸν θ. – λόχια D. – λοχία J. — ° ἔξισιν θ. – ην vulg. – Je lis εἰ pour ήν. – τόμοι θ. – τέμη νωίς. – την οπ. θ. – κλυσματεσσιν (sic) pro κλ. ποτήσαι θ. — ο εὐέμετος vulg. – εὐάμετος G. – εὐήμετος θ. – κρεῖσσον J. – τούτων vulg. – τουτέων θι – δτε δὲ οἰ ἄριστος Ald., Frob. — ε εἰ vulg. – ην θ. — ε καταρραγεστν (sic) αν τίνουστι θ.

βίης τῆς ἐξόδου τοῦ ἐμδρύου, ! πυρετὸς ἔξει αὐτὴν λεπτὸς, βέρμη τε ἀνὰ πᾶν τὸ σῶμα, ἔστι δ' ὅτε καὶ φρίκη καὶ ἀσιτίη, καὶ βδελύξεται πάμπαν, ² καὶ λεπτὴ ἔσται καὶ ἀσθενής καὶ χλωρὴ καὶ οἰδαλέος, καὶ ἀσιτιεῖ · ἢν ² δέ τι φάγῃ ἢ πίῃ, οὐ πέσσεται · ἐνίῃσι δὲ καὶ κοιλίη καὶ κύστις καταβρήγνυται, καὶ φρίκη ἔχει μᾶλλον. ᾿Αμφὶ δὲ ¹ ταύτης ὧδε ἔχει.

40. 'Ην δὶ ἐχ τόχου ἐούσῃ συμφραχθῆ τι τοῦ αἰδοίου, ἤδη δὲ καὶ τοῦτο εἶδον, ἢν ἐλχωθῆ τὸ στόμα τοῦ αἰδοίου, καὶ ἐπειδὰν ελκωθῆ ἐν τῷ τόχο βιησθὲν ὑπὸ τῆς ἐζόδου τοῦ παιδίου, ἐγένετο ἔχελόν τι ἄφθη, καὶ ἐφλέγμηνε κάρτα, καὶ τὰ χείλεα ὑπὸ τὴς ¹φλεγμάνσιος ξυνέπεσε πρὸς ἄλληλα καὶ ἐλάβετο ἀλλήλων, ἄτε ἡλχωμένα ἐόντα. εκαὶ θίξις γίνεται καὶ μύχης, δς ἄμφω τὰ χείλεα ἔχει ξυνδήσας, ἄτε τῆς καθάρσιος ἀπολελαμμένης εἰ δὲ ἐχώρεεν ἡ καθαρσις, οὐκ ὰν ἐμυχώθη τὰ εἴλχεα νῦν δὲ ἐπιβρεῖ, καὶ παχύνεται ἀλλωκότω σαρχί. Ἰῆσθαι οὖν ὡς τὶ ἐν τῷ ἄλλω σώματι, καὶ ἐς ὡτειλὰς ἄγειν τὸ δὲ χωρίον λεῖον ἔστω καὶ ὁμόχροον. Ἡ Φροντὶς ἔπασχε ταῦτα ὰ πάσχουσιν ¹¹ αἱ μὰ ἀποχαθαιρόμεναι τὰ λοχεῖα, καὶ ἐπὶ τού-

1 Πυρετός (addit δὲ D) καὶ ρίγος έξει (έχει θ) vulg. - καὶ ρίγος de vulg. ne me paraît pas pouvoir être gardé, non-seulement à cause de λεπτὸ; qui ne peut se rapporter à ρίγος, mais encore à cause du sens, θέρμη et φρίκη excluant ρίγος. — 2xai om. DFGHIJK. — 3 γάρ pro δè D. — 4 τησδε θ. δ' θ. - ἐούσης vulg. - ἐούση θ. - ἐμφραχθή J. - ἐλκεωθώσι C. - ε ἐλκεωθή C. - τω Co. - τ om. vulg. - ixellov DFGHIK. - sixelov C. - τη pro τι C. άφθη D. - φλέγμηνε (sic) C. - γ φλεγμάντυος FGHIO, Ald. - φλεγμάντιος ήμμένα (sic) G. - είλχωμένα θ. - * καὶ ψύξις (θίξις pro ψ. C) δὲ (δὲ om. C) γίνεται (γίγν. C) (καὶ ψ. δὲ γ. οπ. θ) καὶ μεμύκει (μυκηι sic θ; μυκησσός sic C) άμφω τὰ χείλεα (addunt έχει Cθ) ξυνδήσασα (ξυνδ. om. K; ξυνδήσαντα Foes in not., Lind.; συνδήσας θ) τὸ (τῶ pro τὸ Η; τε pro τὸ C; άτε pro τὸ θ) τῆς καθάρσιος (καθάρσηος C) ἀπολελειμμένης (ἀπολελαμμένης CDFGHIKO, Cordæus) vulg. - Tous les éléments de la correction sont fournis par les mss. C et θ: θίξις au lieu de ψύξις; μυχησσός, c'est-à-dire μύκης δς, au lieu de μεμύκει; ξυνδήσας de θ, ce masculin étant expliqué par μύκης, ensin le τε de C se joignant avec l'a final de ξυνδήσασα et reconstituant ἄτε fourni par θ. Il y a dans Gal. Gl. la glose μήκη, μύσις. Faudrait-il rapporter cette glose à la leçon de θ, μύχη? — *χείλεα L.-Gal. Gl. : εμυχώθη, Διοσχουρίδης μέν φησι, τὸ συνέμυσεν, οι πλείστοι όὲ τὸ έπιφύσεις έσχε πλαδαράς, ώσπερ και οι μύκητες. - και (και οπ. 6) ι. ούν (γούν J; ούν om. C) vulg. — 10 τφ om. C. - ώτιλάς 6. - δέ om. D. - χωρείου D. - δμόχροον (δμόχρονον DJQ), εἰ (ή C) φραντίς επασχε δὲ (δὲ om. C)

de l'enfant; il y a une sièvre légère, de la chaleur sur tout le corps, parsois du frissonnement et de l'anorexie; la semme a du dégoût pour tout, elle maigrit, s'assaiblit, pâlit, s'œdématie, et perd l'appétit; mange-t-elle ou boit-elle quelque chose, la digestion ne s'en sait pas; chez quelques-unes même lé ventre et la vessie sont éruption, et le srissonnement augmente. Tel est l'état dans ce cas.

40. (Adhérence des parties génitales, suite d'ulcérations, C'est l'absence des lochies qui permet à ces adhérences de se former. L'auteur rapporte le cas d'une de ses malades.) Après l'accouchement, les parties génitales se ferment par quelque adhérence; j'ai, en effet, vu cela aussi survenir lorsque l'orifice des parties s'ulcère. L'ulcération avant été produite dans l'accouchement par l'effort de la sortie de l'enfant, il survint quelque chose de semblable à un aphthe; l'inflammation fut forte, et les lèvres, par l'inflammation, vinrent au contact et contractèrent adhérence l'une avec l'autre, vu qu'elles étaient ulcérées. Il y a contact, et il se forme un champignon qui tient réunies les deux lèvres, parce que la purgation lochiale est supprimée. Si la purgation allait, les plaies ne deviendraient pas fongueuses; au lieu qu'une fluxion survient qui s'épaissit en une chair contre nature. Il faut traiter ces ulcérations comme dans toute autre partie du corps et les mener à cicatrisation, de sorte que la place soit lisse et de coloration uniforme. Phrontis éprouva ce qu'éprouvent les femmes chez qui la purgation lochiale ne se fait pas; de plus elle eut de la douleur dans les

ταῦτα (ἡ γυνὴ πάντα pro ταῦτα θ; post ταῦτα addit ἡ γυνὴ πάντα C) & vulg. – Sans parler de εἰ φροντὶς, qui va mal avec l'impératif ἔστω, on reconnaît aisément qu'il s'agit d'une observation particulière que raconte l'auteur. Mais le verbe ἔπασχε est sans sujet; et il est très-difficile de savoir quel était le véritable texte. Je suppose que dans εἰ φροντὶς il γ a un nom propre caché; alors je supprime le δὲ avec C. — "αἰ μῆτραι (μὴ pro μῆτραι θ) (post μῆτραι addunt οὐκ Cordæus, Lind.) ἀποκ. vulg. – λόχια CD. – λοχία J. – τούτσθειν θ. – ψηλαφωθείσα D. – ψηλαφωείσα (sic) Q'. – ψιλαφώσα Ald. 3 οἱ Cθ, Lind. – οἱ om. vulg. – ἔνμπέφρακτο C. – συνεπέφρακτο θ. – ἔφρασθε vulg. – ἔφρασε D, Cordæus, Lind. – ἀπεκαθήρατο CIθ, Cordæus. – ἀποκαθήρατο Vulg.

πέσεσιν ήλγει το αίδοϊον, και ψηλαφώσα έγνω ότι οί ξυνεπέφρακτο και έφρασε, και μελεδαννομένη άπεκαθήρατό τε και δγιής 'έγένετο και φορός 'εί δὲ μή ἐμελεδάνθη, μηδέ οί ἡ κάθαρσις ἐρράγη αὐτομάπη, το έλκος μέζον ἐποίησεν 'άν, και ἐκινδύνευσεν, εἰ μή ἐμελε-δάνθη, καρκινωθήναι τὰ έλκεα.

41. Εί δ' δρμηθείη γυναικί λοχείη κάθαρσις ώς ές κεφαλήν, θώρηκά τε και πλεύμονα, γίνεται γάρ και τουτο, θνήσκουσι πολλάκις ειτίκα, ήν ίσγηται· εί δὲ γωρέοι κατά στόμα ή ρίνας καλώς, εξάντης γίνεται • εὶ δὲ όλίγον ή νοῦσος χρονιωτέρη γένοιτο, πάσχοι 🐿 ή γυνή όχοια είρηται άμφι της παρθένου, 🧌 τὰ ἐπιφαινόμενα πρώτα ώρουσεν άνω ή δε γυνή πλέονα χρόνον περιέσται της παρθένου, και βληγρότερα τὰ παθήματα έσται οἱ, μέχρις οδ δ πλεύμων διάπυος γένηται. ^{7 *}Ην δε μή χωρέη οι ή λοχείη κάθαρσις κατά τὸ στόμα, ⁸ άλλ' άνω δρμηθείσα τράπηται, κεκρύψεται τὰ λοχεία καὶ οδ γωρήσει, κατά γε δίκην, και βήξ υπολήψεται και άσθματα, και πληρευμένου τοῦ πλεύμονος ύπὸ τοῦ αξικατος πονήσει τὸ πλευρόν πάρτα και *τὸ μετάφρενον, και δταν βήξη, ξηρὸν ἀποδήξεται, άλλοτε δὲ ἀφρωδες πτύσεται τοῦ δὲ γρόνου προϊόντος, πτύαλον * ἐπιφαίνεται ύπομελαν εόν και θολερόν, και τὰ στήθεα πῦρ ἔχει τοῦ ἄλλου σώματος 11 πλέον, οξα τοῦ αξματος θερμήναντος αὐτά · καὶ πυρεταίνει ή γυνή, και ή γαστήρ οί στεγνή έσται, και ασιτήσει και Αγρυπνήσει, και βδελύζεται, και οδ περιγίνεται, αλλά θανείται έν

¹ Exivero C. - popén (sic) C. - euedávon DFGHIJK, Ald. - oin pro of n DFGHI, Ald. - xabáponac FGHI, Ald. - re pro to DHK. - 2 av 8. - av om. vulg. - καὶ (καὶ om. CDFGHIJK, Ald.) μὴ ἀνεῖσα (ἀνεῖσα μὲν pro μὴ ἀν., C άνισα, DFGHtJK, Ald; μή άν. om. θ) έκινδύνευσεν ές τὸ (εί δὲ μή έμελάνθη pro ές τὸ, C ἐμελεδάνθη, DFGHIJK, Ald.; εὶ μὴ ἐμελεδάνθη θ) χαρχιν. wilg. - δρμιθείη C. - λοχίη CD. - πν. DRK. - γάρ (addunt καὶ 6, Lind.) τούτο, καὶ (καὶ om. θ, Lind.) θν. vulg. - αὐτίκα ἐν τάγει pro πολλ. αὐτίκα C. -- εν τάχει pro πολλ. αὐτίκα θ. -- εχωρέει J. -- ρίνας CDEIKL. -- ρίνα vulg. -γίγν. C. — την θ.- χρονιωτέρα DHJ.-γίνοιτο (γέν. CDθ) καὶ πάσχοι vaig.-Le nai, évidemment, doit être supprimé. - ônota 8. - * 7 DFGI. - 7 HE, Ald. έπεμήνια pro έπεφ. L, Cordwes, Lind. – προτα (sic) θ. – άνω δὲ ἡ γυνή C. – βληχότερα, al. manu χρό F. - τὰ om. C. - μέχρι sine οῦ Cô. - πλ. Clo. - πν. wilg. - Earas pro γένηται C. - 7 εί θ. - χωρέοι DFHK0! - οί C. - οί om. vuig.λοχέη CDJ.-τὸ om. Co. — & λλά €. - ορμ. om. 0. - τραπήναι νης. - τραπήται Valic. Codd. ap. Foes in net., Cordans. - τράπηται CL6, Lind. - Χόχια CD. λοχία J. - χωρήση FGI, Ald., Frob., Cordaus, Lind. - λικήν (sic) 6. - ασθμα

parties, et, touchant, elle reconnut qu'il y avait obturation; elle le dit, et, traitée, elle eut ses lochies, guérit et resta féconde. Si elle n'avait pas été traitée et que les lochies n'eussent pas fait éruption spontanément, l'ulcération se fût agrandie, et il y aurait eu danger, le traitement faisant défaut, que les ploérations devinssent carcinomateuses.

41. (Déplacement des lochies, et transport sur la tête, la poitrine, les poumons.) La purgation lochiale se porte à la tête, à la poitrine et au poumon; cela arrive en esset, et souvent les femmes succombent sans retard, s'il y a suppression; mais si un flux se fait bien par la bouche ou par les narines, la malade réchappe. Si la maladie se prolongeait un peu davantage, la femme éprouverait tout ce qui a été dit au sujet de la jeune fille chez qui la première éruption menstruelle s'est portée en haut; toutefois la femme résistera plus longtemps que la jeune fille, et les accidents seront moins intenses jusqu'à ce que le poumon devienne purulent. Mais si la purgation lochiale ne se fait pas par la bouche et qu'elle se tourne en haut où elle s'est portée, les lochies demeureront supprimées, comme cela doit être en effet; de la toux et de la dyspnée se feront sentir; le poumon étant rempli par le sang, le côté et le dos deviendront très-douloureux; quand elle tousse, la toux est sèche; parfois, elle a une exspuition écumeuse; avec le temps, l'exspuition devient foncée et bourbeuse; la poitrine est plus chaude que le reste du corps, attendu que le sang l'échausse. La semme a la sièvre, le ventre resserré, de l'anorexie, de l'insomnie, du dégoût; elle ne guérit pas, mais succombe en vingt et un jours d'ordinaire.

Cθ. - πληρουμένου vulg. - πληρευμένου C. - πνεύμ. CDHK. - Ante πον. addit καὶ C. - * τὸ οm. Cθ. - ἀποδήσσεται vulg. - ἀποδήττεται J. - ἀποδήξεται Cθ-δὲ οm. θ. - πτύεται vulg. - πτύσσεται CDJ, Ald. - πτύσεται FGHIKL. - * φαίνεται CD. - ὑπομέλαν J. - ὑπομέλανον sine ἐδν C. - μελάνεον sine ἐδν θ. - * πολλὸν yulg. - πλέον Cordæus, Lind. - Cette correction me parati fort bonne. - αἰα (sic) θ. - τοῦ C (H, al. manu) θ. - τοῦ om. vu g. - ῥεύματος pro αἴμ. θ. - αὐτὸ vulg. - αὐτὰ L, Cordæus, Lind. - Co ion commandée par la précédente. - βδελλ, C. - μιᾶ C.

μιἢ καὶ εἴκοσιν ἡμέρησιν ὡς τὰ πολλά. Ἡν δέ οἱ ¹ ἡ κάθαρση ἄνω δρμηθεῖσα κατὰ τὸ στόμα μὴ ἔλθη, μηδὲ ἰς τὸν πλεύμονα τράπηται, τρέψεται οἱ ²ἰς τὸ πρόσωπον τὰ λοχεῖα, καὶ ἔσται ἔρυθρὸν κάρτα, καὶ ἡ κεφαλὴ βαρέη, οὐδὶ κινῆσαι αὐτὴν ἔσται πόνων ἄτερ, ² καὶ οἱ ὁφθαλμοὶ ἔρυθροὶ κάρτα ἔσονται, καὶ ἐκ σφέων αἶμα ρεύσεται λεπτόν καὶ ἐκ τῶν ρινῶν 'ἔστιν ἢσιν αἶμα ρέει, καὶ ἢν τοῦτο ἱŋ, ὧδε χρονιωτέρη ἡ νοῦσος γίνεται τοῖσί ² τε οὐασιν οὐκ ὀξέως ἔστι τὸ ἀκούειν ἐκ τῆς νούσου · καὶ ἐκαρδιώζει, καὶ ἐρεύξεται, καὶ ἀλλοφάσσει, καὶ καράνοιαι γίνονται μανιώδεες · ἔστι δ' ἢσι θράσος ὀμμάτων ἰλλωδέων · καὶ ¹ τάλλα πάντα πονήσει, ὅκως καὶ ἐς τὸν πλεύμονα, ὡς εἴρηται, ἢν ἡ κάθαρσις τράπηται, πλὴν οὐ βήζει οὐδὲ πτύσεται τοιαῦτα, οὐδὲ τὸ μετάρρενον ἀλγήσει δμοίως. Μελεδαινομένη μὲν τῆσε τῆς νούσου ὧδε τελευτῆ.

- 42. ^{*}Ην 10 ἐχ τόχου ρόος λαμδάνη καὶ τὰ σιτία ἐν τἢ γαστρὶ μὴ ἐμμείνη, ἀσταφίδα μέλαιναν καὶ ροιῆς γλυκείης τὰ ἐνδον τρίψας, οἰνω διεὶς μελανιχρόω, τυρὸν ἐπιξύσας αἴγειον, καὶ ἄλφιτα πύρινα πεφρυγμένα ἐπιπάσας, εὖχρητον δίδου.
- 43. *Ην 11 δὲ αξμα ἐκ τόκου ἐμέση, τοῦ ἤπατος θρὶξ τέτρωται, καὶ ὀδύνη πρὸς τὰ σπλάχνα φοιτᾳ, καὶ τὴν καρδίην σπᾶται. Ταύτην χρὴ λούειν πολλῷ θερμῷ, καὶ τῶν χλιασμάτων ἃ μάλιστα προσδέ-

¹ Ἡ DHIJK.- ἡ om. vulg.- ἀνορμήσασα (ἄνω όρμήσασα C; ἄνω όρμιθεῖσα θ) vulg. $-\tau$ δ om. Cθ. $-\mu$ ηδ' Cθ. $-\dot{\eta}$ δὲ pro μ ηδὲ L. $-\epsilon$ ξς vulg. $-\dot{\epsilon}$ ς Cθ. $-\pi$ λ. CIJθ, Lind. - πν. vulg. - 2 εἰς DK. - λόχια CDJ. - καί οἱ ἐρ. κάρτα ἔσται Cθ. - βαρείη vulg. - βαρέη θ. - Ante οὐδὲ addit καὶ J. - οὐδὲ κινῆσαι ἄτερ πόνου οίη τε Co. -αὐτὰ pro αὐτὴν Ald. - 3 Ante καὶ addunt ἢν δὲ DFGHIJK, Ald. - of om. C. - ή pro of Ald. - έρυθροί om. (D, restit. al. manu post ἔσονται) FGHJ, Ald. - ἔσοιντο (sic) J. - σφων vulg. - σφέων θ. - ἐρεύσεται (sic) θ_{\bullet} — 4 Estiv (Esti & DGH1K) ofsiv (Hsiv DFGH1JK θ) (Ex thy Insiv C) at. Set (béet C) vulg. $-\kappa\alpha i$ τ' ην τοῦτ' είη C. $-\delta$ δὲ pro τε Cθ. - οὐκ ἀκέως είσακούει θ. - όξεος Ald. - ἀκοῦσαι sine τὸ C. - ἐν τῆ νούσω (νόσω HIJK) vulg. -έχ τῆς νούσου θ. - ε χαρδιώσσει θ. - ἀλλοφρονήσει vulg. - ἀλλοφάσσει θ. παράννοιαι G.-παράνοια C.-γίγν. C.-δὲ C.-οῖσι FHI, Ald., Frob.θάρσος θ. — 7 τὰ ἄλλα C. – πον. πάντα J. – δπως θ. – πν. DFGHJK. – πτύσσεται DJ. - μελεδ. δὲ ὑγιαίνει vulg. - καὶ μελεδ. ὑγιαίνει θ. - μελεδ. μὲν ήδε ύγιαίνει C. — 8 δ' θ. — 9 δ' DFGHIJK, Ald., Cordæus. – $\tilde{\alpha}$ ρα θ. – π εριγίγνηται C. - έσται οἱ ἢ τύφλωσις (ὀφθαλμῶν ἢ ἀχοῆς pro οἱ ἢ τ. Cθ) vulg. - τουπίπαν J. - τησδε om. C. - της om. θ. - νόσου vulg. - νούσου FHIJKθ, Lind. - αί δε

Si la purgation lochiale, s'étant portée en haut, ne s'échappe pas par la bouche et ne se tourne pas non plus sur le poumon, elle se tournera sur le visage, qui deviendra très-rouge, la tête sera pesante, et la semme ne pourra la mouvoir sans douleur; les veux seront très-rouges, et il s'en écoulera du sang ténu. En quelques cas, du sang s'échappe par les narines, et, quand il en est ainsi, la maladie a une durée plus longue. Dans cette affection, l'ouïe devient dure; il y a de la cardialgie, des éructations, du délire, des transports maniaques; en quelques cas, les yeux sont égarés et convulsés. La femme éprouve toutes les soussrances qui surviennent, comme il a été dit, quand la purgation se tourne sur le poumon, si ce n'est qu'elle ne tousse pas et ne crache pas de même; elle ne soussre pas, non plus, dans le dos. Traitée, elle guérit; toutefois les chances de guérison ne sont pas nombreuses; et si elle réchappe, il restera, en général, cécité ou surdité. C'est ainsi que se termine cette maladie.

- 42. (Diarrhée après l'accouchement et remèdes.) Si après l'accouchement (de la Nature de la Femme, § 51) il survient de la diarrhée et que les aliments ne demeurent pas dans le ventre, prenez du raisin sec noir et le dedans d'une grenade douce, pilez, délayez dans du vin noir, ratissez du fromage de chèvre, saupoudrez avec de la farine de blé grillée, et donnez à boire bien mélangé.
- 43. (Hématémèse après l'accouchement, attribuée à une lésion du foie; traitement.) Si la femme vomit du sang après l'accouchement (de la Nature de la Femme, § 52), le lobe du foie est blessé; de la douleur gagne les viscères, et

(sic) pro ωδε J. - τελευτά CFL, Lind. - τελευτή Cordæus. - τελευταί DHIJKO. - ** δ' ἐκ θ. - λαμδάνει CH. - γαστρὶ μείνη vulg. - γαστρὶ μὴ ἐνμένη θ. - χρὴ (χρὴ om. θ) μέλαιναν vulg. - τάνδον Cθ. - τρῖψαι vulg. - τρίψας θ. - οίνω διεἰς (οἰνωδίης sic C) ἐν μέλανι χρῶ (μελιχρόω pro ἐν μ. χρῶ C, θ μελανιχρῶ) vulg. - ἢ τυρὸν D. - αἰγιον C. - πύρρινα FGIK. - πεφριγμένα FI. - ἐπίπασαι (ἐπιπάσσαι FG; ἐπίπασσε CJL; ἐπιπάσας θ) καὶ (καὶ om. θ) εὐκρ. (ἄκρητον C) vulg. - ** δὲ om. C. - ἐμέη CDHKθ. - τοῦ ἡπ. om. L. - ἡ σύριγξ (θρὶξ pro ἡ σ. θ) vulg. - καρδίαν vulg. - καρδίην Jθ.

χεται προστιθέναι, καὶ πιπίσκειν όνου γάλα έπτὰ ἡμέρας ἢ πέντε *
μετὰ δὲ ¹ ταῦτα ² πιπίσκειν βοὸς μελαίνης γάλα ἄσττον ἐοῦσαν, οἰ
οῖη τε εἴη, ἡμέρας τεσσαράκοντα · ἐς δὲ τὴν ἐσπέρην σήσαμον τριπτὸν πιπίσκειν. Ἡ δὲ νοῦσος κινδυνώδης,

44. Το δὲ γάλα *διως γίνεται, εἴρηταί μοι ἐν τῆ γενέσει * * παιδίου τῆ ἐν τόκῳ καὶ τάλλα παραπλησίως. * Ἡν εδὲ γάλα σδεσθῆ, πράσα τρίψας, διεὶς ὕδατι, δίδου πιεῖν * αλὶ τῷ θερμῷ λουέσθω;
7 καὶ πράσα καὶ κράμδην ἐσθιέτω * συνεψεῖν δὲ * καὶ κυτίσου φύλλα, καὶ τοῦ χυλοῦ ροφέειν * πιπίσκειν δὲ τοῦ μαράθρου τὸν καρπὸν καὶ τὰς ρίζας, καὶ κριθὰς ἐπτισμένας καὶ βούτυρον ἐψήσας θμοῦ * καὶ ψύξας, δίδου πίνειν. 'Αγαθὸν δὲ καὶ τὸ ἱππομάραθρον καὶ τὸ ἱπποσένλινον καὶ κύτισος * διρῶ ταῦτα πέντα γάλα πουλὸ ποιέει καὶ * αὕξει * σκυρίαι αἶγες, τυροὶ δὲ μάλιστα * ἀγαθὸν καὶ τὸν ἐλελίσφακον ἐψεῖν,
11 ἀρκευθίδων ἢ κεδρίδων ἀποχέουσα τὸν χυλὸν * καὶ οἶνον ἐπιχέουσα
πινέτω, καὶ ἐς τὰ λοιπὰ ἔλαιον * ἐπιχέουσα ἐσθιέτω * καὶ τῶν δριμέων
καὶ * τῶν ἀλμυρῶν καὶ δξέων καὶ ὡμῶν λαχάνων πάντων εἰργέσθω.
Τὸ δὲ κάρδαμον ἐν οίνω πινόμενον ἀγαθόν * καὶ γὰρ τὸ γάλα καθαίρει * ναὶ τῷ θερμῷ * λουέσθω, καὶ ἀπόθερμον πινέτω. Καὶ ἄγνου καρπὸν ἐν οἴνῳ διδόναι πίνειν * καὶ γάλα πουλὸ ποιέει τεύτλου χυλὸς καὶ
πον ἐν οἴνῳ διδόναι πίνειν * καὶ γάλα πουλὸ ποιέει τεύτλου χυλὸς καὶ * καὶ ἐν οἴνω διδόναι πίνειν * καὶ γάλα πουλὸ ποιέει τεύτλου χυλὸς καὶ * καὶ ἐν οἴνω διδόναι πίνειν * καὶ γάλα πουλὸ ποιέει τεύτλου χυλὸς καὶ * καὶ

¹ Ταῦτα om. θ. — ²π. om. DFG (H, restit. al. manu) IFL. – ἀσατεύσασα vuig. - ἀστιήσασα Lind. - ἀστιον ἐοῦσαν θ. - 3 cin. F. - οιηται (sic). θ. - p. vulg. - τεσσαράκοντα CDHIJKO. - ' ὅπως θ. - γίνηται vulg. - γίνεται Jθ. γίγνεται C. - φύσει pro γεν. L, Lind. - τὰ άλλα C. - παραπλ. om. Cô. -* δὲ θ. - δὲ om. vulg. - πράσσα Ι - πράσω C. - διείς τε (τε om. Cθ) vulg. πίνειν θ. — 6 καὶ ἐν (τῶ pro ἐν Cθ) θ. vulg. — 7 καὶ εἰς βρῶσιν (εἰς βρ. om. C) πράσα (πράσσα C) vulg. – συνέψειν C. — * καὶ om. Co. – κυτισοῦ F. – κυτίσσου \mathbf{D} . – χυτισσοῦ \mathbf{CJK} . – τὸν χυλὸν $\mathbf{C\theta}$. – ροφεῖν $\mathbf{\theta}$. – πιπίσχειν δὲ καὶ τοῦ χυλοῦ τοῦ μαράθρου (μαράθου FGHIJKL), καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν μαραθρείων (μαραθείων FGIJ, Ald.; μαραθρίων D; μαραθίων ΗΚΕ) διζών, και πριθάς Vulg. - πιπίσχειν δε του μαράθρου (μαράθου θ) τον χαρπόν και τάς ρίζας, καὶ κριθάς Cθ.-έπτισμένας Fθ.-έπισμένας (sic) C. - * καὶ om. Cθ.-δὸς πιείν C. - πιείν θ. - ἐππομάραθον CFGHILL, Ald. - πυτισός BL - πύπισσας Β. - χυτισσός CK. - πάντα ταυτα C. - πολύ θ. - 10 άξει FGIIL, Valle. Codd. ap. Foes in not., Ald. - ayet Lind. - a'zet σχώρται · αγέστεροι de (sic) C. -' έξισχυριαι αιγες, τύροι δε (sie) θ. - σκύριαι Ι. - σκυαθγες (sie) pro σκ. αθρες L.-Phrase probablement altérée, mais où je n'ai rien pu trouver qui me satisfit. - paktota áyabóv · ákká xal vulg. - páktota · áyabóv xal Co. - ájan C. — 11 h ànd (ànd om. 6) tuy (h ànd tuy om. C) àpa. (àpasubidity G vulg. - η xeô. om. θ. - Voy. le passage paralièle, de la Nat. de la Femme,

des spasmes saisissent le cardia. En ce cas, laver avec beaucoup d'eau chaude, appliquer les fomentations qui sont le mieux reçues, et donner à boire du lait d'Anesse plendant sept jours ou cinq; ensuite prescrire du lait de vache noire, à prendre à jeun, si elle peut, pendant quarante jours. Le soir, elle boira u sésame broyé. Cette maladie est dangereuse.

44. (Moyens pour rappeler le lait supprimé.) La formation du lait a été expliquée par moi dans la production de l'enfant, lors de l'accouchement, et le reste semblablement (de la Nature de l'Enfant, § 21). Si le lait (de la Nature de la Femme, \$ 93) se supprime, pilez des poireaux, trempes avec de l'eau, et donnez à boire. La femme se lavera aussi à l'eau chaude; elle mangera des poireaux et du chou; en y fera cuire dedans des feuilles de cytise, et elle boira cette eau. On donne en boisson la graine et la racine du feneuil. l'orge mondé, le beurre, qu'on fait cuire ensemble et qu'on laisse refroidir. Il est bon encore d'administrer l'hippomarathron (anethum segetum), et l'hipposelinon (smyrnium olusatrum), et le cytise. Tout cela ensemble rend le lait abondent, les chèvres de Scyros, et les fromages surtout. Il est best encore de faire cuire de la sauge, d'ajouter des baies d'arkeuthos (juniperus phænicea) on de cedros (juniperus oxycedrus), transvaser, ajouter du vin et boire; pour ce qui reste, elle y versera de l'huile et mangera. Elle s'abstiendra de ce qui est acre, salé, acide et de tous les légumes crus. Le cardame (erscaria aleppica), pris dans du vin, est bon; car il provoque le lait; elle se lavera à l'eau chaude et boira l'apothermon (sorte de boisson). Donnez à boire le fruit du vitex dans du vin. Abondance de lait est produite aussi par la décoction de

^{§ 93. –} Ante xe. addit τῶν D. – κεδρίνων DFHIJK, Ald. – κεδρίων C. — " και οπ. θ. — " ἐπιχέασα θ. — " τῶν οπ. J. – Ante ὀξέων addit [τῶν] Lind.— δὲ οπ. J. – γὰρ οπ. C. — " λούσθω FIJK. – ἀπὸ θερμῶν θ. – αινου (sic) pro άγνου θ. — " γάλα πολὸ ποιεῖ (ποιέει θ) (addit xal θ) τεύτλου χυλὸς καὶ σ. ἀπ' αὐτοῦ C (θ, ἀπλύτου). – καὶ ὁ χυλὸς τοῦ τεύτλου γαλὰ πουλὸ ποιεῖ πινέμενος (πινόμενον HI) καὶ σ. ἀπ' αὐτοῦ vulg. – τριμηνιέων CFGIJ, Ald., Frob. – εἰς C. – θυίαν CDFGHilkθ, Ald., Frob. Cordman, Lind.

σησάμου απλύτου και κριθέων τριμηνιαίων, εμδαλών ες θυείαν, τρίψας πάντα, δι^{3 1}όθονίου εκχυλίσας, παραμίξας μέλι ή άμαμηλίδας, είτα έπ' ο'νω μέλανι διδόναι πίνειν.

- 45. **Οταν γυνή τέκη καὶ τοῦ ὑστέρου ἀπαλλαγῆ, διδόναι ἄμεινον, ὑφ³ ὧν μάλιστα καθαίρεται τὰ λοχεῖα, σκόροδα έφθὰ ἢ ὅπτὰ ἐν νου, ὑφ³ ὧν μάλιστα καθαίρεται τὰ λοχεῖα, σκόροδα έφθὰ ἢ ὅπτὰ ἐν νου, ὑφ³ ὧν μάλιστα καθαίρεται τὰ λοχεῖα, σκόροδα έφθὰ ἢ ὅπτὰ ἐν βούληται τουτέων * κάστορα δὲ ἢ νάρδον πινέτω * πίνειν δὲ καὶ κὸς ἢ, ἄμεινον μέλι παραμίσγειν * καὶ κράμδην έφθὴν ὁμοῦ πηγάνος κὸς ἢ, ἄμεινον μέλι παραμίσγειν * καὶ κράμδην έφθὴν ὁμοῦ πηγάνος ἢν νειαίρῃ τἢ γαστρὶ γένηται, διδόναι πήγανος ἐν νειαίρῃ τἢ γαστρὶ γένηται, διδόναι κὸς ἢ, ἀκεινον μέλ πονός ἐν νειαίρῃ τἢ γαστρὶ γένηται, διδόναι δὶ δούεσαι δὲ καὶ διὰ πρίτης ἡμέρης ἐν εὐδίᾳ, * τὸ γὰρ ψῦχος ταύλούσαι δὲ κοὶ διὰ κοὶ δια ἀγρια καὶ ἡμερα · λιπαρὰ δὲ ποιέειν ἄπαντα · δούεσαι δὲ καὶ διὰ τρίτης ἡμέρης ἐν εὐδίᾳ, * τὸ γὰρ ψῦχος ταύλοῦσαι δὲ κοὶ διὰ κοὶ δια ἀγρια καὶ ἡμερα · λιπαρὰ δὲ ποιέειν ἄπαντα · λούεσαι δὲ καὶ διὰ τρίτης ἡμέρης ἐν εὐδίᾳ, * τὸ γὰρ ψῦχος ταύλουσαι ἐν κοὶ διὰ κοὶ ἐν κοὶ διὰ ἐν κοὶ ἐν κοὶ ἐν κοὶ ἐν κοὶ ἐν κοὶ ἐν κοὶ διὰ ἐν κοὶ ἐν κοὶ
- 46. "Όταν τὸ ὕστερον μὴ αὐτίκα *ἀπίῃ μετὰ τὸν τόκον, τῆς νειαίρης γαστρὸς γίνονται πόνοι * καὶ ἐν κενεῶσι, καὶ ῥίγεα καὶ πυρετοί κὴν ἀπαλλάσσηται τὸ ὕστερον, ὑγιαίνει καὶ ἡ γυνή σήπεται δὶ ἔπὶ τὸ πουλύ 10 ἀπαλλάσσεται δὶ ἑκταίῃ ἡ ἑδδομαίῃ 11 ἡ καὶ ἀνωτέρω ἔτι. Τῆ τοιαύτῃ χρὴ διδόναι φάρμακα, ὧν ἀν ἐγὼ γράψω, καὶ πνεῦμα κατ-
- 1 οθονίου τον χυλόν ἐπιχέας (ἐπιχέουσα FGHIJ, Κ ἐπιχέων, Ald.) καὶ (καὶ om. FGHIJK) (τὸν χ. ἐπ. καὶ om. Cθ) ἐκχυλίσας (ἐκχυλήσας C) παραμίξας (παραμάξας C) δε και (δε και om. Co) μελι vulg. -. είτ' έν C. - πιείν C. -Gal. Gl.: ἀμαμηλίδας, είδός τι μεσπίλου πλείστον έν Ἰταλία γενόμενον, ώς και Διοσκουρίδης λέγει • τινές δέ τὰς ἐπιμαλίδας φασίν είναι μήλα σμικρά άγρια. — ² όταν γάρ γυνή DLQ'. - Post όταν addit τοίνυν K. - γάρ pro γυνή FG (H, γυνή al. manu) J. - μή (μή om. θ) ἀπαλλ. vulg. - Ante καθ. addit καὶ J. - λόχια CD. - λοχία J. - όπτὰ ἡ έφθὰ C. - πολυποδίων C. - σιπιδίων FI. - Τηπίων θ. - σιπυδίων J. - επ' άνθρ. (άπανθράχων C6) δε (δε om. C6) δ τι αν (ην pro αν C) β. τ. (τ. δὲ δ τι αν β. Lind.) vulg. — * η κάστορα sine δὲ Cθ. - πινέτω om. θ. - πίνειν om. C. - ή pro δὲ καὶ θ. - καὶ om. C. - νῆστιν θ . - γλυκύς δ ōtvo; $\tilde{\eta}$ vulg. - γλυκύς $\tilde{\eta}$ C (θ , $\tilde{\eta}$ γλυκύς). — * xat θ . - xat om. vulg. - λινοζωστι (sic) θ. - λίνω ζωστή (sic) C. - σπερμάτων C. - τι om. CK. — * θρομβοθή θ.-νιαίρη θ.-νειέρη FGIK, Ald., Frob.-τή νειαιρή γ. Lind. -τη om. C. - πράσσα C. - ε και om. Co. - εὐδία Κ. - εὐδείη C. -⁷ ψύχος (ψύχος θ) γὰρ sine τὸ Cθ. - ταύτχσιν om. (D, restit. al. manu) FG HJL. - ὑπαλείφειν vulg. - ἐπαλείφειν C. - ἐπαλίφειν θ. - Post du. addunt δὲ Lind.; xal J. - χρησθαι om. Co. - · dvin C. - τη; om. (D, restit. al. manu) H. - νιαίρης θ. - νειαιρής Lind. - νειέρης FK, Ald., Frob., Cordeus. - νειε-

bette, de sesame non lavé et d'orge de trois mois; on jette dans un mortier, on pile le tout, on extrait le jus à travers un linge, on mêle du miel ou des amamélides (sorte de sorbe ou de poire, voy. note 1); puis on donne à boire dans du vin noir.

- 45. (Moyens pour faire bien couler les lochies.) Quand une femme avant accouché est délivrée des secondines, il vaut mieux donner ce qui évacue surtout les lochies : de l'ail bouilli ou grillé, dans du vin et de l'huile, avec de petits poulpes et de petites sèches sur des charbons, celui des deux aliments qu'elle voudra; elle boira du castoréum ou du nard; elle boira aussi de la rue dans du vin noir doux, à jeun ou sans vin; s'il n'y a pas de vin doux, il vaut mieux y mêler du miel. Prendre aussi du chou cuit avec de la rue et de la mercuriale, et boire quelques-unes des graines qui sont bonnes pour l'utérus. Si les lochies se coagulent et causent de la douleur dans le bas-ventre, donner des poireaux bouillis, et ce qui est sauvage et cultivé; il faut tout préparer au gras; la femme se lavera tous les trois jours par un temps chaud; car le froid est nuisible en ce cas; après le bain, elle s'oindra; il vaut mieux ne pas user de beaucoup d'eau chaude.
- 46. (Moyen pour faire sortir l'arrière-faix. L'auteur explique comment il est quelquefois retenu.) Quand l'arrière-faix ne s'en va pas aussitôt après l'accouchement, il survient des douleurs au bas-ventre et aux flancs; frissons, fièvres; quand l'arrière-faix s'en va, la femme guérit; il se corrompt' le plus souvent; il s'en va le sixième jour, ou le septième ou même plus tard. Dans ce cas, il faut donner les remèdes que j'écrirai, et retenir la respiration. Ce qu'il y a de mieux, c'est l'armoise, le dictame, la fleur de violette blanche (chei-

ρῆς GI. $-\gamma$ ίγν. C. — * xal θ. - xal vulg. - xενεῶνι θ. - xaν C. - xal pro xħν θ. - Ante ὑγ. addunt xal Cθ. - ὑγιαίνη C. - δὲ πουλὺ (πολὺ C; ἐπὶ τὸ πολὸ θ) vulg. — * ἀπαλάσσετα; Κ. - ἀπαλλάσσηται C. — " \dagger om. Cθ - xal om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - ἀνωτέρω ἐπὶ (ἔτι C) τῆ vulg. - χο \dagger om. Cθ.

έχειν · άριστον ¹ δὲ πάντων ἀρτεμισίη βοτώνη, καὶ δίκτειμον, κεὶ λευκοίου ἄνθος · καὶ ἀπὸς σιλφίου , κράτιστον ἐν δόατε πινόμενες όσου λευκοίου ἄνθος · καὶ ἀπὸς σιλφίου , κράτιστον ἐν δόατε πινόμενες όσου κύαπειτα πέταλα τῆς ἄγνου τρίψας ἐν οίνιο καὶ μέλιτε καὶ ἔλαιον ἐπικάτειτα πέταλα τῆς ἄγνου τρίψας ἐν οίνιο καὶ μέλιτε καὶ ἔλαιον ἐπικάτι τὸ χορίον ἐλλειφθῆ ἐν τῆσι μήτρησι , τοῦτο ὁ δὲ γίνεται , ἢν ραγῆ βτη ὁ ὁμφαλὸς ἢ ἀμαθίη ὑποτάμη ὁ ἡ ὀμφαλητόμος τὰν ὁμφαλὸν τοῦ παιδίου πρόσθεν ἢ τὸ χορίον ἐξιέναι ἐκ τῶν μητρέων , αὶ καὶ κατίσχουσιν ἐν ἑωυτῆσι · τέταται γὰρ τὸ χορίον ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ τοῦ παιδίου, καὶ ὕστερος ἔζεισὶν ὁ ὀμφαλὸς ἐκ τῶν μητρέων · ἢν γὰρι τοῦ παιδίου, καὶ ὕστερος ἔζεισὶν ὁ ὀμφαλὸς ἐκ τῶν μητρέων · ἢν γὰρι τοῦ παιδίου, καὶ ὕστερος ἔζεισὶν ὁ ὀμφαλὸς ἐκ τῶν μητρέων · ἢν γὰρι πρότερος εἰξίη, δι' αὐτοῦ οὐκ ὰν διέλθοι τῷ παιδίφ ἢ τροφὴ, ὅτι ἔξήρτηται ἐξ αὐτέου.

47. "Οταν ο δε εν γαστρι έχουσα φθείρη το εμδρυον μηματον το διμηνιατον εόν, και εξιέναι μη δύνηται, ή δε λεπτή, ταύτης χρά τηνικαῦτα καθήραι το σώμα και πιαναι. οὐ γάρ πρότερον Εειαι τὰ εμδρυα σαπέντα, ήν μή ισχυραι αι μήτραι έεισι και εὐπηγέες.

48. 11 * Ην γυναικί το χορίον έλλειφθή, ήν με εθρύστομοι αί μήτεραι έωσιν, χωρέει ή κάθαρσις έλασσον τοῦ καιροῦ, καὶ ή γκατήρ σκληρή γίνεται καὶ μεγάλη, καὶ 12 περίψυξις γίνεται, καὶ πυρετὸς όξὸς, καὶ πόνος καθ' ἄπαν τὸ σῶμα, γαστρὸς δὲ τὸ κατώτερον τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ βρίθος γίνεται ἐν τῆσι μήτρησι, καὶ στροφή 18 ὡς ἐμδρύου

¹ Δ' έγω J. – πάντων οἶδα (οἶδα οπ. Cθ) ἀρτεμισίην (ἀρτεμησίην FG, Ald.; ἀρτεμισίης C; ἀρτεμισίη θ) βοτάνην (βοτάνη θ) καὶ δίκταμνον (δίκταμνον H) (addit καὶ θ) λευκοΐου ἀνθος, καὶ (καὶ οπ. C) ἀπὸν (ἀπὰς θ) σ. κρ. τν δδ. πινόμενον (πινόμενος θ) vulg. — ² καὶ (καὶ οπ. Cθ) \hbar ν vulg. – ἀποφείγειν Cθ. – ἀσιτεῖν κάπιτα θ. – τρίψαι θ. – ἐπιχέειν C. – ἐπίχεῖν καὶ χλιήραντα (slc) διδόναι θ. – δὸς πιεῖν C. — ³ καὶ οπ. C. – ἔξισιν θ. — ⁴ δὲ οπ. θ. – τι pro τὸ IK. – χορίον τι pro τὸ χ. G. – τι χόριον BJ. – χόριον C. – χωρίον H. – ἐλειφθη (sic) FGI. – ληφθείη C. – ἐνλιφθη θ. – τῆ μήτρη θ. — ⁵ δὲ ὧδε (ὧδε οπ. C) γίν. (γίν. ὧδε DFIJK) vulg. – βίη οπ. θ. — ⁵ η FJ. – ἡ οπ. C. – ὀμφαλιτομος FGHIK, Ald., Frob. – ὀμφαλισόμος, J. – ὁμφαντόμος (sic) C. – ὀμφαλιτομοσιον (sic) ὀμφαλὸν θ. – πρόσθεν ταμεὖσα πρὶν (τα. πρὶν em. Cθ) η (η οπε. C) vulg. – χόριον CD. – χωρίον HK. — ² μητραί τε (τε em. θ) vulg. – τὸ CDH IKθ, Cordæus, Lind. – τὸ οπ. vulg. – κατισχούσιν vulg. – κατίσχουσιν, CHI, Cordæus, Lind. – τὸ οπ. vulg. – κατισχούσιν vulg. – κατίσχουσιν, CHI, Cordæus, Lind. – κατισχούσιν Jlθ. – ἐν. οπ. θ. – χόριον CDL – χωρίεν H. – ἔξίσιν θ. — ³ ἐξίσι vulg. – ἐξίη DJ. – δι' οπ. C. – διέλθη D. –

ranthus); leu dans l'eau, gros comme une sève greeque, le suc de silphion est très-puissant. Si l'arrière-saix ne peut pas sontir, garder l'abstinence; puis piler les seuilles du vitex dans du vin et du miel, verser de l'huile, saire tiédir, et donner à boire à la dose d'une cotyle (0^{litre},27); l'arrière-saix sort (de la Nature de la Femme, § 56). Le chorion demeure dans la matrice; cela arrive quand le cordon ombilical se rompt par une violence ou quand la semme qui le coupe le coupe, par ignorance, avant que le chorion soit sorti de la matrice; l'utérus attire en haut l'arrière-saix, qui est glissant et humide, et le retient en elle-même, car le cherion prend son origine au cordon ombilical de l'ensant; le cordon sort le dermier de la matrice; s'il sortait d'abord, ce ne serait pas lui qui conduirait la nourriture à l'ensant, parce qu'il y est suspendu.

- 47. (Moyen pour faire sortir un fœtus mort à un ou deux mois.) Quand chez une femme enceinte l'enfant meurt à un mois ou deux et ne peut sortir, si elle est maigre, il faut lui purger le corps et lui donner de l'embonpoint; car les embryons putréfiés ne sortent pas avant que la matrice soit forte et épaisse (Comp. de la Nat. de la F., § 19).
- 48. (Chorion retenu, empéchant les lochies de couler.) Quand le chorion est retenu, si la matrice n'a pas un orifice large, la purgation lochiale va moins qu'il ne fant, le ventre devient dur et gros; grand refroidissement, fièvre aiguë, douleur dans tout le corps et surtout à la région sous-ombilicale; un poids se fait sentir à la matrice, et des tranchées comme si un en-

διέλθοι' σπ. θ.-ή τρ. τῶ π. Cθ.-καὶ ὅτι Cθ.-αὐτοῦ θ. -- ελὶ σπ. Cθ.διαφθεέρη θ.-ή διμ. σπ. DK.-ἐἀν C.-ἐἀν σπ. νυἰχ.- καὶ τὰ ὅστερα (τὰ
ϋ. σπ. Cθ) ἔξ. νυἰχ.-ή ρτο ἢ Cθ. -- αὐτίκα Cθ.- καθήραι (sic) k.- πιάναι
CGHK.-ἐξείσισι (sic) C.- ἔμδρια C (ϋστερα, θ).- ἔῶσι θ.- εὐπατέες (sic)
θ. -- πὴν δὰ Κθ.- τυν. σπ. θ.- χόριον CDJ.- χωρίων Η.- ἐλλεφθἢ (sic) C.μὰν ρτο μὴ CDFHLIKθ, Ald.-αὶ μ. εὐρ. CDHΚθ.- ἐῶσι θ.- εἰσχωρέει
FGIK.- ἐσχωρέει D.- χωρέειν C.- ἐλάσεων C.- Ισχυρὴ pro σκληφὴ θ.γίγν. C. -- π ψύξις (περίψεξις Cθ) ἔχει (γίνεται θ) τυὶχ.- Post πυρ. addit
μιν C.- κατὰ πὰν θ.- βρίθος Fl.- γίγν. C.- μήτραισι G. -- μῶς ναὶξ.δες Cl.θ, Cordæus, Lind.- μελανθεῖσα DFGIK, Ald.- χόριον CDJ.- χωι
sίαν ΗΚ.

εόντος, και μελεδανθείσα εκδάλλει το χορίον εν τάχει σεσηπός, και υγιαίνεται.

- 49. ⁴Ην ¹ ἐκ τόκου ἡ μήτρη ελκωθή, ρόδων ἄνθη ἔῆσθαι · διακλυζέσθω δὲ καὶ στρυφνοῖσιν. ⁴Ην ² δὲ ελκωθή τὸ στόμα καὶ φλεγμήνη, σμύγναν καὶ στέαρ χήνειον καὶ κηρὸν λευκὸν καὶ λιδαγωτὸν λαγωῆσι θριξὶ τῆσιν ὑπὸ τὴν γαστέρα μίσγειν, καὶ προστιθέναι ἐν εἰρίω λεῖα ποιεῦντα.
- 50. *Ην * ἐκ τόκου φλεγμήνωσιν αι ιστέραι, πυρετός τσχει τὸ σῶμα βληχρὸς, καὶ ἀχλύς · ἐκ δὲ τῆς κοιλίης οὐδέκοτε ἐκλείπει * τὸ πῦρ · καὶ διψῆ, καὶ τὰ ἰσχία ἀλγέει, καὶ οἰδέει τὴν γαστέρα τὴν νειαίρην ἰσχυρῶς, καὶ ἡ κοιλίη ταράσσεται · ὑποχώρημα δὲ κακὸν * καὶ δζόμενον, καὶ λάζεται τὸ πῦρ σφοδρὸν, καὶ ἀσιτίη ἔχει, καὶ κατὰ τὸ βρέγμα δδύνη, καὶ οὐ δύναται εἰρύσαι τῆς κοιλίης ὁ στόμα-χος ποτὰ καὶ σιτία, καὶ ἀδυνατέει πέσσειν · καὶ ἢν μὴ θεραπεύωνται εἰθέως, *αὶ πλεῖσται θνήσκουσιν, ἡ κοιλίη δὲ αἰτίη. Τῆς ἀκτῆς οῦν τὰ φύλλα ὡς ἀπαλώτατα ἐν πυρῶν κριμνοῖσιν ἑψήσας σιτανίοισιν, ἀκροχλίερον ροφέειν, * καὶ διδόναι μελίκρητον καὶ οἶνον εδαρέά, καὶ τὸ ἦτρον καταπλάσσειν τοῖσι ψυκτικοῖσι, σιτίον δὲ ὡς ἐλάχιστον προσφέρειν, καὶ τὴν γαστέρα ἴστασθαι, καὶ τὴν κεφαλὴν * ἔῆσθαι, ὑποχόνδριον δὲ καταπλάσσειν.
- 51. Μητρέων ποτόν · ⁹ ἢν ἀλγέη ἐκ τόχου, δχόταν ἀλγέη τὴν ἔδρην ἢ ἀλλο τι, ἀρχεύθου χαρπὸν ἢ λίνου σπέρμα καὶ χνίδης τρίδειν, χαὶ διδόναι πίνειν. ¹⁰ ²Ην ἐκ τόχου ἀλγέη, βητίνην τερεδινθίνην καὶ μέλι
- ' Δ' ἐκ θ. ἀνθει DLθ, Cordæus, Lind. ὑήσωσθαι θ. καὶ οπ. Cθ. - ²δ' θ. ἐλκεωθῆ CGHJK. χοίρινον pro χ. C. χοίριον Vatic. Codd. ap. Foes in not. χηνὸς θ. θρηξὶ G. τριζιν (sic) C. τὴν θ. τὴν οπ. vulg. λια (sic) θ. ποιοῦντα vulg. ποιέοντα θ. ποιεῦντα C (H, al. manu). - ³δ' ἐκ θ. ἴχει βλ. τὸ σ. Cθ. οὐδέποτε vulg. οὐδέκοτε C. - ⁴ τὸ οπ. D. νειαιραν (sic) θ. νειαιρὴν Lind. νειέρην FK, Ald, Frob., Cordæus. νειερὴν Gi. - ² καὶ οπ. Cθ. ἀστιά Ald. ἀποσιτίη θ. ἀστιαῖ pro ἀ. ἔχει C. - ἀ pro cò C. εἰρῦσαι θ. εἰρῆσαι Κ. σιτα (sic) θ. ἀδυναταῖει θ. θεραπεύονται θ. - ἀπλεισται (sic) pro ἀ πλ. θ. αὶ πλ. οπ. J. οὖν θ. οὖν οπ. vulg. ἀκλεισται (sic) pro ἀς πλ. θ. αὶ πλ. οπ. J. οὖν θ. οὖν οπ. vulg. ἀκραχλιερὸν Cθ. ἐροῆν θ. - ² διδόναι τε καὶ vulg. καὶ διδόναι Cθ. μελίπητα θ. καταπλάσαι θ. σίτον Cθ. δὲ οπι. C. ἐσθειν vulg. (F, in margeadem manu εἰσφέρειν). προσφέρειν Cθ. εἰσφέρειν D (H, al. manu προσφέρειν) IJKL, Lind. - ³ ἰᾶιται ξε καταπλάσσειν καὶ (καὶ οπ. CDFGHIJΚθ)

fant était dedans. Traitée, la semme expulse promptement le chorion putréfié, et elle guérit.

- 49. (Ulcérations de l'utérus après l'accouchement; remèdes.) Si, à la suite de l'accouchement, la matrice s'ulcère, on traitera avec la fleur de rosier; la femme fera aussi des injections astringentes (De la Nat. de la F., § 84). Si l'orifice s'ulcère et s'enflamme, prendre de la myrrhe, de la graisse d'oie, de la cire blanche, de l'encens, du poil de lièvre de dessous le ventre, mêler le tout, broyer et appliquer en pessaire dans de la laine (De la Nat. de la F., § 55).
- 50. (Phlegmasie utérine après l'accouchement. Traitement.) Si la matrice s'enflamme à la suite de l'accouchement, il y a fièvre légère et obscurité de la vue; au ventre jamais la chaleur ne cesse; la femme a soif; douleur aux hanches; la région hypogastrique est fortement gonflée, et le ventre se dérange. Les selles sont mauvaises et fétides; la fièvre est intense; anorexie; douleur au bregma; l'orifice de l'estomac ne peut attirer les boissons et les aliments; et la digestion ne se fait pas. Si le traitement n'intervient pas aussitôt, la plupart succombent, et c'est par le ventre. Prendre des feuilles très-tendres de sureau et de la grosse farine de blé de trois mois, faire cuire et donner à boire tiède (De la Nat. de la F., § 57). Donner aussi de l'hydromel et du vin aqueux, appliquer des cataplasmes refroidissants sur le basventre, manger aussi peu que possible, arrêter le flux de ventre, traiter la tête, mettre des cataplasmes sur l'hypocondre.
- 51. (Différents moyens pour les souffrances de l'utérus après l'accouchement.) Boisson pour la matrice : quand il y a dou-leur après l'accouchement, si la douleur se fait sentir au siège ou autre part, broyer la baie de l'arkeuthos (juniperus phœnicea), ou la graine de lin et d'ortie, et donner à boire. S'il y a

τῶν (τῶν οm. CHIK6) μ. τόπον (ποτον sic θ) (καὶ τ. μ. τ. om. Ald.) vulg.— 9 γν ἀλγέη (ἀλυγέη sic C) ἐκ τόκου CFGIJKθ. $^{-}$ γν.... τόκου om. vulg. $^{-}$ τον θ. $^{-}$ άλλ' ὅτι θ. $^{-}$ λινουσπέρμου (sic) C. $^{-}$ λινούσπερμα θ. $^{-}$ κινέτω pro διδ. π. Cθ. $^{-}$ $^{-}$ εκ τόκου γν θ. $^{-}$ τερμινθίνην θ. $^{-}$ χλιαρόν vulg. $^{-}$ χλιερόν Cθ. $^{-}$ χλιαρόν cθ. $^{-}$ χλιαρόν Cθ. $^{-}$ χλιαρόν Cθ. $^{-}$ χλιαρόν νυlg. $^{-}$ γλιερόν Cθ. $^{-}$ χλιαρόν νυlg. $^{-}$ γλιαρόν Cθ. $^{-}$ χλιαρόν Cθ. $^{-}$ χλιαρόν νυlg. $^{-}$ γλιαρόν Cθ. $^{-}$ χλιαρόν Cθ. $^{-}$ χλιαρ

καὶ οἶνον χλιερὸν διδόναι βοφέειν, καὶ ἢν φλεγμήνωστιν αξ μῆτραι, τοῦτο παύσει. ^{*}Ην ¹δὲ ἀλγέη τῶν μητρέων τόπον, ἄμυγδαλῆς τρέψας κικρῆς καὶ ἐλαίης τὰ ἐπαλὰ φύλλα, ^{*} καὶ κύμινον καὶ δάρνης καρπὸν ἢ τὰ φύλλα, καὶ ἄννησαν καὶ ἐρύσιμαν καὶ δρίγανον καὶ νίτρον, ταῦτα μίξας καὶ τρίψας λεῖα, κολλούρια ποιέειν μητρέων. ^{*} ^{*}Ην φλεγμήνωσι καὶ δδύνη ἔχη, βόδων φύλλα, κινάμωμον, κασσίην τρίψας ἐν τῷ αὐτῷ λεῖα, ἐπιχέεν νέτωσον, καὶ ποιήσας φθοἄσκους ὅσον δραχμιαίους, ὀστράκινον κυθρίδιον καινὸν διάπυρον ποιήσας, παρικαθίσας, καὶ περιστείλας ἱματίσισι, θυμιῆν ἐς τὰς μήτρας τοῦτο ὀδύνας παύσει.

52. *Ην * δὲ ἐχ τόχου αἱ ὑστέραι πονήσωσι, βληχρὸν ἔχει τὸ πῦρ, ἔνδοθεν δὲ ἡ κοιλίη ἡ νειαίρη πυριφλεγέθης ἐστὶ, καὶ ἐς τὸ ἰσχιον ἐνίστε ἀποιδέει, καὶ ὀδύνη ἔσχει τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ τοὺς ἐνίστε ἀποιδέει, καὶ ὀδύνη ἔσχει τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ τοὺς σταθἢ ἡ κοιλίη, ἐξαίφνης θνήσκει. "Όταν οὖν ὧὸε ἔχη, χρὴ ψύχειν τὴν κοιλίην, φυλασσόμενον ὅκως μὴ φρίξη τπινέτω 'δὲ, ἢν μὴ ἔστηται, τὸ ἀπὸ τοῦ κρίμνου ἡ ἄρτου, ἡ ἀλητον : ἡοφέειν δὲ, σίδης τοῦνώδεος τὸν χυλὸν κεράσας ὕδατι, ἐπίπασσε λέκιθον φακῶν καὶ τοῦτο ἔψει, ⁷μίσγων φακὸν καὶ κοίκινον καὶ δλας καὶ ἔπιπίνειν ὅξος, τοῦτο διδόναι ῥόφημα ψυχρὸν, καὶ φακῆν ὀξέην, καὶ ἐπιπίνειν

¹ Δεμή (μηδε pro δε μή L) (μή δε pro μή CHK; μή om. 6) άλ. τι (τι om. C) τῶν μ., ποτὸν (τόπον Cordæus; τόπων Foes in not., Lind.) vulg.- ἀμυγδάλας ▼alg.-άμυγδαλής D.-άμυγδαλάς Η.-άμυγδαλάς Κ.-άμυγδάλης J.-άμύγδαλα C_{-} = π ixpàς π ixpãς π ixpãς om. C) τὰ vulg. - ἀπαλλὰ F. - 2 καὶ κύμινον καὶ δάφνης καρπὸν ή τὰ φύλλα Cθ. -καί.... φύλλα om. vulg.- άνισον CDHJ.- άνησον Κ.- λίτρον μίξας ταῦτα πάντα λία θ. - πολλύρια Cθ. - πολ. π. μ. om. L. - πολλ... λεία om. (D, restit. al. manu) FGHIJK .- 3 hv δè Lind .- xai x gv. 6 .- x gv. CD .- x gváu. Ald - xai (xai om. C) κασσ. (κασίην C) vulg. - λία θ. - ἐπιγεῖ vulg. - ἐπιγεῖν FGHILθ. Lind. έπιχέειν C. - νέτωπον, in marg. άντὶ τοῦ ἀμυγδάλινον θ. - φθοϊκούς C. - τρο-Tigroug DQ'. - xulpidion 0. - yurpidion veilg .- xendy C. - replicabilen Co. - reproxidaç 0. - imariorç C0. - bujustobas C. - bujuadoas 0. - eiç C. - xaves 0. -- 46' 0. - νιαιρα (sic) 0. - νειαιρή Lind. - νειέρη FK, Ald., Frob., Cordæus. - νειερή GI. - είς D. - ἀπιδέει C. - καὶ ἡ όδ. D. - ἔχει ΗΚ. - νιαραν (sic) 6. - νειαρήν Lind. - vetépny FGIK, Ald., Frob., Cordæus. - xai èç (èç om. 0.) τοὺς vulg. - ὑποχωροῦντα τulg. - ὑποχωρεῦντα C. - ὑποχωρέοντα θ. - ὑμή om. Cθ. θνησκέτω τάνω δὲ έχει ψύχειν τὴν C. - οὖν οπ. θ. - έχει Η. - χρή οπ. θ. δπως θ. - φρύξη D. - « δὲ οπ. C. - χρίμνου (χρεμνοῦ θ; χρεθμοῦ CD; χρηθμνοῦ FGHIJK, Ald.; κρηθμεῦ L, Vatic. Codd. ap. Foes in not.) (addunt h

douleur après l'accouchement, donner à prendre de la térébenthine, du miel, et du vin tiède; et, si la matrice s'enflamme, cela l'empéchera. Si la région de la matrice est doufoureuse, piler les feuilles tendres de l'amandier amer et de l'olivier, le cumin, les baies ou les feuilles de laurier, l'anis, l'erysimen (aisymbrium polyceratium, L.), l'origan, le nitre, mêler, piler fin, et en faire une injection pour la matrice. S'il y a inflammation et douleur de matrice, prendre feuilles de rose, cinnameme, cassia, piler fin ensemble, verser du nétopon, et faire des pastilles du poids d'une drachme, puis, ayant chaussé jusqu'au rouge un vase neuf en terre, faire asseoir la femme par dessus, la recouvrir de vêtements, et faire une fumigation vers la matrice; cela calmera les douleurs.

52. (Souffrances de l'utérus après l'accouchement, avec fièvre. Traitement.) Si la matrice souffre après l'accouchement, il y a une sèvre saible, mais à l'intérieur le bas-ventre est brûlant, et parsois du gonssement se maniseste à la hanche; de la douseur se sait sentir au bas-ventre et aux slancs; les déjections sent bilieuses et sétides; et; si le slux de ventre n'est pas arrêté, la semme meurt soudainement. Quand il en est ainsi, il saut resroidir le ventre tout en évitant de causer du frisson. Si la diarrhée ne s'arrête pas, elle boira la préparation au gruau, ou la préparation au pain, ou la farine; pour potage, elle prendra le jus d'une grenade vineuse, le coupera d'eau, le saupoudrera de farine de lentilles, et ser cuire, mêlant des lentilles, du cumin, du sel, de l'huile et du vinaigre; ce potage sera donné froid ainsi que la bouillie acide de len-

καὶ ἐπὸ τοῦ κρημνοῦ FGHI, J ἢ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ κρίμνου, Κ κριθμοῦ, LQ sine καί) τρωγένω (ἢ pro τρ. Cð; addit δὲ post τρ. Lind.) ἀρτον (ἄρτον HIJO, Aid.; ἀρτον οπ. L., Lind.) (addit ἢ θ) άλητον vulg. - ροφείν θ. - ἐπίκωσος δὲ (δὲ απ. C) λεκίθω (λεκίθους Lind.; λεκίθου J; λέκιθον CHθ; λεκίθω sic FGIK) φακὸν (ώῶν Lind.; φακῶ C; φακῶν θ, Cornar.) καὶ (καὶ οπ. Cð) τούτω (τοῦτο CFHIKLθ, Lind.) ἔψει (ἔψειν C; ἔψεῖν θ) vulg. — γ καὶ μείσγειν C (θ, μέσγων). - ἔλα Cθ. - ἔλλιον (sic) θ. - φακὴν vulg. - φακῆν Κ. - δξείην vulg. - ὀξέιην θ. - δξείαν C. - ἐπιπίνων vulg. - ἐπιπίνειν CFG, Cordæus, Lind. - ἐπὶ πίνειν Dθ. - εὐώδεα Cθ. - Αnte πρ. addit μέλανα θ. - δ' C. - ἢ ὁ πωρετὸς pro ὁ π. λυθῆ Cθ.

οἶνον οἰνώδεα πράμνιον τῶν δὲ ἀλλων σιτίων ἀπέχεσθαι χρὴ ἔστ' ὰν ὁ πυρετὸς λυθῆ. ἢν ¹όὲ δοκέῃ, καὶ λούεσθω ἢν δὲ ἀσθενὴς ἢ, πίνειν πάλην ἀλφίτων 'ἢν ²όὲ ἀκιδνοτέρη ἢ, ἐν ὕδατι ψυχρῷ σιτίον ³όὲ προσφέρεσθαι κοῦρον, ὅ τι μὴ ἰνήσεται, ὅταν τὸ πῦρ μεθῆ. Ἡ δὲ νοῦσος όξέη τε καὶ θανατώδης.

53. *Ην * δὲ φλεγμήνωσιν αι ὑστέραι λεχοῖ, πίμπραται ἡ κοιλίη καὶ μεγάλη γίνεται, καὶ πρὸς τὰ ὑποχόνδρια πνὶξ ἔχει. "Όταν ὧδε ἔχη, καταπλάσσειν βρύω τῷ θαλασσίω, δ ἐπὶ τοὺς ἰχθύας ἐπιδαλλουσι, κόψαι δὲ ἐν * ὅλμω · καὶ ξυμμίσγειν ὡμήλυσιν καὶ σποδιὴν κληματίνην καὶ λίνον φώξαντα, αλεῖν δὲ ταῦτα καὶ ἀναφορύξαι ὅξει καὶ ἐλαίω, ποιέειν δὲ οἶον κυκεῶνα παχύν · ταῦτα ἐψεῖν [†] ἔως οἶον χρήζη, ἐγκαθιννύσθω.

54. ⁴Ην ⁸ δὲ λεχοῖ φλεγμήνωσιν αἱ ὑστέραι, οἰδέουσι, καὶ ὁκόταν τὰ λοχεῖα ἐμμείνη, κρύδδην τείνονται, ⁹ γίνεται δὲ ἐπὴν πυκνωθέωσιν ὑπὸ ψύχεος. Ταύτησιν ἢν μὲν ¹⁰ ἐπιψύχωνται, ἀλεαίνειν ἢν δὲ πυριφλεγέες ἔωσιν καὶ τὸ ψῦχος ἀρῆ, προσθετὸν ποιέειν ὅ τι φλεγμασίη ἐναντιοῦται, καὶ λούειν, καὶ πυριῆν, καὶ φάρμακα προσάγειν, ὧν ἀν ἐγὼ γράψω, ελκειν τε ἀτμίδα ἐς τὸ στόμα καὶ ἐς τὰς ρῖνας.

1 Δε om. C. - και λ. om. C. - λούσθω θ. - ήν δε ασθενώς έχη, πίνειν δίδου τὰ ἄλφιτα (πάλην ἀλφίτων Vatic. Codd. ap. Foes in not.) vulg. - ήδε ἀσθενής ή (ήν δ' ἀσθενήση θ) πίνειν πάλιν ἀλφίτων Cθ. — 2δ' θ. – ἀχυδν. Vulg. – axiδv. CDFHKe, Cordaus, Lind. - σιτίον F. - σίτα C. - 3 δè om. C. - προσφερέσθω Cordæus, Lind. - κουφα C. - είνήσεται vulg. - εἰρήσεται JL. - σινήσεται C.-εἰρύσεται Codd. Regg. ap. Foes in not.-ἡνήσεται θ.-ἰνήσεται Cordæus, Lind. - δξείη vulg. - δξέη θ. - τε om. C. - Δε om. Cθ. - λέχοι CFGHIJK, Ald. - λέχους D. -πίμπλαται vulg. - πίμπραται De, Cordæus, Lind. — 5 ολ. CFL - συμ. θ. - ξυμμίγειν C. - ώμήλυσι θ. - ώμιλίσι J. - ώμολίσι Η.- ωμιλίσιν FIK.-σποδίην GHIK, Ald., Frob.-λίνον CK.-φόξαντα FGH. – $\varphi \omega \sigma \alpha v \tau \alpha \theta$. — $\epsilon \beta \alpha \lambda \epsilon \tilde{v} v ulg. – <math>\tilde{\alpha} \lambda \epsilon \tilde{v} v$ (sic) θ . – $\tilde{\sigma} v \omega \rho r \sigma \delta \xi$. $v \alpha \delta \delta \lambda$. J. - ποιέειν θ. - πιείν G, Ald. - ποιείν vulg. - οίνον pro οίον DK. - έψειν C. -τως vulg. - έως θ. - γενέσθαι vulg. - γένηται Cθ. - καὶ om. Cθ. - θερμότατον DHK. - χρίζη θ. - χρήζει F. - χρήζοι D. - Post χρ. addit καὶ C. - έγκαθιγνῦσθαι vulg. - έγκαθίζεσθαι Lind. - έγκαθινύσθαι (D, al. manu έγκαθιγνύσθαι) ΓΗΙ. - έγκαθινύσθαι Κ. - έγκαθίννυσθαι С. - έγκαθιννύσθω θ. - 8 δε οπ. $C\theta$. – λέχη K. – δέχοι (sic) θ . – λέχοι CDFGHIJ, Ald. – δταν $C\theta$. – λόχια CD. – λοχία J. - εμμένη C. - γίνονται pro τείνονται θ. - ο γίνονται (γίγν. C) valg. - γίνεται Cordæus, Lind. - Bonne correction. - ήν C. - πυκνωθέωσιν C4. - tilles; elle boira par-dessus du vin fort de Pramné; quant aux autres aliments, elle s'en abstiendra jusqu'à ce que la fievre ait cessé. Si on le juge convenable, elle pourra se baigner. Estelle faible, qu'elle boive de la fine fleur de la farine d'orge; sa faiblesse est-elle encore plus grande, elle la boira dans l'eau froide. Elle prendra, quand la fièvre sera tombée, des aliments légers qui ne dérangent pas le ventre. Cette maladie est aiguë et très-grave.

53. (Phlegmasie utérine chez une nouvelle accouchée. Traitement.) Si la matrice s'enflamme chez une nouvelle accouchée, le ventre s'échauffe et devient gros; de l'oppression se fait sentir aux hypocondres. Quand il en est ainsi, appliquez des cataplasmes avec la mousse marine qu'on jette sur les poissons; cette mousse aura été pilée dans un mortier; on y mêlera de la grosse farine de grain non grillé, de la cendre de sarment et de la graine de lin grillée; on moudra tout cela, on pétrira avec du vinaigre et de l'huile, et on fera comme un cycéon épais; on cuira jusqu'à ce que la préparation prenne la consistance de la graisse, et on l'appliquera en cataplasme aussi chaude que possible. S'il le faut, on prescrira des bains de siége.

54. (Autre cas de phlegmasie utérine chez une nouvelle accouchée. Traitement.) Si l'utérus s'enflamme chez une femme en couche, il se tuméfie; et, les lochies séjournant, il se distend secrètement. Cela arrive quand il a été condensé par le froid. Dans ce cas, s'il est refroidi, il faut le réchauffer; s'il est brûlant et que le froid cesse, faire un pessaire qui s'oppose à l'inflammation, laver, fumiger et administrer les médicaments que j'écrirai; aspirer de la vapeur dans la bouche et dans les narines.

πυχνωθώσεν vulg. – ἀποψύχεσθαι pro ὑπὸ ψύχεος θ. — ¹⁰ ἀποψύχωνται θ. – περιφλιγέε; vulg. – πυριφλεγέες Cθ. – ἐῶσιν FGIKθ, Ald., Frob. – ἄπτη pro ἀφη θ. – προσθετὰ DGHJK. – πρόσθετα C. – ὰ pro ὅ τι θ. – ἐναντιεῦται C. – λούειν ἄμα (ἄμα om. CDHKθ; πυχνὸν erasum al. manu pro ἄμα I) vulg. – πιεῖν pro πυριῆν DK (FJ, πίνειν). – πυριῆν C. – πυριᾶν θ.

- 55. *Μι δε πνέγωσι, φακούς ¹ εψεῖν ἐν δξει και δλι και δριγάμφ πολλῷ, και όλκὴν ποιέεσθαι, και τὴν λινόζωστιν ἐσθιέτω, και ἐν τῷ χολῷ λεπτὸν ἄλητον βοφείτω.
- 50. ²⁴Οταν δὲ τάχιστα τέκη, πρίυ σὴν δδύναν έχειν, πρόταρος διδόναι τῶν φαρμάχων, όσα τὰς διτέρας παύει τῆς δδύνης, καὶ σιτέα διαχωρητικὰ προσφερέσδο. ^{8,2}Ην δὲ ἡ γαστήρ θερμαέκηται, ὑποκλύξετν ὅτι τάχος.
- ' Εψειν C.- άλικά pro άλι και C. άλικά pro άλι δ. όλκην Ald. λινοζώστιν (sic) F. - λινόζωστιν DH. - λινοζώστιν vulg. - Εσθιέσθω (sic) I, Frob. δοφέειν C. - δύφειν (sic) θ. - 2 δτ' αν (δτι DQ', Lind.) (addit δε θ) τάχιστά τε (τε om. D; δè pro τε Lind.) και (τέκη pro τε και θ) πρίν vulg. - έχη C. παύσει C. – προσφέρεσθαι DJ. \rightarrow 3 καὶ (καὶ om. Cθ) ην (addit δὲ θ) ή (ή om. C) γ. φλεγμαίνηται (φλεγμήνηται DH; θερμαίνηται θ, Vatic. Codd. ap. Foes in not.) vulg. — 4 δ' αἱ Ϳθ. – ἐμπλησθώσι vulg. – ἐμπλησθέωσι C. – φύσα ἐνγίνεται 0. - έλωσου J. - 5 φλέγμα C. - και άκρ. D. - άκρευνες F. - άναπλουν CDFGI JK. - άνακυρχανάται θ. - κιρνάται DHK. - Erot., p. 230 : κυρχανάται, ταράττεται. – τρεῖς $\hat{\mathbf{D}}$. — ε καὶ pro οὐδ' θ . – όδυνᾶται $\mathbf{J}\theta$. – νιαιραν (sic) θ . – veraiphy Lind. - νειέρην PGR, Ald. Frob. - 7 xal Co, Lind. - xal com. vulg. - ol pro εl J. - δάχνοιτο βέον ΗΙΚ (θ, βαίον sic). - δάκνει G - δλκοι vulg. - έλχοιτο pro έ. τὰ H. - έλχοι Lind. - τὸ pro τὰ CDGθ. - ἀμφιδηιον (sic) θ. - ἀμφιλήτμα (D, al. manu ἀμφίδεα) FG (H, al. manu ἀμφιλήτμον) IJKL, Vettic. Cod. dp. Foes, Ald. - duothitor G. - Erot., p. 100 : duothior, to πέριξ του της μήτρας τραβήλου. Gal. Gl. : άμφίδεον, του στόματος της μήτρας το εν πύπλω άπρον, υπερ και σιπύση χείλεσιν έσικε, κατά μεταφοράν άπό των γυνανικών ψελλίων ώνεμεσμένου, ά καλ τίθτα άμφίδεα καλεύνται από του περιλαμβάνειν εν χύκλω και σίου αμφιδείν. Rufus, de Part. Hum.

- 55. (Remède pour la suffocation causée par l'utérus.) Si la matrice cause de la suffocation, cuire des lentilles dans du vinaigre, du sel et beaucoup d'origan, et en aspirer la vapeur; manger de la mercuriale; faire un potage avec l'eau où elle a bouilli et un peu de farine.
- 56. (Conseils quand l'acconchement se fait trop promptement.) Quand l'acconchement se fait très-promptement, donner, avant que la deuleur survienne, les médicaments qui calment les douleurs utérines, et administrer des aliments qui labhent le ventre. Si le ventre s'échauffe, administrer des lavements le plus tôt possible.
- 57. (Mutries remplie de phlegme; règles pituiteuses; divers accidents. Fraitement.) Si la matrice se remplit de phlegme. des vents s'y développent et les règles coulent moindres, blanches, pitaiteuses; parfois e est un sang ténu, pur, plein de membranes. Parsois encore il y a dérangement, elles paraissent trois sois par mois: à cause de l'humidité la femme ne veut pas avoir de rapports avec son mari, et elle n'a aucun désir; elle maigrit. Elle souffre au bas-ventre, aux lombes et aux aines. Si le flux irrite et ulcère les lèvres de l'orifice utérin, dites qu'il sera de longue durée. Est-il abondant, faire vomir avec la bouiflie de lentilles et l'elfébore; puis faire une infusion dans le nez, et administrer un purgatif. Elle s'abstiendra des aliments dores. Si elle sent des pesanteurs, du froid et de l'engourdissement, donner du lait et du vin de honne odeur; boire à jeun de l'hypéricon, de la graine de lin, de la sauge dans du vin aqueux de bonne odeur ; faire des înjections utérines avec la préparation à la lie; et, si la matrice n'est pas ulcérée, suspendre deux jours ou mois, puis administrer l'injec-

Corp. apeñat., I, 31 : ἀμφίδιον. — °χρ. φ. το β. om. DFG (Η, restit. al. manu) IR. + φαναι δ. – ἢν μὴ (μὴ om. θ) π. εἰη (ἱη θ) vulg. – φάμιον, al. manu κι θ. – σὰν θ. – ἐλεβ. C. – πεῖσαι 'C. — ° ψῆγηται C. – ναρκὰ (sic) C. – ναρκα (sic) θ. — ** σελίνου Lind. – λινούσπερμα θ. – Ante 'iδ. addit και J. – ὕδαρι (ske) C. — σὰν θ: – τρύγει (sic) Cθ. — * μὴ θ, Lind. – μὴ om. vulg. – ἐλκωμέναι vulg. – ἐλκωμέναι 'C, Cordæus, Lind. – εῖλκωμένα θ. – ἐδοι θ. – διαλείποντα θ. – τρὶς Gθ, Ald.

έωσι, διαλιπόντα ήμέρας δύο ή τρεῖς, ¹κλύσαι τῷ ξὸν τῷ κόκκῳ·
μετὰ δὲ τοῦτο, στρυφνοῖσιν ἡν δὲ ήλκωμέναι έωσι, νίπτεσθαι τῷ
ἀπὸ τῆς μυρσίνης καὶ δάφνης ἀφεψήματι, καὶ ἐγχριέσθω τῷ ²ξὸν τῷ
ἀργυρέῳ ἀνθὲι. Ἡ δὲ νοῦσος χαλεπή, καὶ δλίγαι ἐκφεύγουσιν.

58. *Ην ³ δὲ αὶ κοτυληδόνες φλέγματος περίπλεαι ἔωσι, τὰ ἐπιμήνια γίνονται ἐλάσσονα, καὶ ⁴ ἢν ἐν γαστρὶ ἰσχη, διαφθείρει, ἐπειδὰν ἰσχυρότερον τὸ ἔμβρυον γένηται· οὐ γὰρ ῥώννυται, ἀλλ' ἀποβρεῖ. Γνοίης δ' ἀν ³ τῷδε · ὑγρὴ γίνεται, καὶ τὸ ἀποβρέον μυξῶ- ὅες καὶ γλίσχρον οἶα ἀπὸ κοιλίης φέρεται, καὶ οὐ δάκνει, καὶ ἐν τοῖσιν ἐπιμηνίσισιν, ἐπὴν παύσηται τοῦ αἵματος καθαιρομένη, καὶ δύο ⁶ ἡμέρας καὶ τρεῖς βλένναι ἴασιν ἐκ τῶν ὑστερέων, καὶ φρίκη ἔχει, καὶ θέρμη οὐκ δξέη, πλὴν οὐκ ἐκλείπει. Ταύτην κλύσαι ³ τῷ ἀπὸ τῶν δλύνθων καὶ ὑφ' ὧν ὕδωρ καθαίρεται, καὶ δὶς καὶ τρίς · ἐπὴν οὲ ³ καθαρθῆ, στρυφνοῖσι τὸ λοιπὸν χρήσθω · προστιθέναι δὲ τὰ μαλθακὰ, ὑφ' ὧν καθαίρεται φλέγμα, καὶ πυριῆν τὰς ὑστέρας ³ τῷ ξὸν τῷ δάφνη, καὶ κλύζειν τῷ ¹ο ξὸν τῷ δξει, καὶ θυμιῆν, ἐπὴν παύσηται τὰ ἐπιμήνια, τοῖσιν ἀρώμασι · κάπειτ' ἀσιτέειν χρὴ, καὶ ἀλουτέειν, ξυνίτω δὲ τῷ ἀνδρὶ, καὶ σιτία καὶ οἶνον ὀλίγα λαμδάνειν, καὶ ἀλεαίνειν, ¹¹ καὶ βήνικας ἀμφὶ τὰ σκέλεα ἑλίσσσειν, καὶ ἐλαίω ἀλείφειν.

59. 4 Ην 12 οὰ δόερος ἐν τῆσι μήτρησιν ἐγγένηται, πὰ ἐπιμήνια ἐλάσσονα καὶ πονηρὰ 18 γίνεται καὶ προαπολείπει, καὶ ἡ νειαίρη γαστὴρ οἰδέει, καὶ οἱ μαζοὶ στεβροὶ, οὸ μαλθακοὶ, 14 καὶ τὸ γάλα

¹ Κλύσαι τρίς (τρείς D) (κλυσαίτω pro κλ. τρίς θ; κλ. τρίς om. C) ξύν (σύν θ) vulg. - Lisez dans θ κλύσαι τῷ. - τόκω pro κόκκφ D. - είλκωμέναι θ. - έλκωμέναι vulg. - ήλκωμέναι FHIJK, Cordæus, Lind. - έλκεωμέναι (sic) C. ἐωσιν Ιπτεσθαι θ. - νύπτεσθαι C. - 2 σύν θ. - 3 δὲ sine αἰ vulg. - δ' αἱ θ. de al Gal. in cit. comm. Aph. V, 45. - περίπλεες Gal. ib. - έωσι θ. - ωσι C. - 4 ην om. θ. - Ισχει θ. - Post διαφθ. addit δὲ θ. - ἐπην Cθ. - γίνηται J. - ἀλλά C. - $\dot{\theta}$ toose DH. - $\dot{\theta}$ and apométry $\dot{\theta}$. - $\dot{\theta}$ himse $\dot{\theta}$ fixed FK; Ald. - $\dot{\theta}$ role θ . – βλέναι Κ. – ὑστέρων θ . – ὀξεῖα vulg. – ὀξείη DH. – ὀξέη θ . – καὶ pro πλην Hθ. - εκλίπει (sic) C. - κλυζέτω DJ. - κλύτω FGHIK, Ald. - 1 τω θ, Vatic. -Codd. ap. Foes in not., Lind. -τῷ om. vulg. -ἀπὸ τῶν ὁλ. om. (D, restit. -al. manu) FGHIJK. - δλόνθων Cθ. - καὶ Cθ. - καὶ om. vulg. - ἀφ' vulg. - ὑφ' Cθ. - ύδωρ άπαν (άπαν om. Cθ) vulg. - * καθήρης θ. - χρ. om. Cθ. - πυρίη $C. -\pi \upsilon \rho \iota \dot{\alpha} \nu \theta. - \dot{\nu} \tau \ddot{\phi} o m. G. -\sigma \dot{\nu} \nu \theta. - \dot{\nu} \sigma \dot{\nu} \nu \theta. -\theta \upsilon \mu \iota \dot{\alpha} \nu \theta. -\tau \sigma \ddot{\iota} \zeta \theta. -\tau \ddot{\eta}$ σιν J. - άρωστήμασι (sic) G. - κάπιτα θ. - άλουτείτω Cθ. - Post άλ. addit δὲ θ . – xaì συνευδέτω τῶ θ . – δλίγον C. — 11 xaì om. C. – ρηνειχας (sic) θ . – εἰρηνικάς vulg. - εἰρινικάς Cordæus. - ἀρνακίδας Lind. - Gal. Gl. : ῥήνικας,

tion avec la baie du daphné gnidium, puis avec les astringents. S'il y a ulcération, laver avec la décoction de myrte et de laurier, et oindre avec la préparation à la fleur d'argent. (oxyde de plomb). La maladie est fâcheuse, et peu réchappent.

58. (Autre cas d'affection utérine attribuée à la pituite.) Si les cotylédons sont remplis de pituite, les règles sont moins abondantes; la femme devient-elle grosse, elle avorte, quand le fœtus a pris quelque force; car il ne se développe pas, mais s'écoule. Vous vous en aperceyrez ainsi : la femme devient humide; ce qui s'écoule est muqueux et gluant comme la matière du flux de ventre, et n'a rien d'irritant; lors des règles, quand le sang cesse d'être évacué, des mucosités s'échappent de la matrice pendant un jour ou deux; il y a frisson, chaleur non aiguë, mais qui n'a point de rémission. En ce cas, administrer le lavement avec l'eau de figues non mûres et avec ce qui évacue l'eau, et l'administrer et deux et trois sois; après cette purgation, user, pour le reste, d'astringents; appliquer en pessaire les émollients qui évacuent la pituite; fumiger l'utérus avec la préparation de laurier; injecter la préparation au vinaigre; quand les règles ont cessé, faire une fumigation avec les aromates. Puis la femme s'abstiendra d'aliments et de bains et s'unirá avec son mari. Prendre en petite quantité les aliments et le vin, se tenir chaude, s'envelopper les membres inférieurs avec la peau de mouton, et faire des onctions huileuses.

59. (Hydropisie de matrice. Traitement.) Si une hydropisie (De la Nat. de la F., § 2) se forme dans la matrice, les règles deviennent moindres, mauvaises et s'arrêtent avant le temps;

άρνακίδας. - ἐλίσσ. Κ. — 12 δὲ οm. C. - γένηται θ. — 13 γίνονται θ. - πρόσα (sic) ἀπολείπει pro προαπ. θ. - νιαιρα θ. - νειαιρή Lind. - νειέρη FGIK, Ald. - ἐπανοιδέει Cθ. - καὶ οἱ μαζοὶ (μ. οm. θ) στ. (στεροὶ C) καὶ (καὶ om. C,D restit. al. manu, FHIJ; γίνονται pro καὶ Lind.) μαλθακοὶ (καὶ μ. οm. θ) vulg. - De la Nature de la femme, \$ 2: καὶ οἱ μαζοὶ ξηροὶ γίνονται, sans μαλθακοί. Je pense donc qu'il faut lire ici: στεβροὶ, οὐ μαλθακοί. — 14 καὶ τάλλα πονηρῶς ἔχει pro κ. τ. γ. π. Cordæus. - C'est la leçon du livre de la Nat. de la femme.

πονηρόν, και δοκέει εν γαστρί έγεις, και 1 έν τούποισι γιώση άτι postoc fall autrainer of ray sa contract a com pactebuler ψαυούση γάρ ίσχνον και διρούν φαίνεται · και άξιγος και πύρ λαμδάνει. Θουν δ' αν διχρόνος πλείων γίνη ται, όδύνη έχει την νειαίρην γαστέρα και τὰς ίξύας και * τους κενειώνως και τους βουδώνας. Αίττη ή ναύτος έχ τρωσμού γίνεται, χαι έξ άλλων δέ προφασίων, και δταν τά έπι⊷ μήνια χρυφθή. Λούειν χρή πολλώ και θερμώ, και χλιάσματα πρωστιθέναι, ήν ή όδύνη έχη έπην δέ παύσηται, φάρμακον χρή πίσαι κάτω, καί πυριήσαι τῷ * ξὸν τῷ βολίτω τὰς ὑστέρας * ἔπεικα προσθεϊvai " tò ξùν τῆ κανθαρίδι, καὶ διαλείπειν δύο ἡμέρας ἢ τρεὶς ακὶ ἢν ρώμη ίσχη, νετώπφ κλύσαι· καί ήν 6 ή γαστήρ λαπαρή γένηται. καί οί πυρετοί παύωνται καὶ τὰ ⁷ καταμήνια προχωρές κατά λόγος. τῷ ἀνδρὶ ξυγχοιμάσθω, καὶ ἐν τοῖσι προσθέτοισι μενέπω, καὶ μεσηγύς ήμέρης πινέτω κρήθμου φλοιόν, γλυχυσίδης τούς μέλανας χόχχους πέντε, άχτης χαρπόν έν οίνω νηστις και την λικόζωστιν ζοθιέτω ώσ πλείστην, καὶ σκόροδα ώμα καὶ έφθα, καὶ τοῖσι μαλθακοῖει ⁸ πρὸς δπνον χρήσθω, καὶ ποιιλύποσι, καὶ τοῖσιν κλλοισι ⁹μιαλθακοζσι» θαλασσίοισι μάλλον ή κράασι και ήν τέχη, ύγιαίκει.

60. ^{*}Ην 10 δδρωψ γένηται εν σῆσι μήτρησι, τὰ ἐπιμήμια ἐλάσσι» γίνεται καὶ κακίω καὶ διὰ πλέουος χρόνου · 11 καὶ κύει δίμηνον ἢ μιτκρῦ πλέον · καὶ οἰδέει 12 ἡ κοιλίη, καὶ τὰ ἐπικτένιον, καὶ αὶ κνῆμαι,

* Έν om. β. -τούτοις J. - * τοζσιν β. - ψαύουσι C. - καὶ ὑγρὸν om. β. nhaise vulg. -- nhaises Jo, Cordinus, Lind. - yévipton L, Littel. - Ext C. - venpar 0. - veraight Lind. - veregne FGIK, Ald., Cordens. - 3 sous, am, b. νόσος vulg. νοῦσος CJK0, Cordæus, Lind. - προφάσεων C. - λούειν [δε] χρή Lind. – $\chi \rho \eta$ om. θ . – η om. D. – $\pi \epsilon i \sigma \alpha \iota$ C. – $\pi \iota \rho \iota \tilde{\alpha} \sigma \alpha \iota$ θ . — $\epsilon i \sigma \iota \nu$ θ . – $\theta \iota \lambda \delta i \tau \omega$ H. - βολδύτω U. - τό.... ξίνε vm. (BH, restit. al. manu) FGHK. -- à τώ DH. - xabapibi (sic) FGL - τpic 0. - pic $\mu verten verten <math>v$. C_{\bullet} - E_{XR} 0. - e η v v. 6. - λαπαρά D. - γίνεται C. - γίνηται 6. - παύονται vulg. - παύωνται CJ6. Gordæus, Lind. — ' ἐπιμήνια ην θ. - τη pro πρ. Co. - προχωρέει valg. - προχωρέη J, Cordæus, Lind. - καὶ (καὶ om. CHθ) τῷ vulg. - συνκ. θ. - μενέτω, καὶ om. (D, restit. al. manu) FGHIKO, Ald. - μεσίγυ DFG. - μεσηγύ CHIKO. Ald. - μεσσηγύ J. - πρηθμού vulg. - πριθμού C. - καί (καί om. Cd) άκτης walg. - λινόζωστιν CDHK0. - λινοζώστιν villg. - ἐσθίειν C0. - σχόρδα G. πρ. υ. om. Co. - χρησθαι ο. - πολυπασίη vulg. - πολυποδίω Lind. - πουλύποσι θ. — ⁹ μαλθαχοίσι (addit χεήαθω καὶ πουλύπροι θ) καὶ όψοισι (όψοισσι sic F; τοῖσι pro δψ. θ) (xαὶ δψ. om. C) θαλ. vulg. - ην δὲ τέκη (sine xal), ψητής γίνεται Co. — 10 υδρού FGK. - υδερος L. - εδρωύ Co - δ' υ. 6. έλάσσω.... πλείονα om. C. – κακείω θ. – πλείονος vulg. – πλέονος θ. — " καλ

le bas-ventre enfle; les mamelles, loin d'être molles, sont dures; le lait est mauvais, la femme semble être enceinte. Voilà à quoi vous reconnaîtrez que e'est une hydropisie. Mais il y a aussi des signes à l'orifice de l'utérus; car la femme, en le touchant, le trouve mince et humide. Le frisson et la fièvre surviennent. A mesure que le temps se prolonge, la douleur occupe le bas-ventre, les lombes, les flancs et les aines. Cette maladie vient à la suite d'un avortement : elle vient aussi par d'autres causes, et, entre autres, par la suppression des menstrues. Il faut laver avec beaucoup d'eau chaude et appliquer des fomentations quand la douleur existe; a-t-elle cessé, administrer un purgatif et faire à la matrice la fumigation avec la bouse de vache; puis mettre le pessaire à la cantharide, et suspendre pendant deux jours ou trois. Si les forces sont bonnes, injection avec le nétopon; le ventre devient-il vide, les fièvres cessent-elles, les règles marchent-elles convenablement, la femme s'unira avec son mari, se tiendra encore à l'usage des pessaires, et, après l'intervalle d'un jour, boira dans du vin, à jeun, l'écorce de crithmos, cinq graines noires de pivoine, graines de sureau; elle mangera de la mercuriale autant qu'elle pourra, de l'ail cru et cuit; elle usera, pour le sommeil, des aliments mous, poulpes et autres chairs molles, chairs marines plutôt que viandes. Si elle devient grosse, elle guérit.

60. (Hydropisie de matrice, avec grossesse. Traitement.) Si une hydropisie (De la Nat. de la F., § 35) se forme dans la matrice, les règles sont moindres, plus mauvaises et à de plus longs intervalles. La femme reste grosse pendant deux mois

καιρῷ (καίειν pro καιρῷ, D al. manu καιρὸν, FGHIK, Ald.; καιρῷ om. θ) ελάσσονα (ελάσσονος θ) ħ (ħν pro ħ DFGHIK, Ald.; ħ om. θ) μικρῷ πλείονα ἰρ (εἰη CL) (ἰη om. θ), καὶ vulg. – Si l'on fait attention que la lèçon de vulg, et des mss. est inintelligible, si l'on compare le passage parallète de la Nat. de la Femme qui est καὶ κυίσκεται εκάπτοτε διμήνου μικρῷ πλεῖον, si l'on prend en considération le καίειν de beaucoup de mss, ou verra qu'il faut lire καὶ κύει δίμηνον ἡ μικρῷ πλέον. – οἰδέη C. — τη οἰκ. – το om. C. – κνίμαι θ.

καὶ 1 ή όσφύς * ἐπειδάν οὲ συχνὸς χρόνος γένηται, καὶ ἐν γαστρὶ έγη, διαφθείρει καὶ ἐκδάλλει, καὶ ὕδωρ ξὺν αὐτῷ ἐκγέεται, καὶ ἡ γυνή θνήσχει δώς έπι τὸ πουλύ τὸ δὲ αξμα φθείρεται, χαι όδεροῦνται. Ταύτην γαλακτοποτέειν, και των μηκώνων πίνειν, έστ' αν τό ξμβρυον χινέεσθαι δύνηται· έτι δὲ *πρὸ τούτου ώς ἐπιτοπουλὸ διαφθείρεται καλ έξαμβλίσκεται, καλ αξματος καλ δδατος βέουσιν αξ μῆτραι· ταῦτα δὲ πάσχει οὐδέν τι μᾶλλον ἐχ πόνου ἡ ἄλλως. *Τούτω δ' αν γνοίης ότι ύδρωψ έστιν, εί αφασσων τῷ δακτύλῳ όψει τὸ στόμα αὐτέων ἐσχνὸν καὶ περίπλεον ὑγρασίης. *Ην δὲ αὕτη τὸ ἔμδρυον μὴ κατ' άρχάς, άλλ' ήδη δίμηνον, διαφθείρηταί τε καὶ ἀποπνίγηται, ή τε γαστήρ 6ή νειαίρη ἐπανοιδέει, καὶ ἀπτομένη ἀλγέει ὡς ἔλκος, καὶ πυρετὸς μέγας αὐτὴν καὶ βρυγμὸς λαμδάνει, καὶ δδύνη ἰσχυρὴ τοῦ αἰδοίου, καὶ τὴν τνειαίρην γαστέρα καὶ τὰς ἰξύας, καὶ τοὺς κενεῶνας καὶ τὴν δσφὸν δξέη τε καὶ σπεργνή. ⁶Οταν οὕτως ἔγη, λούειν αὐτὴν θερμῷ, ἢν ἡ ὀδύνη ἔχη, καὶ χλιάσματα προσάγειν,. 8 πειρεόμενον δ τι αν μάλιστα προσδέχηται, καὶ φάρμακον καθαρθήριον χάτω · διαλιπείν δε χρόνον, δσον αὐτῆ δοχέει ίχανὸς εἶναι, χαὶ κλύσαι, καὶ ⁹ πυριῆσαι, καὶ τὴν κυκλάμινον ἐν βάκει μέλιτι δεύων προσθείναι πρός τὸ στόμα τῶν μητρέων καὶ τῆς χυπαρίσσου 10 καταξύσας καὶ τέγξας ἐν δοατι, προσθεῖναι ώσαύτως, ἐλάσσονι δὲ

^{&#}x27; 'H om. Co. - δσφυς FGH. - χρόνον J. - έχη έν γ. C. - έχη έν τῆ γ. b. -διαφθείρη Ι. - ἐκδάλλη FGI. - σὺν θ. - ἐκχεῖται θ. - χέεται vulg. - αὕτη pro ἡ γ. Co. - ἐπιτοπολύ vulg. - ἐπὶ τὸ πουλύ CDFHIJK. - ὑδεροῦται vulg. - ὑστερούται, al. manu υδερούται D. - υδερούνται θ. - 2 γαλακτοπωτέειν θ. - καλ τ. μ. om. (D, al. manu καὶ μηκ.) FG(H, al. manu καὶ τῶν μηκ.) IJK. - τῶν $C\theta. - \tau \tilde{\omega} v$ om. vulg. $-\mu \eta x \acute{o} v \omega v$ $C\theta. - x i v \tilde{\eta} \sigma \theta \alpha i$ $\tau \grave{o}$ Embruov $\theta.$ — $^3 \pi \rho \grave{o} \varsigma$ vulg. -πρό θ, Cornar., Foes in not., Lind. - ἐπὶ τὸ πολύ Κθ. - ὡς τὸ πολύ C. έξαμδλήνεται Κ. - έξαμδλίσκεται θ. - έξαμδλύνεται vulg. - καὶ αίμ. om. C. - καὶ ὕδ. om. θ. - ραίουσιν θ. - δὲ om. K. - τοι pro τι C. - 4 τοῦτο vulg. τούτω $C\theta$. – ὕδροψ FGIK. – εἰ om. θ . – ἐσαφάσσων θ . – δψη θ . – αὐτῶν vulg. – αὐτοῦ JK. - αὐτέων θ. - περίπλεων DFGIJK. - ὑγρασίη θ. - 5 δὲ (addit κα ξ L) ἐν (καὶ pro ἐν DFGHIJK, Ald.; ἐν om. Cθ) αὐτῆ (αὐτὴ C; αὕτη DHθ) τὸ vulg. - διαφθείρεται τε καὶ ἀποπνίγεται vulg. - διαφθείρηται τε καὶ ἀποπνίγηται CIO, Cordæus, Lind. — 6 ή om. DFJK. - νιαιρα θ. - νειαιρή Lind. νειέρη FGIK, Ald., Frob., Cordæus. - ἐπανοιδέη J. - καλ. om. C. - άλγέη J.- καὶ pro ὡς Κ. - Ελκεος θ. - αὐτῆ DFIK. - λαμβάνη J. - τὸ αιδοῖον L, Cordæus, Lind. — ' νιαιρανή θ. - νειαιρήν Lind. - νειέρην FGIK, Ald., Frob., Cordæus. – $\delta \xi \epsilon i \alpha$ vulg. – $\delta \xi \epsilon i \alpha$ I. – $\delta \xi \epsilon \eta$ θ . – $\delta \pi \epsilon \rho \chi \nu \eta$ (sic) pro $\sigma \pi$. C. – $\lambda o \nu \epsilon \nu$

ou peu davantage. Le ventre ensle ainsi que le pénil, les jambes et les lombes. Quand beaucoup de temps s'est écoulé et qu'elle est grosse, le fœtus meurt et est expulsé, et de l'eau s'écoule en même temps. Les femmes succombent la plupart du temps; le sang se corrompt, et elles deviennent hydropiques. En ce cas, il faut mettre à l'usage du lait et faire boire des pavots jusqu'à ce que le fœtus puisse se mouvoir. Toutefois, la mort du fœtus et son expulsion surviennent communément avant ce temps, et la matrice laisse écouler du sang et de l'eau. Ces accidents ne surviennent pas plus après de la fatigue qu'autrement. Vous reconnaîtrez qu'il y a de l'eau, à ceci: en touchant avec le doigt, vous trouverez l'orifice mince et plein d'humidité. Si l'avortement survient non pas dès le début, mais le fœtus ayant déjà deux mois, et que la femme éprouve de la suffocation, le bas-ventre se tuméfie, il est douloureux au toucher comme s'il y avait une plaie; grande fièvre; grincement de dents; douleur aiguë et intense aux parties génitales, au bas-ventre, aux hanches, aux flancs et aux lombes. Les choses étant ainsi, on lavera la malade avec de l'eau chaude s'il y a douleur, et on fera des applications chaudes, essayant celles qui sont le mieux supportées; on fera boire un médicament qui évacue par le bas; après un intervalle tel que vous le jugerez suffisant pour la femme, injection, fumigation; pessaire avec du cyclamen, mouillé avec du miel, mis dans un linge et appliqué à l'orifice de la matrice; ou raclez du cyprès, mouillez avec de l'eau et appliquez semblablement; mais vous laisserez ce pessaire moins longtemps et vous l'appliquerez à des intervalles plus éloignés, attendu

(λούην F) τε (τε om. θ) vulg. - η CIKθ. - η om. vulg. - - η ειραόμενον Cordæus. - πειρελόμενον C. - πειρόμενος θ. - πειρεώμενον Lind. - διαλειπεῖν (sic) θ. - δσος I - αὐτη H. - άν σοι pro αὐτη Cornar., Lind. - δοχέη vulg. - δοχέει CFHIJθ. - ix. om. θ. - - η πυρίαν θ. - πυρίην C. - καὶ om. θ. - της κυχλαμίνου Cθ. - ἐς (εἰς J; ἐν θ) ράχος (ράχει θ) vulg. - δὲ νων (sic) θ. - προσθηναι (bis) FG, Ald., Frob., Lind. - - εχαταψύξας θ. - τάξας pro τέγξ. C. - ἐλάσσω δὲ χρόνον θ. - πλείονος vulg. - πλέωνος θ. - τούτω (G, eadem manu, erat prius τοῦτο), Ald. - δσον DH.

δεόνου και δια πλόονος τοῦτος δε μαίλον δέχνει και ¹ ξείνει, καὶ ² ξυγκοιμάσθει τὰ ποτάματα ὅ τι ἐν μείλοστα προσίηται κιπίσκει», καὶ ³ ξυγκοιμάσθει τὰ ποτάματα ὅ τι ἐν μείλοστα προσίηται καὶ τὰ πράσθεν μήλην τουγσέμενος κασστερίνην ἐγκαθιένει παιρῶν παράνταν · ἢν γὰρ Κρόντα ξὸν αὐτοῖαι, καὶ οῦτως δε μείλοστα ὑγὶγς γένοιτοι δεάντα ἡγὶγς γένοιτοι

64. Ήν δε γυνή δόρωπιήση, οξα τοῦ σπληνός ώδατάδεσα καί μεγάλου εόντος, γίνεται δε δ στολήν δοσούσης άπο τουδε του παθήματος, άπην πύρ έχη και τιή άφιη την άνθρωπον, και δώμα μεν λαμβάνη καρτερή, και πίνη, και μιλ απεμέη το μέν γορ ές την κύστιν διελθόν διουρέσται, το λοιπόν δέ 6 σπλήν έλχει ές έφωτον από τῆς κοιλίης άτε άραιος είν και σπογγοειδής πεήμενός το κατά την κοιλίην και ήν τούτων οθτως έχόντων μή ιδρώση, 7 μηθέ οι ή κύστις διηθή, εμηδέ ή κοιλίη χαλή, διαίρεται ό σπλήν υπό του αυτού, καί μαλλον ήν δύωρ ή το ποτον, καί μιν ήν τις επαφήσαιτο, μαλθακός ώς μνούς θέστιν, έστι δ' ότε άντιτυπείμασος · άρβελς δέ καλ ύπερπιμπλάμενος έχδιδοί κατά τὰς φλέδας τῷ σώματι, καὶ μάλιστα ές τὸ 10 ἐπίπλοον καὶ τοισιν άμφὶ τὴν κοιλίην ἐοῦσι χωρίοισι καὶ τοῖσι ακέλεσιν. Ετέρον γάρ έτέρω διεκδιδοί έν τω σώματι, έπην πλέον ξκάστω του καιρού ή και μιη δύγηται κατέχειν. Ἐπιγίνεται 11 δὲ ἀπὸ τούτου βόρουψ αλεί, επήν μαθη ό σπήλην δλκειν ές εωυτον 12 φύσει άραιος ών και μανός. Γίνεται δὲ ἔατιν ἦσιν ἀρχή αυτη τῆς νούσου

¹ Επραίνει (D, al. manu ξαίνει) HQ'. - έξινιει (sic) θ. - On pourrait fort bien lire έξινέει. - κασιτ. C. - ένκαθισεα (sic) pro καθ. θ. - έγκαθίσαι C. -² σ. θ. -τῷ om. Cô. - ³ σ. vulg. - ξ. C, Lind. - Post xv. addunt κάὶ τέχη Cornar., Foes in not., Lind. -- nonenkadaiserea (sie) C. - úmbres volg. -ύπόντα θ. – σύν σύτέοις θ. – ύγιης om. (D, restit., al. manu post γέν.) ΗΜΚ, Ald. - ' ύδροποιήση DFGJK. - ύδροποτήσει J. - ύδροπιήση C, Ald. - οἱ αὐ-'τοῦ (αὐτή J) (οία τοῦ C9, Lind.) σπλ. vulg. - Post μεγ. addunt δε C, οι θ. δε pro τοῦδε Κ. — 5 μη om. θ. – τὸν (την HCθ, Cordæus) ἄνθρ. vulg. – ἀπεμή θ . – ἀπειμέση vulg. – γὰρ θ m. θ . – διουρείται θ . — θ δ σπλήν λαμδάνει διασπών άπο της χοιλίης πρός ξωυτόν, έτε vulg. - ο σπλήν έλχει ές ξωυτόν άπο τής ποιλίης, άτε Co. - ών vulg. - έων Co. - ούτως (ούτω θ) γινομένων Co. ίδρώη θ. — · μηδέ οι ή κύστις διηθή θ. - μ. οι ή κ. δ. om. vulg. — * μηδ' θ. χαλάται vulg. – χαλά θ . – αίρεται vulg. – διαίρεται θ . – ὑπὸ τούτου (τοῦ πότου θ; του ποτού La Lind.) vulg. - ὑδάρεος (sic) θ. - ἐπαφήσετο FGHL Ald. - μαλθακώς FJC, Ald. - χνοῦς vulg. - μνοῦς C (D, al. manu χνοῦς), FGHIJK6, Ald. — ⁹ έστιν om. Co. – δε δτε άντιτυπεόμενος C. – άρθείς Do. – πιμπλάμε-

qu'il mord et irrite davantage. Vous aurez une sonde d'étain que vous introduirez, et le doigt de même. Vous essayerez quels sont les breuvages qui passent le mieux à la malade. Elle dormira avec son mari surtout aux époques opportunes; car, si elle reçoit la semence et devient enceinte, elle se purge en accouchant, et avec cette purgation s'en vont les matières qui séjournaient auparavant : c'est surtout de cette façon qu'elle recouvrera la santé.

61. (Hydropisie générale causée par une affection de la rate. Cette hydronisie gagne la matrice.) Une semme est prise d'hydropisie par le fait de la rate, qui devient aqueuse et grosse. La rate devient aqueuse de cette façon : la femme a une fièvre qui ne la quitte pas, elle est très-altérée, elle boit et ne revomit pas : car une partie de la boisson, allant à la vessie, est chassée par les urines; le reste est attiré par la rate qui le pompe hors du ventre, attendu qu'elle est lâche, spongieuse et située près du ventre. Si, la chose étant ainsi, il n'y a ni sueur, ni filtration par la vessie, ni flux de ventre (Quatrième livre des Mal., § 57), la rate est distendue par la boisson, surtout si la boisson est de l'eau. En palpant la rate, on la sent molle comme du duvet; parfois elle est rénitente. Distendue et remplie outre mesure, elle répartit le liquide par les veines du corps, et surtout à l'épiploon, aux régions ventrales et aux membres inférieurs; car, dans le corps, une partie fournit à l'autre, quand, ayant plus qu'il ne faut, elle ne peut retenir cette surabondance. Ceci cause constamment une hydropisie, quand la rate, qui est lache et porquee, a pris l'habitude d'absorber. En quelques cas, le début de la maladie est même sans fièvre,

νος vulg. — ὑπερπιμπλ. θ. – τὰς οπ. CDHθ. — "ἐπίπλοιον C. – ἐπιπλοϊον θ. – σκελέειν (sic) θ. – ἐκδιδοῖ D. – διεκδίδοιεν τῶ C. – Απιε ἐπὴν addit καὶ μάλιστα θ, — " δὲ οπ. D. – ἀπὸ τοῦ (τούτου θ) (ἀπὸ ποτοῦ Cordæus; ἀπὸ τοῦ ποτοῦ L., Lind.) Gδ. (ϋδροψ FJK) vulg. – αἰεὶ οπ. θ. — " καὶ φ. ἀρ. ἡ Cθ (Ald., ἀν). – μακρὸς pro μανὸς D. – δὲ (δ' θ) αΙς (ἔστιν ἡσιν pro αΙς CH) ἀρχὴ vulg. – αὐτῆς L. – τῆς νούσου αὕτη Cθ. – νόσου vulg. – νούσου DJ, Lind. – κατῦμά τι (καύματι C) (ἐν pro τι θ) τῆ vulg. – ἐνοταίη vulg. – ἐνοτῆ θ. – οΙα οπ. θ. – ὕδατος pro φλ. L. – κατελθόντος Cθ.

καλ άτερ πυρετού, ην καυμά έν τη κοιλίη ένστη οδα φλέγματος ές αὐτην κατιόντος, και ην ή άνθρωπος την δίψαν μη κατέχη, μηδ' ή χύστις μηδ' ή χοιλίη διηθέωσιν οὖρόν τε χαὶ χόπρον χατά γε δίχην, *μηδὲ ἐπιτηδείη διαίτη χρέηται ἡ ἄνθρωπος. *Ην *δὲ ὑδρωποειδης ἦ, έρχεται τὰ καταμήνια πολλά ἐξαπίνης, ότὸ δὲ δλίγα, καὶ *γίνεται ότὸ μέν ώς ἀπὸ χρεῶν ὕδωρ, εἴ τις αξματώδεα ἀποπλύνειεν, δτε δὲ δλίγω ε ζογυρότερα, και οὐ πήγνυται, και ἄσθμά μιν λαμδάνει, πρίν η τὰ καταμήνια χωρέειν, καὶ ὀδύνη ⁶ἐν τῷ σπληνὶ, καὶ μᾶλλον ἐπήν τι γλυκύ φάγη, καλ ή γαστήρ έξαείρεται καλ μεγάλη έστί: καλ έπην πλέονα τοῦ μάθεος φάγη, πονέεται την γαστέρα, και την όσφυν άλγέει άλλοτε και άλλοτε, και πύρ μιν ἐπιλαμδάνει δι' όλίγου. Ἐπὴν δὲ ἀποχαθαρθῆ, τράϊον δοχέει ἔχειν πρὸς τὰ πρόσθεν, ἔπειτα ἐς τωὐτὸ καθίσταται, καὶ ἢν μελεδαίνηται ὡς χρὴ, ὑγιὴς ἔσται· 8 ἢν δὲ μὴ, δ ρόος ἐπιφανεῖται, καὶ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου αἰεὶ ρεύσεται κατ' δλίγον οξον ζγώρ, επιμελείης ⁹δε πλείονος δέεται. Ήν δε μή δ ρόος ἐπιγένηται, ἀλλ' αξ μῆτραι ὁπὸ τῶν πρόσθεν 10 παθημάτων ἀερθεΐσαι μή χαλάσωσι τὰ ἐπιμήνια, ή τε γαστήρ οἱ μεγάλη ἔσται, καὶ βρίθος ενέσται ώς τη έν γαστρί έχούση, καί δοκέει ώσεί παιδίον έν τη γαστρί αὐτῆς χινέεσθαι, ἄτε τῶν μητρέων βδατος πλέων ἐουσέων καὶ τοῦ βοατος 11 χινεομένου, άλλοτε γὰρ καὶ άλλοτε κλυδάζεται αὐτησι το ύδωρ ώς εν άσχῷ · καὶ άλγεῖ ψαυομένη το κάτω τοῦ όμφαλοῦ, καὶ αἱ κληδδες καὶ ὁ θώρηξ καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ δμματα καταλεπτύνεται, καὶ αί θηλαὶ ἀείρονται. 12 Eστι δὲ ἦσι μὲν ἢ τε κοιλίη καὶ τὰ σκέλεα πλήθει ὕδατος, 18 ἦσι δὲ ἐς θάτερον τουτέων·

^{&#}x27; 'Ο Ald. - διὰ θέωσιν (sic) F. - διαθέωσιν Ald. - κόπριον CFGIJθ, Ald. - κατά τε (γε θ, Cordæus, Lind.) vulg. - ² μηδ' C. - χρέεται C. - χρήται θ. - ³ δ' θ. - ὑδρωπιώδης θ. - ὑδροποειδής FIJK. - ὑδροπιοειδής C. - τὰ οm. C. - Ante πολ addit [ότὲ μὲν] Lind. - ἐξαπ. πολλὰ C. - ὁλίγιστα θ. - ⁴ γίνονται vulg. - γίνεται C. - ὕδωρ ὡς (ὡς οm. θ) εἴ τις vulg. - ἀποπλύνειν D. - ὅπαχύτερα θ. - ͼ ἐν οm. C. - ἐξαίρεται vulg. - ἐξαέρεται θ. - ἔσται vulg. - ἔσται vulg. - ἔσται vulg. - ἔστι Cθ. - πλείονα J. - ἔθος θ. - πονεῖ τε (πονέεται θ) τὴν vulg. - ⁻ ρήῖστον (ῥαῖον θ) δοκές (δοκέει CDFHJK, Cordæus, Lind.) (addit ἔχειν θ) πρὸς vulg. - ἐς τὸ αὐτὸ (τωυτὸ θ) vulg. - ὅην (εἰζΟθ) δὲ μὴ, καὶ (καὶ οm. Cθ) ὁ β. (ὀρθῶς pro ὁ β. C) ἐπιφαίνεται (ἐπιφαίνηται J, Lind.; ἐπιφανεῖται θ) vulg. - ἀεὶ θ. - ρεύσηται Lind. - ἐπιμελίης Cθ. - ὅδὲ οm. vulg. - πλ. οm. Cθ. - δεῖται θ. - ὁ Cθ. - ὁ οm. vulg. - □ παθημάτων ἀείρειται (sic) θ. - π. ἀ. οm. vulg. - Je lis ἀερθεῖσαι - χαλῶσι θ. - βρῖθονος (sic) C. - ἐνείη (ἔσται C; ἐνέσται θ, Lind.) ὡς vulg. - τῆ οm. Cθ. - δοχέη vulg. - δοχέει Cθ, Lind. -

quand, de la chaleur se développant dans le ventre par le fait du phlegme qui y descend, et la femme ne retenant pas sa soif, la vessie et le ventre n'émettent pas l'urine et les selles comme il convient, et que le régime n'est pas convenable. L'hydropisie étant formée, les règles viennent soudainement en abondance, parfois en petite quantité; tantôt elles sont comme de l'eau de chairs sanguinolentes qu'on aurait lavées, tantôt plus consistantes, et elles ne se coagulent pas. Il y a de l'oppression avant qu'elles viennent. La rate est douloureuse, surtout quand la malade a mangé quelque chose de doux. Le ventre se gonfle et devient gros; quand elle a mangé plus que d'habitude, elle y souffre. Les lombes sont douloureuses de temps en temps. La fièvre survient à de courts intervalles. Après la purgation menstruelle, elle paraît être mieux comparativement aux jours précédents; puis l'état redevient le même; et, si on la traite comme il convient, elle guérit. Sinon, l'écoulement apparaîtra, et tout le temps il s'échappera continuellement, peu à peu, un liquide ichoreux ; cela exige beaucoup de soins. Si l'écoulement ne survient pas et que la matrice, distendue par les affections susdites, ne laisse pas aller les menstrues, le ventre deviendra gros, un poids se fera sentir comme chez une femme enceinte; il semblera qu'un enfant se remue dans son ventre; en effet la matrice est pleine d'eau, l'eau s'y meut, et par intervalle elle y fait un flot comme dans une outre. La femme souffre à la région sous-ombilicale quand on y touche. Les clavicules, la poitrine, le visage, les yeux maigrissent, et les mamelons se redressent. En quelques cas, le ventre et les membres inférieurs s'emplissent d'eau; en d'autres, c'est ou le ventre ou les membres inférieurs. Si le

αὐτῆς οπ. Cθ. – κεινεσθαι (sic) θ. – ὕδατος οπ. θ. – οὐσέων (ἐχουσέων D) πεπληρωμένων vulg. – πλετον (πλέων θ) ἐουσέων Cθ. — " κινουμένου vulg. – κεινεομένου θ. – κινεομένου C. – ταυ (sic) pro γὰρ θ. – κλυδάσσεται θ. – αὐτῆσι οπ. Cθ. – άλγήσει Cθ. – καταλεπτύνονται θ. – θῆλαι Flθ, Ald., Frob., Cordæus. – αἰρονται vulg. – ἀείρονται θ. — 12 εἰσὶ L., Lind. – 32 θ. – πλησθῆ θ. – τοῦ ὑδατος Cθ. — 13 εἰσὶ pro 13 εἰσὶ DFGHJθ, Ald. – ἕτι pro 13 σι C. – [εἰσὶ] δὶ 13 σιν Lind. – δαι (sic) pro δ' ἐς θ. – τοῦτων θ.

*καὶ ἡν μὲν ἄμφου πλησθή, οδδεμία ἐλπὶς περιγενέσθαι τὴν ἄνθρουκόν ἐστιν· ἡν δὲ Θάτερον τούτων, ἐλπίδες ὀλίγαι, ἡν μελαδαίνηται: καὶ μὴ λίην τετρυχωμένη ἦ. Χρονίη δὲ αθτη ἡ νοθεος.

- 62. Ρένουαι δε ²πάντα μάλλον μεν τησον απόσοιστο, γίνεται δε moddanic nat that reconsiners. Eurasydona ge gants, or exputate και τοπουλύ όξρα και μεγάλα και γαλεπά ξυννέναι, διά τοῦθ' ότι αί γυναϊκές μετέγουσε των νούσων, και έσθ' ότε οὐδ' ανταί Ισασεν + τέ νοσέουσιν, πρίν ή έμπειροι νούσων γένωνται άπὸ καταμηνίων καὶ έωσι γεραίτεραι τότε δε σφέας ή τε ανάγκη καλ δ γρώνος διδάσκει τὸ αξτιον των νούσων, και έστιν ότε ε τησι με γινωσκούσηστε δφ' ότων νοσεύσι φθάνει τὰ νοσήματα ἀνίητα γινόμενα, πρὸν ὰν διδαγθήναι δέονται φράζειν, κήν είδωσι, και σφιν δοκερυσαν αίσγρον είναι ύπο άπειρίης 6 και άνεπιστημοσύνης. Αμα δέ και οί ίμτροι άμαρτανουση. ούκ ατρεκέως πυνθανόμεναι την πρόφασεν τής νεύσου, άλλ' ώς τά άνδρικά νοσήματα ζώμενοι * καὶ πολλάς εἶδον διεφθαρμένας ήδη ψπό τοιούτων παθημάτων. Άλλα χρή άνερωτον αθτίκα διτρεκέως τὸ αξτιον· διαφέρει γάρ 7 ή ίησις πολλώ των γιναικηίων νοσημάτων και των ανδρώων.
- 63. *Ην 8 δε αι μήτραι ελωωθέωστν, αξικα καλ πεια καθαίρεται, καλ όσων όξεν λαμεδάνει ες τάς ίξύας και ες τους βουδώνας και ες την νειαίρην γαστέρα, * και άνω φοιτος ή δύνη ες τους κενεώνας και 10 ές τος πλευράς 11 και ές τάς ώμοπλάτας,

ventre et les membres inférieurs s'emplissent, il n'y a aucune change de salut pour la malade; si le ventre ou les membres, il y a quolques chances, supposé que le traitement intervienne et que la femme ne soit pas trop épuisée. Cette maladie est de longue durée.

- 62. (Réflexions générales sur les maladies des femmes. Les femmes, par ignorance ou par pudeur, hésitent à en parler; les médecins les méconnaissent souvent. Les maladies des femmes diffèrent beaucoup de celles des hommes.) Tous les accidents arrivent de préférence aux femmes qui n'ont pas en d'enfant; pourtant ils surviennent souvent aussi chez celles qui en ont eu. Ils sont graves, comme il a été dit, et généralement ·aigus, intenses, et, parce que les femmes partagent les maladies [communes], difficiles à comprendre. Parfois elles ne savent pas elles-mêmes quel est leur mal, avant d'avoir l'expérience des maladies provenant des menstrues et d'être plus avancées en âge. Alors, la nécessité et le temps leur enseignent la cause de leurs maux. Souvent, chez les femmes qui ne connaissent pas la source de leurs souffrances, les maladies sont devenues incurables, avant que le médecin ait été instruit par la malade de l'origine du mal, En effet, par pudeur, elles ne parlent pas, même quand elles savent; et l'inexpérience et l'ignorance leur font regarder cela comme honteux pour elles. En outre, les médecins commettent la faute de ne pas s'informer exactement de la cause de la maladie, et de traiter comme s'il s'agissait d'une maladie masculine; et j'ai vu déjà plus d'une femme succomber ainsi à cette sorte d'affections. Il faut, dès le début, interroger soigneusement sur la cause; car les maladies des femmes et celles des hommes diffèrent beaucoup pour le traitement.
- 63. (Ulcération aigue de l'utérus.) Si la matrice s'ulcère, du sang et du pus s'éconie; odeur forte; douleur sigue aux lombies, aux aînes, au bas-ventre. Cette douleur monte, par les flancs, aux côtés, aux omoplates; parfois elle gagne les

⁹ uni êş vadış (sic) dipanilataş äves poutā ή köúvy Prv nal_{ver} döbvy C. — ¹⁰ êş Om. B. — ¹¹ n. . êş-t. . és. Om. C. – êş tàş am. B. – ápinyevan (sir) C. — depenyetum B.

ένίστε δε και ές τας κληίδας αφικνέεται, και δάκνεται, και κεφαλήν αλγέει σφοδρώς, και παρανοεί · 1 τῷ δὲ χρόνῳ ἀνοιδίσκεται πᾶσα, καὶ ἀσθενείη μιν λαμδάνει, καὶ ἀψυχίη, καὶ πυρετός λεπτὸς, καὶ περίψυζις οιδίσκεται δέ μάλιστα τὰ σκέλεα. ή δὲ νοῦσος λαμβάνει έκ τρωσμού, ήτις αν ε διαφθείρασα το παιδίον έγκατασαπέν μη έκπαθαρθή, και τὸ στόμα πῦρ ἔχει λαμβάνει δὲ και ἐκ τῶν ρόων, 3 καὶ ἢν ἐπὶ σφέας δριμέα ἢ καὶ γολώδεα, δάκνει. 4 Ήν οὐτως ἐγούση επιτυγχάνης, έπην μεν αί δδύναι έχωσι, λούειν τε πολλώ και θερμώ, και γλιάσματα προστιθέναι, δκου αν ή δδύνη έγη και ήν μεν άνω δαί δδύναι έωσιν, 6 ήν μεν ίσχυρη ή γυνή ή, πυριήσασθαι όλην καί φάρμακον δοῦναι κάτω πιεῖν : καὶ ἐπὴν ώρη ἢ τοῦ ἔτεος, 7 δρέρον άφεψων, διδόναι έπιπίνειν ήμέρας πέντε, ην δυνατή ή · ην δέ μή εή όβδος, όνρυ γάλα έψειν, και διδόναι πίνειν ημέρας τρείς ή τέσσαρας. μετά δέ την γαλακτοποσίην, βδατι άνακομίσαι αὐτην καλ σιτίοισιν έπιτηδείοισι, χρέασι μηλείοισιν, άπαλοϊσι, νέοισι, χαὶ δρνιθείοισι, καὶ τευτλίω, καὶ κολοκύντη · ἀπεγέσθω δὲ * τῶν άλμυρῶν καὶ δριμέων καὶ τῶν θαλασσίων πάντων καὶ κρεῶν χοιρείων καὶ βοείων καὶ αίγείων · άρτους δὲ ἐσθιέτω · ἡν δὲ ἀψυχίαι 10 ἔχωσι καὶ μή ἰσχύη καὶ περιψύγηται, ρόφημα λαμβάνειν. Εἰσὶ δέ ¹¹ τινες, οθ ταύτησι κεφαλήν άλγεούσησι πιπίσκουσι γάλα, ὅτι 12 κεφαλήν άλγέουσιν, οἱ δὲ ύδωρ, δτι λειποθυμέουσι · τάναντία δὲ οξομαι · 18 εξ κεφαλήν άλγέοιεν καί φρενών είη άψις, αρμόσσον ύδωρ, ότε δὶ δάκνεται καὶ δριμέα έστὶ, γάλα ταύτησιν εὐμενές. Ἐπὴν δέ σοι δοχέη ἰσγύειν, κλύζειν τάς ύστέρας, πρώτα μέν 4 τῷ ἀπὸ τῆς τρυγός, μετά δὲ ταῦτα διαλι-

¹ Τῶ χρ. δὲ C. — ἀσθενίη θ. – Ante λεπτὸς addunt καὶ FGI. – τὰ οπι. C. — ² διαφθείρασα Cθ. – διαφθαρεῖσα vulg. – ἐκκαθαρθῆ JLθ, Lind. – ἐγκαθαρθῆ vulg. – καὶ τὸ σῶμα (στόμα θ) πᾶν (πᾶν οπι. Cθ) ἔχει vulg. — ³ κἢν ἐ. σφᾶς θ. – δρ. ἀν (ἀν οπι. Cθ) ἢ (εἶη θ; ἔη Cordæus, Lind.) vulg. – δάκνη D. — ⁴ ἢν δὲ θ. – Pro ἐχούση habent ἔχωσιν FG ; ἔχουσιν DK; ἐχούσα (sic) Ald. – ὅπου θ. — ⁵ αὶ CLθ, Lind. – αὶ οπι. vulg. – ἐῶσι θ. — θκαὶ ἰσχυρή ἐστιν ἡ γυνὴ vulg. – ἢν μὲν ἰσχυρὴ ἡ γυνὴ C (θ, addit ἡ) – πυριάσας δλ. φ. δοῦναι θ. – διόναι vulg. – πίνειν L. — ² όρὸν C. – δρον θ. — • ὁρρὸς ῆ J. – ουρος (sic) θ. – δὸρὸς C. – ἔψειν C. – ἀφεψεῖν θ. – τρὶς ἡ τέσσερας θ. – τέτταρας Κ. – ΰδατι (L, sed forte ἡδύσμασιν) θ. – ὕδασιν vulg. – μηλίοισιν C. – μὴ λίοισιν θ. – το γάρ παλαιοὶ περὶ τὴν τῶν βοσκημάτων κτῆσιν ἐσπούδαζον μάλιστα G. – ὁρν νιθίοισι C. – ὀρνηθίοισι θ. – τευτλευτίω (sic) κ. κολοκύνθη C. — • καὶ pro τῶν C. – χοιρίων Cθ. – βοίων θ. – αἰγίων C. – οιων (sic) pro αἰγ. θ. — • ἐῶσιν

clavicules; elle est mordicante; céphalalgie intense; délire. Avec le temps, la femme enfle tout entière, et elle est faible: défaillance, fièvre légère, refroidissement. Les jambes surtout sont enflées. Cette maladie survient après l'accouchement, quand la femme, avortant et se débarrassant d'un fœtus putréfié, n'a pas de purgation lochiale et que l'orifice utérin est très-chaud; elle survient aussi à la suite d'écoulements qui, devenant acres et bilieux, corrodent. Si une telle maladie vous échoit, quand les douleurs sont actuelles, lavez avec beaucoup d'eau chaude, appliquez des fomentations chaudes sur les parties douloureuses. Les douleurs sont-elles en haut et la femme est-elle forte, fumigation générale et purgatif. La saison de l'année le permet-elle, faire bouillir du petit-lait que la femme boira pendant cinq jours, si elle peut. N'y a-t-il point de petit-lait, faire bouillir du lait d'ânesse, et le boire pendant trois ou quatre jours. Après la cure par le lait, on restaurera la femme par l'eau, par des aliments convenables, viandes de mouton tendres, jeunes, oiseaux, bette, concombre; abstinence des choses salées, âcres, de toutes les productions marines, du porc, du bœuf, de la chèvre; manger du pain. S'il y a des défaillances, si la femme n'est pas forte, si elle se refroidit, prendre des potages d'orge. Il est des gens qui, à ces femmes souffrant de la tête, prescrivent le lait à cause de la céphalalgie; et d'autres qui prescrivent l'eau à cause des lipothymies. C'est le contraire, je pense (Aph. V, 64): si la tête est douloureuse et l'intelligence prise, l'eau convient; s'il y a mordication et acreté, le lait est favorable. Dans le cas où la femme paraît avoir de la force, faire l'injection utérine d'abord avec la préparation à la lie; puis, après une interrup-

C. — " τινες οπ. C. – τάλλα ρτο γάλα C. — " χεφαλαλγέουσιν θ. – άλγοῦσιν vulg. – άλγεῦσιν C. – άλγέουσιν L, Lind. – λειποθυμοῦσι vulg. (λιπ. l). – λιποθυμέουσι θ. – λειποθυμέουσι Lind. – λειποθυμεῦσι C. – ταντια (sic) θ. – οἷμαι vulg. – οἷομαι Cθ. — " εἰ οπ. θ. – άλγέουσι vulg. – ἀλγέοιεν Cθ. – άρμόσον vulg. – ἀρμόσει θ. – ἀρμόζον Cordæus, Lind. – ἄρμοζον L. – ἄρμοσον C. – ἀρμόττον D. – ἀρμόσσον FJ. – ἀρμόσιον (sic) Κ. – δάκνειται θ. – δριμεία lK. – δριμεῖα C. – εὐμενὴς C. — "τὸ C. – διαλειπών (sic) θ. – τρὶς ἢ τεσσερας θ.

πων ήμερας τρείς ή τέσσαρας κλύζειν τος ξων τος κραμδία γλιερος, και αύθις διαλιπών ήμερας τρείς κλύσοι τῷ εξύν τῷ πικερίω κοι ήν ταῦτα ποιήσαντι ⁸ ὑγιάζωνται αξ ὑστέραι, κλύσαι τῷ ζὸν τῷ σιδέῳ • έπι δε τά έλχεα έπιγρίειν άργύρεον άνθος, και κικίδα, και σμύρναν, και λιδανωτόν, και τοῦ αίγυπτίου ἀκάνθου τὸν καρπόν, και οἰνάνθην την άγρίην, και γρυσοκολλημ, και λεπίδα, και λωτού πρίσματα, καλ κρόκου, *καλ στυπτηρέην αλγυπτίων κατακεκαυμένην τούτων εν έστω ίσον έκαστου, την δε στυπτηρίην και την κικίδα και τον κρόκον ποιώσαι μίαν μοϊραν 5 πάντων · τρίψας δε και ξυμμίξας πάντα λεία, διείναι έν οίνω λευχώ γλυκεί έπειτα έψειν, έστ' αν παχύ γένηται οδόν περ μέλι * τούτω ε δε επαλείφειν όλς τῆς ἡμέρης διδόναι, νιψαμένην βοατι χλιερώ . έψειν 7 οὲ ἐν τῷ βοατι καὶ κισθὸν καὶ ἐλελίσφακον. Καὶ ἐπήν σοι δοκέη ταῦτα ποιέοντι βάων εἶναι, προπιεῖν γάλα έφθον αίγειον μίην ημέρην, έπερτα διδόναι γάλα βόειον, τον αὐτὸν τρόπον οδον ἐπὶ τῆσι προτέρησι " μετὰ δὲ τὴν γαλακτοποσίην παγύναι σιτίοισιν ώς μάλιστα, καὶ ποιέειν δκως εν Ατή γαστρί έγη. ύγιης γάρ γενήσεται. Ως δε τά πολλά έκ τῆς νούσου ταύτης έκφεύγουαι, καὶ ἄτοκοι γίνονται • ε αί δε γεραίτεραι οδ πάνο τι. Πίνειν δε μετά τὰ φάρμακα λίνου σπέρμα ἀποπεφωσμένον, καὶ σήσαμον, καὶ 10 χνίδης καρπόν, και γλυχυσίδης βίζαν την πικρήν τρίδων έν οίνω εὐώδει μέλανι χεχρημένο.

64. 11 Hv al μήτραι έλκωθώσι, και αξια και πύον βέει και ζχώρ σηπαμένων γάρ των μητρέων, νόσημα απ' αυτέων γίνεται, και ή γαστήρ ή 12 νειαίρη έπαείρεται, και λεπτή γίνεται, και άλγέει ψαυο-

¹ Τὸ C.-ξὸν C, Lind.-σὸν vulg.-χλιηρῷ vulg.-χλιερῷ θ.-αιντις θ.διαλεικών (sic) θ.-τρὶς θ.- Post τρεῖς addit ἢ τεσσαρας Β. — ² σὺν vulg.ξὲν C, Lind.-πικαιρίω C. — ³ ὑγιάζονται Cθ.- σὸν DHθ.-ἀργύριον D.κηκίδα (bis) Cθ.-κάνθου (D, al. manu ἀκάνθου) IK, Ald.-κανθοῦ G.χρυσοκολλαν (sic) θ.-πρίσμα θ. — ⁴ καί.... κρόκον οπι. (Β, restit. al. manu)
FGHIJK.- ἐν οπι. θ.- μοίραν FHIJ.-μοίρην D. — ⁵ πάντα (D, emend. al.
manu) FGHIJK.- σὰνμ. Jθ.- λία θ. - λίαν ἰέναι C.- γλ. οπι. L. - ἔψειν C.
παχὸν C. — ° δὲ οπι. CD (F, restit. al. manu) HIJΚθ. - ἐπάλερε δὶς τῆς ἡ
διανιψεμένην θ.- νιψωμένην G.- χλιαρῷ vulg.- χλιαρῷ DH. - χλιερῷ Κ.ἔψειν C. — ° δὲν θ. - κισσὸν DFGJ, Lind.- πιστὸν C.- ποιείντι C.- ρῷρον
vulg.- ράίων C.- ράων θ.- πρ. χρὰ γάλα θ.- αίγιον C, - ἔιδόνει δὲ καὶ pro
ἔπ. διδόναι θ.- βάῖον θ.- οἰόνπερ θ. - γαλακτοπωτίνην θ.- σιτοίωνν (sic) θ.δπως θ. — ° τῆ οπι, θ.- ἔχει C.- γένηται vulg.- γενήσετει Lθ, Cordsus, Lind.

tion de trois ou quatre jours, avec la préparation à l'eau de cheu, tiède : de rechef, après une interruption de trois jours. avec la préparation au beurre; et si, durant ces opérations, la matrice guérit, avec la préparation à l'écoree de grenade. Sur les ulcérations on fera des onctions avec fleur d'argent (oxyde de plomb), noix de galle, myrrhe, encens, fruit de l'épine d'Égypte (mimosa niloties, L.), fleur de vigne sauvage, chrysocolle, écaille de cuivre, sciure de lotus, safran, alun d'Égypte calciné; de chaque partie égale, sauf l'alun, la noix de galle et le safran, qui formeront la moitié du tout; pilez fin, mêlez, mouillez avec du vin blanc doux; faites cuire jusqu'à consistance de miel. Donnez, de cette préparation, de quoi s'oindre deux fois par jour ; la femme se sera lavée avec de l'eau tiède où du lierre et de la sauge auront bouilli. Quand, par ces moyens, la femme paraît être mieux, lui faire boire préalablement, pendant un jour, du lait bouilli de chèvre; puis donner du lait de vache, de la même facon que dans les cas précédents. Après la cure par le lait, donner autant d'embonpoint que possible par l'alimentation, et faire en sorte que la femme devienne enceinte; car elle guérira. En général, les malades réchappent, mais deviennent stériles. Les femmes qui sont d'un certain âge ont moins de chances de réchapper. Après les évacuants, prenez graine de lin grillée, sésame, graine d'ortie, racine amère de pivoine, pilez dans du vin noir, de bonne odeur, coupé d'eau, et faites boire.

64. (Autre cas de l'ulcération aiguë de l'utérus.) Si la matrice est ulcérée, du sang, du pus et de l'ichor s'en écoulent ; car, la matrice se corrompant, il en provient une maladie; le bas-ventre se tuméfie, devient mince, et, au toucher, est dou-

μένη, ώς έλχος, καὶ πῦρ έχει καὶ βρυγμός αὐτήν, καὶ ὀδύνη ὀξέπ καί σπεργνή ές τε τὰ αίδοῖα καί ές τὸ ἐπίσειον καί ές τὴν γαστέρα 1 την νειαίρην και ές τον κενεώνα και ές τας ίξύας • ή δε νούσος λαμδάνει μάλιστα μέν έχ τόχου, ² ήν αὐτῆσί τι διαχναισθέν ένσαπῆ, χαὶ έχ τρωσμού, χαὶ άλλως ἀπὸ ταυτομάτου. Ταύτησιν ἡν ἐπιτυγγάνης, λούειν εν βδατι πολλώ και θερμώ, και δκου αν ή δδύνη εγη, τά γλιάσματα προστιθέναι καὶ σπόγγον ἐξ βδατος θερμοῦ, *καὶ κλύζειν, τὰ δριμέα καὶ τὰ στρυφνὰ ἀπεχομένην τῶν δὲ μαλακωτέρων διάμισγε δχως αν δοχέη σοι χαιρός είναι · τοῦ τε λίνου τὸν χαρπὸν χόψας καὶ τῆς ἀκτῆς, ξυμμίξας δὲ ἐν μέλιτι καὶ ποιήσας φάρμακον, τούτω χρω. δλούσον δε υδατι θερμώ, και λαδών σπόγγον ή εξριον μαλθακόν βάπτων ες θερμόν ύδωρ διακάθαιρε τά τε αίδοῖα καὶ τὰ έλχεα· εἶτα ες οἶνον ἄχρητον εμβάπτων πάλιν ίὸν σπόγγον ἡ τὸ είριον τὸν αὐτὸν τρόπον χρῶ ἐπειτα τῷ φαρμάχῳ τούτῳ ἐνάλειφε, δσάχις αν δοχέη σοι χαιρὸς είναι · έπειτα ⁷ρητίνην χαὶ στέαρ δειον μίξας διμού τῷ φαρικάχω, διαλείφειν τῷ δακτύλω πολλάκις μεθ' ημέρην καὶ της νυκτός · μετὰ δὲ ταῦτα λίνου σπέρμα φώξας * καὶ κόψας καὶ σήσας, μήκωνα λευκήν ⁹ κόψαι εν άλφίτοισι καὶ σῆσαι. καὶ τυρὸν αίγειον όπτὰν περιξύσας τὸ βῦπος καὶ τὴν άλμην, καὶ τὸ 10 πιχέριον ξυμμίξαι καὶ πάλην άλφίτου, εἶτα εν τοῦ φαρμάκου μέτρον καὶ τοῦ τυροῦ καὶ 11 τοῦ ἀλφίτου ποιῆσαι, καὶ τοῦτο διδόναι πίνειν έξ ήους νήστει έν οίνω αύστηρώ κεκρημένω ές δέ την έσπέρην μίσγων καὶ παχὺν κυκεῶνα διδόναι, καὶ 12 τῶν γυναικείων δ τι δν μάλιστα προσδέχηται πιπίσκειν. Καὶ μέχρι μὲν αν τὸ αξμα πουλύ

^{&#}x27; Καὶ ἐς pro τὴν C. - νειαιρᾶν (sic) θ. - νειαιρὴν Lind. - νειέρην FGIK. Ald., Frob., Cordæus. — ² ἢν ἐν (ἐν om. θ) αὐτῆσι (αὐτῆ θ) νulg. - διαχνησθὲν νulg. - διαχναισθὲν Cθ. - διαχνισθὲν Lind. - Ετοt. p. 128 : διαχναισθὲν, διαφθαρέν. - σαπῆ νulg. - ἐνσαπῆ Cθ. - ἢ καὶ ἐκ θ. - ταύτης DFGIKθ. - δὲ ἢν Cθ. - θερ. καὶ πολλῶ θ. - ὅπου θ. — ² λαμβάνη Cθ. - τοιαῦτα (τοι. om. θ) τὰ χλ. νulg. - σπόγγιον θ. - θερμοῦ om. θ. — ⁴ καὶ om. FGHIJ. - μαλθακωτέρων C. - διάσμιγε H. - ὅπως θ. - ἀν οm. νulg. - δοκέει DHI. - δὲ pro τε θ. - συμμίξας vulg. - ξύμμιξον C. - σύμμιξον C. - ποίπσον C. - ποίπσον C. - ποίτον χρῶ om. θ. — ὁ Απιε λ. αdថι ἐπειτα θ. - δὲ om. Cθ. - σπ. λαθών Cθ. — εἶτα.... χρῶ om. J. - τῶ αὐτῶ τρόπω H. - χρῶ om. C. - ἐπάλειφε θ. - ὁποσάκις θ. - ὁκοσάκις C. - ἢν pro ὰν C. — γρτ. FGI. - ὕιον C. - τῶ δακτύλω Cθ. - τῷ δ. om. νulg. - τῆς om. K. - ταῦτα om. θ. - λινουσπερμα θ. — δ χ. χ. om. D. - μήχωνα.... περιξύσας om. (DH, restit. al. manu) GIJK. — ³ χόψας νulg. - χόψαι θ. - ἐν.... περιξύσας om. F. - καὶ αϊγειον

loureux comme une plaie. Fièvre, grincement de dents; douleur aiguë et continuelle aux parties génitales, au pubis, au bas-ventre, aux flancs, aux lombes. La maladie survient surtout à la suite de l'accouchement, quand quelque chose de déchiré se pourrit dans la matrice; elle survient encore à la suite de l'avortement et même spontanément. Si une telle malade vous échoit, laver avec beaucoup d'eau chaude, et, là où siège la douleur, appliquer les fomentations, une éponge trempée dans l'eau chaude et exprimée; faire des injections, où il n'y aura rien d'acre et d'astringent, mais où l'on mêlera. entre les substances émollientes, celles qui paraîtront convenir. Prenez de la graine de lin et de sureau, broyez, mèlez dans du miel, et faites-en un médicament dont vous vous servirez de la sorte : Lavez à l'eau chaude, et, prenant une éponge on de la laine molle que vous tremperez dans l'eau chaude, nettoyez les parties génitales et les ulcérations, puis, trempant l'éponge ou la laine dans du vin pur, servez-vous-en de même; alors faites des onctions avec le médicament susdit, autant de fois que vous le jugerez utile. Après cela, incorporer, dans ce médicament, de la résine et de la graisse de porc, et, avec le doigt, en faire des onctions plusieurs fois le jour et la nuit. Puis, grillez de la graine de lin, pilez et tamisez, pilez du pavot blanc dans de la farine d'orge et tamisez, faites griller du fromage de chèvre dont vous aurez ôté l'ordure et la saumure, mêlez du beurre et de la fine farine d'orge, prenez partie égale du médicament, du fromage et de la farine, et donnez à boire de grand matin, à jeun, dans du vin astringent coupé; le soir, mêlant un cycéon épais, le donner; et, parmi les potions destinées aux femmes, administrer celles qui vont

δπτῶν τυρὸν D. – ρυποεν (sic) θ. — 10 πικρὸν vulg. – πιηρὸν Coray, Mus. Oxon. Consp. p. 19. – πικέριον θ. – συμμίξας (ξ. CDFHIK) vulg. – συμμίξαι θ. – πάλιν DFGIJKθ, Ald., Frob., Cordæus. – ἄλφιτον Κ. – εἴτα.... ἀλφίτου om. (DH. restit. al. manu) FGIJ. — 11 ἀλφίτων sine τοῦ θ. – ποιῆσαι καὶ θ. – ποιῆσαι καὶ οm. vulg. – ἡοῦς Κ. – νήστι έπ' θ. — 12 τὸ γυναικεῖον vulg. – τῶν γυναικείων Cθ, Lind. – πολὸ vulg. – πουλὸ CDH. – ραίη θ. – ὁξέαι θ. – ὁξεῖαι vulg. – ἔχωσι.... ὀδύναι om. C. – διαλίπωσι vulg. – διαλείπωσι θ. – τοιαῦτα θ.

ρέη, και δδύναι δξέαι έχωσι και δλίγον χρόνον διαλαίπωσι, ταθύσα ποιέειν έπην δὲ τὸ έλκος ¹ έλασσον ἢ, και δδύναι βληχραὶ προσθαμεδάνωσι ²καὶ διὰ πλέονος χρόνου, φάρμακα πυσίσκετν, ὑρ' ὧν μέλλλοι καθαίρεσθαι κάτω μάλλον ἢ ἀνω, διαλείπων χρόνον δκόσον ἀν δυκέη καιρὸς εἶναι · καὶ πυριῆν ³ βληχρῆσι πυρίηστν, ἀνακαθίζοντα ὑψόθι, ἢν δοκέη ἐκάστοτε καιρὸς εἶναι. Ταῦτα ποιέουσα ὑγιὴς γίνεται · ἡ δὲ νοῦσος βληχροτέρη καὶ θανατώδης, ⁴ καὶ διαφεύγουστν αὐτὴν παῦραι.

65. Ἡν δὲ ἐλκωθέωσι σφοδρῶς, αἶμα καὶ πῦσν καθάιρεται, καὶ όδιμη γίνεται βαρέη, καὶ δκόταν ἡ όδύνη προσλάδη, ὡς ὑπὸ ἀδῖνος τὸ πλῆθος τὰ περὶ τὸν ρόον γίνεται, καὶ ὅκόταν ὁ χρόνας ἢ, τὰ ακέλεα καὶ οἱ πόδες οἰδέουσι, καὶ ἱῶνται οἱ ἰητροὶ ὡς ϋδρωπα: τὸ δὲ οὰ τοῖον. Ταύτην ἡν λάδης, πλούειν πρῶτα θερμῷ, καὶ χλιαίνειν, καὶ κλίζειν δριμέσι καὶ μαλθακοῖσι καὶ στρυφνοῖσιν, ὑδατί τε καὶ οἴνῳ καὶ πουλύκαρπον καὶ πουλύκνημον καὶ μέλι ἐψῶν ὁμοῦ, εἶτα εἰριον ἐς τοῦτο βάπτων, διαχρίειν τὰ αἰδοῖα, καὶ δητίνην καὶ μελι καὶ συὸς ἔλωιον ἐγχρίειν καὶ πιπίσκειν λίνου καρπὸν, καὶ σήσαμων φώξας καὶ βούτυρον καὶ τυρὸν αἴγειον καὶ ἄλφιτον ἐφ ἄπασι πιπίσκει ἀν οἴνῳ νῆστιν, ο ἐς ἐσπέρην δὲ μέλι ἐπιχέων πουλύ καὶ ἔως μὰν ἀν τὸ αἴμα καθαίρηται, καὶ δόύναι δξέαι ἔχωσι, καὶ δλίγον ρίκλείπωσι, τοῦτο ποιέειν ὅταν δὲ ¹ο οἱ έλασσον ἔη καὶ δάύναι βληκότεραι ἴσχωσι δὶ πλέονος χρόνου, φάρμακον πιπίσκειν κάτω, καὶ διαλείπειν. Ταῦτα ποιέουσα, ὑγιὴς γίνεται · γενεὴ δὲ οἰκ ἔτι.

¹ Έλάσσων 6. - Post \$\frac{1}{2}\$ addit άνω 6. - λαμβάνωσι C6. - 2 Ante καὶ addit κάτω 6. - πλείονος CJ. - διαλείπειν vnlg. - διαλείπον C. - διαλείπων 6. - όπόσον 6. - ἐπίκαιρος (καιρὸς, D al. manu ἐπίκ., FGIJK6) vulg. - 3 βληχρεῖσι FGHI. - πυριῆσι G. - ἀνακαθίζοντι ὑψωθείην δοκάη 6. - ὑψῶθι G. - ἔκάστοθι vulg. - ἐκάστοτε θ. - ⁴ καὶ οπ. θ. - καὶ ὀλίγαι δ. αὐ. J. - ὀλίγαι αὐτὴν DFG (H, in marg. παῦραι) IK. - ὀλίγαι Q'. - 3 δὲ οπ. θ. - ἐλκωθῶσι vulg. - ἐλ-κωθέωσι C6. - γίν. οπ. C. - βαρεία Vulg. - βαρεία I. - βαρείη DJ. - βαρέη θ. - ὁπόταν θ. - Απιε ἡ addit ὁ χρόνος Ald. - προσβάλη C. - τὸ πλῆθος θ. - τὸ που. οπ. vulg. - ἄ δταν θ. - ἡ prο † C. - οἰδεῦσι C. - ἰῶν. τοῦτο τοῦτο οπ. C0 οἰ vulg. - ὑδροπα FIK. - οὐκ ἔστι τοιούτον vulg. - οὐ τοῖον C6. - 7 λούην F. - πρ. οπ. C6. - πολύκαρπον καὶ πολύκν. vulg. - πουλύκαρπον καὶ πουλύκν. ιC. - Gal. Gl. : πολύκαρπον, τὸ κραταιόγονον ὀνομαζόμενον. - ἔψεῖν Κ. - εἰρίων C. - εἰς vulg. - ἐς Ιθ. - * ἔμτ. FGI. - λίνου... πιπίσκειν ομ. C. - σίσαμον G. - αἶγιον F. - ἐν (ἐφ' θ) ἄπασι vulg. - νῆστιν οπ. Κ. - * ἔς C8. - ἐφ'

le mieux. Voilà ce qu'il faut faire, tant que le sang coule abondamment et qu'il y a des douleurs aigues avec de courtes intermissions. Mais, quand l'ulcération diminue, que les douleurs s'adoucissent et ont de plus longues intermissions, administrer les médicaments qui évacuent par le bas plutôt que par le haut, mettant des intervalles aussi longs que le cas paraîtra l'exiger. Administrer aussi des fumigations douces, faisant asseoir haut la malade, si à chaque fois cela paraît opportun. On guérit par ces moyens. Cette maladie est plus leute, dangereuse, et peu en réchappent.

65. (Autre cas de l'alcération aigue de l'utérus.) Si la matrice est fortement vloérée, du sang et du pus s'écoulent, une edeur désagréable s'enhale, et, quand la douleur saisit, l'écoulement cause d'ordinaire une souffrance de même caractère que celle de l'accouchement. Avec le temps, les jambes et les pieds entient; et les médecins croient traiter une hydropisie; mais ce n'en est pas une. Si vous prenez une telle malade, laver d'abord avec l'eau chaude, fomenter, faire des injections acres, émollientes, astringentes, avec l'eau et le vin. Prenez polycarpon (polygonum persicaria, L.), polycnémon (ziziphora capitata, L.) et miel, faites cuire ensemble; puis, y trempant de la laime, oindre les parties génitales; oindre aussi avec la résine, le miel et l'axonge. Breuvage : prenez graine de lin et sésame, grillez, ajoutez beurre, fromage de chèvre et farme d'orge, et donnez à jeun dans du vin; le soir, on y versera beaucoup de miel. Voilà ce qu'il faut faire tant que du sang est rendu, que les douleurs sont aigues et n'ont que de courtes intermissions. Mais, quand l'écoulement est moindre et que les douleurs, moins intenses, ent de plus longues intermissions, administrer un purgatif, et mettre un intervalle. Par ces moyens, la femme guérit; mais elle n'engendre plus.

vaige... μιαλατι τους... Ιο 18 μελι... πολύ 'θ... όξεται 'vulg... όξεαι θ... όλίγον χρόνον (χρ. 'om. 'θ) vulg... διαλείπωσι DIKθ... διαλέπωσι vulg... " σοι COPCHIKO... ή θ... βληχρώτεραι Κ... πλείονος vulg... πλέονος θ... διαλεπείν vulg... «Δαμλαίπων θ... ποιεύσα 'C... γίγνεται C... ένει (sic) C.

66. Οσα δε ελχώματα γίνεται εν τησιν υστέρησιν από τρωσμού ή ὑπ' άλλου τινὸς, ταῦτα χρή ἀποσκεπτόμενον εἰς τὸ οὖλον σῷμα θεραπεύειν πάντα, εδχοίης αν δοχέη δέεσθαι θεραπείης, ήν τέ σοι δοχέη εξ άπαντος τοῦ σώματος ή άνθρωπος θεραπευτέη είναι, ήν τε ἀπ' αὐτέων. Γνώση δὲ εἰ ἀπ' αὐτέων τῶν ὑστερέων ἐστὶν εωδδε· τὰ μέν ἀπ' αὐτέων τῶν έλχωμάτων τὴν χάθαρσιν παρέχει πυρειδέα τε καί ξυνεστηκυίην, τά δε μή άπ' * αὐτέων λεπτήν τε καὶ ἰγωροειδέα: Οσα μέν οὖν ἐστι λεπτά τῶν βευμάτων, ταύτας μέν χρή δεραπεύειν εν φαρμάχω, και διδόναι και άνω και κάτω, πρώτον δε άνω. καὶ ἢν μὲν "μετά τὴν φαρμακείην τὰ βεύματα ἐλάσσω γίνηται καὶ εὐπετέστερα 7 ή, διαλείποντα αὖθις φχρμαχεύειν τὸν αὐτὸν τρόπον. μετά δὲ τὴν φαρμαχείην διαιτῆν διαίτη τοιαύτη, ἐν ὁποίη ἀν εἶη μάλιστα ξηροτάτη ή ἄνθρωπος · έσται 8δέ, ην αὐτην πυριης δι' ημέρης τρίτης ή τετάρτης όλον τὸ σῶμα, καὶ ἐμέτους ποιέης ἐκ τῶν ⁹ πυριέων εὐθύς μετά δὲ τοὺς ἐμέτους καὶ τὰς πυρίας διαιτῆν άλουσίησί τε καὶ δλιγοποσίησι 10 καὶ άρτοσιτίησιν · ποτῷ δὲ μηδενὶ, άλλ' ή οίνω άκρήτω μέλανι, λαχάνω δε μηδενί· δταν 11 δε τον εμετον παρασχευάζης, τότε γρη λαγάνων πολλών χαὶ δριμέων ἐμπιπλάναι καὶ σιτίων πολλών καὶ όψου δκοίου 12 αν βούλωνται, καὶ οίνου πολλοῦ ἐμπιπλάναι ὑδαρέος, καὶ λούειν ἐκ τῶν πυριῶν πολλῷ θερμῷ. Αυτη μέν 18 ή θεραπείη των τοιουτοτρόπων βευμάτων . άμεινον δὲ άμφω φαρμαχεύειν, χαί ἐμέειν χαί ἄνω ἔλχειν · δίαιτα δὲ ζηραντιχή κρέσσων 14 και άλουσίη. Τὰς οὲ ὑστέρας γρή θεραπεύειν ὧδε · πρῶτα

^{&#}x27; Δ' θ. - έλχύσματα LQ', Vatic. Codd. ap. Foes, Ald. - γίνονται C. - ὑπ' om. C. - ἀλλωτοῦ (sic) C. - ἄλλου του θ. - Απτε χρὴ addunt δὲ Cθ. - δλον vulg. - οὖλον C. - ² ὁποίης DFGHIKθ. - ὁκόσ' ἀν C. - δεῖσθαι θ. - θεραπευταίη Cθ. - ἡν τε ἀπ' αὐτέων εἴη τῶν ὑστερέων θ. -- ³ ὧδε θ. - ὧδε om. vulg. - αὐτῶν vulg. - αὐτῶν θ. - έλκεωμάτων (sic) C. - πυωειδέα J. - ποιοείδεα (sic) θ. - ξυνεστηχύην C. - ξυνεστηχύῖαν θ. -- ⁴ αὐτῶν C. - Ιχωρώδεα C. -- ὰ φαρμαχεύειν πρῶτον pro θεραπεύειν.... διδόναι Cθ. - Post διδόναι addunt πρῶτον DFGHIJK. -- ἐ κατὰ C. - γίνεται vulg. - γίγνεται C. - γίνηται DFHKθ. -- ΄ ἡ vulg. - ἢ Cθ. - διαλιπόντα C. - δὲ om. C. - διαιτῷν vulg. - διαιτῆν C. - ὁποία C. - εἴη om. GJ, Ald. - ξηροτέρη θ. - ξηρότητος, al. manu ξηροτάτη D. - ξηρότητι Κ. -- ἡ om. θ. -- ² δ C. - πυριαις (sic) θ. -- ² πυριῶν vulg. - πυριέων C. - διαιταν (sic) θ. - ἀλουσίη C. - ὑδροποσίησι vulg. - όλιγοποσίη C. - ὁλιγοποσίησι Hθ. -- ¹ ναὶ om. C. - ὁψῷ δὲ vulg. - Je lis ποτῷ. - δὲ om. θ. -- ¹¹ δὲ θ. - δὲ om. vulg. - Post τότε addit δὲ θ. - χρείην (χρείαν DFGHJK) ἐχης (ἔχεις DFHIJK, Cordæus) vulg. - χρὴ Cθ. - ἐμπιπλᾶναι L -

66. (Distinction entre les ulcérations utérines qui proviennent de l'utérus même, et celles qui proviennent de l'état général du corps.) Toutes les ulcérations qui se forment dans la matrice à la suite de l'avortement ou par toute autre cause. doivent être traitées en ayant l'œil sur le corps entier, suivant la cure qui est nécessaire, soit que vous jugiez nécessaire de vous occuper de tout le corps, soit de l'utérus seulement. Voici comment vous connaîtrez que le mal provient du seul utérus : les ulcérations naissant de l'utérus fournissent un écoulement purulent et consistant; celles qui n'en naissent pas, un écoulement ténu et ichoreux. Ceux donc des écoulements qui sont ténus doivent être traités à l'aide des évacuants et par haut et par bas, et d'abord par haut. Si, après l'évacuation, l'écoulement devient moindre et plus doux, mettre un intervalle et évacuer de nouveau de la même façon. Après l'évacuation, prescrire le régime par lequel la malade sera le plus sèche; or, elle le sera, si vous prescrivez une fumigation générale tous les trois ou quatre jours, et le vomissement immédiatement après la fumigation. Après les vomissements et les fumigations, mettre dans le régime l'abstinence des bains, peu boire, et l'usage du pain; point d'autre boisson que du vin noir pur; aucun herbage. Quand vous préparez le vomissement, alors il faut gorger d'herbages âcres, d'aliments de céréales copieux et de tous les plats qui seront au gré de la malade; la remplir de beaucoup de vin aqueux, et laver, après les fumigations, avec beaucoup d'eau chaude. Tel est le traitement d'écoulements de ce genre. Ce qui importe, c'est d'évacuer par les deux voies, et de faire vomir et d'attirer par le haut; ce qui importe encore, c'est un régime desséchant et l'abstinence de bains. Quant à la matrice, il faut traiter ainsi : d'abord fu-

ἐμπιπλᾶναι (bis) θ. – όποίου θ. — 12 ἢν C. – ἐμπιπλᾶναι Gl. – ὑδαρέως C. – πυρίων (sic) Ald. — 13 ἢ om. vulg. – 12 a jouté ἡ sans mss. – τούτων pro τῶν C. – ἄμεινον.... ἀλουσίη om. θ. – κρείσσων FHJK. — 14 καὶ om. CFHI JK, Ald. – 3 Cθ. – πρῶτον. DIJθ. – πυριῷν vulg. – πυριῆν CH. – πυριὴν I. – ἀφέψοντα Hθ. – εἰλύος θ. – σμίγματι θ, Ald. – σμήματι (bis) C.

men undige coast axise eventuates to apply . Exerce here the un-פואי אטנבוי בא דאַן ואטס דײַ פּאַאַין אַרויי - אַ אַרוּאַ פּאַאַרויי פֿין אַרוּאַ פּאַאַרויי פֿין אַרוּאַ אַ דיינין έλκεσιν ή και τὰ ἀπιόντα δυσώδεα, ἀκρησεοτέρω τῷ σμήγραστι - ήν δὲ mulger 3 y romonion, agade aretoto, weigh of the lyan again. Er of the ύδατι ³ έναφεψεϊν μυρσίνην και δάφνην και έλαλισφακον · μετά δέ τοῦτο οίνω κλύζειν ἀκρήτω λευκώ γλιαρώ. Όκόταν δε δάκνηται ήδη ύπο των κλυσμάσων, τότε ήδη καθαρά έστι τὰ έλκεα κλύζειν σύν λομ ροαδεστερώ τω , ιγρι και οιλώ πεγαλε, πετα εξ τρα οιλολ μείπεγήλ ύὸς τήξαντα νεηρήν, έλαιον παραμίξαντα, ε ήν μέν ή, γηνός, ε ήν δέ μή, άλλου του, μάλιστα δρνιθος, 7 εί δὲ μή, τὸ ἐχ τῶν ἐλαιῶν παλαιόν, τούτω χλιαρώ κλύζειν, μετά δε τω είνω ες έτερον κλυστήρα . ἐγγέαντα · ἐς δὲ τὸ στόμα, κἢν ἢ είλκωμένον, κἢν μὴ, μοτοὺς ⁸ ποιεῦντα των μαλθακτηρίων προστιθέναι, καὶ θ ήν καθικα παρέχωσι προσκείμενοι, ἀφελομένην την γυναϊκα κελεύειν νίψασθαι ύδατι χλεαρώ τοιούτω οξω περ έχλύζετο. Ήν οὲ πρὸς 10 την δίαιταν τήνδε τὰ βεύματα μή ἀπαλλάσσηται, ἐλάσσω 11 δὲ γίνηται καὶ δάκνηται σφοδρῶς, καὶ τὰ ἀποδρέοντα χολή τε εἶη καὶ άλμη, καὶ μὴ μόνον τὰ ἔνδον, άλλά καὶ τὰ ἔξω 12 έλκοῖ, μεταβάλλειν χρή την δίαιταν, καὶ ἐξυγραίνειν πάσαν, δχως τὰ δεύματα ως ύδαρέστατα έσται καὶ ήκιστα δηκτικά λουτροϊσι 18 θερμοϊσι πουλλοϊσι, μάζη, λαχάνοισιν έφθοϊσι πέσι λιπαροίσιν, ίχθύσι τοίσι σελάγεσι, 14 σύν προμέσεισι καλ πορέσσειν έψοντα έν άλμη γλυκείη, έψεϊν δε λιπαρώς, κρέασιν έφθοϊσι πάσι, πλήν βοὸς 15 κάὶ αἰγὸς, διέφθοισιν ἐν.ἀνήθοισι καὶ μαράθροισιν, οἰνώ

^{*} Έὰν θ. - δὲ μηδὲν pro μὲν J. - ξ om. θ. - ἀχρατ. J. - σμίγματι G. Ald. - ¾ θ. - ξ om. vulg. - τοιούτω C. - » ἔναφέρειν C. - καὶ δάφνην θ. - καὶ δ. om. vulg. - χλιηρῶ CD. - τὰ ἔλκεα ἔστι θ. - 4 ἰλύη Η. - καὶ om. DFGHisk. - πιμενὴν (sic) C. - πειμελὴν θ. - νεαρὰν θ. - » ἔὰν θ. - » ἢν.... ὅρνιθος om. θ. - ἀλλ' οῦτου (sic) K. - τοῦ FGI. - ἢν J. - ἐλαίων ΗΙ. - ἐλάων (sic) C. - χλιηρῶ C. - τὸν οἶνον νuἰg. - τῶ οἶνω θ. - ἐγχέαντα (ἐγχέαντι C; ἐγχέοντα D) ἐς (εἰς J) τὸ στόμα, καὶ ἢν μὴ (μὴ om. Cordæns; ἢ pro μὴ Ψοεs in not.; ἡλκωμένα Lind.), μοτοὺς νulg. - ἐγχέαντα ἐς δὲ τὸ στόμα κὴν ἢ εἰλκωμένον, κὴν μὴ μοτοὺς θ. - » ποιοῦντας vulg. - ποιεῦντας C. - ποιοῦντα Cordæns, Lind. - μαλακτ. C. - » ἐὰν θ. - τὴν γ. om. Cθ. - κελεύεν αὐτῆ (αὐ. om. Cθ) νίψ. vulg. - χλιηρῶ C. - ὅπερ C. - » τὴν οm. C. - τὴν δὲ Ϝ, Ald. - τἡνδε om. Cθ. - " δὴ pro δὲ DHK. - γένηται vulg. - γίνεται DFGHK. - γίνηται 1θ, Ald. - διάκνηται (sic) θ. - δύνεται (sic) Κ. - δάκκεται D. - σφόδρα θ. «ἀπαράσντα

migations avec l'eau de feuilles de sureau bouillies; puis. après la fumigation, injection avec la lie de l'onguent à frotter; si la pourriture est dans les ulcérations et que l'écoulement soit fétide, l'onquent sera moins mélangé d'eau; s'il n'y a rien de tel, il le sera davantage; après la lie, l'injection se feta avec l'eau ; dans l'eau, on aura fait houillir du myrte, du laurier et de la sauge; après cela, injection avec du vin blanc pur, tiède. Quand les injections commencent à faire éprouver une sensation mordicante, c'est que les ulcérations se mondifient, il faut donc faire les injections avec la lie plus coupée d'eau et le vin noir. Après le vin, saire fondre de la graisse fraîche de porc, ajouter de la graisse d'oie, si on en a, sinon, toute autre graisse de volaille, sinon encore, de la vieille buile, et injecter tiède. Après cela, faire une autre injection avec du vin. Quant à l'orifice utérin, qu'il soit ulcéré ou non, appliquer des tentes émollientes; si cette application cause de la chaleur, la femme les ôtera et se nettoiera avec l'eau tiède qui lui servait aux injections. Si, par ce régime, l'écoulement ne cesse pas, mais devient moins copieux et irrite fortement, et que la matière en soit de la bile et de la saumure, ulcérant les parties non-soulement intérieures, mais encore extérieures, il faut changer le régime et humecter le corps entier, de manière que l'écoulement soit aussi aqueux et aussi peu irritant que possible : beaucoup de bains chauds, polenta, herbages bouillis tous au gras, poissons cartilagineux cuits avec des poireaux et de la coriandre dans de la saumure douce et de la graisse, toutes viandes bouillies, excepté le bouf et la chèvre, très-cuites, dans de l'aneth et du fenouil,

Κ. — Ελκόοι (sic) C. - έξυγράνειν (sic) FH. - Ante πάσαν addit δὲ θ. - όπως δ. - ὑδαρέσνερα DFI. - ὑδάρεσνα (sic) G. - είναι pro ἔσται Κ. — 12 πολλοίσι θερ. J. - πουλλοίσι G. Ald., Frob. - πολλ. vulg. - πάσι om. J. - ἰχθῦσι Κθ. - τοῖς ἐλάχεσιν (sic) G. — 14 ἐν (σὺν θ) κρομύ. (κρομμύ. DJΚθ, Frob.) vulg. - σκορόδοισι pro κορίσισι θ. - ἐψόντα (sic) Hiθ. - ἐψῶντα Κ. - γλ., ἐψ. δὲ λεπ. ομ. θ. - ὑψεῖν om. G. - λιπαρὰ C. — 15 καὶ αἰγὸς (καὶ αἰ. om. θ), τούτοισι γὰρ (τ. γὰρτομ. Cθ) διέρθοισεν (διερθ. om. θ) vulg. - ἀννήθοισι FI. - ἀνίθοισι CHJ. - ιμποθέρουν (ΕGΗΙΣΚθ. Ald.

¹ μελιχρόω, κιβρώ, δδαρεϊ, πλέονι, γαλακτοποσίη μετ' οἴνου γλυκέος τὰ δ' ἄλλα περὶ τῶν κλυσμάτων ποιέειν κατὰ τὸν ὑφηγημένον λόγον. Αὕτη μὰν νῦν τῶν τοιούτων ἡ θεραπείη. "Οσα ⁸ δὲ πυοειδέα τε καὶ ξυνεστεῶτα ἀπεισι, τούτων τὸ μὲν οὖλον σῶμα οὐδὲν δεῖ κινέειν, ⁸ κλύζειν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων τὴν θεραπείην πᾶσαν ποιέεσθαι, κλύζειν δὲ τοῖσιν αὐτέοιαι κλύσμασιν οἶσι πρόσθεν εἴρηται τὸν αὐτὸν τρόπον. Γεγράψεται δὲ καὶ ἀλλα κλύσματα. ⁶ 'Ελκέων ἴησις · ἐλάφου στέαρ χλωρὸν προσθετόν · κλύζειν δὲ χρὴ αὐτίκα οἴνω σιραίω, κράτιστον δὲ ψιμυθίω, ἡν ἔλκεα ἡ, καὶ ἐλαίω ναρκισσίνω · σιτίοισι δὲ καλ ὐκμηται, ⁶καὶ τὸν πελαστάτω χῶρον διακναίη, ⁷ καθαίρειν, καὶ νέμηται, ⁶καὶ τὸν πελαστάτω χῶρον διακναίη, ⁷ καθαίρειν, καὶ νέην σάρκα φύειν, καὶ ἐς ὧτειλὰς ἄγειν τὴν σάρκα, ῥηῖδίως γὰρ ἀναχαλᾶται καὶ ⁸ κακοήθεα οὐ γίνεται, καὶ λούειν συγνῶς.

67. *Ην ° δὲ γυνὴ ἐκ τρωσμοῦ τρῶμα λάδη μέγα, ἢ ¹º προσθέτοισι δριμέσιν ἔλχωθἢ τὰς μήτρας, οἶα πολλὰ γυναῖχες ἀεὶ δρῶσί τε χαὶ ἀριμέσιν ἔλχωθἢ τὰς μήτρας, οἶα πολλὰ γυναῖχες ἀεὶ δρῶσί τε χαὶ ἀριμέσινοις, χαὶ τὸ ἔμδρυον φθαρἢ, χαὶ μὴ χαθαίρηται ἡ γυνὴ, ἀλλά οἱ αἱ μἢτραι φλεγμήνωσιν ἰσχυρῶς χαὶ μεμύχωσι καὶ τὴν χάθαρσιν ¹¹ μὴ οἶαί τε ἔωσι παραμεθιέναι, εἰ μὴ τὸ πρῶτον ἄμα τῷ ἐμδρύῳ, αὕτη ἢν μὲν ἰητρεύηται ἐν τάχει, ὑγιὴς ἔσται, ἄφορος δὲ. *Ην δὲ οἱ ῥαγἢ αὐτόματα ¹² τὰ λοχεῖα χαὶ τὰ ἔλχεα ὑγιανθἢ, χαὶ ὧδε ἄφορος ἔσται. *Ην δὲ οἱ ἡ μὲν χάθαρσις γένηται, τὰ δὲ ἔλχεα μὴ μελε-

¹ Μέλανι χρῶ θ . – ὑδαρρεῖ H. – πλείονι ∇ ulg. – πλέονι θ . – γαλακτοπωσίη θ . - χλυσμών θ. - ποιέειν om. θ. - οὖν pro νὖν K. - περὶ $(\pi. om. \theta)$ τῶν τοιούτων (τοιωνόε θ) vulg. - ή om. C. - θεραπεία C. - 2 δε om. C. - ποιοειδέα K. ξυνεστώτα $C(\theta, \sigma u v.)$. – δλον vulg. – ούλον C. – ού pro ούδὲν J. — 3 χλύσειν Ald. - κλύζειν.... ποιέεσθαι om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - αὐτοῖσι θ. - κλυσμοΐσι C. - οίς vulg. - οίσι C. - 4 έλκων vulg. - έλκέων Co. - πρόσθετον Cθ. - σειραίω IJK. - Erot., p. 280 : οίνω σιραίω, τῷ ἐψήματι λεγομένω. - Post g. addit πάντα C. - ψιμιδίω FGIK, Ald., Frob., Cordæus, Lind. ψιμμιθίω DHJ.-ψιμιθύω C.- έλαίων K.- ναρχισίνω C.- χρήσθω θ.- μή om. θ. - 5 δè om. C. - νενέμηνται vulg. - νενέμηται C, Lind. - νέμηται θ. - 6 καὶ om. J. - πελασσάτω vulg. - πελαστάτω C (D, al. manu πελασσάτω) FGHike, Ald., Lind. - Ante & addunt xai DIJK. - Saxvain vulg. - Saxven J, Cordæus. -διαχναίη C (H, al. manu) θ, Foes in not., Lind. — 7 Post καθ. addit δè C. - νέαν vulg. - νέην Cθ. - φῦναι vulg. - φύειν θ. - ἀτίλας (sic) θ. - γὰρ om. C. - Gal. Gl.: ἀναχαίνεται, ἀναξαίνεται, et ἀναχελύνεται, ἀναξηραίνεται. Foes pense que ces gloses se rapportent à notre passage. — * xaxei 6 ca (sic) θ. - κακήθεα CIK. - κακοηθείη J. - οὐ θ. - οὐ om. vulg. - συχνώς om. Co. — δε om. - τραύμα vulg. - τρώμα o. - λαμβάνη vulg. - λαβη CDHIKo.

vin couleur de miel, paillet, aqueux, en abondance, usage habituel du lait avec du vin doux. Pour les injections, on fera comme il a été dit tout à l'heure. Tel est le traitement de ces écoulements. Quant aux écoulements purulents et consistants. il faut, pour ceux-là, n'agir aucunement sur le corps tout entier, mais prescrire des injections et faire reposer sur ce moyen tout le traitement; les injections seront les mêmes et employées de la même façon que plus haut. D'autres injections seront aussi indiquées. Traitement des ulcérations : graisse récente de cerf, en pessaire. On fera aussitôt les injections avec le vin cuit. Ce qu'il y a de plus énergique, s'il y a des ulcérations, c'est de faire des injections avec la céruse et avec l'huile de narcisse. La malade usera d'aliments très-doux : rien d'acre. Si les ulcérations sont sordides, s'étendent et corrodent la région voisine, les mondifier et produire une chair nouvelle qu'on amènera à cicatrice; elles cèdent en effet facilement et ne deviennent pas malignes; baigner souvent.

67. (Différents cas d'uleérations utérines. Stérilité qui en résulte.) Quand la femme est affectée d'une grande plaie à la suite de l'avortement, ou quand la matrice a été ulcérée par des pessaires âcres, ce qui arrive, vu tant de pratiques et de traitements que les femmes font de leur chef, ou quand, le fœtus étant chassé par l'avortement et la femme n'ayant pas la purgation lochiale, la matrice s'enflamme fortement, se ferme et ne peut donner issue à la purgation, si ce n'est à ce qui sort tout d'abord avec l'enfant, la malade, si elle est traitée promptement, guérira, mais restera stérile. Si les lochies font éruption spontanément et que les ulcérations se cicatrisent, elle restera stérile de cette façon encore. Mais si, la purgation marchant, les ulcérations ne sont pas traitées, il

⁻ μέγα θ. - μέγα om. vulg. — 10 πρόσθε τοῖσι δρ. θ. - έλχώση θ. - πολλαὶ Κ. - πολλὰ om. Cθ. - ἀεὶ om. Cθ. - αἰεὶ Lind. - ἰατρεύουσι FHIJK, Ald. - ἰητρεύονται Cθ. - μεμυχῶσι CGIθ, Ald., Frob. - μεμυχόσι DH. — 11 οὐχ (οὐχ Frob., Cordæus; μὴ Cθ) vulg. - ὧσι vulg. - ἐῶσι θ. - παραμ. ponunt ante τὴν χάθ. Cθ. - πρῶτον αἷμα (ἄμα θ) τὸ ἐν (τὸ ἐν om. Cθ) τῶ vulg. - γίνεται pro ἔσται C. — 12 τὰ om. C. - λοχεία θ. - λόχια D. - λοχία CJ.

δαίνερται, πίνδυνος σηπεδονώδεα εἶναι. 1 Hy δέ οἱ ¾ κάθαρσις ἔη τετρυχωμένη, θνήσκει. 2 Κὴν ἕν τῷ τόκῳ κάρτα ἐλαωθέωστν αὶ μῆτραι τοῦ ἐμδρύου μὴ κατὰ φύσιν ἰόντος, πείσονται τὰ αὐτὰ ⁴τῆ ἐκ
διαφθορῆς ἐλκωθείση τὰς μήτρας, καὶ μεταλλαγὰς καὶ τελευτὰς τὰς
αὐτὰς ἡ νοῦσος ἴσχει, ἤν ε τε ἐκ διαφθορῆς ⁴ἤν τε ἐκ τόκου αἱ μῆτραι ἐλκωθῶσι, καὶ εἰ τὰ λοχεῖα πάντα παρήἴσαν, ἦσσον πονήσει,
⁷ εἰ μὴ μεγάλα ἔλκεα εἴη, καὶ μελεδαινομένη ἐν τάχει ὑγιαίνει.
Χρὴ δὲ τῆ μελέτη προσέχειν ἐν τάχει, ἢν ἔλκεα ἐν τῆ μήτρη ἐνῆ· ἄτε
γὰρ ἐόντα ἐν ἔ ἀπαλῷ αὕξεται, καὶ σαπρὰ ταχὺ γίνεται. Ἰῆσθαι δὲ
τὰ ἔλκεα, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ ἄλλῳ σώματι, αὶ ἀφλέγμαντα χρὴ
ποιέειν καὶ ἀνακαθαίρειν καὶ ἀναπιμπλάναι καὶ ἐς ὧτειλὰς ἄγειν *
διόθναι ὸὲ ὕδωρ, οἶνον δὲ μὴ, σιτία ἀφαυρότερα, πολλὰ δὲ μή.

¹ Hv.... εἶναι om. G. — ²ἡ C.- ἡ om. vulg. – εἶη θ. – τετρυμένη (sic) C.τετριγωμένη J. = 3 καὶ ἢν θ. – ἢν C. - μὲν pro ἐν θ. – τῶ om. Cθ. - ελκ. (έλxωθώσω θ) καλ (καλ om. Cθ, Cordwus, Lind.) αt vulg. - εόντος vulg. - Ιόντος θ. — 4 τητεχ (sic) θ. - έλχωθεισην (sic) θ. - έλχεωθείση (sic) CDFIJK, Ald., Cordæus. - μεταλλ. τὰς αὐτὰς καὶ τελ. θ. - δδ' pro τε θ. - διαφορής C. - ή pro ήν τε θ. - έλκεωθώσιν C. - εί om. C (D, restit. al. manu) FGHJK, Ald. - λόχια D. - λοχία J. - παριείσαν DFGIJK. - παρίησαν CH. - παρίωσιν θ. - παριήσαν vulg. - είσω pro ήσσον Κ. - πονήση vulg. - πονήσει CDHJK. - 7 el Cô. – 1 vulg. – 2 ch 2 vulg. – 2 ch 2 vulg. – 2 vulg. – vulg. - ἔνιά τε pro ἐνῆ· ἄτε FHIJK, Ald. - * ἀπ. ταχὺ (τ. om. C6) αὖξ. vulg. - Ante σαπρά addit τὰ θ. - Ιώσθαι θ. - τῷ θ. - τῷ om. vulg. - * xai θ. - καὶ om. vulg. - ἀφθέγμαντα (sic) FI. - Post ἀφλ. addit [γὰρ] Lind. - ἀναπιβπλάναι θ . – ἐσωτίλας (sic) θ . – ὕδωρ εἰς πόσιν (εἰς π. om. $C\theta$), οίνον vig. - σντία.... μή om. (D, restit. al. manu σιτία παύρα) FGIJK. - Post σ. addit τε H. - παυρα vulg. - άφαυρότερα θ. - πολλά δὲ μή σm. HL. -- 6 δσα θ. - δὲ οπ. θ. - μή δύν. άπαλλ. θ. - μειζόνων vidg. - μεζόνων DFGHIK, Ald., Frob. - " ή θ. - " ή πλαγείων τε καί θ. - " είη vulg. - τη Η. - ή C. - π ἀφ' ὧν DFGHIJLQ', Lind. - Post ὧν addit ἀν θ. - γρώφω Co. - προλούσαντα

est à craindre qu'elles devienment putrides. Si la purgation vient au moment où la femme est épuisée, la mort en est la suite. Dans le cas où une ulcération considérable est produite dans l'accouchement par l'enfant qui ne sort pas régulièrement, les accidents seront les mêmes que dans l'ulcération suite d'un avortement. La maladie aura les mêmes changements et les mêmes terminaisons, soit qu'elle provienne d'un avortement ou d'un acconchement. Si toutes les lochies coulent, l'affection sera moins grave, pourvu que les ulcérations ne soient pas grandes, et, traitée, elle guérit promptement. Il faut ne pas perdre de temps pour recourir au traitement quand il y a des ulcérations à la matrice; car, étant dans un lieu mou, elles augmentent et deviennent vite putrides. Ces ulcérations seront traitées comme celles du reste du corps: en ôter l'inflammation, les mondifier, les remplir et les mener à cicatrisation. Donner de l'eau, point de vin, des aliments peu nutritifs et non en grande quantité.

68. (Délivrance ne pouvant se faire sans un avortement. Emploi des sternutatoires, de la succussion. Précautions accessoires.) Quand, dans un avortement, la délivrance ne peut pas se faire, soit que le fœtus soit tout entier trop gros, ou ait quelque partie trop grosse, soit que, n'étant pas trop gros, il vienne obliquement et soit sans force, en ce cas, si les choses sont selon l'ordre naturel, laver avec beaucoup d'eau chaude et donner les médicaments que j'indiquerai; et si, disposé à sortir, le fœtus, tout enétant dans la position naturelle, ne sort pas avec facilité, administrer un sternutatoire, et, pendant l'éternument, pincer les narines et fermer la bouche, afin que l'éternument agisse autant que possible. On emploiera aussi la succussion; voici comment : prendre un lit élevé et solide, le garnir, concher la femme sur le dos, disposer autour de la poitrine, des aisselles et des bras

θ.-προλούσντες DQ'.-παμπόλω K. — M καὶ $\hbar v$ Lθ, Lind. - θελοντα θ.- άλύτως G.- ἰόντα θ. — 15 τὸ θ. - τὸ om. vulg. - δπως θ. - ὁ πτ. ponunt post μάλιστα Cθ. - ὡς (ὡς om. Cθ) δτι vulg. - ἐνεργήση vulg. - ἐνεργὸς $\bar{\eta}$ θ. - ἐνεργήσει DFH. - σείτις J. - σίοις θ. - ὑψ. τε καὶ ρωμ. θ. - ρωμαλαίην C. — M καὶ om. Cθ. - ὑποστορεύσαντα GI. - δὲ (δ' θ) ἀνακλίνειν C (θ, ἀνακλίναι).

ύπτίην, τὰ 1 δὲ στήθεα καὶ τὰς μασγάλας καὶ τὰς γεῖρας προσκαταλαμβάνειν ταινίη ή ξμάντι πλατεί μαλθακώ πρός την κλίνην καί ζωννύειν, και τά σκέλεα ξυγκάμψαι και κατέχειν τοῖν σφυροῖν: όταν δέ ² εὐτρεπίσης, φρυγάνων φάχελον μαλθαχών ή τι τῷδε ἐοικὸς εὐτρεπίζειν όσον την κλίνην οὐ περιόψεται ἐπὶ 3 την γῆν βιπτευμένην, ώστε ψαύσαι τοῖσι πρὸς χεφαλήν ποσὶ τῆς γῆς καὶ χελεύειν αὐτὴν λαδέσθαι τῆσι χερσί *τῆς κλίνης, καὶ μετέωρον πρὸς κεφαλὴν την κλίνην έχειν, ώς κατάρβοπος ή έπι πόδας, φυλασσόμενος δακως μή προπετής έσται ή άνθρωπος. όταν δε ταῦτα ενεργήται καί μετάρσιος 6 ή ή χλίνη, εκ τῶν ὅπισθεν ὑποθεῖναι τὰ φρύγανα, κατορθοῦσθαι δὲ ὡς μάλιστα, ὅχως οἱ πόδες μὴ ψαύσουσι τῆς γῆς, ῥιπτεομένης της κλίνης, καὶ τῶν φρυγάνων ἔσωθεν ἔσονται, αίρειν ⁷ δὲ έξ έκατέρου τοῦ ποδὸς ἄνδρα τῆδε καὶ τῆδε, ώς κατ' ἰθὺ πεσεῖται ή κλίνη διμαλώς και τοως και μή σπασμός ή · 8 σείειν δε άμα τη ωδίνι μάλιστα · καὶ ἢν μὲν ἀπαλλάσσηται, αὐτίκα πεπαῦσθαι, εἰ δὲ μὴ, διαλαδόντα σείειν, και αιωρέειν έπι της κλίνης φερομένην. Ταῦτα μέν οὖν οὕτω ποιέεται, ἢν δρθά τε καὶ κατά φύσιν ἀπαλλάσσηται. Χρη δε 9χηρωτή ύγρη προγρίειν, έπι πάντων δε των άμφι την ύστερην τοιώνδε παθέων άριστον τόδε, καὶ μαλάχης ύδωρ καταιονάν, καὶ βουχέρας, ή πτισάνης πυρίνης μάλλον χυλός γρη δε άχρι 10 βουδωνος έδρην καὶ αἰδοῖον πυριῆν, καὶ ἐνίζεσθαι δὲ, ὅταν αἱ ώδῖνες σφόδρα δχλέωσι μάλιστα, καὶ μηδὲν ἐν νόφ ἔτερον ἔχειν. Τὴν δε ἰητρεύουσαν τὰ στόματα 11 μαλθαχιος ἐξανοίγειν, καλ ἡρέμα τοῦτο δράν, δμφαλόν δὲ 12 ξυνεφέλχεσθαι τῷ ἐμδρύῳ.

une écharpe ou un lien large et souple qui la fixe au lit : faire plier les jambes et les attacher aux talons. Quand vous préparez la manœuvre, disposez un fagot de branchages souples ou quelque chose de semblable qui ne permettra pas au lit lancé contre terre de toucher le sol par les pieds du côté de la tête. Recommander à la femme de prendre le lit avec les mains; tenir le lit élevé du côté de la tête, afin qu'il y ait impulsion du côté des pieds, prenant garde que la femme ne fasse pas de chute. Quand cela est arrangé et que le lit est porté en haut, mettre les branchages sous les pieds de derrière, et dresser autant que possible afin que les pieds ne touchent pas le sol, le lit étant lancé, et soient en dedans des branchages. Chaque pied sera saisi de cà et de là par un homme, de manière que le lit tombe perpendiculairement avec régularité et égalité et qu'il n'y ait pas de déchirement. On fera la succussion au moment de chaque douleur surtout. Si la femme se délivre, il faut cesser aussitôt; sinon, pratiquer la succussion par intervalles, et la balancer portée dans son lit. Voilà ce que l'on fait quand le fœtus sort droit et dans la position naturelle. Il faut préalablement oindre avec du cérat humide; dans toutes les affections utérines de ce genre, c'est ce qu'il y a de mieux, ainsi que de fomenter avec l'eau de mauve et de fenugrec et surtout avec la décoction de froment; il faut fomenter le siège et les parties génitales jusqu'aux aines, mettre dans un bain de siége, surtout quand les douleurs d'accouchement sont pressantes, et n'avoir rien autre dans l'esprit. La sage-femme ouvrira doucement l'orifice utérin, ce qu'elle fera avec précaution, et elle tirera le cordon ombilical en même temps que l'enfant.

θ. – διαλαμβάνοντα σίειν θ. – αἰωρεῖν C. – τῆς <math>K. – τῆς om. vulg. – οὅτως (οὅτω J) ποιέεσθαι vulg. – οὅτω ποιέεται Cθ. — 9 κῆρω τῆ ὑγρῆ C. – Ante τῶν addit τῶνδε θ. – τοιῶν δὲ παθημάτων θ. – τοῦτο pro τόδε <math>Cθ. – καταιονεῖν <math>D. – βούκερως (sic), al manu ας D. – ἢ om. DFGHIJK. – πτισσ. <math>DH. – πυρ. πτ. J. – πυρρίνης <math>GHIK. – χυλοῦ <math>K. – χυλοῦ L, Cordæus, Lind. — 9 βουδώνων <math>Cθ. – τε καὶ θ. – αἰδοίων <math>C. – πυριᾶν θ. – ἐνέζεσθαι <math>C. – σφοδραὶ καὶ δχλοις (sic) ὧσι θ. – ἔχειν ἔτ. <math>C. — αιμαλθακοῖσιν vulg. – μαλθακῶς <math>θ. − †ρέμα <math>L. — αισ. θ. – το (τὸν <math>K) ἔμερυον vulg. – Ie is τῷ ἐμερύφ.

69. "Oga od okutuna i atúgestan nat synsitan so tip atálanti tido ύστερέων, ταύτα δὲ, ἡν τε ζώρντα ἡν τε τεθνεώτα ² ἦ, προώσουτα δπίσω πάλιν στρέφειν, δχως κατά φύσιν είη έπι κεφαλήν. "Οταν δί άπωθέειν βούλη ή στρέφειν, * άνακλίναντα χρή ύπτην ύπο τὰ ἰσχία ύποστορέσαι τι μαλθακόν, και ύπο τούς πόδας τῆς κλίνης, δικος ύψηλότεροι ε έσονται οί πρός ποδών πόδες συχνώ, υποτεθέναι χρή τι· και ανωτέρω δε τὰ τοχία της κεφαλης ε έστω, προσκεφάλαιον δε mulgin puraten til nodayil. ubomigeotrenotar og tanta. gitan 195 άπώσηται τὸ ἔμιδρυον καὶ περιδινήται τῆδε καὶ τῆδε, κατά φύσιν παθίστασθαι και την κλίνην και τά ίσχία, ύπεξελών τα ύπο τούς πόδας της κλίνης και τους λίθους και 8 το ύπο των Ισγίων. 9 πρός κεφαλήν οξ υποθείναι υποκεφάλαιον τά τοιαύτα τούτο το τράπο θεραπεύειν. "Όσα δὲ ζώντα των έμιδρύων την χείρα ή τὸ ακέλος έξω 10 προδάλλεται ή και άμφω, ταύτα χρή, όταν τάχιστα 11 προσφικήνη, είσω απωθέειν τῷ προειρημένω τρόποι, καὶ στρέφειν ἐπὶ κεφαιλήν, και ές δόδο άγειν. Και δσα 12 πεύσσεται των έμιδρύου πεπτηάτα ή ές τὸν χενεώνα ή ές ἰσχίον ἐν τῷ τόκω, χρή ταῦτα ἀπορθοῦσθαι, καὶ 18 στρέφειν, καὶ προσκαθίνγυσθαι ἐς δόωρ θερμών, ἄγρις ἀν ἐαίνηται.

70. 16 Όχοσα δὲ τεθνεῶτα τῶν ἐμορύων ἢ τὸ σχέλος ἢ τὴν χεῖρα ἔξω ἔχει, ταῦτα ἄριστον μέν, ἢν οἶόν τε, 16 ἀπώσαντα ἔσω ἐπὶ κεφαλὴν στρέφειν 16 ἢν δὲ μὴ οἶόν το ἢ, ἀνοιδίσκηται δὲ, ταίμνειν τῷδε τῷ τρόπφ σχίσαντα τὴν κεφαλὴν μαχαιρίω 17 ξυμφλάσαι, ἴνα μὴ θράσση, τῷ πιέστρι, καὶ τὰ δστέα 18 ἔλχειν δατεολόγψ, καὶ τῷ

¹ Πτύσεται CH. — ² είη θ. – ἢ C. – ϟ om. Κ. – ὅπως θ. — ³ είη Cθ. – βούλει HK. — ⁴ ἀνακλίνειν θ. – ὑποστοραισαι (sic) θ. – ὑποστορεῦσαι HIJK. — ⁵ ἔσεννται C. – el em. FGHIK. – τι om. Cθ. — ° ἐς τὸ C. – προμηθεόμενος (προμηθεόμενοι εἰσὶ ταῦτα C. – προμηθεόμενοι δὶ ταῦτα C. – προμηθεόμενοι δὶ ταῦτα C. – προσκεφάλαιον δὲ ὑπ. ὑπὸ κεφαλλην Κ. – κεφαλῆς Cθ. – προσκεφάλαιον θ. – ὑποκεφάλαιον δὲ ὑπ. ὑπὸ κεφαλλην ρτο ὑποκεφ. D. – τῶ τοιούτω τράπω θ. — ὑπορατίνει (sic) θ. – προπίπτει C. – καὶ om. θ. — ὑ προσημείνη (κ); προσημείνη θ) τὴν ἔξεο Δ. – τὰ om. Cθ) vulg. – ἀποθεέιν F. – προηγημένω C. — ὑπτύσεται Fl. Αἰd. – πτήσεται G. – πεπτηῶτα DHIJθ. – τῷ om. CK. — ὑπτύσειν C. – προσκαθίννυσθαι vulg. – προσκαθίννυσθαι C. – ἡν ἡ ειατει (sic) θ. — ὑ ἀπώσασθαι εἴσω καὶ ἄμφω ταῦτα ἐπὶ vulg. – ἀπώσαντα εἴσω ἀμφω ταῦτα ἐπὶ Vulg. – ἀπώσαντα εῖσω ἀμφω ταῦτα ἐπὶ Vulg. – ἀπώσαντα εἴσω ἀμφω ταῦτα ἐπὶ Vulg. – ἀπώσαντα είσω ἀμρ. — 16 ἡν J. – εἰ Vulg. – οἰονεαι θ. –

69. (Règles pour corriger une mauvaise présentation ou faire la version.) Les fœtus qui se plient en deux et qui s'arrêtent à l'orifice utérin (qu'ils soient vivants ou morts), doivent être repoussés en arrière et retournés de manière à sortir naturellement par la tête. Quand on veut repousser ou faire la version, il faut faire coucher la femme sur le dos, mettre quelque chose de mou sous les hanches et quelque chose sous les pieds du lit, de manière que ceux du côté des pieds soient beaucoup plus élevés. Les hanches seront plus hautes que la tête. Il n'y aura sous la tête aucun oreiller. Tels sont les préparatifs à faire. Quand l'enfant est repoussé et retourné de côté et d'autre, on remettra en position ordinaire le lit et les hanches, ôtant ce qui est sous les pieds du lit, les pierres, et ce qui est sous les hanches. Alors on remettra un oreiller sous la tête. Voilà comment il faut traiter ces cas. Quant aux enfants qui, vivants, avancent au dehors le bras ou la jambe ou tous les deux, il faut, dès que la chose est manifeste, repousser ces parties de la façon susdite, faire la version par la tête, et les mettre en voie de sortie. Pour ceux qui, s'étant courbés, se plient au flanc ou à la hanche dans l'accouchement. il faut les redresser, faire la version et mettre dans un bain de siège d'eau chaude, jusqu'à ce que les parties soient assouplies.

70. (En cas de mort de l'enfant, dont un bras ou une jambe sort, repousser les parties; sinon, briser la tête, les côtes et réséquer, Précautions à prendre.) Pour les enfants morts qui ont
une jambe ou un bras dehors, le mieux est, si l'on peut, de
repousser et faire la version; si la chose est impossible et que
le gonflement survienne, opérer ainsi qu'il suit : fendre la
tête avec un bistouri, l'écraser avec le compresseur, afin qu'elle

η pro η θ. - η om. C. - ἀνοιδίσκεται CGHK, Ald. — " ξυφλάσαι FIJ. - θραύση vulg. - θράσση θ. - Gal. Gl.: πιέστρφ, τῷ ἐμδρυοθλάστη καλουμένφ. - τὰ om. C. — " έλ. ώστε ὀλίγφ (ὀστεολόγω θ; όστεολκῷ Foes in not., Lind.) η (καὶ θ) τῷ vulg. - ὀστεουλκὸν est une conjecture à laquelle il faut préferer la leçon de θ; et, comme dans les dictionnaires, ὀστεουλκὸν ne s'appuye que sur ce passage, ce mot est à rayer tant qu'on n'en aura pas trouvé d'autre exemple. - ἐλυστῆρι (sic) θ. - Gal. Gl.: ἐλκυστῆρι, τῶ ἐμ-δρυουλκῷ. - καθέντα θ. - πολύ θ. - ἀλλ' ὀλίγον J. - αῦτις θ.

έλκυστήρι. παρά την κληξόα καταθέντα ώς άν έχηται, έλκειν, μή κατά πουλύ, άλλά κατ' όλίγον, έξανιέντα καὶ αὖόις βιώμενον. "Όταν δε ταῦτα 1 μεν έξω εἰρύσης, εν δε τοῖσιν ώμοισιν έη, τάμνειν τάς χειρας άμφω εν ³τοίσιν άρθροισι μετά των ώμων · καί όταν ταυτα χομίσης, ήν μεν οδόν τε ή ξέναι, χαὶ τάλλα εὐπετέως έλχειν ήν δε μή εναχούση, τὸ στῆθος πᾶν μέχρι τῶν σφαγέων σχίζειν, φυλάσσεσθαι δὲ ὡς μή κατά τὴν γαστέρα τάμης, καὶ ψιλώσης τι τοῦ ³ ἐμδρύου, ἔξεισι γὰρ ή γαστήρ χαὶ *τὰ ἔντερα χαὶ χόπρος · ἡν δέ τ ι τουτέων έχπέση, πραγματοειδέστερον ήδη γίνεται · ξυμφλάσαι δὲ τὰ πλευρά, εχαί τὰς ώμοπλάτας ξυναγαγεῖν, χαὶ ρηϊδίως μετὰ ταῦτα χωρήσει το λοιπον έμδρυον, ήν μή ήδη οιδαλέον ή την χοιλίην . ήν Υάρ ή τι τοιούτον, άμεινον την γαστέρα του εμδρύου τρησαι πρηέως, έξεισι γάρ φῦσα μοῦνον ἐχ τῆς γαστρὸς, χαὶ εὐπετέως οὕτω χωρήσει. *Ην 7 δε έκπεπτώκη ή χείρ ή το σκέλος τεθνεώτος τοῦ έμδρύου, ην μέν δυνατόν η, είσω απώσαι άμφω, και εύτρεπίσαι το έμδρυον, ταῦτα ἄριστα· * ἡν δὲ μὴ οἶόν τε ἦ τοῦτο ποιῆσαι, ἀποτάμνειν δ τι αν έζω "ή ώς αν δύνηται ανωτάτω, και τουπίλοιπον έσμασάμενος προώσαι καὶ στρέψαι τὸ ἔμβρυον ἐπὶ κεραλήν · ὅταν δὲ στρέφειν ή 10 κατατάμνειν μέλλης το παιδίον, τας ίδίας χείρας χρή απονυχίσασθαι, τὸ δὲ μαχαίριον, ιξ αν κατατάμνης, καμπυλώτερον έστω ή ίθύτερον, καί τοῦτο κατά κεφαλήν αμφικαλύπτειν τῷ λιχανῷ δακτύλφ, εσματευόμενον και όδηγεῦντα και δρρωδέοντα, ὅπως μή ψαύσης της ύστέρης.

71. Περί 11 δὲ μύλης χυήσιος τόδε αἴτιον ἐπὴν πολλὰ τὰ ἐπιμήνια ἐόντα γονὴν δλίγην χαὶ νοσώδεα ξυλλάδωσιν, οὕτε χύημα ἰθαγε-

¹ Μέν θ. – μέν οπ. vulg. – ἔξω οπ. Cθ. – εἰρ. ἔξω J. – τοῖσι νόμοισιν C. ἐνῆ (ἐν ἡ HI; ἢ C; ἔη θ) vulg. — ² τοῖς θ. – κομίση $C\theta$. – μὲν οἰονται ἢ θ . – τ' C. – τὰ ἄλλα C. – εὐπετῶς vulg. – εὐπετέως θ . – δὲ μηδὲν (μὴ θ) ἀχούση (ἐναχούη θ) vulg. – σφαγίων H. — ³ ὀστέου θ . – ἐντέρου legisse videtur Cornarius. – ἔξισι θ . — ⁴ τὸ ἔντερον θ . – καὶ [η] χόπρος Lind. – γὰρ pro δὲ C. – τούτων , fulg. – τουτέων C. – πραγματωδέστερον θ . – ξυνθλάσαι K. – δὲ καὶ τὰ θ . — 5 τοὺς C. – ξυνάγειν vulg. – συναγαῖν θ . – 5 ρηδίως θ . – μετὰ τ. οπ. $C\theta$. – χωρέει C. — 6 δὲ pro γὰρ θ . – τοιοῦτόν τι K. – τοῖον C. – ἔξισι θ . – θ ονν vulg. – μούνον (sic) θ . – ἐκ $C\theta$. – ἀπὸ vulg. – ούτω οπ. $C\theta$. — 7 Post δὲ addit μὴ C. – ἐκπεπτώκει C. – τεθνειῶτος C. – ἐμθρίου F. – εὐτρεπῆσαι CF GI, Frob. – εὐτρεπεῖσαι θ . — 6 εἰ vulg. – 7 ν $CI\theta$. – τι pro τε θ . — 7 οπ. θ . – εἰη C. — 8 λ C. — 8 λ κατατέμνειν vulg. – κατατάμνειν 7 CH θ . – 8 λ οπ. $C\theta$. —

ne cause pas d'embarras, et tirer les os avec la cuiller à os; alors tirer avec le crochet à embryon, crochet que l'on fixe à la clavicule afin qu'il tienne, tirant non tout à la fois, mais peu à peu, relachant et puis forcant. Quand vous avez amené cela au dehors et que le fœtus est aux épaules. couper les deux bras dans les articulations avec les épaules; cela étant amené, si le reste peut venir, le tirer sans retard. Mais s'il résiste, fendre la poitrine entière jusqu'à la gorge, tout en prenant garde à ne pas couper dans le ventre et à n'v rien mettre à nu; car l'estomac, les intestins et les matières fécales sortiraient; et s'il sort quelqu'une de ces choses, l'opération devient plus embarrassante; écraser les côtes, rapprocher les omoplates, et alors le reste du sœtus cheminera sans peine, à moins qu'il n'ait déjà le ventre tuméfié. S'il y a quelque tuméfaction, il vaut mieux percer doucement le ventre de l'embryon; il n'en sort que du vent, et le corps cheminera ainsi facilement. Quand le bras ou la jambe est sortie, l'enfant étant mort, si la chose est possible, repousser l'un et l'autre et faire la version; voilà le mieux. Si la chose n'est pas possible, retrancher ce qui est en dehors aussi haut que faire se pourra, et, pour le reste, reporter la main, repousser et faire la version par la tête. Quand vous devez faire la version ou la section de l'enfant, les ongles de l'opérateur seront coupés; le bistouri dont il se servira sera plutôt courbe que droit; on en cachera l'extrémité avec le doigt indicateur, palpant, guidant et craignant de blesser la matrice.

71. (Môle. Explication de sa formation. Signes à l'aide desquels on la distingue de la grossesse. Traitement.) Voici la cause de la formation d'une môle: quand les menstrues étant abondantes reçoivent une semence peu copieuse et morbide,

εύθύτερον vulg. – Ιθύτερον θ. – χαλύπτειν ἀμφὶ τῶ ληχάνω (sic) δαχτ. θ. – λειχανῶ Κ. – ἐσματεύμενον vulg. – ἐσματευμένον FG, Ald., Frob. – ἐσματευσάμενον DH. – ἐσματαιομένον (sic) C. – ἐσματευσμένον θ. – ὁδηγέοντα θ. – ὁρωδ. C. – ψαυθῆς (sic) θ. — 11 δὲ om. DK. – χυήσεως HIK. – πουλλὰ DFG HK, Ald., Frob., Cordæus. – γουνὴν (sic) DFHIK. – νοσώδη vulg. – νοσώδεα θ. – συλλ. θ.

νές γίνεται, 1 και ή γαστήρ πλήρης ώσπερ κυούσης, κινέεται δέ οὐδὲν ἐν τῆ γαστρὶ, οὐδὲ γάλα ἐν τοῖσι τιτθοῖσιν ἐγγίνεται, * σφριγά δε τους τιτθούς. Αυτη οδν δύο έτεα, πολλάκις δε και τρία οθτως έχει. 3 Καὶ ἢν μὲν μία σὰρξ γένηται, ἡ γυνὴ ἀπόλλυται οὐ γὰρ οξη τέ έστι περιγενέσθαι. ην δε πολλαί, ρήγνυται αυτέη κατά το αίδοῖον αξμα πουλύ καὶ σαρκώδες καὶ ἢν εμέν μετριάζη, σώζεται • θην οὲ μη, ὑπὸ ρόου άλοῦσα απόλλυται. Τὸ μὲν νούσημα τοιοῦτόν έστι χρίνεσθαι δε γρή τῷ πληρώματι, καὶ ὅτι οὐ κινέεται ἐν τή γαστρί το μέν γάρ άρσεν τρίμηνον, το δέ θηλυ τετράμηνον την κίνησιν έχει · επήν οὖν τοῦ χρόνου παρελθόντος μή ^η κινέηται, δηλόνότι τουτό έστιν · έστι δὲ 8 καὶ τόδε τεκμήριον μέγα · εν τοισι τιτθοῖσι γάλα οὐκ ἐγγίνεται. Ταύτην μάλιστα μέν μή ἔῆσθαι εί δὲ μή, προειπόντα ίῆσθαι · καὶ πρῶτα μὲν πυρίησον δλον τὸ σῶμα, ἔπειτα κατά την έδρην κλύσον, δκως αξιια καταρραγή πουλύ· και γάρ 10 τσως αν χινήσαις τὸ ἔμβροον 11 τὸ δοχεῦν εἶναι τὸ ξυνεστηχὸς, διαθερμανθείσης της γυναικός ύπό τοῦ φαρμάκου κλύζειν δὲ καὶ κατά τὰς μήτρας, " δχως αίμα ἀπαγάγης ' εί δε μή, προσθέτοισι χρησθαι τοίσιν από τῆς βουπρήστιος ἰσχυροτάτοισι, καὶ πιπίσκειν τὸ δίκταμνον τὸ Κρητικόν εν σίνω • εί δε μη, 19 και τον καστόριον δρχίν • και δπισθέν αὐτῆ σικύην προσδάλλειν πρὸς τοὺς χενεώνας, καὶ ἀφαιρέειν ὅτι πλεΐστον αξμα· 14 πρόσδαλλε δὲ καὶ ὅτι μάλιστα τεκμαιρόμενος κατὰ τάς μήτρας.

72. Καὶ 15 τοσοῦτον μέν περὶ τῶν νοσημάτων τῶν ἀπὸ λοχείων

il n'y a pas conception régulière, le ventre paraît plein comme chez une femme enceinte; mais rien ne remue dans le ventre; il ne se forme point de lait dans les mamelles, qui sont cependant turgescentes. Cet état dure deux ans, quelquefois même trois. S'il n'y a qu'une seule chair, la femme succombe; car elle n'est pas en état de résister; s'il y a plusieurs chairs, un sang abondant et plein de caroncules fait éruption par les parties génitales; si ce flux se modère, elle réchappe; sinon, la métrorrhagie la fait périr. Telle est cette maladie. On la reconnaîtra et par le developpement du ventre et par l'absence de tout mouvement dans le ventre. En effet, le fœtus mâle remue au bout de trois mois, le fœtus femelle au bout de quatre. Quand donc l'époque est passée sans qu'il y ait eu de mouvement, c'est évidemment une môle. Un autre signe considérable, c'est qu'il n'y a pas de lait dans les mamelles. Autant que possible ne pas traiter un tel cas; et, si on le traite, avertir. D'abord, on fera une fumigation générale; puis on prescrira un lavement qui produira un flux abondant de sang; car peut-être on mettra en mouvement la concrétion qui paraît être un embryon, par l'effet du médicament qui aura échauffé le ventre. Faire aussi dans la matrice des injections qui amènent le sang; sinon, introduire les pessaires les plus actifs faits avec le bupreste et donner à boire le dictame de Crète dans du vin, ou, à son défaut, le testicule de castor. Appliquez en arrière aux flancs une ventouse et tirez le plus possible de sang; appliquez-en encore, aussi bien que vous pourrez l'apprécier, dans la région de la matrice.

72. (Remarques sur les lochies, Quantité. Durée différente

⁻ In marg. σο διαδεδαιούται · άλλα και ούτος άμφιδάλλει · ίσως γάρ κινήσει το έμδρυσο G. — 11 το θ. -- τὸ οπ. vulg. - δοκοῦν vulg. - δοκεῖν Lind. - δοκεῦ (skc) G. - δοκεῦν CDFHIJK, Ald., Frob., Cordæus. - δοκεῦν θ. - συν. θ. — 5 δκως ἀν (ἀν οπ. Cð) vulg. - ἀπαγάγης θ. - ἀγάγης vulg. - πρόσθε τοῖσι θ. - βουπρίστισς DK. - δίκταμον HK. — 13 καὶ οπ. θ. - αὐτη θ. - αὐτῆσι H. — 14 προσδάλλειν D. - πρόσδαλε C. - ἀν pro δτι θ. - τὰ (τὰ οπ. θ) κατ' αὐτὰς (κατὰ τὰς μήτρας θ) vulg. — 15 τούτων pro τοσ. Cθ. - νουσ. Cordæus, Lind. - λοχετῶν FJ. - γιν. οὐτως εἰρηται Cθ.

γινομένων εξρηται • 1 είσι δε οι χίνδυνοι έν αὐτοῖσιν οὐ σμιχροί • δζέα γόρ έστι καὶ ταγὸ μεταλλάσσοντα, καὶ μᾶλλον πονέονται αἱ πρωτοτόχοι ή αξτινές είσιν έμπειροι τόχων. Χωρέει δὲ τὰ λογεῖα τῆ δγιηρῆ γυναικί ίκανὸν δσον άττική κοτύλη και ημίσεια το πρώτον ή όλίγω πλέονα, ἔπειτα ἐπὶ ἐλάσσονα εκατά λόγον τούτου, μέγρις αν παυσήται ' χωρέει δε οίον αίμα άπο ίερείων, ην ύγιηρη, ώς έφην, ή γυνή καὶ μέλλη ύγιαίνειν, καὶ ταχύ πήγνυται. * Καὶ καθαίρεσθαι μετὰ τὸν τόχον ώς έπὶ τὸ πλέον τὴν ύγιηρὴν ξυμδαίνει, ἐπὶ μὲν τῆ χούρῃ ήμέρας τεσσαράχοντα καλ δύο την χρονιωτάτην κάθαρσιν, ἀκίνδυνος δέ έστι και είκοσι και πέντε ήμέρας καθαιρομένη * έπι δε τοῦ κούρου ήμέρας τριήκοντα ή κάθαρσις γίνεται ή γρονιωτέρη, ἀκίνδυνος δέ έστι καὶ εἴκοσιν ⁶ ἡμέρας γενομένη. Καὶ τῶν διαφθαρεισέων τὰ έμδρυα κατά λόγον ή κάθαρσις γίνεται τούτων τούν ήμερέων, καὶ ἐπὶ τοῖσι νεωτέροισι φθαρεῖσιν ἐλάσσονας ἡμέρας, ἐπὶ δὲ τοῖσι γεραιτέροισι πλέονας. Παθήματα δέ * τὰ αὐτά ἐστι περὶ λογείων φθαρείση τε τὸ ἔμδρυον καὶ τεκούση, ἢν μὴ νήπιον φθείρη τὸ παιδίον καὶ χινδυνεύουσιν * αί φθείρουσαι μάλλον· αί γάρ φθοραλ τῶν τόχων χαλεπώτεραί είσιν ου γάρ έστι μή ου βιαίως φθαρήναι το έμβρυον ή φαρμάχω ή ποτῷ ή βρωτῷ ή προσθέτοισιν ή ἄλλω τινί : βίη δὲ πονηρόν έστιν · 10 έν γάρ τῷ τοιούτῳ χίνδυνός έστι τὰς μήτρας έλχωθῆναι ή φλεγμήναι τοῦτο δέ έστιν ἐπιχίνδυνον.

73. Τὸ δὲ γάλα ὅκως γίνεται, εἴρηταί μοι ἐν τῆ φύσει τοῦ παι-

[&]quot;Hot HK. - οίσι DFJ. - δ' θ. - οὐ σμ. (μι. θ) ἐν αὐτοῖσιν Cθ. - αὐτῆσιν K. - μεταλλάσσονται Jθ. - μαλάσσοντα DH. - πονούνται vulg. - πονούντα C (D, al. manu πονούνται) FGHIK, Ald. - πονέονται θ. - πρωτότοποι CDFGHI, Frob. - 2 λόχια D. - λοχεία θ. - λοχία J. - άττική Cθ. - καί om. (D, restit. al. manu) FGJK. - ήμίσια θ. - ήμισεία CDFGHIK, Ald. - 3 κατ' δλίγον θ. μέχρι sine αν Co. - Ιερίων C. - κρεών pro Ιερ. θ. - ήν pro ή C. - μελλει H. -* καὶ καθαίρεται (καθαίρηται Cordæus) · καὶ μετὰ τ. τ. ὡς ἐ. τὸ πλέον (πλείον θ) τῆ ὑγιηρῆ (ὑγιηρεῖ J) (τὴν ὑγιηρὴν θ) ξ. (σ. θ) vulg. - La leçon de θ, τὴν ύγτηρην, met sur la voie : il faut lire καθαίρεσθαι et supprimer καί. - ήμερησι τεσσεράχοντα θ. - άχινδύνως vulg. - άχινδύνους C. - άχίνδυνος θ. - είκοσι πρός (καὶ pro πρός Cθ) ταῖς (τοῖς DFHI; ταῖς om. Cθ) πέντε (πένθ' C) ημέραις (ημέρας CFGHIKe) vulg. - * επί δ' αδ τοῦ θ. - τριάκ. Κ. - τριάκ. ήμέρησιν θ. - χρονιωτέρα J. - 6 ημέρησι θ. - γεν. θ. - γιν. vulg. - διαφθαρεισών vulg. - διαφθαρεις έων (sic) 0. - διαφθειρουσών D. - διαφθειρεισέων (sic) C. -⁷ τησι νεωτέρησι vulg. - τοΐσι νεωτέροισι C0. - τησι γεραιτέρησι vulg. - τοΐσι γεραιτέροισι Co. - * ταῦτα vulg. - ταὐτὰ Cordæus, Lind. - τὰ αὐτὰ 0. - λο-

si c'est un garçon ou une fille. Les suites d'un avortement sont plus graves que celles d'un accouchement.) Voilà ce que j'ai à dire sur les maladies provenant des lochies. Elles font courir des dangers non petits, étant aiguës et se déplacant rapidement. Les primipares en soussrent plus que celles qui ont l'expérience des accouchements. Chez une femme saine, la quantité des lochies qui s'écoulent est sussisante si, au commencement, elle est d'une cotyle attique et demie (cotyle = 01itre, 27) ou un peu plus; puis elles diminuent proportionnellement jusqu'à ce qu'elles cessent. Elles sont semblables au sang des victimes si la femme est, comme j'ai dit, saine et doit bien se porter, et elles se coagulent promptement. La purgation lochiale, chez une femme saine, dure d'ordinaire, après l'accouchement d'une fille, au plus quarante-deux jours, il n'y aurait pas de danger non plus quand elle ne durerait que vingt-cinq jours; après l'accouchement d'un garçon, trente jours au plus; il n'y aurait pas de danger non plus quand elle n'en durerait que vingt. Après les avortements, les purgations lochiales durent, suivant cette même proportion, moins pour les fœtus plus jeunes, plus pour les fœtus plus âgés. Les affections attachées aux lochies sont les mêmes chez une femme avortant, si l'embryon n'est pas tout à fait petit, que chez une femme accouchant. Les dangers sont plus grands pour la femme qui avorte, les avortements étant plus pénibles que les accouchements. Il n'est pas possible, en effet, qu'il n'y ait pas violence dans l'expulsion de l'embryon, soit par un purgatif, soit par une boisson, soit par un aliment, soit par des pessaires, soit par toute autre cause. Or, la violence est mauvaise, amenant le risque ou de l'ulcération ou de l'inflammation de la matrice; ce qui est très-périlleux.

73. (Remarques sur la cause qui fait que les règles man-

χειών DFGHIJK. - φθειράση CDFGKθ, Ald. - τε om., restit. al. manu D. - μηνιαΐον (μήθιον C; μή νήπιον θ) φθ. vulg. — * Ante αi addit δὲ θ. - μή CDFGHJKθ, Ald., Frob., Cordæus. - μή om. vulg. — * ἐν τῶ τοι. δὲ θ. - ἐν τοιούτω δὲ C. - ἐλχεωθῆναι CFIJ, Ald. - ἐπιχίνδ. ἐστι θ.

Θίου *τοῦ ἐν τόκω * ἐπὴν δὲ κιθοκηται ή γονή, καταμήνια οδ μαλα χωρέει, πλην ἔστιν ἤσιν δλίγα * τρέπεται * γὰρ ἔς τοὺς μασθοὺς τὸ γλυκύτατον τοῦ ὑγροῦ ἀπὸ τῶν σιτίων καὶ τῶν ποτῶν, καὶ ἐκθηλάζεται * καὶ ἀνάγκη * ἔστὶ τὸ ἄλλο σῶμα κεκενοῦσθαι μαλλον, καὶ ἦσσον πλῆρες γίνεται τοῦ ἀξματος * τοῦτο οὅτω γίνεται. Εἰσὶ δὲ αξτινες φύσει ἀγάλακτοί εἰσι, * καὶ σφέας ἐπιλείπει τὸ γάλα πρὸ τοῦ καιροῦ * ἔπικι * φύσει στεβραί εἰσι καὶ πυκνόσαρκοι, * καὶ οὐ διέρχεται ἔπὶ τοὺς μαζοὺς ἀρκέουσα ἰκμάς ἀπὸ τῆς κοιλίης, πυκνῆς τῆς ὁδοῦ ἔούσης.

74. Τ' Επιμήνια κατασπάσαι ελατηρίου δύο πόσιας, ξυμμίσγεται δέ από στέαρ δίοι άπό τῶν νεφρῶν, ὅσον τὸ ἐλατήριον, μή διαθρύπτεσθας, ποιέειν δὲ δύο προσθετά · ἡ θμελάνθιον τὸ ἐχ τῶν πυρῶν τρίψας ὕδατι φορύξαι καὶ προσθετὰ δύο ποιῆσαι · προστιθέναι δὲ ταῦτα πρὸ τῶν ἡμερέων ἦσι μέλλει ἐπέρχεσθαι · ποιέει δὲ, μὴ ἐξερχόμενα, ρίγεα καὶ πυρετούς. ἡ Μαλθακὰ ὑφ' ὧν καθαίρεται ὕδωρ καὶ ψάμμος, καὶ ἄγει ἐπικήνια, ἡν μὴ πολυχρόνια ἦ, καὶ ¹θ τὸ στόμα μαλθάσσει · νάρκισσον, σικύρναν, κύμινον, λιδανωτὸν, ἀψίνθιον, κύπειρον, ἔσον ἔκάστου, ¹¹ ναρκίσσου δὲ μοίρας τέσσαρας, ἐπικτένιον ὼμοῦ λίνου ξυμμίξας, ταῦτα τρίδειν ἀρτώνου ἡψημένου ξὸν ὕδατι, καὶ ποιέειν βάλανον, ²² καὶ προστιθέναι · δου καὶ καὶ κοιλαμίνου μίσγε δου ἀστράγαλον · καὶ ἀνθος χαλκοῦ ¹² δσον

² Τή pro τοῦ (B, al. manu τοῦ) FGHIJK.—ἐπὴν om. (B, restit. al. manu) FGHIJ. - χυτσκεται DJ. - χυήσκηται HK. - πολλά pro μάλα, in marg. γάλα C. - μαλλαωρέει (sic) θ. - μήν pro πλήν FGIJ. - μιν (D, al. manu πλήν) HK. - μλ pro πλλιν C. - εί μλ pro πλλιν θ. - 2 δε pro γάρ DFGHIJK. - μαστούς CDFGHJK0. - ἀπό τε (τε om. C0) των vulg. - ἐνθηλάζεται D. - ἐλθηλάζεται (sic) lK. — $3 \pm 6 \pi i$ ($\pm 6 \pi ai$ θ) καὶ (καὶ om. θ) τὸ vulg. – καὶ κενῶσθαι (sic) θ. -σώματος pro αΐμ. θ. - ούτως vulg. - ούτω θ. — 4 καί.... είσι om., restit. al. manu D. - be (be om. Co) phoes vulg. - orepeat Co. - axat dià routo (διά t. em. Ce) où vuig. - μαστούς θ. - άρχοῦσα vuig. - άρχεῦσα C. - άρπέουσα θ . — 7 περ ℓ τοῦ ἐπ. κατασπάσαι HK. – κατασπάται vulg. – κατασπάσαι I. - χατασπάσαι CDFGIθ. - πόσιες θ. - συνμίσγ. θ. - ξυμμίγεται C. πρόσθετα (bis) Co. — * μελάθιον, al. manu λάν D. - μελάνιον θ. - πυρρών FGIK. - φορίξαι FGJ, Frob. - ποιέειν Cθ. - προτιθέναι HI. - ταύτα om. Cθ. ήμερῶν vulg. - ήμερέων Co. - ἐπέρχεσθαι om. Co. - μὰ ἐξερχ. om. Co. -• μαλθακόν ὑφ' οὖ D. - ὕφαιμα pro ψάμμος conjicit Foes in not., ἄμνιον vero L. - καὶ ἄ. ἐπ. om. L. - 10 τὸ om. θ. - μαλθάσει C. - Ante ναρκ. addit έτερου G. - ναρχίσσενου malit Foes in not. - μύρσενου (sic) σμύρναν pro Ψμ. κύμ. G. - κύμ. σμ. θ. - καὶ (καὶ om. CJ) λιδ. vulg. - κύπτιρον D. - κύmpion I .- nominon 0. - númerou walg. - " variativou C. - 82 méveu (móνον om. Cθ) μ. ταία. - τέσσερας θ. - όμου J. - ώμόλινον, συνμίξας θ. -

quent chez une femme qui allaite.) La formation du lait a été expliquée par moi dans la nature de l'enfant à l'époque de l'accomphement. Les femmes grosses n'ont pas leurs règles, excepté quelques-unes, et en petite quantité. La partie la plus douce du fluide provenant des aliments et des boissons se porte aux mamelles, et y est attirée comme par succion; nécessairement alors le reste du corps se vide davantage et devient moins plein de sang. Telle est la cause de ce fait. Chez quelques femmes il y a agalaxie, et le lait manque avant le temps; celles-là ont la chair solide et dense, et un fluide suffisant ne se rend pas du ventre aux mamelles, attendu que la voie est obstruée.

74. (Formules de pessaires emménagogues, Je remarque d'une façon générale, au sujet des formules de tout genre qui vont se saivre jusqu'à la fin de ce livre, qu'elles ont été ainsi placées intentionnellement par l'auteur, qu'elles forment un appendice nécessaire de son livre, et que c'est d'elles qu'il parle quand il dit dans la description des maladies particulières : On emploiera les pessaires, les injections, etc., que j'indiquerai.) Pour provoquer les règles : prendre deux potions d'élatérion, mêter de la graisse de mouton d'autour des reins en quantité égale à l'élatérion, ne pas écraser, et faire deux pessaires. Ou prendre la nielle qui vient dans les blés, piler, pétrir avec de l'eau, et faire deux pessaires; on appliquera ces pessaires avant les jours où les règles doivent venir; ne venant pas, elles causent des frissons et des fièvres. Émollients (De la Nat. de la F., § 32, p. 365, et § 109, p. 431) qui évacuent l'eau et le sable, provoquent les règles, si la suppression n'en est pas ancienne, et assouplissent l'orifice utérin : narcisse, myrrhe, cumin, encens, absinthe, cypirus (cyperus rotundus, L.), de chaque partie égale, sauf le narcisse dont il y aura quatre parts, mêler la partie de l'é-

έψημ. vulg. – ήψημ. C. – σύν vulg. – ξύν C, Lind. — 2 καὶ om. θ. — 2 καὶ η C. – ή sine καὶ Dθ. – ὡς pro δσον θ. — 4 ὡς pro δσον Cθ. – ὑσσκύαμον pro δσ. κ. (D, emend. al. manu) F (GJ, ὑσσκίαμον) HKL, Ald. – μέλιτι δὲ δεύειν καὶ ποιεῖν C (θ, πσιέειν).

κύαμον τρίψας, μέλιτι δευσαι καὶ ποιησαι βάλανον, καὶ προστιθέναι • ἢ 1 γλήχωνα, σμύρναν, λιδανωτόν, ύὸς χολήν καὶ βοὸς ἐν μέλιτι άναταράσσειν καὶ άναπλάσσειν βάλανον. *Ην τὰ ἐπιμήνια μή γίνηται, γηνός έλαιον και νέτωπον και ερητίνην ξυμμίσγουσα προσθέσθω, εἰρίω ἀναλαμδάνουσα. 3 Προσθετόν καθαρτικόν μαλθαχόν · ίσγάδα λαδών δίεφθον ποιέειν, χαὶ ἀποπιέσας τρίδειν ώς λειοτάτην, είτα πρόσθες εν ειρίω και ροδίνω μύρω. Το δριμύ κράμδης, πηγάνου, έχατέρου ήμισυ τρίψας, τὸν αὐτὸν τρόπον χρέο. Εκαθαρτιχόν χηνὸς μυελὸν, ἡ βοὸς, ἡ ἐλάφου, ὅσον χύαμον, παραχέοντα μύρον ρόδινον και γάλα γυναικός, τρίδειν ώς φάρμακον τρίδεται, είτα τούτω εναλείφειν το στόμα τῆς μήτρης. 6 Ετερον προσθετόν μαλθα-- χόν ' χηνός μυελόν όσον χάρυον, χηρόν όσον χύαμον, βητίνης σχινίνης η τερεδινθίνης όσον ⁷χύαμον, ταῦτα τήξας ἐν μύρω ροδίνω ἐπὶ πυρὸς μαλθακοῦ, ποίησον ὡς κηρωτήν • εἶτα τούτω χλιερῷ ἐναλείφειν τὸ στόμα τῆς μήτρης, καὶ τὸν κτένα καταδρέχειν. 8 Ετερον καθαρτικόν • άλευρον σιτάνιον, σμύρνης τριώδολον, χρόχου τὸ ἴσον, χαστορίου όδολόν, ταῦτα τρίψας μύρω Ιρίνω προστιθέσθω. ἡ * χνίδης χαρπόν καὶ μαλάγης χυλόν καὶ γηνός στέαρ άμα συμμίζαντα προσθείναι. 10 Προσθετόν άλλο χαθαρτιχόν, ήν τὰ γυναιχεῖα μή φαίνηται στύραχα χαὶ ὀρίγανον τρίψας λείον καὶ ξυμμίζας, ἐπίχεε χηνὸς ἔλαιον, καὶ προστίθει.

¹ Γλήχονα CFG, Ald., Frob. - γλίχωνα J. - η (γ om. θ) σμύρναν (σμύρνα θ) vulg. - χολήν τε (τε om. Cθ) vulg. - έν om. Cθ. - άναπλάττειν vulg. άναπλάσαι θ. - άνάπλασσε C. - 2 βιτίτην FGI, Ald. - ξυμμίγουσα I. - μίσγουσα θ. - προστίθει (προσθέσθω θ) τῷ (τῷ om. θ) εἰρ. vulg. - ἀναλάδουσα (sic) θ. — 3 Ante πρ. addunt ετερον DFHIJKL. – πρ. κ. μ. om. D. – πρόσθ. Cθ. - καθαρτήριον θ. - καὶ μαλθακτικόν L. - ἰσχάδα.... καθαρτικόν om. L. λειότατον vulg. - λειοτάτην θ. - ή καὶ ρ. L. - Cordæus est l'auteur de cette leçon et rapporte η x. ρ. μ. à ce qui suit. — Il saut mettre τὸ δριμύ en titre; voy. le passage parallèle des Mal. des Femmes, t. VII, § 109, p. 426. – έκάτερον H. – γρ $\tilde{\omega}$ θ. — $\tilde{\nu}$ Ετερον προσθετόν μαλθακόν J. – προσθετόν καθ. μαλθακόν DFIH (L, μαλθακτικόν). - πρόσθετον μαλθακόν καθαρτικόν θ. - ή βοός om. Ald. - μύρου Κ. - μύρου ροδίνου CDFGHJLθ. - ροδ. om. K. - τρίδειν om. J. - ώς φ. τρίδ. om. K. - έν (έν om. Cθ) τ. (τούτων θ) άλείφειν (ἐναλείφειν Cθ) vulg. - μήτρας DGHIK, Ald., Frob. - 6 προσθετόν χαθαρτικόν μαλθακόν Q'. - καθαρτικόν pro & π. μ. CFHIL0. - άλλο pro & π. μ. DJ. - Ετερον καθαρτικόν pro Ε. π. μ. Κ. - κήρου θ. - ρετίνης FGI, Ald. – phthyng szívng (sic) C. – szolvívng J. – termevőivng C. – teremivőivng θ . - 7 κάρυον θ. - τήξαι θ. - σύν (ξύν Lind.; σύν om. θ; έν C) μ. vulg. - καί ποιήσαι Cθ - χλιηρώ vulg. - χλιερώ θ. - έναλ. χλιηρώ C. - βρέχειν CJ. -

toupe du lin écru qui reste sur le peigne, piler ensemble avec de l'eau où de l'origan aura bouilli, faire un pessaire et l'appliquer. Mêlez (ib.) aussi gros qu'un osselet de cyclamen. Pilez encore (ib.) gros comme une fève de fleur de cuivre, mouillez avec du miel, faites un pessaire et appliquez; ou bien (ib.) pouliot, myrrhe, encens, bile de porc et de bœuf, agiter dans du miel, et former en pessaire. Si les règles ne viennent pas, graisse d'oie, nétopon, résine, mêlez, recueillez dans de la laine, et appliquez. Pessaire purgatif émollient (ib., § 109): prenez des figues sèches, faites-les bien cuire, exprimez, broyez très-bien, puis appliquez dans de la laine et de l'huile de rose. Le pessaire âcre (ib. § 109) : chou, rue, de chaque une demi-partie, pilez, employez de la même facon. Mondificatif (ib.): moelle d'oie ou de bœuf, ou de cerf, gros comme une fève, versez de l'huile de rose et du lait de femme, pilez comme on pile un médicament; puis, avec cette préparation, oignez l'orifice de la matrice. Autre pessaire émollient (ib.): moelle d'oie gros comme une noix, cire gros comme une noix, résine de lentisque ou térébenthine gros comme une fève, faites fondre avec de l'huile de rose sur un feu doux, et préparez comme un cérat; puis, avec cette préparation, oignez l'orifice de la matrice, et faites des affusions sur le pénil. Autre mondificatif (ib.) : farine de blé du printemps, trois oboles de myrrhe; autant de safran, une obole de castoreum, pilez avec de l'huile d'iris, et appliquez. Ou bien (ib.) graine d'ortie, eau de mauve, graisse d'oie, méler, appliquer. Autre pessaire mondificatif si les règles ne paraissent pas (ib.): styrax, origan, piler fin, mêler, ver-

^{*}προσθετον pro έτ. C. - άλλο pro έτ. x. J. - έτερον \hbar ν τὰ γυναικεῖα μὴ φαίνηται pro έτ. x. K. - σπτάνειον Jθ. - σπτάνιον DFGIK. - εἰρίνω Jθ. - ἡρινῶ (sic) C. - προσθέσθω θ. - * ×νιδέης C. - μολόχης θ. - ἐν χηνὸς στέατι τρίψαντα pro καὶ χ. στ. ά. σ. Cθ. - * προσ. οπ. D. - ἔτ. πρ. καθ. Κ. - ἔτ. καθ. πρ. J. - άλλο οπ. Cθ. - \hbar ν τ. γ. μ. φ. οπ. Κ. - φαίνηται Cθ. - φαίνωνται vulg. - στύρικα J. - Απιε λεῖον addit καὶ J. - λία θ. - συμμ. vulg. - ξυμμ. C. - μίξας D. - ἐπίχεαι vulg. - ἐπίχεον Cθ. - ἐπίχεε DFHIJK. - καὶ δδε προστιθέσθω Cθ.

1 Εχερογ καθαρτικόν προσθετόν, ώστε μήτρας έκκαθαίρειν και αίμα εππανούν. οιθενθίου βίζαν τρέψας λείων, μεγίτε καλ έλκιω χηνός μεξας. προστίθει, 30 Ετερον προσβετόν καθαρτικόν βουπρήστιος έφελείν καφαλήν και πόδας και πτερά · τὰ δ' άλλα τρίδειν, και ζυμμίσγειν τοῦ apron to engon. Oneymaion of to mion fair. tonto onog the patebole τούτο και τησικ απαυδώσησιν άριστον. Η λινοζώστιος ⁸τα φύλλα λεία προσθετά ποιέειν τοῦτο λεπτήν άγει καλ γολώδεα κάθαρσιν. *Kal ή άρτεμισίη πριέει ως ή λινόζωστις, και καθαίρει άμεινον. Bareborg merag ser vocate reige, ayer nat obtog ofon and xpews ζόωρ. Καλ 6 ή στυπτηρίη δὲ καὶ 7 ή ρητίνη τωμτό άρξι. 4 Κύπειρος, άψίνθιον, άριστολοχία, χύμινον, άλες, μέλι, ταύξα πάγτα εν τωύτώ τρίδειν και προστιθέναι. Και έλλεβορος έν οίνων γλυκεί, αιρίον άλευρον καλ πύρινον μέλιτι φυρήσας, έν εξρίω προστιθένας. 10 Προσθετά, ήν μέ τὰ κατάποτα καθαίρη, λινάζωστιν, σμύργαν, λευχόϊον, χρόμμιν ορ δριμύτατου, καλ μελάνθρον, 14 καλ το δρύοσμον, ήν ύποφέρη, ξυμμίξας, προστίθει. 12 Προσθετά δριμέα άγοντα αξικά κανθαρίδας πέντε, πλήν των ποδών και πτερών και κεφαλής, καλ σμύρναν και λιδανωτον άμα ξυμμίσγειν και μέλι, έπειτα βάθας ές άλειφα δόλινον ή αξγύπτιον προσθέσθω την ήμερην, και έπην δάκνη, άφαιρέερθαι καί

"Allo pro ε. x. π. D. - ετ. om. Co. - πρ. xab. CJo. - xab. πρ. K. - xeνοῦν D. - λίην θ. - μέλιτι μίζας έν έλαίω πρόσθες pro καί... προστίθει θ. χαὶ ξυμμίξας ἐπίχεον χηνὸς ἔλαιον ἐν μέλιτι καὶ πρόσθες pro καί.... προστίθει C. - γηνός om. (D. restit. al. manu) FGIJ. - 2 ετ. om. Co. - άλλο pro ε. το τ. D. - άλλο pro ε, π. J. - καθαρτήριον C. - βουπρίστιος Κ. - και πόδας om. C. - καὶ τὰ πτερὰ θ. - δ' om. C. - άλλα αὐποῦ (αὐτοῦ om. Cθ) τρ. vulg. -συμμ. θ. - σιχύου <math>C. - ἔνδοθεν Cθ. - διπλ. δὲ τοῦ σύχου (τοῦ σ. οπ. Cθ)τό vulg. - πίον F. - πύον DG. - τούτω FGHIJ. Ald, - φύσαι GHIJK. - ταῖς (τησιν Co) απανδήσαις (απανδησάσαις Foes in not., Lind.; απανδώσαις FG IJK; ἀπαυδήσασιν (sic) C; ἀπαυδώσησιν θ) vulg. — 3 φύλλα δὲ sine τὰ C. λία θ. - κα! C. - καὶ om. vulg. - * καὶ ἡ om. Cθ. - ποίη pro ποιέει C. - ἡ om. $C\theta$. – λ ivoζωστις vulg. – λ ivόζωστις C. – $x\alpha$ i om. C. – $x\rho$ εῖττον vulg. – άμεινον Cθ. — 5 λ. (λίος θ) εν ώδ. Cθ. – καὶ οξτος om. Cθ. ← 6 ή Cθ. – ή om. vulg. - 7 ή om, H. - ριτ. FGIK, Ald. - τὸ ωὐτὸ (αὐτὸ DFGHIJK, Cordæus, Lind.) (πούτο C; τωυτό θ) vulg. — 8 κύπειρος D. - κύπαιρος θ. - κύπερος valg. - άριστολοχεια (sie) θ. - μέλιτι C. - και ταῦτα FGHIK. - πάντα om. GHIK. - εν τῷ αὐτῷ (ταυτῶ θ ; τωὐτῶ C) vulg. — θ γλ, αἴρων άλευρον καὶ (καὶ om. C) πύρινον μέλ. φυρήσας έν εί. προστιθέναι Cθ. - γλ. μετά άλεύρου αίρων και πυρίνων (πυρφίνων FGHIK; πυρρήνων D) μέλ. φυρηθείς έν εί. προστιθέσθω vulg. — 10 πρόσθ. Cθ. - κατά πρώτα pro κατ. Cordæus. - τά

ser de la graisse d'oie, appliquer. Autre pessaire mondificatif. bon pour purger la matrice et évacuer le sang : racine d'absinthe, bien broyer, mêler à du miel et de la graisse d'oie, appliquer (ib.). Autre pessaire mondificatif: bupreste, éter la tête, les pattes et les ailes, piler le reste, y mêler le dedans de la figue; le gras de la figue sera en quantité double; cette préparation insuffle la matrice; elle est excellente pour les femmes qui ont perdu la parole [par suffocation hystérique]. Ou bien, feuilles de mercuriale, brover, appliquer en pesseine: elles amènent une purgation ténue et bilieuse. L'armoise aussi agit comme la mercuriale, et elle purge mieux. L'ellébore noir, broyé dans de l'eau, amène, lui aussi, une purgation semblable à de l'eau provenant des viandes. L'alun et la résine produisent le même effet. Cypirus, abeinthe, aristoloche, cumin, sel, miel; broyer tout ensemble et appliquer. Ellébore dans du vin doux, farine d'ivraie, farine de blé, pétrir avec du miel, appliquer dans de la laine. Pessaires si les médicaments pris par la bouche n'amènent pas la purgation utérine: mercuriale, myrrhe, giroflée des jardins (matthiala incana), poireau aussi fort que possible, nielle, et, si la femme peut la supporter, menthe, mêler, appliquer. Pessaires âcres, amenant le sang (des Mal. des F., § 32, p. 361): cinq cantharides, sauf les pattes, les ailes et la tête, myrrhe, encens, môler le tout avec du miel, puis tremper dans de l'huile de rose ou du parfum égyptien, et appliquer pendant le jour;

πρώτε pro κατ. Lind. - καθαίρηται FGHIK. - καθαίρει Ald. - λυοζώστιν Valg. - λινόζωστιν D_n - καὶ σμ. C_n - σμύρνα θ_n - θ_n κρ. θ_n - πράμινον FGIK, Ald. — " καὶ οπ. C_n - ήδίσσμον J_n - ύποφέρει C_n - συμμ. Vulg. - ξυμμ. Dl. - αίμα pro θ_n κρ. C_n - πρόσθ. C_n - προσθετὰν δριμὰ άγον αίμα R_n - άγειν C_n - άγει sine αίμα θ_n - ρεύματα pro αίμα θ_n (θ_n) ρεύμα) θ_n - ποδών καὶ στερών καὶ κεφαλάδι δυμμίσγειν (θ_n) (addit δὲ θ_n) σμύρναν (σμύρνα θ_n) καὶ λιδ. C_n - μελι μετ' ενίθραν (μετ' θ_n) (addit δὲ θ_n) σμύρναν (σμύρνα θ_n) καὶ λιδ. C_n - μελι μετ' ενίθραν νυίμς. - δημέρνην C_n 0 το έξις C_n 1 - άλκισαρ C_n 2 - ρόδιον αίγνωτιον C_n 2 - ήμέρνην C_n 3 - δημέρνην C_n 4 - δημέρνην C_n 4 - δημέρνην C_n 4 - δημέρνην C_n 4 - δημέρνην C_n 5 - δημέρνην C_n 5 - δημέρνην C_n 6 - δημέρνην $C_$

βάπτειν πάλιν ες γάλα γυναικός και μύρον αιγύπτιον, προστίθεσθαι δε τούτο ες νύκτα, και διανίζεσθαι βδατι εὐώδει, προστιθέναι δε στέαρ. Άρμοζοι 1 δ' αν βούπρηστις , ην μέν σμικρή ή, ανευ πτερών και ποδών και κεφαλής · ήν δε μεγάλη, ήμισυ, μίσγειν δε τά αὐτά & καί τῆσι χανθαρίσι, χαὶ προστιθέναι όμοίως την δὲ ε μαλθαχωτέρου δέηται, τῆ βουπρήστει μίζαι οίνον καὶ κύμινον αἰθιοπικόν, ἀσταφίδα τε και πάλην σεσέλιος και άννήσου, και άναζέσαι τὸν οἶνον ' ἀποχέας δὲ τρῖψαι ελεῖον, καὶ πλάσαι φθοΐσκους δσον δραγμιαίους τούτων προστιθέναι, σμύρναν χαὶ λιδανωτὸν μίσγοντα, ποιέειν δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, δνπερ ἐπὶ τῆσι χανθαρίσιν. * Η τὸ μελάνθιον τὸ ἐχ τῶν πυρῶν τρίδοντα λείον ξύν μέλιτι, ποιέειν οίον βάλανον πτερῷ δὲ περίπλασσε. Προσθετόν ένεργόν οπόν μανδραγόρου καὶ κολοχύντης άγρίης ξὺν γάλακτι γυναικείω πρόσθες. ^{6 *}Η τρύγα ξηρήν έξ οἶνου παλαιοῦ λευχοῦ χαίειν, χαὶ οίνω σδέσαι. ΤΚαὶ χολοχύντη αγρίη, λινόζωστις, νίτρον καὶ ἐρύσιμον. Θᾶσσον κατασπᾶ καὶ μανδραγόρου ⁸ δίζα, κανθαρίς, ἔρπυλος, δάφνης καρπὸς, μύρον ἔρινον, δάφνινον • τιθυμάλου τον όπον μίσγειν, καὶ άνακινέειν, καὶ τὸν ἰξὸν ἀφαιρέειν, * καὶ διδόναι δσον όροδον, 10 καὶ προσθετόν ποιῆσαι άριστον * εἰ δὲ πλέον ίοι, οίνω προσχλυζέσθω. *Η 11 όπτοῦ χαλχοῦ ἐχδιείς, χλιερὸν άναλαμδάνειν είρίω, χαὶ προστιθέναι.

1 Δ' αν και βουπρήστιος θ. - βούπριστις Κ. - εί μεν σμικρόν ή C. - μεν om. θ . - ποδών καὶ πτ. C. - καὶ ποδών ponit post κεφ. θ . - μεγάλη $\frac{\pi}{2}$, μη συμμίσγειν ταῦτα (τοιαῦτα Q', Lind,) & καὶ τῆσι κανθ. (κανθαρῆσι G), ἀλλὰ μόνον (μόνην DFGH) τιθέναι (ταῦτα â καὶ τ. κ. ponunt post τιθέναι, D cum ħ τοιαύτα, FG,HK cum ήτοι ταύτα, IJ, Ald.) και προστιθέναι όμοίως vulg. μεγάλη ήμισυ μίσγειν (addit δὲ θ) ταῦτα (τὰ αὐτὰ θ) & καὶ τῆσι κανθάρησι (κανθάρισι θ) καὶ προστ:θέναι όμοίως Cθ. — 2 μαλθακώτερα DK. – μαλθακωτέρας J. – βουπρηστι (sic) $\theta.$ – βουπρίστει HK. – βούπριστι (sic) C. – συμμίξαι J. - τε om. Co. - πάλιν CFG, Ald. - παιπάλην (sic) D. - ανήσου Κ. - ανίσου CDHJ. — 3 λίον θ. – πλάσας DQ'. – φθοϊκούς (D, emend. al. manu) FGI JK, Ald. - δραγμαίους FGIJ, Frob. - δραγμαίους C. - κανθάρησι C. - 4 μελάνθιον τὸ ἐκ τῶν πυρῶν (πυρρῶν FGHIK) τρίδοντα λεῖον μέλιτι φυρῶντα προστιθέναι. "Η αὐτὸ τοῦτο (addit πρὸς J) τὸ μελάνθιον τρίδοντα μετὰ τοῦ μέλιτος ποιέειν οίον βάλανον vulg. - μελάνθιον τὸ ἐχ τῶν πυρῶν τρίδοντα λίον μέλιτι φυρώντα προστιθέναι. ή το μελάνθιον το έκ των πυρών τρίδειν σύν μέλιτι οίον βάλανον θ. - μελάνθιον τὸ ἐχ τῶν πυρῶν τρίδοντα ξὺν μέλιτι καί ποιούντα οίον βαλάνιον C. — * κολοκυντίδης (sic) C. - κολοκυνθίδος 0. -σύν θ. - 4 η om. C (D, restit. al, manu) FGHIJKO, Ald. - τρῦγα I. - λευ-

quand il mord l'ôter; puis le tremper dans du lait de femme et du parfum égyptien, et l'appliquer pendant la nuit, ensuite laver avec de l'eau parsumée, et appliquer de la graisse. Le bupreste (ib.) conviendrait aussi s'il est petit, sans ailes, sans pattes ni tête; s'il est gros, la moitié; on l'incorpore dans les mêmes substances que les cantharides, et on l'applique de même. S'il est besoin d'un pessaire plus doux (ib.), on mêle au bupreste le vin, le cumin d'Éthiopie, le raisin sec, la poudre de séséli (seseli tortuosum) et d'anis, et on fait bouillir le vin; on décante, on broie, et on sait des pastilles du poids d'une drachme; on les applique en y mélangeant de la myrrhe et de l'encens, et on se comporte comme pour le pessaire aux cantharides. Ou bien (ib.) broyer exactement la nielle des blés avec du miel, et faire comme un gland; enrouler autour d'une plume. Pessaire énergique : suc de mandragore et de concombre sauvage, appliquer avec du lait de femme. Ou bien brûler de la lie sèche de vieux vin blanc, et l'éteindre dans du vin. Ou bien, concombre sauvage, mercuriale, nitre et érysimon (sisymbrium polyceratium, L.). Pessaire qui amène plus vite les règles : racine de mandragore, cantharide, serpolet, baie de laurier, huile d'iris, huile de laurier; y mêler le suc de tithymalle, agiter et ôter la glu; ceci est très-bon à donner gros comme un grain d'ers et à faire en pessaire; si le flux est trop copieux, laver avec du vin. Ou bien délayer du cuivre calciné, le recevoir dans de la laine, et l'appliquer.

ποῦ ομ. J. — 7 καὶ ομ. DFGHIJ. — κολοκύντην ἀγρίην vulg. — κολοκύντης ἀγρίης (C, κολοκύνθης) DFGHIJ. — κολοκύντη (κολοκύνθη θ) ἀγρίη Jθ. — λινοζῶστιν vulg. — λινόζωστιν CD. — λινοζῶστις Kθ. — λίτρον θ. — 8 ρίζαν κάνθαρις (sic) C. — ξρπηλος FGJ, Ald. — ξρπυλον D. — ξρπυλον H. — ξρπυλλος Cθ. — καρπόν C. — ήρινον C. — εἰρινον (sic) θ. — δάφνιόν τι C. — τιθυμάλλου IJKθ. — μίσγειν ομ. Cθ. — άνακινεῖν vulg. — ἀνακυκῷν Lind. — ἀνακινέειν Cθ. — 9 καὶ ομ. θ. — διδ. δὲ Cθ. — 10 καὶ ομ. θ. — πρόσθ. Cθ. — πονῆσαι (πον. ομ. Cθ; ποιῆσαι FGJK, Ald., Cordæus, Lind.) ἄρ. vulg. — πλέον θ. — πλεῖον vulg. — πλείονι pro πλ. ἰοι C. — 11 ὀποῦ FGIJK. — χάλκους ἐξδιεὶς χλιερὸν ἀναλαβεῖν θ. — χλιηρὸν vulg.

75. *Κυητήριον * κεδρίης εμβάφιον, στέατος βοείου δραγμάς τέσσαρας, λεΐα τρίψας και ές τωύτο μίζας, πεσσούς ποιέων, προστίθει νήστει, και προσκειμένη εκνηστευέτω την ημέρην προστιθέσθω δε δίς, πρωί και δείλης, μετά τα καταμήνια, και μετά το δείπνον λούσθω, καὶ κοιμάσθω ξὺν τῷ ἀνδρί. Η μελάνθιον φλάσαι, καὶ ἰς βάκος ενδήσαι, και χηνός ελαιον εμδαλείν, και δούναι προσθέσθαι. *Eτερον χυητήριον·γυναϊχα θεραπεύσαι, ώστε ξυλλαδείν έν γαστρί· ούρον λαθών παλαιόν και σιδήρου σκωρίην όσην δή παλαστήν τά θρύμματα, έπειτα * καθίσας την γυναϊκα έπι δίφρου, * και ξυγκαλύψας και το σώμα και την κεφαλήν, υποθείς ποδανιπτήρα, εμιδαλείν "κανά τρία διάπυρα τὰ θρύμματα" ἔστω δε τὸ οὖρον ὅσον χοῦς" 7 και δε τούτοις πυριήν αυτήν δσον τριήκοντα πυρίας · έπην δε 8 πυριήσης, σμήχε την κεφαλήν τῷ ούρω, οῷ αν πυριηθή, ἐναποσδέννύων πάλιν τους λίθους και την πυρίην πάλιν θερμήνας μετά ταύτα λούε * κατά κεφαλής ώς πλείστω, έψων έν τῷ δόατι πόλιον καὶ τῆς ²¹ άγνου ώς πλείστα · ταῦτα δὲ ποίεε ήμέρας έπτά · ¹² τρὶς δὲ ὑποθυμιἢν τούτων ἔχάστην πυρίην πρό τοῦ σμήχεσθαι. χριέσθω δὲ ἐχ τοῦ

¹ Κυητήρια 6. - ποδρίας G. - βυίου δραχμαλ τέσσερας λία θ. - δραγμός II, Ald., Frob. - τὸ ωὐτὸ (ὑπὸ pro ωὐτὸ G) (ταὐτὸ θ; τωὐτὸ CDFHIJK) τρίψας (τρ. om. FGHJK; μίξας θ) π. (πέσους C) vulg. - προστιθέναι νήστει D. - τὰ om. F. - σύν (ξύν Ce, Lind.) τῷ (τῷ om. Ce) vulg. — αμεκανθίω J. - ἐμδα-Asiv nai om. Ch. - douvai om. DEGHIK. - moorniboobie b. - mpoorbiobie III. - 3 άλλο J. - ε. om. Co. - κυη, om. DJ. - έχειν pro ξ. Co. - σχωρίαν 0. σκουριήν FGIK. - σκορίην Η. - δσην διπλά (διπλά ΗΙ; διπαλας sic θ) ές (ές om. 6) th vulg. - Le texte de vulg. est inintelligible : Foes le traduit : scoriam, qua in due fragmente dividi, possit; ce qui, ici, ne signific rien. Cornarius met : ferri recrementum tantum ut in fragmenta resolvere possis. Cordæus a : scoriam per fragmenta ad magnitudinem diplæ. Je ne sais ce que peut signifier diplæ en cet endroit. Les morceaux de scorie sont au nombre de trente; on fait trois fumigations en trois fois, par conacquent avec dix merceaux à chaque fois. Il ne reste donc à indiquer que le poids ou la forme des fragments. La forme serait indiquée si on lisait : δοην δή πάλλας τὰ θρ.; mais j'aime mieux trouver la quantité, et je lis : bony of nalagrify the op. Halagrif pour nalagorif est dans les variantes p. 201, note 16. — * xαθίσασα 68. - την γ. om. C8. — * καὶ C8. - καὶ om. valg. - συγκαλύψασαν valg. - συνκαλύψασα θ. - ξυγκαλύψασα C. - Je mets ite masculin. - ύποθείστι ές πόδας (πόδα IJK; πόδαν sic θ) νιπτήρα (νυπτήρα D; lητρέν θ) vulg. - Je lis όποθείς, supprime ές, et joins ποδανιπτήρα. - έμ-Gáller C. — * nai rarpía (sic), al. manu xai xarà rarpía D. − τὰ τῆς σκωρίης (σκουρίη; FI; σκωριής G; σκουρίης K) (της σκ. om. C0) θρ. valg.-

75. (Pessaires, préparations et régime destinés à favoriser la conception.) Préparation favorable à la conception : résine de cédros un exphante (=0000,000), graisse de boeuf, quatre drachmes, brover, mêler ensemble, faire des pessafres, appliquer à jeun ; la femme ayant le pessaire gardera la diète tout le jour ; elle le mettra après les règles , deux fois par jour. le mutin et le soir; après le diner, elle se lavera et dormira avec son mark Ou bien brover de la nielle, attacher dans un linge, ajouter de la graisse d'ole; et donner pour qu'on l'applique. Autre pour la conception : traiter la fomme pour qu'elle convoive : vielle urine , scories de fet en fragments gros à remplir la main ; faire asseoir la femme sur un siège, lui recouvrir le corps et la tête, mettre dessous un vase à bains de pieds, et y jeter trois à trois, chauffés au rouge, les Fragments de scorie; il y aura un conge d'urine (24 3) ire, 24); on ira, de la sorte, jusqu'à trante morcesux de scorie; après la fumigation, frotter la tête avec l'avine qui a servi à la famigation, y éteignant de rechef les masses et échauffant de rechef le liquide; après, faites sur la tête des affusions aussi abondantes que possible avec une eau dans laquelle aura cult le polion (teucrium polium) et beaucoup de vitex; faites celà pendant sept jours : chaque fumigation sera faite en trois fois, avant le frictionnement. Après le bain, la femme s'oindra avec

λουτροῦ έλαύρ δαφνίνο. Μετά δὲ τὸ δεῖπνον φαγοῦσα πρόμμυα έμδάπτουσα ές μέλι, και μελίκρητον γλιερον δσον κοτύλας τέσσαρας πιούσα, έπειτα, έπην φάγη, σμικρον έπισγούσα, άπεμεέτω * 1 καί άναχλιθείσα ύπτίη, του πηγάνου έγέτω χαλ έν τοίσιν ώσλ χαλ έν τῆσι δισί · καὶ ἄρτον ζυμίτην, δσον έκτον μέρος γοίνικος, ἐς ζωμὸν ἐνθρύψασα δρνιθος, έχοντα σελίνου δσον χήμην, προσφερέσθω και πάλιν δίδου τὸ Ισον ἐπὶ τῷ δείπνω * τωὐτὸ δὲ ποίεε τὰς ἐπτὰ ἡμέρας. *Επειτα * δὲ την χοιλίην χλύζε ημέρας έπτα έστω δε χλύσμα ρητίνης δραχμαί τέσσαρες, μέλιτος δζύδαφον τῶν πλατέων, έλαιον ίσον, πυρῶν σητανίων γυλός, νίτρου άφρός, ώὰ έπτὰ · χοτύλαι δὲ όχτὸ τοῦ κλύσματος, τουτέων αί τρείς πτισάνης χυλοῦ κλυζέτω δὲ πλαγίην, καὶ λοῦς 3 δλίγω. Προστιθέσθω δε καλ βαλάνους έπτα, τῆς ἡμέρης, κατεχέτω δὲ ἔστ' ἀν κατατακή ' ἔστωσαν δὲ λιδάνου, νίτρου, χαλδάνης, μέλιτος έφθου σίτω δε χρήσθω τῷ αὐτῷ. * Υποθυμία δε πόλιον, όνου πρίγας, λύχου χόπρον, ἐπίδαλλε δὲ ὡς πλεῖστον ἐπὶ ἀνθραχιήν, καὶ περικαθίσας αὐτήν καὶ περιστείλας θυμία, φυλασσόμενος μή κατακαύσης. 8*Ην δὲ γυνή μή δύγηται τίκτειν πρόσθεν τίκτουσα, νίτρον καί δητίνην και σμύρναν και κύμινον αίθιοπικόν και μύρον τρίδειν έν τωὐτῷ, καὶ προστίθεσθαι. *Η 6 γλήχωνα ξηρήν εν δθονίω προστιθέσθω· πίνειν δὲ τὴν γλήχωνα, ἐπὴν εὕδειν μέλλη. Το Ετερον χυητήριον · διαιτάν δει την γυναίκα ήτις δέεται κυήσιος, και διδόναι αὐτή άπερ λεγοῖ καὶ ἐσθίειν καὶ πίνειν, τῷ δὲ ἀνδρὶ τῆς γυναικὸς τάλλα

¹ Ante καὶ addit ἔπειτα πάλιν πιούσα τοις ον (sic) ἐμείτω, & θ. - τῆ τρισὶ pro τ. ρισί θ. - ζημίτην Ald., Frob. - μέρος om. C. - ένθρύψαι C. - ένθρύψασα θ. - ενθρύψαι vulg. - χύμην Κ, Ald. - προσφ. om. C. - τὸ ωὐτὸ (αὐτὸ DFGIK) (ταυτόν J; τωύτο C; ταῦτα θ) vulg. – ποιεῖ θ . — 2 δὲ om. $C\theta$. – ποιλίαν J. – ριτ. FGI, Ald. - δραγμαί IJ. - τέσσερες θ. - δξόδαφον CFGIJ. - πλαγέων θ. πλαταιῶν C.- D'après Foes, ceci signifie : huile de la ville de Platée. Linden corrige et lit : [οίνου] διπλάσιον au lieu de τῶν πλατέων. Cordæus le rapporte à ὀξύβαφον; c'est ce qui me paraît le plus naturel. - τὸ Ισον C. - πνρών $C.-\pi$ ιτύρων vulg. $-\sigma$ ιτανίων $H.-\sigma$ ητανείων $J.-\lambda$ ίτρου $\theta.-\dot{\omega}$ ς pro $\dot{\omega}$ α C.-λεπτὰ (ἐπτὰ θ) vulg.-κοτύλαι δὲ ὀκτὼ τοῦ κλύσματος <math>Cθ.-ἔστω δὲ τὸκλύσμα κοτύλαι όκτὼ vulg. - τούτων vulg. - τουτέων θ. - τρὶς θ. - πτισσ. DH. — 3 δλίγον (δλίγω C; πολλώ θ) vulg. – προστίθεσθαι vulg. – προστιθέσθω CFHIJKO, Ald. - καὶ om. Co - έπτὰ τῆς ἡμ. om. o. - λίτρου o. - σιτίω θ . — 4 ὑποθυμιᾶν θ . — πόλιον θ . — πολ. om. vulg. — τρίχας λευκοῦ (λ. om. θ), καὶ (καὶ om. C0) λύπου (λ. om. C) vulg. - ἐπίδαλε C. - ἐπ' C. - ἀνθρακίην D, Ald. · ἀνθρακείην θ. - περιστίλας θυμιά θ. - κατακαύση J. - * κυητήριον

de l'huile de laurier. Après le dîner, ayant mangé des poireaux trempés dans du miel et bu quatre cotyles d'hydromel, puis gardant un peu ce qu'elle a mangé, elle vomira. Cela fait, demeurant couchée sur le dos, elle tiendra de la rue dans les oreilles et dans les narines. Elle écrasera du pain levé, à la quantité d'un sixième de chénice (chénice = 11itre,08) dans du bouillon de volaille contenant une chême d'ache (chême = 01itre,009), et prendra cela; elle en prendra autant au dîner. Ce régime sera continué pendant les sept jours. Puis on nettoiera le ventre pendant sept jours à l'aide d'un lavement ainsi composé : résine, quatre drachmes, miel, un oxybaphe plat, huile autant, eau de blé de printemps, aphronitre, sept œuss. Le lavement sera de huit cotyles, dont trois de l'eau de blé. Elle le prendra de côté, et se lavera avec peu d'eau. Elle usera aussi, dans le jour, de sept pessaires, qu'elle conservera jusqu'à ce qu'ils fondent, composés ainsi : encens, nitre, galbanum, miel cuit. Elle prendra les mêmes aliments. Fumigation: polion, poil d'ane, excréments de loup, jeter de cela autant que possible sur des charbons, faire asseoir la femme. la couvrir, et fumiger, prenant garde de ne pas la brûler. Si une femme qui a eu des enfants ne peut plus en avoir, nitre, résine, myrrhe, cumin d'Éthiopie, parsum; piler ensemble et appliquer. Ou bien appliquer du pouliot sec dans un linge; la femme boira du pouliot au moment de dormir. Autre pour concevoir : mettre au régime la femme qui a besoin de concevoir, et lui donner les mêmes aliments et les mêmes boissons qu'à une femme en couche, au mari tous les aliments excepté l'ail, le poireau, les bouillies de sèves et de pois, le

έτερον $\mathbf{DQ'}$. - άλλο \mathbf{H} . - δὲ οπ. \mathbf{C} . - πρόσθε τετοχυΐα \mathbf{C} . - λίτρον $\mathbf{\theta}$. - ρίτήνην \mathbf{FG} . - ρέτίνην \mathbf{I} , \mathbf{Ald} . - σμύρνην \mathbf{C} . - αίθ. οπ. $\mathbf{\theta}$. - ἐν τῶ αὐτῶ $\mathbf{\theta}$. - - ͼ γλήχονα (bis) \mathbf{CFGK} , \mathbf{Ald} ., \mathbf{Frob} . - γλίχωνα (bis) \mathbf{HJ} . - ξηρὸν \mathbf{C} . - προστίθεσθαι, καὶ πινέτω δὲ $\mathbf{\theta}$. - εὐδειν \mathbf{DFGHIK} , \mathbf{Ald} ., \mathbf{Frob} . - - \mathbf{i} ετ. οπ. $\mathbf{\theta}$. - άλλο \mathbf{J} . - χυητ. άλλο \mathbf{D} . - διαιτὴν \mathbf{Lind} . - δεῖται $\mathbf{\theta}$. - χυήσηος \mathbf{C} . - ἄπερ δέχοιτο (δέχοι sic \mathbf{CHK} ; δέοι $\mathbf{DQ'}$, \mathbf{Lind} .; λέχοι $\mathbf{\theta}$) \mathbf{vulg} . - τὰ άλλα $\mathbf{\theta}$. - πρὶν \mathbf{pro} πλὴν \mathbf{C} . - προμμώων \mathbf{vulg} . - - προμμώων $\mathbf{CDFGHIJK\theta}$, \mathbf{Ald} . - έτνου \mathbf{CFGHIK} , \mathbf{Ald} . - δπίου $\mathbf{\theta}$. - φυσσ. \mathbf{J} . - δ'. $\mathbf{\theta}$.

πλήν σχορόδου, και χρομμύου, και έτνους, και έσευ σιλούου, και έσε φυσητικά τούτων δὲ ἀπεγέσθω. 1 Έγχυτον πυητήριον, εξ μι κυίanter . Agya Annankot nondoldadon aigut neabilt sont nonnone soihat, zxul exercent ton knyger kur keyngel guyatorit ton medinen xaraxaúsac, rolhac, eyyém éc to alocien "Eyyese matthee pe xnonch. Laye xel bullian xal aloue kynnepie longe ence for heλιτι μίξης, έγγειν πάντα. * Κυητήριον : βολδού σου λουκού καρπόν \$ τὸ άνθος τρόμασα ξὰν μέλιτι, ἐν εἰρίω ἐλίξασα, προσθέσθα πρὸς τὰν INTERNA THE DOC ADERC. AN OF ESTABLE " INNYALAN GARANA ESTA CONTRA ouddon a southaga thigar donainos dayares, any se eithen eppeara μοορρείτην . είκα κοιπαρρο πελα αλύρος . προβροφείτο ες λλήλουνα έπ' απεύροισεν έφθου, και πινέτω 6 γλήχωνα έν οίνω λεπτήν. Ήν δλ συψείναι μη έσακούη, λαβών κόνυζαν σύοδριος ξυγκόψας και έναλήψας του χιλου και μίξας οίνω, πινέτω νηστις. "Ετερον πυητήριον " άσπαράγου χαρπόν πινέτω διιρίως έν οίνω. 8 Ετερον πυητήριον - χαρίον γυναιχός και των εύλέων τὰς κεφαλάς τρίψας, διείς στυππηρίην αίγυπτίην εν γηνός στέατι, εν είριω προσθέσθω πρός τὰ σπόμει τῷς μήτρης θ Ετερον έπε του αὐτου : ἰὸν γαλκου, άνθος, ξιμωδόλιου έκασέρου, λιδανωτόν άρσενα, στυπτηρίην σχιστήν, ολνάνθην έμιπέλου, κικίδα, αμύρναν, σίδιον, βητίνην, πόλιον, δδολόν έκάστου, έν μέλιτι τρίψασε, προσθέσθω έπὶ τρεῖς ξιμέρας 10 δὶς τῆς ξιτέρχς · δε δ' έσως ιδριμύτερον ή, παραμίσγειν χηνός στέαρ και νίτρον δπτόν.

¹ Oμοίως (όμ. om. CDHHK) έγχ. vulg. - el μή κ. om. Ch. - el om. F.δταν γυνή pro el DHIJK. - κυτσκηται DFHIJK. - νεαρις (sic) θ. - νεηρής C. -3 καί om. θ. - πιέσας DGH1JK. - περίναιον DH. - κατασκευάσας θ. - έγχει θ. - dryfai C. - elt vulg. - ec Ed. Lind. - rd aldeia Co. - duolos (dp. 620. CKe) by . vulg. - been mi nutonneau pro mi n. Co. - bear your minutonneau Q'.-ριτ. FGL - σύν J.-ξύν om. θ. - 4 ετερον x. K. - άλλο x. D. - x. άλλο H. -άλλο sine x. J. - βολόν (sic) C. - τρίψας vulg. - Je lis τρίψασα. - ούν pro ξὺν θ . – σὺν \mathbf{D} . – εἰλίξασα \mathbf{D} . – εἰλίξας θ . – ἐλίξασα $\mathbf{F}\mathbf{K}$. – προστιθέσθω \mathbf{H} . – ἐπὶ τρεϊς ήμ. Co. - τρέψας DFGHIJK. - τρέψαι pro pite J. - είς vulg. - ες CDO. -this. FHIK, Ald. - everhisave 0. + reported follow H. - met' Co. - mpoper. (neροφίτω \$; προρροφεέτω DFGHIIK) vulg. - γλέχτανα FIK. - γλίχωνα ΕΠ. - ένθ. έφθεν (sic) F. - έφθεντωΙ. - έφθοῖσι θ. - βλάγγονα FII. - βλάγωνα G. - γλίμωνα Η. - γλήχονα Κ. - λεπτή C. - τοῦτο C. - έσα κούοι DH. - κόνιζαν D. - εὐο αμαν DFGHIJ. - oryn. DHO. - overleag o. -to olve D. -- ? Et. n. and FI-st. and 00.- Ello pro E. D. - Ello pro St. x. J. - xv. om. H. - cucing om. Co. --* ετ. χ. om. JK. - ετ. om. Co. - άλλο pro ε. D. - χωρίον H. - χόριον CDL -

suc de silphion et tout ce qui est venteux; ce dont il s'abstiondra. Infusion pour concevoir : lait de femme nourrissant un garçon, grains d'une grenade fraîche, les piler, en exprimer le suc, brûler le périnée d'une tortue de mer, le breyer et injecter le tout dans les parties génitales. Infusion pour conoevoir, à une semme qui ne devient pas grosse : lait, résine, suc de grenade douce, miel; méler, injecter le tout, Autre, pour conceveir : le fruit ou la fleur du bulbe blanc (ornithogaluss nutans), piler dans du miel, rouler dans de la laine, et appliquer à la matrice pendant trois jours ; le quatrième. piler la mauve sauvage à larges seuilles, y môler du lait de femme, rouler dans de la laine et appliquer, puis la femme dormira avec sen mari; auparavant, elle prendra un potage de popliot euit avec de la farine, et boira une légère décoction de pouliot dans du vin. Si cela reste sans effet, prendre la conyza de bonne odeur, écraser, exprimer le jus, y mêler du vin, et boire à jeun. Autre, pour concevoir : boire semblablement dans du vin la graine de l'asperge. Autre, pour concevoir : écraser du oborion de fomme et des têtes de vers, délayer de l'alun d'Égypte dans de la graisse d'oie, et appliquer dans de la laine à l'orifice de la matrice. Autre, pour le même objet : vert-de-gris, fleur de cuivre, de chaque demiobole, encens mâle, alun fendu, fleur de vigne, noix de galle, myrrhe, écorce de grenade, résine, polion, de chaque une obole, piler dans du miel et appliquer deux sois par jour pendant trois jours; si ce pessaire se trouve trop acre, y mêler de la graisse d'oie et du nitre grillé, et donner du vin, se

γυνωπών C. - τράψω γιής. - τρίψας D. - στυπτηρίαν D. - ο χυητήριον pro δ. δ. τ. α. C (D, άλλο π.) θ. - δπ. δ. α. α. α. FMIK. - ήμωδέλιον FGIΘ. - ήμωδελιαίον C. - λιδανωτοῦ (λιδάνου C) άρσενος, στυπτηρίης (στυπτηρίην C) σχιστής, οἰνάνθης άμπέλου γιής. - Je mets Iss accusatifs. - πηχίδα CDθ. - ρετ. FGI, Ald. - πόλιον (πολίονα FGHiK; πολίωνα J) ἀνά (άνά αμ. FGHiIθ) δδ. γιής. - δν ομ. C. - τρίψας γιής. - τρίψασα C. - δπὶ τριστν (τρειστν I; τρετς CΘ) ήμόραις (ήμέρας Cθ) γιής. - μο τρίς (Β, restit. al. manu) FGHIIK. - την ἡμόρην θ. - ήμόρας γιής. - ήμέρης CJ. - δὲ pro δ' ίσως Cθ. - λίπρον θ. - ὁπόν pro ὁπτ. C.

διδόναι δὲ οἶνον, φεύγοντα τὸ ἐν αὐτῷ μένος. 1 Ετερον χυητήριον • εύλην ήτις έγει την χέρχον, λαδών αὐτῶν τρεῖς ή τέσσαρας μοίρας χαι ορίγανον λεπτήν, τρίψας εν δοδίνω μύρω, προσθέτω πρός τὸ στόμα της μήτρης. 2 Ετερον χυητήριον ανδράγνην τρίψας μετά στέατος γηνός και σμύρνης και πράσου σπέρματος και βοὸς γολής, έν εἰρίω ἐνελίξας προστιθέναι πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης. *Ην *τὰ μέν χαταμήνια γίνηται πολλά, μή ξυλλαμδάνη δέ, χυητήριον · χαλκοῦ ἄνθος, όδολοὺς δύο, καὶ στυπτηρίης σχιστῆς ώσαύτως, τρίψας λεία έν μέλιτι, είτα έν ειρίω άνασπογγίσας, ένδήσας τὸ είριον ές δθόνιον λίνω, προσθέτω ώς έσωτάτω το δε λίνον ύπερεγέτω είθ' όταν καλώς καθαρθή, αρελέτω, και οίνον αναζέσας εὐώδεα, μυρσίνης φύλλα έμδαλών, τούτω προσκλυσάσθω, και ίτω πρός τὸν ἄνδρα. * Κυητήριον προσθετόν · μέλι, σμύρναν, μυρίκης τον καρπον, βητίνην όγρην, χηνὸς ἄλειφα, τρίψας ἄπαντα ἐν τῷ αὐτῷ, εἰρίῳ ἐνελίξασα προστιθέσθω. Κυητήριον προσθετόν σφόδρα αναστομώσαι μήτρην δυνάμενον, όταν μεμύχη καί μή δύνηται χυήσαι, 7 καί δόωρ έκκαθῆραι · λαδών σχεδιάδα την μιχρην, και σχίνου, 8 και κύμινον, και χύπειρον, και άγρίην κολοχύντην, και νίτρον έρυθρον, και άλας αίγύπτιον, καλ σχεδιάδα την μεγάλην, ταῦτα πάντα λεῖα ποιήσας, δι' οβονίου οιηθήσαι. γαρών ος πεγι' ξήμαον ξως πους παγρακώ, εμειδάν δὲ ζέση, παράμιξον χηρὸν, βρητίνην Επειτα ξυμμίξας πάντα. έλαιον επιχέας, άφελών, χλιήνας, είριον έγχυλίωτον ένελίξας προσ-

^{*} Ετ. om. Co. - άλλο DJ. - ή θ. - τήν κ. έχει C -- άπ' (ἀπ' om. Co) αὐτῆς (αὐτῶν θ) τρεῖς vulg. -τέτταρας vulg. -τέσσερας θ. -τέσσαρας C. -προσθέσθω Co. - πρός τὸν στόμαχον sine τῆς μ. Co. - ² ξτ. om. Co. - άλλο DJ. τρίψας εν χηνός στέατι (addit καὶ θ) σμύρναν καὶ πράσσου (πράσου θ) σπέρμα καὶ βοὸς χολήν Cô. - έν om. Cô. - ένειλίξας DJ. - ἐλίξας Cô. - τιθέναι vulg. - προσθείναι θ. - προστιθέναι C. - τὸν στόμαχον C. - 3 μεν τὰ J. - μεν om. C0. - γίνονται vulg. - γίνηται θ. - γίνωνται DFGIJK, Ald. - γένηται C. ού (μή DJ; καὶ μή Cθ) συλλαμβάνει (ξυλλαμβάνη Cθ; συλλαμβάνη HJ) vuig. - πυητήριον Cθ. - πυητ. om. vulg. - ώσ. om. C. - λεΐον C. - λίον θ. - 4 έν om. C0. - ἐνδήσασα (ἐνδήσας Cθ) ή γυνή (ή γ. om. Cθ) τὸ vulg. - εἰς J. - λίνων (λινώ sic θ; λινόν sic C; λίνον D; λίνον ΗΚ; λίνεον Lind.) προσθέτω (προσθέσθω Cθ) έως (ώς Cθ) έσω (είσω C; έσωτάτω θ) αὐτῆς (αὐτῆς om. Cθ) vulg. - είτα θ. - ἀποχαθαρθή θ. - ἀναζέσασα θ. - ἐμδάλλων θ. - προσχυχλάσθω (sic) C. - είτω θ. - παρά C. - τὸν om. Κ. - - άλλο pro x. πρ. J. - τὸν om. DFGHIJK. – ριτ. FGI, Ald. – ἄλιφα θ. – ἄλειφαρ D – ἄπαντα (πάντα D) (addit έν θ) τῷ αὐτῷ, ἐν (ἐν om. θ) εἰρ. vulg. - ἐνει) (ξασα DJ. - ἐνελίξας θ. - - Ante

gardant de la force qu'a cette liqueur. Autre pour concevoir : ver qui a une queue, trois ou quatre parts, origan menu, piler dans de l'huile de rose, et appliquer à l'orifice de la matrice. Autre, pour concevoir: pourpier, piler avec de la graisse d'oie, myrrhe, graine de poireau et bile de bœuf, rouler dans de la laine, et mettre à l'orifice de la matrice. Si les règles deviennent abondantes, et que la femme ne conçoive pas, remède pour concevoir : fleur de cuivre deux oboles, alun fendu autant, bien broyer dans du miel, éponger avec de la laine, attacher la laine dans du linge avec un fil, et mettre aussi avant que possible; le fil sortira en dehors; puis, la purgation avant été suffisante, ôter, faire bouillir vin de bonne odeur et feuilles de myrte, faire une injection, et aller auprès du mari. Pessaire pour faire concevoir : miel, myrrhe, fruit de myrice (tamarix africana), résine molle, graisse d'oie, piler le tout ensemble, rouler dans la laine, et appliquer. Pessaire pour concevoir, très-propre à ouvrir l'orifice utérin, quand il est fermé et que la femme ne peut concevoir, et à évacuer l'eau : petite schédias, lentisque, cumin, cypirus, concombre sauvage, nitre rouge, sel égyptien, la grande schédias (voy. note 7), broyer tout cela, passer dans un linge, prendre du miel, le faire cuire à un feu doux; quand il bout, mêler cire, résine; puis mélanger le tout, verser de l'huile, retirer, laisser tiédir, faire un rouleau de laine, et

^{2.} addunt ἐπιγραφὴ FG. - ἔτερον προσθετὸν χυ. J. - ἀναστομοῦν DQ'. - τὴν μήτρην D. - μήτρην J. - μήτρη ἢ θ. - δυν. οπ. Cθ. - - ½ καὶ οπ. Cθ. - ἐκκαθαῖρον DQ', Lind. - εἰσκαθῆραι θ. - γῆν ριο τὴν μικρὴν C (D, al. manu μικρὴν) FGHIJK, Ald. - δλίγην pro μικρὴν θ. - σχοῖνον J. - σχείνιον C. - Gal. Gl.: σχεδιάδα, τὴν ἄγχουσαν λέγεται γὰρ καὶ οῦτως. Gallen ne distingue pas la grande et la petite schedias; ἄγχουσα est l'anchusa tinctoria. - ² καὶ CDGHIJKθ. - καὶ οπ. vulg. - κύπαιρον θ. - κύπερον vulg. - κύπειρον θ. - λίτρον θ. - λία θ. - διηθίσας C. - - ² ριτ. FI, Ald. - καὶ ρητ. Lind. - συμμ. θ. - καὶ (καὶ οπ. Cθ) ἀφ. vulg. - χλιάνας C. - καὶ χλ. θ. - ἐγκυλίδωτον vulg. - ἀγκαλίδωτον (D, al. manu ἐγκυλίδωτον), FGIJθ. - ἀγκαλίδοτον HK. - ἐγκυλίν-δωτον (Foes in not., vel ἐγκυλίωτον), Lind. - Schneider dans son Dict. approuve l'une ou l'autre des corrections proposées par Foes. - ἐνειλ. D. - ἀνειλ. οπ. Cθ. - πρὸς τὴν μήτρην προστίθει μέχρι θ. - τἢ οπ. G.

τίθει τῆ μάτρη, μάχρης δα καθαρθή. ¹ Πιερου κυητήρου. Αν γυνεϊκά βούλη κυήσαι, καὶ ποῖσε καθαρτηρίσιει νῆστις χρήσθει, καὶ δραχμίδας τρεῖς, καὶ κύμευση δλήσον πρόψεις ἐν μέλετε, ἐς εἰρόον πτο σθακτιόσες τρεῖς, καὶ κύμευση δλήσον πρόψεις ἐν μέλετε, ἐς εἰρόον πτο σθα ἄπαξ ἔως ἡμερῶν τεπεάρων, καὶ ἄπευτα ἀπιτείτω τὰς ἴσας ἡμέρας.

76. 'Ατάμιον' ³ ήν με δέη κυίσκεσθαι, μέσυος έσον πέσμου διεές βδακι, πίνειν διδόνει, και έκισευτοκ, ώς έπος εδπεϊν, ού κυίσσεται.

77. * Ώχυτόκια δυστοκεύση δέφνης βάζην ξύσες η τολε κόρους δαρν ήμισυ δζυδάφου, δρ' ύδειτε ζὸς πετέν θερμήνας. * 'Σκυτόκιον δικισίμιου όζοι δύο δδολούς τρίψας ἐν ύδατι θερμήνας κ' τρικέος σίνου καθου, παραχέας δόστος παλαιοῦ κύαθου, δὸς πετέν τοῦτο καλὸν δίσται, ἢν πρὸ τῶν ἀδίνων δοθη. Μ' διασείμιου δάολον, σμύρνης δδολού, ἀνυήσου δύο δδολούς, νίτρου δδολόν τοῦτα τρίψας λεῖα, δὸς κιτίς κ' τρικέος σίνου δολούν, διασείμιου παίσους δύο, δὸς πιτίν, εἶτα λοῦσου θερμή. * Δετα δόστος πιτίνου τρικέος δίνου τι δίνου τρικέος δίνου τρικέος δίνου τρικέο

1 Άλλο sine xu. J. - ετ. om. Co. - βούλει Η. - καθαρτηρίοισιν ήτις χρήται (χρείται G) vulg. - καθαρτηρίοισι νήστις χρήται θ. - Lisez χρήσθαι. - καὶ δεί volg. - mail for det 0. - Linez vi. - biver, not (not om. CFGHEJEO) d. pedaroas (medaivas CK; medarvas sie FGHIJO) vulg. - die. Sè (Sè one. GIO) €p. (Spaγμίδας FGIJ, Ald.) vulg. - τρεῖς (τρὶς θ) δρακίδας Cθ. - κυμίνου όλ. μίξας μελιτι θ . - έν σ m. C. - εἰς J. - π ιννῶδες D. - π ιπινῶδες (sic) C. - π εινῶδες - ²τηω. Απαξ em., restit. al. manu F. - της ημέρης vulg. - Lisez τη ημέρη. - Post αὐτη addunt η καὶ C; καὶ θ. - ἀφερίσθω β. - ἀφαιρέσθω D. - άφαιρεέσθω Lind. - ήμέρας δὲ τέσσαρας pro ἔως ή. τ. C (θ, τέσσερας). -Ensura om. DEGHIJK. - douteire om. 0. - tàc autàc (loac Co) hu. (hp. om. 0) valg. — 3 hr δε μή K.- πιείν θ. -δοῦναι Co. - xubexeru Co. - xυήσετοι vulg. - 'Addunt περὶ δυστοκρυσών DFGHIKQ'. - Δκυσυκία I. - ώκυτόχυρν ώχυτοχυία I. - δυστοχούση νείς. - δυστοχούση C. - δυστοχούσησι θ. ρίζας CFHIK. - ρίζης GJB, Ald. - ρίζαν D. - τοὺς πόππους (τοῦ σπόρους θ) vulg. - Lisez τοὺς πάρους. - ἀξυράφου (sic) F. - ἐν pro ἰφ' DQ'. - ἐφ' δδ. om. Ca-dde meir eo' üd. 6. - Post bepu. addit üdan C. - i älle pro du. I.δικτάμου DH. - δίκταμνον J. - * τριόδολον θ. - δραγμήν FIJK. - δράκμην (sic) C. - nai (h pre nai DGHKQ'e, Lind.) avvious D (CHI, anses) (K, avnσον) (4, άνησσον). - γλυκέως FG. - πελαιού om. DFGHIA - παθμού pro παλ. 6.-4xmeev Co.- teure om. C. - xalo, J. - didorm om. C. - el pro ?v l.ččuvni vulg. – dčívan CDFGHIJKA, Ald., Frob., Cordinus, Lind. — '& πτάμου DH. - αμ. 36. om. DFGHIK. - σμ.... νίτρου 360λου om. L. - Amte άνν.

appliquer à la matrice jusqu'à ce qu'elle se purge. Autre, pour concevoir : voulez-vous qu'une semme conçeive, elle se servira à jeun de mondificatifs, et, quand elle doit aller près de son mari, prendre dix baies noires de laurier, trois drachmes d'encens, un peu de cumin, broyer dans du miel, reuler dans une laine grasse, le même jour appliquer une seis et ôter une fois, pendant quatre jours; puis elle gardera l'abstinence pendant le même nombre de jours.

- 76. (Préparation pour empécher le conception.) Préparation pour empécher le conception (De le Net. de le F., § 98): si ume femme ne doit pas concevoir, délayer gros comme une fève de misy dans de l'eau, faire boire, et elle reste une année, pour ainsi parler, sans concevoir.
- 77. (Formules de préparations accélérant l'accouchement.) Préparations pour accélérer l'accouchement quand il est difficile: racino de laurier on les jeunes pousses, en racler un demi-oxybaphe, domier à boire chaud dans du vin. Préparation pour accéléger l'accouchement : dictame, deux choies : piler, boire dans eau chaude. Ou bien, aurone une drachme. baies de cédros (juniperus oxycedrus), anis, piler dans un cyathe de vin doux (cyathe == 0litre, 045), ajouter un cyathe de vieille eau, donner à boire; le bon moment de l'administration est avant les douleurs. Ou bien, dictame une obole. myrrhe une abole, anis deux oboles, nitre une obole, bien broyer, verser un cyathe de vin doux et deux cyathes d'eau chaude, donner à boire, puis laver avec de l'eau chaude. Préparation accélérant l'acconchement : térébenthine, miel, huile le double du miel et de la térébenthine, vin de bonne odeur aussi agréable que possible, meler, faire tiédir, donner

addunt και DFGHIK. - ἀννήσσου θ. - ἀννίσου D. - ἀνίσου CH. - ἀνήσου Κ. - Απιο νίτρου addit σμύρνης ὁδολὸν al. manu H. - λίτρου θ. - τρύψες διὰ (λέα θ) γλυπέος νυής. - δύο πυάθους θ. - ἐππιεῖν Cθ. - είνα οπ. θ. -- ε ἄλλο pro ἀπ. J. - ἔτερον ἀπ. Κ. - ρίτ. FGI, Ald. - τερδωθίνην G. - τερεδινθίνην C. - Ρτο τούτων, τούτου D; τούτω C. - συμμ. νυής. - ξυμμ. GB. - πένειν DH. - καπαστήσει (παταστήσει Cθ.) καταστήσει (παταστήσει Cθ.) λεὶ νυής. - φλεμμαίνεσεν θ.

χλιήνας, διδόναι ἐκπιεῖν πλεονάκις ' καταστήσει δὲ καὶ τὰς μήτρας,
δν φλεγμήνωσιν. ¹ "Ετερον ὼκυτόκιον ' τοῦ σικύου τοῦ ἀγρίου, ὅστις
δν ήδη λευκὸς ἢ, τὸν καρπὸν ἐμπλάσας κηρῷ, εἶτα εἰρίῳ ἐνελίξας
φοινικέῳ, περίαψον περὶ τὴν ὀσφύν. "Ην δὲ ² ἡ κύουσα πουλὸν χρόνον ἐπέχηται καὶ μὴ δύνηται τεκεῖν, ἀλλ' ὡδίνη πλείους ἡμέρας, νέη
δ' ἔŋ καὶ ἀκμάζῃ καὶ πουλύαιμος, τάμνειν χρὴ τὰς ἐν τοῖσι σφυροῖσι
φλέδας καὶ ἀφαιρέειν τοῦ αἴματος, πρὸς τὴν δύναμιν ὁρέων ' καὶ
μετὰ ταῦτα λοῦσαι θερμῷ ὡς ὑπὸ θερμοῦ διαφλύωνται ' πιεῖν δὲ δοῦναι ἀγνου καρπὸν καὶ δίκταμνον κρητικὸν ἴσον ² ἐκατέρου ' ἐν οἴνῳ
λευκῷ ἢ ἐν ὕδατι ' προσθετὸν δὲ ποιήσας πρόσθες χαλδάνην ² καὶ
δαφνίδας καὶ ρόδινον ἔλαιον, ἐν εἰρίῳ ἐνειλίξας. ° ἐλκυτόκιον ' τῆς
δρυοπτέριδος τὴν ρίζαν τρίψας ἐν οἴνῳ, δὸς πιεῖν ' ἢ καὶ ἀδίαντον
τρίδειν ἐλαίῳ, καὶ διεῖσα πίνειν ἐν οἴνῳ ἀκρήτῳ.

78. ¹Λεχοι τὰ λοχεῖα καθαίρει ἄμεινον · χελώνης θαλασσίης ἦπαρ χλωρὸν ἔτι ζώου ἐν γάλακτι γυναικείω τρίδειν, καὶ ἴρινον μύρον, καὶ οἶνον ἀναδεῦσαι καὶ προστιθέναι · ἢ λινόζωστιν τριπτὴν ἐν εἰρίω πρόσθες · ἢ ἀρτεμισίην τρίδων ὁμοίως ἐν εἰρίω προστιθέναι · καὶ μελιτι δεύσας, προστιθέναι . 8 εἰρίω προστιθέναι · καὶ μελιτι δεύσας, προστιθέναι · δείρω προστιθένα · δείρ

' 'Ωκ. έτ. Η. - άλλο pro έτ. ώκ. J. - έτ. om. Co. - τοῦ σικύου.... ώκυτόxιον l. 11, om. G. - σιχίου DJ. - σιχυοῦ I. - αν (αν om. Lind.) ή (ήδη pro 3 C, Lind.) λευκός (addunt ή C, Lind.), τον vulg. - φοινικώ vulg. - φοινικαίω θ. — 2 ή om. Cθ, Lind. - πρόσθεν pro ή DFHIJK. - κυους (sic) θ. χυούσα C.-πολύν FIJK.-ἐνέγηται θ.-οὐ pro μή DFHIJK.-ὀδύνη vulg.ώδίνη Hθ, Ald., Frob., Cordæus, Lind. - ώδίνοι K. - ώδίνει CDFIJ. - νέη δὲ (addunt ή κύουσα DFHIJKQ') (δ' Ald.) ή (ἐῆ sic Ald.) vulg. - καὶ ἐστὶ πολύαιμος DFHIJK. - πολύαιμος C. - χρή om. Co, Ald. - τοΐσι om. C. - σφύρησι (sic) C. - όρων vulg. - όρεων C. - λοῦσθαι C. - θερμῷ διὰ φλοιῶν δάφνης. πιείν vulg. - θερμώ διά φλοιών (D, add. al. manu δάφνης) τε, πιείν CDFHIK, Ald. - θερμώ ως ύπο θερμού διαφλυώνται (sic), πιείν θ. - Gal. Gl. : διαφλύξιες, ύπερδλύσιες · διαφλυχθείσα, διαχυθείσα, ύγρανθείσα · διαφλυχθέν, ύγρανθέν · διαφλύοντα, ύγραίνοντα. La vraie leçon est celle de θ, qu'on retrouve aussi, quoique altérée, dans les autres mss. διαφλύω n'est pas dans les lexiques; le voilà suffisamment autorisé. - τε pro δε C. - διδόναι θ. - δίκταμον DH. - κρητικόν.... χαλδάνην om. C. - 3 έκ. post λευκφ J. - 4 έν om. 0. - δε om. Ald. -πρόσθες om. Lind. - Ante γαλ. addunt βαλών DFHUEQ. - sual om, ante δαφ, et ante βόδ. DFHIJK.- ταῦτα εν είρίω είλίξας προσθες pro ev eip. eiλ. (D, eiλ.) HIJK (Q', Lind., everλίξας). - ελίξας C. - eveλίξας 6. - ' Ετερον pro ώχ. J. - Ante ώχ. addunt ετερον DFHIK. - δρυσà boire plusieurs fois; cela remettra aussi la matrice, si elle est enflammée. Autre, accélérant l'accouchement : fruit déià blanc du concombre sauvage, l'emplatrer de cire, l'enrouler dans une laine rouge, l'attacher autour des lombes. Si une femme enceinte est longtemps en travail, ne peut accoucher et a les douleurs pendant plusieurs jours; est-elle jeune, forte et sanguine, il faut ouvrir les veines des chevilles et ôter du sang, en se réglant sur la force du sujet; ensuite laver avec beaucoup d'eau chaude, de manière à ce que la femme en soit pénétrée; donner à boire le fruit du vitex et le dictame de Crète, à dose égale, dans du vin blanc ou de l'eau; préparer en pessaire galbanum, baies de laurier et huile de rose, rouler dans de la laine et appliquer. Autre, accélérant l'accouchement : racine de dryopteris (asplenium adiantum nigrum), piler dans du vin, donner à boire; et aussi, adiante, piler dans de l'huile, délayer dans du vin pur, donner à boire.

78. (Formeiles de préparations propres à faire aller les lochies.) Chez une nouvelle accouchée, ceci purge mieux les lochies: le foie récent d'une tortue marine encore vivante, broyer dans du lait de femme, tremper dans de l'huile d'iris et du vin, et appliquer; ou broyer de la mercuriale et l'appliquer dans de la laine; ou broyer de l'armoise et l'appliquer semblablement dans de la laine; ou, mercuriale et concombre, en piler un peu, mouiller avec du vin et du miel, et appliquer. Purgatif des lochies après l'accouchement : dé-

πτέριος vulg. – δρυοπτέρυος D. – δρυοπτέριδος θ. – έν.... τρίψας om. C. – ή θ. – ή οm. vulg. – άδ. τρίψας, ἐν ἐλαίφ διεὶς ἀλείφειν ἐν vulg. – άδ. τρίθειν ἐλαίω καὶ διεῖσα πίνειν ἐν θ. – Απιε ἀκρ. addit εὐώδει I. — 'λέχοι Cθ, Ald., Ριοδ. – περὶ λεχῶν DFGHIIK. – τὰ οπι. Η. – λοχία CFI. – καθαίρειν DFHIIK. – τὰσης vulg. – ζώσυς Cθ. – ἡρινὸν pro καὶ ὶ. μ. C. – μύρον om. θ. – λινοζῶστιν vulg. – λινόζωστιν D. – προστιθέναι θ. – ὁμοίως om. Cθ. – σικής D. – ἐν (ἐν οπ. θ) οἰνφ vulg. – τε οm. C. — " ἄλλο" ἐκ Q'. – λοχίων II. – λοχείου D. – Ροστ λ. addit ἀμειναν D. – πυρρούς FGHIK. – ἐρείκην DFIK. – ἐρίκειν θ. – ἐρίκην J. – ἐψήσσει ἐν vulg. – ἔψειν δὲ ἐν Cθ. – ὕδατος κοτύλαις τέσσερσιν θ. – κοτύλη J. – τέταρσι C. – ρυφήσαι θ.

speizer deam fluer reinace, them is to figure morely a reasurant draw de Cean, die if welt doubles booffout. Feepon the extise th φύλλα έψήσας εν έδατε, επογέαι και πίνειν "τρωγέτω δε και κυάμρας εφιας και πράσα και μαραθρον και αννησον και πουλύποδας και παράδους · ή τοῦ · βοῦ τὰ φύλλα καὶ ἐρύσιμον ἐν οίνω, άλφετα παλύrem. Bounds where . If it ion good one oper they are in olive dolorξας, προστιθέναι. *Καθαρτήριον έπιμηνίων και λυγείων μαλιστα, nal tido a dree nat tà dila " otropollou bilan leïon nemounierm. Soon To its Tour die exchange, in midien devane, mondeinen of other de ofen τό ἐν Ανδροι ἐν τοίστι αίγικλοίστι. "Ετερον παθαρτήριον όμοίως: δρύσημαι έφειε εν bbart, 'xal emplees Dares, δταν αναθλύη, και ψύχοιν, και υποθυμιτήν εγαθόν δέ και τον χυλόν, και σιτίσισι μαλθαποίσι γρήσθει. ⁷ Λογεία παθείρει " ἐρύσιμον τρίδε ἡσύγιος, καὶ ἀναwelle bide ed mediopog fram de nabapde nonfong, spibere deser, nat boto mapastaleir, nut abac nat thator misyerr brar intrope Angra, the, nat popular ship with harthy of naturals of dozely, deδών σικύης έντεριώνης όσον τριώδολον, και άρτεμισίην ποίην, καί λιδανωτού έσον όδολον, τρίψας, έν μέλιτι μίξας, ές εξριον ένειλίξας, πρόσθες πρός το στόμα της μήτρης, νυκτός δεί και ήμερης, Εγρις ήμεράτον πάντε τοῦτο ποτέετ». "Η το 10 αμπέλιον τρίδειν γλωρον, καί

1 Allo DHIIK. - loueld natifeat pre &c. C (b, natifeat). - &c. out. I. - & hiσαι θ. - ἐπιχέαι vulg. - ἐπιχέε (sic) C. - ἀποχέαι θ. - ἐσθιέτω θ. - καὶ om. C9.μέραθα θ. - μάραθον CGHIJK, Ald. - άνηθον CDKθ. - άνιθον HJ. - άννηθον L. -nolificate Deli - * fodu valg. - fod 0. - Elet (alerto CFS), Lines. ; &lφιτου DHIK) ἀπαλήνων (ἐπαλύνων CHIIKO; ἐπαλύνων G; ἐπαλύνων D; παλύνων F, Lind.) vulg. - Erot., p. 312 : -παλύνων, ἐπιπάσσων, ὡς καὶ "Όμηρός φησιν" έπι δ' άλφιτα λευκά πάλυνε. Gal. Gl. : ἐπαλύνων, ἐπιπάσσων, et παλύναι, ἐπιπάσαι. — 3 ή om. FG. - ήμισυ DHIJe, Frob. - ήμίσηος C. - ήμυσι (sic) Ald. - δσον om. C. - Il faudrait lire dans C ή μίσυ ώς. - δυσ-Solou; (818) 0. - in om. 0. - opijar vulg. - opijar J. - oopijar G. - oopijar 4, Foor in not., Lind. - "Ante not. adult dake D. - Loyley DFJ. - real f. di na ra al ra ali un. C. - nat ra al. om. PGHIE. - rala a 8. - lesou (lisu 8) nesupplied (hom detur C) (nemberény. D) vulgi-Je lis deton -- tota G. -- du sum: Ch: -- "Second pro 8. x: 6. Di - 8. x. 8. sun. I. - Aéxon másty pro 8. x. 4. Ch. - moti om. Bulk. - + wat om. C. - increte & - increte the draw distributes (sie) G. - twobupadie 8. - Post yuhov addit misery Lind. - ypecobat Of Earl, - 1 Maria R. - Like pro l. x. J. - tpibe... nothers one 8. - avapusour Ji - take out. G. - resholog G. - 88 nullert (ste) norroug G. - hela C. - Mor θ. - είτα ἐπιπλάσας pro δταν ἐπιπάσης G (θ, ἐπισπάσας). - Post δταν addit

cortiquer une demi-chénice de blé de trois mois, faire cuire dans quatre cotyles d'este; quand cela est enit, donner à prendre deux ou trois fois. Autre : feuilles de sureau, faire cuire dans l'eau, et boire; la femme mangera des chous bouillis, des poireaux, du seneuil, de l'amis, des poulpes et des crabes. On bien, seuilles de sumac et érysimon dans du vin, saupondrer avec facine fine, denner à boire. Ou bien (De la Nat. de la F., S 32, p. 355): misy deux oboles, piler, pétrir dans du vin, et appliquer. Purgatif des règles et des lochies surtout, emmenant l'eau et le reste (De la Nat. de la F., § 32, p. 355): racine bien brevée de saponaire, une pincée, tremper dans du miel, et appliquer; elle vient, comme la saponaire d'Andros, sur les rivages. Autre qui purge semblablement (De la Nat. de la F., \$ 32, p. 353): enire de l'érysimon, verser de l'huile, quand cela bout, refroidir et fumiger; il est hou encere d'employer cette décoction et d'user d'aliments émollients. Purgatif des lechies: pilez doncement de l'érysimon et chassez-en l'écorce en souffant : quand il est nettoyé, achevez de piler, versez de l'eau, ajoutez du sel et de l'huile, saupoudrez avec de la farme, faites cuire et donnez en potage. Si la purgation lechiale ne va pas, prenez trois oboles du dedans d'une courge, de l'armoise, une obole d'encens, pilez, mêlez dans du miel, roulez dans de la laine et appliques à l'orifice de la matrice, continuellement, jour et muit, pendant cinq jours. Ou piler du pampre vert, y mêler du miel, rouler dans de la laine et ap-

δ' Lind. - έπερλέτης DFI (GHIK, Aldi, Gerandovons). - δφε δ. - δφε δλητα CDFGHIJK, Ald. - ρυφείνω FGHIKA, Ald. - μη (addit δε C) μη πατίη (πατ. οπ. C; ή pro πατ. 0) κάθωρσις δι (ή Hθ; ή σπ. C) λοχείη (λοχίη F; λοχία J) μη (μη οπ. DPGHIJK) γένηται (γέν. σπ. CRθ), λαδών ντής. - έντεριόνην I. - τριόδολον C. - ασίην. οπ. DPGHIJK. - ποιείν. δ. - λίδωντόν G, Ald. - λεδ. ponit post όδολον J; - δσον οπ. Gθ. - - ²καί (παὶ οπ. C) έν κιμς. - ένελέξες CFHIJEO. - σώρα Κ. - μήτρας Ι: - άτα μάχρι έπὶ pro άχρις CO. - ήμερέων ντής. - ήμερέων CDFHIK. - ήμερε δ. - τοῦτο ποιείειν οπι. (D; al. manu ποιείτω sine τοῦτο) FGHK. - ¾ άμπελινων C. - τρίδων CO. - μέλετε ἐπιχέων pro παὶ μέλ, μίσγων CO. - εἰς J. - ἐνελίξας FHJ. - ἐναλίξας IK. - ἐλίξας Θ.

μέλιτι μίσγων, ες εξριον ενειλίξας, προστιθέναι τον αὐτὸν τρίπον. *Η τῆς χυπαρίσσου τὸν χαρπὸν χαὶ λιδανωτὸν τρίψας ἐν τῷ αὐτῷ, 1 βοδίνω διείς και μελιτι, ές εξριον ένειλίζας, προστιθέσθω. 2 4Η αδρότονον όσον δραχικήν, και σικύης έντεριώνην όσον όδολον τρίψας έν μέλιτι, ές εξριον ένειλίξας, προστιθέναι. 8*Η έλατηρίου οδολον καί σμύρνης τρίψας έν μελιτι, ές εξριον ένειλίξας, προστιθέσθω "Η χυπαρίσσου χαρπόν και σιχύης έντεριώνην και λιδανωτόν μέλιτι μίξας, έν εξοίω προστιθέσθω. "Καθαρτήριον, ήν έχ τόχου μή χαθαρθή" τοῦ τριφύλλου ἐν οἴνω λευχῷ πίνειν, καὶ τὰ καταμήνια καταρρήγνυσι τωὐτὸ προσθετὸν καὶ ἔμιδρυον ἐκδάλλει. Μητρέων καθαρτικὸν, όταν τοῦ παιδίου ⁶ έναποθανόντος αξιια έμιμείνη · χολοχύντην αγρίην τρίψασα εν μελιτι λειχέτω, ή προστιθέσθω. 1 Λοχείης πάσης, ήν μή καλώς ζη. ερύσιμον εψείν και άλφιτον, και έλαιον επιχέας, σταν η έφθον, βοφείτω, και σιτίοισιν ώς μαλθακωτάτοισι γρεέσθω. Ή * σχαμμωνίην τρίψας έν γάλαχτι γυναιχείω, εἰρίω ἀνασπογγίσας, προσθείναι · ή της ο γλυχυρίζης μέλιτι δεύσας και δοδίνω μύρω ή αίγυπτίω εν ειρίω προσθέσθω · 10 ή άλητον πλυτόν όμοίως προστιθέσθω. πινέτω δὲ χρήθμου χαρπὸν 11 χαὶ σεσέλιδς, 12 χαὶ πηγάνου χαρπὸν, έκάστου δδολούς δύο τρίδειν δμοῦ, καὶ ἐν ἀκρήτῳ, ἢν μὴ πυρεταίνη. διδόναι. 18 Προσθετόν ἐκδάλλον χορίον ἀπολελειμμένον · τῆς ἀκτῆς τὸ φύλλον, προπυριήν δέ και προστιθέναι ξύν τη κανθαρίδι τοῦτο καί δσα ήπεδανά ήν δε άμύσσηται και δάκνη, αυτίκα άφαιρέειν, και ές

¹ Post ροδ. addit μύρω θ. - καὶ om. θ. - εἰς θ. - ἐλίξας θ. - ἐνελίξας CHK. προστίθεται Q'.- πρόσθες θ. - 2 h... προστιθέναι ponit l. 6 post προστιθέσθω J. - δραγ. F. - τριώβολον pro δρ. θ. - συκίης C. - έντεριόνην H. - έντεριώνης 6. - τρίψας και λίδανον (και λ. om. CD, F restit. al. manu, HIKO) (λιδανωτόν Lind.) εν μέλ. (post μέλ. addit τρίψας I), ες (είς C) vulg. - ενειλίξας om. K.-- ελίξας θ. - ενελίξας C. - 3 ή om. C. - Post σμ. addit δδολον θ. - εν εξών D. - είλίξας D. - έλίξας πρόσθες θ. - 4 ή om. C. - κιπ. F. - Post σικ. addit παρπόν θ. - έντεριόνην Η. - τρίψαι έν ταυτώ μέλιτι pro μέλ. μίξας θ. - πρόσθες θ. - δ καθαρτηκόν (sic) θ. - άλλο καθ. <math>J. - καθ. om. $C. - \hbar ν ἐκ τ. μὴ κ.$ om. J. – φήγνυσι K. – καταρρηγνύει τὸ αὐτὸ θ . – τωυτὸν CHIJ. – καὶ (καὶ om. C) πρ. vulg. - πρόσθετον θ. - άποθανόντος vulg. - έναποθανέντος (sic) D. - ἐναποθανόντος CHJ. - τρίψασα θ. - τρίψας vulg. - προσθέσθω Cθ. -- λέχοι pro λ. π. FGHI (J, λόχη) (Κ, λέχεα). - λοχείας, sine πάσης quod fuit restit. al. manu, D. - λέχοι πάση Cθ, (Ald., πάσης). - είη θ. - άλφητον G, Ald. - έπχέαι θ. - ρυφείτω θ. - χρήσθω θ. - * σχαμων. θ, Ald., Frob. - προσθήναι C. — ⁹γλυκείης ρίζης θ. — 10 η om. θ. - προσθέσθαι θ. - πρόσθεο DH. - προσ-

pliquer de la même saçon. Ou bien, baies de cyprès, encens, piler ensemble, mouiller avec de l'huile de rose et du miel, rouler dans de la laine, et appliquer. Ou bien, aurone une drachme, courge, le dedans, une obole, piler dans du miel, rouler dans de la laine, appliquer. Ou bien, élatérion et myrrhe, une obole, piler dans du miel, rouler dans de la laine, appliquer. Ou bien, baies de cyprès, le dedans d'une courge, encens, mêler avec du miel, et appliquer dans de la laine. Mondificatif, si la purgation n'a pas lieu après l'accouchement : boire du trèfle dans du vin blanc; le trèfle amène aussi les règles en pessaire et chasse l'embryon. Purgatif des matrices quand, l'enfant y étant mort dedans, le sang y reste : concombre sauvage, écraser, prendre en électuaire dans du miel, ou mettre en pessaire. Pour toutes les lochies, quand elles ne vont pas bien: érysimon, farine d'orge, faire cuire, verser de l'huile quand c'est cuit et prendre en potage; user des aliments les plus émollients. Ou bien, scammonée, broyer dans du lait de femme, éponger avec de la laine, et appliquer. Ou bien, réglisse, mouiller avec du miel et de l'huile de rose ou du parfum égyptien, et appliquer dans de la laine. Ou bien, appliquer de la même façon de la farine lavée; la femme boira : graine de crithmos, graine de séséli, graine de rue, de chaque deux oboles, piler ensemble, et donner à boire dans du vin pur, s'il n'y a pas de sièvre. Pessaire chassant le chorion qui est resté : seuille de sureau, faire une fumigation antécédente et appliquer avec la cantharide ces feuilles et tout ce qui est faible; si le pessaire pique et mord,

θέτω Κ.-προστίθεσθαι C.-πιεῖν C.-πίνειν θ.-χρηθμοῦ vulg.-χρίθμου D.-χριθμοῦ C. — " έ; pro χαὶ C. — " χαὶ θ.- χαὶ οπ. vulg. - χαρπὸν (χαρποῦ C), ὁπὸν (ὀποῦ CDFGHIJ; ἢ ὁπὸν Cornar., Foes in not.; ὅσον Lind.; ὁπὸν οπ. θ) ἐχ. vulg.- χαὶ οπ. Cθ. — " Ante πρ. addit ἐρμίνον (sic) G.- προσθετὰ J.- χόριον ἐβόλει πρόσθετο (sic) pro πρ.... ἀπολ. C.- χορίον ἐκβάλλει πρόσθετον pro πρ.... ἀπολ. θ. - ἐχβαλόν FG, Ald.- χόριον DJ.- χωρίον H.- πολευμένον (sic) FI.- πολεύμενον Ald.- πολευμένον G (J, post π. addit προσθετὸν ἐχβάλλον χόριον).- ἀπολελυμένον D.- ποπελευμένον HK.- ἀπολευμένον Q'.- τῆς οπ. C.- προσπυριῆν J.- προπυριᾶν θ.- τὸ (τὸ οπ. C ξὺν (σὺν θ; πρὸς J) τῆ vulg.- ἡπεδ. ἱᾶται (ἰᾶ. οπ. C) · ἢν vulg.- εἰ; θ.

ρόδινον εξριον αποδάπτουσα προσθέσθω. *Προσθετόν δυνάμενον γορίον έξαγαγείν, και επιμήνια κατασπάσαι και έμδρυον απόπληκτον: κανθαρίδας πέντε άποτίλας τὰ πτερά και τὰ σκέλεα και την κεφαλήν. είτα τρίδολον παραθαλάσσιον χόψας ξον τη βίζη χαὶ τοῖσι φύλλοισιν δσον κόγχην, καὶ τὸ * βοάνθεμον χλωρὸν τρίψας τὸ ἔξω σκληρὸν δσον κόγχην, καὶ σελίνου υπέρμα τὸ Ισον, καὶ σηπίης ὧὰ πεντεκαίδεκα επ' οίνω γλυκεί κεκρημένω προσθείναι, και έπην δδύνη έγη, έν ύδατι θερμῷ χαθήσθω, χαὶ μελίχρητον ύδαρὲς πινέτω, χαὶ οἶνον ³γλυκύν, και τοῦ τετριμμένου όσον στατήρα αιγιναίον εν οίνω πίνειν γλυχει επήν δε δδύνη έχη, λευχούς ερεδίνθους χαι σταφίδας έψήσας εν ύδατι ψύξαι και διδόναι πίνειν, * και δταν ή στραγγουρίη έχη, έν βοατι χλιερῷ έγκαθήσθω. Έκδολιον δυστέρων σικύου άγρίου τὸν ὀπὸν δσον ποιεῖν ὡς μαζίον ἐμπλάσασα προστιθέναι, προγηστεύσασα έπὶ δύο ήμέρας, οὐκ αν εύροις τούτου άμεινον. • Πειρητήριον • μώλυζαν σχορόδου ἀποζέσας προσθεΐναι. 7 Ετερον πειρητήριον · νέτωπον δλίγον εἰρίω ἐνελίξας προσθεϊναι, καὶ δρην ήν διὰ τοῦ στόματος όζη. 8 Προσθετά · σχορπίου θαλασσίου την χολήν εν εξρίφ τιθείς καὶ ξηρήνας ἐν σκιῆ προστίθει ἡ θ γλήχωνα ξηρήνας, λείην ποιήσας, έν μέλιτι δεύσας, έν είρίω προστιθέναι ή άνθος χαλκοῦ έν μέλιτι ές δθονιον 10 ενδήσας προσθείναι • ή 11 σικύου σπέρμα καί όστρακον κατακαύσας, εν οίνω τε δεύσας, εν λαγωήσι θριξίν ή ειρίω προστιθέναι. Άλλο 12 προσθετόν · στυπτηρίην αλγυπτίην εν ελρίω κατ-

ι Πρόσθετον χόρια (χορίον θ) ἐκδάλλει (ἐξάγει θ) καὶ ἐπ. κατασπᾶ Cθ.-- γόριον DJ. - γωρίον H. - ἀπόπνικτον C. - ἀποτείλας Vulg. - τίλας Co. - ἀποτέλας DJ. - σύν vulg. - ξύν C. -- 2 εὐάνθεμον (βοάνθεμον χλωρόν τρίψας τὸ έξω σχληρόν δσον χόγχην pro εὐάνθεμον θ) καὶ σελίνου vulg. – σπέρματος θ.– τὸ om. θ – σιπύης G. – σιπίης I. – ἐπ' om. G. – ἐν pro ἐπ' θ . – καὶ om. θ . – δδύνην θ. - καθίσθω θ. - Gal. Gloss. : βοάνθεμον, τὸ βούφθαλμον · τὸ δὲ αὐτὸ καὶ χρυσάνθεμον ὀνομάζεται. — 3 γλυκύν [βατραχίου τῶν φύλλων] καὶ τοῦ [α΄·θεος] τετριμμένου Cornar. ex lib. de Nat. mul., Lind. - αίγειναιον (sic) 6. - δὲ om. C. - ἐρεμίνθους (sic) καὶ ἀστάφιδας θ. - ἐν τῶ ὕδ. C. - 4 καὶ θ. - καὶ om. vulg. - καὶ (καὶ om. θ) ἐν vulg. - χλιερῶ FIK. - χλιαρῷ vulg. - χλιηρῶ CDH. - ενκαθίσθω θ. - 5 ύστερεων CH. - δσον ποιείν C (θ, ποσι, sic). - δσον π. om. vulg. - ἐμπλάσας Cθ. - ἐμπάσασα Cornar., Foes in not., Lind. - ἐπὶ om. J. - τοῦδε C (θ, τοῦδ'). — 6 Ante π. addit έτερον Κ. - σχόροδον DFIJKQ' -πρ. (προθεϊναι I) ώρην (όρην Ald.; ώρην om. CD, F al. manu καὶ ὀρήν, HIJKθ) vulg. — 7 ετ. om. Co. - ένειλ. D. - εί vulg. - ήν θ. - δζη θ. - δζηται vulg. - * πρ. om. C. - προσθετόν D. - τιθείς om. Cθ. - καί om. θ. - ξηράνας vuig. -Επρήνας DHIJKO. - " γλήχονα FGIK. - γλίγωνα HJ. - ξηρήν 6. - ξηράνας

l'enlever aussitôt, plonger la laine dans de l'huile de rose. et appliquer. Pessaire capable d'expulser le chorion et de faire venir les règles et l'embryon frappé d'apoplexie : cinq cantharides, sans les ailes, les pattes ni la tête, puis pilerdu tribulus marin (sennebiera coronopus) avec la racine et les feuilles, une conque (=0^{litre},023), piler du boanthème vert (chrysanthemum coronarium), la partie extérieure dure, une conque, autant de graine d'ache, quinze œufs de sèche, dans du vin doux coupé d'eau, et appliquer; quand la douleur se fait sentir, la femme prend un bain de siége chaud et boit de l'hydromel aqueux et du vin doux; et boire, dans du vin doux, de cette composition pilée à la dose d'un statère d'Egine (statère == 0grammes, 48); quand il y a douleur, faire cuire des pois chiches blancs et des raisins secs dans de l'eau, refroidir, donner à boire; et, quand de la strangurie se fait sentir, prendre un bain de siège tiède. Pessaire propre à expulser le chorion : suc de concombre sauvage, en faire comme un petit pain; la femme l'appliquera, après avoir jeûné deux jours; vous ne pourriez rien trouver de meilleur. Moyen explorateur de la fécondité : faire bouillir une gousse d'ail et l'appliquer. Autre moyen explorateur : un peu de nétopon, rouler dans de la laine, appliquer, et voir si l'odeur en vient par la bouche. Pessaires: prendre la bile du scorpion de mer (cottus scorpio), mettre dans la laine, sécher à l'ombre et appliquer. Ou bien, sécher du pouliot, bien broyer, mouiller avec du miel, appliquer dans de la laine; ou bien, fleur de cuivre dans du miel, attacher dans un linge, et appliquer. Ou bien, graine de courge, têt calciné, mouiller avec du vin, et appliquer dans du poil de lièvre ou dans de la laine. Autre pessaire : alun d'Égypte,

vulg. – ξηράναι \mathbf{F} . – ξηρήναι \mathbf{D} . – ξηρήναι \mathbf{H} . – ξηράναι \mathbf{K} . – καί (pro καὶ habent ήν ποιήσας \mathbf{K} ; ή ποιήσας $\mathbf{CDFGHIK}$, \mathbf{Ald} .; λίην ποιήσας $\mathbf{\theta}$; ante καὶ addit λεϊόν τε ποιήσας \mathbf{Lind} .) ἐν μέλιτι vulg. — ¹⁰ ἐνδῆσαι $\mathbf{\theta}$. – Ante πρ. addunt καὶ $\mathbf{C}\mathbf{\theta}$. — ¹¹ σικίου \mathbf{J} . – κατακλύσας vulg. – κατακαύσας $\mathbf{\theta}$, Foes in not., \mathbf{Lind} . – ἐν ο m. $\mathbf{\theta}$. – τε ο m. $\mathbf{C}\mathbf{\theta}$. – λαγωσῖς \mathbf{J} . – λαγωσῖς $\mathbf{C}\mathbf{\theta}$. – θρηξὶν \mathbf{G} . – καὶ (ἡ pro καὶ $\mathbf{DFGHIJK}$, Cortæus, \mathbf{Lind} .) εἰρ. (ἰρίω \mathbf{H}) vulg. – προσθεϊναι $\mathbf{C}\mathbf{\theta}$. — \mathbf{m} πρ. ο m. $\mathbf{C}\mathbf{\theta}$. – αὶγ. προσθεϊναι, εἰρίω κατ. προστίθει $\mathbf{\theta}$. – καθειλίξας \mathbf{D} .

ελίζας προσθείναι. 1 H κανθαρίδας τρίψας 2 οίνω τε δεύσας, εν είρίω προστίθει. *Η την άρτειισίην ποίην οίνω δεύσας προστίθει. * "Η μελάνθιον τρίψας εν οίνω εν εξρίω προστίθει. *Η * βόλδιον το έχ των πυρών τρίψας εν οίνω τε δεύσας, εν είριω προστίθει. *Η οίνου παλαιοῦ διευκοῦ την τρύγα κατακαῦσκι, καὶ κατασθέσαι οἶνῷ λευκῷ, καὶ τρῖψαι, καὶ προσθεῖναι ἐν όθονίω. Ἡ γαλδάνην καὶ νέτωπον καὶ • μίσυ εν ροδίνω μύρω, εν δθονίω προσθείναι. Άλλο ⁷ προσθετόν · έλατηρίου δύο πόσιας και κηρίον εν οίνω δι' δθονίου προστίθει. *Η βούτυρον καὶ στυπτηρίην μέλιτι δεύσας δριοίως. *Η όπον σκαμμωνίης καὶ στέπρ ἐν μάζη ξυμμίζας οίνω τε δεύσας, δι' όθονίου προσάγειν. 10 Ποτά δυνάμενα γορίον τι χρατηθέν έν τῆ μήτρη έξαγαγεῖν • χολοχυνθίδος άγρίης τρίψας τὸ ἔνδον ἐν γάλαχτι γυναιχείω ἐν δθονίω προστιθέσθω. " Έπὶ τοῦ αὐτοῦ: σίλφιον όσον χύαμον ἐν οἶνω διδόναι πίνειν. 120 Ετερον εκδόλιον το τάς μασχάλας λαδών σείειν ίσχυρῶς. Ποτὰ δὲ διδόναι ἄγνου πέταλα ἐν οίνω ἢ 13 δίκταμνον κρητικόν όσον όδολον εν υδατι τρίδειν και διδόναι ή 14 κονύζης τῆς δυσόσμου όσον γειρα πλείην διείναι πράσου γυλώ, καὶ νέτωπον, οσον γήμην άδρήν ταῦτα ἐν οίνω δοῦναι πιεῖν τρίψαντα λεῖα. Η 18 δᾶδα πιοτάτην ξύν γλυχεῖ οἴνω έψεῖν, ἐπιγέας ὅσον τρεῖς χυάθους, καὶ γαλδάνην 16 δσον τριώδολον, καὶ σμύρναν, έψήσας, ἐπειδὰν πὰγὺ

' "Αλλο pro ή C. - άλλο ή θ. - ' έν οίνω C. - τε om. Cθ. - έν εἰρίω θ, Lind. - έν εί. om. vulg. - 3 ή... προστίθει om. G. - ή... προστίθει 1. 4, om. K.-Post είνφ addit δεύσας θ.-προστιθέναι θ. - βολδιόν (F, al. manu βόλδιον) Ι. - πυρρών FGI. - τε om. Co. - έν είρίω Co. - έν εί. om. vulg. - προσθείναι Co. - 5 λ. om. K. - Post τρίψαι addunt èv οίνω Co. πρόσθες θ. — ε μίσυ FI. - έν δθ. om. (D, restit. al. manu) GK. - προσθείναι θ '-πρ. om. vulg. — 7 πρ. om. CDFHJK θ . – ές δύο θ . – έν όθονίω C θ . — * προστίθει pro όμ. Lind. — * σκαμων. θ. – συμμ. DHθ. – έν οίνω C. – τε om. Cô. - ἐν ὀθονίω Cô. - 10 ἄλλο pro ποτά.... ἐξαγαγεῖν CDHJQ'ô. - ποτά.... έξαγαγεῖν om. I. - ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ pro ποτά.... ἐξαγαγεῖν Lind. - Pro ποτά.... η χονύζης habet χολοχυνθίδος άγρίης τρίψας τὸ ἔνδον ἐν γάλακτι γυναικείω, έν όθονίω προστιθέσθω. Έχθόλιον . ὑπὸ τὰς μασχάλας λαδών σείειν ἰσχυρώς. Ποτά δυνάμενα χορίον τι χρατηθέν έν τῆ μήτρη ἐξαγαγεῖν. Ποτά δὲ διδόναι άγνου πέταλα εν οίνω σίλφιον όσον χύαμον εν οίνω διδόναι πίνειν . ή δίκταμνον κρητικόν όσον όδολον εν ύδατι τρίδειν καὶ διδόναι Κ.-πρόσθετον χωρίον (χορίον θ) ἐκδάλλει pro προστιθέσθω Cθ. — "ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ οιιι. F. - πότα pro έ. τ. α. Cθ. - ποτά δυνάμενα χόριον τι (τὸ pro τι Lind.) πρατηθέν έν (addunt τη HI) μήτρη έξαγαγείν pro έ. τ. α. DHI (J, cum ποτόν ante ποτά) Q', Lind. – ὁπὸν σιλφίου $C\theta$. – ἐν οίν φ om. J. – διδόναι om. C. –

rouler dans de la laine, appliquer. Ou bien, cantharides, piler, mouiller avec du vin, appliquer dans de la laine. Ou bien, armoise, mouiller avec du vin, appliquer. Ou bien, nielle, piler dans du vin, appliquer dans de la laine. Ou bien, le bulbe qui croît dans les champs de blé (muscari comosum), piler, mouiller avec du vin, appliquer dans de la laine. Ou bien, lie de vin blanc vieux, calciner, éteindre avec du vin blanc, pulvériser, appliquer dans un linge. Ou bien, galbanum, nétopon, misy, mouiller avec de l'huile de rose, appliquer dans un linge. Autre pessaire: deux potions d'élatérion, rayon de miel dans du vin, appliquer dans un linge. Ou bien, beurre, alun, mouiller avec du miel, appliquer semblablement. Ou bien, suc de scammonée, graisse, mêler dans de la pâte d'orge, mouiller avec du vin, appliquer avec un linge. Breuvages pouvant chasser un chorion qui s'est fixé dans la matrice : concombre sauvage, en piler le dedans dans du lait de femme, appliquer dans un linge. Pour le même : silphion gros comme une fève, donner à boire dans du vin. Autre moyen expulsif: prendre la femme par-dessous les aisselles et la secouer fortement. En breuvage, donner les feuilles d'agnus dans du vin; ou le dictame de Crète, pilé dans de l'eau, à la dose d'une obole; ou bien, conyza à odeur forte (erigeron graveolens), une poignée, mouiller avec de l'eau où des poireaux ont bouilli, nétopon une bonne chême (=0 liere, 018), bien broyer, et donner le tout à boire dans du vin. Ou bien, faire cuire une branche de pin très-grasse dans du vin doux, trois cyathes, où on a ajouté galbanum trois oboles et myrrhe; et quand c'est devenu épais par la cuisson, donner à boire tiède. Ou bien, décoction de poireau, myrrhe,

υ ἐκδ. ἀλλο θ. – ξ. ἐκδ. οπ. J. – ξτ. οπ. C. – ποτὰ καὶ ἐκδόλιον pro ξτ. ἐκδ. D. – λαδόντα σίειν θ. — υ δίκταμον H. – καὶ οπ. C. — 14 κονίζης D. – δυσό δικου H. – ἡδυόσμου θ. – χειροπληθείην Lind. – πλέην θ. – διῆναι C. – πράσω Β. – χυλοῦ C. – χήμη θ. – χύμην Ald. – ἀδρὴν $\overline{\bf F}$ I. – διδόναι HK. – λία θ. — 14 δάδα FGHIK, Ald., Frob., Lind. – δαΐδα Cordæus. – σὺν γλ. ἐψεῖν οίνου ἐπιχέας θ. – ἐν οΐνω C. – ἑψεῖν οπ. C. – τρὶς θ. — 16 δσον οπ. J. – καὶ οπ. C. – χλιπρὸν vulg.

γένηται, δὸς πιεῖν χλιαρόν. 1 Ή πράσου χυλὸν καὶ σμύρναν καὶ οίνον γλυκύν όμου. Ή 2 ἀνδράχνης καρπόν λέαινε, δίδου δε εν οίνο λευχῷ παλαιῷ. ¹Η αἰγείρου χρητικῆς χόχχους ⁸ ἐγνέα τρίψας ἐν οἶνω πινέτω. Ή βατραγίου τοῦ φύλλου καὶ τοῦ άνθεος τετριμμένου δσον δραγμήν αλγιναίην εν οίνω πίνειν γλυκεί. *Ην 5 δε ενέγηται το χορίον. λεξηρίδος όσον όδολου τρίδειν έν οίνω και πίσαι. Ή σελίνου βίζαν καὶ μύρτα έψέτω, πίνειν δὲ ἡμέρας ετέσσαρας. Ή κύμινον αίθιοπικόν, και το καστόριον τοκόσον οδολόν, και κανθαρίδος σμικρόν. ταῦτα ἐν οίνω διδόναι πίνειν. ^{*}Η ⁸ μαράθρου ρίζαν ἐν οίνω καὶ ἐλαίω καὶ μέλιτι ἀναζέσαντα πιπίσκειν. *Ην τὸ ⁹ χορίον μὴ ὑποχωρέῃ, κόνυζαν τρίψας έν εἰρίω πρόσθες, πίνειν δὲ ἄμεινον. *Η 10 χονύζης ὅσον χανδάνει χείρ, πράσου τε χυλόν και νέτωπον ξυμμίζαι. δσον χηραμύδα, ταῦτα ἐν οἴνφ πινέτω. 11 Χορίον εξάγει, καὶ ἐπιμήνια κατασπά, καὶ ἔμιδρυον ἡμίεργον έλκει κανθαρίδας πέντε, ἀποτίλας τὰ πτερά και τά σκέλεα και την κεφαλήν, είτα τρίδολον 19 το παραθαλάσσιον κόψας ξύν τη ρίζη καλ τοϊσι φύλλοισιν, όσον κόγγην, καλ τὸ εὐάνθεμον τὸ χλωρὸν τρῖψον ἔσον πλῆθος, καὶ σελίνου σπέρμα, καὶ σηπίης ώὰ πεντεκαίδεκα ἐν οἴνφ γλυκεῖ κεκρημένφ. ταῦτα όμοῦ, καὶ έπειδαν δδύνη έχη, πίνειν και έν βδατι θερμώ έγκαθιζίσθω, πινέτω δὲ μελίχρητον ύδαρὲς καὶ γλυκύν οίνον λευκόν. "Υστερον 18 δύναται έχδάλλειν όλοχωνίτιδος της γλυχείης ρίζα, έστι δε ώς δ βολδός, σμικρόν δὲ ὡς ἐλαίη, ταύτην τρίδειν ἐγ οἶγω καὶ διδώναι πίνειν. ην μεν η σμικρη, δύο, ην δε μείζων, μία άρκέει· παραμίσγειν δε των σπερμάτων χύμινον αίθιοπιχόν και σέσελι μασσαλιωτικόν, ή φύλλον

^{1 &}quot;H om. C. – οίνον om. Cθ. — ² ἀνδράχλης θ. – λεαίνειν Cθ. — ³ ἐνέα G. – ἐν οίνω om. D. — ⁴ βα. βοτάνης (βοτ. om. C) ἐκ (ἐκ om. Cθ) τῶν φύλλων (τοῦ φύλλου Cθ) ντῶν, αἰγινέην J. – αἰγιναίαν θ. — ⁵ δὲ (δ' θ) ἔτι (ἔτι om. Cθ) ἔν. ντὰς, χόριον CDJ. – χωρίον H. — ὅ τέσσερας θ. — ' δσον θ. – σμικρὸν θ. – μικρὸν ντὰς, ελος πιεῖν θ. — μαράθου CGθ, Aἰd., Frob., Cordens. — ° χόριον CDJ. – χωρίον H. – κόνιζαν D. — 'θκονίζης D. – χανδάνη θ. – πράσσου C. – τε om. Cθ. – συμμ. DHJ. – χηραμίδα DFGHIJK. — 'Ι χόριον CDJ. – χωρίον Hθ. – δὲ ἔξάγει θ. – καὶ τὸ (τὸ om. CHIJKθ) ἐμδ. ντὰς, – ἡμιεργὸν DHIJK. – ἐξάγει pro ἔλκει CHθ. – ἀποτείλας FHİK, Ald., Frob., Cordens, Lind. – ἐπειτα Cθ. — ² τὸ om. Cθ. – σὴν θ. – Gal. Gl. : εὐάνθεμον, ὅπερ καὶ ἀνθεμὶς λέγεται καὶ χαμαίμηλον. – ἤσσον (sic) pro Ισον C. – στίης FGI, Aἰd. – ἐπεὶν D. – ἡ ὁδύνη θ. – πίνειν pro πινέτω θ. — 'ἐ ἐκδάλλει pro δ. ἐκδ. θ. – ἀκδωλεῖν I. – ὁμοκωνίτιδος CD (Ϝ, al manu ὁμοκωνίδος) ΗΙΚθ, Ald. – ὁμοκωνίδος

vin doux, boire ensemble. Ou bien, fruit de l'arbonsier, piler, donner dans du vin blanc vieux. Ou bien neuf cocons résineux du peuplier de Crète, piler, boire dans du vin. On bien, batrachion (ranunculus asiaticus), feuilles et fleurs pilées, à la dose d'une drachme d'Egine, boire dans du vin doux. Si le chorion est retenu, vieille peau de serpent, à la dose d'une obole, piler dans du vin et donner à boire. Ou bien, faire cuire racine d'ache et baies de myrte, et boire pendant quatre jours. Ou bien, cumin d'Ethiopie, castoreum une obole, un peu de cantharide, donner à boire dans du vin. Ou bien, racine de fenouil, faire cuire dans du vin, de l'huile et du miel, et donner à boire. Si le chorion ne sort pas, piler de la conyza (erigeron viscosum) et appliquer dans de la laine; en donner en boisson est mieux. Ou bien, convza une poignée, mêler décoction de poireau et nétopon à la dose d'une chéramys (=0 ite ,018), et boire cela dans du vin. Bon pour expulser le chorion, amener les règles et tirer le fœtus à demiformé : cinq cantharides, ôter les ailes, les pattes et la tôte, puis tribulus marin, piler avec la racine et les feuilles, à la dose d'une conque, évanthème (anthemis chia), même quantitá, graine d'ache, quinze œufs de sèche, boire cela ensemble dans du vin doux coupé d'eau, quand il y a douleur; la femme prendra un bain de siége chaud, et boira de l'hydromel coupé d'eau et du vin blanc doux. Bon pour expulser le chorion; racine de l'oloconîtis douce (cyperus esculentus, d'après Fraas), elle est comme le bulbe, mais petite comme une olive, piler dans du vin et donner à beire; si elle est petite, en prendre deux; si elle est grosse, une seule suffit; mêler des graines, cumin d'Ethiopie, séséli de Marseille (seseli tortuosum) ou la

G. - δμοκονίτεδος J.- Gal. Gl.: δλοκωνίτης, βοτάνη τις άγρία λαχανώδης.
- ήδίης pro ηλ. C (θ, Βίης). - ρίζαν J.- ως ό (ό om. vulg.) β. DGIJ, Frob.,
Lind. - μεκρόν J.- άλωίην Β. - σμεκρὰ vulg. - μεκρὰ θ. - μείζων vulg. - μείζων
Cθ. - άρκεῖ vulg. - ἀρκέη δ. - σέσελις DH. - μασαλιωτικόν FIK. - μασαλιωτικόν
(Β, al. manu μασσ) Η. - μασαλεωτικόν C. - μασαλιότικον (sic) θ.τὸ ἔηρὸν Cθ. - ήμεχοίνικον ναίς. - ήμεχοινίκον Cδ. - σίνου CH. - κατώλαες θ.

τὸ λιδυχὸν ξηρὸν ήμεγοινίχιον σύν οἶνω χοτύλησε τρισίν, έψεῖν 1 χαὶ άγειν ές τὸ ήμισυ, καὶ ἀπὸ τούτου πινέτω. 2 Αλλο λύγου καρπόν, σεσέλιος ίσον, σμύρνης, τρίδειν όμου, καλ σύν ύδατι διδόναι πίνειν. *Εκδολια· άγνου λευκής νέης όσον όξύδαφον, εν οίνω λευκώ εὐτίοει δὸς πιεῖν, τρίψας λεῖον. Έτερον καστορίου ή * σαγαπήνου όδολὸν, άσφάλτου δραγμήν μίαν, νίτρου δύο, πάντα τρίψας εν γλυκεῖ οίνω καὶ ἐλαίω ὅσον ἡμικοτύλιον, δὸς πιεῖν νήστει ὁδολοὺς δύο, καὶ λοῦσον θερμῷ χαλῶς. "Αλλο " όμοίως έχον " έχίνους θαλασσίους τρεῖς τρίψας δλους λείους εν οίνω εὐώδει, δὸς πιεῖν. Άλλο μίνθης δεσμίδα ⁶ σμιχρήν καὶ πηγάνου καὶ κοριάννου, καὶ κέδρου ή κυπαρίσσου πρίσματα, εν οίνω εὐωδεϊ δὸς πιεῖν καὶ τῶν ἐγίνων, ἢν ἔγη, ροφεέτω έπὶ τὸ πλεϊστον ώσαύτως. ἔπειτα λοῦσον θερμῷ. Άλλο 7 δμοίως . ἄννησον, κεδρίδας, σελίνου καρπόν, αίθιοπικόν κύμινον, σέσελι, ξκάστου ήμισυ δξυδάφου δὸς ἐκπιεῖν οἶνω λευκῷ τρίψας λεῖον. Άλλο δμοίως · δικτάμνου δεσμίδα καὶ δαύκου καρποῦ δραγμάς δύο, καὶ μελάνθιον ίσον, εν οίνω λευχώ, τρίψας λεΐον, δὸς πιείν, καὶ λούσον θερμῷ πολλῷ · διδόναι δὲ πρὸς τὴν ἰσγύν τοῦ νοσήματος. Αλλο · γαλδάνην δσον ελαίην • τρίψας εν κεδρίνω ελαίω προσθέσθω · τοῦτο δύναται διαφθείρειν καὶ ἐκδάλλειν τὸ νωγελές. Άλλο ἐκδόλιον 10 ἔγγυτον ύστερέων • δταν σαπή νεχρωθέν ύπο ψύχεος, δταν άνεμος ψυχρος ή, πρόπον τρίψας λεΐον όσον όλκην, εν στέατι χηνός έγχέαι, καὶ ἐῷν ὡς πλείστον χρόνον. Ποτόν 11 συμβάλλον πρός τόδε καλώς · κόνυζαν τήν

 $^{^4}$ Kal om. C. – xal ànd τοῦδε διδόναι θ. – τοῦδε C. — 2 ἄλλο ἐχδόλιον DQ'. - λυγοῦ Ι, Aid. - λυτου (sic) χαρπὸς θ. - σμύρνη CH. - οίνου ἐν pro ὁμοῦ καὶ σύν C. - τρίδειν pro πίνειν C. - 3 ἐμβόλια H. - ἐκβόλιον J.-άλλο pro έκδ. DQ'.- δξόδαφον $\theta.-$ λίον $\theta.-$ 4 σαγαπίνου C.- δραγμήν FIJ. - νίτρου δραχμάς δύο θ. - πάντα om. Cθ. - οίνω om. Cθ. - ελαίου vulg. - έλαίω θ . - ήμιχοτυλίω θ . - νήστι C. - λοῦε $C\theta$. - χαλώς om. $C\theta$. - δ. ξ. om. C0. $-\tau \rho i \zeta \theta$. $-\tau \rho \epsilon i \zeta om$. C. $-\omega \zeta \epsilon \chi \epsilon \epsilon \epsilon pro \delta hou <math>\zeta$ C. $-\delta hou \zeta \omega \zeta \epsilon \chi \epsilon \epsilon hou \zeta \theta$. -6 μιχρήν vulg. - σμιχρήν C. - χοριάνου DHJ, Frob., Cordæus, Lind. - χηρίον όνου pro χορ. C. – σπέρμα (πρίσματα θ), έν vulg. – εὐώδει vulg. – εὐώδει II, Ald. – ροφείτω θ. – τῶ πλείστω θ. – τῶν πλείστων C. – 7 όμ. om. CIθ. – άννησσον θ. - άνησον Κ. - άνισον CDHJ. - όξοδάφου θ. - όξ. om. C. - πιείν C.-έν οίνω θ.-λίον θ.- δμ. οπ. CJθ.-δικτάμου DHJ.-δραγμάς J.δρ. om. C.-μελάνοτον θ.-λίον δὸς ἐκπιεῖν θ.-δὸς πιεῖν λεῖον C.-θερμώ καὶ πολλῶ DH. - νουσ. Lind. - * τρίψασα θ. - δύναται om. Cθ. - ἐκδάλλει καὶ διαφθειρε ην πιν ωχελες (sic) θ.-ἐκδάλλειν τὸ (ἢ pro τὸ C; ἢν pro τὸ Vatic. Codd. ap. Foes) νοχελές (νωχελές CDFGHiJK, Lind.) vulg. — ιθέγ-

feuille sèche de Libye (graine du silphion), à la dose d'une demi-chénice, avec trois cotyles de vin, faire cuire et réduire à moitié; la femme boira de cette préparation. Autre : graine de vitex, séséli, quantité égale, myrrhe, piler ensemble et donner à boire avec de l'eau. Expulsifs : vitex blanc frais un oxybaphe, bien broyer et donner à boire dans du vin blanc de bonne odeur. Autre: castoreum ou sagapenum une obole, asphalte une drachme, nitre deux drachmes, piler le tout dans une demi-cotyle de vin doux et d'huile, et faire boire à ieun à la dose de deux oboles: puis bien laver à l'eau chaude. Autre : trois hérissons de mer, les bien piler entiers dans du vin de bonne odeur, et donner à boire. Autre : une petite poignée de menthe, de rue et de coriandre, sciure de cédros (juniperus oxycedrus) ou de cyprès, donner à boire dans du vin de bonne odeur : et aussi la femme prendra autant qu'elle pourra d'un potage aux hérissons de mer, s'il y en a; puis elle se lavera à l'eau chaude. Autre, semblable : anis, baies de cédros, graine d'ache, cumin d'Ethiopie, séséli, de chaque un demi-oxybaphe, bien piler et donner à avaler dans du vin blanc. Autre, semblable : une poignée de dictame, deux drachmes de graines de daucus, nielle autant, bien piler et donner à boire dans du vin blanc; la femme se lavera avec beaucoup d'eau chaude; on proportionnera la dose de cette préparation à la force de la maladie. Autre : galbanum gros comme une olive, piler dans de l'huile de cédros, et appliquer; cela peut faire avorter et chasser ce qui tarde à sortir. Autre qui s'administre en infusion pour debarrasser la matrice : quand le sœtus, tué par le froid que produit un vent glacial, se putrésie, bien piler du safran à la dose d'une drachme, dans de la graisse d'oie, insuser dans la matrice et laisser le plus

χύτων FG. – δστερέων C. – δστέρων vulg. – λεΐον τρίψας J. – λίον θ. – δσον δραχμήν (δρ. οιι. θ; δραχμής Η) δλκήν (δλκήν FK; δλκή DHIJ) vulg. – χην. στέ. Cθ. — 11 σ. π. τ. κ. οιι. Cθ. – 1 δίοσμον J. – μέλι καὶ ρητίνην Cθ (Ald., ριτ.). – μέλι κ. ρ. οιι. vulg. – λίον θ. – εὐωδει vulg. – εὐωδει HIK. – εὐδείη ρτο εύω 1 θ. – δδς J. – λούειν vulg. – λοῦς J. – λοῦσαι Cθ.

πδύοσμον, μέλι και όπτινην τρίψας λείην εν οίγω ενώδει. π έν συρμαίη, δούναι πιείν, και λούσαι θερμώ. 1 Αλλο δμοίως ποτόν του παιδίου και των ενόντων κακών : δον γαλκού ξυντρίψας ξύν μελιτι και συρμαίη δὸς πιεῖν. Άλλο πρόσθετον ἐχδόλιον, ἡν ἀποθνήσκη • γαλχοῦ δινήματα ένθεις ές δθόνιον μαλθαχών πρόσθες πρός τὸ στόμα τῶν μητρέων, και ωρελήσεις. 2 Έκδολιον προσθετόν, ην έναποθνήσκη όστραχον γέον, χαὶ στέαρ γήνειον τρίψασα προσθέσθω. Άλλο 3 προσθετόν· νίτρον έψήσας ξὺν βητίνη καὶ ποιήσας βάλανον, βάπτων ἐς όρνιθος στέαρ, προστίθει. Άλλο * προσθετόν γάριεν το έπονομαζόμενον, τούτου δίζαν πρός τον δμφαλόν πρόσθες μή πουλύν χρόνον. Αλλο . άγρίην χολοχύντην χαὶ μυῶν ἀπόπατον τρίψας 5 λεῖα προστίθει. Αλλο 6 επιδετόν · δητίνην καὶ στέαρ δρνιθος τρίψασα άμα καὶ μίξασα έπιδησάσθω έπὶ τὸν όμφαλὸν καὶ την γαστέρα. Τάλλο προσθετόν τοῦ κισσοῦ τοῦ λευκοῦ τὸν καρπὸν καὶ κέδρου πρίσμα τρίψασα και βαλάνια ποιήσασα προστιθέσθω. 8 "Αλλο" χελώνης θαλασσίης του έγχεφαλον και αιγύπτιον χρόχον και άλας αιγύπτιον τρίψας και ξυμμίξας ποιέειν βαλάνους, καὶ προστιθέαθω. Έκδολιον θυκίημα, δυνάμενον και αξικα γαστρός εξελάσαι ιπέης φύλλα έπι πυρ έπιθεις θυμιην, και περικαθίσας την γυναϊκα έην άγρις αν δ καπνός ές την μήτρην ενδύνη. 10 Περί ιάσιος εκτρωσμού · όταν ή γυνή εκτρώση και τὸ παιδίον μὰ ἐξίη, ἤν τε σαπῆ καὶ οἰδήση, ἢ ἄλλο τι πάθη τοιοῦ-

¹ A. δ. π. ουν. G., Ald. - άλλο post ποτόν D. - δμ. ουν. C. - συντρ. J. τρίψας θ. - έν θ. - σύν J. - έκδ. ην άπ. om. CFGHLIθ. - καὶ ώσ. om. Cθ. --² ἐκδόλιον προσθετὸν ἢν ἐναποθνήσκη Cθ (FGHI, ἀποθνήσκη) (Q', ἀποθνήσχει). - άλλο pro έχδ.... έναπ.... Cordæus, Lind. - έχδ.... εναποθνήσχη om. vulg. - $\chi \dot{\eta} \nu \cos C\theta$. - $\tau \dot{\rho} \dot{\psi} \alpha \zeta \theta$. - $3\pi \rho$. om. J. - $\lambda \dot{\tau} \tau \rho o \nu \theta$. - $\sigma \dot{\nu} \nu C$. - $\dot{\rho} \cot FGI$, Ald. $-x\alpha$ i om. Co. $-4\pi\rho$. om. HIJK: $-\chi \alpha\rho\iota\varsigma$ 6. $-x\alpha\rho\iota\epsilon v$ (sic) J. $-\tau \delta$ om. $C\theta.$ – δνομα C. – ούνομα $\theta.$ – έπωνομαζόμενον D. – τούτου om. $C\theta.$ – φίζα $\theta.$ -πολύν θ. - 1 λία θ. - προσθέσθω Cθ. - 6 έπιδ. om. FGHJ, Ald. - προσθετον pro έπ. D.-δρν. στέωρ Co.-τρίψας vulg.-τρίψασα Co.-άρα και om. C. - μίξας vulg. - μίξασα Cθ. - ἐπιδησ. om. C. - ' ά. πρ. om. F. - πρ. om. GJ, Ald. – πρίσματα $D\theta$. – βαλάνεια sine καὶ C. – προσθέσθω θ . — 8 άλλο πρόσθετον Cθ. - άλλο.... προστιθέσθω om. (DH, restit. al. manu) FGHIJK. -τρίψαι καὶ ξυμμίξαι, ποιέειν δὲ θ. - προσθέσθω θ. - * θυμίαμα vulg. - θυμιητὸν θ. - θυμίημα C. - δυνάμενον om. Cθ. - και om. θ. - Ante ιτέης addit άλλο $G. - \pi$ εριχαθίσαι $\theta. - \pi$ εριχαθήσας $G. - \hat{\epsilon}$ ην $G. - \hat{\epsilon}$ αν vulg. $-\hat{\epsilon}$ χρι $G0. - \hat{\epsilon}$ ην pro αν C (θ, ην). - εἰς J. - εἰσίη vulg. - εἰσίν F. - ἐνδύνη C. - ἐνδάς θ. -*π. i. έχ. om. IK. - Ante περί addit άλλο D. -άλλο pro π. i. έχ. U. - άλλο

longtemps possible. Breuvage très-utile pour le même objet : conyza odorante, miel et résine, bien piler et donner à boire dans du vin odorant ou dans de l'eau du navet employé pour vomir; puis se laver à l'eau chaude. Autre breuvage, pour l'enfant et les lésions intérieures : vert-de-gris, broyer avec du miel et du navet, et donner à boire. Autre expulsif en pessaire, quand l'enfant meurt : limaille de cuivre, mettre dans un linge souple, et appliquer à l'orifice de la matrice, vous en retirerez de l'avantage. Pessaire expulsif, en cas de mort de l'enfant : têt neuf, graisse d'oie, piler et appliquer. Autre pessaire : nitre et résine, faites cuire, formez un gland, trempez dans la graisse de volaille, appliquez. Autre pessaire: l'herbe appelée gracieuse, appliquez-en la racine à l'ombilic pendant un temps qui ne soit pas trop long. Autre: concombre sauvage, excréments de rats, piler bien, appliquer. Autre, qui se porte en sachet : résine, graisse de volaille, piler ensemble, mêler, et attacher sur l'ombilic et le ventre. Autre, en pessaire : baies de lierre blanc, sciure de cédros, broyer, faire des glands, et appliquer. Autre : cervelle de tortue marine, safran d'Égypte, sel d'Égypte, broyer, mêler, faire des glands, et appliquer. Fumigation expulsive, capable aussi de faire sortir du sang hors de la matrice : mettre des feuilles de saule sur le feu et fumiger; on fera asseoir la femme et on la laissera jusqu'à ce que la vapeur entre dans la matrice. Du traitement de l'avortement : quand, une femme se blessant, l'enfant ne sort pas, soit parce qu'il est putréfié et gonflé, soit par quelque autre cause de ce genre, jus de poireau et d'ache exprimé à travers un linge, une cotyle d'huile de rose, un quart de cotyle de graisse d'oie, trois oboles de résine fondue dans de

έγχυτον pro π. ι. έχ. CHû. - ή ομ. DH. - σαπείη DFGHIK. - Ante καὶ addit ήν τε θ. - οἰδήσει Η. - είτε pro ή J. - πάθοι J. - τοῖον Cô. - διαράμεοι, almanu διὰ βάκιος D. - ἀμφοτέρων (ἀμφοτέρω C) ἐπισυνάξαι (ἐπ. ομ. Cθ2 ἐπισυνάξαι D), καὶ (καὶ ομ. θ) κοτύλην βοδίνου ἐλαίου (βοδ. ἐλ. κοτύλην θξ. βοδ. ἐλ. καὶ κοτ. C) νυἰχ. - χηνὸς στ. Cθ. - τετάρτη μόρον (sic) θ. - ρίτ. FGI, Ald. - καὶ βητίνης δέολ. Cθ. - τρὶς θ. - ὑψηλότεραν J. - εἰς ΗJ. - κειμένη ομ. Cθ. - τέπσερας θ.

τον, πράσα καὶ σέλινα ἐκθλίψας τὸν γυλὸν διὰ βάκεος ἄμφοτέρων, ροδίνου έλαίου κοτύλην, και στέαρ γηνός δσον τεταρτημόριον, βητίνης τε όδολούς τρεϊς κατατήξας έν έλαίω, και ποιήσας πρός ποδών δψηλοτέρην, έγγεον ές τὰς μήτρας καὶ έγέτω κειμένη γρόνον ότι πλείστον · ἔπειτα χάθισον ήμέρας τέσσαρας , 1 χαλ ἔξέρχεται τὸ ἀποσαπέν παιδίον : ήν δέ μή, λαδών άλας αίγυπτίους καὶ κολοκύντην άγρίην γλωρήν, μέλιτι μίξας, τρίψας, δούναι καταφαγείν, καὶ έπήν φάγη, κινεέσθω τηδε και τηδε. * Έκδολιον προσθετόν . άλας αίγυπτίους, καὶ μυόγοδα, καὶ ἀγρίην κολοκύντην, ⁸καὶ μέλιτος δσον τεταρτημόριον επιγείν ήμιεφθον, * και λαδών ρητίνης δραγμήν μίην έμβαλε ες το μέλι και την κολοκύντην και τα μυόχοδα, ξυντρίψασα πάντα καλώς, και ποιήσασα βαλάνους, πρός την μήτρην προσθέσθω, έως αν δοκέη καιρός είναι. "Ετερον έκδολιον, δ το παιδίον βλητόν γενόμενον έχβάλλει : έλξίνην εν οίνω τρίψας πότισον. 6 Ετερον ποτὸν ἐχδολῆς, δ τὸ παιδίον ἐχδάλλει πελιδνόν τοῦ ἐχτόμου τὰς ῥίζας τρίψας λεπτά, τοῖσι τρισὶ δακτύλοισι, καὶ σμύρνης όσον κύαμον άρας, έν οίνω γλυχεί πίπισκε. ΤΕκδόλιον · κορίαννον ξύν τη ρίζη καὶ νέτρον καὶ νέτωπον προσθεμένη περιπατείτω. "Εγχυτον 8 έμβρύου, "λν έναποθάνη, ώστε έκδάλλειν * κρόκον τρίψας έπίχεε χηνός έλαιον, καὶ διηθήσας, έγγεε ές τὰς μήτρας, καὶ καταλίμπανε ώς πλείστον χρόνον. "Εμβρυον ακίνητον φθειραι "καὶ ἐκδαλείν ο στυπτηρίης σχιστης δραχμήν μίαν, σμύρνης ίσον, ελλεδόρου μέλανος τριώδολον τρίψας λεΐα εν οίνω μέλανι, βαλάνια ποιέειν, καὶ προστιθέναι, άχρις αν πατ' δλίγον ἀπολυθή. Κλυσμοί 10 καθαρτικοί μητρέων, ήν ἐκ τόκου Ελ-

^{1 &}quot;Ην έξέρχηται pro καί.... παιδίον $C\theta$. – εὶ pro ην $C\theta$. – κολοκύνθην G. — καὶ (καὶ οπ. $C\theta$) τρίψας vulg. – καταφαγεῖν $C\theta$. – φαγεῖν vulg. – κινήσθω θ . — ² ἐκδόλιον προσθετὸν $CDFHIJKQ'\theta$, (Lind., ἐμδόλιον). — ³ καὶ om. θ . – τετάρτη μόρον θ . – ἐκποχεῖν IK. — ⁴ καὶ θ . – καὶ om. vulg. – ρὶτ. FGI, Ald. — μίαν θ . – εἰς $C\theta$. – τὸ μέλι καὶ om C. – συντρ. (ξυντρ. CDHIK) vulg. – συντρέφασα θ . – καὶως om. θ . – καὶ om. $C\theta$. – ἐκο το om. $C\theta$. – ἐκδόλιον ποτὸν sine ἔτερον $C\theta$. – δ τὸ om. $C\theta$. – παιδίον ἐκδάλλει θ λητόν ἐλξ. C. – παιδίον ἐκδάλλει δλόκληρον ἐλξ. θ . – ἐλξ. Frob. – ἐκπότισον θ . — ε΄τ. om. $C\theta$. – ἐκδόλιον ποτὸν $C\theta$. – ἐκδόλιον Q'. – ἐκδόλιον Om. Om0. – Om0. – Om0. Om0. – Om0. – Om0. Om0. – Om

l'huile; alors, ayant fait les pieds plus élevés que la tête, infuser dans la matrice; la femme, couchée, gardera cette infusion le plus longtemps qu'elle pourra; puis elle restera sur son siège pendant quatre jours; après quoi sort l'embryon putréfié: sinon, sel d'Égypte, concombre sauvage vert, mêler avec du miel, brover et donner à avaler, après avoir avalé, la femme se remuera cà et là. Pessaire expulsif : sel d'Égypte, excréments de rats, concombre sauvage, verser par-dessus un quart de miel demi-cuit, puis, prenant une drachme de résine, la jeter dans le miel, le concombre et les excréments de rats, bien broyer le tout, faire des glands, et appliquer à la matrice, tant que cela paraîtra convenable. Autre expulsif, qui chasse l'enfant frappé d'apoplexie : helxine (convolvulus arvensis), piler dans du vin et donner à boire. Autre breuvage expulsif, qui chasse l'enfant devenu livide : racines d'ellébore noir, pilées menu, une pincée, myrrhe gros comme une fève, donner à boire dans du vin doux. Autre, expulsif : coriandre avec la racine, nitre, nétopon, la semme mettra cela en pessaire et marchera. Infusion pour la matrice, propre à chasser le sœtus, s'il est mort : piler du sasran, verser de la graisse d'oie, passer, infuser dans la matrice, et l'y laisser aussi longtemps que possible. Pour détruire et chasser le fœtus qui ne fait aucun mouvement: alun fendu une drachme, myrrhe autant, ellébore noir, trois oboles, bien broyer dans du vin noir, faire des glands, et appliquer, jusquà ce qu'ils se dissolvent peu à peu. Injections détersives de la matrice, ul-

τρον θ.- καὶ ν. om. vulg. — "ἔμβρυον Ιθ.- ἀποθάνη (ἐναποθάνη Cθ) παιδίον (παιδίον om. Cθ), ώστε vulg.- ἐκβάλλει Ι. - καὶ ἐκιχέας Cθ.- καὶ διηθήσαντα C. - διιθήσας Ald. - ἐγχέαι Cθ. - εἰς Ι. - ἐᾶν pro καταλ. Cθ. — "καὶ οm. J. - ἐκβάλλειν (sic) F. - ἐκβάλλειν Ιθ.- μίαν om. θ. - λία θ. - βαλάνεια C. - προστιθέναι ἄγχι (ἄγχι om. θ; ἄγχυ D; ἀγχι του sic C), ἄχρις (ἄχρι θ; ἄχρις om. C) ἀν (ᾶν om. C; ὅτου pro ἀν θ) κατ' vulg. — 10 καθαρτήριοι Cθ. - ἑλκωθώσι vulg. - ἑλκεωθέωσιν C. - ἑλκωθέωσιν θ, Lind. - φλεγμήνωσιν ΗΚ. - φθεγμασίης (sic) Ι. - ὀλίνθους Η. - ὀλόνθους θ. - ἐπιχέασα καὶ ζέσασα Cθ. - ἀφεῖναι (ἀφῆνὰι θ) καὶ (καὶ om. θ) κατ. vulg. - χλιηρὸν vulg. - χλιαρὸν 0 ν - κλεῖσαι vulg. - κλύσαι DFHIK. - κλῦσαι CJθ. - τὰ om. C. - μὲν pro μὴ C. - πλέω (πλείονι Cθ) τούτων (τ. om. Cθ) κλ. vulg.

πωθέωσιν ή φλεγμασίης · δλύνθους γειμερινούς, δδωρ έπιγέας καί ζέσας, ἀφείναι, χαταστήναι, είτα έλαιον ἐπιχέαι γλιαρὸν χαὶ μίζαι, αλύσαι δε δύο κοτύλησι το πλεΐστον πάντα δε τά κλύσματα μέ πλέονι κλύζειν, Καὶ σιδίοισι καὶ 1 μάννη, εν οίνω μέλανι αύστηρώ έψημένω, εἶτα ἀπογέας τὸν οἶνον, τούτω κλύζε. * Αλλος κλυσμός. τρύγα οίνου κατακαύσας τηξον, και εν δδατι κλύσον, είτα σίδια, μύρτα, σχοϊνον εὐώδεα, φακοὺς ξψήσας ἐν οἶνω, ἀποχέας τὸν οἶνον, κλύζε. ³ Άλλος κλυσμός · βούτυρον, λιδανωτόν, βητίνην, μέλιτι τήξας έν τῷ αὐτῷ, οἶνόν τε ἐπιχέας, κλύζε χλιαρῷ. Ἡ ἀκτῆς καρπὸν εψήσας ἐν δδατι, *ἀποχέας τὸ δδωρ, τρίψας ἐν τῷ αὐτῷ σέλινον, σμύρναν, άννησον, λιδανωτόν, έπιγέας οίνον ώς εὐωδέστατον ίσον τῷ ὕδατι, διηθήσας δι' δθονίου, γλιήνας, κλύσαι. ""Αλλο" κράμδην, καὶ λινόζωστιν, καὶ λίνου σπέρμα, εκαὶ χλωρὸν τὸ λίνον εψήσας εν τοοαπ, ἀπηθήσας, κλύσαι τῷ δδατι. 8 ¾ μυρσίνης τῶν φύλλων δξύδαφον, σμύρνης, άννήσου, μέλι, βητίνην, μύρον αλγύπτιον, τρίψας πάντα καὶ ένώσας, ἐπιχέας οίνου λευκοῦ ὡς εὐωδεστάτου κοτύλας δύο, διηθήσας, χλιήνας, κλύσον τούτω. *Η δάφνης καρπόν καί * γλήχωνα ξψήσας εν δδατι, μύρον τε ρόδινον επιχέας, τούτω κλύζε χλιήνας. *Η χηνὸς στέαρ 10 βητίνη μίξας, ἐπιχέας τε πρὸς τοῦτο οἶνον, καὶ χλιήνας κλύσαι. 11 Άλλο · βούτυρον καὶ κέδρινον έλαιον εν μέλιτι δλίγο χλιήνας, ξυμμίξας, χλύσαι. Ή μέλι, βούτυρον, 12 σχοΐνον, χάλαμον εὐώδεα, βρύον θαλάσσιον έψησαι εν οίνω, εἶτα ἀπηθήσαι, καὶ οὕτω αλύσαι. *Η 18 σελίνου καρπόν, σέσελι, σμύρναν, άννησον, μελάνθιον έν

oérée à la suite de l'accouchement ou d'une phlegmasie : figues non mûres d'hiver, verser de l'eau, faire bouillir, passer, laisser reposer, puis verser de l'huile tiède et mêler; l'injection sera de deux cotyles au plus. Aucune injection ne doit dépasser cette quantité. Faites cuire des écorces sèches de grenade et de la manne dans du vin noir astringent, décantez, et injectez ce vin. Autre injection : lie de vin calcinée, dissolvez, et faites l'injection avec l'eau; puis faites cuire écorces sèches de grenade, baies de myrte, jonc odorant, lentilles dans du vin, décantez, et injectez le vin. Autre injection : beurre, encens, résine, miel, faire fondre ensemble, verser du vin, et injecter tiède. Ou bien baies de sureau, faire cuire dans l'eau, décanter, piler ensemble ache, myrrhe, anis, encens, verser du vin très-odorant autant qu'on avait fait d'eau, passer au travers d'un linge, faire tiédir, injecter. Autre : chou, mercuriale, graine de lin, lin vert, cuire dans l'eau, passer, injecter. Autre: feuille de myrte un oxybaphe, myrrhe, anis, miel, résine, parfum d'Egypte, piler et incorporer, verser deux cotyles de vin blanc très-odorant, passer, faire tiédir. injecter. Autre : baies de laurier, pouliot, faire cuire dans l'eau, verser de l'huile de rose, faire tiédir, injecter. Autre : graisse d'oie, résine, mêler, verser du vin, faire tiédir, injecter. Autre : beurre, huile de cédros, un peu de miel, faire tiédir, mélanger, injecter. Autre: miel, beurre, jonc, calamus odorant, fucus marin (zostera marina), faire cuire dans du vin, passer, injecter. Autre : graine d'ache, séséli, myr-

⁹ γλίχ. ΗΙ. – τε οπ. Cθ. – οῦτω pro τούτω DQ', Lind. – χλιάνας FGIJ. — ¹⁰ τῆ (τῆ οπ. Cθ) ἡητ. (ἡιτ. FGI, Ald.) vulg. – μίξας ἐς τωυτὸ ἐπιχέας οῖνον Cθ. – χλιάνας FGIJ. — ¹¹ ἄλλος θ. – ἄλλο οπ. FG. – κλυσμὸς ἄλλος DQ', Lind. – ἄλλος κλυσμὸς ΗΙJΚ. – Ante ἐν addit ἄμα J. – ἐν οπ. Cθ. – χλιήνας κλύσον (κλ. οπ. θ; κλύσαι CDFIJK; καῦσον G) αὐτῷ ἢ δάφνης καρπὸν (ξυμμίξας κλύσαι pro αὐτῷ ἢ δ. κ. C, θ συμμ.; αὐτῷ ἢ δ. κ. οπ. DFHIJK), ἢ (ἢ οπ. Lind.) βαλεῖν (βαλεῖν οπ. Cθ. ἐκθῶν Lind.) μέλι vulg. — ¹³ σχίνον DH. – σχίνον Κ. – καὶ κάλαμον θ. – βρύων θ. – καὶ (καὶ οπ. Cθ) ἐψῆσαι (ἐψεῖν Cθ) vulg. – εἶτα οπ. Cθ. – ἀπηθήσας Cθ. – καὶ οπ. Cθ. – τούτω pro οὕτω CDHIJK. – κλύζε C. – κλῦζε θ. — ¹³ σεσέλιος vulg. – σέσελι θ. – ἄνισον CHJ. – ἄνησον Κ.

οίνω, άπηθήσας τον οίνον, κλύσαι. Ή κέδρον έψήσας εν οίνω, κλύσαι τῷ οἴνω. Ή 1 κισσὸν έψήσας ἐν ΰοατι, κλύσαι τῷ ὕοατι. Ἡ ἐλάτήριον, 2 η κέστρον δύο πόσιας, έψειν εν ύδατι όσον δύο κοτύλησι, καὶ κλύσαι χλιαρῷ. *Η * σικύης έντεριώνην όσον διδάκτυλον έψήσας έν κοτύλησι δύο δόατος, έπὶ τὸ δόωρ ἐπιγέας μέλι καὶ ἔλαιον, τούτφ κλύσαι. *Η θαψίης ρίζης δσον δύο πόσιας τρίψας * λεῖον, ἐπιχέας τε μέλι καὶ έλαιον, διεὶς ϋδατι γλιαρῷ ὅσον δυσὶ κοτύλησι, κλύσαι. Ή έλλεδόρου μέλανος, δσον δύο πόσιας διείς οίνω γλυχεί χαι δδατι, χλύζειν. *Η χόχχους εχνιδίους όσον εξήχοντα τρίψας λείους, επιχέας τε μέλι καὶ έλαιον καὶ ύδωρ, κλύσαι. Κλυσμός εκρατυντήριος, ήν έλχεα ή χαθαρά · όλύνθους γειμερινούς τρίδειν, καὶ ἐπιγέειν ὕδωρ, βρέζον δὲ όλην ήμέρην, καὶ ἔλαιον ἐπίχεε, καὶ κλύσαι. *Η σιδίοισι καὶ λωτοῦ ⁷ πρίσμασιν, ἐν οἴνω δὲ μέλανι έψεῖν. ⁶Οταν ⁸ δὲ ἀκάθαρτα φέρηται, τρύγα καίειν, και οίνω και ύδατι κλύζειν. *Η σιδίω, δόω βυρσοδεψική, μυρσίνης φύλλοισι 9 καὶ βάτου, εν οίνω μέλανι έψειν, καὶ κλύζειν. 10 Κλύσματα πρὸς τὰ παλαιὰ έλκεα · χυλῷ κράμδης έψημένης χλύζειν * χαὶ λινόζωστιν δμοίως * χαὶ 11 γίτρον παράμισγε έρυθρον ολίγον. Σμύρνης 12 οξύδαφον, λιδανωτόν, σέσελι, άννησον, σελίνου σπέρμα, νέτωπον, ρητίνην, μέλι, χήνειον στέαρ, όξος 18 το λευχόν, μύρον τὸ λευχὸν αἰγύπτιον, ἐν τωὐτῷ τρίβειν ἴσον ἐκάστου λεῖα, εἶτα οίνω διείς λευχώ κοτύλησι δυσί, χλιηρώς κλύζειν. 14 1 λινόζωστιν

^{&#}x27; Κισθον θ. - όμοίως pro έψ. θ. - δμου pro έψ. C. - έν ΰδ. κλ. om. J. τούτω pro τῷ ὕδ. Cθ. - τοιούτω pro ὕδατι Η. - ² τ̄, κ. om., restit. al. manu D. - οχόσον pro ή κ. CH0. - Post δύο addit αμα J. - καὶ (καὶ om. Cθ) δσον δύο ποτυλών (ποτύλων F; ποτύλησι C) (addit καὶ θ) κλ. χλιηρώς (χλιηρώ H; χλιαρώ θ) vulg. — 3 συκίης D. - έντεριώνην DCO. - έντεριόνην Η. - έντεριώνης vulg. – δάκτυλον vulg. – διδάκτυλον θ . – ἐν ὕδ. κοτ. δύο C (θ , δύο κοτ.). - δύο.... χοτύλησι om. J. -- 4 λίον θ. - τε om. Cθ. - καὶ om. θ. - χλιπρῷ vulg. - χλιαρώ θ. - δισί (sic) Κ. - χοτ. δυσί C. - 5 χνηδίους ΗΙΚ. - λίους θ.τε om. Co. - Ante μέλι addit καὶ J. - μέλι έλαιον ύδωρ Co. - 6 κρατύντηρος H. - reaturthetos I. - reauturtheos K. - Edun vulg. - Educa CDF1JKO', Cordæus, Lind. $-x\alpha\theta$. om. D. $-\delta\lambda$ ίνθους H. $-\delta\lambda$ όνθους θ . $-\delta\pi$ ίχες G. $-\delta\pi$ ιχέαι θ . – δ' θ . – δλην om. $C\theta$. – ήμέραν vulg. – ήμέρα H. – τὴν ἡμέραν Q'. – ἡμέρην Co, Lind. - καὶ ponit post έλαιον J. - ἐπιχέαι Co. - πρήσμασιν θ. - δὲ C. - δέ om. vulg. - 8 δέ (δέ om. θ) ἀκ. ἦ καὶ (ἦ καὶ om. θ) φέρηται vulg. - καὶ C, Lind. - xal om. vulg. - xal τω το. Co. - 9 xal om. Co. - 10 xλ. om. Co. - τὰ om. D. - ἔλκη (ἔλ. om. θ) vulg. - ἔλκεα CD, Cordæus, Lind. - χηλῶ F, Ald. - λινοζώστιν vulg. - λινόζωστιν Dθ. - 11 λίτρον θ. - όλίγον έρυθρον θ.

rhe, anis, nielle, dans du vin, passer le vin, injecter. Autre: cédros, faire bouillir dans du vin, injecter le vin. Autre : lierre, faire bouillir dans de l'eau, injecter l'eau. Autre : clatérion ou cestron (eideritis syriaca, d'après Fraas), deux potions, faire bouillir dans deux cotyles d'eau, injecter tiède. Autre: le dedans d'une courge, long de deux doigts, faire bouillir dans deux cotyles d'eau, verser dans, l'eau du miel et de l'huile, et injecter. Autre : racine de thapsie, deux potions, bien piler, verser du miel et de l'huile, délayer avec deux cotyles d'eau tiède, et injecter. Autre : ellébore noir, deux ponions, délayer avec du vin doux et de l'eau, et injecter. Autre : soixante grains de Cnide (baies du Daphné gnidium), bien piler, verser du miel, de l'huile et de l'eau, et injecter. Injection fortifiante, si les ulcérations sont mondifiées : figues non mûres d'hiver, piler, verser de l'eau, laisser macérer pendant un jour, ajouter de l'huile, et injecter. Autre : écorces sèches de grenade et sciure de lotus, faire bouillir dans du vin noir. Quand les ulcérations fournissent une humeur impure, calciner de la lie, injecter avec du vin et de l'eau. Autre : écorce sèche de grenade, sumac à corroyeur, feuilles de myrte et de ronce, faire bouillir dans du vin noir, et injecter. Injections pour les vieilles ulcérations: injecter de l'eau où du chou a bouilli; de la mercuriale semblablement; et mêlez un peu de nitre rouge. Myrrhe un oxybaphe, encens, séséli, anis, graine d'ache, nétopon, résine, miel, graisse d'oie, vinaigre blanc, parfum blanc d'Égypte, de chaque partie égale, bien broyer le tout ensemble, puis délayer avec deux cotyles de vin blanc, et injecter tiède. Autre : mercuriale, faire bouillir dans l'eau, et passer.

[—] τό δέδδαρον θ. – ἄνισον CDHJ. – ἄνησον Κ. – ριτ. FGI, Ald. – χήνιον Cθ. — 13 τὸ om. DGlJ. – αἰγύπτιον, ταῦτα πάντα δμου τρίδειν (addunt λεῖα GHIK), εἶτα οἰνφ vulg. – αἰγ. ταῦτα ἐν τωυτῶ πάντα τρίδειν δσον ἐκάστου λεῖα οἰνω C. – αἰγ. ἐν τῶ αὐτῶ ἰσον ἐκάστου λία οἰνω θ. – κοτ. δυσὶ χλ. οιι. θ. – χλιηρῶ CH. — 11 11 11 11 κλύζειν οιι. J. – λινόζωστιν Dθ. – λινοζῶστιν vulg. – ἐν ὕδ. ἑψεῖν καὶ ἀρηθεῖν θ. – έψε καὶ ἀπιθι (sic) σμύρνης C. – ὀξόδαφον θ. – σέσ. οιι. (D, restit. al. manu) Hikθ. – σέσ., νέτ. οιι. C. – Post ἐκάστου addit ἐν ταυτῶ θ. – χλιηρῶς vulg. – ἐν τῶ χλιηρῶ C. – χλιαρῶ θ. – χλιηρῶς H.

έψειν εν δδατι και άπηθειν. *Η σμύρνης όξύδαφον, λιδανωτόν, σέσελι, νέτωπον, ἔσον ξκάστου, χλιαρῷ κλύζειν. ^{*}Η ἐλελίσφακον καὶ ¹ ὑπεριχον, εν εδατι εψήσας, χλύζειν τῷ εδατι. ¹Η ἀχτῆς καρπόν ²χαὶ δαφνίδας έχατέρων εξ ίσου εψε εν οίνω, εἶτα τῷ οίνω κλύζε. Ἡ 3 γλήγωνος τῷ ΰδατι κλύσον. Μ γηνὸς ἔλαιον ἐἐν δητίνη τήξας, διμοίως κέδρινον έλαιον παραγέας όλίγον και μέλιτι διατήξας, κλύζειν γλιερώ. 5 *Η πργύρου άνθος έν οίνω και μέλιτι και κηρώ τηκτώ, 6 xał χύπειρον 7 χαι σχοϊνον χαι χάλαμον, άτινα δη ές μύρον μίσγεται, 8 καὶ ἴριν, βρύον, ἐν οίνω έψων, κλύζειν. Ή σελίνου καρπόν, ⁹ άννησον, σέσελι, σμύρναν, μελάνθιον έν οίνω έψησαι, ¹⁰ ή χέδρον πρητικήν έν οίνω έψεῖν, καὶ κλύζειν ή κισσον κρητικόν έν δόστι, ταὐτὸ δρᾶ. Ή ἐχέτρωσιν καὶ σμύρναν διεὶς ἐν ὕδατι κλύσαι. 11 Ή έλατηρίου όσον δύο πόσιας εν εδατι κλύσαι. *Η 12 κολοκυνθίδας άγρίας δύο εν οίνω ή εν γώλακτι έφθω άποδρέξας δσον τέσσαρας κοτύλας, καὶ ἀπηθέειν, καὶ κλύζειν. *Η 18 σικύης ἐντεριώνην ὅσον παλαιστήν έψήσας εν ύδατι κοτύλησι τέσσαρσι, μέλι τε καί έλαιον ἐπιχέαντα ἐνεργεῖν. *Η τῆς 14 θαψίης ρίζης δσον δύο πόσιας ἐν οἶνφ γλυκεί διείς σύν ύδατος κοτύλησι δύο, κλύσαι γλιαρώ. Ή 15 έλλέβορον δσον δύο πόσιας έν είνω γλυχεί διείς ώσει δύο χοτύλησιν, ή θλάσπως δσον δξύδαφον μέλιτι παραμίζας, ύδατι διείς δσον δύο ποτύλησι, χρώ χλιερφ. *Η 16 σικύης όσον παλαιστήν, και κνεώρου όσον μέαν πόσιν Εψήσας βδατος χοτύλησι πέντε, μέλι παραχέας και έλαιον κλύσαι.

Autre: myrrhe un oxybaphe, encens, séséli, nétopon, de chaque partie égale, injecter tiède. Autre : sauge, hypéricon, faire bouillir dans de l'eau, injecter l'eau. Autre : baies de sureau et de laurier, de chaque partie égale, faire bouillir dans du. vin, injecter le vin. Autre : pouliot, décoction, injecter. Antre : graisse d'oie, faire fondre dans de la résine, semblablement verser un peu d'huile de cédros, délayer avec du miel, injecter tiède. Autre : fleur d'argent dans du vin, du miel et de la cire fondue, et cypérus, jonc odorant, calamus, lesquels se mélent aux parfums, et iris, bryon, faire bouillir dans du vin et injecter. Autre : graine d'ache, anis, séséli, myrrhe, nielle, faire bouillir dans du vin. Autre : cédros de Crète, faire bouillir dans du vin, et injecter. Autre : lierre de Crète, dans de l'eau; l'action en est la même. Autre : échétrosis (bryonia alba) et myrrhe, délayer dans l'eau, injecter. Autre : élatérion, deux potions, dans de l'eau, injecter. Autre : deux concombres sauvages, laisser macérer dans quatre cotyles de vin on de lait cuit, passer, injecter. Autre : le dedans d'une courge, un palme (quatre doigts), faire bouillir dans quatre cotyles d'eau, ajouter miel et huile, et opérer. Autre : racine de thapsie, deux potions, délayer dans du vin doux avec deux cotyles d'eau, injecter tiède. Autre : ellébore, deux potions, délayer dans du vin doux, deux cotyles. Autres : thlaspi (capsella bursa pastoris) un oxybaphe, mêler du miel, délayer dans deux cotyles d'eau, employer tiède. Autre : courge un palme, cnéoron (daphne tartonraira) une potion, faire

(χέτρωσιν sic pro έχει τρ. C; ἐχέτρωσι sic θ) καὶ σμύρναν vulg. – Je lis τωὐτό. – Gal. Gl. : ἐχέτρωσις, ἡ λευκὴ βρυωνία. — " ἡ... κλύσαι om. G. – ἐλατήριον IJθ. – ἐν om. θ. — " κολοκυντίδας FIJK, Ald., Frob., Cordæus, Liad. – κολοκυνθίδος ἀγρίης DH. – τέσσερας θ. – ἀπηθεῖν θ. — " συκίης D. – ἐντεριόνην (D, emend. al. manu) Η. – κοτύλαις τέσσεραι θ. – τε καὶ οm. Cθ. – ἐπιχέοντα C. — " ψαθείης J. – πόσηας C. – καὶ μέλι καὶ Ελαιον διεὶς ὅδατος pro ἐν.... ὑδατος Cθ. – ξὺν Lind. – δυσὶ θ. – χλιηρῶς vulg. – χλιαρῶ θ. – χλιηρῶ CH. – κλιαρῶς J. — " ἐλλεδόρου Cθ. – διεὶς γλυκεῖ θ. – ὡς Cθ. – ὑξόδαφον, μέλι παραχέας θ. – κοτύλοισι Ι. – χρῶ om. Cθ. – χλιηρῷ vulg. – χλιερῶ θ. — " συκίης D. – καὶ om. θ. – ἔκ κνεωροῦ pro καὶ κν. C. – μίαν om. Cθ. – ἐν ὑδατος Cθ. – μέλι ἐλαιον παραμίξας κλύσαι Cθ.

*Η χόχχους 1 χνιδίους όσον έξήχοντα, μέλι, έλαιον βδατι διείς, χλύστι. *Ην έχ τόχου * διαβροίη ληφθή, πινέτω α σταφίδα μέλαιναν, χαί σίδια γλυχείης ροιής το ένδοθεν, και πιτύην έρίφου, ταῦτα διείς οίνω μέλανι, καὶ τυρὸν αίγειον καὶ άλφιτα πύρινα ἐπιπάσσειν, καὶ διδόναι πίνειν· τοὺς πυροὺς δὲ ἐπ' ὀλίγον φῶξαι. Ήν δὲ ἐκ τόκου αἶμα εμέη, ταύτη ή σύριγς τοῦ ήπατος τέτρωται αὕτη πινέτω γάλα δνου, έπειτα βοὸς, εί εὐμαρές, τεσσαράχοντα ήμερας, καὶ σήσαμον τριπτὸν, άχρις αν εὖ έχη πινέτω τὸ γάλα νῆστις. ᠰΗν έκ τόκου τὴν ἔδρην άλγεη, άρχεύθου χαρπόν, λίνου ρίζαν έψειν, χαὶ πίνειν ήμέρας τέσσαρας · καὶ θρίδακος σπέρμα τρίψας σύν χηνείω άλείφατι έσθίειν. *Ην δε έχ τόχου αι μητραι φλεγμήνωσιν, στρύγνου γυλον έγγέειν η τεύτλου η ράμνου. *Ην εκ τόχου τὸ σχέλος δπὸ δστερέων χωλωθή, ανίστασθαι δὲ μή δύνηται πίνειν ύοσχυαμου καρπὸν δσον Χυραπίρα εν οξιώ πεγαιι ψπερας τθεις. μαθαφερεται ος ο μίνων. λύσις, γάλαχτος δνείου πίσαι δσον χύλικα, έπειτα τοῦ φαρμάχου, ὑφ' οδ τὸ φλέγμα καθαίρεται · σανδαράκη, δὲ 7 καὶ κηρωτη 8 καὶ λαγωοῦ θριξί θυμιήσθω τρεῖς ήμέρας. 9 Περί φλεγμονῆς ἐκ πόκου · ἢν ἐκ τόχου φλεγμήνωσιν αξ δστέραι, στρύχνου γυλον έγγέαι αξορίων έσω, ή σελίνου, ή ράμνου, ή τεύτλου, ή κολοκύντης χυλόν έκπιέσας έγχέαι. 40 ή αὐτῆς τὸ μέσον καὶ ἀπαλώτατον περιζέσας μακρὸν ἔνθες. ή 11 άψινθίου εν δόατι τρίδειν, είρίω δε άνασπογγίζειν, ήν δε φρίξη,

* Κνηδίους Κ. - έξ. εἰς (εἰς om. Cθ; ἐς D) μ. ἢ εἰς (ἢ εἰς om. Cθ) ἔλ. σύν (σύν om. Co; ξύν Lind.) ΰδ. vulg. — ² διαρροία λειφθή D. - ροής τὸ ένδον θ. πητύην Κ. - πυτίην θ. - Post αίγειον addit ἐπιξύσας θ. - πύρρινα FGHIK. ἐπιπλάσσειν vulg. - ἐπιπάσσειν Foes in not., Lind. - δίδου ποιείν C (θ, πιείν). - πυρρούς FGHIK. - 3 δ' D. - δè om. Co. - έμη θ. - αῦτη om. Co. - εἰ θ, Vatic. Codd. ap. Foes in not. - εί om. vulg. - εὐμαρὲς om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - μελαίνης pro εύμαρες legit Cornarius. - τεσσεράκοντα θ.τριπτήν θ . – άχρι θ . – εὖ om. θ . — 4 δὲ ἐχ DH, Lind. – χαὶ λίνον θ . – ῥίζας CDFHIJ. - τέσσερας θ. - τρίψασα θ. - ξὺν Lind. - ἐν χηνίω Cθ. - ἄλιρά τι θ. -5 δε om. C0. - σεύτλου θ. - 6δ' έχ θ. - άπὸ θ. - μή om. θ. - υοσχυλμου (sic) 6. - ὑοσκιάμου J. - καρποῦ Cô. - Gal. Gl. : κυάμου καρπὸν, ὁ μὲν Διοσχουρίδης ὑοσχυάμου φησί λέγειν αὐτὸν οὕτως ἐν τῷ πρώτω τῶν γυναιχείων, ένιοι δὲ τοῦ αίγυπτίου ἀχούουσιν. Sans doute il y avait ici, dans les anciens exemplaires, non ὑοσκυάμου, mais κυάμου. - χηραμύδα Flo. - τρεῖς (τρὶς θ) ήμερας Co.-[εί] δε παραφέρεται ή πίνουσα Lind.-δ' ό θ. - πιών Cι-δνίου πείσαι θ. - τό om. θ. - 1 καί om. K. - 2 καί om. C. - θυμιείσθω K. - θυμιάσθω τρὶς ήμ. θ. — "π. φλ. έχ τ. om. Cθ. - ές τὰ αἰδοῖα pro αἰδ. ἔσω Cθ.

bouillir dans cinq cotyles d'eau, ajouter du miel et de l'huile, injecter. Autre : grains de Cnide, soixante, miel, huile, délayer avec de l'eau, injecter. Si après l'accouchement la diarrhée survient, raisin noir sec, le dedans de l'écorce sèche de la grenade douce, présure de chevreau, délayer le tout dans du vin noir, saupoudrer avec du fromage de chèvre et de la farine de froment, et faire boire; le froment doit avoir été un peu grillé. Si après l'accouchement il y a hématémèse, le conduit du foie est blessé : la femme boira du lait d'anesse, puis du lait de vache, si cela se peut, pendant quarante jours, et du sésame pilé, jusqu'à ce qu'elle aille bien : le lait sera bu à jeun. Si après l'accouchement il y a douleur au siége, faire bouillir baies d'arkeuthos (juniperus phænicea), racine de lin, boire pendant quatre jours; et aussi manger de la graine de laitue pilée avec de la graisse d'oie. Si à la suite de l'accouchement il y a phlegmasie de l'utérus, faire une infusion utérine avec la décoction de strychnos (solanum nigrum), ou de bette ou de rhamnus (rhamnus oleoides). Si après l'accouchement la femme a la jambe percluse par cause utérine et ne peut se lever, elle boira une chéramis (=0 litre, 009) de baies de jusquiame dans du vin noir, pendant trois jours; cette boisson dérange l'esprit; remède, une coupe de lait d'anesse, puis un purgatif phlegmagogue; elle fera une fumigation avec la sandaraque, le cérat et le poil de lièvre pendant trois jours. De l'inflammation après l'accouchement : si la matrice s'enflamme à la suite de l'accouchement, infuser dans l'intérieur des parties génitales l'eau de strychnos, ou d'ache, ou de rhamnus ou de bette; ou exprimer le suc d'une courge et l'infuser; ou bien racler en long la partie moyenne et la plus tendre de la courge, et l'introduire. Autre: broyer de l'absinthe dans de l'eau, éponger avec de la laine; si la femme se sent refroidir, on ôtera ce

⁻σεύτλου θ.- ἐκπιέσας αὐτόν (ἐγχέαι pro αὐτόν CH θ; ἔγχεον θ; ἔγχεε Vatic. Codd. ap. Foes in not.) vulg. — 10 \hbar (καὶ pro \hbar C6) ἀκτῆς (αὐτῆς θ) τὸ vulg. – καὶ on. C. – Post ἀπαλ. addunt ἐὸν Cθ. – περιζέσας C, Ald. — 11 ἀψίν-θιον θ . – δ C. – ἀνασπογγίζειν Cθ – ἀνασπογγίσας vulg.

άφαιρέειν. ^{*}Η χοτυληδόνος φύλλα και πράσα έψεῖν ἐν ¹πυρῶν κρίμνοισιν, Ελαιον ἐπιγέας, δίδου.

79. *Χολής καθαρτικά έκ μήτρης σικύης την έντεριώνην λείην τρίψας, καὶ μέλιτι φυρήσας, βάλανον ποιέων, προστίθει φάρμακον δε γρή διδόναι και άνω και κάτω καθαίρειν, και λούειν τῷ θερμῷ, προστιθέναι δε άννησον ή μελάνθιον. ⁴Η ³χολοχυνθίδος άγρίης τὸ ένδον λεΐον ποιέειν, και μέλιτι φυρήν, και προστιθέναι. 4 *Η προστιθέναι έλατηρίου όσον πόσιας ετέσσαρας, ξυμμίζας στέαρ χήνειον ή αίγειον, βάλανον εύμηχεστέρην ποιέειν, χαὶ προστιθέναι. *Η 6 νίτρον καὶ κύμινον καὶ σκόροδον καὶ σῦκον, λεῖα πάντα ποιήσας καὶ μέλιτι δεύσας, προστίθεσθαι · θερμώ δε λουέσθω, και από λουτρού πινέτω. *Η 7 θλάσπιν λείην ποιέων και μέλιτι φυρών, προστιθέναι. *Η σύκου 8 παλαιοῦ τὸ πῖον ξύσας , ξυμμίσγειν πόσιας έλατηρίου δύο, καὶ νίτρον όσον τὸ ἐλατήριον, μέλιτι δεύσας, προστίθει. *Η 9 πευχεδάνου δκόσον τρεῖς κυάθους δίδου πιεῖν. 10 Μ ἄννησον καὶ μελάνθιον διεἰς οίνω, δίδου πιεϊν. "Έλατηρίου πόσιας τέσσαρας μίξαι στέατι μηλείω, άφελομένη δὲ διανιζέσθω ύδατι εὐώδει, ἠρέμα στύφοντι. 12 H ἐλατηρίου πόσιας τρείς, ξύν μηλείω στέατι, βάλανον περίπτερον ποιέεεν. ην δε αφέληται, διανιζέσθω ύδατι εὖ ίκανῷ. 13 1 θλάσκιος όσον πόσιν ξύν μέλιτι δίδου.

80. Κλυσμός, ήν χολώδης ή ελατηρίου δσον δύο πόσιας ύδατι διείς, επιχέαι ελαιον ναρχίσσινον, 14 χαὶ χλύζειν χλιερῷ. ¹Η 15 χολο-

1 Πυρρών FGHIK. - πριμνοΐσεν DJ6. - πρημνοΐσεν FGIK, Ald. - έλ. έπ' αὐτοῖς (ἐπ' αὐ. οπι. Cθ) χέας (ἐπιχέας Cθ) vulg. - δίδου om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. — 2 χολήν καθαίρειν Cθ. - καθαρτήριον DJQ'. - σικυωνίης C. - σιχύην θ . – ἐντεριόνην \mathbf{H} . – λίην $\mathbf{C}\theta$. – χαὶ om. $\mathbf{C}\theta$. – χαθαίρει θ . – ἄνηθον θ . – άνισον CDHJ. - 3 πολοκυντίδος D. - άγρίης om. FGJ. - Ante τὸ addunt isτεριώνην FGI. - λίον θ. - λείην Κ. - καὶ προστιθέγαι Ι. - καὶ πρ. om. vulg. - 4 καὶ (ἢ pro καὶ θ) πρ. vulg. - 5 τέσσερας θ. - συμμ. DHJθ. - χήνιον C.μή λίον pro χ. θ. – ποιέειν καὶ \mathbf{C} . – π. καὶ om. vulg. – προστίθεσθαι $\mathbf{\theta}$. — ⁶ λίτρον θ. – λία θ. – πάντα οπ. **Сθ. – π**οιήσαι θ. – δεύειν **Cθ. – λοῦσθαι C.** – λούσθω θ. - τοῦ θερμοῦ pro λουτροῦ Cd. - 7 θλάσπην D. - λίην θ. - Ante λ. addit πίνειν C. - καί om. Co. - φυρέων Co. - προστίθει 6. - προστίθει C. - 8 φιαλιου (sic) θ. – π ύον \mathbf{F} . – π ύον \mathbf{DGJ} . – μ ίσγειν θ. – λ ίτρον θ. — 9 πευκεδανοῦ vulg. - πευπεδάνου θ. - όπόσον τρὶς πυάμους δοῦναι πιετν θ. - δοῦναι πίνειν C. — 10 καὶ vulg. - A θ. - άνισον CDHJ. - άνησον K. - èν (èν om. CFGHIKE) οίνω vulg. - δοῦναι θ. - πιεῖν om. DFGHJK. - " Ante έλ. addunt † L, Cordæus, Foes in not., Lind. - μίξας vulg. - μίξαι θ. - μηλίω (bis) Cθ. - ἀφελοpessaire. Autre : feuilles de cotylédon (cotyledon umbilicus), poireaux, faire cuire avec de la grosse farine de froment, ajouter de l'huile et donner.

79. (Moyens propres à purger la bile de la matrice.) Moyens propres à purger la bile de la matrice : dedans d'une courge, bien piler, pétrir avec du miel, faire un gland, appliquer; il faut donner un médicament qui évacue par le haut et par le bas, laver avec l'eau chaude, et appliquer en pessaire l'anis ou la nielle. Autre : concombre sauvage, le dedans, bien piler, pétrir avec du miel, et appliquer. Autre : élatérion quatre potions, mêler graisse d'oie ou de chèvre, faire un gland allongé, et appliquer. Autre: nitre, cumin, ail, figue, broyer le tout, mouiller avec du miel, et appliquer; la semme se lavera à l'eau chaude et boira après le bain. Autre : broyer du thlaspi, pétrir avec du miel, et appliquer. Autre : racler la partie grasse d'une vieille figue, mêler deux potions d'élatérion, autant de nitre, mouiller avec du miel, et appliquer. Autre : peucédanum trois cyathes, donner à boire. Autre : anis, nielle, mouiller avec du vin, donner à boire. Autre: élatérion, quatre potions, mêler avec de la graisse de mouton; après avoir ôté ce pessaire, la femme se lavera avec une eau parfumée, légèrement astringente. Autre : élatérion trois potions, avec graisse de mouton, faire un gland autour de la plume; après l'avoir ôté, la femme se lavera à grande eau. Autre: thlapsi une potion, donner avec du miel.

80. (Formules d'injection utérines.) Injection si la femme est bilieuse : élatérion deux potions, délayer avec de l'eau, verser

χυνθίδας άγρίας δύο άποδρέζας εν οίνογάλαχτι έφθῷ δσον τέσσαρας ποτύλας, μίαν απηθέειν, καὶ ξυμμίσγειν έλαιον ναρκίσσινον, καὶ κλύζειν. 1 Αλλος κλυσμός, χολώδης καὶ φλεγματώδης · σικύης εντεριώνης δσον παλαιστήν έψήσας εν υδατι ποτῷ τέσσαρσι κοτύλησι, * καὶ μέλι μίξας καὶ έλαιον ἄνθινον, κλίζειν. * Φλέγμα καὶ γολήν καθαϊρον κόκκους κνιδίους έξήκοντα, μέλι τε καὶ έλαιον άνθινον μίξας, χλύζειν εν βδατι. * Μ χνηστρον εψήσας εν βδατι ποτῷ εν πέντε χοτύλησιν, ἀπογέας δύο χοτύλας, ξυμμίξαι μέλι καὶ έλαιον ἄνθινον φύν ναρκισσίνω, και κλύσαι. 5 Κλυσμοί καθαρτήριοι . όλυνθοι γειμερινοί καυθέντες, και βραγέντες έν δδατι · άποχέαι δὲ τὸ δδωρ, καὶ έλαιον ξυμμίσγειν, και κλύζειν, και μετακλύζειν σιδίοισι, κικίδι, λωτου πρίσμασιν, εν οίνω δε μελανι χρή εψείν. Ή τρύγα καίων εχρήσθαι σύν ύδατι, μετακλύζειν όὲ τοῖσι τῆς μυρσίνης φύλλοισι καὶ ρόφ τη βυρσοδεψική, έψειν δε οίνω μέλανι εὐώδει μετακλύζειν δε παί σχοίνου φύλλα και ύπερικον και έλελίσφακον έψήσαντα σύν οξνώ μέλανι εὐώδει, ή χράμδης ΰδατι, κάν τῷδε έψεῖν λινοζωστεν, νίτρου ερυθροῦ δλίγον, καὶ κλύζειν. 8 Ελατηρίου δσον πόσις, ξὺν ναρκισσίνο ελαίω, ή ανθίνω, και κλύσαι χλιαρώ. Ήν οδ χολώδης ή, κολοκυνθίδας δύο ἀποδρέξαι ἐν γάλακτι ὀνείω έφθῷ ὅσον τέσσαρσι κοτύλησι, καὶ ἀπηθήσαντα κλύσαι, ξυμμίζαι δὲ ἔλαιον γαρκίσσινον ή άνθινον. *Η τὸ διὰ τῆς σικύης * 10 τῆς ἐντεριώνης ὅσον παλαιστήν έψεῖν ἐν ὕδατι ποτῷ τέσσαρσι κοτύλησι, καὶ μέλι παραχέαι, καὶ έλαιον άνθινον · οὖτος ό κλυσμός φλεγματώδει καὶ γολώδει ξυμφέρει.

^{1 **}Αλ. οπ. C. - κλ. ponitur post φλ. C0. - συκίης D. - ἐντεριώνην D. - ἐντεριώνην H. — ² καὶ οπ. θ. - Gal. Gl. : ἀνθινον ἐλαιον, τὸ κρίνινον καὶ ἰρινον λάγεται τὸ δὲ αὐτὸ καὶ σούσινον λέγεται. — ³ ἀλλος τοιοῦτος pro φλ. κ. χ. κ. J. - καθαίρει C0. - κνίδης DFGHIJK. - τε καὶ οπι. C0. — ⁴ κνήστρω sine ἢ C. - Gal. Gl. : λέγεται δὲ καὶ κνέωρον. - Απιε ἀποχ. addunt καὶ C0. - συμμ. vulg. - ξυμμ. CDFGHIJK, Ald. - ξύν C0. - σύν vulg. - ναρκίσσω θ. - αὰ οπι. C0. — ³ κλυσμός καθαρτήριος DJ. - δλονθοι χειμέριοι θ. - καέντες C0. - κατεγγόμενοι (sic) pro βρ. C (θ, τεγγόμενοι). - ἀποχύσαντα τὸ Ūδ. ἐλαιον vulg. - ἀποχέαι δὲ τὸ ὕδ. κὰὶ ἐλ. C0. - Lobeck, Phryn. Ecl., p. 725, condamne l'aoriste ἀποχύσαντα. - συνμίζαι θ. - κλύειν pro κλύζειν FHIK. - μετακλ. δὲ σ., sine καὶ, C0. - κκκίδι C (D, al. manu). - κικιδιν (sic) θ. - ἐψῆν D. — ⁴ τῶ pro χρ. σὺν C0. - δὲ τούτοισι (τούτ. οπι. C0) τοῖσι τulg. - Λυιο μυρσ. addit ξὺν C. - καὶ οπι. C0. - ρῶ C. - μυρσοδεψικὴ θ. — ² καὶ C0. - καὶ οπι. vulg. - σχινου DFHIKθ, Cordæus, Foes in not., Lind. - σχούνου

de l'huile de narcisse, et injecter tiède. Autre : deux concombres sauvages, faire macérer dans quatre cotyles d'un mélange cuit de vin et de lait, en passer une cotyle, y mêler de l'huile de narcisse et injecter, Autre injection, pour la bile et le phlegme: le dedans d'une courge, un palme, faire bouillir dans quatre cotiles d'eau potable, mêler du miel et de l'huile de lis, et injecter. Autre, purgeant la pituite et la bile: grains de Cnide soixante, mêler miel et huile de lis, injecter avec l'eatl. Autre : cnestron (daphne oleoides), faire bouillir dans cinq cotyles d'eau potable, décanter deux cotyles, mêler miel, huile de lis et huile de narcisse, injecter. Injections purgatives : figues non mûres d'hiver, grillées et macérées dans l'eau, décanter l'eau, mêler de l'huile, et injecter, puis faire une contre-injection avec l'écorce sèche de grenade, la noix de galle, la sciure de lotus, tout cela bouilli dans du vin noir. Autre : lie calcinée, s'en servir avec de l'eau; contre-injection avec les feuilles de myrte et le sumac de corroyeur, le tout bouilli dans du vin noir odorant; la contreinjection peut aussi se faire avec les feuilles de lentisque, l'hypéricon, la sauge, le tout bouilli avec du vin noir odorant; ou avec l'eau de chou, dans laquelle on fera bouillir de la mercuriale et un peu de nitre rouge. Autre : élatérion, une potion. avec huile de narcisse ou de lis, et injecter tiède. Si la semme est bilieuse, prendre deux courges, les faire macérer dans quatre cotyles de lait d'anesse cuit, passer, injecter, après y avoir mêlé de l'huile de narcisse ou de lis. Autre, à la courge : le dedans d'une courge un palme, faire bouillir dans quatre cotyles d'eau potable, ajouter miel et huile de lis; cette injection est bonne

vulg. – έψησαι ἐν οίνω Cθ. – λινοζῶστιν vulg. – λινόζωστιν ·D. – λίνου pro νίτρου J. – λίτρου θ. — ° ἢ ἐλ. Cordæus, Foes in not. – πόσι θ. – πόσιν CD. – ξὲν C, Lind. – σὲν vulg. – ἀνηθίνω pro ἢ ἀνθ. C. – χλιαρῶ θ. – χλιηρῶ CHI. – χλιηρῶς vulg. — ° δὲ om. θ. – πολοχυντίδας DFGHIK, Aid., Frob., Cordæus, Lind. – δνίω Cθ. – τέρσεσι (sic) θ. – καὶ om. Cθ. – ἀποδρέξαντα (ἀπηθήσαντα C; ὰφηθήσαντα θ) κλ. vulg. – ξυμμ. (συνμ. θ) τε (δὲ pro τε Cθ) ἔλ. vulg. – ἢ ἀνθ. om. J. — 10 της θ. – τῆς om. vulg. – ἐντεριόνης H. – παλαστὴν θ. – ό κλ. om. Cθ. – συμφ. θ.

¹ Κλύσμα έλχου φλέγμα · χόχχον τρίδειν καὶ τοῦ μανδραγόρου ξὸν δόατι.

- 81. Κάθαρσις παμπολλη τε καὶ παντοίη όπὸ τούτου γίνεται: σχορόδου μώλυζαν, νίτρον, σύκου τὸ ένδον τὸ πῖον, ἴσον τρίψας λεῖα, δχόσον χιχίδα ποιέειν τὸ μέγεθος, και προστιθέναι. Η χυμίνου ³φύλλα εν οίνω τρίψας, εν ειρίω πρόσθες. ³Η ³γῆς λευκῆς όσον πόσεν. *Η * λευχήν δίζαν τρίδειν λείην, καὶ μέλι ἐπιγέας καὶ ἀναζέσας, βάλανόν τε ποιήσας, προστίθει. *Η όπον σιλφίου εμετά σύχων μαλάσσειν, καὶ βάλανον ποιέειν άγαθὸν δὲ καὶ σικύης σπέρμα τρίδειν όμοίως. *Η εχολήν ταύρου καὶ νίτρον ερυθρόν 7 καὶ νέτωπον εκαὶ χυχλάμινον, τούτων όσον χιχίδα, της δε χυχλαμίνου πλέονα μοϊραν, μέλιτι ξυμμίζασα, ή θεραπευομένη προστιθέσθω. 9 Προσθετόν * χυχλαμίνου την χεφαλήν χαθαίρειν ύδατι, τρίψαι, χαὶ ές άγνην άναφορύξαντα προστιθέναι. *Η σμύρναν, άλας, χύμινον, χολήν ταύρου 10 ξύν μέλιτι διιοίως. ⁴Η κόκκους ¹¹ ἐκλέψαντα δσον τρεῖς ἐνδικοῦ φαριλάκου, τοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ καλέεται πέπερι, και τοῦ στρογγύλου, τρία ταυτα λεία τρίδειν, και οίνω παλαιώ χλιηρώ διείς, βαλάνιον περί πτερον δρνιθος τιθέναι, καὶ ὧδε προσάγειν. *Η 12 τιθυμάλλου δπον μέλιτι αναθεύσας, ή σχίλλης ρίζην όσον έξαθάχτυλον ελίξας δύο δακτύλους εν εξρίω, πρόσθες. *Η αυτήν την # σκίλλαν άνευ ρίζης τρίδειν, καὶ ωσαύτως έλίσσειν εἰρίω, εἶτα προστιθέναι.
- 82. Κλυσμός, ¹⁴ ήν φλεγματώδης γυνή ή · ελλεδόρου δύο πόσιας
- 1 Φλέγμα άγει sine αλύσμα Co. τρίδειν om. o. καί CFHIJ. καί om. vulg. - κάθαρσις γάρ (γάρ om. Ce) vulg. - πολλή θ. - παμπόλη Η. - πάντοιος θ. - μόλυζαν Jθ. - In marg. μόλυζα σχόροδον τὸ ἀπλῆν τὴν χεραλὴν ἔχον G. -λίτρου θ. - πεῖον θ. - λία θ. - ὅσον <math>Jθ. - χηχίδα C. - χιχίδος <math>J. - ποιῆσαι J.— ² ἐν οἶνω φύλλα Cθ. – ἐν εἰρ. Cθ. – ἐν om. vulg. — ³ τῆς pro γῆς θ. — *Gal. Gl. : λευκή φίζα, ή τοῦ δρακοντίου. - λίην θ. - καὶ οπ. θ. - μέλιτι DKQ. - καὶ om. Co. - βάλανον ποιέοντα C. - τε ποιήσας om. o. - προστιθέναι Co. τίθει DFGHIJK, Ald. — 5 σύχω sine μετά θ. – σιχύης om. C. — 6 χολή vulg. - χολήν CFGHIJK, Ald., Cordæus. - λίτρον θ. - 7 καὶ om. Co. - 8 καὶ θ, Lind. - και om. vulg. - κηκίδα Co. - του pro της 0. - πλείονα vulg. - πλέονα θ. - μοίραν FHIK. - συμμ. θ. - ή θεραπ. om. Cθ. - προστιθέναι C. - προσθείναι θ. — ⁸πρόσθετον · χυχλ. ό την χεφαλήν καθαίρει θ. - τρύψαι D. - ές C. είς vulg. - προστίθεσθαι θ. -- 19 σύν θ. -- 11 έκλέψαν (έκλ. om. K) vulg. ἐκλέψας Cordæus, Lind. - ἐκλέψαντα CDFGHIJO, Ald. - ὅσους J. - τρὶς 0. μηδικού C (D, al. manu Ινδικού) FGHJK, Ald. - μηλικού θ. - τούτων pro τοῦ τῶν θ. - τοῦ τῶν ὀφθ. om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - ταῦτα δὲ (δὲ om. Cθ) λεῖα (λία θ) vulg. – καὶ om. C. – ἐν pro καὶ θ. – χλιηρῷ om. θ. – κεριπτε-

pour le phlegme et la bile. Injection attirant le phlegme : grain de Cnide, baie de mandragore, broyer avec de l'eau.

- 81. (Formules de pessaires mondificatifs.) Pessaire qui procure une purgation abondante et de toute nature : gousse d'ail, nitre, la partie intérieure et grasse de la figue, de chaque partie égale, broyer, faire de la grosseur d'une noix de galle, et appliquer. Autre : feuilles de cumin, piler dans du vin, appliquer dans de la laine. Autre : terre blanche, la valeur d'une potion. Autre : la blanche racine (celle du dracontion, dracunculus polyphyllus), bien broyer, ajouter du miel, faire bouillir, former un gland et appliquer. Autre : suc de silphion, pétrir avec des figues, et faire un gland; il est bon aussi de piler semblablement la graine de courge. Autre : bile de taureau. nitre rouge, nétopon, cyclamen, prendre de chaque gros comme une noix de galle, sauf le cyclamen, dont on prendra davantage, mêler à du miel; la femme en traitement appliquera cela. Pessaire : tête de cyclamen, la laver avec de l'eau, pétrir avec du duvet, et appliquer. Autre : myrrhe, sel, cumin, bile de taureau, avec du miel, semblablement. Autre (de la Nat. de la F., § 32, p. 365): trois grains décortiqués, médicament indien, qui est pour les yeux et qui s'appelle poivre, le grain rond, bien piler ces trois choses, humecter avec du vin vieux tiède, en faire un gland autour d'une plume, et l'introduire ainsi. Antre : suc de tithymalle, avec du miel. Autre : racine de scille, un morceau de six doigts, en enrouler deux doigts dans la laine, et appliquer. Autre : la scille même sans la racine, piler, rouler semblablement dans de la laine, puis appliquer.
 - 82. (Formules d'injections mondificatives.) Injection si la

- ἐν οἴνω διιέναι γλυκεῖ, ὅσον δύο κοτύλας, καὶ κλύζειν μίσγοντα.

 ¹ ^{*}Ην καθάρσιος δέηται, πράσα δεῖ έψειν, ² ἢ ἀκτῆς καρπὸν, ἢ ἀν-νησον, λιδανωτὸν, σμύρναν, οἶνον, ταῦτα πάντα τρίδειν, καὶ τῷ χυλῷ τουτέων κλύζειν. ^{*}Η κράμδην έψήσας ³ ἐν ὕδατι, ἐν τῷ χυλῷ ταύτης ἔψει τὴν λινόζωστιν, καὶ σμικρὸν ἀποχέας ἀπόκλυζε. ^{*}Η κνήστρου πόσιν ἐν μέλιτι διεὶς ἐνιέναι.
- φλεγιατώδεα ἢ, κνήστρου δσον πόσιν διιέναι ξὺν μελικρήτου κοφλεγιατώδεα ἢ, ψάιμον ἐς τὸν ἢλιον ὑποδάλλειν λεπτήν, ξηρήν, καὶ ὅταν τὰ καταμήνια εζη, τοῦ αζιατος ἐπιχέαι, καὶ ἔἦν ξηρανθῆφλεγιατώδεα ἢ ψάιμον ἐς τὸν ἢλιον ὑποδάλλειν λεπτήν, ξηρήν, τὸς ἡ μέν Χολώδεα ἢ, ἐπὶ τῆ ψάιμω ξηραινόμενον τὸ αζιασ φλεγιατώδεα ἢ. ὑπος αξιατος ἐπιχέαι ὁρῶνται ελν οὖν τύλη, καὶ κλύσαι.
- 84. Καθαρτικόν μαλθακόν ⁷ δόωρ άγει καὶ δέρματα καὶ ἐχῶρα δφαιμον, καὶ καταμήνια κατασπὰ, ἢν μὴ πουλυχρόνια ἢ, καὶ ὑστερῶν στόμα μαλθάσσει ' μύρον ναρκίσσινον καὶ κύμινον δ ἐσθίεται, σμύρναν τε καὶ λιδανωτὸν, ἀψίνθιον, κύπριον άλας, ῥόδινον άλειφα, τούτων τὸ ἴσον τῶν άλλων ἐκάστου, τοῦ δὲ ναρκισσίνου τέσσαρας μερίδας, ἐπικτένιον ὡμοῦ λίνου ξυμμίξας, πάντα τρῖψον * καὶ ποίησον βάλανον, περὶ πτερῷ ῥάκος λεπτὸν περιθεὶς, καταδῆσαι, καὶ ἔῆν τὴν ἡμέρην ' λουσαμένη δὲ καὶ ἀφαιρευμένη διανιζέσθω τῷ δλην τὴν ἡμέρην ' λουσαμένη δὲ καὶ ἀφαιρευμένη διανιζέσθω τῷ

^{1 &}quot;Ην δε καθάρσιος δέη θ. - κάθαρσις δε ή C. - δεί om. Co. - 2 και pro 3 θ. - άνισον CDHJ. - άνησον Κ. - λιδανωτόν τε DFGHK. - πάντα ταῦτα C. τρίδειν, τῶ χ. τούτων κλύζε θ. — 3 ἐν τῶ űδ. θ. – ἐψὲ θ. – λινόζωστιν \mathbf{D} . – λινοζῶστιν Vulg. - λίνου σπέρμα, νίτρον ἀποχέας, κλύζε pro σμικρόν ἀπ. ἀπ. Lind. - κλύζε Co. - 4 καταμήνια J. - φλεγμ. ή (ή om. C; είη θ) ή (ή om. 6) ψ. vulg. - έ; om. θ. -- ε η θ. - ετη θ. - επιχέαι του αίμ. Cb - εφν vulg. - εην C. - χολώδη; θ. - ξηραινόμενα D. - φλεγματώδη C. - φλεγματώδη; θ. - δρώνται οπ. $C\theta.$ — 6 ην δὲ φύσει φλεγματώδης η $\theta.$ – ϕ λεγματώδης CDJ. – θ σον θ ον θ ος θ ον θ ος . -διιέναι (διεΐναι θ) καὶ (καὶ om. CHθ) σὺν (ξὺν C, Lind.) μελ. κοτ. (addit καὶ θ) κλύσαι vulg. — ⁷ δ καὶ ΰὸωρ Lind. - φλέγματα pro δέρματα C. - κατασπά om. θ. - ήν καὶ (καὶ om. CDFHIKθ) μή πολ. (πουλ. CH; πολυχρόνιον J) vulg. - ὑστέρων vulg. - ὑστερῶν Hl. - ὑστ. om. Cô. - καὶ σμύρναν, λιδανωτόν C. - τε καὶ om. θ. - άψ. κύπριον (κύπερον pro x. L, Foes in not., Lind.) (addit άλας θ) ρόδινον άλειφα (άλειφα D; άλιφα θ; άλ. om. C) άλφιτα (ἄλφ. om. θ) τούτων vulg. - τὸ om. θ. - τῶν ἄλλων om. θ. - ναρκίσσου I. μοίρας CO. - ώμολίνου CDFGHIJK, Ald. - ώμόλινου θ. - συμμ. HJθ. - τρίψαι

femme est pituiteuse : ellébore, deux potions, délayer dans deux cotyles de vin doux, mêler et injecter. Si la femme a besoin de mondification, faire cuire des poireaux, ou baies de sureau, ou anis, encens, myrrhe, vin, broyer le tout ensemble, et injecter cette décoction. Autre : faire cuire du chou dans de l'eau, puis, dans cette décoction, faire cuire de la mercuriale, en décanter un peu, et injecter. Autre : cnestron une potion, humecter avec du miel et injecter.

- 83. (Moyen de reconnaître si les règles sont pituiteuses ou bilieuses; répétition du § 22. Formule d'injection pour les règles pituiteuses.) Il faut considérer si les règles sont bilieuses ou pituiteuses: prendre du sable fin, sec, le jeter au soleil, et, quand les règles vont, verser du sang dessus, et l'y laisser sécher; si les règles sont bilieuses, le sang séché sur le sable devient jaune; si elles sont pituiteuses, on y voit comme de la pituite; dans le cas donc où elles sont pituiteuses, cnestron une potion, délayer avec une cotyle d'hydromel et injecter.
- 84. (Formules de pessaires purgatifs de l'utérus. On y remarquera le pessaire aux cantharides et la strangurie qu'il cause.) Pessaire purgatif émollient, qui amène de l'eau, des peaux et une humeur sanguinolente, attire les règles si la suppression n'en est pas ancienne, et assouplit l'orifice utérin: huile de narcisse, cumin de table, myrrhe, encens, absinthe, sel de Chypre, huile de rose, de chaque partie égale, sauf l'huile de narcisse dont il y aura quatre parts, mêler de l'étoupe de lin écru, piler le tout ensemble, faire un gland, enrouler un chiffon fin autour d'une plume, attacher, tremper dans du parfum blanc d'Égypte, appliquer et laisser pendant un jour entier; ayant pris un bain et ôté le pessaire, la femme se lavera avec de l'eau parfumée. Autre: purgatif,

Cô. — * καὶ om. Cô. — ποιῆσαι δὲ Cô. – βαλάνιον C. – περιπτερῶ I. – περιπτερῶ (sic: θ . – εἰς J. – ἄλιφα θ . – ἄλειφα D. — * καὶ om. DFGHIJK. – προσθεΐναι θ . – ἐὰν vulg. – ἐῆν C. – τὴν $\hat{\eta}$ μ. δλην DFHIJK. – δλην om. Cô. – ἀφαιρουμένη vulg. – ἀφαιρεομένη θ . – ἀφαιρευμένη C.

ύδατι τῶ εὐώδει. 1 Eτερον καθαρτικόν, ύδωρ άγει καὶ δέρματα καὶ μύξας καὶ ἐγῶρα δραιμον : σιμύρναν, άλας, κύμινον, χολήν ταύρου. ταύτα ξυμμίξας και μέλιτι φυρήσας και ές βάκος * ένθεις προσθείναι. ημέρην δε δλην εντίθεσθαι, είτα λουσαμένη και αφελομένη διανιζέσθου υδατι τω εὐώδει. * Άλλο · άλες, κύμινον, γολήν ταύρου μέλιτι άναεφυρέειν, και προστίθεσθαι, λουσαμένην, αφαιρεσμένην, τῷ εὐώδει υθατι διανίζεσθαι. * Η σίλφιον σύκω μίξαι και προστίθεσθαι, είτα διανίψαι μύρω ροδίνω. 5 4Η χόκχους εκλέψεντα έψεξν, καὶ βάλενον ποιέειν, ἐπὴν δ' ἀφέληται, προστιθέσθω βόδινον. Μ σκόροδον εκαὶ νίτρον έρυθρον 7 και σύκον, τούτων έκάστου ίσον μίζας μέλιτι, δούναι προστίθεσθαι, κάπειδαν αφέληται, έλαφου στέαρ προστίθεσθαι, τήξας εν οίνω. ⁴Η ⁸ πεπέρεος κόκκους πέντε ξύν έλατηρίω όλίγω μίξας . παραστάζειν δε γυναικός γάλα εν εξρίω, ες μύρον αποδάψασει. προστίθεσθαι δὲ ἀφελομένην ώσαύτως. *Η ο σύχου τὸ πιότατον ξὸν έλατηρίου πόσει και νίτρου έρυθροῦ, τὸ ίσον και μέλιτος ίσον, ώσεν τως. ¹Η χολήν ταύρου 10 καὶ νίτρον έρυθρον, νέτωπον, κικλαμίνου όσον χιχίδα εν μέλιτι. ⁴Η χολήν ταύρου, ες αίγύπτιον έλαιου 4 βάψασα προστιθέσθω, καὶ ἀφελομένη, βοδίνω. Ή σικύης 12 τῆς μεκρῆς την έντεριώνην το σπέρμα έξελών ξύν γάλακτι γυναικός κουροτρόφου. καί σμύρναν άκρητον καί μέλι όλίγον καί μύρον αἰγύπτιον, τρίδεεν. καὶ προστιθέναι. *Η τὴν 18 ἐντεριώνην τῆς σικύης αὐῆναι, κόψαι δὲ άνευ του σπέρματος και μέλι εμβαλείν, και αναζέσαι, και βάλανον ποιέειν εύμήκεα, καὶ βάπτειν ἐς ἔλαιον λευκόν. Ή την ἐγρίην κο-

[&]quot;Έτ. οπ. C0. – [δ] ὕδωρ Lind. – συμμ. vulg. – ξυμμ. CDH. – συνμίξαι θ. – καὶ οπ. C0. – μέλιτι δὲ ἀναφυρῆσαι θ. – φυρῆσαι C. — ² ἐνθεῖναι C0. – προσθ. οπ. C0. – δ΄ C. – δλην οπ. C. – εἶτα οπ. C. – λουσ. δὲ καὶ C0. – ἀφαιρευμένη C. – ἀφαιρεομένη θ. – ὕδατι οπ. C. — ³ ἄλλο οπ. θ. – Απε άλ. addunt ἢ C0. – ἄλας JK0. – ἀναποιέειν θ. – λουσαμένην ἀφαιρεομένην (ἀφελουμένην sic θ) (addit δὲ θ) τῶ εὐώδει ὕδατι διανίζεσθαι C0. – λουσαμένην.... διανίζεσθαι οπ. vulg. — ⁴ καὶ (ἢ pro καὶ θ) σίλ vulg. – τῷ (τῷ οπ. θ) σ. vulg. — - ἢ κ. ἐκλέψαντα, ποσί (πόσιν Lind.) τε (τε οπ. C) τρίψαντα (addit ἐψεῖν C) καὶ βάλανον ποιέειν. Ἦ (καὶ pro ἢ J) vulg. – ἢ κ. ἐκλέψαντα ἐψεῖν καὶ βάλονον ποιέειν, ἐπὴν δ' ἀφέληται, προστιθέσθω βόδινον. Ἡ θ. — ε καὶ οπ. C0. – λίτρον θ. — ² καὶ οπ. C0. – Post προστ. addit τὴν ἡμέρην θ. – καὶ ἐπειδὰν C0. — ε πεπέρεως vulg. – πεπέρεος D. – πεπέριος θ. – σὺν vulg. – ξὺν C, Lind. – μίξαι θ. – μῖξαι οπ. vulg. – ἢ πέπερον pro ἐς μύρον G. – ἀποδάψασα CDF G HIJKθ, Ald. – ἀποδάψας vulg. – ποστιθέναι δὲ καὶ ἀφελεῖν vulg. – προστιθέναι (προστίθεσθαι θ) δὲ ἀφελομένην C (θ, ἀφελομένη). — ε συν (sic) θ. – πεω

amenant de l'eau, des peaux, des mucosités et un ichor sanguinolent: myrrhe, sel, cumin, bile de taureau, mélanger le tout, pétrir avec du miel, mettre dans un chisson, et appliquer; on laissera pendant un jour entier; puis, s'étant baignée et ayant ôté le pessaire, la femme se lavera avec une eau parfumée. Autre : sel; cumin, bile de taureau, pétrir avec du miel, et appliquer; la semme se baignera, ôtera le pessaire, et se lavera avec l'eau parfumée. Autre : silphion, mêler avec des figues, appliquer; puis laver avec de l'huile de rose. Autre : grains de Cnide décortiqués, faire cuire, former un gland; et, après l'avoir ôté, appliquer de l'huile de rose. Autre : ail, nitre rouge, figue, de chaque partie égale, mêler avec du miel, appliquer; et, après avoir ôté le pessaire, appliquer de la graisse de cerf fondue dans du vin. Autre : cinq grains de poivre, mêler avec un peu d'élatérion, verser du lait de femme dans de la laine, tremper dans un parfum; après avoir ôté ce pessaire, la femme fera la même application que précédemment. Autre: la partie la plus grasse de la figue, une potion d'élatérion, autant de nitre rouge, autant de miel, faire de même. Autre: bile de taureau, nitre rouge, nétopon, cyclamen gros comme une noix de galle, dans du miel. Autre : bile de taureau, faire un pessaire, tremper dans du parfum égyptien, appliquer; après l'avoir ôté, la femme appliquera de l'huile de rose. Autre : le dedans de la courge longue, ôter les graines, mettre du lait de femme allaitant un garçon, myrrhe pure, un peu de miel, du parfum égyptien, piler, appliquer. Autre : le dedans d'une courge, sécher, ôter la graine, broyer, jeter du miel, faire bouillir, former un gland allongé, tremper dans du parfum blanc. Autre: le concombre sauvage

τάτον CFGH, Ald., Frob., Cordæus. – σύν Dθ. – λίτρου θ. — 10 καὶ οm. Cθ. – λίτρου θ. – καὶ νέτ. θ. – χυκλάμινον ίσον ώσαύτως (ώσ. om. CD, F restit. al. manu, IJK) κικίδα (κηκίδα C) vulg. – χυκλάμινον ίσον, όσον κηκίδα Lind. – χυκλαμίνου όσον κηκίδα θ. — 11 βάψας προστίθεσθαι θ. — 12 τῆς om. K. — τὴν om. θ. – ἐντεριόνην DH. – σύν vulg. – ξύν CD, Lind. — 13 ἐντεριόνην DH. – τῆς CDFHI9. – ἐμδαλεῖν καὶ om. Cθ. – εἰς J. — 14 τὴν κολ. τὴν ἀγρίην θ. – κολοκύνθην C.

λοχύντην ώσαύτως: 1 καὶ έλατηρίου τρεῖς πόσιας έν σταιτὶ τρίβειν. χαὶ βάλανον ποιέειν. 3 Άλλο διιοίως κόχχους έχλέψας, τρίψον δσον πόσιν, έψησαι, και μέλι περιζέαι, και προσθέσθαι, ή δόδινον άλειφα καὶ προσθέσθω · όσαι δὲ βάλανον προστίθενται, έμπήξαντα γρή τὸ πτερον ές την βάλανον, έπειτα βάκος περιθείναι λεπτον έν είρίω, βάψασα ες άλειφα αιγύπτιον προστίθεσθαι · άγει δε μάλιστα, *χαί δέρματα άταιρούνται. Προσθετά καθαρτικά ίσχυρά, ύδωρ άγειν δυνάμενα καὶ μύξας-καὶ δέρματα μᾶλλον τῶν πρόσθεν: τοῦ πεπέρεος χόχχους τέσσαρας των μεγίστων, ή δέχα των μιχρών, έλατηρίου πόσει ζυμμίζας, τρίδε λεία, παραστάζων γυναικός γάλα, καὶ μέλι δλίγον, εναφυρήσας τούτο, ές είριον μαλθακόν καθαρόν περί πτερόν περιελίξας ράχεα, και καταλαδών 6 προστιθέναι, ές λευκόν άλειφα αιγύπτιον βάπτων · προσχείσθω δὲ ἡμερην, καὶ ἐπειδὰν ἀφέληται, προστιθέσθω τὸ στέαρ τοῦ ἐλάφου. ΤΠροσθετὰ καθαρτικά, ἢν μὴ ποτὰ καθαίρη. λινόζωστιν τρίψας καὶ σμύρναν, προστιθέναι. 8 Προσθετά δμοίως χαθαρτικά, γορία δυνάμενα έχδαλείν, καὶ καταμήνια κατασπζίν, καὶ έμβρυον απόπληχτον δπεξαγαγείν · χανθαρίδας πέντε αποτίλας χαί τά πτερά και τά σκέλεα και την κεφαλην, είτα τρίδολον παραθαλάσσιον κόψας ⁹ τῆσι δίζησι καὶ τοῖσι φύλλοισι καὶ τὸ χλωρὸν τὸ ἔξω, τρίψας ίσον δγχον καὶ σελίνου σπέρματος καὶ σηπίης ώὰ πεντεκαίδεχα εν οίνω γλυκεί κεκρημένω, και εν ύδατι θερμώ καθιννύσθω, καί μελίχρητον ύδαρες πινέτω και οίνον γλυκύν και 10 του τετριμμένου

' Kal om. Co. - ή pro καί Foes in not., Lind. - τρίς 6. - στέατι Co. --² ἄλλος sine όμ. J. – καθαρτικόν ὕδωρ ἄγει καὶ μύξας καὶ δέρματα pro άλ. όμ. C0. – $\dot{\epsilon}$ xλέψας τρεῖς (τρίψον pro τρεῖς θ), ὅσον vulg. – ποσὶ λίον pro πόσιν θ. - έψήσας (έψησαι Cb), καὶ (καὶ om. D) vulg. - προσθέσθω pro προσθέσθαι Cb. - είτα pro η Foes in not. - άλιφα (bis) θ. - άλειφαρ (bis) D. - και προσθέσθω θ . – καὶ πρ. om. vulg. — 3 βαλάνω C. – χρή πρότερον (τὸ πτερὸν pro πρ. θ) ές vulg. - βάψασαν J. - ές θ. - ές om. vulg. - 4 καί om. Cθ. - άφερεόμενα θ. - άφαιρούμενα DFGHIJK, Ald. - αίρεόμενα C. - * πρόσθετα θ. - άγει sine θυνάμενα C0. - καὶ δέρματα καὶ μύξας καὶ αίματώδεα θ. - αίματώδεα pro δέρματα C. - καὶ αἰματώδεα δυνάμενα Vatic. Codd. ap. Foes in not. - τοῦ om. C. - πεπέρεως FGHIJ, Ald., Cordæus, Lind. - πεπέριος C. - τέσσαρας xόxxους C. - h (hv δε pro h C) xal των μικρών, el (el om. C) δέοι, έλ. vulg. - η δέχα τῶν μιχρῶν, ἐλ. θ. - ποσὶ θ. - πόσιν C. - συμμ. vulg. - ξυμμ. CDHJK. - λία θ. - είς J. - είρίω Ald., Frob. - περιπτερόν FHIJ. - περίπτερον Co. -6 προστιθέναι σελευχον (sic) θ. - άλεισαρ D. - βάρων G. -- ' άλλο προσθετόν pro πρ. χ. J. - προσθετόν χαθαρτικόν DIK. - προ.... προστιθέναι ponitur ante πάσης p. 201, l. 4, C0.-τὰ ποτὰ CDHIJK0.-λινοζώστιν vulg.-λινόζωστιν D.

semblablement. Autre : élatérion, trois potions, piler dans de la graisse et faire un gland. Autre : grains de Cnide décortiqués, en piler une potion, faire cuire, verser du miel, et appliquer, ou de l'huile de rose et appliquer; toutes les fois qu'on applique un pessaire, il faut ficher la plume dedans, puis l'enrouler dans de la laine et dans un chisson fin, tremper dans du parfum égyptien et appliquer; celui-ci est trèsemménagogue et enlève les peaux. Pessaires purgatifs énergiques, capables d'attirer de l'eau, des mucosités et des peaux plus que les précédents : grains de poivre, quatre des gros, ou dix des petits, élatérion une potion, mêler, bien broyer en versant du lait de femme, ajouter un peu de miel, pétrir, enrouler avec des chifsons dans de la laine propre et molle autour d'une plume, et appliquer après avoir trempé dans le parfum blanc égyptien; ce pessaire restera en place pendant le jour, et, après l'avoir ôté, la femme appliquera la graisse de cerf. Pessaires purgatifs, si les breuvages ne purgent pas la matrice: mercuriale, myrrhe, broyer, appliquer. Pessaires semblablement purgatifs, pouvant expulser le chorion, amener les règles et faire sortir l'embryon apoplectique : cinq cantharides, ôter les ailes, les pattes et la tête, piler du tribulus marin avec les racines, les seuilles et la partie verte extérieure, avec même volume de graine d'ache et quinze œuss de sèche dans du vin doux coupé d'eau; la femme prendra un bain de siège tiède, boira de l'hydromel aqueux et du vin doux et prendra dans du vin doux une dose de cette préparation pilée

⁻ προστιθέναι οπ. θ. — * πρόσθετον χαθαρτικόν χόρια (λοχεια sic θ) ἐκδαλλει (addit καὶ θ) καταμήνια κατασπά καὶ ἔμδρυον ἔξαγει ἀπόπληκτον Cθ. - προστεθὸν ὁμοίως καθαρτικόν χ. δυνάμενον Κ. - ἔτερον μᾶλλον τῶν ἄλλων pro προσθετὰ.... ὑπεξαγαγείν J. - προσθετὰ.... γλυκύν p. 201, l. 4, om. D (Q', in marg. ascribitur λείπει ἐν τῶ ἐτέρω). - χωρία H. - καὶ κατ. κατασπάν om. G. - ἐκδαλεῖν pro κατασπάν F. - κατασπάσαι Hl. - ἀπόπλητον (sic) G. ἀποτείλας FGHIK, Ald., Frob., Cordæus. — * σὺν τῆ ρίζη θ. - σιπίης FGI, Ald. - ἐν om. θ - κεκρημένα Ald. - Post κεκρ. addit [διδόναι] Lind. - καθιγύσθω vulg. - καθινύσθω CFGHIJ. - καθινύσθω Κ. - καθινύσθα θ. - λιια στο om. θ. - αιγίναιον C. - αίγειον θ. - πίνειν γλυκεῖ Cθ. - σταρίδα θ, - Αριε ἐψ. addit δσον G.

δσον στατήρα αξγιναΐον εν οξιφ γλικεί πίνεω. Επήν δε δδύνη έχη, λευκοδς ερεδίνθους και άσταφίδας εφήσας εν ϋδατι ¹και φύξας, διδόναι πιείν · δταν ή στραγγουρίη έχη, εν ϋδατι χλιερῷ καθήσθω, και σίνον πινένω γλυκύν. ² Πάσης νούσου, δυνάμενον και άναστομώσαι χοῦ καθίραι · σμύρων δλίγην και έλελισφακον και άννησον τρίψας χοῦ.

25. *Κωθαρτικὸν δυνάμεναν άτοκον καθῆραι, ἢν τὸ στόμα τῆς μήτρης ὀρθῶς ἔχη τυριῆν βολδιτον ἔηρὸν κόψας καὶ διασήσας τέσσαρας χοίνικας, ὅξους ὁὲ κοτώλας δέκα, καὶ οῦρου βοείου ἔτερον τοσοῦταν, καὶ θαλάσσης κοτύλας εἶκοσι, πυριῆν ὁὲ ἡ βληχρῆσι πουλὰν χρόνου, εἶτα λουσαμένη φάκιον πιοῦσα καὶ μέλι καὶ ὅξος ξυμμέξασα ἐμεσάτω, καὶ ἡοφέειν ἀλευρον ὁοῦναι, καὶ ἐπιπιεῖν οἶνον εὐκόδεα παλαιὸν ἐξηθριασμένον, σίτου δὲ μὴ γευέσθω τῆ ἡμέρη ταὐτη, ὅτῆ δὲ δευτέρη κόκκον δοῦναι κατάποτον, τῆ δὲ τρίτη ὁ δοῦναι διουρητικὸν, ἀσταφίθας καὶ ἐρεδίνθων, χοίνικα δὲ σῶν ἀσταφίδων, γ καὶ ἐπιχέσι ὕδατος τρία ἡμέχοα, ἔπειτα ἀποχέας, πρὸς τὴν αἰθρίην θεῖναι, καὶ τῆ ὑστεραίη πίνειν, *καὶ τοῦσι προσθέτοισι χρέεσθαι.

86. ⁹ Καθαρθικόν καταμηνίων · τὸ βόλδιτον πλάσαι οἶον σκαείδα, φυρῆν δὲ ξυμμίσγων τῆς κυπαρίσσου τὰ πρίσματα, ξηραίνειν ⁴⁰δὲ ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἐς τοῦτο τὰ θυμιήματα ἐμδάλλειν.

¹ Kal om. C. - Ante δταν addit καὶ θ. - ή om. θ. - δὲ pro ή J. - χλιερῶ θ. γληρώ vulg. - καθίσθω CI. - γλυκύν πινέτω C8. - 2 Ante πάσης addit έτερον J.- προσθετόν πάσαν νόσον pro π. ν. J.- πάσης... σμύρναν om. fl.νόσου vulg. - νούσου C, Cordæus, Lind. - δυναμένης J. - δυν. om. C. - καθάραι D. - όπτην pro όλίγην θ. - άνισον CDHJ. - άνησον Κ. - χρώ om. Cθ. -3 καθαρτήριον Q'. - καθαρτήριον άτοκον δυνάμενον καθάραι D (J, καθήραι). -δυνάμ. om. Co. - τῆς μ. om. Co. - μη δρθώς Calvus, Cornar. - βολιτον (sic) θ. - κόψαι Ald. - διασ. δσον τέσσερας θ. - οδρον βόειον Φ. - βοίου 4. θαλάστης άλμης (άλ. om. θ) κοτ. vulg. — ' βληχροίσι vulg. - βληχρήσι Co. - βληχρώς Foes in not. - πολύν Dθ. - όξος μεμιγμένον πιούσα (π. erasam al. manu H) (ξυμμίξασα pro μ. π. G,θ συνμίξασα) έμ. ταίχ. - έυφειν θ.ἐπιπίνειν Κ.-πάλαι J.-γεύεσθαι CO.-τῆ τοιαύτη ἡμέρη valg.-τῆ ἡμέρη ταύτη C. – την ημέρην ταύτην $\theta.$ — 5 τη δ. δὲ J. – δὲ οιμ. C. – καταποτόν C.- • δούναι om. Co. - διουρητικά K. - ἀσταφίδα θ. - καὶ om. K. - Post χαίνικας addunt ἀφ' ένὸς χοίνικος DFGIJK, Vatic. Codd. ap. Foes in not., Ald. -των ερεδίνθων, χοίνικα δὲ (δὲ om. Vatic. Codd.) τῶν ἀσταφίδων C (θ, τῆς ἀσταφίδος), Vatic. Codd. ap. Foes in not. - τῶν ἐ., χ. δὲ τ. ά. om. vulg.

du poids d'un statère d'Égine; quand de la douleur se fait sentir, faire cuire des pois chiches blancs et des raisins secs dans de l'eau, laisser refroidir et donner à boire; quand la strangurie survient, la femme prend un bain de siège tiède et boit du vin doux. Bon pour toute maladie; bon à ouvrir l'utérus et à le purger: un peu de myrrhe, sauge, anis, piler, s'en servir.

85. [Traitement pour mondifier, si le col utérin est bien, une femme stérile.) Moyen cathartique pouvant mondifier une femme stérile, si l'orifice utérin est bien : bouse de vache sèche, quatre chénices, piler et tamiser, vinaigre dix cotyles, urine de bœuf autant, eau de mer vingt cotyles, avec ce mélange faire une fumigation douce pendant beaucoup de temps, puis la femme prend un bain, avale de la bouillie de lentilles où elle a mis du miel et du vinaigre, et vomit; alors elle prendra un potage de farine et boira par-dessus du vin vieux odorant qui aura été exposé au serein de la nuit; mais, de ce jour-là, elle ne goûtera pas aux aliments solides; le lendemain, elle avalera le grain de Cnide, et le surlendemain on kui administrera le diurétique ainsi composé : raisins secs et pois chiches blancs, deux chénices de pois et une de raisins secs, eau un conge et demi (conge = 3 lines, 2), décanter, exposer au serein de la nuit, boire le lendemain, et employer les pessaires.

86. (Fumigation emménagogue.) Fumigation propre à faire venir les règles: bouse de vache, y mêler de la sciure de cyprès, pétrir et arranger en forme de conque, sécher au seleil, et là-dedans jeter les ingrédients fumigatoires.

⁻⁻ τ έπιχεαι δὲ sine καὶ Co. - τοῦ δόατος θ. - ἡμίχοα C. - ἡμιχόεα vulg. - παὶ δετευα Co. -- ε κατα (sic) pro καὶ θ. - χρῆσθαι θ. -- ε ἔγχυτον (ἔγχ. οπ. θ) καθ. κατυμηνίων (κατ. οπ. θ) vulg. - τὸ CDGHIJKθ. - τὸ οπ. vulg. - βόλιτον θ. -- βοδόλητον FGłK. - βούδλιτον DJ. - βούλδιτον CH. - βόδλιτον Ald. - δσον vulg. - οἰον θ, Foes in not. - φυρῆν (φυρᾶν θ) δὲ παὶ (καὶ οπ. CDFH)θ, Ald.) ξυμμέτγειν (ξυμμίσγων CDFHJK, Ald.; συνμίσγων θ) vulg. -- 10 δ' θ. - τὰ επα. θ. - θυμιάματα D.

- 87. ¹ Έγχυτον καθαρτικόν, ήν μή ζη τὰ καταμήνια ακάνθης λευκής ² τὰ φύλλα τρίψας καὶ έζηθήσας καὶ ἐπιχλιήνας ἐγχέειν.
- 88. *Κατάχριστον καθαρτικόν ώστε μήτρας ἐκκαθαίρειν · πράσου σπέρμα καὶ καρδάμου τρίψας, ἐν οἰνω τε διεὶς καὶ γάλακτι ἐφθῷ, διαχρίειν τὴν νειαίρην γαστέρα. *Κατάχριστον μαλθακτήριον, ὕδωρ δὶ ἀγει καὶ μύξας καὶ δέρματα, *καὶ λοχεῖα φέρει, καὶ οὐχ ἐλκοῖ σμύρνης ὡς ἀρίστης ήμισυ, καὶ ἀλὸς χόνδρον ὁμοίως, πίσσαν ἡδυν—τὴν φλάσας; μίζας τε λεῖα, ἔστω δὲ * τὸ τῆς σμύρνης τὸ ἡμισυ τοῦ ἀλὸς καὶ τῆς πίσσης, ἐμδαλεῖν δ' ἐς ῥάκος τῆς πεφλασμένης μέγε—θος ὅσον κικίδα μεγάλην · δύο δὲ ἔστω, ὡς τὸ μὲν ἡμέρης ἔχειν, τὸ ρέουσα διανιζέσθω ὕὸατι εὐώδει.
- 89. *Καθαρτικόν άτοκον καθήραι ήν το στόμα ορθώς έχη · ήν άτοκον θεραπεύης, βολδιτον αὖον ήλίου διασήσας όσον τέσσαρας χοίνικας άττικὰς, όξους δὲ κοτὐλας δέκα καὶ οροδίου χοίνικα *καὶ θαλάσσης κοτύλας είκοσι, πυριῆσαι ἀλέα πουλὺν χρόνον · ἔπειτα φακίον ποιῆσαι, καὶ μέλι καὶ όξος μῖξαι, ¹⁰ καὶ ἐμεέτω, καὶ ροφεέτω άλητον, καὶ ἐπιπινέτω οἶνον εὐώδεα · σίτου δὲ μὴ άπτέσθω ταύτη τῆ ἡμέρη · τῆ δ' ύστεραίη κόκκον δοῦναι κατάποτον · τῆ δὲ τρίτη διουρητικὸν, ἐὰν δὲ βούλη, λευκὴν σταφίδα καὶ ἐρεδίνθους
- 1 Είς δμοιον πάθος (άλλο pro είς δ. π. D; άλλο όμοίως pro είς δ. π. ΗΙΙΚ; έγχυτον καθαρτικόν pro είς δ. π. Co) vulg. - ην τὰ καταμήνια ίη vulg. - ην μή Ιη τὰ κατ. θ. — 2 τὰ om. θ. – ἐξηθίσας FG. – καὶ om. DFK. – ἐπιχληίνας F. - έγχεῖν θ. - 3 κατάχρηστον C. - καθαίρειν vulg. - έκκαθαίρειν Clo. - καλ om. C. - καρδάμου θ. - καρδαμώμου vulg. - τε om. Cθ. - και om. C. - νειέρην FHIK, Ald., Frob., Cordæus. - νιερᾶν θ. - νειαιρήν Lind. - 4 μαλθακτήpia sine κατ. Co. - δε om. CDo. - 5 και om. C. - λογία FJ. - φέρει om. O. ελκέοι (sic) C. - χόνδρος θ. - ήδύτην CFK. - ήδίστην Η. - ήδίτην (D, emend. al. manu) J. - φλάσας μή θλίψας λία θ, - μίξας.... πίσσης ponitur post μεγάλην, cum καὶ θλίψας pro μίξας τε, C. — ετὸ om. θ. - μυρσίνης pro σμ. Κ. - βάλλειν C. - δ' θ. -δ' om. vulg. - τε φλασμένης K. - Post πεφλ. addit πίσσης $C\theta$. πηκίδα Co. - δ' είναι pro δὲ ἔστω θ. - ώς om. Co. - ημέρας vulgt - ημέρης CDH9. — ⁷δ' C. - λούσθω C. - καὶ pro είτα Cθ. — * καθαρτήριον D. - καθαρτικόν.... έχη om. θ. - καθήραι.... έχη om. C. - Post έχη addunt των μητρέων DQ', (Lind., post στόμα.)-βολιτον θ. - βολδητον FG. - βούδλιτον CD. - βούλδιτον H. – βούλδητον IK. – αδ pro αδον FGJ. – λιου (sic) pro ήλίου θ. – Ante δι. addunt και Co. - διασείσας vulg. - διασήσας CD (F, al. manu σεί) HIJK. - * καί om. FGHIJK.- κλέην πολύχρονον θ.- μίξας D. - " καί om. D. - έμείτω θ. - ροφέειν C. - ρυφείν θ. - επιπιέτω J. - επιπίνειν Cθ - άπτεσθαι

- 87. (Infusion purgative de l'utérus. L'infusion se faisait aussi ailleurs que dans l'utérus. Voy. t. VII, p. 5, p. 162, et Livre Deuxième des Mal. § 47, p. 69. Il est probable que l'infusion différait de l'injection par plus de consistance.) Infusion utérine purgative, si les règles ne vont pas : épine blanche, les feuilles, piler, passer, faire tiédir, et introduire en infusion.
- 88. (Formules de liniments purgatifs de la matrice.) Liniment purgatif propre à mondifier la matrice : graine de poireau et de cardame (erucaria aleppica), piler, délayer avec du vin et du lait cuit, oindre le bas ventre. Liniment émollient, qui amène l'eau, les mucosités et les peaux, emporte les lochies et n'ulcère pas : demi-portion de myrrhe excellente, sel en grain autant, poix parfumée, écraser, mélanger (la myrrhe sera la moitié du sel et de la poix), jeter, dans un linge, gros comme une grosse noix de galle de cette poix ainsi préparée; on en aura deux, l'un pour le jour, l'autre pour la nuit, et il restera jusqu'à ce qu'il fonde; la femme prendra un bain chaud, puis, ôtant le pessaire, elle se lavera avec de l'eau parfumée.
- 89. (Différents moyens pour guérir la stérilité. Comp. avec le \$ 85.) Cathartique propre à mondifier une femme stérile, si l'orifice utérin est bien: dans le cas où vous traitez une femme stérile, faire sécher au soleil de la bouse de vache, en tamiser quatre chénices attiques, prendre vinaigre dix cotyles, farine d'ers une chénice, eau de mer vingt cotyles, et faire une fumigation abondante et prolongée, puis, ayant fait de la bouillie de lentille, où elle mélera du miel et du vinaigre, la femme vomira, prendra en potage de la farine, et par-dessus boira du vin odorant; pendant ce jour, elle ne touchera pas aux aliments solides; le lendemain elle avalera le grain de Cnide; le surlendemain elle prendra un diurétique, celui-ci, par exemple, si vous voulez: raisins secs blancs, pois chiches

Cô. - ήμέρα H. - ἐἀν δὲ β. λ. om. θ. - ἐἀν δὲ λευκὸν βούλη σταφίδα (C, ἀστ.)
DFGHIJ (K, βούλει), Ald. - ἀσταφίδα θ. - καὶ ἐπιχέας Cθ. - Post θδ. addit
λευκοῦ C. - ἡμιχόεα vulg. - ἡμίχοα (θ. - θῆναι C. - χιήσθω θ.

λευχούς δύο χοίνικας, επιχέας ύδατος τρία ήμέχου, ἀφελεῖν δὶ τὸ ήμεσυ, εἶτα ἐς τὴν αἰθρίην θεῖναι, καὶ τἢ ὅστεραίη πένειν ἐκ τούτου κατ' δλίγου, καὶ τοῖσι προσθέτοισι χρέεσθαι. Ἡν ¹ βούλη γυναῖκα κυῆσαι, καθῆραι αὐτὴν καὶ τὰς μήτρας, ἔπειτα δίδου ἀνοθον ἐσθίειν νήστει, καὶ οἶνον ἐπιπίνειν ἀκρητον, καὶ προστιθέναι νίτρον ἐρυθρὸν ² καὶ κύμινον καὶ βητίνην μελιτε δεύσαι, ἐν οδυαι ντροσθες · καὶ ὅταν τὸ ὕδωρ ³ ἀποβρυἢ, τοὰι μελανας πεσσούς προστιθέσθω καὶ ὅπον τὸ ἀνὸρὶ ξυνέστω. Ἡν ⁺ δὲ τὸ στόμα βοστι κῶτίκα ἔπονίζεσθαι · ἔρηκος δὲ ἀφοδον τρίδειν ἐν οὄνεν γλυκεῖ τὰ καταμήνια παύηται, χηναλώπεχος ἀφοδον ἐν ροδένω μύρω τρέδειν, καὶ τὸ αἰδοῖον γρίεσθαι, καὶ ξυνευναζέσθαι.

90. * Ην έλκεα ἢ δριμέα καὶ ἢν φλεγμαίνη, χρῶ τῷδε κλυσιεῦ . χηνὸς ἔλαιον καὶ ρητίνην μέσγε, καὶ διεὶς ὕδατι χλισρῷ κλύσαι. Ἡ χηνὸς ἔλαιον καὶ ρητίνην μέσγε, καὶ διεὶς ὕδατι χλισρῷ κλύσαι. Ἡ ἡῶα σμικρὴν καὶ σμύρνης καὶ μέλιτος ὁμοίως, ταῦτα διεῖναι ἐν εὖνῷ μέλανι εὐωδει, καὶ κλύζειν χλιαρῷ. Ἡν εξλιωθἢ ἢ φλυκταινῶν ἀνάπλεα ἢ ἐν τῆ καθάρσει ἀκρα τὰ χείλεα, σάρκα βοὸς, ἢ πιπέριον, ἢ πλειον άλειφα, καὶ ἀννησον, ἢ ¹0 κρόκον, ἢ σποδὸν κυπρέην, τρῶφαι ταῦτα πάντα, καὶ περιαλεῖψαι τὴν σάρκα, καὶ προστίθεσθαι. Ἡν ἔλκεα γένηται καὶ ¹¹ δδαξᾶται, βοὸς σάρκα, στέαρ ἐπαλείφειν, καὶ τὴν

¹ Βούλει Κ. - αὐτη 6. - άλητον wulg. - άνηθον 6. - νῆστε Co. - λίτρον 6. --² καὶ om. FGIJK. - ριτ. FGI, Ald. - προσθέσθω θ. - 3 ἀπορυή θ. - πεαθύς CD. - συνευνάσθω vulg. (DH, ξυνευνάσθω). - ξυνέστω C. - συνέστω θ. -⁴ ♣ τὸ στ. οπ. Cθ. – σῶμα J. – μεκύνη (sic) θ. – δὲ καὶ ὀπὸν C. – μέχρι (μέχρις DHJK) ἐἀν (ἐἀν om. Cô; ἀν DHJK) ἀνασ. vulg. -περινέζεσθαι θ. - ἀπονίξεσθαι C. - Ιέρηκος DH. - Ιρηκος I. - Ιρικος Κ. - Ιέρακος Q'. - τρίβειν ponitur post yduxe \tilde{I} . – $\tilde{\epsilon}\pi'$ oľv ω θ . – ydux \tilde{u} H. – aŭtíxa $C\theta$. – suveuvaζέσ $\theta\omega$ vulg. -συγευνεζέτω (sic) Fl. - συνευναζέτω HJ. - ξυνευναζέτω D. - συντίνεσθαι (sic) 6. - ξυγγινέσθω C. - 5 In marg. Ετερον χυητήριον DQ'. - ήν pro ή D. η om. C. - δταν θ. - χηνός η άλώπεχος vulg. - χηναλώπεχος Cθ. - συν. vulg. (\mathbf{D} , ξ.). – ξυγκοιμᾶσθαι \mathbf{C} . – συνκοιμᾶσθαι $\mathbf{\theta}$. — \mathbf{e} πρὸς ἔλκεα κλυσμός \mathbf{e} \mathbf{h} ελκεα ἢ δριμέα, κλυσμός· ἢν φλεγμήνη pro ἢν.... κλυσμῷ θ. – πρὸς Ελκεα. αλυσμός ην φλεγμαίνη pro και ην φλεγμ. χρώ τ. κ. C.-ριτ. FGI, Ald.μίσγειν θ. - καί om. C. - χλικρώ vulg. - χλιαρώ θ. -- 1 μέλιτι (μέλι Cb) β. μέξαι (μ. em. Co) τήξαι vulg. — 8 σχιφίδα C. – μιχρήν vulg. – σμι. CFHIE. – σμύρνην vulg. - σμύρναν J. - σμύρνης Q. - διιέναι C. - λεείναι (sic) θ. - χλαγρφ

blanes, deux chénices, verser eau un conge et demi, en décanter la moitié, exposer au serein de la muit, et le lendemain hoire de cette préparation peu à la feis, et user des pessaires. Si vous voulez qu'une femme conçoive (de la Nat. de la F., § 94), la purger, elle et la matrice, puis donner de l'aneth à manger à jeun, hoire du vin pur par-dessus, et appliquer nitre rouge, cumin, résine, humecter avec du miel, et mettre dans un linge; et, quand l'eau s'écoule, la femme appliquera les pessaires noira comme émollient, et ira auprès de son mari. Si l'orifice utérin est fermé, elle appliquera du suc de figuier jusqu'à ce qu'il s'ouvre; elle se lavera aussitôt avec de l'eau. Écraser de la fiente d'épervier dans du vin doux, et hoire à jeun; et alors la femme ira auprès de son mari. Autre : au moment où les règles cessent, écraser dans l'huile de rose la fiente de chénalopex, oindre les parties génitales, et aller auprès du mari.

90. (Différentes recettes pour les ulcérations utérines. Il est parlé, dans le sourant de ce paragraphe, des aphthes des parties génitales.) Si les ulcérations sont âcres et qu'il y ait phlegmasie, employer cette injection : graisse d'oie, résine, mêler, délayer avec de l'eau tiède, injecter. Autre : miel, beurre, faire fondre, injecter. Autre : échétrosis, en racler la valeur d'une petite chême (=0 liure, 009), myrrhe et miel autant, délayer dans du vin noir odorant, et injecter tiède. S'il y a (de la Nat. de la F., § 108) ulcération ou que le bord des lèvres se remplisse de phlyctènes pendant la purgation menstruelle, viande de bœuf, ou beurre, ou graisse d'oie, anis ou safran, ou spode de Chypre, broyer tout cela, en frotter la viande, et appliquer. S'il y a ulcérations et mordication viande de bœuf, la frotter avec de la graisse, mettre

ναίς. - χλιηρώς DFGIK. - χλιαρώ θ. -- * έλκεωθή C. - φλυκταίνων CFIθ, Ald., Frob., Cordæus. - φλυκτόνων Η. - ἀνάπλεων C. - ἀνάπλεα ρτο ἀκρα C. - χή · νων Cθ. - ἀλειφαρ D. - ἀνησον Κ. - ἀνισον CDHI. -- * κόκκων (κρόκον C) - ἀνωδὸν (κρόκον Lind.) κυπρίην νυίς. - ταῦτα τρύψαι (τρίδειν θ) πάντα Cθ. - καλ οπ. C. - περιαλείψαι Η. -- " ἀναμιζάται Fl. - ἀναμιζάται G. - ἀνωκικίζηται DQ'. - ἀδαξώται CHθ, Ald. - ἀναμιζάται JK. - ὀδάξηται Lind. - ἐπαλέ - φειν θ. - ἐκπλύζην θ.

σάρκα προστιθέναι, καὶ έγκλύζειν. Ήν ρυπαρά ή, καὶ πυριήν 1 συχῆς ἀπὸ δίζης, καὶ μετέπειτα ἄπιον ἐν γλυκεῖ πινέτω. Ἡν ἐν τοῖσιν αίδοίοισιν ελχεα γένηται, βόειον στέαρ έπαλείφειν, χαὶ μυρσίνην έν οίνω καθεψών διακλυζέτω τῷ οίνω, ἡ ἐλαίης φύλλα καὶ βάτου καὶ: δοιής ταυτά δε ποιέει και περσέης φύλλα και οίνος πράμνιος, τά φύλλα τρίψαι λεία, και πρός τὰ αίδοία προστιθέναι. *Η * άννήθου καρπόν και σελίνου τρίψας ἐπίχριε. * ΤΗν ἀφθήση τὰ αἰδοῖα, ὧδε εξοθαι σάρχα βοὸς δώσει δύο παλαιστών μῆχος, πάγος δε ώσει στειλεός, προστιθέσθω μέχρις έσπέρης, την δε νύκτα αίρειν τη δ' ύσπεραίη πάλιν προστίθεσθαι μέχρι μεσημδρίης, και ἐπιπινέτω οἶνον γλυχύν, μέλιτι τὸν οἶνον ξυμμίσγουσα. 6 Κλύσμα ἢν ἡλχωμέναι έωσιν αί μῆτραι καὶ τ ἡν στραγγουρίη ἐπιλάδη πράσα, ἀκτῆς καρπὸν, σέσελι, άννησον, λιδανωτόν, σμύρναν, * καὶ οἶνον ἴσον τῷ γυλῷ τούτων, μίξας ταῦτα καὶ ἀναζέσας, ψύχειν, καὶ μετρίως κλύζειν. *Η * μέλι, βούτυρον, μυελόν και κηρόν ενιέναι. 10 Ασσα εν αίδοίω ελκεα ένι καὶ φύεται, φύλλα έλαίτς καὶ βάτου καὶ κισσοῦ καὶ δοιῆς γλυκείης τρίδειν λεία, διείς δὲ οίνω παλαιώ, εἰρίω προστίθεσθαι τῆ νυκτέ πρός τὰ αίδοῖα, καὶ καταπλάσσειν 11 ἐν τούτοισιν· όταν δὲ ήμέρη γένηται, εἰρύσαι, ἀφεψεῖν δὲ μύρτα ἐν οἴνω καὶ διακλύζεσθαι. 19 1 ΤΗ χηνός έλαιον καὶ ρητίνην τῆξαι, καὶ κλύσαι. ΤΗ βούτυρον καὶ κέδρινον έλαιον, 18 μέλι παραμίσγειν σμικρόν, καὶ κλύζειν. 14 Eλκεα

Gal. Gl.: συκής, εν πρώτφ των γυναικείων, καὶ πυριάν συκής ἀπὸ ρίζης, έν ίσφ τῷ σικύας, τουτέστι συκαμίνου δπερ έτέρωθι ώσπερ έξηγούμενός φησι, μορέου ρίζης. - μετ. καὶ (καὶ om. DGHIJK) πίους (ἀπιους sic θ; άπιοῦσα DGHIJK) ἐν vulg. - Je lis ἀπιον; mais cette correction est fort incertaine. Les traducteurs mettent : deinde etiam pinguedinis aliquid ex vino dulci bibat. — 2 τὰ (τὰ om. θ) Ελκ. vulg. - ἐγγένηται CHIθ. - βόῖον στ. έπαλίφειν θ. - Post έπ. addit ή χήνειον άλειφαρ D. - καθεψείν διακλύσαι C. άφεψων διακλύσαι θ. - έλαίας vulg. - έλαίης Cθ. - ροιτς, καὶ ὁ (ὁ om. C) οξνος ήτω (ήτω om. C; ήτοι D) πράμνιος ταῦτα δε οῦτως (οῦ. om. C; οῦτω DJ) ποιέειν, περσέης (περσάιης C; περσέως J) φύλλα τοῦ δένδρου δήλάδη (τ. δ. δ. om. C) λεία τρίψαι (τρ. λεία C) vulg. - ροιής ταῦτα δὲ ποιέει καὶ περσέης φύλλα καὶ οίνος πράμνιος τὰ φύλλα τρίψαι λία 6. - Je prends la leçon de 6, y lisant ταὐτά. - τρῖψαι.... σελίνου om. Κ. - προστιθέναι Co. - τιθέναι vulg. — 3 dvhoou CDH0. – dv(000 J. — 4 hv δi 0. – δz 0. D. – $\pi \omega c$ ($\omega \delta c$ pro πώς CHθ) δεί (δεί om. Cθ) ὶᾶσθαι (ἰῆσθαι C) vulg. — 5 ώς (bis) Cθ. – παλαστών θ. -τὸ (τὸ om. Cθ) μήχος vulg. - στειλαιὸς vulg. - στειλειὸς D. - τειχεος (sic) θ. - στειλαίος C, Frob., Cordæus. - στελεός Lind. - στειλεός J. - τίλεος (sic) C. - προστ. om. J. - μέχρι Co. - δε om. Co. - ου χρή pro αίρειν Co. -

la viande en pessaire, et faire une injection. Si les ulcérations sont sordides, faire une fumigation avec la racine de mûrier, puis boire une infusion de poire dans du vin doux. Si des ulcérations se forment dans les parties génitales, oindre avec de la graisse de bœuf, puis, faisant cuire du myrte dans du vin. se laver avec ce vin, ou feuilles d'olivier, de ronce et de grenadier; le même esset produit par les seuilles du persea dans du vin de Pramne; on pile les feuilles, et on les met dans les parties génitales. Autre : graine d'aneth et d'ache, piler, oindre. Si les parties génitales ont des aphthes, traiter ainsi : chair de bœuf, de la longueur de deux palmes (huit doigts), de la grosseur d'un manche, l'appliquer jusqu'au soir et l'ôter la nuit; le lendemain réappliquer jusqu'à midi, et par-dessus boire du vin doux coupé de miel. Injection, quand la matrice est ulcérée et que la strangurie survient : poireaux, graine de sureau, séséli, anis, encens, myrrhe, vin en quantité égale à l'eau de ces ingrédients, mêler, faire bouillir, laisser refroidir, et saire une injection modérée. Autre : miel, beurre, moelle, cire, injecter. Toutes les sois qu'il y a et qu'il se forme des ulcérations dans les parties génitales, feuilles d'olivier, de ronce, de lierre et de grenadier doux, bien broyer, mouiller avec du vin vieux, et appliquer dans de la laine la nuit aux parties génitales, et aussi saire un cataplasme de ces feuilles; au jour, ôter, puis laver avec du vin où des baies de myrte ont bouilli. Autre : graisse d'oie, résine, faire fondre, injecter. Autre : beurre, huile de cédros, ajouter un peu de miel et in-

πινέτω $C8. - γλυκὺν, μέλι ξυμμίσγουσα <math>C. - γλυκὺν, ξλαιον μίσγουσα <math>θ. - εκλυσμὸς CHΚθ. - έλκωμένα: HJQ'. - ὧσι <math>Q'. - γ^2$ ην om. Cθ. - ἄνισον CDHJ. - ἄνησον <math>K. - εκαὶ om. Cθ. - ἱσιω D. - τούτω <math>K. - τούτων om. Cθ. - ἀναξέσσας ταῦτα <math>θ. - εκαὶ om. Cθ. - μυξὶνον (sic) C. - καὶ om. Cθ. - μηρὸν pro κηρὸν J. - ἐνιέναι (ἀνιέναι <math>θ) καὶ χρῆσθαι (καὶ χρ. om. Cθ) vulg. - εκδα DJ. - εδι ἐν <math>K. - η pro καὶ J. - ξυσταὶ pro φύεται C. - λία θ. - την νύκτα <math>Cθ. - εδι ἐν ων. - εδι ἐ

έν στόματι ἀποξηραίνει · αργύρου ἀνθος ἐν οἴνφ τρϊφαι καὶ κλώσει.

^{*}Η ¹ βούτυρον μετὰ μέλιτος κλύσαι. ^{*}Η ² ἐχέτρωσιν καὶ σμώρναν καὶ μέλι οἴνφ δειέναι οἰνώδει μέλανι χλιερῷ, καὶ κλύζειν τῷ ὑστεραέŋ · αχίνου δὲ φύλλα ἑψήσας ἐν ὕδατι, τουτέω μετακλύζειν. ^{*}Αλλο, ἢν ελκωθῷ τὸ στόμα τῶν μητρέων · βούτυρον, λιδανωτὸς, σμύρνη, ಡௌτίνη, μιελὸς ἐλάφειος, τουτέοισι κλύζειν. ^{*}Η · φακῆν ἐψεῖν ἐν ὕδανι, καὶ ἀποχέαι, ἐν τουτέῳ κλύζε. ^{*}Οταν δὲ ὕδωρ ἐκ τῶν ^{*} ὁστερέων ῥέᾳ καὶ ἀλκεα ἢ καὶ δάκνηται, χηνὸς στέαρ καὶ ἀλν διαχρίεσθαι. ^{*}Η δῖος ^{*} στέαρ, ἢ συὸς, καὶ φακὸν ἐν οἴνῳ ἑψεῖν κεκρημένῳ ἴσον ὅδατι, σειν ^{*} δὲ ἐν τῷ αἰδοίῳ ἐλκεα οἴνφ καταιονᾶν ^{*} ἐπιπέσσειν ^{*} δὲ μάνναν, βάτον, πέτυος φλοιὸν, καὶ τῷ ὕδατι τούτων νυψάσθω.

91. ⁹ Διεχδόλιον, ἢν ἀποθάνη τὸ ἔμδρυον · χαλδάνης ὅσον ἐλεδην ἐνελίζασα ἐς ὁθόνιον, ¹⁰ ἐς χέδριον ἐμδάψασα, προστιθέσθω πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης. ¹¹ Ετερον · χάλαμον τὸν εὐώδεα καὶ σικύης ἐντερων τρῖψαι ἐν χηνείω στέατι · ἐπίδησον δὲ τὸν διαφαλὸν καὶ τὸ ἤτρον · καὶ σιικρὸν ἀπ' αὐτέσυ ἐνστάξασα, ἐς εἔριον προστιθέσθω πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης · ἐκ τούτου κατ' ὁλίγον ἔρχεται. ¹² Αλλο - ἐρευθεδανὸν κόψας καὶ κέδρου πρίσματα, ὕδωρ τε ἐπιχέας, θὰς ἐς τὴν αὐθρίην, εἶτα πρωὶ δὸς πρὸς τὰς ἀλγηδόνας. ¹³ Αλλο · σιλφέω δκόσον δραχμὴν μίαν, καὶ πρώσου χυλὸν δκόσον ὀξύδαφον, παραμεί-

Bούτυρος G. - Ante μετά addit και κέδρινον έλαιον J. - καῦσαι FGHIJK. $-^2$ ἐχέτρωσι θ. -διέναι \mathbf{D} . - διεϊναι θ. -οίνω δὲ (σἰνώδει θ) $\mathbf{\mu}$. χλιαρ $\mathbf{\tilde{\phi}}$ (χλαηρ $\mathbf{\tilde{\omega}}$ CDH; χλιερώ θ) vulg. - ή σχίνου (σχοίνου CJ) (σχίνου δὲ θ) φ. valg. - τουτέων C. - " άλλο om. CDFGIJK0.- ήν.... μητρέων om. Ald. - Ante των addunt πάντων CHI; πασῶν F; πᾶν K; πάνπαν θ. - Post μητρέων addit πάντων J. - Ante βού. addunt ἀρήγει Co. - σμύρνα CDFGIJo. - ριτ. FGI, Ald. έλάφιος Co.-τούτοισι κλύζε b.-τουτέσισι... ύδατι καί om. J. - 4 φακέν τιές... - φακήν Κθ. - έψήν G, Ald. - άποχύσας (άποχέαι Cθ) το ΰοωρ (το ΰ. om. C#) έν (έν om. Co) τούτφ (τουτέω C) κλύζειν (κλύζε 0; κλύζε C) vulg. — i ustáρων ραίη θ. - ή om. θ. - και ante ωον om. DFGHIK. - διαχρέεσθαι D. -6 στ. om. Co. - σύιον ο. - η pro καὶ Κ. - ἐν οίνω έψεῖν (έ. ἐν οίνω Κο) καὶ (καὶ οπ. СΚ θ) χεχρημένον (χεχρημένω θ) ίσον τῷ (τῷ οπ. C) ὅδ. τουτέφ (τούτω θ) κλύζετι (κλύζε CGHIJ; κλύζε θ) vulg. — ⁷δ' θ. -τῷ οπ. θ. - Ελκεκ ἐτ (ἐτ om. Cθ) τούτφ (τουτέω C; οίνω θ) κατ. (καταιωνάν FGIK; κατοιναν 🚉 🕒 vulg. — * τε pro δὲ L-τούτω Κθ. — * διεκ. om. DFG II K. - διαφθόρια Δ. φθάριον Η. - διαφθόριον C, Akl. - ενάπρθάνη θ. - τὸ ἔμιδρ. em. Co. - ελέπο Φ. - ενειλίξας D. - ενελίξας vulg. - Lisez ενελίξασα. - 10 ές θ. - ες om. vulg. -

jecter. Bon pour sécher les ulcérations de l'orifice utirin: fleur d'argent (exyde de plomb), broyer dans du vin, et injecter. Autre : beurre avec miel, injecter. Autre : échétrosis, myrrhe, miel, mouiller avec du vin fort, noir et tiède, et injecter le lendemain, puis faire une contre-injection avec des feuilles de lentisque bouillies dans de l'eau. Autre, si l'orifice de la matrice est ulcéré: beurre, encens, myrrhe, résine, moelle de cerf, injecter. Autre : faire bouillir des lentilles dans de l'eau, transvaser, et injecter cette eau. Quand de l'eau s'écoule de la matrice, qu'il y a des ulcérations, et qu'elles sont mordicantes, oindre avec de la graisse d'oie et un œuf. Autre : graisse de mouton ou de porc, et lentilles, faire cuire dans du vin coupé de moitié d'eau, et injecter ce vin; les ulcérations des parties génitales seront fomentées avec du vin; en les saupoudrera avec manne, ronce, écorce de pin, et on les lavera avec de l'eau où auront bouilli ces ingrédients.

91. (Moyens propres à expulser l'embryon mort.) Moyen expulsif, si l'enfant est mort: galbanum gros comme une olive, rouler dans un linge, tremper dans de l'huile de cédros, et appliquer à l'orifice utérin. Autre: calamus odorant, intérieur d'une courge, piler dans de la graisse d'oie; attacher à l'ombilic et au bas ventre; en faire dégoutter un peu, qu'on recevra dans de la laine et qu'on appliquera à l'orifice utérin; par ce moyen le fœtus sort peu à peu. Autre: piler de la garance, ajouter de la sciure de cédros et de l'eau, exposer au serein de la nuit, puis, le lendemain matin, donner pour les douleurs. Autre: silphion une drachme, suc de poireau un oxybaphe, ajouter un demi petit cyathe d'huile de cédros, et

πέδριον C.- πέδρινον vulg.- πεδρίνην θ.- ἐμδάσασα (sic) J.- ἐμδάφας θ. —

" ἔπ. οπ. δ. - ἀλλο D. - τὸν θ. - τὸν οπ. vulg. - ἐντεριόνην Η. - τρίψας θ.
χημός Cê. - μπρὸν ἀπ' αὐτοῦ ἐνστάξας θ. - προσθέσθοι θ. - ποὶ (καὶ οπι. Cθ)

ἐκ (ἐκτὸς Q') τούτου (τοῦ pro τ. CFGIJQ'θ) (addit τὸ Q') κατ' ὀλ. Ελκεται (ἔρ.

χεται Cê) ταίς. — ¹² ἄλλο οπι. FGJ. - πρόσμα Κ. - τε οπι. Cê. - τίθει vulg.
θὸς Cũ. — ¹⁵ ἄλλο οπι. FG. - σιλρίη (sic) ὅσον δραχμή μίη Κ. - δραγμήν FI.
μήν Ηλ.--παὶ οπι. Κ. - πράσσου C. - ἄσον θ. - ἐξόδαφον FIθ. - παραμίζαν τυlg.
παραμίζας GDFGHIJKθ, Ald., Lind. - μεκροῦ vulg. - σμ. Cê. - ἐκκετίν Cθ.

ξας κέδρινον έλαιον ήμισυ κυάθου σμικροῦ, δὸς πιεῖν. 1 Αλλο · ταύρου γολήν δσον όδολον, ή ήμιωδόλιον, τρίδων έν οίνω δός ή σταιτί περιπλάσσων πάλιν καταπιείν δίδου. 3 Άλλο καρκίνους ποταμίους πέντε καὶ λαπάθου καὶ πηγάνου ρίζαν, καὶ αἰθάλην ἀπὸ τοῦ ἰπνοῦ τρίψασα όμου πάντα και ένωσασα έν μελικρήτω, υπαίθριον θείσα, πινέτω νηστις τρίς. 3 Άλλο. σικύης έντεριώνην τρίψας λείην έν κεδρίνη πίσση ες είριον ενελίξας, προσδήσας πρός το πτερον λίνω, 4 προσθέσθω έσω τοῦ δὲ πτεροῦ τὸ σκληρὸν προεχέτω σμικρὸν έξω έκ του είρίου · δταν δε αξμα φανή, αφελέσθω. 5 Αλλο · έλλεδόρου μέλανος λαδών ραδδίον όσον έξ δακτύλων περιείλιζον έν εἰρίω, τὸ δε άκρον ξα ψιλόν είναι, είτα προσθέσθω έσω ότι μάλιστα δταν δε αξμαχθη τὸ άκρον, ἀφελέσθω. ΤΑλλο· έλλέδορον μέλανα καὶ κανθαρίδας καὶ κόνυζαν τρίψας ἐν δόατι ⁸ καὶ ποιήσας βάλανον μαλθακόν, όσον έξαδάχτυλον, ξήρανον, χάπειδάν σχληρόν γένηται, εξρίω περιελίξασα προσθέσθω, °τὸ δὲ ἄκρον κεδρία χρισάτω, καὶ ἔστω ψιλὸν, σταν δε αξμα φανή, αφελέσθω. 10 Έκδολιον · ήν έμδρυον τεθνεός ένδον ों, नै बेπόπληχτον, βατράχιον καὶ ἐλατηρίου σμικρὸν μίζαι ἐν ὅξει εὐκρήτω, καὶ δοῦναι πιεῖν. 11 Η κράμδης άπαλὸς καυλὸς κατά τὸ άχρον νετώπω χριόμενος έμδαλέσθω.

92. 12 Νόθα τῆ τελευτῆ τοῦ πρώτου περί γυναιχείων βιδλίου προσ-

' Άλλο om. FG. - χολής θ. - ήμιοδόλιον CFGHIK, Ald., Frob., Cordæus, Lind. -μιωθέλιον (sic) θ.-ħ [έν] στ. Lind. -περιπλάσαι (περιπλάσας DHIK, Lind.; περιπλάσσων θ) ων (ων om. θ; ως pro ων Lind.; ωδν pro ων, C in marg., D) πάλιν (πάλι θ; πάλην Lind.) (ξμπαλιν pro ων πάλιν Cordæus in not.) vulg. - καταπίνειν D. - δίδου CDH1Kθ. - 2 άλλο om. FG. - Post λαπ. addit ρίζαν θ. - καὶ πηγ. om. C. - αϊθαλον vulg. - αἰθάλην CK. - Ιππου θ. ἐπνοῦ DHJK.-ἴπνου vulg.-τρίψα; θ.-τρίψασαν CDFHIJK, Ald.-καὶ έν. om. C.- ένόσας D.- ένώσασαν FIJK, Ald.- πιέτω C.- νηστις έκ (έκ om. Cθ) τρίτου (τούτου pro τρ. Cordæus; τρὶς pro τρ. Cθ) vulg. — 3 ἄλλο om. FG. – έντεριόνην H. – λίην $\theta.$ – πίσσην FG. – πίσσης D. – ένελίξασα $\theta.$ – ένειλιξας D. - ένελείξας Η. - προσδήσασα FHIJK, Ald. - προσδησάτω θ. - προσδείσασα C. — 4 πρ. δὲ (δὲ om. θ) ίσον (ἐσω pro ίσον θ; είσω Foes in not., Lind.), τοῦ vulg. - τὸ σχληρὸν οιι. θ. - προσεχέτω vulg. - προεχέτω θ. - μκρόν vulg. - σμ. C. - φανήται vulg. - φανή C0. - φανείται Κ. - * άλλο om. FG. – έξαδάχτυλον θ. – περιέλιξον θ. – περιειλίξας K. – έν om. $C\theta.$ — 6 είσω vulg. – ἔσω θ. – μάλιστα δτι K. — 7 ἄλλο om. FG. – ἄλλο.... ἀφελέσθω om. DQ'. - πονύζην C. - πονιαν (sic) θ. - * καὶ om. Cθ. - βαλάνιον CFGHIJK. -ξήρ. om. C0. - ἐπειδάν C. - * τῶ FG. - δὲ om. C0. - άκρω G. - κεδρία 0. πέδρη vulg. - πεδρίνη Lind. - χρησάτω CG. - φανήται vulg. - φανή Co. - άφε-

donner à boire. Autre : bile de taureau une obole ou une demiobole, piler dans du vin et donner; ou envelopper dans de la pâte et donner à avaler. Autre : écrevisses de rivière cinq, racine de patience et de rue, suie d'un four, piler le tout ensemble dans de l'hydromel et incorporer, puis exposer au serein, et faire boire à jeun trois fois. Autre : intérieur d'une courge, bien broyer dans de la poix de cédros, rouler dans de la laine, attacher à une plume avec un fil, et mettre à l'intérieur; la partie dure de la plume fera un peu saillie hors de la laine; quand le sang paraît, on l'ôte. Autre : prendre un rameau d'ellébore noir long de six doigts, le rouler dans la laine, en laisser l'extrémité nue, puis l'introduire aussi avant que possible; quand elle est tachée de sang, la retirer. Autre : ellébore noir, cantharides, conyza, piler dans l'eau, faire un gland mou long de six doigts, sécher; puis, quand il est durci, l'entourer de laine et l'appliquer; l'extrémité sera ointe de résine de cédros, et laissée nue; on le retirera quand le sang paraîtra. Moyen expulsif; si l'embryon mort est à l'intérieur, ou s'il est frappé d'apoplexie, batrachion (ranunculus asiaticus), un peu d'ellébore, mêler dans du vinaigre bien · coupé, et donner à boire. Autre : tige tendre de chou, frottée de nétopon par le bout et introduite.

92. Quoique cet appendice soit dit apocryphe dans des manuscrits, cependant je ne le regarde aucunement comme tel. Seulement, ce qu'on peut dire, c'est qu'il ne tient en rien aux livres des Maladies des Femmes. Il me paraît être un fragment de quelqu'un de ces livres intitulés Φαρμακίτις que les Hippocratiques avaient rédigés et dont il est fait mention dans le livre des Affections,

λέτω θ. — "έκδ. om. FG – άλλο pro έκδ. JK. – τεθνεὸς J. – τεθνιὸς θ. – ένδον om. Cθ. – $\frac{1}{2}$ om. θ. – $\frac{1}{2}$ om. C. – Post ἀπ. addit $\frac{1}{2}$ θ. – έλατήριον vulg. – έλατηρίου Cθ. – μικρὸν vulg. – σμ. C. – εὐκρήτω θ. – ἀκρήτω vulg. – πίσαι pro δ. π. θ. – ποιῆσαι pro δ. π. C — " Ante $\frac{1}{2}$ addit νόθα C. – καιλὸς ἀπ. Cθ. – κατὰ τὸ om. C. – χρ. νετ. Cθ. – χριώμενος (sic) Ι. – ἐμδαλλέσθω DFIJ. – ἐμδ. om. Cθ. – Hic addit $\frac{1}{2}$ ν εὐτοκον θεραπεύης, κόψας βόλιτον αδον καὶ διασήσας δσον τέσσερας θ. — " νόθα.... προσκείμενα om. Cθ. – Ανόθα ad finem libri om. DFGHIK. – Ald. et Froben placent cet appendice après le livre Περὶ ἀφόρων,

καίμενα. Βαχὸς ¹ παιδίου θαψέην ἐπ' ἐλφίτοισι ψωμίζειν. Έπερον - ἀδο ² ἀπτήσαντα, τὴν λέπαθον ἔξελόντα, τρῖψαι καὶ σήσαμον ἐνον - ἀδο ² ἀπτήσαντα, τὴν λέπαθον ἔξελόντα, τρῖψαι καὶ σήσαμον λουκὸν πεφρυγμένον καὶ ἄλες, ἐν μέλιτε ἐλλείχειν. Τὴν κοιλήην γάλακτι αἰτὸς, συμμίζας μέλι ἐἀν δὲ γάλα κὴ ἢ, σησάνιον ἀκευρον ἀκακὸν αἰτὸς, συμμίζας μέλι ἐἀν δὲ γάλα κὴ ἢ, σησάνιον ἀκευρον ἐκακὸν κοι ἐκον τὰ ἔσωθεν τρίψας ἐντθέναι - ⁵ ᾿Ασθματος παιβόν . λιδανωτὸν ἐν οἰνερ γλοκεῖ, ἀλουσίη, καθαρτήριον · βαλανίδας κοικέιν, κοτύλην μέλιτος, ἀνίσου ὀξύδαφον, ἀσφάλτου δύο δραχμὶς, χολὸ βοὸς, σμώρνης τρεῖς δραχμὰς, πόσιν ἐλατηρίου · ἐφεῖν ἐν χαλκῷ, ὑκολὸ βοὸς, σμώρνης τρεῖς δραχμὰς, πόσιν ἐλατηρίου · ἐφεῖν ἐν χαλκῷ, ὑκονς τῷ ἐλατος ἐν καλκῷ, ἐλατος ἐν καλκῷ, το ὑτὸς μάτριν κισγείν καινάδαρι.

- 93. *Εμετον λύει · ⁷ ἀκύμου χυλὸς ἐν οἴνφ λευχῷ. Επερον ἀλήτου επτανίου ⁸ κεχυλισμένου τὸ ὕδωρ, ἡ ροιὰς γλυκείας καὶ ὁξείας ἀποχυλώσας, εἶτα μέλι μίξας.
- 94. Το σηπτικον ώδε ποιέεται ελλέβορος μέλας, ο σανδαράκη, λεπίς χαλκοῦ, ἴσον ξκάστου τρίβειν χωρίς ενταν δε λεΐον ή, παραμιζει μιᾶς μερίδος διπλάσιον πίτανου, ἀναδεύσας κεδρίνω, χριέτω.
- 95. 10 'Οπτόν φάρμακον ώδε ποιέεται · άνθος κεκαυμένον καθαρώς, άχρις οδ φοινικούν γένηται, τρίψας λεΐον, τουτόω χρώ.
- 96. Τὸ μέλαν φάρμαχον · λεπίτ, άνθος, χωρίς τρίδειν έκάτερον · σταν δὲ ¹¹λεῖον τρίψης οστω, μίσγειν · ποιέειν δύο ἢ τρία εἴδη τοῦ φαρ-

⁴Παιδίοισι θ. - άλφίτοις vulg. - άλφίτοισι θ. - ² όπτήσας είτα τὴν θ. - ἐν-Asigery vulg. - evaluer 0. - edeiner (sic) C. - 3 d. tou (tou om. Co, Ald. **Frob.**) π . vulg. - els θ . - entities at θ . - ext vulg. - θ n θ . - apominiou θ . - except vulg. - ἔσωθεν θ, Lind. — 4 ἢν δὲ μὴ, κλύσαι γάλακτι αἰγὸς, συμμίξας μελι 0. – \hbar ν.... μέλι om. vulg. – μέλι [τε] καὶ έλ. Lind. – χλιηρῷ vulg. – χλιερῶ θ. - 5 Δσθμα τοῖς παιδίοις θ. - παιδίοις C. - ἀννήσου θ. - ὀξόβαφον θ. - τρὶς δρ. ποσίν θ. — ε μ. δ' ξλαιον ή χηνός θ. - μέλλης θ. - βαλάνους τῷ χηνείῳ ή τῷ ότφ, εἰρίφ δὲ χρῆσθαι μαλαχῷ, ἐλαίφ Lind. -τῶ χηνίω μαλθαχῶ Co. - ἔξω τετάπω pro τῷ δέφ θ. - δὲ om. θ. - σχινίω C. - κιννάβαρ (sic) C. - κινναβέρει θ. — ⁷ δκίσου θ. — ⁸ κεχλυλισμένου (sic) θ. – φοιής γλυκείης καὶ όξείης θ. – μέλιτι vulg. – μέλι θ. — 9 σανδαράχη Lind. – λίον θ. – τιτάνου καὶ δεύσας θ. -χρῶ pro χρ. θ. - 10 τὸ ὁπτὸν θ. - όπὸν C. - σηπτὸν Foes in not., Lind. ἄχρις (ἄχρι θ) οὖν (οὖ Cθ, Lind.) φ. vulg. – λίον τούτω θ. — ¾ λίον θ. – τρί-Sac vulg. - τρίψης θ. - μίσγε vulg. - μίσγειν θ. - Post άνθος addit δε C. - τριπήμορον θ. - τεταρτήμορον θ. - πεντημόριον vulg. - πεμπτημόριον θ. - ἐπὶ παν άρμόττει θ.

- \$ 28, L VI. (Différentes recettes pour la toux des enfants, pour leur lacher le ventre.) Partie apocryphe, mise en appendice à la fin du premier livre sur les maladies des femmes. Pour la toux des enfants : faire manger de la thapsie dans de la farine d'orge. Autre : faire cuire un œuf, ôter le jaune, puis ajouter sésame blanc grillé et sel, et donner en électuaire dans du miel. Pour lâcher le ventre, chez un enfant : mettre en suppositoire de la laine non lavée, trempée dans du miel; si l'enfant est plus grand, piler l'intérieur des poireaux, et mettre en suppositoire; sinon, donner un lavement avec du lait de chèvre mélé à du miel; s'il n'y a pas de lait, laver de la farine de blé de printemps, ajouter miel et huile, et injecter tiède en lavement. Pour la gêne de la respiration, chez un enfant : encens dans du vin doux, interdiction des bains, purgatif; faire des suppositoires, miel une cotyle, anis un oxybaphe, asphalte deux drachmes, bile de bœuf, trois drachmes de myrrhe, une potion d'élatérion; faire cuire dans un vaisseau de cuivre, mêler de la graisse d'oie, et, quand on va s'en servir, oindre les suppositoires avec de la graisse d'oie molle; on se sert de laine de mouton, d'huile de lentisque, et on y mêle du sang-dragon.
- 93. (Moyens d'arréter le vomissement.) Pour arrêter le vomissement : jus d'ocymum (ocymum basilicum) dans du vin blanc. Autre : eau dans laquelle aura bouilli de la farine de blé du printemps, ou jus exprimé de grenades douces et acides, puis y mêler du miel.
- 34. (Formule du médicament septique.) Le médicament septique se compose ainsi : ellébore noir, sandaraque, écaille de cuivre, de chaque partie égale, piler à part; quand c'est bien broyé, mêler plâtre le double d'une partie, mouiller avec de l'huile de cédros, et oindre.
- 95. (Formule du médicament grillé.) Le médicament grillé se prépare ainsi : seur de cuivre bien brûlée jusqu'à ce qu'elle devienne de couleur rouge, bien piler et s'en servir.
 - 96. (Formule du médicament noir.) Le médicament noir :

μάχου, τὸ μὰν ἰσχυρότατον τὸ ἄνθος τριτημόριον τῆς λεπίδος, τὸ δὲ δεύτερον, τεταρτημόριον, τὸ δὲ τρίτον, πεμπτημόριον τοῦτο τὸ φάρμαχον ἐπιπᾶν ἄρμόζει.

- 97. ¹Διαλειπτόν πρός την συνάγχην κάχρυς, ασταφίς αγρία, αψίνθιον, ελατήριον, μελι.
- 98. Έν ² τοίσι ποδαγρικοίσιν δδυνήμασι τὰ ἀφιστάμενα άλὶ καταπλάσσειν ὕδατι φύροντα λεΐον, καὶ μὴ λύειν τριῶν ἡμερέων· ὅταν δὲ λύσης, αὖθις νίτρον ἀμὸν, τοῦ ἐρυθροῦ τρίψαντα καὶ μέλι ὀλίγον, τουτέω ώσπερ άλὶ χρέεσθαι τὸν ἴσον χρόνον· ἐς ² κύθραν άλας ἐμδάλλειν λείους, εἶτα στυπτηρίην ⁴ ὀλίγην ἐπιπάσαι, εἶτα τιθέναι τὰ
 καλκεῖα, καὶ αὖθις ἐπιπάσσειν τοὺς άλας καὶ τὴν στυπτηρίην, εἶτα
 καταλείψας ὑποκάειν νύκτα καὶ ἡμέρην.
- 99. Την έδρην εμβάλλει άσταφίδι λείη, τετριμμένη, ξηρή, έπαλείφειν την έδρην.
 - 100. Τὰ * πεπωρωμένα διαχεῖ * σανδαράκην εν σταιτί.
- 101. Θρίδακος τῆς ⁷ ἐρυθρῆς ὀπὸς ὀδύνην λύει πᾶσαν ἐν ὕδατι, σταθμὸς ἡμιωθόλιον ἀττικόν.
- 102. 'Οφθαλμικά · 8 χαλκὸς κεκαυμένος, ίὸς, σμύρνα χολή αἰγὸς λύεται · ταῦτα πάντα όμοῦ τρίψας λεῖα, οἴνφ διιέναι λευκῷ · 9 εἶτα ζηρᾶναι πρὸς τὸν ήλιον ἐν χαλκείφ · ἔπειτα ἐς κάλαμον ἐμδαλων, ξηρῷ χρῆσθαι.
 - 103. 10 Εμπλαστρον μίσυ κατακαύσας, τρίδε εν ίγδη ξυμ-
- ' Διαλειπόν πρός το συνάγχους C. τούς συνάγχους θ. καχρυσα (sic) στα--ρίς θ. – κάχρυα, σταφίς vulg. – Lisez, dans θ, κάχρυς, ἀσταφίς. — 2 τοῖς ποδαλγικοίς vulg. - τοίσι ποδαγρικοίσιν θ. - άλὶ θ. - άλὶ om. vulg. - καταπάσσειν θ. - Ante ύδ. addunt νίτρον Cornar., Foes in not., Lind. - φυρώντα λ iov θ . - λ oύειν vulg. - λ ύειν θ . - λ ούσης vulg. - λ ύσης θ . - λ ίτρον θ . - τουτέφ (τούτω θ) ώσπερ αλεί (ώσπερανεί C; ώσπερ άλλ θ) χρέεσθαι (χρήσθαι θ; χρίεσθαι C) καὶ (καὶ om. θ) τὸν vulg. - τὸν Ἰσον.... Εὸρην om. Lind. - Ce que Linden a omis est omis aussi par les traducteurs. En effet cela était complétement inintelligible avant les restitutions de θ. — 3 χύτρην θ. – άλας θ. - άλας om. rulg. - έμβαλών λίους θ. - όλίγην ἐπιπᾶσαι είτα τιθέναι τὰ χαλκία καὶ αὐθις ἐπιπάσσειν τοὺς άλας καὶ τὴν στυπτηρίην θ. - ὁλίγην.... στυπτηρίην om. vulg. - καταλίψας θ. - ὑποκεῖν vulg. - ὑποκαεῖν (sić) Cθ. - ὁ ἐμδαλεῖν vulg. - έμβάλλει θ. - λίη θ. - τετριμμένην C. - έναλείφοντι vulg. - έπαλείφειν 6. — επεπυρωμένα διάχριε, άνδράχνην εν vulg. - πεπωρωμένα διαχεί σανδαράχην εν θ. — ερ. όπόσον (όπὸς θ) όλκην (όδυνην Cθ) λύει (λύε Lind.)πάσαν (άπασαν θ) vulg.- ήμιοδόλιον vulg.- ήμιωδέλιον θ. - Σχαλχού (χαλχός C, Ald., Frob.) Ιὸς (ὅΙος C, Ald., Frob.), χολή αίγὸς, σμύρνα, ταῦτα λύεται πάντα

écaille de cuivre, fleur de cuivre, piler séparément; quand la trituration est complète ainsi, composer deux ou trois espèces du médicament, l'une la plus forte où la fleur est le tiers de l'écaille, l'autre où elle est le quart, la troisième où elle est le cinquième; ce médicament a un emploi très-étendu.

- 97. (Formule d'un liniment pour l'angine.) Liniment pour l'angine : cachrys (cachrys cretica), staphisaigre, absinthe, élatérion, miel.
- 98. (Recette contre les douleurs goutteuses.) Dans les douleurs goutteuses, appliquer sur les parties gonflées du sel dont on fait une pâte avec de l'eau, et ne pas détacher de trois jours; puis, quand vous l'avez ôté, piler du nitre rouge cru et un peu de miel, et s'en servir comme du sel, le même temps; le sel pilé se jette dans un vase, puis on le saupoudre d'un peu d'alun, alors on met les chaudrons sur le feu, et de rechef on saupoudre avec le sel et l'alun, ensin on le laisse se cuire une nuit et un jour (voy. Diosc. V, 126).
- 99. (Recette en cas de chute du rectum.) Pour faire rentrer le fondement qui tombe : raisins secs, bien pilés, séches, en frotter le fondement.
- 100. (Pour résoudre les concrétions.) Pour résoudre les concrétions : sandaraque dans de la graisse.
- 101. (Recette anodine.) Le suc de la laitue rouge, dans de l'eau, dissipe toute douleur, à la dose d'une demi-obole attique.
- 102. (Recette pour les yeux.) Préparations ophthalmiques : cuivre calciné, vert-de-gris, myrrhe, délayés dans de la bile de chèvre; bien triturer tout cela ensemble et mouiller avec du vin blanc; puis sécher au soleil dans un vase de cuivre; ensuite mettre dans un roseau, et s'en servir sec.
 - 103. (Emplatres.) Emplatre: misy calciné, triturer dans un

rulg. - χαλχός χεχαυμένος, ίὸς, σμύρνα, χολή αἰγὸς λύεται ταῦτα πάντα θ. - λία θ. - διεῖναι θ. - θ εἶτα ξηράναι πρὸς τὸν ήλιον ἐν χαλχίω θ. - εἶτα... χαλχείω οπ. vulg. - 'θ ἔνπαστον θ. - χατασχευάσας vulg. - χαταχαύσας θ. - τρίδειν θ. - συνμίσγειν δ' θ. - χρισήτιν Ald. - χρυσήτιν C. - εἶναι pro ἔστω θ. - ἔστι C. - τρία μέρη θ. - τρία ἡ μίσυ ὡς ἕν ἡμισυ χατάχαιε C. - τοῦ δὲ μ. θ. - τὸ δὲ μ. καταχαίειν ἐς μάζαν, φ. ὅπως θ. - ἡ pro ἢ θ.

μέσγειν δὲ αὐτῷ σποδὸν Χρυσῖτεν πεπλυμένην εστω δὲ τῆς σποδοῦ τρία, τοῦ μίσυος ἔν τὸ μίσυ κατάκαιε ἐς μᾶζαν, φυλασσύμενος ὅκως μιὰ ἐκρυῆ . ἀπτώμενον τὰρ ἐξυγραίνεται σταν δὲ καλῶς ὅπτὸν ἢ , φοινέκεον τένεται. ^{*}Ειπλαστρον ὑικύθιον τὸν αὐτὸν τρόπον μισγόμενον τῷ μίσυ ἀπτημένῳ, ὡσπερ ἐν τῆ Χρυσίτιδι σποδῷ τὸ μίσυ γένεται. ^{*}Ετερον ^{*} ἔμπλαστρον ὑικύθιον, καὶ μίσυ ὁπτόν τρόπον μισγόμενον τῶ μίσυ σποδὸς κυπρίη ἐκ τοῦ ἀσδολου πεπλυμένω, ὁσπερ ἐν τῆ Χρυσίτιδι σποδὸς κυπρίη ἐκ τοῦ ἀσδολου πεπλυμένω, ὁστο ἀποδος καὶ τοῦ ψιμυθίου, ἐν τοῦ μίσυος.

104. Υγρον ανεμώνης, τὰ φύλλα κόψαντα, ἐκπιέσαι, καὶ ἐς τὸν ήλιον θείναι έν χαλκῷ ἐρυθρῷ κατακαλύψαντα, 3 ὅκως μηδὲν ἐμπε-- σείται· δταν δέ παχύ ή, διαπλάσσειν φθόεις, είτα ξηραίνειν· όταν δέ ξηρανθή, κατακαίειν ώς δυνακόν μάλιστα * είτα έπειδάν ψυχθή, τρίδειν λεΐα, καὶ μίσγειν σποδόν πεπλυμένην την έκ τοῦ ἀσδόλου ἴσην πρός ίσον, είτα παραστάζων νέτωπον σμικρόν τρίδειν, είτα μέλιτι διιέναι · * εἶτα ξηρήνας, ἐς χαλκῆν κιστίδα [ἐμδαλών,] τουτέω χρώ. Ξηρόν εμαλαχόν. σποδός χυπρίη, χαλχίτις άπλυτος, λεΐα τετριμμένη, και άνθος γαλκού, ταύτα έσα μίσγειν και τρίδειν λεία. Ετερον ξηρόν · σποδός χυπρίη, γαλχίτις λεία τετριμμένη, χαὶ σποδός γρυσίτις απλυτός, εν η αφέψεται το γρυσίον, ίσα άλλήλοις λεία τρίδειν. Ετερον ξηρόν · σποδός πεπλυμένη, 8 χρυσίτις και άφρος χαλκοῦ ίσα λεῖα. Ετερον · όμφακὸς χυλὸς, *καὶ σποδὸς κυπρίη · τὴν όμφακα άχμάζουσαν χρή έχπιέσαι τὸν χυλὸν δι' όθονίου ες χαλχόν έρυθρόν, καὶ μίζαι όξεος τρίτον μέρος λευχοῦ ώς όξυτάτου, χαὶ οδτω χαθεψεῖν ἐν τῷ ηλίω, και αναταράσσειν πεντάκις της ημέρης • δταν δε παγύς γένηται

 $^{^{12}}$ Ενπαστον θ. -ψιμίθιον (bis) Frob., Lind. -τῶ μίσυ ὁπτωμένω δπερ ἐν θ. -χρυσήτιδι C, Ald. $-^{2}$ ἔνπαστον ἰσχ. τούτων θ. - χυπρία vulg. -χυπρίη θ. -πεπλυμένου vulg. - πεπλημένου C. - πεπλυμένη θ, Foes in not., Lind. - δύο μοίρας τῆς σπόδου τοῦ ψιμυθίου (ψιμιθίου, Frob.), ἐν τούπφ μίσυος ῦγρόν. ἀνεμώνης vulg. -δύο μοίρας τῆς σ π., τοῦ ψιμιθίου ἔν, τοῦ μίσυος ἔν. Υγρὸν ἀνεμώνης Foes in not., Lind. -δύο μόρια τ. σ π. καὶ τ. ψ. ἔν (sic) τοῦ μίσυος. Ὑγρὸν ἀνεμώνης θ. - ὅπ. θ. - ἔμπεσῆται vulg. - ἐμπέσηται θ. - φθόεις Lind. - φθοεῖς vulg. - ἀεἶτ θ. - λία θ. - σποδῷ πεπλυμένη τῆ ἐχ τοῦ ἀπδόλου ἱσαν, εἴτα vulg. - σποδὸν πεπλυμένην ἐχ τοῦ ἀ. ἱσην πρὸς ἱσον, εἶτα θ. - μιχρὸν vulg. - σμ. θ. - διεῖναι θ. - - ἔ εἶτε ξερανες (sic) χαλκὴν θ. - πηστίδα C, Ald., Frob. - Ι'ajoute ἐμβαλών. - τούτω χρῆσθαι θ. - - ε΄ μαλθακὸν θ. - πυπρία vulg. - κυπρίη θ. - λία (bis) θ. - ἀρρὸς pro ἀνθος θ. - 2 χυπρία vulg. - κυπρίη θ. - λία (bis) θ. - ἀρρὸς pro ἀνθος θ. - χυσήτις C. - ἄπλυτος ἐναφεψεῖται τὸ χρυσίον ταύταις ἀλλήλαις (ταύτας ἀλλήλας Γοες .

pilon, y mêler de la spode chrysitis lavée (oxyde de plomb); il y aura trois parties de spode, et une de misy; brûlez le misy en pain, prenant garde qu'il ne s'écoule; en effet, grillé, il se liquéfie; quand il est bien grillé, il devient rouge. Emplatre : céruse mêlée de la même façon avez le misy grillé comme pour la préparation avec la spode chrysitis. Autre emplatre plus fort que le précédent : spode de Chypre lavée, celle qui provient de la suie, céruse, misy grillé; il y aura deux parties de la spode et de la céruse et une de misy.

104. (Différentes formules de préparations qu'on emploie sèches.) Piler les feuilles de l'anémone; en exprimer l'humidité, et mettre au soleil dans un vase en cuivre rouge que l'on couvrira afin qu'il n'y tombe rien; quand la préparation est épaisse, en faire des pastilles, et sécher; quand c'est sec, calciner autant que possible, laisser refroidir, bien triturer, et mêler en partie égale, avec la spode lavée, celle qui provient de la suie; puis verser un peu de nétopon, triturer, mouiller avec du miel, sécher, et mettre dans une boite de cuivre pour s'en servir. Préparation sèche adoucissante : spode de Chypre, chalcitis non lavée bien triturée, fleur de cuivre, de chaque partie égale, mêler, triturer. Autre, sèche : spode de Chypre, chalcitis triturée, spode chrysitis non lavée, dans laquelle on fait cuire l'or, de chaque partie égale, triturer. Autre, séche : spode lavée, chrysitis, écume de cuivre, de chaque partie égale, triturer. Autre : jus de raisins verts et spode de Chypre; il faut exprimer le jus du raisin vert déjà gros à travers un linge dans un vase de cuivre rouge, mêler un tiers de vinaigre blanc aussi fort que possible, faire cuire ainsi au soleil en agitant cinq fois par jour; quand le suc s'épaissit, y jeter

in not.) διατρίδειν vulg. – ἄπλυτος - ἐναφεψεῖν χρυσῖτιν, καὶ ταύτας ἀλλήλας διατρίδειν Lind. – ἄπλ. ενη (sic) ἀρέψεται τὸ χρύσιον (sic) Ισα ἀλλήλοις λία τρίδειν θ. — ε χρυσῆτις C. – λία. θ. — ε καὶ οιπ. θ. – κυπρία vulg. – κυπρίη θ. – χαλκεῖον vulg. – χαλκαῖον C. – χαλκὸν θ. – οὕτως vulg. – οὕτω θ. – λίην ἐμ-δάλλειν θ. – ἀναμίξαι - ὅταν δὲ (δὲ οιπ. C, Ald.) ἐκτ. ἡ ἑ. ἢ ὁ χ. ἐν τ. ἡ. π. ἐς vulg. – ἀναμίξαι, ἐμβάλλειν δὲ τὴν σποδὸν ὅταν ἐκ. ἡ ἑ. ὁ χυλὸς ἐν τῶ ἡλ. κείμ., ἡ ἐς θ. – ἐλάττω vulg. – ἐλάσσω θ. – Post μαλθ. addit ἡ C. – πλείω θ.

δ χυλὸς, σποὸὸν τῆς χυπρίης τῆς χαλχίτιδος λείην ἐμδαλεῖν καὶ ἀναμεξαι, ἐμδαλλειν δὲ τὴν σποδὸν, ὅταν ἐχταῖος ἢ ἔδδομαῖος ὁ χυλὸς ἐν μεξαι, ἐμδαλλειν δὲ τὴν σποδὸν, ὅταν ἐχταῖος ἢ ἔδδομαῖος ὁ χυλὸς ἐν τῷ ἡλίφ κείμενος ἢ, ἐς κοτύλην ἀττικὴν τοῦ χυλοῦ τῆς σποδοῦ ὁραμὰς ἀκτώ ἐἀν δὲ βούλῃ ὁριμύτερον εἶναι, ἐλάσσω τὴν σποδόν · ἐἀν δὲ μαλθακώτερον, πλέω · μετὰ δὲ ταῦτα ξηραίνειν, ἄχρις οδ δυνατὸν διαπλάσαι ¹φθόεις · εἶτα ἐγξηραίνειν, κρεμάσας ἀνω ὑπὲρ καπνοῦ, καὶ οὐτω ξηραίνειν μέχρις οδ όστρακῶδες γένηται, ὅστε τριδόμενον μὴ ουτρέφεσθαι, εἶθ' οὕτως χρῶ · κείσθω δὲ ὅκου ἰκμάδα μὴ ἔξει. ⑤Ετερον ξηρόν · σποδὸς, χαλχῖτις ὅξει ²πεφυρμένη λευκῷ, εἶτα φθόεις ποιήσας ξηρῆναι · ὅταν δὲ ξηρανθῆ, λεῖον τρίδειν.

la spode de la chalcitis de Chypre triturée et méler; la spode ne doit être jetée que quand le suc est resté au soleil six ou sept jours, huit drachmes de spode pour chaque cotyle attique de suc; si vous voulez que ce soit plus âcre, mettez moins de spode; plus doux, mettez-en davantage; on sèche jusqu'à ce qu'il soit possible d'en faire des pastilles; puis faire dessécher, en suspendant au-dessus de la fumée, jusqu'à ce que cela devienne comme un têt, de manière que, pilé, il ne s'y forme pas de grumeaux; c'est dans cet état qu'on s'en servira; on tiendra ce médicament là où il n'y aura pas d'humidité. Autre, sèche: spode, chalcitis, pétrir avec du vinaigre blanc, faire des pastilles, sécher, triturer après la dessiccation.

105. (Différentes préparations ophthalmiques.) Pour employer en onction sur l'œil: miel aussi beau que possible, vin vieux doux, faire cuire ensemble. Pour l'argémon : larme de peuplier, lait de femme, mêler et s'en servir. Quand l'œil pleure et est douloureux : exprimer le jus d'une grenade douce, faire cuire en un vase de cuivre sur un feu doux, jusqu'à ce qu'il devienne épais et noir comme de la poix; si on est en été, l'exposer au soleil; puis oindre avec cette préparation humide. Si l'œil est larmoyant et chassieux : quand le raisin blanc est très-mûr et s'amincit sur la vigne, le cueillir, en exprimer le jus, le sécher au soleil, le racler après la dessiccation, y mêler du vert-de-gris à la dose d'une demi-obole attique, et oindre. Médicament en poudre : plomb calciné, spode, parties égales, myrrhe une dixième partie, un peu de suc de pavot, vin vieux, sécher, piler et s'en servir. Scille, un tiers de spode et de céruse, un tiers de papyrus brûlé, un dixième de myrrhe.

έξηθήσαι θ. - ἐπιδρέπειν n'est pas dans les lexiques. - ἀποξύσαι θ. - [xαi]
μίξαι Lind. - δὲ θ. - δὲ οπ. νυἰg. - ἡμιοδόλιον νυἰg. - ἡμιοδέλιον Cθ. ⁷ παράπαστον μόλιδδος κεκαυμένον σποδοῦ ἰσον σμύρνης θ. - παραπαστὸν
νυἰg. - μολιδος καὶ σποδὸς ἴσα, σμ. νυἰg. - μικρὸν C. - ξηρήνας pro ξηρὰ θ.
- ο σκίλλα κεκαυμένη, σποδοῦ τρ. μ., βυβλίον (sic) κεκαυμένον, ψιμύθιον
τρίτον μ., σμύρνης δέκατον θ. - ψιμιθίου Frob. - κεκαυμένου μέρος δέκατον,
σμύρνης [ίσον] Lind.

- 106. Επ βούλει έχ τοῦ σώματος τρίχας ἀπελάσαι δακρύφ ἐμπέλου ἀλείφειν ἐλαίφ ^{*} την δὲ καὶ τὸν ὀφθαλμὸν βούλη, ἀποδρέψας ἀλείφειν. ᾿Αλκυόνιον κατακαύσας, ἔπειτα τρίψας λεΐον, οἴνφ διελς, ἐπαλείφειν καὶ ἀπεισι σὸν λεπτῷ δέρματι, καὶ ἔσται ἐρυθρὸν καὶ εὕχροον.
- 107. * Λεμντερίης * φακούς, πυρούς σιτανίους όσον δύο χοίνικας βρέξας, ἐπειδὰν μαλθακοὶ ὧσι διατρωγόμενοι, ἰσχυρῶς ποτῆσαι λείους ἐν δλμφ ἢ ἐν θυίŋ * ἔπειτα ἐπιχέαι ὕδατος κοτύλας ἐξ, καὶ ἀνακιθῆσαι ἰσχυρῶς ' ὅ τι δ' ἀν ἀπέλθη, ἔγχέας ἔς χύτρην, έψεῖν, μέλι όλίγον παραχέας * ἐπειδὰν δὲ ἔφθὸν ἰσχυρῶς γένηται, φρύξας διδόναι ἔσθίειν τούτου * ἢν δὲ διψῆ, οἶνον πινέτω ὡς παλαιότατον * τουτέφ χρήσθω, ἄχρις ὰν ὑγιὴς γένηται.
- 108. * Ήν δὲ κόρυζαν ἔχη, σμύρναν τρίψας λεῖα, καὶ μέλι μίξας, δθόνιον ἀναποιήσας, τὰς ρῖνας τρίδειν.
- 109. Κλυσμός φλέγμα άγων θαψίης πόσιν, η ασταφίδος όσον . τεσσαράκοντα κόκκους, η κνιδίου πόσιν, η κνήστρου μίσγειν δὲ μέλττος ημικοτύλιον, ελαίου τσον, διιέναι θαλάσση, πίτυρα εναφεψήσες η πτισάνην, μέχρις οδ λιπαρά γένηται, η στέατος, η τεύτλου χυλώ μούνω, η γάλακτι εφθώ, η άκτης χυλώ, η λινοζώστιος χυλώ παραμίσγειν δὲ ενίτρου όσον δέκα δραχμάς, η άλδς τρυβλίον, πλην ες θάλασσαν. ΤΗν δὲ θέλης χολην άγειν όποῦ πόσιν, ελατηρίου δλκην καὶ ημισυ, κολοκυνθίδος τρῦψαι δραγμήν σταθμόν διιέναι τοῖς αὐτοῖς οῖς καὶ πρότερον. * ΤΗν δὲ σφοδρότερον θέλης άγειν, σικύης εντε-

^{&#}x27; Έαν vulg. - ην θ. - άλχυόνιον κατακαύσας, ξπειτα τρέψας λίον, οίνω διεὶς,, ἐπαλείφειν θ. - ἀλχ.... ἐπαλείφειν οιπ. vulg. - ξὺν Lind. - ἐρυθρὸς καὶ εὕχροιος vulg. - ἔρυθρὸν καὶ εὕχροιος θ. - ³ λιεντερίης θ, Ald. - λιεντερίας C. - σητ. Cθ. - διατρωγωμένη vulg. - διατρωγώμενοι Ald., Frob. - διατρωγώμενοι θ. - ῶσιν ὡς διατρωγόμενοι Foes in not., Lind. - λίους θ. - ὁλμῷ (sic) Frob. - θυεία vulg. - θυτα Lind. - θυτη θ. - ἀναχεινήσαι θ. - χύτραν vulg. - χύτρην θ. - ἐπειδὰν (addit δὲ θ) ἐφ. vulg. - ἐαν vulg. - ἢν θ. - διψά θ. - τούτω χρῆσθαι ἄχρι δτου ὑγιὴς θ. - ³ ἐὰν vulg. - ἢν θ. - λίην θ. - ποιήσας vulg. - ἀναποιήσας θ. - θύυας (sic), in marg. ρίνας C. - ⁴ ἄγει Cθ. - Ϳε prends ἀσταφὶς pour la staphisaigre. - χνηδίου C. - χνῆστρον Cθ. - διεῖναι θάλ. ἢ πιτύρια θ. - μέχρι θ. - σπιτος (sic) pro στέατος θ. - τεύτλων θ. - ΄ μούνω ἢ γάλαχτι ἐφθῶ ἢ ἀχτῆς χυλῶ ἢ λὶνοζώστιος χυλῶ θ. - μούνω.... χυλῷ οιπ. vulg. - ΄ λίτρον θ. - τρ. πλεῖον (πλὴν pro πλ. θ) ἐς vulg. - ' ἐὰν vulg. - ἢν θ. - δὶ ἐθολης C. - βούλη θ. - ἡμίσιαν (sic) χολοχυνθίδας θ. - διεῖναι δὲ

- 196. (Dépilatoires.) Si vous voulez faire tomber les poils du corps, oindre avec la larme de la vigne et de l'huile; et même pour l'oril, arraches le poil et oignes. Halcioninm, brûler, triturer, mouiller avec du vin, et oindre; le poil s'en va avec une pellicule, et la place reste rouge et de bonne couleur.
- 107. (Pour le lienterie.) Pour la lienterie: lentilles, blé de printemps, deux chénices, mouiller; puis, lorsqu'ils sont mous sous la dent, les broyer très-bien dans un mortier, verser six cotyles d'eau, et remuer fortement; puis mettre dans un vase ce qui se sépare pour aller au fond, ajouter un peu de miel, et faire cuire; quand cela est bien cuit, faire frire et en donner à manger; si le malade à soif, il boira du vin très-vieux; et il se servira de ce remède jusqu'à ce qu'il guérisse.
- 108. (Pour le coryza.) S'il y a coryza, bien triturer de la myrrhe, mêler du miel, enduire un linge, frotter les narines.
- 109. (Lavements purgatifs pour la pituite, pour la bile. Lavement pour amener une évacuation stercorale. Lavement pour le dysenterie. Lavements pour le ténesme.) Lavement amenant la pituite : thapsie une potion, ou quarante grains de staphisaigre, ou une potion de grains de Cnide ou de enestron; mêler une demi-cotyle de miel, autant d'huile, délayer soit avec de l'eau de mer où a bouilli du son on du gruau d'orge jusqu'à épaississement, soit avec de l'eau de pâte, soit avec de l'eau scule de bette, soit avec du lait cuit, soit avec de l'eau de sureau, soit avec de l'eau de mercuriale; mêler nitre dix drachmes, ou un tryblion (espèce de petit vase) de sel, excepté dans le cas où l'on se sert d'eau de mer. Si vous voulez évacuer la bile, silphion une potion, élatérion une drachme et demie, courge une drachme, piler, mouiller de la même façon que dans la préparation précédente. Si vous voulez une action plus forte, concombre sauvage, le dedans, quatre drachmes,

τοῖς θ. – καὶ τὸ πρ. θ. — $^{\circ}$ ἐλν vulg. – † ν θ. – δὲ οπ. θ. – σρ. οπ. Cθ, Ald. – ἔθέλης ἔγων C. – ἐντ. τέταρτον δραχμής (τέσσερας δραχμάς θ) ἀπ. vulg. – τούτω $^{\circ}$ θ. – ἐξελθόντος $^{\circ}$ θ.

ριώνην, τέσσαρας δραγμάς άποδρέξας έν δδατος ήμικοτυλίω, τουτέω κλύσαι, καὶ ἐὰν ἐξελθών δάκνη, μετακλύσαι πτισάνης γυλώ. Ετερον 1 έν γάλακτι έφθῷ ὀνείῳ, ἢ ἐν τεύτλου χυλῷ τρισί κοτύλαις ἀποδρέγειν την έντεριώνην, παραμίσγειν δέ άλας και μέλι και έλαιον, μετακλύζειν δέ πτισάνης χυλῷ. 2 Ετερον κολοχυνθίδος δραχμήν τρίψας και προδρέξας εν γάλακτι ονείφ, μέσγειν τὰ αὐτά. 8 Ετερον · εντεριώνης δραγμήν, έλατηρίου πόσιν, σολόμης δσον τοῖσι τρισί δακτύλοις, μέλι, έλαιον, διιέναι θαλάσση. * Ήν δε χόπρων θέλης άγαγεῖν, μηδέν πίνειν φάρμαχον, τοῖσι δέ άλλοισι χρώ. Δυσεντερίης κλυσμός· ἐν οἴνω σίδια βοιῆς γλυκείης εψησαι ως πλείστα, έψειν δὲ μέχρις οδ το ήμισυ λειφθή, μίσγειν δε μέλι, έλαιον, τεταρτημόριον κοτύλης έχατέρου. Τεινεσμοῦ · λιδανωτοῦ τέσσαρας δραχμάς, μύρου ροδίνου ήμικοτύλιον, πτισάνης γυλός, θάλασσα έφθή. Ελλεδόρου ούο ⁶ πόσιας τρίψας, ύδατος διείς ήμιχοτυλίω, έλαίου έσον χλύζειν. Χυλὸν έγγέας ές σκαφίδα, μηλα κυδώνια πασασάμνειν, και έξεν έκβρέγεσθαι · έπειδάν δὲ τὸ ὕδωρ τὴν όσμὴν ἔγη, διδόναι πίνειν. Πτισάνης ε λέχιθον εμδαλών ες γοέα δδατος, έψε μέγρι λιπαρός γένηται, ψύξας δέ, τὰ μῆλα κατατάμνειν, κηρίον δέ καταδρέξαι έν δδατι, και άμα τρίβειν, έστ' αν υπόγλυκυ ή, και διηθήσας, εμβάλλειν σελίνου φύλλα. Έτερον · ἀσταφίδα λευχήν ἐς δδωρ θ ἐμδαλών, χαλαμίνθην ή χορίον άνατρίδειν ές ύδωρ δπόγλυχυ.

1 'Ev θ. - έν om. vulg. - ή om. θ. - έναποδρέχειν vulg. - ἀποδρέχειν θ. - δὲ C0. - δè om. vulg. - άλα C0. - 2 ετερον θ. - ετ. om. vulg. - καὶ om. θ. - ταῦτα ρτο τὰ αὐτὰ θ . — θ έτερον θ . – έτ. om. vulg. – $γολόμης <math>\theta$. – άλμης θ . σολόμης Cornar., Lind. - Ce mot inintelligible paraît altéré; je l'ai laissé en blanc. La conjecture de Cornarius ne semble pas bonne, à cause de balágor qui suit. - τοῖς vulg. - τοῖσι θ. - διεῖναι θ. - 4 ἐἀν vulg. - ἢν θ. - ἄγειν θ. - μίσ σγειν pro πίνειν θ. - φάρμ. om. θ. - εψήσα; vwig. - εψήσαι θ. - μέχρι sine où C_{-} we pro μ_{-} où θ_{-} λ_{i} φ ∂_{i} θ_{-} μ_{i} σ_{i} γ_{i} $\gamma_{$ - μίσγειν δὲ μέλι ἔλαιον θ. - ποτύλης, ἐπατέρου τὴν ἐτέρην. Λιδανωτοῦ τέταρτον δραχμής, μύρου vulg. - χοτύλης, λιδανωτοῦ τέταρτον δραχμής. Ετερον · μύρου Lind. - χοτύλης έχατέρου. Τηνεσμοῦ λιδανωτοῦ τέσσερας δραχμάς μύρου θ. — θφύσιες θ. - Je pense qu'une nouvelle formule commence à ἐλλεδόρου. - ἡμιχοτύλιον vulg. - ἡμιχοτυλίω θ. - χλύζειν χυλῷ ἐγχέας ἐς σχαφίδα. μήλα vulg. - Ceci ne m'a pas paru intelligible; par conjecture donc. je mets un point après κλύζειν et je lis χυλόν, ôtant le point après σκαφίδα. — 7 κατατέμνειν θ. – βρέχεσθαι θ. — 8 λέκυθον Vidg. – λέκινθον C, Ald. - λέχισχον (sic) θ. - χόεα C. - έψεῖν θ. - ψύξας (έψήσας pro ψ. Calvus, Foes, Lind.) δὲ τὰ μ. ἢν κατατάμνη (κατατέμνειν θ) κηρίον καταδρέξαι δὲ ἐν

mouiller avec une demi-cotyle d'eau, et faire prendre en lavement; si ce lavement excite de la cuisson en sortant, en administrer un second avec l'eau de gruau d'orge. Autre : lait d'ânesse cuit, ou bien eau de bette, trois cotyles, mouiller le dedans d'un concombre sauvage, mêler sel, miel et huile, puis administrer un second lavement avec l'eau de gruau d'orge. Autre : courge une drachme, piler appes avoir mouillé avec du lait d'anesse, et mêler les mêmes substances. Autre : intérieur de concombre sauvage une drachme, élatérion une potion, une pincée (voy. note 3), miel, huile, mouiller avec de l'eau de mer. Si vous voulez produire une évacuation stercorale, ne boire aucun évacuant, mais se servir du reste. Lavement pour la dysenterie : faire cuire dans du vin autant d'écorces sèches de grenades douces qu'on pourra, jusqu'à réduction de moitié, ajouter miel, huile, de chaque un quart de cotyle. Pour le ténesme : encens quatre drachmes, huile de rose demi-cotyle, eau de gruau d'orge, eau de mer bouillie. Ellébore deux potions, piler, mouiller avec une demi-cotyle d'eau, autant d'huile, injecter. Mettre de l'eau de gruau dans un vase, couper des coings, les y laisser macérer, et, quand l'eau a l'odeur du fruit, la donner à boire. Jeter de la bouillie de gruau d'orge dans un conge d'eau, faire cuire jusqu'à ce que l'eau devienne grasse, laisser refroidir, couper les coings, mouiller avec de l'eau un rayon de miel, broyer tout ensemble, jusqu'à ce que la préparation devienne un peu douce, passer, et jeter des feuilles d'ache. Autre : jeter dans de l'eau raisin blanc sec, calaminthe (melissa altissima, d'après Fraas) ou coriandre, piler jusqu'à ce que l'eau devienne un peu douce.

vulg. – Je prends l'infinitif de θ, dès lors je supprime ην et déplace δέ. – ἀνατρίδειν pro ἄμα τρίδειν θ. – ὅταν (ἔστ' ἀν θ) ὑπ. vulg. – • ἐμδάλλων θ.

FIN DU PREMIER LIVRE DES MALADIES DES FEMMES.

ΓΥΝΑΙΚΕΊΩΝ

TO AETTEPON.

110 (Ρόος λευκός εν τησι γεραιτέρησι των γυναικών μαλλον γίνεταμή εν τησι νεωτέρησι δόος πυβρός εν αμφοτέρησι δόος έρυθρός εν τήσι νεωτέρησιν. *Καλ ρόος ερυθρός μέν γίνεται έκ πυρετοῦ, μαλλον δὲ ἐχ τρωσμοῦ · γίνεται δὲ χαὶ ἐξ ἀπολήψιος ἐπιμηνίων, όταν ἀποκλεισθέντα έξαπίνης καταβραγή · γίνεται δὲ καὶ ἐκ * τόκων. Αξμα ρέει παμπολυ, και θρόμβοι ἐκπίπτουσι, και δδύνη γίνεται τῶν κληίδων καὶ τῶν τενόντων, καὶ νάρκη τοῦ σώματος ἀπόψυξίς τε τῶν σχελέων ενίστε δὲ καὶ ήρεισε τοὺς δδόντας, ἢν πλέον ἢ τὸ αἶμα ⁶ τὸ ἀπιὸν, καὶ ἄναυὸοι γίνονται, καὶ ἱδρώς καταγεῖται πουλύς· πρὸς δὲ τούτοις καρδιωγμοί τε γίνονται, καὶ περιψύξιες, καὶ πυρετοὶ άκρητόχολοι καὶ άλυσμώδεες, καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρης πολλάκις ⁷ βιγέουσι, και αὖθις ίδροῦσι, και ἄλλοτε μέν ἀπὸ τῶν ἄνω γωρίων σπασμοί γίνονται σφίσιν, άλλοτε 8 δε άπο τῶν κάτω, καὶ ες τοὺς βουδώνας δεύναι δξείαι έμπίπτουσι καὶ Ισχυραί, φοιτέουσαι ώσπερ ωὸῖνες ενίστε δὲ καὶ στραγγουρίη καὶ τὸ στόμα ξηρόν, καὶ δίψα 🕯 πιέζει, καὶ ἡ γλῶσσα τρηχείη , καὶ οἱ δάκτυλοι ξυνέλκονται τῶν ποδῶν οἱ μεγάλοι, 10 καὶ τὰς γαστροκνημίας αἰεὶ τῷ μηρῷ ξυντιταίνεται, καὶ τῆς ὀσφύος περιωθυνίαι, καὶ τῶν χειρέων ἀκρασίη. Όκόταν

' Avant ρόος Linden a mis un long morceau commençant par α! δστέραι et finissant par τὰ καταμήνια καλεύμενα. Ce morceau appartient au livre des Lieux dans l'homme; voy. t. VI, p. 844, § 47. - ρόος [δ½] Lind. - ² πυρὸς CFGHIK. - ³ καὶ οπ. Cθ. - καὶ ρόος μὲν ἐρ. DFHIIK. - μὲν οπ. Cθ. - πυρετῶν Cθ. - δ΄ θ. - τρωσμῶν Cθ. - ἀπολήψεως vulg. - ὑπολείψεως J. - ἀπολήψεως CDHIKθ, Lind. - ἐπιμηνιαίων C. - ὁπόταν ἀποκλησθέντα θ. - ὁκόταν IJ. - ⁴ τόκων καὶ ἐκ πυρετῶν (καὶ ἐκ π. οπ. θ). Αξμά τε (τε οπ. θ) vulg. - ρεῖ θ. - ἐγγίνεται θ. - τοῦ οπ. θ. - Post σώματος addit καὶ ἀρτηρίπθ. - ΄ καὶ ἡ ρἰς (ειρησε sic pro ἡ ρὶς θ) ἐκχεῖ (ἐκχεῖ οπ. Cθ) ἔς (ἐς οπ. θ τοὺς vulg. - Je lis ἡρεισε. - ἡν [δὲ] πλέον Lind. - πλέονι θ. - πλεομένη pro πλ. ἢ C. - ⁴ τὸ θ. - τὸ οπ. vulg. - καὶ ἀναιδοι γίνονται θ. - καὶ ἄν. γίν. οπ. vulg. - καὶ ἰδρώς τε C. - ἰδρώς τε sine καὶ θ. - κατέχηται θ. - πρὸ C. - τουτέων Cθ. - περιψύξηες C. - κνησμώδεες vulg. - κλυσμώδεες C (D, al. manu κνησμώδεες) FGHIKL, Ald. - ἀλυσμώδεες θ. - ' ρίγεῦσι θ. - ἰδρέουσι (sic)

DES MALADIES DES FEMMES.

LIVRE DEUXIÈME:

110. (Écoulement rouge ou métrorrhagie.) L'écoulement blanc survient plutôt chez les femmes d'un certain âge que chez les jeunes; l'écoulement roux, chez les unes et les autres; l'écoulement rouge, chez les jeunes. L'écoulement rouge vient à la suite de la fièvre et surtout de l'avortement; il vient aussi à la suite de la suppression des règles, quand, retenues, elles font une éruption soudaine; il vient enfin à la suite d'accouchements. Du sang s'écoule en abondance, des caillots s'échappent; douleur aux clavicules et aux tendons, engourdissement du corps, refroidissement des membres inférieurs; parfois aussi grincement de dents, si le sang coule trop abondamment, perte de la parole, sueur profuse. A cela s'ajoutent cardialgie, refroidissements intenses, fièvres à vomissement de bile pure et avec jactitation; dans le même jour il y a plusieurs sois frisson et puis sueur; il vient des spasmes tantôt des parties supérieures, tantôt des parties inférieures; aux aines se font sentir des douleurs aiguës et fortes, allant comme des tranchées d'accouchement; parfois encore il y a strangurie; la bouche est sèche, la soif pressante, la langue rude, les gros orteils se contractent, et les mollets se convulsent constamment en même temps que les cuisses; douleurs intenses des lombes, et impuissance des

καὶ αδθις ριγούσι J. - καὶ αδ. lδρ. οm. θ. - ιδρως pro lδρ. C. - μὲν οm. θ. - σφ. γέν. Cθ. - σφησιν <math>DFHIJK. — $^{\circ}$ δὲ om. θ. - Ante δὲ addit τε K. - όδ. αl (al om. DFGHIJKL) όξ. vulg. - όδ. σφίσιν ἐμπίπτουσιν όξεταί τε καὶ lσχ. φοιτώσαι θ. - δσπερ ωδ. φοιτ. $J. - ^{\circ}$ έχει Cθ. - η οm. θ. - τρηχεία vulg. <math>- τρηχείη Cδ. - τρηχεία FI. - τραχεία <math>K. — $^{\circ}$ καὶ ἐς (εἰς J; ἐς ομ. θ) τὰς γαστρ. alei (ἀεὶ J) τῷ (τῷ om. θ) $^{\circ}$ μηρῷ (τὼ μηρῷ J) ξυντιταίνη (ξυντιταίνει CK, Frod., Lind.; ξυντεταίνει J; ξυντετένει FG; ξυντείνει D; ξυντειτένει H; ξυντιταίνει I. Αλd.; ξυντιταίνει 0. - τρεριωδύνεται <math>0. - χειρων <math>0. - δταν 0. - γένηται 0. - - γίνεται 1. Αλd. 1. - τότε καὶ om. 0. - σφαγίας 0. - Κ0. Lind.

δέ τοιαύτα γίνηται, τότε καὶ τέτανοι φιλέουσι γίνεσθαι ἀπὸ τῶν χληίδων χατά τὰς σφαγάς ες τὰς γνάθους 1 καὶ τὴν γλῶσσαν, ἐκ δὲ τῶν τοιουτέων όλίγω ὕστερον ὅπισθεν ἀπὸ τῶν τενόντων κατὰ τὴν ράγιν, και ώδε ἀπόλλυνται κατά βίην. Προλέγειν οὖν δεῖ ἀρχομένων των δόων, διαιτήν δε τόνδε τὸν τρόπον πρωί μεν διδόναι πρὸς τους δόους φάρμακον πίνειν, ὧν αν έγω γράψω, οδ αν δοκέη δεῖσθαι μάλιστα, διδόναι δέ και τρίς και τετράκις και ήν πουλύ ἀπίη τὸ αξικα, διαιτήν ούν, 3 ήν μεν απύρετοι έωσι, σιτίοισιν ήν δε πυρεταίνωσι, δοφήμασιν. "Εστι δὲ τῶν μὲν δοφημάτων τάδε ἐπιτηδειότατα : έλυμος, φακή, άλητον έφθὸν σητάνιον, χόνδρος κάθεφθος • ροφητός, ζειά κάθεφθος • τῶν δὲ πομάτων, πάλη ἀλφίτου ἐφ' ὕοατι. καὶ τὰ κνήσματα τὰ ἀπὸ τῶν ἄρτων κεκομμένα, καὶ ἄλφιτα προκώνια λεπτά βεδρεγμένα εν ύδατι, ελλείχειν αναλτα των δε σιτίων, άρτος έζοπτος εν σποδιή · όψον δε λαγωοῦ κρέας, πελιάδος, φάσσης, καὶ έφθα καὶ όπτα, ἐρίφου κρέας όπτον, εμηδενὶ περιπεποιημένον, ἐς όξος έμδάπτων, ήπαρ έν σποδιή όπτον αίγος ή βοός, ώων όπτων λέχιθοι, τυρὸς ἄναλτος · λαγάνων τοὲ μηδέ τινος γεύεσθαι, μήτε έφθῶν μήτε ώμων, και λουτρών απέγεσθαι, και έπιδέειν τω γέρε είρίω δερυπωμένω στρέψαντα καὶ παγετὸν ποιήσαντα ὑπὲρ τῶν ἀγκώνων καὶ ⁸τῶν ίγνύων ύπερ τῶν γουνάτων, καὶ οσικύας ἀείρειν ἐπάρας μαζούς ὑπ' αὐτέους, άλλοτε μεν ές τὰ δεξιὰ, άλλοτε δε ές τὰ λαιά : ήν δε δύσπνοια γένηται πρὸς τὴν πρόσδλησιν τῆς σικύης, ἀφαιρέειν τὴν

¹Τε καὶ Cθ. - τοιούτων θ. - βάχιν ές δσφῦν (δσφὺν D, Frob., Lind.) (ἐς όσφ. om. θ), καὶ ὧδε vulg. - Post βίην addit γε δίκην θ. - διαιτείν C. - διαι-, τᾶν θ. - δὲ θ. - δὲ om. vulg. - τῶδε τῶ τρόπω Cθ. - ²πρὸ τοῦ ρόου θ. - τῶν pro ών Ald. - γράψω θ. - γράφω vulg. - δὶς pro τρὶς θ. - κὴν θ. - διαιτεῖν C. διαιτᾶν θ . – δὲ pro οὖν θ . — 3 εἰ D. – ἄπυροι ἐῶσι θ . – τροφήμασιν pro ῥοφ. θ . – μέν om. DH. - φακή vulg. - φακή Κ. - σιτάνιον Κ. - 1 ροφ.... κάθ. om. C. πωμάτων θ. - πάλιν pro πάλη C. - κλύσματα (κλάσματα Foes in not., Lind.; ανήσματα θ) (addit τὰ θ) ἀπὸ vulg. - ἐκεκομμένα (sic) J. - Sans doute pour έχχεχομμένα. - Post κεκ. addit λία θ. - προχρήνια C (D, restit. al. manu) FGHIJK, Ald. — * πεχομμένα pro β. J. - β. έν ΰδατι om. L. - ὕδατι & καὶ (α καὶ om. Cθ) έλλ. (έλλίχειν θ; έλείγχειν sic C) vulg. - ανάλατα (sic) C. άναλτάτων δε σιτίων θ. – σποδίη θ, Ald., Frob. – σποδώ G. – εψον pro όψον C. - πελειάδος JK. - ἐρίφου τε (τε om. Cθ) κρ. vulg. - 6 μηδενὶ πέπερι (πεπέρει J; πέπ. om. θ) πεποιημένον vulg.-Je lis περιπεποιημένον.- ήπάρ τε (τε om. Cθ) vulg. - σποδίη Cθ, Ald., Frob. - ώοῦ (ώον C; ώῶν θ) τὸ (τὸ om. Cθ) λεπτόν (όπτῶν 0; λευκόν LQ', Lind.) ἢ (ἢ om. θ) ὁ (ὁ om. Cθ) λέκιθος

bras. A ce point, des convulsions se font sentir ordinairement des clavicules jusqu'aux mâchoires et à la langue, le long des jugulaires, et puis peu après en arrière dans les tendons du rachis: et de la sorte les femmes succombent à la violence du mal. Il saut annoncer le pronostic au début des écoulements et prescrire ainsi le régime : le matin, donner, pour les écoulements, un des évacuants que j'écrirai, celui qui paraîtra le mieux convenir, et le donner trois et quatre fois; si le sang coule abondamment, nourrir, en cas d'apyrexie, avec des aliments solides; en cas de fièvre, avec des potages. Parmi les potages ceux-ci sont les plus convenables : le panic, la lentille, la farine de blé de printemps cuite, le gruau bien cuit, l'épeautre bien cuit. Quant aux boissons fine farine d'orge dans de l'eau, raclure de pain, gruau d'orge récent, fin, dans de l'eau, à prendre sans sel. Aliments de céréales, pain très-cuit sous la cendre; plats, viande de lièvre, de pigeon, de ramier, bouillie et rôtie, viande de chevreau rôtie, saucée dans du vinaigre sans autre préparation, foie de chèvre ou de bœuf grillé sous la cendre, jaunes d'œuf grillés, fromage sans sel; point d'herbages, ni bouillis, ni crus; point de bains. Attacher les bras avec de la laine en suint enroulée et nouée au-dessus des coudes; en faire autant pour les jambes, au-dessus des genoux; mettre, soulevant les mamelles, sous les mamelles mêmes, des ventouses tantôt à droite, tantôt à gauche; retirer la ventouse, si l'application en cause de la dyspnée; ne pas ôter de sang; employer les pessaires que je décrirai, ceux qui sont hémostatiques et conviennent à ces cas-là. Si la femme guérit de tels

(λέχυνθος FG; λέχινθος HIK; λέχιθοι θ) vulg. – Post τυρὸς addit ὁπτὸς θ. — 7 μὴ pro δὲ μηδέ τ. Cθ – μήτ' ὡμῶν θ.'– λουτρῶν δὲ sine xαὶ C (θ, τε). – ἐπέχεσθαι C. – ἐπιδεῖν vulg. – ἐπιδέειν C· – τὰς χεῖρας θ. – χεῖρε vulg. – χέρε DF HIK. – παγετὸν L. – Schneider, dans son Dict., en mettant cette variante, conjecture qu'au lieu de παχετὸν on dolt lire πάγιον. – ποιήσαντι C. – ἀγγώνων C. — 8 τῶν om. CDFHIJθ. – Ante ὑπὲρ addit xαὶ θ. — 9 σιχύαις vulg. – σιχύας C. – αἰρειν θ. – ἀειρέειν D. – ἀνειρέειν (sic) Q'. – ἀνείργειν Lind. – 3 - τοὺς θ. – μὲν om. θ. – εἰς (bis) C. – δὲ om. θ. – ἀριστερὰ θ. – γίνηται θ. – βλῆσιν C. – προσδολὴν θ. – ἀφαιρέιν CDθ, Lind. – ἀφαιρεῖν vulg.

σικύην α αξια δὲ μὴ ¹ἀπάγειν προσθέτοιαι δὲ χρῆσθαι, οἶσιν ἀν ἐγὰν γράψω τῶν στασίμων τοῦ αξιατος προσθετὰ ποιέοντα τῆσι τοιαύτησιν. ² ⁴Ην μὲν περιγένηται ἐχ τῶν ρόων, ἀπιόντος πολλοῦ αξιαστος, τό τε χρῶμα ἀφυῶδες, καὶ τὸ πρόσωπον μετάρσιον, ² καὶ ἐν τοῖσιν ὑποφθαλμιίοισιν οἰδήματα, καὶ τὰ σκέλεα ἐπηρμένα, καὶ ἡ ὁστέρη ὑγρὴ, καὶ αἰεὶ ἀνεστόμωται παρὰ λόγον, καὶ τὰ ἀπιόντα ὑδαρέα, οἷον ἀπὸ κρεῶν ὡμῶν χυμός. ⁴ Τῆσι τοιαύτησι χρὴ, ὅταν ἱσχύῃ, καὶ ἐμέτους ποιέειν νήστιας, καὶ μετὰ τοὺς ἐμέτους ἀριστον ἀλουσίη, ψυχρολουσίη, περίπατοι, μονοσιτίη, πᾶσα ξηρασίη. ⁴Ην δὲ πρὸς ταῦτα μὴ καθιστέωνται μηδὲ ξυμπίπτωσιν αὶ ὑστέραι, μηδὲ τῶν βευμάτων ἀπαλλάσσωνται, ἀποσκεπτόμενον χρὴ ἐς τὴν δύναμιν τοῦ ͼ σώματος, ἡν ἢ δυνατὴ, ἐλλεδορίζειν · ἢ ἡν δὲ μὴ ἐνακούσῃ, τὴν κεφαλὴν καθαίρειν · καθήραντα δὲ τὰ λοιπὰ διαίτη θεραπεύειν τὸν αὐτὸν τρόπον, δνπερ τὰς ἀτέκνους.

111. ⁸ Σκεπτέον δὲ καὶ τὰς φύσιας τῶν γυναικῶν καὶ τὰς χρόας καὶ
⁸ τὰς ἡλικίας καὶ τὰς ὧρας καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ πνεύματα. ¹⁰ Αἱ μὲν
γὰρ ψυχραὶ ὑγραὶ καὶ ροώδεες, αἱ δὲ ¹¹ θερμαὶ ξηρότεραὶ τε καὶ στάσιμοί εἰσιν. ¹⁸ αἱ μὲν γὰρ ὑπέρλευκοι ὑγρότεραὶ τε καὶ ροωδέστεραι, αἱ δὲ μέλαιναι ξηρότεραὶ τε καὶ στρυφνότεραι αὶ δὲ οἰνωποὶ μεσηγύ τι
δὲ μέλαιναι ξηρότεραὶ τα καὶ στρυφνότεραι αἱ δὲ οἰνωποὶ μεσηγύ τι
γὰρ νέαι ὑγρότεραι καὶ πολύαιμοι ὡς ἐπὶ τὸ πουλύ αἱ δὲ πρεσδύτε-

¹ Em. D. – $\tau \tilde{\eta}$ τοιαύτη θ . — ² xαὶ $\tilde{\eta}$ ν μὲν θ . – $\tau \tilde{\omega}$ πολλοῦ C_{\bullet} — ³ xαὶ τὰ ύποφθάλμια οἰδήματα θ. - ὑποφθάλμοισιν vulg. - ὑπ' ὀφθαλμοῖσιν K. - Je lis ὑποφθαλμίοισιν. - ή om. C. - ἐστόμωνται vulg. - ἐστόμωται L, Lind. - ἀνεστόμωται θ. - ές pro καὶ C. - τὰ πιόντα θ. - Cela doit se lire τὰπιόντα. ἐπιόντα C. — 4 τῆ τοιαύτη $\theta.$ — καὶ om. L. — ποιέειν καὶ (καὶ om. $C\theta$) νηστείας (vήστειας θ) vulg. — * ταύτη θ. – σ. vulg. – ξ. Cθ, Lind. – ή (ή C; ή om. θ) δλ. (όλιγοπωσίη θ) vulg. - μέλας CFGHIJKθ. - μέλας om. vulg. - άχρητότερος θ. άλ. η (η om. Co) ψ. vulg. - καθεστέωνται vulg. - καθιστέωνται CDLo. Lind. - καθιστώνται θ. - συνπίπτωσιν θ. - ο σώ., καὶ (καὶ oni. Cθ) ην (addit μέν K) ή vulg. — 7 εί J. - ένακούη θ. - καθήραντι DFGHJK. - ταθήραντι (sic) I. -τρόπον καὶ (καὶ om. C) περὶ (ὄνπερ pro καὶ π. θ) τὰς vulg. — 8 σκέπτεσθαι δὲ χρη τὰς θ. - Post δὲ addunt χρη CDFGIK, Ald. - χροιὰς θ. - " τὰς om. θ. - καὶ τὰς ω. om. K. - " αί... είσιν om. θ. - Cette omission de θ est ré-Parée plus bas; voy. p. 240, n. 1. - ψυχραί, αί δὲ (αί δὲ om. θ) ὑγραὶ vulg. - βοάδεις C. — " θερμαί μέν (μέν om. C) ξ. δέ (τε pro δέ C) καί vulg. — " αί μέν.... πνεύματα p. 240, l. 4, om. (DH, restit. al. manu) FGIJK. - ὑγρότεροι

écoulements. ayant perdu beaucoup de sang, elle a le teint blafard, le visage tuméfié, le dessous des yeux gonsté, les jambes enflées; l'utérus est humide, toujours béant contre nature et laissant écouler un liquide semblable à de la lavure de viande crue. Dans ce cas, il faut, si elle a de la force, provoquer des vomissements à jeun, et, après les vomissements. donner à déjeuner. En cet état, peu boire, vin noir assez pur, s'abstenir de bain, se laver à l'eau froide, se promener, ne faire qu'un seul repas, et user de tout ce qui dessèche. voilà ce qui convient. Si, malgré ces moyens, la femme ne se rétablit pas, si l'utérus ne s'affaisse pas, si les flux persistent, il faut, considérant l'état de la constitution, donner, si elle est forte, l'ellébore; si aucun effet n'est produit, purger la tête, et, après cette purgation, employer pour traitement le même régime que dans le cas des femmes qui ne peuvent pas avoir d'enfant (voy. § 75).

111. (Considérations générales sur les complexions des femmes par rapport aux écoulements.) Il importe aussi d'examiner la constitution des femmes, leur coloration, leur âge, les saisons, les lieux et les vents. Les unes sont froides, humides et sujettes aux flux; les autres, chaudes, plus sèches et plus serrées. Les femmes très-blanches sont plus humides et plus sujettes aux flux; les femmes noires sont plus sèches et compactes; les femmes brunes tiennent le milieu. Il en est de même pour l'âge; les jeunes sont plus humides et ont beau-

θ.— μέλαναι (sic) Η.—μελανά (sic) C.—στριφν. CHθ.— οἰνωπαὶ CH.— οἰνωπτοι (sic) μέση (adest spatium vacuum duo litterarum) τι θ. — ¹³ συμβ, θ.— νεώτεραι pro νέαι ύγρ. Η.—νέαι om. C, Ald.—ύγρότεροι C.—πολύαιμοι δμοίως (ώς pro όμ. Lθ, Lind.) (addit ώς Η) ἐπιτοπολὺ (ἐπὶ τὸ πουλὺ CH) vulg.— ἀμφῶν vulg.— ἀμφῶν CDHθ.— ἱσαι νῦν ἐσῦσαι vulg.— ἰσενύουσαι Lind.— Gal. Gl.: ἰσενύουσαι, ἰσέχουσαι, μεσήλικες οὖσαι.— Les interpretes ont rapporté la glose de Galien à ce passage—ci. Cependant Schneider dans son Suppl. dit: « A la vérité, Phavorinus a mis plus exactement ἰσενύουσαι ἀ'ἴσενύω. Mais même cette forme d'un verbe dérivé d'ἴσενος, comme δίενος, τρίενος, me semble être contre l'analogie. En conséquence je préfère ἰσενοι ἐσῦσαι, parce que je ne connais d'ailleurs aucun verbe provenant d'ἔνος. »

ραι ξηρότεραι καὶ ὀλίγαιμοι· αί δὲ μέσαι μέσον τι ἀμφοῖν ἔχουσιν, ἐσενύουσαι. Δεῖ ¹ δὲ τὸν ὀρθῶς ταῦτα διαχειριούμενον διαγινώσκειν ἔκάστοτε τὰς φύσιας τῶν γυναικῶν καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τὰς ἡλικίας καὶ τὰς ὅρας καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ πνεύματα.

112. ² Ήν ρόος ἐν τῆσι μήτρησιν ἐγγένηται, αἶμα ρέει πολλὸν, καὶ θρόμδοι πεπηγότες ἐκπίπτουσι, καὶ ὀδύνη ἴσχει ἐς τὰς ἰξύας καὶ τοὺς κενεῶνας καὶ τὴν νειαίρην γαστέρα, καὶ σκληρή ἐστι, καὶ διγανομένη ἀλγέει, καὶ ρῖγος καὶ πυρετὸς δἤὸς λαμβάνει, καὶ ἀσθενείη ἐἐπιγίνεται, καὶ πάντα πλὴν ὁμων καὶ ὑμοπλατέων ἀλγέει, καὶ θέρμη ἔχει, καὶ ἐρευθιᾶ, καὶ τὰ φλέβια σκληρὰ ἀντιτυπεόμενα. Ἡ δὲ νοῦσος γίνεται μάλιστα εἰκ τρωσμῶν · γίνεται δὲ καὶ δκόταν τὰ ἐπιμήνια μὴ γινόμενα πολλοῦ χρόνου ἐξαπίνης καταβραγῆ. Ταύτη, εδκόταν ὧδε ἔχη, δλυνθον ξηρὴν κόψας καὶ διασήσας ἐς ὀθόνιον ἐνδῆσαι καὶ προσθέσθαι · καὶ ἐπὶ τὴν νειαίρην γαστέρα ψύγματα ἐπιτιθέναι, φυλασσόμενος μὴ φρίξη. Ἐπειδὰν δὲ τὸ ρεῦμα ⁷ στῆ, ἀγριελαίης φύλλα ἐψήσας ἐν ὅξει ὡς ὀξυτάτῳ, διανιψάσθω τὰ αἰσοῖα · πινέτω δὲ γίγαρτα ⁸ καὶ ροῦν τὴν ἐρυθρὴν ἑψήσας ἐν ὕὸατι

1 Δή θ. - διαγειριζόμενον CHθ. - Post πνεύματα addunt αξ μέν γάρ ψυγραξ. αί δὲ (αί δὲ om. θ) ὑγραὶ καὶ ροώδεες, αί δὲ θερμαὶ μὲν (μὲν om. θ) ξηρότεραι τὲ καὶ στάσιμοί εἰσιν (H, al. manu) θ. — 2 $\frac{1}{2}$ ν.... ἐκπίπτουσι om., rcstit. al. manu D. - γένηται έν τ. μήτρ. C (θ, εγγένηται). - γένηται KL. - αξμά ol ρεί θ. - καὶ ή (ή om. CDHIJLO, Lind.) όδ. vulg. - έχει θ. - είς C. - τὴν om. Co. - νειέρην FGHIK, Ald., Frob. - νειαιρήν Lind. - νιεραν (sic) 6. - 3 θιγγανουμένη (sic) CDHIK. — 4 ἐπιγίνεται θ. – ἐγγίνεται vulg. – και πάντα om. θ. - ώμοπλάτων θ. - θέρμην FGHJKL. - έχει om. Co. - έρευθρια, al. manu έρευθια D. - έρευθία C. - φλεβία HJ. - άντιτυπεύμενα θ. - 5 έχ τῶν τρ. DL. Lind. – τρωσμοῦ θ. – γιν. ἀπὸ (ἀπὸ om. Cθ) πολλοῦ vulg. – ραγῆ θ. — 6 όπ. θ. - ἔχει Η. - ὅλονθον Cθ. - ξηρὸν L, Lind. - ὅλυνθος est ordinairement du masculin. Schneider, dans son Dict., remarque que Hippocrate, en ce passage-ci, a ξηρήν, mais qu'un ms. donne ξηρόν. L n'est point, à proprement parler, un ms. ; c'est un mélange de leçons provenant les unes de mss., les autres de conjectures. Ici on peut affirmer que c'est une correction, tous nos mss. ayant ξηρήν. - κόψαι θ. - διαττήσας C. - Ενδησον C. - νειέρην FGH 1K, Ald., Frob. - νιεράν θ. - νειαιρήν Lind. - : η C. - άγριοελαίης J. - άγριελαίου θ. - υδατι pro όξει L, Vatic. Codd. ap. Foes. - ώς CDHIJLO, Vatic. Codd. ap. Foes, Lind. - ως om. vulg. - πινέτω... αίδοτα om. J. - 8 καὶ ροιάν (ρόα Foes in not., Lind.; ρόον C, H supra lin. al. manu, θ) τὴν ερυθρην έψήσας (έψησάσα θ) έν ΰδατι (όξει pro ύδ. Foes in not., Lind.) ώς όξυτάτφ άλειψάσθω τὰ αίδοῖα (ὡς όξ. ἄλ. τὰ αίδ. om. θ) δσον vulg. - Schneider, dans son Suppl., a une note sur ce passage même, au mot ρους: « Le

coup de sang; les âgées plus sèches et ont peu de sang; les intermédiaires tiennent le milieu, par l'action moyenne de leur âge. Celui qui veut bien conduire le traitement chez les femmes doit reconnaître en chaque cas leur constitution, les opportunités, les âges, les saisons, les lieux et les vents.

112. (Autre métrorrhagie.) Si un flux s'engendre dans la matrice, du sang coule en abondance, des caillots consistants s'échappent; il y a douleur aux lombes, aux flancs et, au basventre; la malade a le corps rigide; elle souffre si on la touche; frisson, fièvre aiguë, la faiblesse survient; douleur par tout le corps excepté aux épaules et aux omoplates; chaleur, rougeur; les veines sont dures et rénitentes. Cette maladie survient surtout à la suite de l'avortement; elle survient aussi quand les règles, supprimées pendant longtemps, font éruption tout à coup. Les choses étant ainsi, piler une figue verte sèche, tamiser, attacher dans un linge et appliquer en pessaire; sur le bas-ventre faire des applications froides, prenant

Lexique de Photius cite le pouv parmi les épices, comme tiré des poemes de Solon. La forme boa est ordinairement employée par les Grecs postérieurs pour l'accusatif du substantif ρόος, courant; c'est ainsi qu'on lit dans Herodian. Epimer., p. 301, βοί ποταμοῦ, θαλάσσης, à là façon de νόος, νούς, vot. De plus, le genre féminin τὴν ῥόα, leçon qui, proposée par Foes, a été adoptée par Linden, rend cette correction tout à fait invraisemblable. D'un autre côté, ροιὰν ἐρυθρὰν est certainement faux; car toutes les grenades sont rouges. En conséquence, il ne me reste plus d'autre conjecture que d'admettre que Galien a lu ici ρόα τὰ ἐρυθρά. En effet, dans son Gl., on lit: δόα, τὰ ἐχ τῆ; συχαμίνου, τὰ μόρα, ἄτινα ἄωρα ξηρανθέντα καὶ κοπέντα τοῖς δψοις ἐπιτάττεται, καθάπερ καὶ ὁ κυρίως ὀνομαζόμενος όους, ως και ό Διοσκουρίδης εν τῷ πρώτω περί ύλης λέγει. Dioscoride, à la vérité, I, 181, n'a pas ρόα, mais seulement τὰ δὲ ἄωρα μόρα κοπέντα ἀντὶ δόος τοῖς δψοις μίγνυται. Ce qui paraît encore parler pour la leçon δόα τὰ έρυθρα, c'est que Hippocrate sait aussitôt cuire ces ρόα et les emploie en onction, tandis qu'il fait d'abord sécher, pour les broyer, les μόρα ἀπὸ βάτου, attendu que le fruit du ροῦς est dur et a besoin d'être préalablement broyé avant de pouvoir servir à oindre. » Depuis cette note de Schneider, il est survenu deux faits nouveaux pour le texte hippocratique, c'est d'une part la lecon boov qui peut si facilement se changer en bouv, et d'autre part, l'omission, dans θ, des mots άλειψάσθω τὰ αίδοῖα, omission qui fait tomber un des arguments de Schneider. Je pense donc qu'il faut accepter cette omission et lire pouv.

κλύσαι τῷ ἀπὸ τῶν ὀλύνθων, καὶ μετακλύζειν στρυφνοἴσιν ἢν ταῦτα παθοῦσα ὑγρανθῷ, θυμιήσθω ἕως ἀν ἀποξηραίνη.

113. 'Ρόος ἐρυθρός · * ρέει τοιόνδε οἶον αἷμα νεοσφαγέος, καὶ θρομιδία διαλάμποντα, ἄλλοτε δὲ καὶ ρόον ἐρυθρὸν ἐκδράσσει, καὶ ἡ γαστηρ ἡ νειαίρη ἐπαίρεται, καὶ λεπτύνεται, καὶ νηπελεῖ, καὶ σκληρύνεται, καὶ ἀλγέει ψαυομένη ὡς ἔλκεος, καὶ πῦρ ἔχει καὶ βρυγμός δδύνη τε ε ἐς αὐτὰ τὰ αἰδοῖα καὶ τὸ ἐπίσειον καὶ ἐς τὸν κενεῶνα καὶ τὰς ἰξύας καὶ τένοντα καὶ κοιλίην καὶ στῆθος, ⁷ καὶ τὰς ἀμοπλάτας καὶ τάλλα πάντα ἀλγέει, καὶ άδυναμίη καὶ δλιγοψυχίη ἔχει, καὶ ὁ χρὸς τρέπεται. * Καταρχὰς τῆς νούσου τάδε ἐπιλαμδάνει 'λν δὲ μηκύνη, ταῦτα πάντα ἐπὶ μελλον ἀνθέει, καὶ δῆλος ἡ νοῦσος, καὶ τὰ κοῖλα ἐπανίσταται, καὶ οῖ πόδες οἰδέουσιν. Ἡ δὲ νοῦσος * λάζεται ἐκ τόκου μάλιστα, ἡν τι ἐν αὐτέη διακναισθὲν μὴ ἔη, άλλ' ἐνσαπῆ τε καὶ τρυχωθῆ τὸ ἔμδρυον. Ταύτη κατ* ἀρχὰς ἡν

¹ Τοῦ om. D. - ξηράνας (ξηρήνασα C; ξηρήνας DHIKLO, Lind.) καὶ (καὶ οπ. θ) τρ. (τρίψασα C) λ. (λία θ) vulg. – σιτανίου HK. – μίσγειν Lind. — 262 om. θ. - σητανίου pro τιτάνου Cornar., Foes in not., Lind. - συμμ. θ. - ἐπιλαδών L, Lind. - λούσθω θ. - 2 ἐνώδει J. - εὐώδει Vatic. Codd. ap. Foes. -οίδεοι FHI. - πεπλυμένου C. - ήν δή pro ήδη θ. - πιείν Cθ. - άνω pro πάτω C. - όλόνθων Co. - παθούσα om. C. - ποιούσα Lind. - ύγιαίνη θ. - άποξηρηωηι (sic) θ . — 4 ρέη \mathbf{C} . – ρεῖ θ . – νεοσφαγές \mathbf{vulg} . – νεοσφαγέος θ . – θ ρομδοι διαλείποντες J. – διαλείποντα vulg. – διαλιπόντα $\theta.$ – διαλάμποντα CDLQ'Lind. - béov pro bóov L. - [tò] béov Lind. - exeráge C. - Gal. Gl. : exerágσει, έκδάλλει, έκδράσσει. - ή Co. - ή om. vulg. - νειέρη FGHIK, Ald., Frob. - νειαιρή Lind. - νιερά θ. - καὶ om. θ. - λεπτή τε γίνεται θ. - λεπτή γίνεται CFHIJKL, Lind. - νηνεμεί vulg. - άνεμοί aut άνεμοῦται aut ήνεμοῦται conjicit Foes in not. - Gal. Gl. : νηπελεί, άδυνατεί. - Cette glose a été indiquée comme la vraie leçon par divers critiques. - σκληρύνει vulg. - σκληρύνεται θ . – ψαυομένης D — θ ές (εἰς θ) ταῦτα (αὐτὰ θ , Lind.) τὰ vulg. – ἐπισειόμενον CDFGHIJKL, Ald. - έπίσιον θ. - τένοντας Foes in not., Lind. - 7 καὶ ἐκ τῶν ὤμων καὶ πλαστας (sic) πάντα ἀλγέει θ. - τοὺς pro τὰς C. άλλα (τάλλα DIJL, Lind.; άλλα om. C) vulg. - άλγέειν C. - λιποψυχίη LQ'6-- λειποψυχίη DFHIJK. - αποψύχη (sic) C. - ώχρος pro ο χρ. JL. - στρέφεται

garde de causer du frisson. Quand le flux est arrêté, faire cuire des feuilles d'olivier sauvage dans du vinaigre aussi fort que possible et laver les parties génitales; la malade boira, à la dose d'une demi-cotyle, une eau dans laquelle auront bouilli des pepins de raisin et du sumac rouge; ou mûres rouges de la ronce, faire sécher, piler, mêler avec partie égale de farine de blé de printemps et donner à boire à jeun : si vous voulez rendre la préparation plus énergique, ajoutez deux parties de plâtre, saupoudrez avec de la farine, et faites boire. Elle ne se baignera pas; elle usera d'aliments siccatifs et de vin noir fort. Si la malade enfle, l'écoulement étant déjà arrêté, administrer un évacuant par le bas; après cette purgation, prescrire une injection utérine avec la préparation aux figues vertes, et faire une contre-injection astringente. Dans cet état, la femme devient-elle humide, elle fera des fumigations jusqu'à ce qu'elle devienne sèche.

d'un animal récemment égorgé; tantôt de petits caillots luisants et tantôt un flux rouge sont rejetés; le bas-ventre se tuméfie, s'amincit, est frappé de faiblesse, se durcit, et est dou-loureux au toucher comme s'il y avait une plaie; fièvre; grincement de dents; douleur aux parties génitales, au pubis, aux flancs, aux lombes, au tendon, au ventre, à la poitrine, aux omoplates et partout; adynamie, défaillance, décoloration. Au début de la maladie tels sont les accidents; quand elle se prolonge, tout s'aggrave; la maladie est apparente, le dessous des yeux se tuméfie, les pieds enflent. Cette maladie prend surtout après l'accouchement, quand l'embryon détruit ne sort pas, mais se pourrit et se consume. Si une telle malade

vnlg. - τρέπεται Cθ. — *κατ. [μὲν] Lind. - νόσου vulg. - νούσου CDH9, Lind. - ταῦτα pro τάδε Cθ. - ἐπιλαμβάνη Ald. - μηκύνηται θ. - τάδε Q', Lind. - ταῦτα τ. om. (D, al. manu τάδε πάντα) FGHIJKL. - ἀσθενέει (ἀν-θέει θ) vulg. — * λάζυται θ. - αὐτῆ vulg. - αὐτέη CDFHIJK. - διακνησθέν vulg. - διακναισθέν τὲ μὴ ἴη θ. - ἢ C. - ἐνσάπηται (ἐνσαπῆ τε CJ; ἐνσητη τε sic θ) καὶ τρηχυνθῆ (τρυχυνθῆ, al. manu τρυχωθῆ D; τρυχωθῆ CDKL4, Lind.) vulg. - τὸν σπόγγον C, Ald. - τῶν σπόγγων θ.

ἐπιτυγγάνης, σπόγγον 1 κατατέγγοντα προστιθέναι δκόταν ή δδύνη, καὶ δθόνιον λείον μαλθακόν * κνηστόν δδατι τέγγοντα ψυγρῷ ἐπὶ τὴν γαστέρα ἐπιδάλλειν, καὶ ὕδατι ψυχρῷ καταχεῖν, καὶ τὴν κλίνην ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑψηλοτέρην εἶναι, καὶ στορέσαι ὧδε καὶ τῶν γυναικείων πειρώμενος, δ τι αν μαλλον προσώται πιπίσχειν τοῦ σελίνου τὸν * καρπὸν κόψαι καὶ φῶσαι σήσαντα, * καὶ ἐρύσιμον ὡσαύτως καὶ μήχωνος χαρπόν ζύν άλφίτοισι σήσας, χαὶ χνίδης δχαρπόν ώσαύτως * καὶ τῆς ψώρας τῆς ἀπὸ ἐλαίης, καὶ κικίδα, καὶ πήγανον, καὶ δρίγανον, καὶ γλήγωνα ἐν ἀλφίτοισι σῆσαι καὶ φυρῆσαι, καὶ εκρίμνα ἀπ' άλφίτων άδρα φώξαι, και ⁷πύανα καταλέσας, και τυρον αίγειον πε-ριξύσας τὸ αῗσχος, ετῶν μὲν ἄλλων ἔσον ξκάστου μίσγε, ὀριγάνου δὲ καὶ πηγάνου καὶ ψώρας καὶ κικίδος ήμισυ, ταῦτα πίνειν νῆστιν πρωτ πρό της κινήσιος κιρνάναι δε χρή και ες χρησιν. Αν δριμέα * τη, καὶ κυκεῶνα διδόναι, ἐν μὲν τοῦ φαρμάκου μέρος ἔστω, ἐν δὲ τοῦ τυροῦ, ἐν οὲ τῶν ἀλφίτων · ἐς ἐσπέρην δὲ τοῦ μελιτος ξυμμίσγοντα πιπίσκειν. Καὶ ἄχρι 10 μεν εν άρχη έχηται τη νούσω, καὶ τὸ αξμα συχνόν ίη, και διαλείπη δλίγον χρόνον, και δδύναι όξειαι ίσχωσι, ταῦτα γρη ποιέειν. Ήν 11 δὲ τὸ αξμα έλασσον ρυη καὶ δι' ἐλάσσονος χρόνου, πιπίσκειν α δή κάτω ύποχωρέει ή άνω, και πυριήν τα αίδοῖα βληγροῖσι πυριήμασιν, ώς αν δοχέη έχάστοτε χαιρὸς εἶναι, καὶ ζειάς ἐρίξαντα ξὺν τοῖσι χελύφεσι, χαὶ 1º ὀλύνθους ἐρινεοὺς αὐήναντα

 4 Κατέγγοντα (sic) F. – κατατέγκοντα (sic) J. – όπ. ή όδ. $\tilde{\eta}$ $\theta.$ – ή pro $\tilde{\eta}$ (D, al. manu η) FGHK, Ald. - λίον θ. - 2 καθεψῶν (καταξύων Cornar., Foes in not.; καταψών L, Lind.) vulg. - Je lis κνηστόν, qui me paraît s'éloigner moins des mss.; mais le véritable texte reste fort douteux. - Téyγοντι FG, Ald. - τέγκοντι J. - τὴν θ. - τὴν om. vulg. - ἐπιδαλεῖν vulg. - ἐπιδάλλειν Co. - τῶν θ. - τῶν om. vulg. - ὑψηλοτέραν Κ. - πειρόμενος J. - μᾶλλον om. F.-μάλιστα θ.-άλλο pro μάλλον (D, restit. al. manu) GHIK.-άλλο μάλλον Vatic. Codd. ap Foes. — 3 καρ. φώσαι καὶ σήσαι καὶ κόψαι, καὶ έρ. vulg.- καρ. κόψαι καὶ φῶσαι σήσαντα, καὶ έρ. θ. — 4 καὶ om. J. - καὶ μήκ... ωσαύτως om. (DH, restit. al. manu) FGIJK. - σύν vulg. - ξύν C. Lind. - τήσαι pro σήσας C. - δ ερύσιμον pro x. C. - Post ωσαύτως addit καὶ μήκωνος καρπὸν ξὺν ἀλφίτοισιν ώσαύτως C. - ψ. ἀγριελαίης (της ἀπὸ έλαίης pro άγρ. θ) vulg. – κηκίδα θ. – καὶ δρ. οπ. θ. –καὶ γλ. οπ. K. – γλίχ. HJ. - άλφίτοις vulg. - άλφίτοισι CD0. - στήσαι pro σήσαι FG, Ald. - τήσαι C. - φυρήξαι DFHK. - φορήξαι G. - φορύξαι C. - φορήσαι Ald. - * χρημνά C. $- \delta \pi' (\delta \pi' \theta) \delta \lambda \phi$. vulg. $- \delta \delta \rho \delta DGI$. $- \phi \tilde{\omega} \sigma \alpha i CJ$. $- \tilde{\tau} \pi \hat{\nu} \rho i v \alpha (\pi \hat{\nu} \rho \rho i v \alpha K;$ πύανα C) κατ. vulg. - Ce qui m'engage à recevoir la leçon de C, c'est qu'à mon avis un mot aussi peu commun n'aurait pas été mis en place de πύau début vous échoit, mouillez une éponge et appliquez-la quand il y a douleur; trempez dans de l'eau froide un linge fin, souple et raclé et mettez-le sur le ventre; faites des affusions froides : disposez le lit de manière qu'il soit plus haut du côté des pieds; essayez et donnez à boire, parmi les préparations pour les femmes, celles qui sont le mieux reçues : graine d'ache, griller, piler, tamiser; érysimon (sisymbrium polyceratium), de même; graine de pavot avec du gruau d'orge, tamiser, et graine d'ortie de même; galle d'olivier, noix de galle, rue, origan, pouliot, avec farine d'orge, tamiser, pétrir; et gros gruau d'orge grille, pyane (mélange de légumes à gousse et de grain) moulu, fromage de chèvre dont on a raclé l'ordure; de chaque partie égale, sauf l'origan, la rue, la galle d'olivier et la noix de galle, dont on ne met que demi-part; donner cela à boire le matin à jeun avant aucun mouvement; il faut ágiter avant de s'en servir; si l'écoulement est âcre, on donne un cycéon ainsi composé: une partie de la préparation ci-dessus, une partie de fromage, une de farine d'orge; pour le soir on ajoute du miel. Tant que la maladie est au début, que le sang coule en abondance et ne s'interrompt que pour peu de temps, et qu'il y a des douleurs aiguës, voilà ce qu'il faut faire. Si le sang coule moins abondamment et pendant moins de temps, faire boire ce qui évacue par le bas ou par le haut; et faire sur les parties génitales de douces fomentations choisies chaque fois suivant la circonstance; piler de l'épeautre avec la balle, faire sécher des figues sauvages vertes, les piler, les

πόψαι, καὶ σῆσαι, καὶ ἐλαίης φύλλα δμοίως, ἔσον ἐκάστου, ¹καὶ καταπλάσσειν, καὶ γάλα πιπίσκειν βόειον, ἢ ἔφθὸν, ἢ ὤμὸν, ²πρὸς τὸ ὀρθῶς ἔχον ὁρῶν, ³καὶ ὡς ἄν καιρὸς δοκέη εἶναι. ⁴ Ἡ δὲ νοῦσος δοκέει βληχρὴ εἶναι καὶ θανατώδης · δλίγαι δὲ διαφεύγουσιν.

114. "Όκόταν γυναικὶ αξμα βέη ἐκ τῶν ἄρθρων ὑπὸ τόκου διεφθορυίη ἢ ὑπὸ νούσου · οἴονται δ' ἔνιοι τοῦτο τῶν ἰητρῶν ρόον εξαι, τὸ δ' ἔστὶν ἔτεροῖον · ⁷ τοῦτο μὲν ἐκ τῶν ἄρθρων κὰκ τῆς ἀσφόος καὶ ἰσχίου κολλῶδες ὁμοῦ τῷ αξματι · κεῖνο δὲ δἀπὸ ὑστερέων καὶ κοίλων φλεδῶν, καθαρὸν αξμα. Ταύτην χρὴ ὑποθυμιῆν, ζειὰς κατερίξαντα ὅσον ἡμίεκτον, οξει φυρῆσαι δλίγῳ, ὅκως μὴ κατὰ πὰν ὑγρήνης τὰς μήτρας, καὶ τοῦ θείου ὁκόσον ἡμιωβολιον μίξας πρὸς τὰς ζειὰς τετριμμένας ¹⁰καὶ τῷ δξει φυρήσας, τὴν νύκτα τίθει · πρωὶ δὲ πῦρ πολλὸν κατακαύσας, ἐπιτιθέναι · ¹¹ καὶ φλόμου βύσματα ἀπὸ ἐλαιηρῶν κεραμίων, καὶ ἀπὸ τοῦ κνάφου ¹² τῶν κναφέων ξύμτοῦ πυρὸς, ¹² καὶ καίειν, καπνίσαις γὰρ ὰν μάλιστα. Δίφρον ²⁴ δὲ χρὴ ἀπήεντα εἶναι καὶ ἀμφιίζεσθαι τὴν γυναϊκα περιστειλαμένην εἴμασιν, ὡς μὴ παραπνέη · ἔπὶ δὲ τὸ πῦρ ἐπιπάσσειν τὸ ξὺν τῷ δξει , καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ὅφιος. Καὶ σμύρνα δὲ ¹⁸ μισγομένη ἐνεργὸν, καὶ παύει τὰ

⁸ Καὶ Cô. - καὶ om. vulg. - πιπ. καὶ ἐφθὸν (κάθεφθον pro κ. ξ. θ) βόειον (βότον θ) ή ώμον Cθ. - βόειον om. (D, restit. al. manu post ώμον) FG (H, restit. al. manu) IJKL.- η ώμον η έφθον J. — 2 καὶ (καὶ om. Jθ) πρός vulg. - Post πρός addit γάρ J. - όρων DFHI (J, όραν χρή) Kθ, Ald., Lind. δρῶν om. vulg. — 3 καὶ θ. – καὶ om. vulg. — 4 καὶ (καὶ om. θ) ἡ (ἤδε pro ἡ Lind.) (addit δὲ θ) νόσος (νοῦσος CJKθ) δοχέη (δοχέει Dθ, Lind.) βλ. εἶναι - καὶ (addit où Lind.) θαν. vulg. - 5 παῦραι C (H, al. manu in marg.) θ. δὲ τῆς τοιαύτης νούσου (τῆς τ. ν. om. Cθ) διαφ. vulg. — 6 δταν θ. - ἐν γυναικὶ DQ'. - ραίη θ . - ὑπὸ (ἐκ θ ; ἀπὸ Lind.) τ. ἄ. ὑπὸ τ. διεφθορυῖα (διαφθορυία sic CHIK; διεφθορυία J; διεφθορυίη Lind.; διεφθόν ρύηι sic θ) ή ἀπὸ (ὑπὸ Fθ) τοῦ (τοῦ om. CKθ) πόνου (νούσου θ) vulg. - οἰωνται J. - τῶν $I_{η}$. om. $C\theta$. – $I_{η}$ τρέων (sic) D. – βόων D. — 7 τὸν μὲν γὰρ ἐχ θ . – ἄρ θ ρων έστιν έτεροῖον (ἐσ. ἐτ. om. θ) κάκ. vulg. - ὁμοίως pro ὁμοῦ J. - 8 ὑπὸ C. -[τῶν] ὑστ. Lind. - ὑστέρων D. - ταύτη CK. - ὑποθυμιᾶν θ. - κατερίξαντα Lθ, Lind. - κατερρείξαντα C. - καταρρήξαντα J. - κατερείξαντα D. - κατερρίξαντα FGHIK, Ald. - κατερρήξαντα vulg. - ήμισκτον (sic) θ. — ο όξει δὲ θ. - όλίγον FGIJK. - δλ. om. θ. - δπως θ. - καθάπαν Η. - κατάπαν (sic) Κ. - πάνυ pro παν D. - υγρήνη J. - δσον θ. - ήμιοβόλιον FGHK, Ald. - ήμιοβέλιον Clθ. -* καὶ om. θ. - σύνθες Cθ. - Ante ἐπιτ. addit καὶ ἐπὶ πῦρ θ. -- 11 καὶ φλόμου θ. - καί φλ. om. vulg. - έλαιηρέων C. - γνάφου Cθ. - 12 τοῦ pro τῶν J. γναφέων CG0. - σύμμ. θ. - καθάρσεων vulg. - θαρσόν (sic) C. - θαρσέων θ. - tamiser, traiter les feuilles d'olivier semblablement, prendre de chaque partie égale, et appliquer en cataplasme; prescrire le lait de vache cuit ou cru, considérant le bon état des choses et l'opportunité. Cette maladie est lente et grave; peu en réchappent.

114. (Distinction entre l'écoulement prai du sang qui vient de la matrice, et l'écoulement faux qui vient des lombes et de l'ischion. Traitement de ce dernier écoulement.) Quelquesois une femme rend du sang provenant des articulations, avant souffert à la suite de l'accouchement ou par l'effet d'une maladie. Quelques médecins prennent cela pour un écoulement; ils se trompent; ceci est une humeur visqueuse venant des articulations, des lombes et de l'ischion avec le sang; l'écoulement vrai vient de l'utérus et des veines caves et est du sang pur. Dans ce cas, faire la fumigation suivante : épeautre broyé, un demi-setier, pétrir avec peu de vinaigre, afin de ne pas humecter complétement la matrice, mêler à l'épeautre pilé une demi-obole de soufre, pétrir avec le vinaigre, et exposer la nuit au serein; le lendemain matin, allumer un grand seu et mettre ce mélange sur le feu; y mêler des tampons de molène (verbascum) qui ont servi à boucher les vases à huile, des ordures prises au peigne des foulons, et de la graine d'ophis (plante indéterminée); diminuer l'ardeur du feu et brûler; c'est ainsi que vous obtiendrez le plus de fumée. Vous aurez un siége avec un pertuis et vous y assoierez la femme, la couvrant avec des vêtements afin que la vapeur ne se perde pas; puis vous jetez sur le feu la préparation au vinaigre et la graine d'ophis. La myrrhe aussi est efficace, et, en parfum, arrête le sang qui mouille les parties génitales. Quand la fumi-

πεθάρσιον (sic) J. – καθαρσίων Lind. – ἀφαιρέων δὲ τοῦ πολλοῦ θ. — 12 καὶ οπ. θ. – καὶ μὴ καίειν Cornar., Lind. – καπνιῶν (καπνιῷν Lind.; καπνίων C) δὲ μάλιστα vulg. – καπνίσαις γὰρ ἄν μάλιστα θ. — 14 δὲ οπ. Κ. - όπ. οπ. DFGHIJK. – ὀπηέντα Frob. – ἀφιίζεσθαι (sic) J. – ἀμφιέζεσθαι 15 σμιγομένη λαμένην θ. – είμασιν Κ. – ἴμασιν 15 σμιγομένη C. – παύειν vulg. – παύει θ. – Αnte τὰ addit [καὶ] Lind. – θυμιητέον C. – ἐρύσιμον C. – πεφωγμένον Dθ.

αίδοτα το θυμιητόν αίμάσσεσθαι. Ήν δὲ άλις έχη, έρυσίμου χαρπόν πεφωσμένον τρτψαι καὶ ἐν οίνω διδόναι.

115. 'Ρόος 1 πυρόδος δέει, οδον έξ ώου είδενθέος πουλύ τε καλ δύσοδμον, και φλεγμαίνουσιν αι ύστέραι, και δδύνη έκ της δσφύος καὶ τῶν βουδώνων, καὶ τὰ ² ἐπερχόμενα πολλά, καὶ ἢν μὴ ἀπαλλάσσηται, ταχύ * ρέοντα· άλλ' ἢν καὶ χρόνος ἐγγένηται, τὰ *ἀπιόντα σήπει ώς οξόν τε μάλιστα : ρεῖ γάρ οξον ἀπὸ χρεῶν ὀπτῶν γυμός άμα δέ τουτέοισι πυρετοί ζαχυροί και δίγεα έκ δέ των ε τοιούτων δόων αξ μέν πολλαί απόλλυνται, δλίγαι δέ διαφεύγουσιν. 7 Κήν μεν εν άρχη παραλάδης, θεραπεύειν δίδε χρή . ήν μεν απύρετοι έωσι και ισχύωσιν, ε ελλεδορίζειν · σταν δε γένηται, διαλιπόντα ήμερας τρείς ή τέσσαρας κάτω πίσαι φάρμακον. ⁹ Μετά δὲ τὴν κάθαρσιν διαιτήν ώδε, δχως τὰ βεύματα ύδαρέα έσται καὶ λιπαρά. σρωί μέν νήστει διδόναι των φαρμάχων τι πίνειν ἐπ' οἶνον ἐπιπάσσων, ὧν αν έγω γράψω πρός ρόον μετά δε το φάρμακον εν τη άλλη διαίτη θεραπεύειν, τὰς δὲ ὑστέρας θεραπεύειν ὧδε την μέν φλεγμαίνωσι καὶ ξυμμεμύκωσι, πυριῆν χρή μαλθακῆσι τῆσι πυρίησι, 11 μέγρις οδ το στόμα των μητρέων μαλθαχον γένηται : μετά δε τάς πυρίας, κλύζειν τῶν κλυσμάτων 13 δκοίρισιν αν δοκέη δεῖσθαι, ήν τε χαθαρτιχωτέροισιν ήν τε μαλθαχωτέροισι μετά δὲ τοὺς χλυσμοὺς μαλθακτήρια προστιθέναι. 18 ήν δέ μή εύλυτον το στόμα γίνηται, πυριην και μαλθάσσειν προσθέτοισιν ών αν έγω γράψω, 14 μέγρις αν αναστομωθή. *Ην δὲ μὴ πρὸς ταῦτα παύηται τὰ ρεύματα, καθαίρειν

^{&#}x27;Πυρὸς G. - ρεῖ θ. - οἰον ἔξω οὐδεχθέος πολύ τε C. - ἰδεχθέος FGHI. - οὐδεχθέος Ald. - ἰλεχθέος θ. - Schneider, dans son Dict., pense que la leçon est altérée et qu'on devrait lire ὀδεχθής ου ὀζεχθής. Mais il n'y a rien
à changer, l'auteur hippocratique donnant ici et un peu plus loin le sens
de puant à εἰδεχθής. - κάκοδμον θ. - ὀδύναι θ. - βουδόνων (sic) θ. - - ² ἀπ. Cθ.
- πουλὰ F, Ald., Frod. - πουλλὰ DGHIJ. - - ΄ βαίων θ. - ἀλλ' εἰ (ἀλλὰ sine εἰ DF
HIJKLθ) vulg. - Je lis ἤν. - καὶ οπ. θ. - ἐνγίνηται θ. - - ἀλλ' εἰ (ἀλλὰ sine εἰ DF
Θ οἰον ἀι κ. ὁ ἀπώντα θ. - οἰονται pro οἰόν τε θ. - ρίγει (ρεῖ θ) γὰρ καὶ (καὶ οπ.
θ) οἰον ἀ. κ. ὁ ἀπῶν (ἀμῶν J) χυμὸς ἐπιβρέει (ἐπ. οπι. 'Cθ) · ἄμα vulg.
τούτοιτι θ. - ρίγεες (sic) Κ. - - ἀτοιώνδε θ. - τοιουτέων D. - ἀπόλυνται J.
γὸν οὖν ἐν θ. - ἐνέωσι θ. - - ὁ ἔιλεδορίζης θ. - διαλείποντα CJ. - πεῖσαι θ. σπεῖσαι C. - φαρμάκω θ. - - ∘ εἶτα μετὰ sine δὲ θ. - διαιτῷν (διαίτην θ; διαιτῆ: C) ὀφείλει; (ὀφ. οπι. Cθ; ὀφείλει DH) ὧ∂ε vulg. - ὅπως θ. - ἐστὶ L,
Lind. - '* διδύναι δὲ πρωὶ μὲν (μὲν οπι. θ) νήστει C (θ, νήστι). - φαρμ. ἢ

gation est suffisante, piler de la graine grillée d'érysimon et donner dans du vin.

. 115. (Écoulement roux.) L'écoulement roux est abondant et fétide comme d'un œuf gâté; la matrice est enflammée, il v a douleur aux lombes et aux aines; le flux est abondant, et. s'il n'y a pas amélioration, il coule rapidement. Dans le cas où le mal se prolonge, l'écoulement produit une très-grande corruption; car il est comme du jus de viande cuite. Avec ces accidents surviennent des fièvres fortes et des frissons. De tels écoulements font périr la plupart des femmes, et peu réchappent. Si vous avez la malade dès le début, il faut traiter ainsi : en cas d'apyrexie et de force, donner l'ellébore; cela fait, laisser reposer trois jours ou quatre, et administrer un évacuant par le bas. Après la purgation, conduire, afin que le flux soit aqueux et onctueux, le régime ainsi : le matin, à jeun, donner à boire, en poudre dans du vin, quelqu'un des médicaments que j'écrirai pour le flux; après le médicament, prescrire un régime général, et, en particulier, traiter ainsi la matrice : si elle est enflammée et fermée, administrer des fumigations émollientes, jusqu'à ce que l'orifice en devienne mou; après les fumigations, faire les injections qui paraîtront convenables, soit plus actives soit moins actives; après les injections, appliquer en pessaire les émollients. Si l'orifice utérin ne cède pas facilement, faire des fumigations, et l'amollir par des pessaires que j'écrirai, jusqu'à ce qu'il s'ouvre. Si le flux ne cesse pas par ces moyens, purger la tête, et prescrire ce régime : boire, s'il y a dysurie, du lait d'anesse; herbages cuits, cul-

⁽τι pro $\hat{\eta}$ θ) πίνειν vuig. – & pro &ν &ν θ. – ἐν om. Cθ, Ald. – διαίτη θεραπεύειν δὲ τὰς ὑστ. ὅδε $\hat{\eta}$ ν θ. – καὶ τὰς ὑστ. sine δὲ Cr—δόε χρη L, Lind. – φλεγμήνωσι καὶ ξυνμηκύνωσι, πυριᾶν χρη μαλθακη εἴ τῆσι πυρ. θ. – ξυμμεμύκασι DFGHIK. – τῆσι δὲ πυρ. FGH (Ι, τῆσιδε) JK, Ald. — " μέχρι τὸ στόμα εὖλυτον καὶ ὁ στόμαχος μαλθακὸς γένηται θ. – τῶν μη. om. θ. — " ὁκοίησιν J. – ὁποίοις θ. – $\hat{\eta}$ ν pro ἀν θ. — " $\hat{\eta}$ ν δὲ τὸ στ. μὴ εὖλ. γίνηται θ. – ἄλυπον J. – γένηται D. — " μέχρις ἀν στομωθη, mutat. al. manu in μέχρις ἀναστομωθη H. – μέχρι sine ἀν θ. – στομωθη DFGIJL. – πρὸς ταῦτα μὴ CDFHIJKθ. – οὕτως vuig. – οὕτω CJθ. – διαιτεῖν C.

την περαλήν, και οδτω διαιτήν . ήν μεν 1 δυσουρέη, όνου γάλα πίνειν· λαγάνοισιν έφθοϊσι καλ ήμεροισι καλ άγρίοισι, πλήν σκορόδων καὶ πράσων καὶ κράμδης καὶ βεφάνου τῆς μακρῆς. θαλασσίων εβάτω τῷ λείω, σχορπίω, γόγγρω, νάρχη, ἐγγέλυϊ, ψήσση, χωδιῷ, έψεῖν ⁸δέ γρη έν προμμύοισι και ποριάννοισιν, έν άλμη γλυκείη και λιπαρή δίεφθα · χρεών δὲ μάλιστα μέν συὸς, δεύτερον δὲ ἀρνὸς, ή δίος, έφθοῖσι μάλλον ή όπτοῖσι, *καί ζωμοῖσιν οίνω λευχῷ μελιγρῷ δδαρεί · λουτροίσιν άνευ της κεφαλής, μή λίην θερμοίσι μηδέ πολλοϊσιν. Ήν δὲ πρὸς ταύτην τὴν δίαιταν τῆς μεν ελχώσιος καὶ ε τῆς Φλεγμασίης ἀπαλλάσσωνται, δγραί δὲ ὧσιν αί μῆτραι, ἀντί μέν λουτρών αλουσίησιν, αντί δὲ 6 χιβρών οίνων μέλασιν, αντί δὲ ύδαρεστέρων ακρητεστέροισιν, αντί δε αλφίτων άρτοισι, άντι δε λχθύων πρέασιν δπιοίσι και σιτίοισι πασι 8 τοίσι ξηραντικοίσιν, οίσιπερ έπι τησι διαβροίησι γρεόμεθα κλυσμών άπηλλάχθαι πάντων, πλήν οίνου καὶ δρατος · θυμιῆσθαι · δὲ τοῖσι στυπτικοῖσιν · άριστον δὲ ἐν γαστρί έχειν. Ήν δέ τις νεηνις ή, εμέτους νήστιας, πυχνά δε έπεμέειν, καὶ μετέπειτα ἀριστίζεσθαι σμικρόν. Αυτη των ρόων τωνδε τυγγάνει δίαιτα.

416. 'Ρόος λευκός' ¹⁰ ρέει λευκόν ὡς ὄνου οὖρον, καὶ ἐν τῷ προσώποι οἰδήματα, καὶ τὰ ὑπορθάλμια οἰδέει ἄμφω, ὑδρωποειδέα τε καὶ οὐ πάνυ εὐειδέα τὰ τῶν ὀρθαλμῶν, καὶ τὸ λαμπρὸν ἄπεστι, ¹¹ καὶ γλαμυροὶ οἱ ὀρθαλμοὶ καὶ ἀμιδλυώσσοντες, καὶ τὸ χρῶμα ἀφυῶδες ¹² καὶ φλυκταινοειδές, καὶ ἡ γαστὴρ ἐπανοιδέουσα ἡ νειαίρη, καὶ ἔν τῆσι γνάθοισι κατὰ ¹³σμικρὸν ἐρυθροειδέα τε καὶ ¹⁴σμικρὰ καὶ ὑδαρέα καὶ πονηρὰ, καὶ ἐν τοῖσι σκέλεσιν οἰδήματα, καὶ ἢν πιέζης τῷ

^{1 *} Απυρος ή (δυσουρέη θ), όνου vulg. - ρεφάνου Cθ. - ραφ. vulg. - 2 δὲ (δὲ οπ. Cθ) βάτφ vulg. - χωδίω pro τῷ λείφ θ. - ἐγχελύει θ. - ἐγχελυ (sic) H. - ἐγχελυν 1. - χωδίω FGΙΚθ. - 3 δὲ οπ. D. - χοριάνοιστυ CDHJK. - χολιαφθάν (sic) C. - δὲ μᾶλλον D. - δεύτερα K. - ἀρνοῦ vulg. - ἀρνὸς DFGJIK LQ'θ. - 4 χαὶ τοῖσι (τοῖσι οπ. θ) ζ. vulg. - μελί (μελίχροι C) ἢ (ἢ οπ. Cθ) δδ. vulg. - λουτροῖσιν οπ. θ. - πλὴν pro ἀνευ Cθ. - μηλίην pro μὴ λ. HJ. - πολλ. μηδὲ θερμ. DH. - 4 τοῖς J. - ἀπαλλάσσονται C. - ὑστέραι θ. - 4 χρώμεθα θ. - δὲ οπ. θ. - δ΄ ἐν θ. - τις οπ. J. - νεᾶνις vulg. - νεάνις DH. - νεήνις (sic) C. - νηστείας vulg. - νήστιας Cθ. - δ΄ ἀπεμέειν Cθ. - μετὰ τοὺς ἐμέτους pro μετ-

tivés et sauvages, excepté l'ail, le poireau, le chou et la rave longue; poissons de mer, la raie sans épine, le scorpion (cottus scorpio), le congre, la torpille, l'anguille, le turbot, le gobius, les faire cuire avec poireau et coriandre dans de la saumure douce et grasse, ils doivent être très-cuits; viandes, en premier lieu le porc, en second l'agneau ou le mouton, bouilli plutôt que rôti, et des bouillons; un vin blanc, couleur de miel, aqueux; bains, sans la tête, ni très-chauds ni très-fréquents. Si, à l'aide d'un tel régime, l'utérus guérit de l'ulcération et de la phlegmasie, mais devient humide, supprimer les bains; vins noirs, au lieu de vins paillets, purs au lieu de coupés d'eau, pains au lieu de polenta; au lieu de poissons, viandes rôties, et tous aliments siccatifs, comme nous employons dans les diarrhées; renoncer à toutes les injections, sauf le vin, et l'eau; faire des fumigations avec les astringents. Il est trèsbon pour la fæmme de devenir enceinte. S'il s'agit d'une jeune femme, prescrire les vomissements à jeun, les répéter souvent, et donner ensuite un petit déjeuner. Tel est le régime des écoulements.

116. (Leucorrhée.) Leucorrhée: l'écoulement est blanc comme de l'urine d'âne; gonssements dans le visage; le dessous des deux yeux est tumésié; les yeux sont pleins d'eau et n'ont pas bon aspect, le brillant en est essacé, ils sont chassieux, et la vue est tromble. La peau est blasarde et se couvre de phlyctènes. Le bas-ventre se gonsse. Il survient aux mâchoires peu à peu une éruption rougeâtre, petite, aqueuse et de mauvaise nature. Les jambes ensient; si vous pressez avec le doigt, il s'y forme une empreinte comme dans la pâte. La bouche s'emplit

έπειτα θ. – σμικρὸν Cθ. – μικρὸν vulg. – αὐτἢ C. – τῶν θ. – τῶν om. vulg. – τυχ. τῶνδε D. – τυγχ. σm. Cθ. — 10 ρεῖ θ. – λευκὸς J. – λευκὸν om. θ. – ὑδροποειδέα CDH. – δὲ pro τε D. – εὐείδεα Cθ. – όρεύμενα pro τὰ τῶν ὀφθ. C (θ, ὁρώμενα). — 11 καὶ οἱ ὀφθ. γλαμμυροὶ (γλαμυροὶ θ) ἀμελυώσοντες C (θ, ἀμελυώσο.). – γλαφυροὶ L. — 12 καὶ om. J. – φλεκταινοειδὲς FJ. – φληκτ. G, Ald. – φλυκτενοειδὲς H. – νειέρη FGHIK, Ald., Frob. – νειαρὴ Lind. – νιερὰ θ. – τοῖσι DFGHIJ, Ald. — 12 μικρὸν vulg. – σμ. θ. — 14 μικρὰ C. – πιεζέης CDHIJK.

δακτύλω, έμπλάσσεται 1 ώσπερ έν σταιτί, καί το στόμα σιέλου έμπίπλαται καρδιωγμοί τε, δχόταν νήστιες έωσιν, καὶ εμέουσιν οἷον ύδωρ όξύ και ήν πρός άναντες πορευθή, θάσσον άσθμα έχει, καί πνίξ, και σκελέων δάποψυξις, και γουνάτων άκρασίη, και έν τῷ στόματι άφθαι, χαὶ ύστέρη παρά λόγον άνεστόμωται, χαὶ ἐμπέπτωκεν έν τῷ στόματι βαρέη ώσπερ μολιδδος καὶ διὰ τῶν μηρῶν διατείνουσιν δδύναι, καὶ ἀποψύγεται πάντα τὰ κάτω, * τὰ ἀπὸ νειαίρης γαστρός άρχόμενα άχρι ποδών, 6 καὶ τὰ θέναρα τῶν ποδῶν ναρκῶσι, 7 καὶ ἐπιδαίνειν οὐ δύνανται. Τὰς τοιαύτας χαλεπὸν ἀπαλλάσσειν των νοσημάτων αξ τε γάρ ήλικίαι προδεδήκασιν, οξ τε κάματοι ξυγκαταγηράσκουσιν, ην μή τι εὐτύχημα τῶν αὐτομάτων λύση γενόμενον. Ταύτησι γρη 8 απαρύσαι, δταν πλεονάζη, φαρμάχοισιν άσσα γολήν ξανθήν μή χαθαίρει, άλλα τα ούρητικά *ταύτησι ξυμφέρει πινόμενα, και κεφαλής καθάρσιες, και άλουσίαι, και το λευχον επίθυμον 10 ποιέει, και περίπατοι, και πάσα ξηρασίη έν τή διαίτη. Ταυτα δρώσαι ύγιέες μέν παντελώς οὐ γίνονται, εὐπετέστερον δὲ διάγουσιν.

117. 'Ρόου ¹¹λευχοῦ θεραπείη καθαίρεται λευχὸν ὑπόχλωρον, καὶ ὅταν οὐρέη, δάκνει καὶ ἀμύσσει, καὶ ἔλκοῖ τὴν ὑστέρην, καὶ πυρετὸς ἔχει δξὺς, καὶ θέρμη πολλὴ, δίψα, ἀγρυπνίη, καὶ ἔκφρονες γίνονται, καὶ ὅταν σπουδάση, ἆσθμά μιν ἔχει, ¹² καὶ τὰ γυῖα λύονται. Ταύτην μήκωνα πιπίσκειν λευχὴν, καὶ κνίδης καρπὸν, ἄμεινον καὶ ροιῆς γλυκείης βίζαν καὶ φύλλα καὶ ¹² ρόον καὶ κικίδα ταῦτα ἐν οἶνω στρυφνῷ πιπίσκειν, καὶ ροιῆς χυλὸν, καὶ ξυμμίσγειν τυρὸν αἴγειον ·

ι 1 $^{\circ}$ $^{\circ}$

de salive. La femme a de la cardialgie quand elle est à jeun, et vomit une espèce d'eau acide; si elle monte une côte, elle est plus vite essoufflée. Elle suffoque, ses jambes se refroidissent: ses genoux sont sans force. Des aphthes naissent dans la bouche. L'utérus est béant contre nature, et pèse sur l'orifice comme un plomb. Des douleurs s'étendent à travers les cuisses. Toutes les parties inférieures se refroidissent depuis le basventre jusqu'aux pieds; la plante des pieds est engourdie, et la malade ne peut marcher. Dans ces cas la guérison est difficile; car ce n'est plus l'âge de la jeunesse, et les souffrances s'invétèrent, à moins de quelque bonne sortune qui spontanément dissipe l'affection. Il faut administrer, quand il y a pléthore, des évacuants qui n'agissent pas sur la bile jaune. Les diurétiques en boisson conviennent, ainsi que les purgations de la tête, l'abstinence de bains, l'épithymon blanc (cuscuta epithymon), les promenades et tout ce qui, dans le régime. dessèche. Par ces moyens, les femmes, à la vérité, ne guérissent pas complétement, mais leur existence devient plus supportable.

117. (Autre leucorrhée.) Traitement de la leucorrhée: l'écoulement est blanc, jaunâtre; quand la femme urine, elle éprouve des mordications et des élancements; l'utérus s'ulcère; fièvre aiguë, beaucoup de chaleur; soif, insomnie; délire; si elle se livre à quelque occupation, elle est essoufiée, et les membres sont dans le relâchement. En ce cas, faire boire le pavot blanc et la graine d'ortie, ou, mieux, la racine et les feuilles de grenadier blanc, le sumac et la noix de galle; donner cela à boire dans du vin astringent; donner du jus de grenade, et mêler du fromage de chèvre. Pour fumigation, épeautre, figues vertes d'hiver, feuilles d'olivier, galle d'olivier,

(Lind., ρέη). – ἀμύσει καὶ ἐλκέοι ὑστ. C. – ἔλκοι θ. — ¹² κατὰ pro καὶ τὰ C. – τὰ om. θ. – γῦα I. – ταύτην δέον (δ. om. Cθ) μ. vulg. – Ante λευ. addunt καὶ FHIJK. — ¹² Vollà encore ρόον mis pour ροῦν. – καὶ om. L. – κηκίδα Cθ, Lind. – διδόναι (διδ. om. Cθ) πιπίσκειν (πιπ. om. C) vulg. – ὑποκάπνι (sic) F. – δὶ om. C. – δλόνθους Cθ. – δλίνθους FHK. – ψώρας (ψώραν θ) τῆς αὐτῆς (τ. α. om. Cθ), καὶ vulg.

ύποχάπνιζε δὲ ζειὰς καὶ δλύνθους χειμερινούς καὶ ἐλαίης πέταλα καὶ ψώρας, καὶ σικύης λέιμματα τρίτον μέρος, τὰ δ' ἄλλα ¹ ἴσον· καὶ τῷν ἐψανῶν βοφέειν, καὶ τὰ δι' ἀμυγδάλων καὶ σησάμου βοφήματα, καὶ αὶωρέεσθαι καὶ δγέεσθαι καὶ μὴ ἡρεμεῖν.

118. 2 Ρόος άλλος καθαίρεται όχοιον προβάτου ούρον πολύ, γροιή λευχή, και οιδέει πάσα, και έν τησι κνήμησι * πόμφοι ανίστανται, και ήν επαφήση τῷ δακτύλω, τῆσι κνήμησι και τοῖσι ποσίν έμπλάσσεται βοθροειδέα, καὶ ήν τι φάγη, δεμπίπλαται, καὶ φλεγμαίνει, και ἐπειδὰν δδοιπορήση και ἔργον τι δράση, ἄσθμά μιν λαμβάνει και πόνος, και ή γροιή λευκή, ενίστε υπόγλωρος. Ταύτη ην ισχύη ται η νέη, και τάλλα φαίνηται, καταρχάς δίδου άνω φάρπακον και κάτω. και την κεφαλήν κάθαιρε, ήν μέν φλεγματώδης ή, δι' ὧν φλέγμα καθαίρεται, ην δέ χολώδης, δι' ὧν χολή καὶ ἡν ώρη 6 ή τοῦ ἔτεος καὶ ην μη φύσει ή σπληνώδης, καὶ ήν τι τῶν 7 εἰρημένων ή, δρόον διδόναι, αφεψείν δε και πίνειν ώς πλείστον γρόνον και ες εσπέρην οίνον γλυκύν ύδαρεα, ήν δέη, σίτου δε μή απτεσθαι · ήν εδὲ ἀσθενής ή, ροφήματι ως έλαχίστω, καὶ άλουτεέτω. επειδάν δέ σοι καιρός δοκέη είναι, της πόσιος παυέσθω, και μετά την κάθαρσιν σιτίοισι χρεέσθω, ἀπεχομένη λιπαρῶν ⁹ καὶ δριμέων καὶ γλυκέων, καὶ άλμυρῶν, καὶ λαγάνων 10 δριμέων, γρησθαι δὲ ὶγθύσι πετραίοισι και κρέασι μηλείοισιν, ή δρνιθίοισιν, ή λαγωρίσιν, άρτω ¹¹σποδίτη ή ἐριχτοῖσι , καὶ λαγάνοισιν έφθοῖσι γρεέσθω, καὶ ἀγρίοισι 12 τρωχτοῖσι χαὶ ἡμέροισιν ἄτερ δριμέων· χαὶ περιπατείτω πρωὶ 12 καὶ

^{1 &}quot;Τσα vulg. - Ισον D. - ρυφείν DFH10. - ρυφήν Κ. - ροφέειν C. - ριφείν GJ. - ροφείν vulg. - τὸ CDFGHKLθ, Lind. - ρύφημα θ. - ρόφημα CHLQ'θ, Lind. - καὶ ἐνορέεσθαί τε C. - ἐωρέεσθαι G, Ald. - τε καὶ θ. — ² ἄλλος ρόος D. - καθαίρεται Cθ. - καταρρέεται vulg. - οἶον θ. - όκοῖον ὡς πρ. C. - πουλὺ DHIJΚ. — ³ πολφοὶ C (F, al. manu) GI. - πόλφοι HΚθ, Ald. - πόμφοι.... κνήμησι οπι, restit. al. manu D. - βοθρισείδεα (sic) θ. - θρομβοειδέα J. — ⁴ ἐνπίμπλαται θ. - φλεγμαίνη G, Ald. - ἐνίστε λευκή J. - λίην prο ἐνίστε θ. - Αnte ὑπ. addit ἢ J. — ⁵ καὶ ἢν (ἢ prο ἢν Cθ) νέη vulg. - φάρμακα Cθ. - καθαίρειν Cθ. - ἢν (addit μὲν θ) φλ. ἐστι (ἢ CJθ) vulg. - ὑφ prο δι' ὧν J. — ⁵ ἢν prο ἢ C. - καὶ (addit ἢν θ) μὴ φ. ἐστὶ (ἢ CJθ) vulg. — ² εἰρ., ἢ (ἢ J, Lind.) ὀρρ. (ὅρον Cθ) vulg. - ἐς οπι IJΚ. - γλυκὺν οἴνον θ. - ἢν δὲ ἢ C. - στιίου θ. - ἀπτέσθω C. — εμὴ prο δὲ θ. - ἀσθενήση C. - ρυφ. θ. - ἀλουτείτω vulg. - ἀλουτείτω θ. - ἀλουτείτω D. - χρήσθω θ. — ελ. δρ. οπι Cθ. — εδρ. οπ. Cθ. — εδρ. οπ. Cθ. — μηλίσισιν C. - ὀρνιθείσισιν DHJ. — επτώδει

écorce de concombre sauvage un tiers, du reste partie égale. Prendre des potages de légumes bouillis, des potages aux amandes et au sésame; se balancer, aller en voiture, ne pas rester en repos.

118. (Autre leucorrhée, Règle pour la cure par le lait.) Autre écoulement : le flux est abondant et comme de l'urine de mouton. La femme est décolorée: elle est toute gonflée: aux jambes s'élèvent des boutons. Si vous appuvez avec le doigt sur les jambes ou les pieds, l'impression en reste comme une fossette. Si elle mange quelque chose, elle ressent de la plénitude et de l'inflammation. Quand elle marche et fait quelque ouvrage, elle est essoufiée et souffre. La peau est blanche, quelquesois jaunâtre. En ce cas, si elle est forte, jeune et que les autres signes concourent, donner, au début, un évacuant par le haut et par le bas; purger la tête, si la malade est pituiteuse, avec les médicaments qui évacuent la pituite; si elle est bilieuse, avec les médicaments qui évacuent la bile. Si la saison de l'année le permet, que la femme n'ait pas naturellement la rate malade et que quelqu'un des signes susdits existe, donner le petit lait, qui aura bouilli et dont elle boira le plus longtemps possible; le soir, du vin doux aqueux, s'il en est besoin; ne pas toucher aux aliments, sauf, en cas de saiblesse, un peu de potage, mais aussi peu que possible; point de bain. Quand le temps paraît venu, la femme cessera le petit lait, et, après cette purgation, elle prendra des aliments, s'abstenant des choses grasses, âcres, douces, salées, des herbages âcres; mangeant poissons de roche, viandes de mouton, volaille, lièvre, pain cuit sous la cendre, ou orge pilée; herbages bouillis; herbages qui se mangent crus, sauvages et cultivés, sauf. ceux qui sont acres. Elle se promènera le matin et après le re-

rulg. – σττώδη Η. – σποδίτη θ. – ἐρεικτοῖσι D. – ἐρίκτοισι ΗΙ. – χρήσθω θ. — 12 Gal. Gl. : τρωκτοῖσιν, ώμοῖς ἐσθιομένοις. – ἄνευ J. – περιπατεέτω Lind. — 12 καὶ οπ. Κ. – τοῦ οπ. D. – ποιέοι FG. – ποιέειν J. – ποιέοντα (D, emend. al. manu) ΗΚ. – καὶ σκληροτέρη pro ξηρ. FGJ. – τρυγεὶ θ. – τέτταρας vulg. – τέσσερας θ. – ἡσυχίαν vulg. – ἡσυχίην ΗΙ, Lind.

ύποστρέφει, καὶ ὑποστρεφομένης τῆς νούσου ἀπόλλυται. ¹ Όχόσας γεραιτέρας λαμδάνει ἡ νοῦσος αὕτη, κατασήπανται αἱ ὑστέραι, ἐκφεύγουσι δὲ πάνυ ὀλίγαι.

119. 'Ρόος άλλος καθαίρεται οξόν περ έξ ώου ώμου, γλωρόν ύπόλευχον, και έλχοι το αίδοιον, και οιδίσκεται τούς τε πόδας και τάς χνήμας, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὀφθαλμῶν ἐπανοιδέει, καὶ ⁸ οἱ ὀφθαλμοί ύγροι γλαμυροί, και ήν βαδίζη, ἄσθμά μιν λαμδάνει, και άσθενείη γίνεται. 4 Ή δὲ νοῦσος φύσει φλεγματώδης καὶ ἢν μὴ καθαρθή, πυρετήνη δε γολής χινηθείσης, φλαύρον γεραιτέρας δε ή νούσος αύτη λαμβάνει μᾶλλον ή νεωτέρας. 5 Όχοταν δὲ ὧδε ἔγη, ήν μὲν ἀνοιδήση σφόδρα, διδόναι κάτω φάρμακον πιείν δ τι φλέγμα καὶ γολήν ε ινήσεται. ήν οξ πή ισλορώς οιθεύ και το φρελίτα αρτήν πτεζύ άνω δούναι φάρμακον και ήν τμέν ή δυνατή, ελλεδόρω καθαιρέσθω ήν δε μή, δ τι γολήν καὶ φλέγμα άγει· μετά δὲ 8 τὰ φάρμακα δρών έφθὸν διδόναι πίνειν ώς πλείστας ήμέρας εξύν άλὶ δλίγω επιτρωγέτω δὲ ήδύοσμον, έσπέρην δὲ σίτου μὴ ἀπτέσθω, ροφεέτω δὲ όλίγω, καὶ ἐπιπινέτω οἶνον γλυκὸν, ἢν γρήζη. ἢν δὲ μἢ 10 παρῆ, ὀβρόν · γάλα τε όνειον ἀφεψήσαι, καὶ διδόναι τέσσαρας ήμέρας εσπέρην δε ταῦτα ποιέειν, ήν μή πῦρ ἔχη νύχτωρ. Ήν δὲ ή φύσει σπληνώδης, 11 πνευματώδης, λείφαιμος, μήτε δέβον μήτε γάλα διδόναι, ήν φυσή ήν δὲ μλ, κατωτερικοῖσι καθαίρειν. Καὶ ἐπειδάν σοι δοκέη καιρὸς εἶναι, κλύσαι τὰς μήτρας, πρῶτον μὲν 12 τῷ ἀπὸ τῆς τρυγὸς δὶς ἡ τρὶς, μετά δὲ τοῦτο τῷ ὀπῷ τῆς σχαμμωνίης, οἶνον δὲ ἐπιγέαι γλυχὸν

^{&#}x27; Όκόσας C (D, al. manu ὁκόταν) FGHIJK, Vatic. Codd. ap. Foes. -δσας θ. - ὁκόταν vulg. - ὁκόταν δὲ Lind. - γὰρ ἑτέρας pro γερ. (D, emend. al. manu) FGHIJKLQ', Vatic. Codd. ap. Foes. - καὶ κατασ. vulg. - Je retranche ce καί. - Απιε ἐκρ. addit καὶ D. - ἐκρεύγουσαι C. - δ' θ. - πάνυ οm. Cθ. - ² χλωροῦ D. - λευκὸν ὑπόχλωρον C. - καὶ τοὺς πόδας καὶ C. - τε οm. θ. - ³ οἰ οm. θ. - λαμυροὶ GHIJK. - ' ἡν δὲ φύγη (ρεύγη C), ἡ νοῦσος φλεγματώδης, καὶ ἡν θ. - πυρετήνει (πυρετήνη J; πυρετήνασα C) λαύρως (λ. om. C) χ. (addit δὶ C) κιν. vulg. - πυρετήνη δὲ χολῆς κινηθήσης θ. - φλαῦρον Cθ. - φλ. οm. vulg. - μάλλον οm. (D, restit. al. manu) FGHIKθ. - ³ ὅταν θ. - δὲ οm. CD HIJ, Ald. - ἀνοιδέη θ. - Απιε φλέγμα addit φάρμακον D. - ε ἰξιται vulg.- ἐξιδορον θ. - καθαιρ. οm. Cθ. - φλ. χ. χ. J. - ² τὰ CFHIJKθ, Lind. - τὰ οm. vulg. - δρον θ. - ² σὺν θ. - δλίγη FI. - ἐπιτρογέτω Ald. - ἡδίοσμον J. - ἐξιδος δι. - αλ ἀπεχέσθω, ρυφείτω θ. - χρίζη θ. - * παρρῆ H. - παρρόρος ξε όπι. δὲ σ. μὰ ἀπεχέσθω, ρυφείτω θ. - χρίζη θ. - * παρρῆ H. - παρρόρος

devient pas grosse, il y a récidive, et la récidive l'emporte. Quand cette affection attaque des femmes d'un certain âge, l'utérus se corrompt, et très-peu en réchappent.

119. (Autre leucorrhée.) Autre écoulement : le flux est comme d'un œuf cru, jaune, blanchâtre, les parties génitales s'ulcèrent, les pieds et les jambes enflent, le dessous des veux se tuméfie, les yeux sont humides, chassieux; si la femme marche, elle s'essousse, et se sent faible. Cette maladie est de nature pituiteuse; et, s'il n'y a pas de purgation et que la sièvre survienne, la bile étant mise en mouvement, cela est mauvais. Elle attaque plutôt les femmes d'un certain âge que les jeunes. Les choses étant ainsi, si la malade est très-enflée, donner à boire un purgatif évacuant la pituite et la bile; si le gonflement n'est pas considérable et que la pituite soit ce qui l'accable, donner un évacuant par le haut. Les forces le permettant, évacuer avec l'ellébore; sinon, avec ce qui emmène la bile et la pituite; après les évacuants, administrer le petit lait cuit, avec un peu de sel, autant de jours qu'il se pourra; elle mangera de la menthe, le soir elle ne touchera pas aux aliments solides, prendra un peu de potage, et, par-dessus, boira du vin doux s'il est nécessaire : à défaut de vin, du petit lait : elle fera cuire du lait d'ânesse et en prendra pendant quatre jours. Voltà ce qu'il faut faire le soir, à moins qu'il n'y ait de la fièvre la nuit. Si la femme a par constitution la rate malade, si elle est sujette aux flatuosités, si le sang lui manque, elle ne boira ni petit lait, ni lait, en cas qu'il cause des flatuosités; et alors on purgera avec des évacuants. Quand le moment vous paraîtra venu, vous ferez des injections utérines d'abord avec la préparation à la lie deux ou trois fois, puis avec le suc de

ρτο π. δ. C. – δρος θ. – τε οπ. Cθ. – δνιον θ. – ἐς ἐσπ. δὲ τ. ποιεῖν θ. — ħ ħ (ħ οπ. θ) πν. ντιἰg. – Απτε λ. addit ħ K, Lind. – αιφαιμος (slc) θ. – λίφαιμος CFIJK. – γάλα πινέτω, ħν δὲ μὴ ντιἰg. – γάλα διδόναι ħν φυσῆ (θ, φύσει ἢ), ħν δὲ μὴ Cθ. – κατ. φαρμάκοισι καθ. θ. – πρώτα DIJK. – πρώτω Ald. — ²² τὸ DFGHIJK. – τοῦτο οπ. θ. – τοῦ ὁποῦ (τῶ ὁπτῶ θ) ντιἰg. – Lisez ὀπῷ. – δ' Cθ. – ναρκισίγου C. – εἰ δὲ μὴ, ἀνθίνου θ. – εἰ δ. μ. ἀ. οπ. ντιἰg. – ὑστερέη C. – οῖνου θ.

δσον χοτύλην άττιχην και έλαίου τέταρτον μέρος κοτύλη, μάλιστα μέν ναρχισσίνου, εί δέ μή, ανθίνου ' μεταχλύσαι δέ τῆ ύστεραίη οἶνώ χοτύλη, 1 καὶ μέλιτι τετάρτω κοτύλης, καὶ βητίνη τρίτην μοίρην μέλιτος, έλαιον δὲ ίσον μέλιτι. *Ην δὲ * τὰ ἀπὸ τοῦ κλυσμοῦ ἀποχωρεῦντα ἔη φλεγματώδεα, χλύσαι αὖθις ἐπισχόντα ἡμέρας τρεῖς ἢ τέσσαρας, ἐχλέψαντα τοῦ χόχχου δύο πόσιας : μεταχλύζειν δὲ τοῖσιν αὐτέοισιν : ἢν δὲ μή παρή κόκκος, τη δίζη της θαψίης επόσιν μίαν, και μετακλύζειν τοίσιν αὐτέοισιν ἐπὴν δὲ καθαρθή τὰ ὑποχωρεῦντα πρὸς τούτους τούς κλυσμούς, καὶ ἢν *γίνηταί τι αίματῶδες, οἶον ἀφ' ελκεος, μετακλύζειν τοῖσι στρυφνοῖσιν. Καὶ ἡν μετά ταῦτα αὐτή ἐρωτηθεῖσα φῆ τὸ στόμα τῶν ὑστερέων σκληρὸν εἶναι καὶ δδύνην ἔγειν, κλύζειν τὸν αὐτὸν τρόπον 5 τῷ ξὸν τῷ πιχερίω, ἔστ' ἀν ἀποξηρανθέωσιν αὶ ὑστέραι καὶ δοκέη ύγιλς εἶναι · τὰς δὲ μεταζύ ἡμέρας τῶν κλυσμῶν πινέτω άχτης χαρπόν καὶ λαγωοῦ πυτίην καὶ μήχωνος τὸ κέλυφος καὶ χνίδης χαρπόν, δοιης ⁶τε γλυχείης τὸν φλοιὸν, τρίδων ἔσον έχάστου: άλφιτον δε 7 ξυμμίσγειν και αδίαντον, έν οίνω μέλανι εὐώδει νηστις. σιτίοισι δέ γρεέσθω μαλθαχοῖσι 8 μή άλμυροῖσι, μηδέ δριμέσι · χρέα δὲ ἀμείνω ἰζθύων, ήγουν δρνίθια, ή λαγῶα, καὶ λουέσθω θερμῷ μή πολλώ. Ήν δὲ μή ⁹λωφήση ὁ ρόος, άλλ' ὑπολείπηται, καὶ ὑγράζωνται αί ύστέραι, θυμιήσαι τῷ ζὸν τῷ σιδίῳ, καὶ ἔπειτα παρὰ τὸν ἄνδρα ίτω · 10 κήν εν γαστρί ίσχη, ύγιλς γίνεται. Αί δε γεραίτεραι οὐ δύνανται αναφέρειν, αλλ' απόλλυνται υπό ασθενείης.

120. 11 'Ρόος άλλος : ρέει υπόχλωρον οίον έξ ώου, και γλίσχρον,

' Καὶ οπ. D. - τεταρτοχοτύλη J. - τετ. μέρει θ. - χοτ. οπ. Cθ. - βητίνης (βπ. FGI, Ald.) vulg. - βητίνη θ. - χαὶ τρ. μοίρην βητίνης J. - μοίραν vulg. - μοίρης F. - μοίραν Dθ, Ald. - μοίρην lK. - ἐλαίου θ. - - ² τὰ οπί. (F, restit. al manu) J. - ὑπὸ θ. - τοῦ οπ. D. - ὑποχωρεῦντα C. - ὑποχωρέοντα θ. - χλ. χαὶ (χαὶ οπ. Cθ) αὖθις (αὖτις C) vulg. - τρὶς ἢ τέσσερας θ. - τέτταρας (τέσσαρας C), ἔπειτα ἐκλέψαι τ. χ. δ. π., χλύζειν δὲ vulg. - Supprimez ἔπειτα, Ilsez ἐκλέψαντα, et μετακλύζειν. - τοῖς αὐτοῖς θ. - - ³ ποσὶ θ. - μίην J. - μίαν οπ. θ. - τούτοιν pro τοῖσιν C. - ὑποχωρέοντα θ. - τουτόυς vulg. - τούτους Jθ. - ⁴ γέν. CDJ. - φῆ ἕωυτῆς pro αὐτὴ ἐρ. φῆ θ. - ἀφῆ αὐτέη pro αὐ. ἐρ. φῆ C. - Απιε φῆ addunt εἰ DFGHIK. - ὑστεραίων Frob. - Post σχλ. addunt οἱ HİJKL, Ald., Lind. - εῖναι οπι. Cθ. - εἶναι pro ἔχειν C (θ, ἐνεῖναι). - χλῦσαι θ. - κλύσαι CFHIJK. - ⁵ τὸ pro τῷ J. - σὐν θ. - ἀποξηρανθῶσιν vulg. - ἀποξηρανθῶσιν θ. - κλυσμάτων θ. - αὐτῆς pro ἀχτῆς J. - πυτίην Ιθ. - πητύην Κ. - πιτύην vulg. - ὅτε οπ. Cθ. - τρί6ον F, Frob. - ' σ. θ. - χρήσθω θ. - - βμῆθ' θ. - ἢ pro ῆγουν θ. - ἡγουν οπ. C. - ὀρίθεια DHIJK. - λούσθω Cθ. - - βλος. C. - ὑπολίπηται FIJK. -

scammonée, on y verse une cotyle attique de vin doux et un quart de cotyle d'huile, surtout d'huile de narcisse, sinon, d'huile de lis. Le lendemain, contre-injection avec une cotyle de vin, un quart de cotyle de miel, un tiers de résine, et autant d'huile que de miel. Si les matières entraînées par l'injection sont pituiteuses, faire, après un intervalle de trois ou quatre jours, une injection avec deux potions de grains de Cnide pour injection, puis la même contre-injection que plus haut; s'il n'y a pas de grain de Cnide, y substituer la racine de thapsie, à la dose d'une potion, puis faire une contre-injection de même composition que plus haut. Quand ces injections ont débarrassé de l'humeur qui s'écoule, s'il vient quelque chose de sanguinolent, comme d'une plaie, faire une contreinjection avec les astringents. Si, après tout cela, la malade interrogée répond que l'orifice de la matrice est dur et douloureux, faire de la même façon l'injection au beurre, jusqu'à ce que l'utérus se dessèche et paraisse être sain. Dans les jours intermédiaires des injections, la femme boira graine de sureau, présure de lièvre, écorce de pavot, graine d'ortie, écorce de grenadier doux, de chaque partie égale, le tout pilé; mêler de la farine d'orge et de l'adiante, et prendre à jeun dans du vin noir de bonne odeur. Elle usera d'aliments doux, non salés, non âcres; la viande vaut mieux que le poisson, volaille, lièvre. Se laver à l'eau chaude non en grande quantité. Si l'écoulement, ne se relâchant pas, persiste et que la matrice devienne humide, faire la fumigation avec le parfum à l'écorce sèche de grenade, puis la femme ira auprès de son mari; et, si elle devient grosse, elle guérit. Les femmes d'un âge avancé ne peuvent supporter l'écoulement; elles succombent par faiblesse.

120. (Écoulement et métrite, suite de quelque accident dans

υπολείδηται θ. – υγράζονται FGHIK, Ald., Frob. – θυμιασαι (sic) θ. – σὺν θ. – κάπειτα DQ', Lind. — 10 καὶ ἢν θ. – ἢν δὲ ἐν τῆ γ. C. – ἔξει FHIJ. – ἔξη GK. – ἀπόλυνται J. – ὑπ' θ. – ἀσθενίης C. — 11 ροῦς vulg. – ῥος (sic) C. – ῥοος θ. – λευ- κὸς pro ἄλλος CDFGHIKθ, Ald. – ὑπόχλωρος.... γλίσχρος θ. – νειέρη FGHIK, Ald., Frob. – νειαρὴ Lind. – νιερὰ θ. – ψαύση Dθ. – ἐπίσιον CDFGHIJK, Ald.

καὶ ἡ γαστήρ ἐνίστατακ ἡ νειαίρη, καὶ σκληρή γίνεται, καὶ ἡν ψαέσης, ἀλγέει, καὶ βρύχει, καὶ πῦρ ἔχει, καὶ ἔδύνη ἔς τὸ ἐπίσειον, καὶ ¹ ἔς τὰ αἰδοῖα, καὶ ἄς τὴν νειαίρην γαστέρα, καὶ ἔς τὰς ἰξύας, καὶ λιποθυμίη, ἀλυσμοί τε καὶ περιψύξιες ² καὶ ἱδρῶς πουλὺς, σφυγμοὶ πρὸς χεῖρα ψαίροντες, βληχροὶ, ἐκλείποντες, καὶ αὐτίκα ὅλλυνται. ³ ⁴Ην δὶ περιῆ, καὶ ἡ χροιή οἱ τρέπεται, καὶ γίνεται οἶόν περ κηρίον, καὶ ὁ χρῶς τῷ δακτύλερ πτεζεύμενος μαλθάσσεται, καὶ ἐμπλάσσεται οἶόν περ ἐν στκιτὶ, καὶ οἰδέουσιν οἱ πόδες καὶ τὰ σκέκεω. Ἡ δὲ νοῦσος γίνεται μάλιστα, ἡν ἐν ⁴ αὐτῆσί τι διακναισθῆ ἡ ἐνσαπῆ ἐν τῷ τόκερ αἱ δ᾽ ἀφηλικέστεραι μάλλον πάσχουσιν, οὐ πάνυ δὲ ἡ τοταύτη νοῦσός ἐστιν εὐήθης.

121. "Αλλος ρόος καθαίρεται οἶον ἀπὸ κρεῶν ἀπτῶν χυμὸς, καὶ δικοῦται τὸ αἰδοῖον καὶ ὅπη ἀν άλλη τοῦ χρωτὸς ἐπιστάξη, καὶ ρῆγος καὶ πῦρ όξὸ ὁ πυκινὸν, μέγα, καὶ φρίκη ὁμοῦ λάζεται · ἀδύναι τοῦ ἀμφαλοῦ, καὶ τὰ σκέλεα, καὶ ἡ χροιὴ ἐκτεριώδης γίνεται. ὁ Ὁ ἀποῦ τοιοῦτος ρόος γίνεται ἀπὸ τοῦδε, ἐπειδὰν τὸ αἴμα ἐξεραθὲν ὑπόνειν, ἢν μὲν ἰσχυρὴ ἢ, ἐξ ἐλλεδόρου, ἢν δὲ ἀσθενὴς, ρίζαν τε καὶ τι χολὴν καὶ φλέγμα καθαίρει · κλύσαι δὲ τὰς ὑστέρας τῷ ξὸν τῷ κραμδίω · πίνειν δὲ ἐλελίσφακον, ὑπερικὸν, ¹ο λίνου σπέρμα, ἰσον κραμδίω · πίνειν δὲ ἐλελίσφακον, ὑπερικὸν, ¹ο λίνου σπέρμα, ἰσον κραμδίω · πίνειν δὲ ἐλελίσφακον, ὑπερικὸν, ὁ λίνου σπέρμα, ἰσον ἐν οἴνη μέλανι αὐστηρῷ, νήστει δὲ διδόναι πίνειν. ⁴Ην δὲ λικομένον ἢ τὸ αἰδοῖον, μετακλύσαι τῷ πικερίῳ, ἔπειτα φάρμακον

¹ ες οιπ. θ.-νειέρην FGHIK, Ald., Frob.-νιερὰν θ.-νειαιρὴν Lind.-λειπ. CDHJK.- ἀλυσμὸς CDHIJK.- Ιn marg. σύμπτωμα στομάχου τρομῶδες Η.- τε οιπ. C.- τε καὶ οιπ. θ. — ² καὶ οιπ. θ. — πολὺς θ. – σφυγμὸς Η.- ψέροντες G (H, emend. al. manu) II. - ἐκλίποντες (sic) Gθ, Ald., Frob. - δλυνται CHI. - ἀπόλλυνται θ. — ³ εἰ J_* - δὲ οιπ. Κ.- περιίη θ. - οἱ οιπ. J_* - γένηται ναὶς. - γίνεται θ. – περ οιπ. J_* - πιεζόμενος Cθ. - μαλθάσεται C.- καὶ ἐμπλ. οιπ. C. - οἰδεῦσιν θ. — ⁴ αὐτῆ CFGIJKθ. - διακνησθῆ L. - τῷ οιπ. Cθ. - δὲ C_* - δὶ τι οιπ. οιπ. οιπ. οιπ. Οθ. - ὁ πυκνὸν θ. - καὶ λάζ. φρ. όμοῦ J_* — ° αὶ θ. - αὶ οιπ. ναὶς. - ἡδοισιν οἰαι (εἰαι οιπ. Cθ; ὁ μοιαι Foes in not., Lind.) · αις η (κὐτὴ C) ναὶς. - - ² τὰ θ. - ἰπερωδῆς θ. — - ο γινται δὲ δρόος (ὀρθὸς καὶ pro δ β. θ) ἀπὸ τοῦδε Cθ. - ἐξαραθὲν ναὶς. - ἐκταραχθὲν Lind. - ἐξῆρθεν L. - ἐξαραχθὲν Foes in not. - ἐξοραβὲν DFGIJΚθ. - ὑπόχωλον Κ. - γίνηται DIJΚ. - πίνειν δεῖ φάρ. D. - δεῖ οιπ. θ. - ἐλλεδορίζειν pro ἐξ

l'accouchement.) Autre écoulement : le flux est de couleur blafarde comme l'humeur d'un œuf, et visqueux; le bas-ventre
se gonfle et devient dur; il est sensible à la pression. La
femme a des grincements de dents; fièvre, douleur au pubis,
aux parties génitales, au bas-ventre et aux lombes; défaillance; jactitation; refroidissement, sueur profuse; pulsations
qui frappent faiblement la main, débiles, intermittentes, et
bientôt mort. Si la malade résiste, la coloration s'altère et devient couleur de rayon de miel; la peau s'affaisse sous la
pression du doigt et en garde l'empreinte comme de la pâte;
les pieds et les jambes enflent. Cette maladie survient surtout
quand quelque chose se déchire ou se pourrit dans l'accouchement. Les femmes d'un certain âge y sont plus exposées.
Cette maladie est loin d'être bénigne.

121. (Écoulement et métrite, suite de la rétention des règles ou des lochies.) Autre écoulement : le flux est comme le jus de viandes rôties; il ulcère les parties génitales et tous les points de la peau avec lesquels il vient en contact; frisson, fièvre aiguë, pressante, forte; le frisson se mêle à la chaleur; douleurs, les mêmes que dans tous les écoulements. La malade enfie tout entière, ainsi que le dessous de l'ombilic et les jambes. La coloration devient ictérique. Ce qui produit cet écoulement, c'est l'absence de purgation, le sang évacué étant devenu sub-bilieux. Les choses étant ainsi, il faut administrer un évacuant, si la femme est forte, avec l'ellébore, si elle est faible, avec la racine (sorte de plante légèrement purgative; voy. Gal. Gl.) et l'élatérion, puis saire prendre du lait de chèvre; ou bien prescrire un purgatif cholagogue et phlegmagogue; injecter dans la matrice l'injection à l'eau de chou; boire sauge, hypéricon, graine de lin, de chaque partie égale, dans du vin noir astringent; cela se prend à jeun. Si les parties génitales sont ulcé-

έλλ. C. - έλλεδορον sine έξ C. — • φ. οm. Cθ. - χολήν τε καὶ θ. - ὑστερέας C. - σὺν θ. — • σελίνου Cornar., Lind. - ἴσον θ. - ἴσον οm. vulg. - διδ. νήστει πίνειν sine δὲ C. - διδόναι νήστι sine δὲ et sine πίνειν θ. - εἰλκωμένον θ. - ἐλκωμένον GHK, Ald. - ἐλκώμενον Ι. - πεῖσαι θ.

πίσαι, καὶ ἐπιγρίειν τὰ ἔλκεα 1 πικέριον, ἡητίνην, σμύρνην, ἀργύρου άνθος. διανιζέσθω δε ύδατι από μυρσίνης και ελεγισφάκου χλιερώ. σιτίοισι δὲ χρήσθω * μήθ' άλμυροῖσι μήτε δριμέσιν, ώς μη δαχνῶδες τὸ οὖρον γένηται, καὶ τῶν θαλασσίων εἴργεσθαι, * καὶ κρεῶν βοείων, καὶ δίων, καὶ γοιρείων * * τοῖσι δὲ άλλοισι κρέασι γρέεσθαι έφθοῖσι, καὶ σιτείσθω άρτον, καὶ οἶνον εὐώδεκ παλαιὸν πινέτω μέλανα. Ήν δὲ ταῦτα ⁸ ποιέη καὶ μὴ ὑγιὴς γίνηται, πυριῆσαι ὅλην ⁶ καὶ φάρμακον δούναι τη ύστεραίη άνω, έπειτα διαλιπών αὖθις κάτω. Τκαὶ ήν μέν ή δδόδος, μετά τὰ φάρμακα ἀφεψήσας δοῦναι πιεῖν έκάστης ημέρης, * έσπέρην δὲ ροφήμασιν· οἶνω δὲ γλυκεῖ λευκῷ· ἢν δὲ μὴ ἢ ὀρρὸς, γάλα όνου έφθον πινέτω ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, θέσπέρην δὲ τοῖσιν αὐτέοισι γρήσθω: μετέπειτα 10 δὲ πινέτω ἐπὶ τεσσαράχοντα ἡμέρας γάλα βοὸς θερμὸν, καὶ τῆς ἡμέρης μηδέν ἐσθιέτω ὡς ἔπος εἰπεῖν, άριστον γάρ τοῦτο, 11 καὶ γάρ καθαίρεται καὶ τρέφεται καὶ ἀμβλύνεται ύπο τοῦ τοιοῦδε γάλακτος: 12 ξοπέρην δὲ δειπνείτω κρέας δρνιθος οπτον ολίγον, και άρτον σμικρον έγκρυφίην επιπίνειν δε οίνον μέλανα παλαιὸν οἰνώδεα, ἔστ' ᾶν τὸ γάλα πίνη, 13 ἢν πολλά ἔη καὶ ταράσσηται τὸ δριμύ. Καὶ ἢν ταῦτα ποιήσασα ἐν γαστρὶ ἴσχη, ὑγιὴς γίνεται. Οσαι δε γεραίτεραί είσιν, 14 ένίστε ύποστρέφει ή νούσος, χαί ἀπόλλυνται τησι δε νέησιν οὐ θανατώδης γρονίη δέ.

122. 'Ρόου ἰχωροειδέος θεραπείη ρέει ὕφαιμον, οδόν περ ἀπὸ κρεῶν ὀπτῶν 15 χυμὸς, καὶ δάκνει ὡς ἄλμη, καὶ ἐσθίει καὶ ἐξελκοῖ τὰ αἰδοῖα, καὶ ἡ ὑστέρη ἀνελκοῦται, 16 καὶ τὰ πέριξ καὶ τοὺς μηροὺς καὶ τὰ ἀλλα ἐπειδὰν ἐπιστάξη ἐπὶ τὰ ἱμάτια, βάπτεται, 17 καὶ δύσπλυτα ἐμμένει καὶ ἡ γαστὴρ ἐπαείρεται καὶ σκληρή γίνεται,

rées, faire une contre-injection avec le beurre, puis administrer un évacuant, et oindre les ulcérations avec beurre, résine, myrrhe, fleur d'argent. La femme se lavera avec l'eau tiède de myrte et de sauge. Ses aliments ne seront ni salés ni âcres, afin que l'urine ne devienne pas irritante. On lui interdira les poissons de mer, les viandes de bœuf, de mouton et de porc. Elle usera des autres viandes bouillies; elle mangera du pain, et boira du vin vieux noir de bonne odeur. Si elle fait cela sans guérir, on administrera une fumigation générale, et on donnera le lendemain un évacuant par le haut, puis, après une intermission, un évacuant par le bas. S'il y a du petit lait, après les évacuants, en faire cuire et en donner à boire chaque jour; pour le soir, des potages, du vin doux blanc; s'il n'y a pas de petit lait, elle boira du lait d'ânesse cuit pendant quatre jours, et pour le soir ce sera comme plus haut. Puis elle boira pendant quarante jours du lait de vache chaud, et pendant le jour elle ne prendra pour ainsi dire rien autre; c'est ce qu'il y a de mieux; car, à la fois, ce lait purge, nourrit et amortit. Le soir, elle mangera un peu de volaille rôtie, un peu de pain cuit sous la cendre; pardessus elle boira du vin noir vieux et fort, tant qu'elle sera à l'usage du lait, si l'écoulement est abondant et si l'humeur âcre est mise en mouvement. Si, ayant employé ces moyens, elle devient grosse, elle guérit. Chez celles qui sont d'un certain âge, la maladie est sujette à récidiver, et elle les emporte; chez les jeunes elle n'est pas mortelle, mais est de longue durée.

122. (Ceci est la répétition du § 120; mais ici le traitement, qui manque dans le § 120, est exposé.) Traitement de l'écoulement ichoreux: le flux est sanguinolent, comme du jus de viandes rôties, il est irritant comme de la saumure, il corrode et ulcère les parties génitales, la matrice s'ulcère, ainsi que

χρυφίαν J. — 13 ην [δὲ] Lind.— εῖη θ. — ποιήσας θ. – ἔχη θ. — 14 ὑπ. ἐνίστε J. — χρονίη δὲ τοῦ ἰχωροειδέος ρόου ἡ θεραπείη, τὸ δὲ τοιοῦτον ρέει ὕφαιμον vulg. — χρονίη δέ. ρόου (ροους sic θ) ἰχωροειδέος θεραπείη ρέει (ρεῖ θ) ὕφαιμον Cθ. — 15 χ. om. θ. – ἐξελχέει C. — 16 χατὰ (χαὶ pro χατὰ θ) τὰ (τὰ om. C) πέριξ vulg. – ἐπιστάζη θ. – βλάπτεται θ. — 17 χαλ.... ψαύση om. G. – ἐπαείρεται θ. – ἐπαίρεται vulg. – ψαύσης θ. – θέρμην D (H, al. manu) K. – ἴσχει D.

καὶ ἀλγάει ἢν ψαύση, καὶ θέρμη ἔχει, ¹ καὶ ἐς τὰ αἰδοῖα καὶ ² ἔς τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ κενειώνας καὶ ἰσχία καὶ ἰξύας, ἀδυναμίη ψυχρὴ, καὶ ἡ χροιὴ τρέπεται ὡς ἰκτερώδης. ⁴Ην δὶ ὁ χρόνος μηκύνη καὶ ἡ νοῦσος, ταῦτα πάντα πολὺ μᾶλλον ἔπιλαμβάνει, καὶ τὰ * κῦλα ἐπανίσταται, καὶ οἱ πόδες οἰδέουσι καὶ τὰ σπέλεα ἀπὸ τῶν ἰξύων. Ἡ δὲ νοῦσος λάζεται, ἐπὴν διακναισθῆ τι τοῦ ἐμβρύου ἐν τόκῳ ἡ τρωσμοῦ. Χρὴ δὲ πυριῆν καὶ θυμιῆν καὶ πίσκειν ταῦτα ὅ πάντα ἀεὶ ἴσχει τὸν ρόον καὶ ὄνειον γάλα καὶ τὰ ἄλλα προσάγειν, καὶ ἐμέειν, ὅ ἢν δέῃ · ἢν δὲ ἄπυρος μὴ ἢ καὶ βλη-χρῶς ἔχῃ, ἄμεινον ξηρὴ πυρίη.

123. 'Οκόταν ⁷ ἐς τὴν κεφαλὴν τραπῶσιν αἱ ὑστέραι καὶ τῆδε λήγη ὁ πνιγμὸς, κεφαλὴν βαρύνει, άλλησι δὲ άλλη πη τέκμαρ ἴσχεται. Σημήϊον δὶ ⁸ τόδε ⁹ τὰς φλέδας τὰς ἐν τῆ ρινὶ καὶ τὰ ὑπὸ τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν ἀλγέειν φασὶ, ¹⁰ καὶ κῶμα ἴσχει, καὶ ἀφρίζει ὅταν ραίση. Ταύτην χρὴ λούειν πολλῷ θερμῷ ἢν δὲ μὴ ἐνακούη, ψυχρῷ, καὶ κατὰ κεφαλῆς, δάφνην τε ¹¹ καὶ μυρσίνην ἐνεψῶν ἐν τῷ ὕδατι καὶ ψύχων καὶ ροδίνω μύρω τὴν κεφαλὴν χριέσθω καὶ ὑποθυμιήσθω τὰ εὐώδεα, τὰ δὲ κακώδεα ὑπὸ τὰς |ρῖνας ° καὶ τὴν κράμδην ἔσθιέτω, καὶ τὸν χωλὸν ροφεέτω.

124. Ήν δὲ πρὸς τὴν 12 καρδίην προσιστάμεναι πνίγωσιν αὶ δστέ-

1 Kai θ. - xal om. vulg. - είς vulg. - ές Cθ, Lind. - 2 είς J. - ές την om. C.-Ante ές addunt δδύνη Vatic. Codd. ap. Foes. — 3 δδύνη θ.-δδ. om. vulg. - νειέρην FGHIK, Ald., Frob. - νειαιρήν Lind. - νιεράν θ. - [έστι δὲ xal] άδ. Lind. - άδυνασίη θ. - ψυχρή Cθ - ψ. om. vulg. - Post χρ. addunt of C0. – Ικτεριώδης C. – πουλύ CD, Lind. — 4 χοΐλα vulg. – χύλα θ. – λάζυτας θ . – διακναισ θ $\tilde{\eta}$ τι (διακνεσθέντι θ) τοῦ ἐμδρ. $\tilde{\eta}$ ἐκτρώση (ἐκτρώσει K) ἐν τόκφ (ἐν τόκω ἡ ἐκτρωσμῶ C, θ τρωσμῶ) vulg. — ⁵ [γὰρ] πάντα Lind. πάντα καὶ (καὶ om. L, Lind.; ἀεὶ pro καὶ θ) ίσχει (ἔχει θ) vulg. - ὄνιον θ. καὶ τὰ άλλα om. (D, al. manu καὶ τάλλα) FGHIJK. - τάλλα θ. - ήν δέη pro προσάγειν Co. — 6 ην δέη GHK, Lind. - ην δέη om. vulg. - ἄπειρος CK. μή θ. - μή om. vulg. - βληχρός vulg. - βληγρώς DFGHIJKQ'6, Lind. - έχει C.-ξ. πυρ. om. L. — 7 ώς ἐς θ. -ἐὰν ἀναδη ἐς κεφαλὴν ἡ μῆτρα pro ὁκόταν.... ὑστέραι L. - λήγει vulg. - λήγη CDK0. - πη, Ald., Lind. - * τοῦτο C. - • τὰς θ. - τοῖς θ. - ἀγέειν (sic), al. manu ἀλ D. - φησὶ θ. - • καὶ om. C. - Gal. Gl.: ἀφράζει, ἀφραίνει, ἀσυνετεί. - On est tenté d'adopter cette glose, attendu qu'à la suite du coma le délire n'est pas rare. Mais tous nos mss. sont unanimes pour ἀφρίζει; et il se peut que l'auteur ait signalé l'écume dans cette espèce d'hystérie. - ταύτησι χρη λέγειν θερμῶ πολλῶ C. - καὶ (καὶ om. θ) θερμό vulg. - δάφνη Η. — 11 καὶ om. Κ. - μυρίνην C. - έν

les parties environnantes, les cuisses et le reste. Quand il tombe sur les vêtements, il y fait des taches que le lavage n'enlève que difficilement. Le ventre se gonfle et se durcit, il est sensible à la pression ! il est chaud ; douleur aux parties génitales, au siége, au bas-ventre, aux flancs, aux hanches et aux lombes: faiblesse avec refroidissement: coloration ictérique. Si le mal se prolonge, tous les accidents s'aggravent beaucoup, le dessous des yeux se gonfle; les pieds et les membres inférieurs à partir des lombes sont enflés. Cette maladie attaque surtout quand quelque partie de l'enfant a été déchirée dans l'accouchement ou dans l'avortement. Il faut administrer des fomentations, des fumigations et des purgations; tous ces moyens ont pour effet constant d'arrêter l'écoulement. On prescrit le lait d'ânesse et le reste; et, s'il est nécessaire, on fait vomir. Le cas n'étant pas apyrétique, sans qu'il y ait acuité, un bain de vapeur sèche vaut mieux.

123. (Hystérie, rattachée à la théorie des déplacements de l'atterus, et attribuée à la matrice se portant à la tête. Comp. le § 7.) Quand la matrice se porte à la tête et que là se fixe la suffocation, la tête est pesante; et il se peut aussi que des indices se manifestent les uns d'un côté, les autres d'un autre. Voici le signe : la malade dit que les veines dans les narines et le dessous des yeux sont douloureux; somnolence; écume à la bouche, quand il y a du mieux. En ce cas, il faut laver avec beaucoup d'eau chaude; si cela ne réussit pas, affusions froides sur la tête avec de l'eau où du laurier et du myrte ont bouilli et qu'on a laisse refroidir; onctions sur la tête avec l'huile de rose; fumigations aromatiques par en bas, fétides sous les narines; manger du chou, boire de l'eau de chou.

124. (Autre hystérie, attribuée à ce que la matrice se sixe

om. C. – χρεέσθω vulg. – χριέσθω CDGIKLO, Lind. – ὑποθυμιάσθω θ. – χυμόν C. – καταρυφείτω θ. — ¹² καρδίαν vulg. – καρδίην CDHO. – αί.... πνίγωσιν, p. 268, l. 13, om. (D, restit. al. manu) FGHIJKL. – ἀνάσυρτος Codd. Regg. ap. Foes. – ἀνάστιτος DQ'. – Erot. p. 98: ἀνάσσυτος, ἀνόρμητος. – ἢ θ. – ἀλησθύη J. – ἀλησθύει θ.

ραι, καὶ ἀνάσσυτος τη δ ἡἡρ βιώμενος, ἀλησθύει καὶ ¹εἰλέει, καὶ ἔστιν ἦσιν αὐτίκα ἔλυσθεῖσα κάτω χωρέει καὶ φῦσα ἔξεισιν, ἢ καὶ ἔμέει ἀφρώδεα, ἡ δὲ παῦλα ἤδε γίνεται. Ἦσι δὲ οὐκ ἀφίστανται, πράσου τὸν καρπὸν καὶ μήκωνα τρίψας, διεὶς ὕδατος κυάθφ δίδου πίνειν· καὶ δόςους λευκοῦ ἀρήγει πόσις κύαθος · ἢ ἀρκεύθου καρπὸν καὶ ἐλελίσφακον, ὅξος ⁴σὸν τοίσδεσιν ἢ οἶνον· ἀλεαίνεσθαι δὲ χρὴ, τῆξαι, καὶ προσθετὰ ποιέειν.

125. "Όταν δὶ ὡς πρὸς τὰ ὑποχόνδρια προσπέσωσι, "πνίγουσιν επὴν ἐνθάδε τὸ τέρθρον ἢ τοῦ πάθεος, καὶ ἐπιλαμδάνει ἔμετος πυρώδης δριμὺς, καὶ ράων γίνεται ὀλίγον χρόνον, καὶ ἐς τὴν κεφαλὴν καὶ ἐς τὸν τράχηλον ὀδύνη διαμπερής. Χλιάσματα προστιθέναι, ἢν ἀνω ἢ πνίγωσιν ὑπὸ δὲ τὰς ρίνας θυμιῆν τὰ κάκοδμα ἐκ προσαγωγῆς, ἢν γὰρ ὁ ἀθρόα ἢ, μεθίστανται αὶ ὑστέραι ἐς τὰ κάτω καὶ ὄχλος γινεται ὁ εὐοδμα δὲ κάτω καὶ πιεῖν διδόναι τὸ καστόριον καὶ τὴν κόνοζαν ἐπὴν δὲ κάτω ἐλκυσθῶσιν, ὁ ὑποθυμιῆν τὰ εἰδεχθέα, ὑπὸ δὲ τὰς ρίνας τὰ εὐώδεα. Ἡν δὲ αὶ ὀἰναι παύσωνται, φάρμακον πῖσαι κάτω, καὶ μεταπιπίσκειν γάλα ὄνου ἢ ὀβρὸν, ἢν μὴ σπληνώδης 10 ἢ ἀπὸ γενέσιος ἢ λείφαιμος ἢ ἄχροος, ἢ τὰ οὐατα ἤχώδεα ἔχῃ διὰ ξυγ-

1 Εμέει (είλέει θ), και έστιν ήσιν αὐτίκα έλκυσθεῖσα (έλυσθεῖσα θ) κ. γ. κ. φ. έξεισιν ή (ή Cθ) μέν (μέν om. C; καὶ pro μέν θ) έμέει άφρώδεα, ή (ή CHθ) δὲ παῦλα (addit ή δὲ θ) γίνεται (γίνεται παύλα sic D) vulg. — 2 πράσσου CD. – ὕδ. χυάθοις τρισὶ (χυάθω θ) δίδου πίνειν (π. om. θ) vulg. — 8 δξος C. - όξος λευκόν θ. - 4 σύν (ξύν Lind.) τοῖς εἴδεσιν (τοισδεσσιν sic θ) ἢ vulg. - ñ om. C.-άλιφα θ.- κηρωτή θ.- βερητινωμένην CHθ. - βερητινομένην Ald.-τῆξαι ἐν αὐτέω <math>D.-αὐτῶ θ. - ϵπνίγωσιν θ.-τὸ στερεὸν (τέρθρον θ,Lind.) ή vulg. - Erot. p. 366 : τὸ τέρθρον τοῦ πάθους, ἀντὶ τοῦ τὸ τέλος • τέρθρον γὰρ έλεγον οἱ παλαιοὶ τὸ ἔσχατον καὶ ἐπὶ τέλει ὁς καὶ Εὐριπίδης έν Εύρυσθεϊ ποιεῖ τὸν Ἡρακλέα λέγοντα οὕτως πέμψεις δ' εἰ; ἄδου ζῶντα καὶ οὐ τεθνηκότα, καί μοι τὸ τέρθρον δήλον εἰσπορεύομαι. Καὶ Ἀπολλόδωρος δ τοὺς ΰμνους γράψας φησί. Τίς τοίηδε ώρη ήλθεν ἐπὶ τέρθρον θυράων. άντὶ τοῦ ἐπὶ τέλει τῶν θυρῶν. Καὶ οἱ περὶ ναῦν ἔμπειροι τερθρία κάλους ονομάζουσι τους έπὶ τέλει τοῦ Ιστοῦ. - Gal. Gl. : τέρθρον, χυρίως μέν ούτως όνομάζεται το άχρον τής χεραίας, χαὶ τέρθριοι οἱ χάλοι ἐντεῦθεν, ἐπὶ τὰ ἀχρα τοῦ ἰστίου παρήχοντες. Ὁ δ' Ἱπποχράτης ἐν τῷ δευτέρφ τῶν γυναικείων· *Επην ενθάδε, φησί, τὸ τέρθρον η τοῦ πάθεος, εν ίσω τῷ τὸ ἄκρον καὶ ανώτατον και επιμελείας μάλιστα δεόμενον. - ράον vulg. - ραΐον D, Ald., Frob. - δάων θ, Lind. - [χρή δὲ] χλιάσματα Lind. -- 7 πνιγώσιν θ. -- δή DH IK. - δε om. J. - θυμιᾶν θ. - - * άθρόως (άθρόαι DFGHIK; άθρῶαι C; άθρόα

au cœur.) Si la matrice, se fixant au cœur, cause de la suffocation et que l'air se portant en haut aille par violence, la
femme a de l'anxiété et des tournoiements; parfois, aussitôt,
le vent, tourbillonnant, va vers le bas et sort, ou il y a même
des vomissements bilieux, et ainsi se termine la crise. Mais
quand la matrice ne se détache pas du cœur, piler de la graine
de poireau et du pavot, mouiller avec un cyathe d'eau et
donner à boire. Un cyathe de vinaigre blanc en boisson est
utile aussi. Ou bien graine d'arkeuthos (juniperus phœnicea),
sauge, vinaigre ou vin. Il faut échauffer. Ou bien graisse
d'oie, cérat à la poix, poix, faire fondre, et faire des pessaires.

125. (Autre hystérie, attribuée à ce que la matrice se porte aux hypocondres.) Quand la matrice se porte aux hypocondres, elle suffoque. Quand c'est là qu'est le terme de l'affection, la femme est prise de vomissements brûlants et âcres, et elle se sent mieux pour un peu de temps; une douleur générale occupe la tête et le cou. Faire des applications chaudes. si la suffocation est en haut; brûler sous les narines des substances fétides, peu à peu (car, si on en brûle en masse, la matrice se déplace vers le bas, et du trouble survient), et, par le bas, des substances parfumées. Donner à boire le castoréum et la conyza. Quand la matrice a été tirée en bas, faire les fumigations fétides en bas, aromatiques sous les narines. Les douleurs ayant cessé, administrer un médicament qui évacue par bas; puis faire prendre du lait d'ânesse et du petit lait, și la femme n'a pas, de naissance, la rate maladive, n'est pas exsangue ou décolorée, n'a pas, de naissance, des bourdonnements d'oreille, ou n'a pas depuis la jeunesse les maladies habituelles. Au contraire, on n'administrera point d'évacuant

θ) (addit ἢ θ) Ιστώνται (μεθίστανται θ) αί vulg. – αί εἰς pro ἐς Κ. – τὸν κάστορα θ. — * ὑποθυῆν (sic) Η. – ἰδεχθέα ΗΙΔθ. – αί om. J. – ὁδῦναι D. – ὄνιον ἢ ορον (sic) θ. — ¹⁰ ἢ Κ. – γενέσεως DH. – γενήσιος C. – λίφαιμος FGIJΚθ, Ald., Frob. – ἢ ἰχώδεα (sic) pro ἢχώδεα θ. – ἔχει DH. – ἔχη om. θ. – [ἢ] διὰ Lind. – συγγενείην (ξ. C, Lind.) vulg.

γενείην, ¹ ή ήστν ήθάδες ἀπὸ νεότητος αἱ νοῦσοι · τὴν δὲ ἄνω κοιλίην μὴ κινέειν, ὅσαι ἀμδλυώσσουσιν ἡ ήσιν ἀμφὶ τὴν φάρυγγα ὅχλοι καὶ τάλλα · διδόναι δὲ πτισάνης χυλόν · ἢν σφόδρα ² δὲ εὐημὴς ἦ, καὶ ἐμεέτω · κλυσμὸς ² δὲ ἄριστος ὁ διὰ ναρκίσσου · προσθετὸν, τὸ διὰ κανθαρίδων.

126. * Ήν προστώσιν αξ ύστέραι πρός τὰ ὑπογόνδρια, πνίγεται ώς ύπὸ ἐλλεδόρου, καὶ δρθόπνοος γίνεται, καὶ καρδιωγμοὶ σθεναροί. . αί δὲ καὶ ἐμέουσιν ἐνίστε σίελον όζὸ, καὶ τὸ στόμα βὸατος ἐμπέπλησται, καὶ τὰ σκέλεα ἀποψύχονται. Αἱ τοιαῦται, δην μη ταγὺ άφιστώνται άπὸ τών ύπογονδρίων αί δστέραι, άναυδοι γίνονται, καὶ τά αμφί την κεφαλήν και την γλώσσαν νάρκη έγει. Τάς τοιαύτας ήν άναύδους καταλάδης και τους δδόντας συνηρεισμένας, πρός μέν τάς ύστέρας προσθέϊναι εξριον πρὸς αὐλὸν, ὡς ὧθεῖν μάλιστα, τοῦ πτεροῦ περιελίζας, βάψας η λευχώ αίγυπτίω η μυρσίνω η βακγαρίω η άμπραχίνω ες δε τάς βίνας, τοῦ φαρμάχου τοῦ μέλανος, τοῦ τῆς κεφαλής, λαδόντα τη μήλη έμπλάσαι ην δέ μή ή τουτο, τῷ ὁπῷ 8 διαλείψαι τάς βίνας, ή πτερον δζει βάψαι και καθείναι, διαλείψαι δε τάς ρίνας, ή του πταρμικού προσθείναι. δταν δε * κλεισθή τὸ στόμα καὶ ἦ ἀναυδίη, δοῦναι πιεῖν τοῦ καστορίου ἐν οἶνω τὰς δὲ ρίνας 10 διαλείψαι βάψας τον δάκτυλον έλαιον φώκης το δὲ είριον εάν προσχεῖσθαι, μέγρι οδ καταστέωσιν θταν δε παύσηται, άφελέσθαι γρή. *Ην δὲ 11 ἀφαιρεθέντος αὖθις ἀναχωρήσωσι, τὸ εἴριον αὖθις

^{1 &}quot;H θ. - η om. vulg. - εθάδες vulg. - ηθάδες θ. - κινέειν (addit δσσαι sle θ) άμβλυώσσουσι (άμβλυώσουσι CF; άμβλνώττουσι J) γάρ (γάρ om. C. D restit. al. manu, IJKθ) ή (addit ήσιν θ) άμει την (την om. Cθ) φάρυγγα (φάρυγα θ) δχλοι καὶ τάλλα (τὰ άλλα C; τάλλα θ) vulg. – πτισσ. DH. — 2 δὲ om. $C\theta$. – καὶ (καὶ om CDFGIJKO) εὐεμής (εὐεμος DFHIK; εὐαιμος G; ἄαιμος J; εὐημής θ) ή (εὐημήση C) vulg. - ἐμέτω (sic) Frob. - ἐμίτω θ, - ἐνεέτω (sic) G. --² δ' θ. - δὲ om. C. - ναρχισσίνου C. - ⁴ ὅταν αί ὑ. προστῶσι θ. - ἢ, al. manu ην F. - ην δε ύποστρώσιν (sic) J. - προσπίπτωσιν Lind. - δρθόπνους vulg. δοθόπνους C. - * και om. K. - ένίστε και σίαλον θ. - όξυν vulg. - όξυ Co. έμπίπλαται C (H, al. manu). - έμπίμπλαται θ. - 6 κάν vulg. - ήν Cθ, Lind. - τάγα θ. - αὶ ὑστέραι θ. - αἱ ὑ. om. vulg. - ἄναυλοι CK. - γίνωνται G. - γλῶ:ταν C. - νάρχα θ. - 7 τὰς τοιαύτας ἢν ἀναύδους καταλάδης καὶ τοὺς οδόντας. συνηρεισμένας θ - τάς.... συνηρεισμένας om. vulg. - πρός τόν (τόν om. 6) αὐλὸν, ώς ἔνι (ωθ:ν sic pro ἔνι θ) μάλ. vulg. - βάψαι vulg. - Je lis βάψας. λευχῷ ἡ (ἡ om. C, DF restit. al. manu, HIJKLO, Lind.) αίγ. vulg. - μυρσίνη DFGHK. - βαλχαρείη άμαρακίνω C. - βακκάρει ή άμαρακείνω θ. - βακχαρίη

par le hant à celles qui ont la vue trouble, des embarras à la gorge et le reste. On donnera la décoction d'orge filtrée. Si la malade vomit très-facilement, on la fera vomir. L'injection la meilleure est l'injection avec le narcisse; pessaire, celui des cantharides.

126, (Autre description de l'hystérie attribuée à ce que la matrice se fixe aux hypocondres.) Si la matrice se fixe aux hypocondres, la suffocation est la même que par l'ellébore; orthopnée; cardialgie intense. Parfois il y a vomissement de salive acide; la bouche s'emplit d'eau et les jambes se refroidissent. Ces malades, si la matrice n'abandonne pas promptement les hypocondres, perdent la parole; la tête et la langue sont engourdies. En ces cas, si vous trouvez la malade sans parole et les dents serrées, introduire en pessaire, à l'aide d'une canule, afin d'enfoncer aussi avant que possible, de la laine enroulée autour d'une plume et trempée dans du parsum blanc égyptien, ou du parsum de myrte, ou de bacchar (gnaphalium sanguineum), ou de marjolaine. Pour les narines, on y appliquera, à l'aide d'une spatule, le médicament noir (voy. § 96), qui est pour la tête; si on n'a pas ce médicament, on enduira les narines avec le suc de silphion; ou tremper une plume dans le vinaigre, l'introduire et enduire les narines: ou appliquer le sternutatoire. Si la bouche est fermée et la parole supprimée, donner à boire du castoreum dans du vin, et enduire les narines avec l'huile de phoque à l'aide du doigt. On laisse la laine appliquée en pessaire, jusqu'à ce que l'utérus revienne à sa place; cela fait, on ôte la laine. Si, la

ἄμα ρακίνω Ι... βαλχαρίη (F, al. manu βακχαρίω) ΗΚ... ή om. DFGHK... λαδόντος DH.... * διαλείψαι Ι... διαλίψαι θ... Απτε δξει addunt ή Cθ... καθήραι (καθείναι Cθ; καθιέναι Foes in not.) vulg... διαλείψαι ΗΙ... διάλιψαι θ... * κλυσθή (καυθή θ; κλεισθή J, Foes in not.) τὸ στ. καὶ ἡ (ἢ C, Ald.) ἐναυλίη (ἀναυδίη, Η al. manu, θ; κυλίη sine spiritu Κ; ἀναυλίη C) vulg... τοῦ κάστορος Clθ, Lind... * διάλιψαι θ... διαλείψαι GHI, Ald., Frob... βάψας τὸν δάκτυλον θ... β. τὸν δ. om. vulg... δ' θ... προκεῖσθαι C... μέχρις CDFHIJK... οῦν pro οῦ C... παύσωνται θ... * ἀφαιρεθέντες θ... καὶ ὑπὸ pro ὑπὸ δὲ J... θυμιᾶν θ... μέλανος JΚ.

προσθείναι τον αὐτον τρόπον, ὑπο δὲ τὰς ρῖνας θυμιῆν, κέρας μέλαν ¹ αἰγὸς ἢ ἐλάφου κνήσας, ἐπιπάσσων ἐπὶ σποδιὴν θερμὴν, ὅκως μάλιστα θυμιήσεται, καὶ εἰρυσάτω τὴν όδιμὴν ἄνω διὰ τῶν ρίνῶν, ὡς ἀν δύνηται μάλιστα ² ἄριστον δὲ θυμιῆν φώκης ἐλαιον, ἐπ' ὁστρακον ἐπιτιθέντα ἀνθρακας περικαλύψαι, καὶ τὴν κεφαλὴν ὑπερίσχειν, ὡς μάλιστα ³ἡ όδιμὴ ἐσίᾳ, καὶ ἐπιστάζειν τοῦ λίπεος, καὶ ἀνω ἐλκτω τὴν όδιμὴν ^{*} τὸ δὲ στόμα ξυμμεμυκέναι χρή. ³Ην ἄνω προσπίπωσι, ταῦτα χρὴ ποιέειν.

^{&#}x27; Αιτος (sic) θ. - χνίσας CDFGHIK. - χνίσσας J. - σποδίην DHIKθ, Ald., Γτου. - δπως θ. - θυμιής ηται vulg. - θυμιάσεται θ. - εἰρισάτω Κ. - εἰρυασέτω θ. - όσμὴν DFGHIK. - φωνὴν pro ὁδμὴν J. - άνω ponitur post ρίνῶν J. - χε- θως J. - - ² ἄριστον δὲ θ. - ἄρ. δὲ οπ. vulg. - θυμιᾶν θ. - Απιε ἄνθραχας addit τοὺς δὲ θ. - περιχαλύψαι [δὲ] τὴν Lind. - - ³ ἢ θ. - ἡ οπ. C. - όδμὴ Cθ. - όσμὴ vulg. - όσμὴν pro ὁδμὴν J. - συνμεμυχέναι χρὴ θ. - χρὴ οπ. vulg. - ά χλιθέωσιν C. - χλιθῶσιν θ. - ἡ γυνὴ οπ. Cθ. - ξυνερήρισται vulg. - συνερή ρέδαται θ. - ξυνερήρεισται D, Foes in not., Lind. - ξυνερήρησται Ηι. - συνερήρυσται C. - - ⁵ παρθένησι DFGHIJ. - όχόσαι (δοαι θ) χαὶ τοχήεσσαι (τοχήρυσται F) (λίην νέαι ἐοῦσαι pro χαὶ τ. θ) χηρεύουσι (χηρ. οπ. θ; χηρεύουσι GHIK, Ald.; χηρεύσωσιν Ald.) vulg. - - δ καὶ τῆσιν θ. - στείρ., αί (αί οπ. C; δτι pro αῖ θ) ἐχ vulg. - λοχίη CD. - - ² οὐδ' pro χαὶ οὐλ θ. - οὐδὶ ἐμέριστιν vulg. - οὐδὶ ἐμέρι θ. - J'entends ἐμέριν dans le sens de régurgiter, comme dans le Livre Deuxième des Malad., § 4. - ° ἔχει C. - ° είδος CD. - οἶδον (sic) Κ. - τενίη FGJ. - διοίγειν C. - διαγαγεῖν θ. - δ' θ. - ἐγχείν θ. -

laine ôtée, la matrice remonte de nouveau, on remet la laine en place de la même façon. Sous les narines on fait une fumigation avec des raclures de corne noire de chèvre ou de corne de cerf, qu'on jette sur de la cendre chaude, afin qu'il y ait le plus de fumée de produite. La femme aspirera l'odeur par les narines le plus qu'elle pourra. Mais ce qu'il y a de mieux en fumigation, c'est l'huile de phoque: on met des charbons sur un test, on couvre la femme, sauf la tête, qui reste libre, afin que l'odeur entre le plus possible; on verse peu à peu de l'huile; et la femme aspire l'odeur; elle a soin de tenir la bouche fermée. Voilà ce qu'il faut faire quand la matrice se fixe dans le haut.

127. (Autre hystérie, attribuée à ce que la matrice se sixe au foie.) Quand la matrice se porte vers le foie, la femme perd sur-le-champ la voix, les dents se serrent, la coloration devient livide. Elle éprouve soudainement, en pleine santé, ces accidents. Ils surviennent surtout chez de vieilles filles ou chez des veuves qui, étant encore jeunes, gardent le veuvage; ils surviennent particulièrement chez les femmes sans enfants et stériles, parce qu'elles sont en dehors des accouchements; chez elles, en effet, il n'y a point de purgation lochiale, l'utérus ne se gonsle pas, ne s'assouplit pas, ne régurgite pas. Les choses étant ainsi, détacher du foie doucement avec la main la tumeur vers le bas, et serrer avec un bandage de corps les hypocondres; ouvrir la bouche et y infuser du vin coupé. aussi odorant que possible, quand cela est nécessaire; mettre sous les narines les substances fétides, et, à la matrice, appliquer en fumigations les bonnes odeurs et toute espèce de parfums. Quand le mal a cédé, purgez, en administrant un purgatif, cholagogue si la malade est bilieuse, phlegmagogue si elle est pituiteuse. Puis donner du lait d'ânesse cuit, et faire des

δταν L, Lind. - ὑποθυμιᾶν θ. -- " ἐἐ om. L. - ἄσσα C0. - ὑυμιητὰ vulg. -- ὑυμιατὰ DFGHIJK. - ὑυώματα θ. - κάθαιρε θ. - κάθ. om. vulg. -- ἐὲ θ. -- ἐὲ om. vulg. -- κάπιτα θ. - πυριάσαι θ.

έρθον, καὶ τὰς ὑστέρας πυριῆσαι εὐωδεσι, καὶ προστίθεσθαι ¹ τὸ ζὸν τῆ βουπρήστει τῆ δὲ ὑστεραίη νέτωπον, διαλιπών δὲ ἡμέρας δύο κλύσαι τὰς ὑστέρας εὐωδεσιν ' ἔπειτα διαλιπών μίην ἡμέρην, θυμεῆσαι τοῖσιν ἀρώμασιν. Ταῦτα ποιέειν τὴν χήρην ' ἀριστον δὲ ἐν τὰτρὶ ἔχειν. Τὴν δὲ παρθένον επείθειν ξυνοικέειν ἀνδρί πρὸς δὲ τὰς ρῖνας ἀείρειν [μηδὲν], μηδὲ τὸ φάρμακον πίνειν, νῆστιν δὲ τὰν κάστορα καὶ κόνυζαν ἐν οἴνῳ ὡς ' εὐωδεστάτῳ πίνειν ἐς εἴκοσιν ἡμέρας, καὶ τὴν κεφαλὴν μὴ ἀλείφεσθαι εὐωδει, μηδ' ὀσφραίνεσθαι εὐωδέων.

128. *Ην * δὲ αἱ μῆτραι φλεγμήνωσι παρὰ τὸ πλευρὸν, ἢν ψαύσης, σχληρὸν φαίνεται, καὶ ὅταν προσπέσωσι ⁶ [πρὸς] τὰ ὑποχόνδρια, πνίγουσι, καὶ τεμέει φλέγμα όξὺ, καὶ τοὺς ὀδόντας αἰμωδέειν ποιέει, * καὶ ἐπειδὰν ἐμέση, ρᾶον ἔχειν δοκέει. "Όταν δὲ κάτω
δρμήσωσιν, ἀφίστανται ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἄλλοτε ἄλλη, μάλιστα *δὲ
ἐς τοὺς κενεῶνας, ἔστι δ' ὅτε ἐμπίπτουσι καὶ ἐς τὴν κύστιν, καὶ
στραγγουρίη ἐπιλαμβάνει, καὶ ἐς τὴν ἔδρην, καὶ δοκέει ἀποπατέειν
καὶ τὰ ἐπιμήνια πρότερον ἢ ὕστερον τοῦ μεμαθηκότος γίνεται, ἢ
κῶκ ἔπιφαίνεται. Ταύτη αὐτίκα τὶ τῆς νούσου, ἢν τὰ ἄνω πνίγωσι,
χλιάσματα προστιθέναι, καὶ ὑποθυμιῆν τὰ κάκοδμα πρὸς τὰς ρῖνας,
πρὸς δὲ τὰς ὑστέρας τὰ εὐώδεα, καὶ πίνειν κόνυζαν τὴν θηλείην καὶ
κάστορα ἐν οἴνω νῆστιν : ἐπὴν δὲ τῆ φύσει τὰ καθιστεῶσι, θυμιῆσαι
Κρεμέως · πινέτω δὲ διουρητικά. Ταῦτα ποιέειν, τὰ ἔως ἀν αἱ ὀδύναι

^{*} Τῶ DFGHIJ, Ald. - σὺν βουπρηστι (sic) θ. - δ' θ. - διαλείπων δ' ἡμέρας θ. -διαλιπών δὲ πάλιν ἡμέρας vulg. - 2 Post ἔπ. addit γλήχωνα θ. - δὲ μίην C (θ. μίαν). - θυμιάσαι FGHIKθ. - τοῖς D. - 3π. om. Cθ. - συνοιχέριν θ.τάς ρίνας (ὑστέρας θ, Lind.) ἀείρειν μηδὲ (μηδὲν Lind.) τὸ (τὸ om. Lind.) φάομακον (addit δὲ Lind.) πίνειν (π. om. Cθ) νήστει (νηστιν DJθ) τὸν κάστορα (τὸν κ. ponitur post μηδὲ J) καὶ (καὶ om. θ) κόνυζαν δὲ (δὲ om. Lind.) έν οίνφ (addit δὲ Lind.) ὡς vulg. - Pour cette phrase altérée, la restauration est indiquée sinon quant aux mots, du moins quant au sens, par la phrase parallèle, 1. 20. — 4 εὐωδέστατον DFGIJ, Ald. - πίνειν om. Co. -€ς pro ές C. - αλίφεσθαι εὐώδει μηδενί, μηδ' όσφρένεσθαι εὐωδέων θ. - μηδ' (μαβενί C.) όσφ. τινι (τινι om. C) των εύ. vulg. -- 5δ' θ. -παρά τ. πλ. om. J. - 4 J'ai ajouté πρὸς sans mss. - 7 έμει (sic) θ. - έμεειν L, Lind. - αιμωδειν (sic) θ. - αίμωδιαν Foes in not., Lind. — ε καὶ Cθ. - καὶ om. vulg. - ραῖον 6. — * δ' C. - έστιν ότε vulg. - έστι δ' ότε Co. - κύστι θ. - αποπατείν vulg. - ἀποπατέειν θ. — 10 τοῦ om. FG (H, restit. al. manu) IJK. - γίνονται θ. παί pro ή K. - ἐπιφαίνονται θ. - Dans vulg. le point est après αὐτίκα; je

fomentations aromatiques à la matrice, et se servir du pessaire au bupreste; le lendemain, le nétopon, puis, après une interruption de deux jours, faire une injection utérine avec les substances odorantes; ensuite, après une interruption d'un jour, faire une fumigation aromatique. Voilà ce qu'il faut que fasse la veuve; le mieux est de devenir enceinte. Quant aux jeunes filles, on leur conseillera de se marier; de ne rien appliquer aux narines, pas même de prendre un évacuant, mais de boire à jeun le castoreum et la conyza dans du vin aussi odorant que possible pendant vingt jours; ne s'oindre la tête avec aucun parfum, et n'en flairer même aucun.

128. (Ce S paraît être une confusion entre les déplacements imaginaires et les déplacements réels de la matrice.) Si la matrice s'enflamme le long des côtes, le toucher sait sentir une dureté: et, se portant vers les hypocondres, elle cause de la suffocation; la femme vomit de la pituite acide qui agace les dents; et, après ce vomissement, elle paraît soulagée. Quand l'utérus fait irruption en bas, il se détache de son siège abdominal pour aller tantôt d'un côté et tantôt d'un autre, surtout vers les flancs; parfois il se fixe même sur la vessie et cause la strangurie, ou sur le siége, et la femme croit aller à la selle. Les règles arrivent plus tôt ou plus tard que d'habitude, ou ne paraissent pas du tout. En ce cas, tout d'abord, si la suffocation est en haut, faire des applications chaudes; adresser aux narines une fumigation fétide, à l'utérus une fumigation parfumée; boire la conyza femelle et le castoréum dans du vin à ieum: quand l'utérus est revenu à la place naturelle, faire des fumigations douces; boire des diurétiques. Voilà ce qu'il faut faire tant que les douleurs persistent; quand elles ont cessé,

l'ai seporté après èmpaiverm. — 11 ταύτης (τ. σπ. θ) τῆς valg. - τάνω C. - πνεγώσε θ. - ὑποθυμιῶν καὶ προστθέναι τὰ κάκοδμα θ. - τὰ [μὲν] κάκ. Lind. - θηλίαν θ. - νῆστες θ. - νήστες C. -- με ἐπισθέωσε, θυμιάσαι θ. - ἡρεμ. 10. - ἡρεμαίως CJ. - ἡρεμέει Ald. — 12 ἔστ' ἀν Cθ. - ἔχωσι pro παύσωνται θ. - πυρεήσες τυλg. - πυρήσας (sic) D. - πυριάσαι θ. - ὄνιον ἡ ὀρὸν θ. - ὄν. ἡ ὀρ σπι. C. - ἐφεφῶν vulg. - ἀφεφῶν CDKθ.

παρχ τον ανοβα ίτω. γραις οξ τῆς νοραου, ἐπὴν γαρὰ ἐν γαστρί.

και καθαίρειν προσθετοῖαι, και κλρααι αὐτας, και μοθείνιπα**ακενα**Κωρλιτκοῖαιν . Γλριες οξ ἀπείνους κρεῶν . και μποριὖν τας ρατέρας ,

φωτήῶν . Μν οξ αμγινώρυς ἢ , μ μ μιμιακειν το γαγα πυςξ τον οβκον και εν τοῖαι καθαδιποῖαι αιτίσιαι Κρέεσθαι παγθακοῖαι και ρμωκον κατω , ψ μξι Κογφορις ἢ , μ μ μιμιακειν το γαγα πυςξ τον οβκον κατω , ψ μξι Κογφορις ἢ , αι Κογμν καθαίρει , ψ οξ φνελιπαξίρος . ξμήν οξ μαρασινται , πυριὖναι βίλην , ξπειτα μισαι φαρίπα-

129. *Ην * αί μῆτραι πρὸς τὰς πλευράς προσπέσωσι, βηξ ἴσχει, καὶ δδύνη ὑπὸ τὸ πλευρὸν, καὶ προσίσταται σκληρίη ὡς σφαίρη, καὶ ἀπτομένη πονέει ὑς ἀπὸ ἔλκεος, καὶ καταφθίνει, καὶ τὸ ἐπιμήνεια οὐ φαίνεται, ἐνίησι δὲ * καὶ ἀπόλλυται προφανέντα, τότε δὲ γενεί τουτέου τοῦ χρόνου. "Όταν ὡδε ἔχη, φάρμακον γ χρη πῖσαι κάτω ἐλατήριον, καὶ λούειν πολὶ ῷ θερμῷ, καὶ τῶν χλιασμάτων ἀ ἀν προσδέχηται προσίσχειν, καὶ προστιθέναι, ὑφ ὧν καθαίρεται τὸ προσδέχηται προσίσχειν, καὶ προστιθέναι, ὑφ ὧν καθαίρεται τὸ ἀξικός ὡφελέουσι καὶ ἐλελίσφακος σὺν ἀλφίτοισι λεπτοῖσι, καὶ τυρὸν αἴγειον ἐπιζύσας τὴν ἀλμην, ταῦτα μίσγε, μίαν * μοῖραν τυροῦ καὶ τῶν ἀνάλτων ἀλφίτων μοῖραν, ¹ο καὶ νήστει πίνειν δίδου ἐν οἴνφ. ὅταν ποῦν ἀνάλτων ἀλφίτων ποκορα, * ακὶ νήστει πίνειν δίδου ἐν οἴνφ. ὅταν ποτημάτων ἀ δεῖται πιπίσκειν, καὶ πυριῆν πυκνὰ, καὶ τῷ θερμῷ ποτημάτων ἀ δεῖται πιπίσκειν, καὶ πυριῆν πυκνὰ, καὶ τῷ θερμῷ

^{&#}x27;Μή οπ. G, Ald. - μηδὲ τ. δ. οπ. - τὸ vuig. - τὸν DHIJKθ, Lind. - ὀροφ (sic) θ. - χρῆσθαι θ. - καὶ ὑποχ. οπ. (DH, restit. al. mánu) FGIJKL. - δ' θ. - πυριᾶν θ. - ' ἡ (καὶ θ) vuig. - ταὐτας DFGHIJKL. - ὑποθυμισαμένη Ald., Frob. - ὑποθυμισαμένη GJKθ. - τωι (sic) pro ἰτω θ. - νόσου vuig. - νούσου CDHJθ, Lind. - ' ἱ ἐ ἐ ἰ Lind. - τὰς οπι. θ. - προσπ. οπι. DFGHIJK. - ἐπὶ (ὑπὸ Cθ) τὸ vuig. - σκληρήι ὡς σφαίρη C. - σκληρήι ὡς σφαίρα vuig. - ' ὡς ἔλκος θ. - ἀπὸ οπι. C. - καταφθείνει C. - οἱ C (D, al. manu olov) H (I, el) JKθ, Ald. - περιπν. Κ. - εἰρυᾶται (sic) C. - εἰρύσεται θ. - ' καὶ οπι. θ. - ἀπόλλυνται vuig. - ἀπόλλυται θ. - προσφαίντα FGJK. - ἀσθ. (addunt καὶ θ) κακίονα (κακειθεανίδοις sic pro κακ. θ), καὶ ἡ vuig. - Je pense que la leçon de θ, qui est la bonne, doit se lire κακήθεα ἢν ἱδης. - ' οὐκ ἐγγίνεται L, Lind. - τούτου Jθ. - ' π. χρὴ CDIJ. - πολ. καὶ θερμῶ Κ. - ὅτι pro ἃ θ. - - ² λινούσπερμα φῶξαι καὶ κόψαι θ. - καὶ ὁ ἐλελ. DHIK. - καὶ δλλίσφακος (sic) J, Ald. - ξὸν Lind. - λεπτύσι (sic) θ. - ἐπιξέ-

faire une sumigation de tout le corps, puis administrer un purgatif cholagogue si elle est bilieuse, phlegmagogue si elle est pituiteuse; prescrire cuits le lait d'ânesse ou le petit lait de chèvre; si elle a la rate maladive, ne donner ni le lait ni le petit lait; pendant les mondifications user d'aliments émollients et relâchants; le poisson est meilleur que la viande; saire des sumigations utérines, mondisser avec les pessaires, administrer des injections. La semme, après avoir reçu une sumigation, ira auprès de son mari. La solution de cette maladie est une grossesse.

129. (Dans ce cas il y a sans doute une lésion persistante de l'utérus .peut-être un déplacement, ce qui cause le dépérissement, avec des accès d'hystérie indiquée par la boule au côté. De la Nat. de la F., § 38.) Si la matrice se porte aux côtes, il y a toux, douleur au côté, et l'on y sent une dureté semblable à une boule. Le palper est douloureux comme d'une plaie. La femme dépérit, elle semble atteinte de péripneumonie, elle se rétracte et devient bossue; les règles ne paraissent pas, chez quelques-unes elles ne paraissent que pour se supprimer, et alors elles sont faibles, en petite quantité et de mauvais aspect. Durant tout ce temps il n'y a pas de génération. Les choses étant ainsi, administrer l'élatérion pour évacuer par le bas, laver avec beaucoup d'eau chaude; appliquer les fomentations qui conviennent; mettre les pessaires qui déterminent l'évacuation du sang. Prendre de la graine de lin, la griller; piler et tamiser; le pavot blanc aussi est utile, ainsi que la sauge avec de la fine farine d'orge, et le fromage de chèvre dont on a raclé la saumure; mêler cela, une part de fromage, et une part de farine · d'orge sans sel, et donner à boire dans du vin à jeun; le soir venu, préparer, en y versant du miel, un cycéon épais qu'on donne à boire. Administrer les breuvages dont il est besoin;

σας C. – περιξύσας L0. – άλξην (sic) θ. — 9 μοίραν (bis) θ. — 10 καὶ om. Cθ. $^{-}$ δίδου πιεΐν C (θ, πίνειν). – δ' Cθ. – έσπέριος (ἔσπερος θ) 7 (είη θ) (ἔσπερώση C) vulg. — 11 π. om. Cθ. – πομάτων K. – δὴ ἰᾶται pro δεῖται θ. – δεῖ DH. – πυριᾶν θ. – Post θερμῷ addunt δὲ Cθ. – καταιωνεῖν C. – αἰονᾶν θ.

κατιιονάν, καὶ τἢ ½χειρὶ ἡσύχως καὶ μαλθακῶς καὶ ὁμαλῶς ἀπωθέειν ἀπὸ τοῦ πλευροῦ τὰς μήτρας, καὶ ἀναδεῖν ²τὸ πλευρὸν ταινίῃ πλατείῃ, καὶ γαλακτοποτέειν βόειον γάλα ὡς πλεῖστον ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα σιτίοίσι δὲ χρῆσθαι ὡς μαλθακωτάτοισιν. Ἡ δὲ νοῦσος μεναι.

- 130. ^{*}Ην ^{*}δὲ ἐν τῆ ὀσφύῖ αξ ὑστέραι ἐνῶσιν ἢ ἐν τῷ κενεῶνι, καὶ ἔη πνεῦμα μετάρσιον, καὶ πνῖγος ἔχῃ, ^{*}ἆσθμά μιν λάζυται πυκινὸν, καὶ οὐκ ἐθέλει κινέεσθαι τρίψας θεῖον ἢ ἀσφαλτον ἢ κώνειον ἢ σμύρναν, μέλι ἐφθὸν παραχέας, ^{*}ποιέειν βάλανον μακρὴν πάχετον, καὶ ἐντιθέναι ἐς τὴν ἔὸρην.
- 431. *Ην αἱ μῆτραι εἰλέωσι * σφέας ἐς τὸ μεσηγὸ τῶν ἰξύων, ἐδύνη ἔχει τὴν νειαίρην γαστέρα, καὶ τὰ σκέλεα εἰρύαται, καὶ τὰς κοχώνας ἀλγέει, καὶ ὁκόταν ἄποπατήση, ὀδύναι ἰσχουσιν τόξέαι, καὶ ὁ ἀπόπατος προέρχεται ὑπὸ βίης σμικρὸς, καὶ τὸ οῦρον στάζει, καὶ ὁλιγοψυχίη λαμδάνει. *Οκόταν ὧδε ἔχη, χρὴ προσδῆσαι τῆ κύστει αὐλίσκον, καὶ ἐγκλύζειν ἔλαιον θερμὸν ἐς τὰς ὑστέρας, καὶ πυριῆν ἢ λοῦσαι πολλῷ καὶ θερμῷ ὕδατι, καὶ ἐς ἔλαιον καὶ εὕδωρ καθίζειν ὑποθυμιῆν * δὲ ὑπὸ τὰ αἰδοῖα κακώδεα, ὑπὸ δὲ τὰς ρῖνας εὐωδεα κοιλίην οὸ χρὴ ταράσσειν. Ἐπὴν δὲ αἱ ὑστέραι καταστέωσι, φάρμακον πῖσαι κάτω ¹⁰ καὶ γάλα ὄνου, ἢν μὴ σπληνώδης ἢ ἔπειτα πυριῆσαι καὶ καταιονῆν τὰς ὑστέρας ¹¹ τῷ ξὺν τῆ δάφνη, προστιθεὶς
- * Κηρωτή (χειρὶ C; κυρωτή G) vulg. ἡσύχη καὶ μαλθακή θ. ἡσύχα C. ἀποθέειν G. τὰς μ. οπ. C. ² τῷ πλευρῷ vulg. τὸ πλευρὸν CLθ, Lind. γαλακτοπωτέειν βότον θ. χρήσθω θ. φεύγουσιν (ἐκφεύγουσιν θ; φεύγωσιν C) vulg. ³ δ' θ. δὲ ὡς ἐν C. ἐν οιπ. DFGIK. ἐῶσιν C. εῖη Foes in met., Lind. πνίγος DFGIJ. πνιγμὸς θ. ἔχει C. ⁴ καὶ (καὶ οπι. Cθ) ἀσθιμά μιν λάζηται (λάζνται Cθ) (λαμδάνη pro καὶ ἄσθμά μιν λάζ. J) vulg. ἔθελη F. κώνιον θ. περιχέας θ. ⁵ π. δὲ (δὲ οπ. J) β. vulg. Post μακρὴν απαθίτ δὲ C. πάχετον θ. πκχείην vulg. ἐντιθέναι post ἔδρην Cθ. ⁵ σφας θ. μεσσηγύ τῶν ἰξίων J. ἔχει (ἰσχει Η; ἔχη J) καὶ τὴν vulg. Je supprime ce καὶ même sans mss. νιαιρὰν θ. νειαιρὴν Lind. νειέρην FHIK, Ald., Frob. ἰρύαται C. κοχῶνας DHI, Ald., Frob. κωγχῶνας (sic) CK. ² δξεῖαι vulg. ὀξέαι θ. ὁ οπ. FG. ἀπὸ θ. μικρὸς Η. τρύζει (στρύζει θ; στάζει Cornar. ex loco de Nat. mul.) τε (τε οπι. Cθ) καὶ vulg. λειπιψιχίη C. λιποψυχίη θ. δταν Cθ. δὲ ὧδε D. αὐλίσκον προσδήσαι πρὸς κύστιν sine χρὴ Cθ. προσδ. χρὴ J. ἔμφυσὰχ (sic) πρὸς ρτο ἐγκλύζειν Ελ. θ. πω

faire de fréquentes fumigations et des affusions chaudes; à l'aide de la main, éloigner du côté la matrice avec douceur, avec ménagement et d'un mouvement égal; serrer le côté avec un bandage de corps; prescrire le lait de vache en aussi grande quantité que possible pendant quarante jours; user d'aliments très-émollients. La maladie est fort dangereuse, et peu échappent, même ainsi traitées.

- 130. (Quelque attaque d'hystérie.) Quand la matrice est dans les lombes ou dans le flanc, que la respiration est élevée, et qu'il y a suffocation, la femme est en proie à la dyspnée, et elle ne veut pas se remuer. Triturer soufre, ou asphalte, ou ciguë, ou myrrhe, ajouter du miel cuit, faire un gland allongé et gros, et le mettre dans le siège.
- 131. (Quelque déplacement de la matrice, peut-être une retroflexion. De la Nat. de la F., § 14.) Si la matrice s'enroule dans le milieu des lombes, il y a douleur au bas-ventre, les jambes se contractent, les hanches sont douloureuses; quand la femme va à la selle, des douleurs aiguës se font sentir, les excréments ne sortent qu'avec effort et petits. L'urine coule goutte à goutte, et des défaillances surviennent. Les choses étant ainsi, attacher une canule à une vessie, et injecter de l'huile chaude dans la matrice; donner des bains de vapeur ou laver avec beaucoup d'eau chaude, et prescrire des bains de siége composés d'huile et d'eau; faire des fumigations fétides sous les parties génitales, aromatiques sous les narines. Quand la douleur a cessé, évacuer par le haut, mais ne pas troubler le ventre inférieur. Quand la matrice est remise en sa place, administrer un médicament qui évacue par le bas, et le lait d'ânesse, si la rate n'est pas maladive; puis donner des bains de vapeur,

ριᾶν θ. — *ἐς (ἐς om. Cθ) ὅδ. vulg. – καθιζέσθω θ. – καὶ ὑποθυμιῆν θ. —
*δὲ om. Cθ. – πίσαι pro διδόναι Vatic. Codd. ap. Foes in not. – καταστώσι
θ. — '* καὶ θ. – καὶ om. vulg. – καταιονῆν vulg. – καταιονῆν C. — '' τὸ (τῶ
CL., Lind.) vulg. – σὸν θ. – προστιθέναι Η. – καὶ προστιθέναι θ. – δ μὴ δ. om.
DFGHIJKL. – δήξηται vulg. – δέξηται C. – δήξεται θ. – κάπιτα θ. – χρώμασι
pro ἀρ. CFGHIJK. – ἔχη θ. – πολλαὶ om. Cθ. – πηροὶ θ. – πολλάκις om. G. –
ῶς τὸ πολὸ pro πολλάκις θ.

ται . ατοκοι δε πογγας και πιδας τα ακεγεα πογγακις λίνοιται αρφίτασι, παέα τον ανόδα έτω, και εν κατείς είνοιται. προσθετόν καθαθτήριον δ μη δίξεται. καπειτα θυπιωμένη τοιαν

- 132. ¹ Όχοσησι οὲ τὸ στομα κλίνεται ἔτέρωσε καὶ προπήπτει τῷ ἰσγίῳ, γίνεται γὰρ καὶ τοιαῦτα διακωλύοντα τὴν ὑστέρην καθαίρεσθαι καὶ τὴν γονὴν δέγεσθαι καὶ μὴ παιδοποιέειν ταύτην πυρήγν χρὴ τοῖσιν εὐωόδεσι, καὶ μετὰ τὴν πυρίην, ἢν παρασημήνη, τῷ δακτύλω ἀποστῆσαι ἀπὸ τοῦ ἰσγίου κάπειτα ἐξιθύνειν τοῖσι δαιδίοισί τε καὶ τῷ μολίδοω οἰ γὰρ βιήσεται θοῶς, ὡς εἴρηται. Οταν δὲ κατὰ φύσιν ἢ καὶ ἀνεστομωμέναι ἡγίνωνται, προσθέτοισι μαλθακοῖσι καθαίρειν, καὶ ὅ τάλλα προσηκόντως ποιέειν.
- 133. ⁶ Οχόσησιν αί δστέραι προσπίπτουσι πρὸς τὸ ἰσχίον, ἢν μὴ ταχέως ἀφιστέωνται καὶ πάλιν ἐς χώρην καθιστέωνται, προσαυαίνονται πρὸς τῷ ἰσχίφ, ἀνάγκη δὲ τὸ στόμα ἀπεστράφθαι καὶ ἀνωτέρω ⁷ οἶχεσθαι, ὅταν δὲ ἀποστραφῆ, ξυμμύσαι, ⁸ ἐκ δὲ τῷ ἀπεστράφθαι τε καὶ ξυμμύσαι, σκληρὸν γενέσθαι, καὶ ⁹ ζυμμύειν, καὶ πεπηρωμένον τὸ στόμα τῶν ὑστερέων εἶναι ¹⁰ καὶ ἀποκλεισθέντα ἐπαναπέμπει τὰ ἐπιμήνια ἐς τοὺς μαζοὺς, καὶ βεδρίθασιν οἱ τιτθοί καὶ ἡ γαστὴρ ἡ ¹¹ νειαίρα ἐπῆρται, καὶ δοκέουσιν αὶ ἀπειροι ἐν γαστὸρ
- 1 Όχοσοισι J. δσησι θ. έτέροσε Η. χαθαίρεσθαι καί om. θ. 1 καθ ού παιδοποιέει C (θ, παιδοποιεί). - πυριάν θ. - 3 πυριάν FHI. - πυριήν Gθ, Ald. - παρασπασαμένη (ήν παρασημήνη θ; παραρασαμένην Foes in not., Lind.) τῷ vulg. - κἄπιτα ἐξειθύνειν θ. - δεδίοισι DFIJK. - δὲ δίοισι G. - βιάσεται C. - βήσετας L. - βιήσετο L ex manuscripto. - γίνονται vulg. - γίν νωνται CDFGIJK. — * τα άλλα C. - τα λοιπά θ. - προσ. om. Cb. — * ήσι δέ 6. - al DKL8, Lind. - al om. vulg. - προσπίπτωσι 6. - Post μή addit γάρ C.τάχα CDHJK. - ταχία (sic) G. - Ante έ; addit τάχα θ. - καθιστώνται θ.προσαυαίνωνται πρός το Ισχίον και άνάγκη το 6. - το Ισχίον L. - Τοχεσθαι vulg. (H, al. manu, erat prius ίχεσθαι sic). - οίχεσθαι CFHIKLO, Lind. άποστραφθέν pro άποστραφή II. — 8 έκ.... ξυμμύσαι om. (DH, restit. al. manu) FGIJK. - έχ.... γενέσθαι om. θ. - * μύειν Cθ. - πεπωρωμένον θ.πεπληρωμένου, al. manu πεπη.... D. - τὸ σ. τῶν ύστ. om. θ. - ύστεραίων C. - 14 ἀποχλεισθέντων δὲ ἐπαναπέμπειν τὰ ἐπιμήνια (τὰπιμήνια l) ἐς ποὺς μαζούς και βεδηότας (βεδηώτας Ι) του στήθεος (τούς τιτθούς pro τ. στ. Q ποιέει (ποιέειν DH) καὶ ή vulg. - καὶ ἀποκλεισθέντα ἐπαναπέμπει τὰ ἐπιμήνια έ; τούς μαζούς, καὶ βεβρίθασιν οί τιτθοί καὶ ή θ. — " νιαιρά θ. - νειέρα FGI, Ald., Frob. - veraipa D. - veraipa vulg. - veraipà Lind. - veripa HK. νείαιρα J. - ἐπῆρται om. C. - δοκεύσιν C.

faire des affusions sur la matrice avec de l'eau de laurier, mettre un pessaire mondificatif qui ne soit pas irritant, puis, après une fumigation aromatique, elle ira auprès de son mari, et, si elle devient grosse, elle guérit. Mais beaucoup de femmes restent stériles et souvent perdent l'usage de leurs jambes.

132. (Obliquité latérale de l'orifice utérin. Le redresser avec le doigt, avec les bâtonnets, avec la sonde.) L'orifice utérin s'incline d'un côté et se porte vers la hanche; c'est encore un empêchement à la mondification de la matrice, à la réception du sperme et à la génération. Dans ce cas il faut faire une fumigation aromatique; et, après la fumigation, si l'indication existe, éloigner de la hanche la matrice avec le doigt; puis la redresser avec les haguettes de pin et les sondes de plomb; car, comme il a été dit, elle ne cède pas à une force qui s'exerce rapidement. Quand elle a repris sa situation naturelle et est ouverte, mondifier avec des pessaires émollients, et tout le reste comme il convient.

133. (Obliquité latérale devenant chronique. Accidents qui en résultent. Les règles supprimées font gonfler les mamelles. Cela donne naissance à de petites tumeurs qui dégénèrent en cancers mammaires. Exposition des signes qui précèdent et annoncent la dégénération cancéreuse. Une des bases du traitement est une fumigation ayant pour but de produire de l'air dans la matrice et de la rendre mobile. Ensuite on emploie les bâtonnets, qui sont ici décrits et dont l'usage est expliqué. Une sonde en plomb alterne avec les batonnets. L'auteur se complait à detailler tout le traitement. Comme l'absence des règles est une partie de la maladie, il faut les rappeler; et, pour cela, il institue un régime jour par jour, d'une époque à l'autre; régime que l'on continue deux mois et trois mois si les règles ne viennent pas tout d'abord, et qui, ajoute-t-il en terminant, convient à toutes les maladies de ce genre.) Quand la matrice se porte à l'ischion, si elle ne s'en éloigne pas promptement pour revenir à sa place, elle s'y dessèche; nécessairement l'orifice est dévié, porté plus haut, et, en raison de la déviation, sermé.

έχειν πάσχουσι γάρ τοιαύτα οξά περ αξ κύουσαι μέχρι μηνών έπτὰ 3 ή δατώ: ή τε γάρ κοιλίη ἐπιδιδοῖ κατὰ λόγον τοῦ χρόνου, καὶ τὰ στήθεα ἐπαίρεται, καὶ γάλα δοκέει ἐγγίνεσθαι · δκόταν δὲ οδτος δ γρόνος ύπερπέση, οί τε τιτθοί εξυνισγναίνονται καὶ ἐλάσσονες γίνονται, καὶ ή κοιλίη τωὐτὸ πάσχει, καὶ τὸ γάλα ἀποδέδρηκεν άδηλου, καὶ ή κοιλίη ἐπ' ἐκεῖνον τὸν χρόνου, * ὅν χρὴ τίκτειν, ἐπειδαν έλθη, απόλωλε και ξυμπίπτει. Τοιούτων δε γινομένων, αι δστέραι Ισχυρώς ες ολίγον χρόνον εξυνέρχονται, καλ το στόμα αὐτέων έξευρεϊν οδχ οἶόντε, οὕτω πάντα ξυνειρύονταί τε καὶ ξυναυαίνονται, καὶ ἐν τοῖσι τιτθοῖσι φυμάτια ἐγγίνεται σκληρὰ, τὰ μέν μέζω, τὰ δε ελάσσω · 7 και ούκ έκπυούνται, σκληρότερα δε αιεί · είτα εξ αύτέων φύονται καρχίνοι κρυπτοί. Μελλόντων δε καρχίνων έσεσθαι, πρότερον ⁸ τὰ στόματα ἐχπιχραίνονται, χαὶ ὅ τι ᾶν φάγωσι πάντα δοχεῦσι πιχρά εἶναι, χαὶ ἤν τις πλείονα δῷ, ἀναίνονται λαβεῖν, χαὶ σχέτλια δρώσι· παράφοροι ⁹δε τη γνώμη, και οι δφθαλμοί σκληροί, καὶ βλέπουσιν οὐκ δξέα, καὶ ἐκ τῶν τιτθῶν ἐς τὰς σφαγὰς δδύναι διαΐσσουσι 10 καὶ ὑπὸ τὰς ὧμοπλάτας, καὶ δίψα ἴσχει, καὶ αί θηλαὶ χαρφαλέαι, ¹¹ καὶ αδται πᾶν τὸ σῶμα λελεπτυσμέναι εἰσὶ, καὶ ¹² αξ βίνες ξηραί τε καὶ ἐμπεπλασμέναι εἰσὶν, οὐκ ἀειρόμεναι· πνεῦμα μινυθώδες, 48 και οὐκ δδμώνται οὐδέν, και έν τοῖσιν οὕασι πόνος μέν οὖχ ἐγγίνεται, πῶρος 14 δὲ ἐνίστε. 'Οχόταν οὖν ἐς τόσον προίωσι τοῦ χρόνου, οὐ δύνανται ὑγιέες γίνεσθαι, 16 άλλ' ἀπόλλυνται ἐχ τουτέων

¹ Γάρ τὰ (τὰ om. Cθ) τοι. vulg. — ² καὶ pro ἢ Cθ. - γὰρ θ. - γὰρ om. vulg. – ἐπιδοῖ (sic) C. – ὅταν θ. – τε om. θ. – 3σ . vulg. – ξ. C, Lind. – ἐλάσ– σους γίνονται vulg. - γίνονται ελάσσους C (θ, ελάσσονες). - τὸ ώυτὸ vulg. (DFGHIJK, αὐτό). - τωὐτὸ Cθ. - ἀποδέδρακεν θ. - ἐς pro ἐπ' θ. - - ἐν δο (δν pro èv & θ) εδόκεε (χρή θ) (ενεδόκεε pro èv & εδ. C) τίκτειν vulg. - ἀποδέδρηκέ (ἀπόλωλε θ) τε (τε om. θ) καὶ vulg. – τοιοῦτον δὲ γινόμενον vulg. – τοιούτων δὲ γινομένων Cθ, Lind. - χρόνον δλίγον θ. - 5 σ. vulg. - ξ. DFH IJK. - αὐτέων om. C. - οὐχ Frob. - οὐχσιονται (sic) θ. - οὕτως CDFGKθ. - 6 s. θ . – Eunip. C. – sunau. θ . – En te toïs: sine xal C. – súmata θ . – yínontae Vulg. $- \dot{\epsilon} \gamma \gamma$ ίνεται C. $- \mu \epsilon (\zeta \omega \ C\theta. - \tau \dot{\alpha} \ \delta' \ o \check{\nu} \ pro \ \tau \dot{\alpha} \ \delta \dot{\epsilon} \ \dot{\epsilon} \lambda. \ \theta. - \dot{\epsilon} \lambda \acute{\alpha} \tau \tau \omega \ C.$ 7 ταῦτα δὲ (δ' C) οὐ γίνονται ἔμπυα, ἀλλ' αἰεὶ σκληρότεραι (σκληρότερα ΚL, Lind.) γίνονται · είτα (είτ' C) έξ vulg. - καὶ οὐκ ἐκπυοῦνται, σκληρότερα δὲ εί (sic) καὶ ἐξ θ. - αὐτῶν Cθ. - καρκίνοι DI, Ald., Frob. - * κατὰ στάμα pro τὰ στ. L, Lind. - ήν pro αν C. - δοκοῦσι vulg. - δοκεῦσι Co. - είναι πικρά θ. -πλείω vulg.-πλείονα θ.-δοι (sic) ἀνάγονται θ.-σχεταῖα vulg.-σχέτλ:α H0. - • δε και τη θ. - σι θ. - οι οπι. vuig. - σκηροί (sic) Η. - και ού βλ. δξέα

Ainsi dévié et fermé, il devient dur, contracté et estropié. Obstruant la voie des règles, il les renvoie aux mamelles, sur lesquelles elles viennent peser. Le bas-ventre se soulève, et les femmes inexpérimentées croient être grosses; en effet elles éprouvent tout ce qu'éprouvent les femmes enceintes jusqu'à sept mois ou huit : le ventre se développe en proportion du temps, le sein se gonfle, et du lait semble se produire. Mais. quand cette époque est dépassée, les mamelles s'affaissent et diminuent de volume, le ventre s'affaisse également, la lait a disparu sans trace, l'abdomen, quand l'époque où l'accouchement devait se faire est arrivée, tombe et se perd. Cela fait, la matrice se contracte fortement en peu de temps; il est impossible d'en trouver l'orifice, tant tout s'est resserré et desséché. Dans les mamelles se forment des tumeurs dures, les unes plus grosses, les autres plus petites; elles ne suppurent pas, mais deviennent incessamment plus dures; puis il s'y forme des cancers cachés. Au moment où vont naître les cancers, la bouche d'abord devient amère, tout ce que les femmes mangent a un goût d'amertume; si on leur en donne davantage, elles refusent de le prendre, et font des choses dégoûtantes. Leur intelligence se dérange, les yeux sont secs; la vue est émoussée. Des douleurs passent des mamelles aux jugulaires et sous les omoplates. Il y a soif. Le mamelon est desséché, et le corps entier est amaigri. Les narines sont sèches et obstruées, elles ne se tiennent pas droites; la respiration est petite; l'odorat est éteint. Dans les oreilles il n'y a pas de soussrance, mais il s'y forme quelquefois une concrétion. Quand le mal est arrivé à cette époque, il ne peut plus guérir, et il cause la mort de la malade. Mais quand il est soumis à un traitement avant d'avoir fait tant de

^{0.—}είς vulg.—ές Cθ, Lind.—διαίουσι C. — 10 καὶ οm. θ.—τοὺς pro τὰς C.—δίψη D.—έχει DH.—αί οm. DH. — 11 καὶ πᾶσα λεπτύνεται θ.—λελεπτισμέναν vulg.—λελεπτισμέναι CDHJK. — 12 αί om. D.—άθηρόμεναι (sic) θ. — 12 καὶ οἀκ οm. θ.—οὐκ οm. C.—ὸδμᾶται DJ.—δὸμῶται CH.—δ' οὐδὶν θ. — 12 δι.—όπόταν θ.—δὲ pro οὖν J.—ἐνταῦθα pro ἐς τόσον C.—τοσοῦτον Q', Lind.—προδῶσι C.—γενέσθαι C. — 12 άλλὰ πολλύ τε ἐκ θ.—νοσ. CJθ.

των νουσημάτων • ήν δε πρότερον 1 ή ές τόσον αφικέσθαι θεραπευθή, καὶ λυθή τὰ ἐπιμήνια, ὑγιής γίνεται. Θεραπεύειν δὲ τὰς τοιάσδε **δδε ⁹ γρή · πρώτον μέν άπάντων, ήν έτι Ισγυρήν ἐοῦσαν λαμδάνης,** ἀποσχεψάμενος ες τὸ άλλο σώμα φαρμαχεύειν, δχοίης ἄν τινος ἀκέη δείσθαι καθάρσιος· δκόταν ελ καταστήσης το σώμα, ούτως ιέναι 3 ές την των υστερέων θεραπείτν. 11ν δὶ μηδὶν δοχέη τὸ πᾶν σωμα χινητέον είναι, μηδέ αι προφάσιες έντεῦθεν ώρμησθαι, άλλ' αι ύστέραι έφ' έωυτέων το νούσημα έγωσι, της θεραπείης ενάργεσθαι ώδε: πυριήν πρώτον τὰς ὑστέρας ὧὸε ' γύτρινον λαδόντα δσογ οἰκ έκτέας γωρέοντα, χάνειον επιθείναι ε χαί ξυναρτήσαι, δχως παραπνεύσεται μηδέν · ἔπειτα • δ' ἐχχόψαι τοῦ χανείου τὸν πυθμένα, χαὶ ποιῆσαι δικήν ες δε την όπην ενθείναι κάλαμον, μήκος δσον πηγυαίον ενηρμόσθαι δε γρή τὸν χάλαμον τῷ κανείῳ καλῶς, ὅκως μή ⁸ παραπνεύσεται μηδαμώς · δχόταν δε ταῦτα σκευάσης, επίθες το κάνεισ έπὶ τὸν γύτρινον, περιπλάσας πηλώ όταν δὲ ταῦτα ποιήσης, βόθρον όρυξον, όσον δύο ποδών βάθος, μήχος εὲ όσον χωρέειν τὸν χύτρινον' έπειτα • γρη έγκαίειν ξύλοις, εως τον βόθρον διάπυρον ποιήσης · δταν δε διάπυρος γένηται, εξελείν 10 γρη τὰ ξύλα και τῶν ἀνθράκων οἱ δή άδρότατοι έσονται καὶ διάπυροι, την δὲ σποδιήν καὶ την μαρίλην ἐν

¹ II θ. - τοσούτον Q', Lind. - ἀφίκεσθαι (sic) Ι. - θεραπεύηται, λύεται τὰ έπ. καὶ ὑγιὴς θ. - τοιαύτας CL, Lind. - 2 ἀποσκεψάμενος ήγρη (sic) καὶ ἐς τὸ pro χρή.... ἐ; τὸ θ.-πρῶτον καὶ (μὲν pro καὶ CDGIK, Ald., Lind.) άπ. vulg. - ἐωσαν FGIJ. - εἰς vulg. - ἐς CDK, Lind. - φαρμακεύειν.... σώμα. om. C. - όποίης θ. - δοκέει vulg. - δοκέη DFGHIK. - φαρμακείης καὶ δόε pro καθάρσιος.... ούτως θ.- Post ούτως addit ώδε C. - 3 έπὶ Cθ.- ύστέρων DF. - υστερών J. - προφάσηες C. - όρμησθαι vulg. - ώρμησθαι J. - ώρμησθαι (sic) θ. - όρμεῖσθαι C. - 4 ἐρ' (ἀρ' Cθ) ἐωυτῶν (ἐαυτέων C) τulg.νόσημα (DIJK. - Ιτχωσιν, έντεῦθεν ἐς τὸν θεραπείην ἐνάρχεσθαι ποιεύμενον, ποιέτιν δε ώδε πυριήν C. - πυριήν.... ώδε om. J. - λαδοντα θ. - λαδ. om. vulg. - έκταίας δύο C. - δύο κτεας (sic) L. - χοέας θ. - έκτεα (sic) (D, al. manu extαίας) FGHIJ. - extéa; K. - γωρεύντα C. - κανείον vulg. - κάνιον Cθ. - κανίον DFGHIJK, Ald., Frob. - In marg. δρα τὸ μηχάνημα τοῦ σοροῦ DH. - δαπαρτίζων pro καί ξ. θ. - ξυναρτίσαι J. - δπως μή παραπνεύση sine μηδέν 6. - παραπνεύσηται vulg. - Je lis παραπνεύσεται, même sans mss.; voy. trois lignes plus bas. -- δε κόψαι vulg. -δ' ἐκκόψαι θ. -τοῦ κ. ομ., restit. al. manu post πυθμένα cum κανίου D. - κανίου CFGHIJKO, Ald., Prob. - ποήσαι F. - ποιεειν Co. - 7 ταύτην ριο την όπην θ. - μήχο; om. C.δσον μήκος θ. - πηχαΐον FJ - πηχυαΐον CDHIKO. - πηχιαΐον vulg. - ἐαρμόσθαι (sic) FG. - ἐναρμόσθαι (sic) CDIK, Ald., Frob. - τὸν κ. om. θ. - κανίω

progrès, et que les règles se rétablissent, la femme guérit. Voici comment il faut agir en ces cas: avant tout, si la malade vous échoit encore forte, considérer l'ensemble du corps et administrer l'évacuant propre au genre d'évacuation qu'on voudra provoquer. Quand le corps est ainsi remis en état, on procède au traitement de la matrice. Si le corps ne paraît devoir être évacué d'aucune facon, si le mal ne semble avoir aucune cause de ce côté, et que la maladie soit purement utérine, il faut entamer ainsi le traitement. On donnera d'abord une fumigation à la matrice : prendre un vase de la contenance de deux setiers, y mettre un couvercle arrangé de manière qu'aucune vapeur ne puisse trouver une issue, puis percer le fond du couvercle et y pratiquer un pertuis; dans le pertuis mettre un roseau long d'une coudée; le roscau sera bien installé dans le couvercle de manière à ce que la vapeur ne se perde pas : quand ces préparatifs sont faits, mettez le couvercle sur le vase et lutez. Puis creusez un trou de deux pieds de prosondeur et assez large pour recevoir le vase; alors on y brûle du bois jusqu'à ce que le trou soit très-chaud; cela fait, on ôte le bois et ceux des charbons qui sont les plus gros et les plus enflammés, mais on y laisse la cendre et le poussier. Quand le vase s'échausse et que la vapeur en sort, si elle est trop chaude, on attend; sinon, on fait asseoir la femme sur le bout du roseau, qui est introduit dans l'orifice utérin, et l'on fait la fumigation; si l'appareil se refroidit, on jette des charbons ardents, prenant garde que la fumigation ne soit pas trop active; si, par l'addition des charbons, elle devient plus active qu'il ne faut, on diminue le feu. On aura soin de donner cette fumigation par un beau temps, sans vent, afin que la semme

CDFGHIJO, Aid., Frob. - κανονίω Κ. - δπως Θ. — * παρανεύσηται vulg. - παρανεύσται θ. - μηδ' άμα θ. - Il faudrait lire μηδαμά. - μηδαμού CDHIJL, Lind. - όπόταν Θ. - σκευάσας έπιθεὶς Θ. - κάνιον CO. - κανίον DFGHIJK, Ald., Frob. - περιπλάσαι θ. - καὶ ὀρύξαι βόθρον pro δταν.... ὄρυξον θ. - ὄνυξον J. - χωρέον L. — * καίειν χρη θ. - ως θ. - βάθρον C. — "χρη οπ. θ. - τοὺς ἀνθρακας Θ. - οἱ vulg. - οἱ HI. - δὲ FGJ. - ἀδρότατος FI. - άδροὶ θ. - σποδίην IJKO, Frob.

τώ βόθρω καταλιπείν. 1 δκόταν δε δ χύτρινος ζέση και ή ατμές ἐπανῆ, ἢν μεν ² ἢ λίην θερμή ή πνοιή, ἐπισγεῖν, εἰ δὲ μή, χαθίζεσθαι έπι το άχρον τοῦ χαλάμου, χαι ένθέσθαι ές τὸν στόμαγον, ἔπειτα πυριήσαι την δε ψύγηται, άνθρακας διαπύρους παραδάλλειν, φυλασσόμενος, είνα μη δξέην ποιήσης την πυρίην. ην δέ παραδαλλομένων των άνθράχων όξειη γένηται ή πυρίη μαλλον τοῦ δέοντος, ἀφαιρέειν των ανθράχων: την δέ ε πυρίην χρη κατασκευάζειν έν εὐδίη τε καί νηνεμίη, ώς μη ψύγειν, αμφικεκαλύφθαι δέ χρη αμφιέσμασιν, ές δέ τὸν 6 χύτρινον χρή βάλλειν σκόροδα τῶν αὔων, 7 καὶ ὕδωρ ἐπιχέαι, ώστε δύο δακτύλους ύπερίσχειν, και καταδρέξαι ώς άριστα, ἐπιχέαι δέ και φώκης έλαιον · και ούτω θερμαίνειν, πυριήν δέ χρή πουλέν γρόνον. Μετά δὲ τὴν 8 πυρίην, ἢν ἦ δυνατή, λουσάσθω τὸ μέν δλον σώμα πρὸς ήδονήν, την δὲ όσφὸν καὶ τὰ κάτω τοῦ όμφαλοῦ πλέονι: δειπνείν δε δούναι μάζαν ή άρτον και σκόροδα έφθά, τη δε ύστεραίη, ην μέν διαλελυμένη ή πρός την πυρίην, διαλιπείν την ήμέρην ταύτην . 9 ήν δέ μή, πυριην όπίσω . πυριωμένη δέ, ήν δύνηται σε ψασθαι, πελεύειν ψαῦσαι τοῦ στόματος. 10 H πυρίη εθτη φύσης έμπίπλησι τὰς ὑστέρας καὶ ἐς ορθὸν μᾶλλον άγει καὶ ἀναστομοῖ. 4 🕰ς ούν τοιαύτης ἐούσης τῆς πυρίης καὶ ταῦτα ποιέειν δυναμένης, ούτω πυριην δεί. 12 "Οταν δέ πυριήσης, ἐπεμδάλλειν χρή τῶν σχορόδων, και της φώκης του έλαίου έπιγέειν δρην δε ταυτα, άγρις αν δοκέωσιν αί ύστέραι πεφυσησθαι, καὶ τὸ στόμα άνω είλκύσθαι Ισγυρώς. πρός γὰρ τὴν πυρίην ταύτην 13 τοιάδε ἔσται· διαιτῆν δὲ μετὰ τὰς πυ-

^{&#}x27; Όπόταν θ.- ή οπ. θ.- ἐπανίη CJθ. — ² εἴη θ.- πνοὴ vulg.- πνοιὴ Cθ. - πυριῆσθαι θ.- φυλασσόμενον θ. — ³ ὡς μὴ δξέη ἡ πυρίη θ.- δκως C.- δξείην vulg.- πυριὴν FG. — ⁴ φαίνηται pro παραβαλλομένων.... δέοντος θ. — ⁵ πυριὴν FGI.- Post χρὴ addit τὴν δὲ θ.- εὐδίησιν, όχου ἀνεμος μὴ προσ πνεύση μηδὲ προσψύξη vulg.- εὐδίη τε καινὴν ἐμίη (sic) ὡς μὴ ψύχειν θ. - Lisex καὶ νηνεμίη.- ἀμρικαλύπτεσθαι θ. — ⁵ χύτρινον ἐμβάλλειν σπορόδια τῶν λύων (sic) θ.- δεῖ J.- ἀνων, sic, al. παιυ αύων D.- Post αὔων addit καὶ πλείονα μὲν καταθρύπτειν τῶν κατακεκαυμένων (πεκαυμένων C; κατακεκαυμένων (comar, Foes in not., Lind.) νυἰg.- καὶ... κατακεκαυμένων οπι. θ. — ' γκοὶ ὑδωρ ἐπιχέαι ώστε αὐτὰ καταβρέξεται (καταβρέξει CJ) καὶ ὑπερέχειν τὰ ὕδωρ τουτέων οἰον (δσοι J) τρεῖς ἐακτύλους, καὶ ἐπιχείν φώκης τυἰg.- καὶ ΰδωρ ἐπιχέαι ῶστε ἀὐτὸ δακτύλους ὑπερίσχειν καὶ καταβρέξειων (εἰο) ἀριστα, ἐπιχέαι δὲ καὶ φώκης θ.- Je lis, dans θ, καταβρέξει ὡς ἄριστα. - οὕτως νυἰg.- οῦτω Jθ.- χρὴ οπ. Jθ. - πολλὸν θ. — ⁵ πυριῆν θ. - ἢν ἢ δ.

n'ait pas froid; on l'enveloppe de vêtements. Dans le vase on jette de l'ail sec, on verse de l'eau de manière à recouvrir l'ail de deux doigts de liquide; on le laisse bien macérer; on ajoute aussi de l'huile de phoque; et alors on chauffe. La fumigation doit être prolongée beaucoup. Après la fumigation, si elle est en état, elle se lavera le corps entier à son gré, mais les lombes et les parties sous-ombilicales avec beaucoup d'eau. On donnera pour le dîner de la polenta ou du pain et de l'ail bouilli. Le lendemain, si la fumigation l'a épuisée, on interrompt pour ce jour-là; sinon, on recommence. Pendant la fumigation, si elle peut y toucher, on lui prescrit de reconnaître l'état de l'orifice utérin. Cette fumigation remplit d'air l'utérus, le redresse et l'ouvre; c'est parce qu'elle est telle et capable de produire ces effets qu'on la pratique. Quand vous l'administrez, il faut jeter de l'ail et verser de l'huile de phoque; on fait cela, jusqu'à ce que la matrice paraisse remplie d'air et l'orifice tiré fortement en haut; résultats qu'aura en effet cette sumigation. Le régime, après ces sumigations, est le même qu'après d'autres fumigations. Quand la matrice se déplace et devient mobile, on fait une fumigation avec la racine de fenouil, préparant de la même façon un autre vase. On lave les racines de fenouil, on les broye, et on les jette dans le

om. θ. – δυνατόν JK. – μεν οῦν (οῦν om. θ) ὅλον vulg. – πλέον (addunt εἰ G. al θ) vulg. - Je lis cela πλέονι. - δοῦναι om. θ. - ή θ. - ή om. vulg. - δ' Cθ. διαλημένη (sic) C. — 9 el Co. - οπίσω om. θ. - Post ην addit μέν 0. - σκέψασθαι om. θ. — 10 ην η πυρίη αὐτέη φύσης (φύσσης J; φύσησιν L, Lind.) έμσεπλά τὰς ὑστέρας, ἐμπιπλάμεναι δὲ φύσης (φύσσης Ι; φύσησι Lind.) τὸ στάμα (σώμα CDHIJK) έχ τοῦ λίην ἀπεστράφθαι καὶ προσπεπτωκέναι πρός τῷ ἰσχίω, ὡς ὀρθὸν μᾶλλον καθεστάσι (καθεστώσι Lind.) καὶ ἀναστομούνται Ψαία. + ή, πυρίη αύτη φύσης ένπίμπλησι τὰς ύστέρας καὶ ἐς ὀρθὸν μαλλον άγειν καὶ άναστομοῖ θ. - Je lis άγει. - 11 ώς.... δεῖ om. θ. -ταύτης D. -* όπόταν θ. - εμβάλλειν Villg. - επεμβάλλειν θ. - σχοροδίων θ. - σχοροδίων (sic) C .- επιχείν θ.- δράν θ. - άχρι Cθ. - άν om. C. - δοκώσιν vulg. - δοκεύαιν C. - δοχέωσι θ. - πεφυσσήσθαι J. - είλκῦσθαι FIK, Ald., Frob., Lind. -Αλμύσθαι D. — 13 τοια (sic) θ. – διαίτην Cθ. – τούς pro τάς C – ώστε pro ώς όκε C. - τὸ om. J. - πυριῆτο vulg. - πυριήτω C. - ἐπυριῆτο .θ. - ὅταν δ' θ. ένακινηθώσεν vulg. - άνακινηθέωσεν C. - άνακεινηθέωσεν θ. - μαράθου CFG HIJKO, Aki.

ρίας, ώς ότε τὸ πρότερον ἐπυριῆτο. Οκόταν οὲ ἀνακινηθέωσιν αἰ δστέραι καλ εύλυτοι γένωνται, πυριήν μαράθρου βίζησιν, 1 έτερον γύτρινον χατασχευάσας τον αὐτον τρόπον, τὰς δὲ ῥίζας τῶν μαράθρων άμφιπλύναντα φλάσαι, καὶ ές τὸν γύτρινον έμβαλεῖν, καὶ έπιγέας δόωρ τὸν αὐτὸν τρόπον πυριῆν. Μετά οὲ ταῦτα λούειν, καὶ ἐς έσπέρην δειπνείν μάζαν. ήν δε άρτον βούληται καί βολδίδια καί σηπίδια τών σμικρών, εν οίνω έψειν καὶ ελαίω, καὶ παρέγειν εσθίειν. Έν δὲ τῆ πυρίη πειρῆσθαι τοῦ στόματος ψαύειν. * αὐτη ή πυρίη * άγει τὰς ὑστέρας άγχιστα ταῦτα δὲ χρή ποιέειν ἐφ' ἡμέρας πέντε ή έξ, σχεπτόμενον ές την άνθρωπον. κην μέν διαλύηται καὶ ασθενής γίνηται, διαλαμβάνειν ές όσον δει χρόνον . ήν δε μή διαλύηται, πυριῆν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην. Μετά δὲ τὰς πυρίας 6 πειρῆσθαι προστιθέναι τῶν προσθέτων τῆς σιάλου δαιδὸς τῆς πιοτάτης, γρίσμα δὲ λίπα έστω, ποιέειν δὲ μῆχος μὲν δαχτύλων εξ, πληθος δὲ πέντε ἡ εξ, εἶδος δὲ ἔζουρα εἶναι δὲ θάτερον θατέρου σμικρῷ παγύτερον τὸ δὲ ⁷ παγύτερον είναι δχόσον δάχτυλος δ λιγανός, χαλ το είδος δμοιον τῷ δακτύλω έξ άκρου λεπτότατον, * αγόμενον δὲ παχύτερον * ποιέειν * δὲ ώς λειότατόν τε και στρογγυλώτατον, φυλασσόμενον δκως σχινδαλμός μηθείς έσται προστιθέναι δέ πρώτον το λεπτότατον . 16 σταν δέ προσθήται, άναπαυέσθω όχως μή εκπέση φυλάσσουσα • 11 προστιθέσθω δὲ πρῶτον τὸ ἄκρον, εἶτα αἰεὶ μᾶλλον, όμοῦ τε ἐπιστρέφειν καὶ ἀπωθέειν κυκλόσε τὸ δαίδιον καὶ δκόταν σμικρὸν προσδέζηται, έπισχεϊν 12 ἐπὶ τῷ σμικρῷ τουτέῳ, φυλάσσουσα ώς μὴ ἐκπέση · εἶτα

[&]quot;Ετερόν τε (τε οπ. Cθ) κατασκευάσαι (κατασκευάσας θ) vulg. — ³ μεράθων CFGHIKθ, Ald., Frob. – τλασθαι vulg. – θλασθαι CDFHIKL. – φλασκευ θ, Lind. – ἐμδάλλειν C. – καὶ ἐπιχέαι α. καὶ τὸν θ. – ταῦτα οπ. θ. — ³ βόλδιε θ. – βολδιτία Cornar. – βολίδα, al. manu βολδίδα D. – Gal. Gl. : βολδιτία, τὰ ὑπὸ τῶν πολλῶν βομδύλια προσαγορευόμενα ' γένος δέ ἐστι τσῦτο μικρῶν πολυπόδων. – σιπίδια FHIK. – σηπίδα D. – μικρῶν C. – Post οἰνω addunt πάντα C, ἐὲ πάντα θ. – καὶ ἐν (ἐν οἰπ. Cθ) ἐλ. νυlg. – καὶ παρ. ἐσθ. οπ. Cθ. – πειρᾶσθαι θ. — ⁴ ἢ πυρίη ἀγειν (πὐτὴ ἡ πυρίη ἀγει C) (πυριήσσειν sic pro πυρίη άγειν Κ) τὰς ὑστ. ἀγχιστα ' ταὐτας χρὴ πυριὴ ἐγ ἡμέρας ξ) γυlg. – αὐτη ἡ πυρίη ἀγει τὰς ὑστ. ἀγχ. τκῦτα δὲ χρὴ ποιείεν ἐφ' ἡμέρας θ. — ³ ἢν Cθ. – διάλυτός τε καὶ θ. – γίνεται νυlg. – γίνηται CDFGHIJKθ. – δὶτα λαμβάνων ὁκόσον (ὁπόσον θ) ἄν σοι δοκέη χρόνον Cθ. – ἀπασαν sine ἀνὰ θ. – ἡμέραν F. — β πειρᾶσθαι θ. – τῆς πάλου (σάλου CDHI) ὁ δαιδὸς (παιδὸς C) (αddit τῆς θ) πιστάτης (ποιστάτες L) νulg. – Gal. Gl. : σιάλου δαιδὸς καὶ στάλου αἰγὸς, τοῦ λιπαροῦ. – χρῖσμα G, Ald. – χρίμα θ. – λίπα FHI, Frob. –

vase; on verse de l'eau, et on administre semblablement la fumigation. Après cela, la femme prend un bain, et, le soir, à son dîner, elle mange de la polenta; si elle veut du pain, de petits poulpes et de petites sèches, elle peut les faire bouillir dans du vin et de l'huile et les manger. Pendant la fumigation, elle essayera de toucher l'orifice utérin; cette fumigation a pour effet d'amener la matrice très-près. On l'administre pendant cinq ou six jours, en considérant l'état de la femme; si elle s'épuise et devient faible, on interrompt tout le temps qu'il faut; si elle ne s'épuise pas, on fait une fumigation chaque jour. Après les fumigations, on essaye de mettre les pessaires saits avec des bâtonnets du pin le plus gras; on les enduit avec de l'huile; ils sont longs de six doigts, au nombre de cinq ou six, de forme conique, et un peu plus gros les uns que les autres; le plus gros est comme le doigt indicateur, de même forme que ce doigt, plus mince par le bout, grossissant en allant vers l'autre extrémité. Ces bâtonnets seront aussi lisses et aussi ronds que possible, sans aucune écharde. On place d'abord le plus mince. Quand il est en place, la femme se tient tranquille, prenant garde qu'il ne tombe. On n'enfonce d'abord que le bout, puis on l'engage de plus en plus, le faisant tourner et le poussant en même temps. Quand le petit bout est reçu, on s'arrête à ce petit bout, et la semme prend garde que le bâtonnet ne tombe. Puis on ensonce davantage de la même façon, jusqu'à ce qu'il soit entré de quatre doigts

λεϊπα θ.— Ante μῆχος addit ὧδε θ.— Ġal. Gl. : ἔξουρα, εἰς στενὸν συνηγμένα, & δὴ καὶ μύοπα ὀνομάζουσιν.— μικρῶ C.— παχύτερον Cθ.— βραχύτερον vulg. — γ βραχύτερον J.— εἴναι οm. J.— δειχανος (sic) θ. — εἰς ὁμενον Vatic. Codd. ap. Foes in not. — εδὶ οm. θ. — λιότατον θ.— στρογγυλότατον D.— στροπυλώτατον (sic) C.— φυλ. (φυλασσόμενος C) δὲ (δὲ οm. Cθ) ὅκως (ὅπως θ) vulg.— σκινδαλαμὸς θ.— σχιδαλμὸς β.— σχιδαλαμὸς G.— σχιδαλαμὸς β. Ελιάν και και να δὲ πρ. θ.— πρόσθηται C.— ὡς θ. — φλάσσουσα (sic) C.— μπροστιθέσθω D.— προστιθέτω vulg.— εἶτα καὶ (καὶ οm. θ) αἰει νulg.— κύκλωσε FGH IJK.— χυκλοσαι (sic) θ.— δαιδίον C.— δταν θ.— μκρὸν θ.— μέν vulg.— εἶτι θ.— τούτω θ.— φυλάσσουσαν θ.— ἐκπέσηται νulg.— εἰκπεσεῖται C.— ἐκπέση Lθ, Lind.— εῖτ' DFGHIJK.— ἑ; (ἐς οm. θ) τὸν vulg.

αὖθις ἀπωθέειν τὸν αὐτὸν τρόπον, ἄγρις οὖ τεσσάρων δακτύλων 1 έσω τοῦ στόματος τῶν ὑστερέων γένηται · ὅταν δὲ τοῦτο προσδέζηται, τὸ μετά τοῦτο προστιθέναι, διμοῦ τὸ προσχείμενον ἀφαιρέουσα, 2 όχως, πρίν ξυμπεσείν τὸ στόμα, προσκείσεται θάτερον δαίδιον έτι δρθοῦ εόντος και ανεωγμένου · ούτω εδε τουτο έσται, ην το μεν εξαιρέηται, τὸ δὲ προστίθηται. Χρη δὲ καὶ μόλυδοον ἴκελον ἐξελάσαντα * ποιῆσαι τὸ εἶδος τῷ δὰιδίω τῷ παγυτάτω, κοῖλον δὲ ὅκως ξυνέξει * τοῦ δὲ μολύδδου είναι το εύρος έληλασμένον οίον έπι τα έλχεα ⁶ έζελαύνεται' όχως δὲ τὸ στόμα τοῦ μοτοῦ λεῖον ἔσται καὶ μή τρώσει, ποιέειν ταῦτα ώς καὶ τῶν δαιδίων δκόταν δὲ ποιηθῆ δ μοτὸς ὁ μολύβδινος, στέατος αὐτὸν ἐμπλησαι δίος τετριμμένου τόκόταν δέ παρεσχευασμένος ή, το μεν οαίδιον ύφελεϊν, το δε μολύβδιον ενθείναι. 8 4 Ην δε το μολύδδιον καῦμα παρέχη προστεθέν, το 9 μεν μολύβδιον άφαιρέειν, την δε δαϊδα δπίσω προστιθέναι, 10 καὶ τὸ μολύδδιον αποδάψαι ές ύδωρ ψυχρόν· έπειτα δπίσω προσθεϊναι, την δέ δαΐδα ἀφελεῖν· προσκεῖσθαι δὲ γρη αἰεί τι· 11 την ημέρην ἄμεινον την δαϊδα έχειν, νύκτωρ δε το μολύβοιον. *Ην 12 δ' αναστήναι θέλη, φυλασσομένη τοῦτο δράτω, δχως δ μοτὸς ἀτρεμέη : 13 ήν δέ μή, αὐτίχα κατόπιν προστιθέναι. *Ην δὲ τῶν δαιδίων, & δή προσέκειτο, μηδέν προσδέχηται, λεπτότερον ποιέεν, 14 μέχρις εὐπιθές η. Ήν δέ τὸ στόμα 15 μὴ δύνηται ἀνοίγεσθαι, 16 μηδὲ αξ ὑστέραι ἀγχοῦ προσίω-

'Τὸ είσω (έσω θ) vulg. - Je supprime τό. - ὑστέρων D. - Ante γένηται addit τοῦτο θ . - ἐγγένηται D. - ὅταν δὲ τοῦτο om. θ . - πρότερον δέξηται pro προσδ. Κ. - όμου.... προστίθηται om. L. - προχείμενον DFGHI, Ald., Frob. - πρὶν pro προσκ. θ. - 2 δκ. om. θ. - προκείσεται vulg. - προκείσηται Lind. -ως προσχείσεται θ. -προσχείσηται DFHLIK. <math>-θάτερον δαίδιον θ. <math>-θ. δ. οπ. vulg. - όρθοῦ ἔτι θ. - ήνεωγμένου J. - άνεογμένου C. - οῦτω Jθ. - οῦτως vulg. -- 3 δè om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - τούτου FGHIK. - Ελκηται θ.έξερέηται Ι. - προστιθήται Ι. - προστιθέαται θ. - μολίβδιον θ. - μόλιβόον CD HJK. - είχελως C. - 4 είδος ποιήσαι sine το θ. - χοιλοτάτω pro παχυτάτφ 0. - διω; 0. - ξυνέξη vulg. - ξυνέξει CFHIJK. - συνέξει D. - δή άρμονίη καλώς έξει pro ξυνέξει θ. — ι μολίβδου CDJ. - μολυβδίου θ. - εληλαμένου θ. έλιλασμένον FGHI. — 6 έξ. om. θ . – $\delta\pi\omega_{\rm G}$ θ . – $\delta\dot{\epsilon}$ θ . – $\delta\dot{\epsilon}$ om. vulg. – μου (slc) pro μοτού θ. - λίον θ. - τρώση vulg. - τρώσει θ. - ποιέει (ποιέειν ΗΙθ) δε (δέ om. θ) ταῦτα ὡς καὶ τὰ (τὰ om. Cθ) τῶν vulg.-παιδίων C.-δπόταν θ.δταν D. - δμοιος pro ό μοτός θ. - μολίβδινος CDJK. - αὐτόν om. J. - τρεπτεῦ θ . — 7 ὅταν θ . — παρασκευασμένος (sic) H. — παρασκευασμένον σοι $\tilde{\eta}$ θ . — παρασχευασθή J. - δαιδίον CH. - μολίβδινον D. - μολίβδιον CJK. - 8 ήν καθμα ολ παρέχη προσθετέν θ.- μολίδδιον CDJK.- μολίδδινον L.- κλύμα Vulg.-

à l'intérieur de l'orifice utérin. Quand ce premier bâtonnet est ainsi reçu, on l'ôte pour substituer celui qui suit en grosseur. de manière que celui-ci soit en place avant l'affaissement de l'orifice et quand cet orifice est encore droit et ouvert. Or, on réussira, si on enlève l'un et met l'autre. Il faut aussi avoir une tige en plomb semblable, pour la forme, au bâtonnet le plus gros, mais creusée à l'intérieur pour pouvoir contenir quelque chose. La capacité en sera celle de la sonde pour les plaies. Afin que l'orifice de cette tente soit lisse et ne blesse pas, on la dispose comme le bout des bâtonnets. Quand la tente en plomb est prête, on l'emplit de graisse de mouton broyée. Cela fait, on ôte le bâtonnet, et on met en place le plomb. Si, mis en place, il cause de la chaleur, on le retire et on remet le batonnet; on trempe le plomb dans de l'eau froide, et on le replace, après avoir ôté le bâtonnet. Il faut qu'il y ait toujours quelque chose en place : pendant le jour le bâtonnet vaut mieux, le plomb pendant la nuit. Si la femme veut se lever, qu'elle se lève, mais en ayant attention à ce que la tente reste en place; et, en cas de déplacement, elle la remettra aussitôt. Si aucun des bâtonnets employés pour ces cas ne sont reçus, on les fera plus minces, jusqu'à ce que l'opération puisse s'accomplir. Dans le cas où ni l'orifice utérin ne peut être ouvert, ni

κλύσμα L.-καύμα Foes in not., Lind.- περιέχη vulg.-παρέχη Lind.-* μέν οπ. θ. - μολίδδιον CDK. - δαιδαν (sic) θ. — 10 καί... προσθείναι οπ. J. - Post xal addit αύτις θ. - μολίδδιον CD. - ὑποδάψαι D. - ἔπειτ' θ. - ποφοτιθέναι vulg. - προσθείναι Co. - χρή post αίει D. - αίει CDFGHJKo, Lind. άελ vulg. - έπλ pro τι θ. -- " [xαλ] την [μέν] Lind. - άμείνω vulg. - άμεινον θ. - δαίδα (sic) Η. - δὲ σm. θ. - μολίβδιον CDJK. -- 12 δὲ θ. - φλασσομένη (sic) C. - ὅπως θ. - ἀτρεμέει Ald. - 13 εί θ. - ὁαιδίων ὧν (τῶν C; α θ) (addit δή θ) πρόσκειται (προσέκειτο θ) vulg. - προσέχηται pro προσδέχηται D. -14 μέγρις οδ προσδέχηται (προσδέξηται CDFGHIJKL, Linkl) έκ τουτέων είς (έξ pro εἰς DHI; ές CK, Lind.) (έξεκεῖνα sic J) καθεστάναι (καθιστάναι D; καθεστώναι C) και εὐπιθήσαι (εὐπειθήσαι Ι; ἀπηθήσαι Κ ; εὐπειθήσει C; εὐπιθήσει Vatic. Codd. ap. Foes in not.) vulg. - μέχρι εὐπιθές ή pro μέχρις... εὐπιθησαι θ. — " μηδέ vulg. (μήδε sic G; μηδέ om. J). - μη CDFIK θ. - " μηδέ (μηδ' CDIO) (addunt at CDIO) ύστ. vulg. - αὖτις ἐπαναχωρέκιν θ. - ἐπαναγμορείν τιιία. - ἰητρίην (ἰητρείην DHIJK; πυριήν θ) vulg. - δευτέραν vulg. - δευτέρην θ, Lind. - μαλαχθώσι vulg. - μαλαχθέωσιν C.

σιν, αύθις έπαναγωρέειν έπὶ τὴν ἀρχαίην πυρίην από δὲ τῆς πρώτης ξπί την δευτέρην, μέγρις ότου μαλαχθέωσι και πελαστάτω προσίωσι. 1 κάπειδάν άναστομωθέωσι, προστιθέναι προσθετά ποιήσαντα δύο, είναι δε το μέγεθος όσον έλαίη, * τούτων δε το έτερον προσκεϊσθαι, μέγοις ότου έχταχη, κάπειτα θάτερον προστιθέναι όκόταν δέ προστίθεσθαι μέλλης, * βάψαι τὸ προσθετὸν τὸ ἐχ τῆς βητίνης, αφίστησι γάρ από του στόματος των ύστερέων, ές έλαιον ρόδινον ή ζοινον. Ποίν δέ τὸ * μολύβδινον προσκέεσθαι χρή, δκως εν όρθῷ τῷ στόματι έρηρείσεται ές τὸ έσω τοῦ σώματος. έπειτα μαλθακτήρια προστιθέναι , λούεσθαι δὲ θερμῷ καὶ πρὸ τῶν προσθετῶν καὶ ὕστερον, καὶ δεῖπνον διδόναι τῶν ⁵ θαλασσίων. ^σΟταν δὲ ἡμέραι γένωνται δύο η τρεῖς ἀπὸ προσθέσιος, σχεψάμενος, ην μέν τὸ στόμα καλῶς ἔχη τῶν ὑστερέων καὶ καθαρὸν ἦ, παύεσθαι τουτέου τοῦ προσθετοῦ, μετά δε τοῦτο μαλθακτήρια. όταν 6 δε αποφλεγμήνη, αἰεί προσκείσθω τὸ δαίδιον ή το μολύδδιον ήν δε μήπω καθαρον ή το στόμα των ύστερέων, αὖθις προστιθέναι τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ φάρμακα, καὶ τάλλα 7 ποιέειν, ώς εἴρηται, καὶ τὸ 8 στόμα ἀναφυσῆν δεῖ καὶ τὰς ὑστέρας ` ὧδε, προσθετόν ποιήσαντα ° τὸ ξὺν τῷ σύχῳ προσθεῖναι· ποιέειν δὲ δύο καὶ ταῦτα· 10 πρὸ δὲ τοῦ προσθεῖναι πυριῆσαι τἢ πυρίη τἢ ἐκ τοῦ μαράθρου τῆ πρόσθεν εἰρημένη : μετὰ δὲ τὴν πυρίην τῆ ὑστεραίη προστιθέναι τὸ 11 φάρμακον λούσαντα · λούειν δὲ καὶ ἐς ἐσπέρην ·

1 Καὶ έπ. C. - ἀναστομωθώσι Vulg..- ἀναστομωθέωσι C. - προσθείναι 0.δύο θ. - δύο om. vulg. - ώς (adest spatium vacuum quinque vel sex litterarum) κοτινάδα pro είναι... έλαίη θ. - 2 πυριάσαι δὲ πρὶν θάτερον τούτω προσκείσθαι μέχρι ότου έκτακή. όταν δ' έκτακή, καὶ θάτερον προστίθεσθαι pro τούτων.... μέλλης θ. - τούτω J. - ότου om. J. - έκταμή Η. - καὶ έπειτα C. – δταν C. – μέλης C. – δάψαι vulg. – άψαι DIK. – βάψαι Foes in not., Lind. – βάπτειν δὲ θ. – ριτ. FG. – ἀφίσταται θ. – ἢ Ιρινον οιι. θ. – ἢρινὸν G. - 4 μολίδδιον D. - μολύδδιον θ, Lind. - μολίδδινον CJK. - προσκείσθαι vulg. - προσκέεσθαι C. - προσκέεσθαι.... μαλθακτήρια om. J. - δπως τω σώματι έρηρείσεται ές τὸ ἔσω τοῦ στόματος θ. - σώματι (D, emend. al. manu) FG, Ald. - ένειρίσηται vulg. - ένειρύσηται DH, Foes in not., Lind. - ένειρίσεται C. - είς vulg. - ε; CDHIK, Lind. - είσω vulg. - εσω Κθ. - λοῦσθαι θ. - - • θαλασσίων τι των εἰρημένων · διδόναι δὲ, (τι των εἰ. διδ. δὲ om. θ) δταν (addit δὲ θ) ἡμέραι vulg. - τρὶς θ. - καὶ [ἦν] καθαρὸν Lind. - καὶ παύεσθαι legit Foes in not. — 6 δ' θ. - ἀποφλεγμαίνη CIJK. - ἀναφλεγμήνη legit Foes in not - alei προσκείσθω τὸ δαιδίον ή τὸ μολύβδιον · ην δὲ μήπω καθαρὸν ή θ. - alel.... ή om. vulg. - αδτις θ. - τὸν α. τρ. om. θ. - τὰ ἄλλα C. - 7 ποιέειν κατά τὸν ὑρηγημένον τρόπον · ὅταν δὲ (δὲ om. DFGIK, Ald.) καλῶς ἔχη τὸ

la matrice amenée à proximité, il faut en revenir à la fumigation du début, commençant par la première et finissant par la seconde, jusqu'à ce que l'utérus s'assouplisse et s'abaisse trèsprès. Quand il est ouvert, on a deux pessaires, gros comme une olive; on en met un, qu'on laisse jusqu'à ce qu'il fonde; puis on met l'autre. Ce pessaire à la résine, quand il va être placé, sera plongé dans de l'huile de rose ou d'iris, ce qui l'empêche dese coller à l'orifice utérin. Auparavant il faut mettre le plomb. asin que le pessaire soit dans un orifice droit et s'ensonce à l'intérieur du corps de l'utérus. Puis on applique les émollients. La femme se lave à l'eau chaude et avant les pessaires et après. Son dîner est de poissons de mer. Quand deux jours ou trois ont passé après cette application, on considère si l'orifice est en bon état et mondifié, et l'on cesse l'usage de ce pessaire, auquel on fait succéder les émollients; et, quand l'insammation est tombée, on entretient toujours en place le bâtonnet ou le plomb. Mais si l'orifice utérin n'est pas encore mondifié, on applique de nouveau en pessaire les médicaments, et on fait le reste comme il a été dit; on produit l'insufflation de l'orifice utérin et de l'utérus en appliquant le pessaire à la figue; on en a aussi deux de cette espèce; avant de les mettre, on administre la fumigation avec le fenouil indiquée plus haut. Après la fumigation, le lendemain, on applique le médicament, on a auparavant donné un bain, on en donne un aussi le soir. On trempe ce pessaire, comme l'autre,

σώμα (στόμα Vatic. Codd. ap. Foes), ἀναφυσῆν (ἀναφυσεῖν F; ἀναφυσοῆν J; ἀναφυσοῦν L) (κατά.... ἀναφυσῆν οm. θ) ὡς vulg. — *στ. δὲ (δὲ om. Cθ) vulg. – ἀναφυσοῦν δ. – ἀναφυσοῦν J. – ἀναφυσοῦν L. – δὲ pro δεῖ DL. – χρὴ θ. — *τὸ θ. – τὸ om. vulg. – σὰν θ. – καὶ om. J. — 10 καὶ τῆ πυρίη τῆ ἐκ τοῦ βαράθου (sic) πυρίησαι (adest hic spatium vacuum quindecim vel sedecim litterarum) pro πρὸ.... εἰρημένη θ. – πυριῆσαι καὶ τῆ vulg. – J'efface ce καὶ, qui, par le fait, manque dans θ. – μαράθου CGHIK, Ald., Frob. — 11 φάρμακον · ὅταν δὲ μέλλη προστιθέναι (πρ. om. J) πρὸ πάντων τῶν προσθετῶν λούσαντα, οὕτω (οὕτως CDFGHIK) προστιθέναι · τῆ δὶ ὑστεραίη ἡμέρη vulg. – φάρμακον λούσαντα · λούειν δὲ καὶ ἐς ἐσπέρην · βάπτειν δὲ καὶ τοῦτο ἐς ἐλαιον, ὅταν προστίθηται · μετὰ δὲ τὴν κάθαρσιν τῆ ὕστερον ἡμέρη θ. – ἀρρή γει FGI, Ald., Frob. – ἄχρι Cθ: – ἡν pro ἀν C.

- βάπτειν δε και τουτο ες ελαιον, δταν προστίθηται μετά δε την κάθαρσιν τη ύστερον ήμερη μαλθακτήρια αρήγει άχρις αν φλεγμήνωσι. 1 μετά δε την φλεγμασίην ποιέειν την δαίδα κατά τον ξμπροσθεν λόγον. Ποιέειν οὲ καὶ περὶ * τοῦ προσθέτου τούτου τοιαῦτα, οἶά περ καὶ περί τοῦ προτέρου. 3 κην μέν απαζ προστεθέν αρκεύντως δοκέη άναφυσησαι τὰς δοτέρας, πεπαῦσθαι ήν δέ τι γρήζη, αὖθις προστιθέναι τὸν αὐτὸν τρόπον δύπερ τὸ πρότερον. Μετά δὲ ταῦτα, δταν δοχέη σοι καιρός είναι, την πυρίην κατασκευάζειν την έκ των θυμιημάτων. ε ακευάζεται δε τόνδε τὸν τρόπον κύπειρον κόψαντα κατασήσαι δσον σκαφίδα, και κάλαμον μυρεψικόν έτερον τοσούτον, και σχοίνου τῆς μυρεψικῆς ἴσον, καρδαμώμου τε ἴσον, καὶ κυμίνου αἰθιοπικοῦ, καὶ ἀννήσου, καὶ πηγάνου ξηροῦ, καὶ ὑπερικοῦ, καὶ μαράθου σπέρμα · δταν · δὲ ταῦτα παρασκευάσης, ἐγχέας ἐς τὸν χύτρινον οἶνου αύστηροῦ χοτύλας έξ ώς εὐωδεστάτου λευχοῦ, ἐπιπάσαι τῶν χεχομμένων όσον τεταρτημόριον, 7 και αναταράξαι είτα έπιγέαι όσον τριώδολον όλκην μύρον αξγύπτιον ώς βέλτιστον, η άμαράκινον, ή ἔρινον ἄκρον· όταν δὲ ἐπιχέης, ἀναταράξαι· * πυριῆν δὲ μαλθακῆ πυρίη πλειστον χρόνον · λούειν δέ πρό της πυρίης, καὶ πυριην ήμέρας δύο ή τρεῖς · όταν δὲ παύσηται πυριωμένη, ἐπίθεμά τι χρή ἐπικέεσθαι έπὶ τῆ πυρίη, ὅκως μὴ ἀποπνέη · μετὰ δὲ τοῖσι δαιδίοισι καὶ * τοῖσι μολύβδοισι χρέο· όταν δὲ πυριήσης ήμέρας δύο ἡ τρεῖς , έτέρας διαλιπείν δύο ή τρείς. τὰς 10 δὲ μεταξύ ήμέρας λούειν δὶς τῆς ήμέ-

^{&#}x27;Καὶ μετὰ τὴν φλ. J.-μ. δὲ τ. φλ. οπ. θ.-ποιέειν τὰ ἄλλα (τὴν δαιδα sic θ) κατὰ vulg. — ²τοῦ πρόσθεν τούτου του (sic) θ.-περ οm. DFGIKθ. — ³κὴν (καὶ ὴν C) μὲν μείνη (ἡ C; μήνη Ald., Frob.; μένη DFHIJKL) ἄπαξ προστεθὲν, ἀρκέοντος (ἀρκεόντως J) δοκέη (δοκέει D; δοκεῖ J) εἶναι, φυσῆσαι τὰς ὑστέρας καὶ πεπαῦσθαι vulg.-καὶ ὴν μὲν ἄπαξ προστεθὲν ἀρκοῦντος δοκέη ἀναφυσῆσαι τὰς ὑστέρας πεπαῦσθαι θ. — ⁴τις vulg.-τι θ.-χρίζη θ.-χρήξη Η.-αὅτις Cθ.-προστ. οm. J.-ὅνπερ καὶ (καὶ οm. C; τὸ ρτο καὶ θ) πρ! vulg.-ταῦτα οm. θ.-ὅταν καλῶς (καλῶς om. θ) δ. σοι καὶ (καὶ οm. θ) καιρὸς vulg.-κατασκευάσαι θ.-θυμιημάτων C.-θυμιωμάτων vulg. — ⁵σκευάσαι δὲ ὧδε ρτο σκλ.. τρόπον θ.-τὸν ρτο τόνδε F.-Post τρόπον addit κατασκευάζην (sic) τὴν ἐκ τῶν θυμιημάτων πυρήνν τόνδε τὸν τρόπον G.-κύπαιρον θ.-ῦπερον (sic) F.-κύπερον vulg.-κατασήσαι Cθ.-καταστῆσαι vulg. - σταφίδα, al. manu σκαφίδα D.-σχίνου DH.-σχίνον Κ.-(Addit καὶ D) καρδάμου (καρδαμώμου θ) τε (τε om. D) vulg.-άννήθου θ.-ἀνίσου CDHJ.-ἀνήσου Κ.-μαράθρου D. — °δὲ παρασκευάση

dans de l'huile, au moment de le mettre. Après la mondification, le lendemain, les émollients conviennent tant qu'il y a inflammation. Quand l'inflammation est passée, on applique les bâtonnets selon ce qui a été dit plus haut. Au reste on fait pour ce pessaire exactement comme pour le précédent. Si une seule application paraît suffire pour produire l'insufflation de l'utérus, on s'en tient là ; mais, s'il est encore quelque besoin, on applique de nouveau le pessaire de la même façon. Ensuite, quand l'opportunité paraît venue, on prépare la fumigation des aromates. Elle se prépare ainsi : triturer et tamiser cypérus une conque (Olitre, 023), calamus odorant autant, jonc odorant autant, cardamome autant, graines de cumin d'Éthiopie, d'anis, de rue sèche, d'hypéricon et de fenouil; quand on a préparé tout cela, on verse dans le vase six cotyles de vin astringent blanc très-odorant, on jette un quart de cotyle des substances broyées et on agite. Puis on ajoute un tiers d'obole de parfum égyptien aussi bon que possible, ou de l'excellente huile de marjolaine ou d'iris; quand on verse, on agite. On fait une douce fumigation et on la prolonge autant qu'on peut; on donne un bain auparavant, et on la répète pendant deux ou trois jours. Quand la fumigation est finie, on met un bouchon sur la sumigation, afin qu'elle ne s'évapore pas. Puis on use des bâtonnets et des plombs. Quand on a sumigé deux ou trois jours, on fait une interruption de deux ou trois jours; dans ces jours intermédiaires on donne deux bains par jour. La femme

ταῦτα ἐς τὸν χ. οἰχου (sic) αὐστ. χ. ἔξ ὡς εὐ. ἐγχέαι λευχοῦ καὶ ἐπ. θ. – κατασκευάσης J. – εἰς vulg. – ἐς CDFHIK, Lind. – ἐπιπάσσαι FIJ. – τεταρτήμορον θ . — 7 καὶ om. θ . — τριόβολον θ . — κράτιστον pro ὡς βέλ. θ . — ἡρίδανον pro ἱρινον θ . — εἰρινον θ . — ὅταν δὲ ἐ., ἀν. om. θ . — 8 πυρίην (καὶ πυριῆν Lind.; πυριᾶν δὲ θ) μαλθακὴν (μαλθακὴ θ , Lind.) τῆ (τῆ om. θ) πυρίην vulg. — πλέονα χρόνον ἡμέρας δύο, λούειν δὲ πρὸ τῆς πυρίης 8 ἐπὴν δὲ παύσηται θ . — πυριῆν δὲ (sine καὶ) ἡμέρας θ . — ὅταν.... τὰς δὲ μεταξὺ om. θ . — 8 τιθέματι θ . — 8 τιθήματι θ . – ἐπικείσθαι vulg. – ἐπικέσθαι θ . — 6 τῶ μολίβδως θ . 7 σθαι θ . — 7 τῶ μολίβδω χρῆσθαι θ . — τῆσι θ . — μολίβδοισι θ . Η Λούσασθαι θ . — ἡμέρης om. θ . — ἡμέρας pro ἡμέρης θ . — πράσσα θ . — 8 δ om. θ . — λούσασθαι θ . — ἡμέρος pro ἡμέρης θ . — πράσσα θ . — 8 δ om. θ . — λούσασθαι θ . — ἡμέρος pro ἡμέρης θ . — πράσσα θ . — 8 δ om. θ . — λούσασθαι θ . — ἡμέρος pro ἡμέρης θ . — πράσσα θ . — 8 δ om. θ . — Λούσασθαι θ . — ἡμέρος θ . — 8 δ om. θ .

ρης. 'Εσθίειν δὲ πράσα έφθά καὶ ώμα καὶ βαφανίδας καὶ κάρδημα καὶ σκόροδα 1 δπτὰ καὶ ξφθὰ, καὶ τὸ πόμα ἀκρητέστερον, καὶ τοῖσι θαλασσίοισι τοΐσι προειρημένοισι χρέεσθαι. * Οταν δὲ αὶ ἡμέραι διαλιπόμεναι παρέλθωσι, πυριην γρή ἐπιπάσαντα δλίγιστα έκάστου τῶν κεκομμένων ἐς τὴν ὑπάρχουσαν πυρίην, καὶ οἶνον ε ἐπιχέαι τἶν δοχέη δεῖσθαι, καὶ ἔλαιον, * καὶ τούτω πυριῆσθαι. Όκόταν δέ σοι δοκέη καλώς έχειν ⁵ τών πυριών, και το στόμα μαλθακόν είναι και άνεστομωμένον ώς χρή, καὶ αξται αξ ύστέραι έγγυς, μετά τήν πυρίην την δστέρην ημέρην προστιθέναι το φάρμακον το ζύν τη σμύρνη προσθετά δε είναι δύο : μετά δε την κάθαρσιν τη ύστεραίη ήμερη τὰ μαλθακτήρια προστιθέναι, μέγρις ότου ἀποφλεγμήνωσιν αί ὑστέραι. 7 μετά δε τουτο τοισι δαιδίοισι και μολυβδίοισι χρησθαι. την δε δύναμιν τεχμαιρόμενον του σώματος, αύθις άναπυριην ώς γέγραπται · 8 ήν μεν δοχέη [ή] έτι υπάρχουσα πυρίη ίχανη είναι, ές ταύτην έμιθαλών των θυμιαμάτων ώσπερ το πρότερον, και οίνον επιχέων καὶ έλαιον • ήν • δοκέη δὲ ἄχρηστος εἶναι αὕτη ή πυρίη, ετέρην εξ άργῆς κατασκευάζειν. 10 "Όταν δὲ προπυριάσης **ε**νίθις τὸν αὐτὸν τρόπον, δνπερ πρότερον προεπυρίασας, προστιθέναι το φάρμαχον το σύν τῷ στέατι ποιείν δὲ δύο τὰ προσθετά, καὶ προστιθέναι τὸν αὐτὸν τρόπου, δυπερ πρότερου · μετά δὲ τὰς προσθέσιας τῆ βστερου ἡμέρη κατά τὸν ἔμπροσθεν λόγον τὰ μαλθακτήρια προστιθέναι · τούτω οὲ τῷ φαρμάχω χρησθαι δι' ήμέρας τετάρτης προπυριώντα · 11 αἰεὶ οἰ

^{1 °}Ε. κ. όπ. Cθ. - πώμα (slè) ἄχρητον θ. - σιτίοισι pro τοῖσι προειρημένοισι 6. - χρήσθαι θ. - 2 καὶ αδτις pro δταν.... παρέλθωσι θ. - αί om. C. - διαλειπόμεναι CJK. - διέλθωσι J. - πυριάν θ. - ἐπιπάσσαντα CHIJK. - ὁλίγοστα C. - eig vulg. - èg CDH, Lind. — 3 ènixéein K. - xai élaion hu doxén deïodai θ . — ⁴ καὶ om. θ. – τοῦτο J. – πυριᾶν θ. – ὅταν θ. — ⁵ τῆς πυρίης, καὶ τό τε στόμα θ. - έγγὺς αὶ ὑστ. C. - έγγὺς om. θ. - τἢ ὕστερον ἡμέρη CDHIK. ήμέρη J.-σὺν θ. - 6δ' θ.-ὑστερέη <math>C.-ήμέρη om. DFGHIJKLθ.-πρὸς τὰ μαλθ. J. - καὶ (καὶ om. θ) μέχρις (μέχρι θ) vulg. - ἀποφλεγμαίνωσιν G. -7 καὶ pro μέτα δὲ τοῦτο θ. - καὶ μολ. om. θ. - μολιβδίοισι CDJK. - χρησθαι (χρέεσθαι L, Lind.)· μετά δὲ ταῦτα διαλιπεῖν ἡμέρας ὡς (ὅσας C) ἄν δοχέης είναι τὰς φλεγμασίας ἀποσκεπτόμενον (ἀποσκηπτόμενον CDFGJ) τῶν ὑστερέων (μετά.... ὑστερέων om. θ), καὶ τὴν (τὴν δὲ θ) δύναμιν vulg.-Cette phrase de vulg. n'est pas correcte; pour la corriger, il faudrait quelque conjecture. Je présère la supprimer avec θ , cette suppression ne saisant aucun dommage au sens. - τεκμαιρόμενος Κ. - αὐτις ἀναπυριᾶν θ. - * ἡν.... έλαιον om. θ. - δοκέει J. - J'ai ajonté [ή] entre crochets. - ές τ' αλτήν C-

mangera des poireaux bouillis et crus, des radis, du cardame (erucaria aleppica), de l'ail grillé et bouilli; elle boira du vin pur, et prendra à son repas les poissons de mer indiqués plus haut. Quand les jours d'interruption sont passés, on fait la fumigation en jetant très-peu de chacune des poudres dans la fumigation qui a déjà servi, et on y ajoute du vin, et, si besoin en est, de l'huile; et l'on fait ainsi la fumigation. Quand les fumigations semblent avoir bien opéré, que l'orifice utérin paraît souple et ouvert comme il faut, et l'utérus lui-même s'être approché, on met, le jour suivant, après la fumigation, le pessaire à la myrrhe; on en a deux; après la mondification, le lendemain, on applique les émollients jusqu'à ce que l'inflammation soit dissipée; puis on use des bâtonnets et des plombs. Prenant en considération la force du sujet, on fumige de nouveau comme il a été dit. Si la fumigation qui se trouve toute préparée paraît encore bonne, on y jette des parfums comme précédemment, du vin et de l'huile; si elle ne paraît plus bonne, on en prépare une à nouveau. Quand on a sumigé de rechef de la même façon qu'on avait fait précédemment, on applique le pessaire avec la graisse; on a deux de ces pessaires, et on les met de la même manière que plus haut. Après les applications, le lendemain, on applique les émollients d'après la règle susdite. On se sert de ce médicament tous les quatre jours, après avoir administré une fumigation; il doit toujours être récemment préparé pour chaque application; on s'en sert jusqu'à ce qu'il vienne une humeur sangui-

έκδαλων CFGHIK. $-\theta$ υμ. om. C. - ° δὲ δοχέη ή πυρίη είναι φλαῦρος θ . δοχέη δὲ (δὲ om. C) αὐτή (αὐτή om. J; αὐτη C) άχρηστος είναι (addit αὐτη J) ή πυρίη γυιις. - άρχήθεν (sic) pro ἐξ ἀρχής θ . - παρασκευάζειν G. - ποιέειν θ . - 1° δταν δὲ προπυριάσης αὐτις τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ πρότερον προεπυρίασας, προστιθέναι τὸ φάρμαχον τὸ σὺν τῶ στέατι ποιείν δὲ δύο τὰ πρόσθετα, χαὶ προστιθέναι τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅν περ πρότερον \cdot μετὰ δὲ τὰς προσθέσιας τῆ ὑστερον ἡμέρη χατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον τὰ μαλθακτήρια προστιθέναι τούτω δὲ τῶ φαρμάχω χρῆσθαι δι' ἡμέρας τετάρτης προπυριώντα θ . - ὅταν.... προπυριώντα om. vulg. - 1' δεῖ (αἰεὶ pro δεῖ θ) δὲ vulg. - νεογμὸν \mathbf{K} . - μέχρι ἀν ὑφ, μὴ χαθαίρηται θ . - ὕφασμα $(\mathbf{F}$, al. manu) \mathbf{G} .

νεογμόν ποιέειν το φάρμακον έφ' έκάστη προσθέσει, μέχρις ότου δοαιμα καθαίρηται 1 δταν δὲ τοιαῦτα καθαρθῆ, πεπαύσθω. 2 Διαιτην δε τῷδε τῷ τρόπῳ. ἀνερωτὰν εν όχοίησιν ήμερησιν αὐτέη εγίνετο τὰ * καταμήνια· ἀπὸ τουτέων ἀρξάμενος διαιτῆν τῆδε τῆ διαίτη· πρώτον μέν λουέσθω πολλώ θερμώ, πλήν της κεραλης. * όταν δέ παύσηται, δουναι τυρόν δριμύν και πήγανον οίνω διέντα μέλανι, ίσον ίσω πεκρημένον. εξπειτα αὐτὸν ἄλφιτα ἐπιπάσαντα δοῦναι πιεῖν έχ τοῦ λουτροῦ εὐθέως • εἶτα ἄριστον δοῦγαι ἐν καιρῷ, ἐσθίειν δὲ μάζην ή άρτον και πράσα έφθὰ 7 ή ώμὰ, και τῶν δμοιοτρόπων δριμέων πάντων των προγεγραμμένων, καὶ έτνος άλλοτε καὶ άλλοτε, τὸν δὲ ἀφρὸν μὴ ἀφαιρέειν, καὶ σίλφιον πουλὺ 8 ἐγκλῶντα, καὶ σκόροδα έγκαθεψώντα πολλά, όψοισι δέ χρησθαι των ίχθύων τοῖσι σελάχεσι πασιν έφθοισιν δζυγλύκεσι, 9 βολδιδίοισι, 10 σηπιδίοισιν έν οίνω καλ ελαίω, φύλλον δποτετριμμένον πίνειν 11 ώς πλείστα, καλ έσθίειν ώς πλείστα και έπ' ἀρίστω 12 και έπι δείπνω λούεσθαι δέ μετά το δείπνον, 18 δταν μελλη αναπαύεσθαι. Ταύτη τη διαίτη μέχρι ήμερων πέντε ή έξ γρεέσθω · μετά δὲ ταύτας τὰς ήμέρας πρωί μὲν διδόναι νήστει άκτης καρπόν όσον πυρήνας εξ έν οίνω άκρήτω καί σηπίης ώὰ όσον δέχα ή δυοχαίδεχα· ταῦτα τρίψαντα όμοῦ λεῖα πρωί διδόναι νήστει πίνειν, καλ μετά την πόσιν έπισχοῦσαν λούεσθαι, καλ πιείν τὸ πήγανον καὶ τὸν 14 τυρὸν, καὶ οὕτως ἀριστᾶν τι τῶν προγεγραμμένων δειπνείν δε δψιαίτερον, λούεσθαι δε χρή δὶς τῆς ἡμέρης αύτη ή δίαιτα 16 ίτω μέγρις ήμερέων τρισχαίδεχα ή τεσσαρεσχαίδεχα. Όταν δὲ αδται αι ήμέραι παρέλθωσι, κατάποτα ποιέειν ἐκ τοῦ ὁποῦ τοῦ

^{1 °}Οταν θ. – ἢν vulg. — 2 Ante δ. addit ὅταν δὲ παύσηται θ. – διαιταν (sie) τούτω τῶ θ. – διαιτεῖν C. – ἀνερρωτᾶν C. – δὲ (δὲ οm. Jθ) ἐν vulg. – ποίησιν θ. – αὐτῆ vulg. – αὐτῆ θ. – αὐτῆν CDFGHIJKL. – ἐγίνετο θ. – γέγονε DH. – ἐγένετο vulg. — 3 ἔπιμήνια θ. – διαιτᾶν Cθ. – λοῦσθαι θ. – λούεσθαι C. — 4δταν δ' οὖν π. L. – οἶνον G. – κεκρημένω D. — 5 ἐπὶ ταὐτὸν C (θ, τοῦτον). – ἔπιπάσσαντα CDHIJK. – πιεῖν δοῦναι C. — 6 εἰτ' θ. – μᾶλλον pro ἐσθίειν δὲ θ. – μάζαν CJ. — 7 καὶ pro ἢ Cθ. – δμοτρόπων FGJ. – δμοστρόπων (sic) Hι. πάντων τ. πρ. οm. θ. – καὶ άλλοτε θ. – καὶ ἀλ. οm. vulg. – πολὺ Κθ. – πουλὺν G. — 8 ἐνκλῶντα θ. – ρινῶντα vulg. – ἐγκαθέψοντα C. – χρήσθω L. – τῶν ἰχθ. οm. Cθ. – τοῖς θ. – [ἐν] δξυγλ. Lind. – δξυγλαύκεσι (sic) CI. – δξυγλαύκοισι Κ. – δξυγλύνκεσι Q'. — 9 μολυδδίοισι FG. – μολιδδίοισι J. – βολδικιοδίοισι (sic) Ald. – σηπιδίοισί [τε καὶ] pro βολδ. Lind. – Post βολδ. addit πολυποδίασι vulg. – J'ai supprimé ce mot , qui n'est qu'une glose , passée dans le texte, de βολδιδίοισι. — ** σηπιδίοισι θ. – σηπ. om. vulg. – φύλλον [δὲ] Lind.

nolente; quand une telle humeur apparaît, on cesse. Le régime est ainsi réglé: on demande à la femme à quels jours ses règles sont venues; partant de ce point là, voici le régime qu'il faut suivre. D'abord la femme se lavera avec beaucoup d'eau chaude, sauf la tête; ainsi lavée, elle prendra du fromage acre et de la rue mouillée avec du vin noir mélangé de partie égale d'eau; on saupoudre cette préparation avec de la farine d'orge, et elle la boit immédiatement après le bain. Puis on lui donne son déjeuner en temps convenable. Elle mangera de la polenta ou du pain, des poireaux bouillis ou crus, et toutes choses semblables, acres et signalées plus haut, des purées de temps en temps dont on n'ôte pas l'écume, beaucoup de silphion concassé, de l'ail en abondance bouilli; pour plats elle aura des poissons cartilagineux, tous bouillis dans une saumure douce, de petits poulpes et de petites sèches dans un mélange de vin et d'huile; elle boira autant qu'elle pourra de feuille de silphion pulvérisée; elle mangera autant qu'elle pourra tant au déjeuner qu'au dîner. Elle prendra un bain après le dîner, au moment de s'aller coucher. Elle suivra ce régime pendant cinq ou six jours; après ce temps, elle prendra à jeun, le matin, de la graine de sureau, six grains dans du vin pur, et dix ou douze œuss de sèche; on broye le tout ensemble, et on le fait boire le matin à jeun. Après ce breuvage, elle laisse

ύποτετ. C0.- ἀποτετ. vulg. — " ὡς πλεῖστα θ. - ὡς πλ. οm. vulg. — " καὶ οm. C. - λοῦσθαι θ. — " ἔπειτα ρτο ὅταν.... ἡμέρας θ. - αὕτη ἡ δίαιτα C. - μέχρις J. - χρεέσθω οm. C. - νηστι (sic) θ. - νήστει δι' ἀπτῆς C. - Cela se lirait: νήστιδι ἀπτῆς. - πυρρῆνας D. - πυρίνας vulg. - πυρῆνας Hθ, Lind. - ἔξ οm. θ. - σιπίης FHΙΚ. - σιπόης G, Ald. - δυόδεκα CFHΙJΚ. - δυώδεκα Dθ. - λία θ. - πρωὶ διδόναι νήστει πίνειν, μετὰ δὲ τοῦτο τὸ φάρμακον διδόναι τὴν πόσιν, ἐπισχοῦσαν λοῦσθαι, πιεῖν δὲ τὸ vulg. - πρωὶ διδόναι, καὶ μετὰ τὴν πόσιν ἐπισχοῦσαν λοῦσθαι, καὶ πιεῖν τὸ θ. — " τυρὸν, οῦτως (addit δὲ Lind.) ἀριστᾶν τὸν προγεγραμμένων, δειπνεῖν Vulg. - τυρὸν καὶ οῦτως ἀριστᾶν τι τῶν προγεγραμμένων, δειπνεῖν C (θ, γεγραμμένων). - λοῦσθαι δὲ χρὴ δὲς τῆς ἡμέρης ο ἀῦτη ἡ δίαιτα θ. - λοῦσθαι δὲ αἰεὶ τῆς ἡμέρης δὶς αὐτήν ἡ δὲ (ἡ δὲ οm. C) δίαιτα vulg. — " ἤτω DFHIKL, Lind. - ἴτω μέχρις οm. Cθ. - ήμερῶν vulg. - ἡμερέων Cθ. - τρεισκαίδεκα D. - ἢ τεσσ. om. CΚ. - δ' αὶ ἡμ. αῦται J. - διέλθωσι, καὶ κατάποτα θ. - τοῦ ὁποῦ οm. Κ. - τοῦτο τὸ πρῶτον θ. - ἄλλα (τὰλλα θ) τὰ νulg. - δ' ἡμέραι θ.

σιλφίου, δσον χύαμον, χαι διβόναι τοῦτο πρώτον μετά δὲ τοῦτο τάλλα τὰ προγεγραμμένα ποιέειν. "Όταν δὲ ἡμέραι γένωνται πέντε καὶ εἴκοσιν 1 ἐν ταύτη τῆ διαίτη, τὰ μέν άλλα ποιέειν κατὰ *ταὐτὰ, προ δε του αρίστου, όταν μελλη αριστάν, προτρίψαι σχορόδου άγλιθας όσον τέσσαρας, καὶ τυρὸν δριμύν όσον ἀστράγαλον, καὶ ἄλφιτα παραμίξαι δλίγα, και 3 ποιήσαι μαγίδα, και ταύτην πρώτον καταφαγείν, πρὸ δὲ τοῦ δείπνου ἄχρητον ἐπιβροφέειν, χαὶ οὖτω σιτείσθαι: τὰ δ' ἄλλα τὴν αὐτὴν διαίτην διαίτῆν. "Όταν * δὲ ἐννέα ἡμέραι ἡ δέχα γένωνται διάλοιποι ες τον γρύνον, διδόναι καὶ μετά τῶν ώῶν * και τῆς ἀκτῆς κύμινον αἰθιοπικὸν, και τοῦ κάστορος ὅσον ὀδολόν. "Όταν δὲ ἡμέραι δοιπαί δύο ἔωσι, τουτέων μέν ἀπαλλαγῆναι πάντων τῶν πομάτων καὶ τῶν καταποτίων, 7 τὸ δὲ ξὸν τῆ δαιὸὶ φάρμαχον διδόναι λουσαμένη νήστει : μετά δέ την πόσιν τοῦ φαρμάκου διδόναι λινόζωστιν καλ κράμδην όμου έψωντα έν υδατι, * ήδύναντα έν όξυγλύχει και άλσι και σιλφίω και έλαίω έπι τῷ ἀρίστω · * ταῦτα δίδου καὶ αὐτὰ τρώγειν καὶ αὐτὸν τὸν γυλὸν ροφέειν, καὶ τὸ πόμα άκρητέστερον πίνειν· όψοισι δὲ γρησθαι πουλυποδίω έφθω, ή σηπιδίοισι. Ταύτα μέν έπὶ τῷ ἀρίστω, 10 ἐπὶ δὲ τῷ δείπνω κρέας αἰγὸς, Α ότος, η άρνος δίεφθα, και πράσα, και των άλλων δριμέων δ τι αν βούληται · λουσάσθω δὲ ἀπὸ τοῦ δείπνου. Αὕτη ἡ δίαιτα τὰς δύο ἡμέρας 11 τὰς ὑστάτας. 1 Ην δὲ πρὸς τὴν δίαιταν ταύτην μὴ κατασπασθῆ τά ἐπιμήνια, τὸν ἐπιόντα μῆνα 19 τὴν αὐτὴν δίαιταν ἐξ ἀρχῆς

^{&#}x27; Ταῦτα sine ἐν C. - ἐν om. θ. - 2 ταῦτα vulg. - ταὐτὰ C, Lind. - ἀρίστου τρίψας σχορόδου άγλιθας δσον τέσσερας θ. - σχόροδα Η. - σχορώδων (sic) Κ. -άλγιθας Q'.- οξον τέσσαρας vulg. — 3 ποιήσαι θ.- ποιέειν vulg.- ταύτην δὲ pro καὶ τ. Cθ. - πρό.... ἐπιρρ. om. θ. - δείπνου om. L. - ἀκρήτου ἐπιροφεῖν C. -δίαιταν θ. - διαιτήν om. Cθ. - 4 δ' θ. - ή δέκα θ. - ή δ. om. vulg. - γένωνται καὶ (καὶ om. Cθ) διαλίποι (διαλείποι Κ; διαλίπωσι Foes in not., Lind.; διαλοιποι sic θ) ές vulg. - διάλοιπος, quoique ne se trouvant pas dans les lexiques, peut être adopté sur la foi de θ. - διδόναι τοῦτο πρῶτον (τ. πρ. om. θ) καὶ vulg. — 5 καὶ om. DFG (H, restit. al. manu) JK. — 6 δύο λοιπαὶ Κ. – δύο λοιπαὶ δύο έωσι C. – πωμάτων θ . – χαταπότων θ . — 7 τῶ pro τὸ DH. - τῷ δαιδίω vulg. - τῆ δαιδί Cθ. - νήστει λουσ. C. - νήστι λουσ. θ. - λουσαμένην G_* – τοῦ φ. τὴν πόσιν C_* (θ, πόσι). – λινόζωστιν D_* – λινοζῶστιν vulg. - έψοντα C. — * ή δύναντα DHIO. - έν om. O. - όξει καλ γλυκεί CO. όξυγλύχω (sic) DFGHIJK. - • τ. δ. τρώγειν καὶ τῶν χυλῶν (τὸν χυλὸν al. manu H) φοφέειν vulg. - τ. δ. καὶ αὐτὰ τρώγειν καὶ αὐτὸν τὸν γυλὸν φοφέειν C (θ, sine καὶ α. τ. χ. β.). - πῶμα θ. - εὐκρητέστερον J. - πουλυποδίω θ. -

passer quelque temps, puis prend un bain, puis prend la rue et le fromage, et enfin déjeune avec quelqu'une des choses susdites. Elle dînera tard. Il faut qu'elle se baigne deux fois par jour. Ce régime va jusqu'au treizième jour ou au quatorzième. Quand ce terme est passé, on fait des bols avec le suc de silphion, de la grosseur d'une fève, et on donne cela d'abord; puis on fait tout ce qui a été écrit précédemment. Quand vingt-cinq jours se sont passés dans ce régime, elle continue de même, sauf qu'avant le déjeuner et au moment de déjeuner, elle broie quatre gousses d'ail, gros comme un osselet de fromage âcre, y mêle un peu de farine d'orge, et en fait une pâte qu'elle avale d'abord. Avant le dîner elle boit du vin pur, et, ainsi préparée, se met à table. Du reste le régime est le même. Pendant les neuf ou dix jours qu'il y a encore jusqu'au temps des règles, elle prend, avec les œufs de sèche et le sureau, du cumin d'Éthiopie et une obole de castoréum. Quand il n'y a plus que deux jours, elle cesse tous ces breuvages, tous ces bols; mais elle prend à jeun, après un bain, la préparation à la branche de pin. Après l'administration de ce médicament, on donne au déjeuner la mercuriale et le chou cuits ensemble dans l'eau et assaisonnés d'oxyglyky (mélange de miel et de vinaigre), de sel, de silphion et d'huile; elle mange ces herbes et boit l'eau où elles ont cuit. Son vin est pur. Pour plats, elle a de petits poulpes bouillis ou de petites sèches. Voilà pour le déjeuner. Au dîner, viande de chèvre, ou de mouton, ou d'agneau, très-cuite; poireaux et tous les herbages àcres qu'elle voudra. Elle sc baignera avant le dîner. Tel est le régime des deux derniers jours. Si la manière de vivre ainsi observée n'amène pas les règles, on la reprend le mois suivant d'un bout à l'autre, sauf les deux derniers jours. L'avant-dernier de ces deux jours, on fait des pessaires qu'on

πολ. vulg. – σιπιδ. FFIK. — " έπὶ δείπνω δὲ $C\theta$. – τὸ δείπνον DQ'. – ἡ αἰγὸς ἡ θ . – ἀρνοῦ vulg. – ἀρνὸς DFGHIJK θ . – ἀρνίου Lind. – ἄρνα Q'. – δ' ἀπὸ θ . — " ἐς τὰς FGHIJKL, Lind. – ὑστέρας vulg. – ὑστάτας θ , Lind. – καταμήνια K. — π Ante τὴν addunt μὴ lK.

τοιαύτησιν άχρις στου διν φανή τὰ ἐπιμήνια : ὅταν ε δὲ ἀπαξ ἔλθη , τῆσι τοιαύτησιν άριστον ἐν γαστρὶ λαμδάνειν. Αυτη πασέων τῶν διριοτρόπουν νούσων ἡ θεραπείη.

134. *Ην ° αί μῆτραι ψαύσωσι τοῦ ἰσχίου καὶ προσκέωνται, στεβρόν γίνεται ἐπὶ τὸν κενεῶνα, καὶ ὀδύναι νειαίρης γαστρὸς, καὶ ἐς αὐτὸν τὸν κενεῶνα καὶ ¹ο ἐς τὰς ἰξύας καὶ ἐς τὰ σκέλεα ἡ ἀδύνη ἐμπίπτει, καὶ τιταίνεται, καὶ ἐκπυίσκονται, καὶ ἔμμοτοι γίνονται, αἰδε ρεόμεναι ἄλλυνται, ἢν μὴ τάμης ἢ καύσης. "Όταν οὕτως ἔχη, φάρμακον πῖσαι κάτω, καὶ λούειν πολλῷ θερμῷ, καὶ πυριῆν τὰς ¹¹ ὑστέρας, καὶ ἐγχέαι οὖρον παλαιὸν ἀναζέον ἐς τὸ κοῖλον τῆς πυέλου, καὶ ἀμφικαθίζεσθαι περικαλύψας ¹² εἴματι τὴν γυναῖκα, ὡς μὴ παραπνέη. ¹² ἐπειὸὰν δὲ ἀποψύχηται τὸ οὖρον, ἐμδάλλειν μύδρους ὁς τὸ οὖρον, καὶ πυριῆν μέχρις οὖ ἀυ ῷῆ ἀμαυρὰ βλέπειν

¹ Διαιτάν Cθ. - ήμερών C. - 2 η τη θ. - ήμερα K. - 3 Ante φ. addit τοῦ 6. - προστίθει θ. - δὲ καὶ τῶν ὑσ. χρὴ ὅπως αν ἔχωσιν θ. - ἔχωσι DHK. -*καὶ om. Cô. - περὶ vulg. - παρὰ CFGHJL, Lind. - δπως θ. - ἐστομωμένον vulg. - εστωμωμένον C. - άνεστομωμένον θ. - είη am. (λθ. - 5 δοχέη σος Foes in not., Lind. - προπυριηθήναι (προπυριατέσι είναι θ; προπυριήσθαι L. Lind.) vulg. - δὲ καὶ (καὶ om. CFJθ) κατ. vulg. - ἐλάττοσι vulg. - ἐλάττω D. - ελάσσοσι θ. - τοΐσι CDGHIJKLθ, Lind. - τοΐσι om. vulg. - χρήσθαι Co. - Post negogodal addit xal τη άλλη διαίτη τε και θεραπείη vulg. - και τη ά. δ. τ. χ. θ. om. θ. — 6 δ' θ. – πλείοσιν vulg. – πλέοσιν θ. — 7 δε om. GHIJK. - μή θ, Lind. - μή om. vulg. - αὖτις τῆ δ. Cθ. - τῆ om. vulg. - αὐτῆ CJθ. χοήσθαι καί (χρ. κ. om. Co) θεραπεύειν (ἐκθεραπεύειν Co) vulg. - άχρι sine öτου θ. — 8 δ' ἄπαξ εἴη θ. – θεραπείη νούσων sine ἡ θ. – ἡ om. C. — 9 δ' αἰ θ. - προσκαίωνται θ, Ald. - προσκόονται vulg. - προσκέωνται DHIJK, Lied. -προσκαίονται G. - στερεόν C. - στερόν FGI, Ald. - ὑπὸ C (H, al. manu) 6. νιαιρης (sic) θ. - νειαιρής Lind. - νειέρης FGHIK, Ald., Frob. - αὐτὸν om. CK. — 10 &; om. C. - & σπίπτει 0. - ἐπιπίπτει C. - ἐμπυίσκονται D. - ἐμετοι

applique suivant la règle donnée précédemment; ces pessaires sont faits avec le médicament préparé à l'eau; et on les met après avoir fait prendre un bain. Il faut aussi considérer comment se comporte la matrice, de manière qu'elle soit, pendant tout le temps, en bon état, et que l'orifice soit droit et ouvert. Si avant le pessaire on croit devoir administrer une fumigation utérine, on le fera. Les règles font éruption, et elles sont abondantes: on diminue les bains. Elles sont peu abondantes: on augmente les bains. Elles annoncent leur venue, et ne viennent pas cependant: on traite par le même régime jusqu'à ce qu'elles paraissent. Une fois qu'elles sont arrivées, ce qu'il y a de mieux pour ces femmes, c'est de devenir enceintes. Voilà le traitement de toutes les maladies de même genre.

134. (Formation d'un abcès au flanc, à la suite d'une obliquité latérale de l'utérus.) Si la matrice est en contact avec l'ischion et s'y appuie, il se forme une dureté au flanc; douleurs dans le bas-ventre; la douleur gagne le flanc même, les lombes, les jambes; il y a des distensions; il se forme du pus, la plaie qui en résulte a besoin de tentes, et les femmes succombent à la diarrhée, à moins qu'on n'incise ou ne brûle. Les choses étant ainsi, administrer un médicament qui évacue par le bas; laver avec beaucoup d'eau chaude; faire des fumigations utérines de la sorte: on verse de la vieille urine bouillante dans un vase creux; la femme s'asseoit sur ce vase enveloppée de vêtements, pour que la vapeur ne se perde pas. Quand l'urine se refroidit, on y jette des pierres chauffées au rouge, et on continue la fumigation jusqu'à ce que la femme

ρτο ξιμοτοι D. – γίνονται καὶ (αίδε αἰρεόμεναι ρτο καὶ C; αἱ δὲ ραιόμεναι θ) δλλυνται (δλυνται FGHI), ἢν μή τι (τι οm. θ) τ. ἢ κ. (κ. ἢ τ. Cθ) vulg. – Lisez αίδε ρεόμεναι dans C et θ. — " ύστερας, (addit καὶ θ) ἐγχέαι τε καὶ (τε καὶ οm. Cθ) οὐρον π. καὶ (καὶ οm. θ) ἀναζέειν (ἀναζέον θ) καὶ (καὶ οm. θ) ἐς τὰ κοῖλα (τὸ κοῖλον θ) τῆς πυέλου (πυέλης D) (addit καὶ θ) ἀντικαθίζεσθαι (ἀμφικαθίζεσθαι θ; ἀμφικαθέζεσθαι C, Codd. mss. ap. Foes; ἀμφικαθέξεσθαι H; ἀντικαθέξεσθαι FGIJ; ἀντικαθέζεσθαι D) vulg. – ὑστέρας, καὶ οὐρον π. ἐγχέαι τε ἐς τὰ κοῖλα τῆς πυέλου καὶ ἀναζέειν, καὶ ἀντικαθίζεσθαι Lind. — ½ ἐμάτι (sic) θ. – ἐματίοις C. — 13 καὶ ἐπ. sine βὲ Cθ. – ἐς τὸ οῦρον οm. θ. – ἄν Cθ. – ὰν οπ. τυlg. – λειποθ. CDHJK, Lind.

και λιποθυμέειν. 1 λουσαι δε από της πυρίης θερμώ υρατι. κάπειτα άψαιτένην τῶ δακτύλω έλκειν τὸ στόμα τῶν ὑστερέων πρὸς τὸ ὑγιἐς ξογίον, και τὰς νύκτας προστίθεσθαι μαλθακτήρια: ἐπὴν εδὲ φῆ κατ' του είναι, προπυριήσας τοισιν εὐώθεσιν, αὖθις προστιθέναι τὰ μαλθακτήρια, άλλα και τους μολύβδους ήμέρας τρείς, ένα καθ' έκάστην ημέρην · μετά δὲ 8 ταύτας την εγέτρωσιν ή την σκίλλην τρεῖς ημέρας. Μετά δὲ * τοῦτο σχεψάμενος ἐν τοῖσιν ἐπιμηνίοισι μάνθανε, ἤν τε γολώδεα ή, ήν τε φλεγματώδεα, ήν τε αξμα διεφθορός ή, καὶ 5 ήν δέη αὐτην αξμα καθηραι, προστιθέναι, ότου αν σοι δοκέη μάλιστα δείσθαι, και μετακλύζειν τοιουτέοισι προστιθέναι δε τά προσθετά, ἔστ' ἄν αξμα καθαρὸν ε ἀνάγηται, καὶ ταῦτα ἐνεργεῖν τρεῖς ἡμέρας. Ελάφου δε στέαρ προστιθέσθω τηκτον εμβάπτων μαλθακόν εξριον, ἔπειτα γλήχωνα την ήμερην θυμιωμένη τοῖσιν ἀρώμασιν, καὶ οὕτω παρά τὸν ἄνδρα ἔτω. *Ην ⁷ δὲ ἐκ τόκου ἡ νοῦσος ⁸ γένηται, κεκαθαρμένης πάντα έχ τῆς πυρίης τοῦ ούρου, αὐτίχα ἰέναι ἐς τὰ εὐώδεα, κάπειτα λουσαμένην άλειφα λευκόν αιγύπτιον προστιθέσθω 9 πρός το υγιές ζογίον, και κατακείσθω έπι τουτο. *Ην 10 δε μή πρός ταυτα μεταστέωσιν αί διστέραι, πινέτω νηστις της γλυχυσίδης κόκκους τοὺς μέλανας πέντε, εν οίνω εὐώδει, καὶ ἐπὶ τῷ σίτω τρωγέτω σκόροδα ώμα και όπτα και έφθα. όψοισι δε γρήσθω ώς ελαγίστοισιν · ήν 11 de μή γένηται ύγιης, ώσαύτως καθαίρειν αὐτήν ώς ἐπὶ τῆς πρόσθεν. Έπι δε ταύτης της νούσου, ην μή αυτίκα σχη εν γαστρί, άτοχος γίνεται. Ήν 12 δε ώδε εγούση τα επιμήνια μη γίνηται, και πύρ επιλάδη, φαρμάχοισι πρώτον χαθαίρειν άνω μάλιστα, ήν δε ασθενής ή,

¹ Λοῦσθαι θ. – ἀπὸ τῆς πυρίης θ. – ἀπὸ τ. π. οπ. vulg. – κάπιτα θ. – ἐψαμένη vulg. – άψαμένην CDFGHIJK. – τῶν δακτύλων θ. – ἔλκειν πρὸς τὸ στ. CFG (H, al. manu) J, Ald. — ² οδν pro δὲ J. – κατιθυῆναι (sic) 'C. – εὐθὸ J. – προπυριάσας τοῖς θ. – πρ. καὶ τοῖσιν DQ'. – αδτις θ. – τινὰ (τι C; τὰ θ) μαλ. vulg. – ἀλλὰ οπ. C. – καὶ pro ἀλλὰ θ. – μολίβδους CDJKθ. – τρεῖς (τρὶς θ) ἡμ. C. – ἔν θ. – ἐκάστης ἡμέρης sine καθ' C0. – ἡμέρην D, Lind. – ἡμέραν vulg. — ² τ. οπ. C0. – ἡ οπι. θ. – σκίλλαν θ. – τρὶς θ. — ⁴ τ. οπι. θ. – μάνθ. οπι. C1 ο οπι. C2 – ὁ ἡν οπι. C3 οπι. C4 – ὁ τοιούτοισι θ. – τοινέοισι D5 — ° δγεται C6. – μεταδεῖσθαι C6. – ἐνεργεῖς, C7 – προστίθεσθαι C8. – τρὶς θ. – προστ. στέαρ πηκτὸν ἐνδάπτων εἰς μαλακὸν C8. – προστίθεσθαι C8. – γλίχωνα C9. – θυμιουμένη C9. – δ γίνεται C9. – ευμιωμένην C9. – θυμιουμένην C9. – δὲ πρὸς C9. – κατακεῖσθαι C8. – τούτω C9. – εὐξιοπι C9. – αδεί το C9. – αδεί το C9. – εὐτον C

dise que sa vue s'obscurcit et qu'elle tombe en faiblesse. Après la fumigation elle prend un bain chaud; puis, touchant avec le doigt, elle tire l'orifice utérin vers l'ischion sain. La nuit on applique des émollients. Quand elle annonce que l'orifice est droit, on administre une fumigation aromatique, on revient aux émollients, mais on y joint les plombs qu'on emploie pendant trois jours et dont on met un chaque jour; ensuite la bryone ou la scille pendant trois jours. Puis, examinant les règles, reconnaissez si elles sont bilieuses ou pituiteuses, et si le sang est altéré; dans le cas où le sang a besoin d'être mondifié, appliquez les pessaires qui paraîtront les plus convenables, et faites ensuite une injection de même nature; il faut mettre les pessaires, jusqu'à ce que du sang pur soit amené, et saire cela pendant trois jours. On applique de la graisse de cerf fondue où l'on a trempé une laine souple, puis du pouliot pendant le jour; la femme prend une fumigation aromatique, et va ainsi auprès de son mari. Si le mal est venu à la suite de l'accouchement, on passe, après l'avoir mondifiée complétement à l'aide de la fumigation à l'urine, aussitôt aux aromatiques, puis, après avoir donné un bain, on appliquera du parfum blanc égyptien sur la hanche saine, et la femme se couchera sur ce côté. Si la matrice, par ces moyens, ne quitte pas sa place viciense, la malade boira, à jeun, cinq grains noirs de mercuriale dans du vin odorant; et avec la polenta ou le pain elle mangera de l'ail cru, grillé et bouilli; elle usera aussi peu que possible de mets (viandes ou poissons). Si elle ne guérit pas, on la mondifiera comme dans le cas précédent. En cette maladie, si la femme ne devient pas aussitot enceinte, elle perd la faculté d'avoir des ensants. Si, chez une femme en cet état, les règles ne paraissent pas et que la sièvre sur-

σιτίω θ. - ώμὰ κ. έ. καὶ ὁπτὰ θ. - λέγω pro ἐλαχίστοισιν C (θ, λέχω). -- " δὲ θ, Lind. - δὲ οπ. vulg. - γίνηται CDFHIJO. - ὑγιὴς οπ. θ. - Post ώσ. addunt δὲ Κ, καὶ L. - αὐτ. σχοῖεν (σχῆ Cθ) ἐν γ., ἄτοκοι γίνονται (ἄτοκος γίνεται θ) vulg. -- " δ' θ. - ἔχωσι (ἔχουσιν C; ἔχούση θ) (addunt καὶ J, Lind.) τὰ vulg. -- μηδὲ (καὶ pro μ. θ) πῦρ ἐπ. (ἐπιδάλη Ald.) vulg. -- ἀσθενήση θ.

natus. nai thera the dadinaronogius, yn noi genth dychnarogu graes, ghegan eddrif te nai fin ah neith, nai ge th noyig pluk gatar

135. Hv 2 62 al mitrau mode to loylor dubian. ed inunive σιαχέα άόντα οὐ γίνεται. όδύνη 3 δὲ ἐς τὴν νειαίρην γαστέρα ἀφιxuéctai · doixuestai de xal et ton nevenna, xal banuerai. Drav ese έχη, λούειν πολλώ θερμώ, και διδόναι σκόροδα *πρώγειν ώς πλείστε, και γάλα πίνειν εκγεομέγως, έπεισα οίνον άκρητον, και πυρίησαι δλην, καὶ φάρμακον δούναι άνω : ήν 5 δὲ ἀσθενεστέρη ¾, κάτω. Ην δὲ ἰηθῆ, πυριῆν τὰς ὑστέρας μαράθρω, ξυμμείσγεται δὲ καὶ ἀψίνθιον έπην δε νεοπυρίητος ή, αφέλκειν το στόμα τῷ δακτώλιο ηρέμα τῶν ύστερίων πρός το ύγιες εσχίον, ε παρηγορικώς μαλθάσσοντα το στόμα τε καί τὰ ἀμφιπονεόμενα, καὶ προσθεϊναί τι μαλθακτήριον, μετά δί modubbouc, xal autina anthras, freeza suprimaryos erias fuipos διαλιπών. ΤΈπην δέ σοι δοκέη καθαρή τις είναι, το νέτωπο προσθέσθω εν ειρίω · τη ε δε ύστεραίη έλαιον ρόδωον · των επιμηνίων of forther, afternor by about the season by self " was being the σαρας, άπτέρους καὶ ἀποδας 10 καὶ άτερ κεφαλής, καὶ γλικυσίδης κόκκους πέντε τοὺς μέλανας καὶ σηπίης ώὰ, καὶ σελίνου σπέρμα δλί-You en olum groonar miners. Rat his oginu 11 grif Rat ampartuply this έν ύδατι θερμώ έγκαθήσθω, και πινέτω μελίκεητον έδαρές . 🙌 δέ μή καθαίρηται , αὖθις τὸ φάρμακον πινένω · ήν 12 δε ξη , destrome, [xuxewva] nevérw, xai ξυνίτω τῷ ἀνδρί. 13 Hr δὲ μη γίνηται, 1 διδόναι

¹ Μετην (sic) pro μ. την θ. - φαρμακοπωσίην θ. - αίματιόδης pro φλ. DFGJL. - ἐμείτω θ. - καὶ νῆστις καὶ Cθ. - - ² δὲ οπ. Cθ. - εὐανθώσι vulg. - ἐκθέωσι Lind. ex Erot., p. 166. - εὐανθώσι C. - αὐανθῶσι DJ. - λυθῶσι θ. - οὐ γίνογται τὰ ἐπ. παχ. ἐόντα C. - ἔντα οὐ πίγνονται (sic) θ. - - ² δ' C. - νιαιρὰν θ. - νειέρην FGIK, Ald., Frob. - νειαιρὴν Lind. - πολ. καὶ (καὶ οικ. C) θερ. νulg. - - ἀς πλ. τρ. θ. - Post ὡς addit τότε C. - πλύνειν pro πίνειν D. - ἰκνευμένως θ. - ἰκνεύμενος Κ. - ἐκνεύμενος DFHJ. - Post ἔπ. addit πίνειν J. - ἀκρ. οἰνον J. - πυριάσαι θ, - - ² δ' θ. - μαράθω CGHIK, Ald. - μεράθα (sic), al. manu μαράθω F. - ξύνμισγε θ. - νεοπύρεκτος DFGJK. - ἄπαρ. οπ. (DH, restit. al. manu) FGJJKL. - σῶμα (στόμα Foes in not, Lind.) νulg. - τὰ CHIθ, Ald., Lind. - τὰ οπ. νulg. - ἀμοικονεύμενα θ. - το οπ. θ. - μολίδδους CDJKθ, - είτε foes in not., Lind.; δπενει θ) ν (νάρκισσον C) νulg. - μίην C. - ἡμέραν JK. - ⁷ἐπήν σοι δέ σοι δειάη θ. καθαρὰ D. - ε δ' Cθ. - [κεὶ] τὰ ὑστ. Lind. - τῶν οπ. Cθ. - ε ἰωσι ναίς. - ἡ καὶ θ. - καὶ οπ. ναίς. - σεκίης FGIK. - δεδόναι πίναμν θ. - εδί. π.

vienne, on l'évacue d'abord par le haut et, si elle est faible, par le bas. Après l'évacuation, si la malade vous paraît pituiteuse, faites la vomir à jeun et avec les aliments, et la plupart du temps elle guérira.

135, (Autre obliquité latérale.) Si la matrice se relâche du côté de l'ischion, les règles, étant épaisses, ne viennent pas ; de la douleur se fait sentir au bas-ventre, elle gagne le flanc et est mordicante. Les choses étant ainsi, laver avec beaucoup d'eau chaude, donner à manger autant d'ail que possible. faire prendre du lait en quantité convenable, puis du vin pur; administrer une fumigation générale, puis une évacuation par le haut, et, si la femme est faible, par le bas. La douleur étant guérie, on administre une fumigation avec le fenouil, où l'on mêle aussi de l'absinthe. Aussitôt après la sumigation, on tire doucement avec le doigt l'orifice utérin vers la hanche saine, assouplissant avec ménagement l'orifice et les parties voisines qui souffrent. On met quelque émollient, Puis on en vient aux plombs, ensuite à la scille, après à l'huile de nargisse, laissant un jour d'intervalle. Quand vous jugez la malade mondifiée, appliquez le nétopon dans de la laine; le leudemain, de l'huile de rose. Pendant que les règles vont, il vaut mieux ne rien appliquer. Si elles ne vont pas, prendre guatre cantharides, en ôter les ailes, les pattes et la tête, cinq grains noirs de pivoine, des œufs de sèche, un peu de graine d'ache, et donner à boire dans du vin; si le médicament produit de la douleur et de la strangurie, la femme prendra un bain de siége chaud, et boira de l'hydromel coupé d'eau. Dans le cas où la purgation menstruelle ne viendrait pas, il faudrait reprendre le médicament. Si elle vient, la femme, gardant l'abstinence, boira du cycéon, et ira auprès de son mari. Si

onn. vulg. — " ή D.-στρογγουρίην C.-έγκαθίσθω De. ασότις Ce. — " δὲ μὰ Κ.-εἰη vulg.-ξη θ, Foes in not., Lind.-J'ajoute entre crochets κυκαϊνκ; voy. un passage parallèle, p. 834, l. 16. -ξυνέστω Ce. — " ἡν δὲ μὰ γ. om. θ. — "Post δ. addit δὲ καὶ θ. - ἐρῶν θ. - ἀσφαλῶς J. - ἀσφαλεσ (aks) θ.

rates. nei three edactic er nat fin ein erethe nat se er worry plute rates. Neit three editors of entire en

135. Hy 2 de al untrai mode to loylor dubitai, tà imilatica mayéa dóvsa où yiverau. dôúva 3 ôd ec the velalone yantépa doxyéctai · doixvestai de xal és ton xeragra, xal dáxvetai. Otav ade έγη , λούειν πολλώ θερμώ, και διδόναι σκόροδα τρώγειν ώς πλείστα, χαι γάλα πίνειν ίκνεομένως, έπεισα οίνον άκρητον, και πυριήσαι Show, xal papulanos douval aver hy be deservertely if, natue. He δέ ίηθη, πυριήν τάς ύστέρας μαράθρω, ξυμμέσγεται δέ καλ άψίνθιον. έπην δε νεοπυρίητος ή, αφελκειν το στόμα τώ δακτύλιο ηρέμα τών ύστερέων προς το ύγιλε λογίον. * παρηγορικώς μαλθάσσοντα το στόμα τε καί τὰ άμφιπονεόμενα, καὶ προσθεϊναί τι μαλθακτήριον, μετά δὲ μολύδδους, και αὐτίκα σκίλλαν, ξπειτα ναρκίσσινου μίαν ήμέρην διαλιπών. Τ' Επήν δέ σοι δοκέη καθαρή τις είναι, το νέτωπον προσθέσθω εν είριω · τη ε δε ύστεραίη έλαιον ρόδινον · των επιμηνίων Si lousen, austron in uboaristeager . In og hy , in ' mangabiget ageσαρας, απτέρους και αποδας 10 και άτερ κεφαλής, και γλυκυσίδης χόχχους πέντε τοὺς μέλανας χαὶ σηπίγις ώὰ, χαὶ σελίνου σπέρμα όλίγου έν οίνω διδάναι πίνειν· και ήν δδίση 11 ένή και στρωγουρίη έχη, έν ζδατι θερμώ εγκαθήσθω, και πινέτω μελίκρητον έδαρές . Το δέ μή καθαίρηται, αδθις το φάρμακον πινέτω · Αν 13 δέ ξη, δαντήσωσα, [xuxewva] miveru, xal Euvitu ve avoel. 12 Hy de un vivneai. 4 didovai

Μετην (sic) pro μ. την θ.-φαρμακοπωσίην θ.-αίματώδης pro φλ. DFGJL.-ἐμείτω θ.-καὶ νήστις καὶ Cθ. — ² δὲ οπ. Cθ. -εὐανθῶσι vulg.-ἐκθέωσι Lind. ex Erot., p. 166.-εὐανθέωσι C.-αὐανθῶσι DJ.-λυθῶσι θ. -οὐ γίνονται τὰ ἐπ. παχ. ἐόντα C.-δντα οὐ πίγνονται (sic) θ. — ² δ' C.-νιαιρὰν θ.-νειέρην FGIK, Ald., Frob.-νειαιρήν Lind.-πολ. καὶ (καὶ οψ. C) θερ. vulg. — ⁴ώς πλ. τρ. θ. - Post ὡς addit τότε C.-πλύνειν pro πίνειν D.- ἰκνευμένως β.- ἰκνεύμενος DFHJ.- Post ἐπ. addit πίνειν J.-ἀκρ. οἰνον J.-πυριάσαι θ. — ° δ' θ.- μαράθω CGHIK, Ald.-μεράθα (sic), al. manu μαράθω F.-ξύνμεγε θ.-νευπύρεκτος DFGIJK. μεράθα, οπ. (DH, restit. al. manu) FGIJKL.-σῶμα (στόμα Foes in not., Lind.) vulg.-τὰ CHIJθ, Ald., Lind.-τὰ οπ. vulg.-ἀμρικονεύμενα θ.-τι οπ. θ.- μολίδδους CDIΚθ.-είτε (είτα Foes in not., Lind.; ἐπενεα θ) ν. (νάρχισσον C) vulg.- μίην C.-ήμέραν JK. — 'ἐπήν σοι δέ σει δεκέη θ.- καθαρὰ D, — ° δ' Cθ.- [καὶ] τὰ ὑστ. Lind.- πῶν οπ. Cθ. — ° ἱωσι νημg.- ἱη Cθ. — ¹θ καὶ θ.- καὶ οπ. νυίg.- σπήτης ΘΕΚΚ. - δεδόναι πίναν θ. -δεδ. π.

vienne, on l'évacue d'abord par le haut et, si elle est faible, par le bas. Après l'évacuation, si la malade vous paraît pituiteuse, faites la vomir à jeun et avec les aliments, et la plupart du temps elle guérira.

135. (Autre obliquité latérale.) Si la matrice se relâche du côté de l'ischion, les règles, étant épaisses, ne viennent pas : de la douleur se fait sentir au bas-ventre, elle gagne le flanc et est mordicante. Les choses étant ainsi, laver avec beaucoup d'esu chaude, donner à manger autant d'ail que possible. faire prendre du lait en quantité convenable, puis du vin pur; administrer une fumigation générale, puis une évacuation par le haut, et, si la femme est faible, par le bas. La douleur étant guérie, on administre une fumigation avec le fenouil, où l'on méle aussi de l'absinthe. Aussitôt après la fumigation, on tire doucement avec le doigt l'orifice utérin vers la hanche saine, assouplissant avec ménagement l'orifice et les parties voisines qui souffrent. On met quelque émollient, Puis on en vient aux plombs, ensuite à la scille, après à l'huile de naraisse, laissant un jour d'intervalle, Quand vous jugez la malade mondifiée, appliquez le nétopon dans de la laine; le leudemain, de l'huile de rose. Pendant que les règles vont, il vaut mieux ne rien appliquer. Si elles ne vont pas, prendre quatre cantharides, en ôter les ailes, les pattes et la tête, cinq grains noirs de pivoine, des œufs de sèche, un peu de graine d'ache, et donner à boire dans du vin; si le médicament produit de la douleur et de la strangurie, la femme prendra un bain de siége chaud, et boira de l'hydromel coupé d'eau. Dans le cas où la purgation menstruelle ne viendrait pas, il faudrait reprendre le médicament. Si elle vient, la femme, gardant l'abstinence, boira du cycéon, et ira auprès de son mari. Si

om. vulg. — 11 ή D.—στραγγουρίην C.—έγκαθίσθω Dθ. παὖτις Cθ. — 12 δλ μή K.—είη vulg. -- ίη θ, Foes in not., Lind.—J'sjoute entre crochets κυκάνες του. un passage parallèle, p. 824, l. 16.—ξυνάστω Cθ. — 12 ήν δλ μή γ. om. θ. — 14 Post δ. addit δλ καὶ θ.—έςῶν θ.—ἀσφαλῶς J.—ἀσφαλως (ale) θ.

δ τι κατασπάσει, όρεων πρὸς τὴν δύναμιν τῆς γυναικὸς, καὶ τότε ἀσφαλὲς φοιτὰν ¹ πρὸς τὸν ἀνδρα ^{*} ἢν γὰρ ἴσχῃ ἐν γαστρὶ, ὑγιὴς γίνεται. Ἐν δὲ τῇ καθάρσει, ἢν ἔῃ πολλὴ, λινόζωστιν ἐσθιέτω, καὶ ² πουλύποδας ἐφθοὺς ἀπαλοὺς, καὶ σιτίοισι.μαλθακοῖσι χρεέσθω.

- κίνη. 136. * Ήν ές τὸ ἰσχίον αἱ ὑστέραι ἢ ἐξς τὸν κενεῶνα καταστηρίξωσι λεχοῖ, προστιθέναι ε ἐς θάτερον ἰσχίον αἰγύπτιον ἔλαιον λευκὸν ἢ ῥόδινον, ἐπὶ δὲ τὸ ὑγιὲς ἰσχίον ἀμεινον κατακεῖσθαι πίνειν δὲ
 γλυκυσίδης κόκκους τέσσαρας τοὺς μελανας, καὶ ἀκτῆς καρπὸν ἐν
 γλυκυσίδης κόκκους τέσσαρας τοὺς μελανας, καὶ ἀκτῆς καρπὸν ἐν
 γλυκυσίδης κόκκους τέσσαρας τοὺς μελανας, καὶ ἀκτῆς καρπὸν ἐν
 γλυκυσίδης κόκκους τέσσαρας τοὺς μελανας, καὶ ἀκτῆς καρπὸν ἐν
 γνισίδης κοίκους λινόζωστις δ' ἀν ἀρμόζοι πρὸ τοῦ σιτίου ἐφθὴ ὡς
 γκινοίς κοίκους καὶ καιταστηγκινοίς καὶ καὶ ἐκτῶς καὶ καιταστηγκινοίς κοίκους καὶ καιταστηγκινοίς καὶ καιταστηγκινοίς καὶ καιταστηγκινοίς καὶ καιταστηγκινοίς καὶ ἐκτῶς καὶ
- 137. * Όχόσα δὶ ἀπὸ τῶν ὁστερέων ξυμβαίνει γίνεσθαι νοσήματα, τάδε λέγω · ὁχόταν αἱ ὑστέραι ἐκ χώρης κινηθέωσι, προσπίπτουσιν ἄλλοτε ἄλλη · ° ὅκου δ' ἀν προσπέσωσιν, όδυνηματα καταστηρίζουσιν ἰσχυρά · καὶ ἢν ἄψηται τῆς κύστιος, ὀδύνην παρέχουσι, καὶ τὸ οὖρον οὐ δέχονται, οὐδὶ ¹ τὸν γόνον ἐπὶ σφέας ἄλκουσι, καὶ ἀμφω ἀλγέει · κὴν μὴ ταχέες λύσιες γίνωνται , διαπυίσκονται αἱ ὑστέραι χρόνω ὕστερον κατὰ τὰ αὐτὰ χωρία, ἢ ἀν προσαυανθώσι · γίνεται ¹¹ δὲ κατὰ κενεῶνές τε καὶ βουδῶνας καὶ ὑπὲρ τοῦ κτενός.

¹ ες FGIJ. - έχη θ. - σχή C. - πουλλή DFGHIJK, Ald., Frob. - πολλαί θ. $-λινόζωστιν D.-λινοζώστιν vulg. — <math>^2$ πόδας δίος (οίὸς G; διὸς DHJK) (πουλύποδας pro π. δ. Cθ) vulg. - καὶ παλαιούς pro άπ. L, Lind. - χρήσθω θ. -³ η C. — ⁴ εlς vulg. – ές CDHIKO, Lind. – αι λέχη pro λεχο: FI. – αι λέχοι DGHK .- αὶ λέχεαι J. - λέχοι C, Ald. - ἐπὶ θ. - ἔλ. αἰγ. θ. - τέσσ. om. θ. πέντε pro τέσσ. C. - καὶ ἀκ. καρ. om. K. - ἐν τοῖσι (τῆσι Η) δαισίν (τος δεσσιν sic θ) δσον vulg. - χηραμύδος J. - χηραμίδα DHK. - « καὶ om. C. τοῦ δὲ κάστορος θ.-χρῶ θ.-χρῶτω (sic) DH.-χρώτω IK, Ald., Frob.χρήσθω J.-χρέο C.-μαλακοΐσι J.-λινόζωστις D.-λινοζώστις vulg.-δ' om. Co.- εναρμόζοι ο. - ρυφίτω ο. - 7 καί om. C. - τὰ δὲ pro καὶ τὰ ο.ρεφανίδος CFGIK. - ραφανίδος DHJ0, Lind. - καὶ καρδ. om. K. - *δπ. δ' θ. - δè om. C. - συμδ. θ. - νοσ. (νουσ. K, Lind.), (addit τάδε θ) λέγω δὲ (δè om. θ) δκόταν (δταν θ) αὶ vulg. - κινηθώσι vulg. - κεινηθέωσι θ. - κινηθέωσιν C. — * όπη θ. - όδυνήματα καταστ. όδυνηρά (Ισχυρά θ) vulg. - άψ. τι न्हें; vulg. - J'ai supprimé राद, né de la répétition, par iotacisme, de महित -16 την γονήν έπι σφάς θ. - άφνω pro άμφω Κ. - και ήν θ. - ταχείαι vulg. ταχέες θ. - γίνονται vulg. - γίνωνται DFGHIJKO, Lind. - χρόνω θ. - χρ. οπ.

les règles ne viennent pas, on donnera ce qui les provoque, en se réglant sur la force de la femme; et alors elle peut en sûreté aller avec son mari, car, si elle conçoit, elle guérit. Pendant les menstrues, si elles sont abondantes, elle mangera de la mercuriale, des poulpes tendres cuits, et usera d'aliments émollients.

136. (Obliquité latérale chez une accouchéé.) Si la matrice se fixe à l'ischion ou au fianc chez une accouchée, on appliquera sur l'autre hanche du parfum égyptien blanc ou de l'huile de rose. Il vaut mieux que la malade soit couchée sur la hanche saine. Elle prendra en breuvage quatre grains noirs de pivoine, une chéramys (= 0litre,009) de graine de sureau avec ces grains, du castoréum gros comme une fève; et elle usera d'aliments émollients. La pivoine cuite comme du chou convient avant le manger; elle boira aussi l'eau où la mercuriale a bouilli. Elle mangera les herbages âcres, sauf le raifort, le poireau et le cardame (erucaria aleppica). Ce qu'il y a de mieux, c'est la laitue.

137. (Considérations générales sur les déplacements utérins. Il y a toujours une confusion entre les déplacements imaginaires et les déplacements réels. Matrice tournée vers la vessie. Matrice tournée vers le siége.) Pour toutes les maladies qui ont leur origine dans l'utérus, voici ce que je dis : quand la matrice se déplace, elle se porte tantôt d'un côté, tantôt d'un autre; partout où elle se porte, il se fixe des douleurs intenses. En contact avec la vessie, elle cause de la douleur, ne laisse point passer l'urine, et n'attire pas le sperme à soi, et les deux parties sont douloureuses. Si une prompte solution n'intervient pas, elle suppure avec le temps dans les mêmes endroits contre lesquels elle s'est desséchée. Cela se produit aussi aux flancs, aux aines et au-dessus du pubis. Au début, quand la douleur existe, il faut traiter ainsi : faire des fomen-

vulg. - ταυτα pro τὰ αὐτὰ θ. - χωρία, ἢν πρὸς αὐτὰ θέωσι vulg. - χωρία, ἢ (sic) ἀν προσαυανθώσι θ. -- "δὲ ταῦτα κατὰ θ. -- ἡ υm. C. -- ἢ pro ἰχη C. -- καὶ (καὶ om. θ) χλιάσ, vulg.

Kph of to apyffore, oran h bourn tyn, who separatelete xhidouard mpoeritievat, nat er boart tepus elvat, dyator yap i nat toute. ή σπόγγοισιν εν δδατι θερμῷ έκπιεζομένοισι πυριήγο και πίνειν και יושליבובטנאס המשתיל שינישר כלקה לון לל על יעשאשמשם עשאומבים * κάτω, ην δέη, και άνω, δκοτέρου αν άρμόση μαλλον δείσθαι. Τεύτο δὲ διαγνώση τῷδε τῷ τρόπῳ. ἢν μέν ἐς τοὺς βουδῶνας καὶ κτίνα και κύστιν εγχρίμψη, αδοαι χρήζουσιν άνω φαρμακείης. Αν εδε ες tous nevembes te nat ta smorovopia, astai dievrai naturepinal ספטשמאסט י שבדת פנ דמשרמן דתר אמשמססומן בנישל אמשמונוני דתר נידובσας. Τὰ δὲ * νουσήματα πάντα τὰ τυιουτότροπα γεραιτέρησι μαλλον Yiveran A vewstipger; apoc tac anodeliptac too enthinties. Airetan δὲ ταὶ νέησιν ἐούσησιν, δκόταν χηρεύσωσι πουλον χρόνον. Μν οδέ ές την έδρην τράπωνται, τα δποχωρήματα κωλύσνται, και δδύναι ζογουσι τήν τε δοφύν και την νειαίρην γαστέρα και τον άργόν. * Όταν ὦδε έχη, λούειν χρή μιν τῷ θερμῷ, καὶ πυριῆν τὴν ὀσφίν, καί δποθυμιήν το κατόπιν κακώδεσι, καί προστιθέναι άσσα καθαίρει τε και έλαύνει τὰς δοτέρας, και πιπίσκειν ο τι αν προσδέγηται τών ξυμφερόντων μάλιστα. Ήν δὲ ⁸ κάτω ἐγκέωνται ἐς τοὺς βουδῶνάς τε κάλ οὐρητήρα, δδύναι γίνονται Ισγυραλ, καλ νάρκη εν τοῖσι σκέλεσι, καὶ δ οδρητήρ ἀποφράσσεται, καὶ τὸ οδρόν οδ μεθίησι. Θεραπεύειν δε χρή ώδει πρός μεν τάς βίνας προστιθέναι τά εὐώδεα και μέρα, πρός δε τάς δστέρας τὰ δύσοδμα θυμιώντα.

138. Άπασα δε πρόφασις έχανη τὰς δυτέρας παροτρῦναι, ην Εχωτί 10 τι φλαῦρον : και γὰρ ἀπὸ ρίγεος τῶν ποδῶν καὶ δοφύος, καὶ

^{&#}x27; Καὶ ἐν τούτφ (τοῦτο, sine ἐν, θ) νulg. - ἐπιεζευμένοις (sic) πυριᾶν θ. - * κάτω καὶ ἄνω, ἢν δέŋ · ὁκοτέρου ἀν γένηται (φαίνηται conj. Coray., Μικ. Οπου. consp., p. 10) δεισθαι· τοῦνο νulg. - κάτω * καὶ ἀνω ἢν δέŋ · τοῦνο λικι. - κάτω * καὶ ἀνω ἢν δέη ταὶ καὶ ἀνω ὁπότερον ἀναρμόζη μᾶλλον δεισθαι· τοῦνο θ. - κάτω ἢν δέη καὶ ἀνω, ὁκοτέρου ἀρμόση μᾶλλον δεισθαι· α. - ἐς.... δὲ οπ. G. - ἐγχρίψη CDFHIK. - ἐγχρέμψη Ald. - ἐγχρήψη Q'. - χρήσουσιν νulg. - χρήζουσιν CDFHIK. - ἔνχρέμψη Ald. - ἐγχρήψη Q'. - Απια δέονικι addit δὲ θ. - καιτωτερικῶν φαρμάκων Cθ. - μετὰ δὲ ταύτα τὰς καθάρεναι εὐθὺς καθαίρειν τὰς ὑστέρας θ. - μετὰ... ὑστέρας οπ. νulg. - ⁴νοσ. Cθ. - μάλιστα (μᾶλλον Cθ) νulg. - ἀπολήψιας CD. - ἐπιλείψιας J. - ⁴ καὶ οπ. Β. - ὅταν θ. - πολὺν C. -- εδ' Cθ. - κωλύουσι LQ'; Lind. - κωλύσουσι DFGIJK. - ἰσχονται νulg. - ἱσχουσι Cθ. - νειέρην FGHIK, Ald., Frob. - νιαιρὰν θ. - νειαρὴν Lind. -- ὅταν δὲ δὸδε θ. - πυριᾶν θ. - ἐπιθυμιάν (sic) τὰ κάτοπν θ. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. - και δ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. Κ. - καθαίρεται pro καθ. τε θ. - των ξυφφ. πρόσδ. J. - κακώδεσι οπ. και και διανομείναι καθαίρει καθαίρει και διανομείρει καθαίρει και διανομείρει και διανομε

tations chaudes; être dans l'eau chaude, car cela est bon aussi. Ou bien fomenter avec des éponges trempées dans l'eau chande et exprimées. Boire des medicaments utérins. Si ces movens n'amènent pas la solution, évacuer par le bas, et. s'il faut, par le haut, suivant que le besoin seza. Voici comment on reconnaît quelle voie peut être prise : si la matrice s'est fixée aux aines, au pubis et à la vessie, évacuez par le haut; si aux flancs et aux hypocondres, évacues par le bas. Aussitôt après ces évacuations, mondifiez la matrice, Toutes les maladies de ce genre surviennent plutôt chez les femmes d'un certain âge que chez les jeunes, vers l'époque de la cessation des menstrues. Elles naissent aussi chez les jeunes dont le veuvagé se prolonge beaucoup. Si la matrice se tourne vers le siège, les selles sont interceptées, des douleurs se font sentir aux lombes, au bas-ventre et à l'anus. Les choses étant ainsi, laver à l'eau chaude, formenter les lombes; faire par le bas des fumigations sétides; appliquer en pessaire ce qui purge et pousse la matrice; donner en breuvage, parmi les choses convenables, celles qui seront le mieux acceptées. Si la matrice se fixe en bas aux aines et à l'urèthre, il survient des douleurs intenses; les jambes s'engourdissent, l'urêthre est obstrué, et l'urine n'est pas rendue. Traiter ainsi: aux narines appliquer les bonnes odeurs et les baumes, à la matrice les mauvaises odeurs, par fumigation.

138. (Toute cause est suffisante pour déplacer l'utérus déjà lésé. Réflexion générale sur la nécessité de prendre en considération l'ensemble du corps. Danger du refroidissement des jambes.) Toute cause est suffisante pour déplacer l'utérus, pour peu qu'il ait quelque lésion; toute cause, par exemple, avoir

^{*}πατασγκέωνται vulg. - κατασγκέωνται F. - κάτω έγκέωνται D. - κάτω ένκαιωνται θ. - κατεγκέωνται C. - εἰε Η. - οὐρητῆρα θ. - οὐρητῆρας vulg. - νάρκα θ. - τσῖς Κ. - ὁ οιω. C (D, restit. al. manu). - μεθίεισι FHIL. - - ⁹ τὰς τοιαίτας θερωπεύειν ἀιδε pro θερ. . . ἀιδε θ. - χρη οιω. C. - μῦρα D. - θυμιῆν BHI. - θυμιῶν τα Cθ. - ω τι οιω. C. - ἀισμός Fθ. - ὀρχεῖσθαι vulg. - δρχεῖσθαι θ. - πτίσει Cθ. - κεάσσαι vulg. - πεάσει CBK. - πρόσαντες pro πρὸς άν. DFGHIJK.

από τοῦ όρχεσθαι καὶ πτίσαι καὶ κεόσαι καὶ δραμεῖν πρὸς ἀναντες καὶ ἀπ' ἀλλων. Ταῦτ' οὖν χρὴ σκέπτεσθαι ἐς οὖλον τὸ σῶμα καθορέοντα, ὅταν τὰ παρεόντα συθῆ ² νουσήματα τὰ γὰρ τοιάδε ἀνάγκη ἐστὶ τῷ πλέονι ἡ τῷ ἐλάσσονι νοσήματα τὰ γὰρ τοιάδε ἀνάγκη ἐστὶ τῷ πλέονι ἡ τῷ ἐλάσσονι νοσίματαν. ὁ ὅκόταν οὖν τὰ ἐξαπιναῖα ταῦτα συθῆ, ἀνωτέρω χρὴ λαμδάνεσθαι ἐκ τοῦ παντὸς ἀνθρώπου. ε΄Οκόσαι δὶ ἀποψύξιες σκελών ἡ ναρκώσιες ψύξει γίνονται ἐν τοῖσιν ὑστερικοῖσι, ταῦτα πάντα ὑδων ἡ ναρκώσιες ἀνξει γίνονται ἐν τοῖσιν ὑστερικοῖσι, ταῦτα πάντα τὸς καὶ τὰς ὑστέρης καὶ τῶν πέριξ χωρίων, καὶ ἐκθερμαίνειν αὐτὰς καὶ τὰ σκέλεα, καὶ ὅταν προσπεπτωκυῖαι ἔωσιν.

139. ¹ Ήν περιστραφῶσιν αἱ μῆτραι ἐχ τόχου κατὰ τὰ δεξιὰ, τὰ κοχεῖα οὐ γίνονται, καὶ ὀδύνη ἔχει τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ τὰς ἰξύας καὶ τοὺς κενεῶνας, καὶ τὸ δεξιὰν σκέλος βαρύνεται, καὶ νάρκη ἔχει, ⁸ καὶ τετρεμαίνει, καὶ οὐκ ὰν δύναιτο τοῦ στόματος θιγεῖν τῶν μητρέων, ἀλλ' ὅψει λείας τε καὶ ὁμαλὰς ἰσχυρῶς. "Όταν ⁸ δὶ ὧδε ἔχη, φάρμακον πῖσαι ὑφ' οῦ καθαίρεται καὶ ἀνω καὶ κάτω, κάτω δὲ μᾶλλον, καὶ πυριῆν ὅλον τὸ σῶμα καὶ τὰς ¹⁰ ὑστέρας ὡς μάλιστα προσηνέως, καὶ λούειν τῷ θερμῷ δὶς τῆς ἡμέρης, καὶ τῶν ποτημάτων ὅ τι ¹¹ μαλιστα ὰν προσδέξηται πειρώμενος, καὶ τῷ ἀνδρὶ ξυνευδέτω θαμενὰ, καὶ τὴν κράμδην ἐσθιέτω.

140. Ήν αί ύστέραι κατά 12 τὰ ἀριστερὰ κλιθέωσιν ἡ τὸ ἰσχίον,

¹ Προσκάταντες G. - άλλων Ικανών (ix. om. θ) vulg. - οὐ (οὖν θ, Lind.) χρή vulg. - σχέπτ. om. J. - δλον vulg. - οδλον C. - χαθορώντα θ. - δταν (addunt τά D, H al. manu, K' ap. Mack in Præfat., θ) παρ. (παρεώντα IK) rulg. - λυθή vulg. - ἔλθη Κ' ib. - ή Cornar. - Je lis συθή au lieu de λυθή. --² νοσ. Cθ. - τὰ γὰρ τοιάδε πάντα (τὰ γὰρ τ. π. om. Κ) (π. om. θ) ἀν. (ἀνάγ x_{77} ν θ) vulg. – πλίονι θ. – η n'est ni dans vulg. ni dans les mss; c'est une addition indispensable faite par les traducteurs et adoptée par Lind. et Kühn. - νοσείν vulg. - νοσέειν θ. - νούσον ποιέειν Lind. - 3 καλ έπειδάν vulg. - καπειδάν C. - καθοδάν (sic) θ. - έξαπίνεα C. - νοσ. Cθ. - 4 δταν θ. τὰ ἐξαπιναῖα θ.-τὰ ἐξ. om. vulg.-λυθή vulg.- ἔλθη Κ'.-Je lis συθή comme plus haut. - ανώτερον θ. - δόσαι θ. - δὲ Cθ. - σχελ. om. C. - ψύχει θ. - γίν. καὶ (καὶ om. θ) ἐν vulg. - μετάρσιοι vulg. - μετάρσιος L. - μεταρσιοί Foes in not., Lind. - * τουτέσισι D. - τοιούτοισι θ. - κατασγείν vulg.καταχείν CD0, Foes in not. - καταχέειν Lind. - τὰς ὑστέρας (τῆς ὑστέρης θ) (addunt xai Co) των vulg. - θερμαίνειν θ. - σχέλεα, (addunt xai Co) όταν πρ. (προπεπτωχυΐαι ΗΚ; προσπεπτωχοΐαι θ) vulg. — 'έὰν θ. -έχ τοῦ τ.

froid aux pieds et aux lombes, danser, piler, casser du bois, courir en montant ou en descendant, et autres semblables. Il faut en effet porter son attention sur l'ensemble du corps, quand les maladies font leur éruption actuelle; car nécessairement, en ces cas, il y a maladie plus ou moins grande; mais c'est là où l'explosion est la plus forte, que les affections subites se manifestent; aussi, quand les maladies font une éruption soudaine, doit-on remonter plus haut et au corps tout entier. Tous les refroidissements des jambes, tous les engourdissements produits par le froid, dans les affections utérines, tendent à soulever la matrice; en ces cas, il faut faire des affusions chaudes sur la matrice et les lieux environnants, échauffer la matrice et les jambes, ainsi que quand elle s'est déplacée.

139. (Obliquité latérale droite de la matrice à la suite de l'accouchement.) Si, à la suite de l'accouchement, la matrice se tourne à droite, les lochies ne viennent pas, il y a douleur au bas-ventre, aux lombes, aux flancs, la jambe droite devient pesante, engourdie et tremblante; on ne peut pas toucher l'orifice utérin, mais on trouve l'utérus très-lisse et très-uni. Les choses étant ainsi, administrer un médicament qui évacue par le haut et par le bas, mais par le bas davantage; donner une fumigation au corps entier et à l'utérus, aussi douce que possible; laver à l'eau chaude deux fois par jour; prescrire, en tâtonnant, les breuvages qui seront le mieux reçus. La femme dormira souvent avec son mari, et mangera du chou.

140. (Obliquité latérale gauche de la matrice.) Si la matrice

L, Lind. – κατά (addunt τὰ CLθ, Lind.) δ. vulg. – λόχια DJ. – ίσχει θ. – έχη Hl. – νειέρην FGIK, Ald., Frob. – νιαιράν θ. – νειαιρήν Lind. – νάρχα θ. – 8 καὶ οὐ τετραμμένη vulg. – καὶ εἰ μὴ τετραμμένη, οὐκ ἄν Lind. – καὶ τετραμμένι (sie) Cθ. – θίγειν CDFGHIKθ, Ald., Frob., Lind. – θήγειν J. – ἀλλοψιλιας (sie) τε καὶ θ. – λεῖά τε καὶ θμαλὰ C. – τε om. D. — 9 δὲ om. CDG HIΚθ. – φ. χρὴ πίσαι θ. – πυριᾶν θ. — 10 μήτρας θ. – ὡς ομ. νulg. – προσηνώς vulg. – προσηνέως θ. – τῷ om. θ. – ποτημάτων [διδόναι] Lind. — 11 μάλιστ' C. – προσδέχηται CDFGHIJK, Ald. – προσδέηται θ. – πειρεόμενος Lind. – συνευδέτω θ. — 12 τ' άριστερὰ θ. – κλιθώσιν vulg. – κλιθέωσιν C. – 3 om. L. – έγει θ.

Edin to exide a mal onepynh the 1 to this we tole neveral such the exidence of the tole never of the tole never of the terminal such the exidence of the tole never of the terminal of terminal of

141. "Ην *παραλοξαίνωνται αξ μήτραι και δοχμοί δωσι καί το στόμα σφέων, τάπιμήνια ταύτη τὰ μέν κρύπτονται, τὰ δὲ προφανέντα εξχονται, καὶ οδχ διωια γίνονται, ε ἀλλά κακήδια καὶ ἐλάσσονα ἡ πρὸ τοῦ, καὶ ἡ γονἡ οὐκ ἔγγίνεται τουτέου τοῦ χρόνου, καὶ ἐδόνη δοχει τὴν νειὐτίρην γαστέρα καὶ τὰς ἴξύας καὶ τὸ ἰσχίον, καὶ ἐφέλκεται αὐτό. "Όταν οὕτως ἔχη, φάρμακον χρὴ τ πίνειν ἐλατήριον, καὶ λούειν δερμῷ, καὶ πυριῆν. 'Όκόταν δὲ νεοπορίητος ἢ νεόλουτος ἐῆ, τὸν δάκτυλον παραφάσασα, ἄπορθούτω, καὶ *παρευθυνέτω τὸ στόμα τῶν μητρέων, καὶ ὑποθυμιτήσθω τὰ εδώδεα, καὶ τῶν ποτημάτων δίωθου δ τι ἄν μάλιστα προσδέχηται πειρεόμενος 'σιτίσισι δὲ χρήσθω μάλθακοῖσι, καὶ σκόροδα ἐσθιέτω καὶ ὑμὰ καὶ ἔφθά καὶ τῷ ἀνδρὶ ευνευδέτω ' καὶ ἐπὶ τὸ ὑγιὲς ἰσχίον κατακείσθω ' ἐπὶ θάτερον καὶ πυριήσθω. 'Η δὲ νοῦσος δυσαπάλλακτος.

143. Ἡν δὲ ἄγχιστα ἔωσιν, ἐμέειν ^μ θαμινά τὰς δὲ ὑστέρας πυριήσαι τοῖσι δυσόδμοιοι, μέχρι ᾶν ἐς χώρην ἱδρυθέωσιν διαίτησι δὲ χρήσθω μὴ λαπακτικήσιν.

¹ Τε οπ. θ. - ἐπισκάζη J. — ² δ' CDθ. - ὑποθυμιᾶν θ. - τῶν δὲ (τε pro δὲ θ; δὲ οπ. β) κρ. νιιις. - κατακνέσαι CFGHI, Ald. - κατατέμνεσθαι J. - κα-σωνίσαι θ. - κήκιδα Cθ. - κατακόψαι καὶ στήσαι θ. - σήσαι C. - τριτέα θ. - χοίν. τρ. Κ. — ³ περιποίησον θ. - χήτρη G, Ald. - χυτρίη θ. - καινή χύτρη J. - τέσσεραι θ. - δὲ όπι. θ. - πινέτω οπι. θ. - λούσθω θ. — ⁴ παραλοξαίνονται FG, Ald., Frob. - παραλοξείνωνται θ. - λούσθω θ. — στόμα ἐφ' ἄν (σφέων θ; αὐτέων Foes in not., Lind.; ἐφ' ἄν CDK) νιις. - τὰ ἐπιμ. CDKθ. - αὐτή (ταύτη θ) νιις. - κρύπτωνται FGHIJK. - οίχωνται DFHIJK. - ἰσχωνται L. - γίνωνται FGHIJK. - γίγνωνται DFHIJK. - ὑχωνται DFHIJK. - ὑχωνται L. - ἡ ρτο ἡ C. - προτοῦ GIJ. - ἐγγίνηται νιις. - ἐγγίνεται Cθ, Lind. — ⁴ ἡ η οπ. Cθ, Lind.; ἡν pro ἡ DGHIJK.) ὑδ. νιις. - ἰσχη DFHIJK. - νειέρην FGIK, Ald., Frob. - νειαιρὴν Lind. - νίαιρὰν θ. - ἐφέλκηται J. - ἐφέλκει θ. — ¹ πίσαι θ. - ἐλατήριον θ. - ἐλατ. οπ. νιις. - λοῦσαι C. - πυριᾶν θ. - ὅταν θ. - νεοπύρητος FG. - νεοπύριτος C (D, emend. al. manu) Hik. -

s'indine vers la gauche ou l'ischion, une douleur aigué et intense se fait sentir aux lombes, aux fiance et à la jambe, et la femme boite. Les choses étant ainsi, il faut administrer un évacuant, et, le lendemain, une famigation : orge deux chénices, feuilles d'olivier triturées, noix de gale pilée et tamisée, jusquiame tiers de chénice, mélanger, pétrir avec une demi-cotyle d'hulle dans un vase neuf, et faire une famigation pendant quatre jours; le soir la femme boira du laix de vache, du miel et de l'éau et se lavers à l'éau chande.

- 141. (Obligielté latérale de la matrice et de son orifice.) Si la matrice se dévie et qu'elle soit oblique ainsi que l'orifice. les régles ou se suppriment ou ne font que se montrer et disparaissent, elles sont, non pas semblables à ce qu'elles étaient auparavant, mais de mauvaise nature et en moindre quantité; la conception ne se fait pas durant ce temps; la douleur occupe le bas-ventre, les lombes et la hanche, qui est retirée. Les choses étant ainsi. il faut prendre un évacuant, laver à l'eau chaude, et fumiger. Aussitôt après la fumigation ou le bain, elle portera le doigt, redressera et mettra dans la direction l'orifice utérin. Elle ferà des fumigations àromatiques. On cherchera par des tatonnements les breuvages qui seront les mieux recus. Elle usera d'aliments émollients; elle mangera de l'ail cru et bouilli, et dormira avec son mari. Elle se couchera sur la hanché, et fera, sur l'autre, des somentations, La maladie est de guérison difficile.
- 142. (Abaissement de la matrice.) Si la matrice est trèsvoisine (de la vulve), il faut faire vomir souvent, et fumiger la matrice avec les substances fétides, jusqu'à ce qu'elle se remette en sa place. La femme n'usera pas d'un régime évacuant.

143. "Ην αί μῆτραι 'προίωσιν ἐξωτέρω τῆς φύσιος, πυρετός ἔχει τὸ αἰδοῖον καὶ τὴν ἔδρην, καὶ τὸ οὖρον στάζει θαμινὰ 'καὶ κατ' ἐλίγον, καὶ ὁἀκνεται σφοδρῶς τὸ αἰδοῖον πάσχει δὶ, ἢν ἐκ τόκου ἐοῦσα τῷ ἀνδρὶ ἔξυνευνάζηται. "Οταν οὖν ὧδε ἔχη, μύρτα καὶ λωτοῦ ξύσματα ἐψῆσαι ἐν ὕδατι, καὶ θεῖναι τὸ ὕδωρ ἐς τὴν αἰθρίην προσαιονῆν δὶ ὧδε ὡς ψυχρότατον τὸ αἰδοῖον καὶ τρίδων λείως πρόσπλασε ἔπειτα πίνουσα ὕδωρ φακῶν 'ξὸν μέλιτι καὶ ὅξει ἐμείτω, τὸτ' ἀν αί ὑστέραι ἀνελκυσθέωσι 'καὶ τὴν κλισίην ἀνεκὰς χρὶ ποιέειν τὰ ἀπὸ τῶν ποδῶν καὶ τὸ αἰδοῖον ὑποθυμιῆν τὰ κακώδεα, 'τὰς δέ γε ῥῖνας τὰ εὐωδεα · σιτίρισι δὲ χρεέσθω ὡς μαλθακωτάτοισι καὶ ψυχροῖσι, καὶ τὸν οἶνον ὑδαρέα λευκὸν πινέτω, καὶ μὴ λαυέσθω, μηδὲ τῷ ἀνδρὶ ξυνερχέσθω.

144. Ἡν παντάπασιν ἐχ τοῦ αἰδοίου ἐχπέσωσιν αὶ τμῆτραε, ἐχκρίμναται οἶον ὅσχη, καὶ ὁδύνη λάζεται τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ
κρίμναται οἴον ὅσχη, καὶ ὁδύνη λάζεται τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ
κρίμναται οἴον βουδῶνας καὶ ὁκόταν ἐπιγένηται χρόνος, οἰκ
ἐθελουσιν εξ χώρην ἱέναι. Ἡ δὶ νοῦσος λαμδάνει, ὁκόταν ἐχ τέκαν
ταλαιπωρήση, ὡστε ψαίρειν τὰς ὑστέρας, ἢ τῷ ἀνδρὶ ξυνίη ἐν τῆ
λοχίη καθάρσει. "Όταν ὧδε ἔχη, ψύγματα χρὴ προστιθέναι παρηγορικὰ πρὸς τὸ αἰδοῖον καὶ τὸ ἔξω ἐὸν ἀποκαθήρας, σίδην ἐν οἴνω μέλανι ἐψήσας, τουτέω περιπλῦναι, καὶ ἔσω ἀπωθέειν ἔπειτα μέλι
καὶ ῥητίνην ξυντῆξαι ἴσον ἐκατέρου, ¹⁰ καὶ ἐγχέειν ἐς τὸ αἰδοῖον, καὶ
κατακείσθω ὑπτίη, ἀνω τοὺς πόδας ἔχουσα ἐκτεταμένη. Κάπειτα

¹ Προσίωσιν vulg. - προϊώσιν (sic) θ. - έξω Κ. - καὶ τὴν.... αἰδοῖον om. C. - νειαίρην (νειέρην FGIK, Ald.; νειαιρήν Lind.) γαστέρα (έδρην pro ν. γ. θ) vulg. — 2 καὶ om. θ. - δάκνη L. - δάκνει Lind. - σφ. om. θ. — 3 μή συνεύνηται θ. - συν. vulg. - ξυν. Η, Lind. - οδν om. Cθ. - έχει C. - πρίσματα CDθ. - In marg. και πρίσματα ΗΙ. - καταθείναι τω (sic) ύδωρ ές την διορίην θ. είς J. - προσαιονήν G. - προσαιονάν vulg. - ώδε om. θ. - ψυχρ. 👸 (👸 om. θ) τὸ vuig. - το λοιπον οθ pro το αίδοτον, και Lind. - τρίδωνα J. - λεία C. - λία θ. - πρόσπλασε C. - 4 σύν vulg. - ξύν Cθ, Lind. - έμείτω θ. - άνελχυσθώσι vulg. - ἀνελχυσθέωσιν C. - ἐνελχυσθώσι L. - 5 καί.... ποδών om. (D. restit. al. manu) FGHIJK. - κλησίην C, Ald. - κλίσιν θ. - ύπ. τὸ αἰδ. C. - ὑποθυμιᾶν τὰ αἰδοῖα θ . — 6 πρὸς τὰς ῥίνας εὐώδεα θ . – καὶ πρὸς τ. $\dot{\rho}$. τὰ \mathbf{C} . – χρήο θ ω θ . - λούσθω Cθ. - καὶ τῶ ἀνδρὶ συνίτω Cθ. - τῷ δὲ ἀνδρὶ ξυνερχέσθω vulg.- μηδὲ τῷ ἀνδρὶ ξ. Lind. ex libr. de Nat. mul. - συν. Η. - ' ὑστέραι θ. - ἐκκρίμνανται C. - έκκριμνάται θ. - έκκρέμανται vulg. - ές (ές om. C) την vulg.νειέρην FGIK, Ald., Frob. - νειαράν Lind. - νιαιρήν θ. - δταν θ. -- ες τήν (την om. θ) έαυτων (έ. om. Cθ; έωυτων Lind.) χ. vulg. - δταν J. - έκ τόκου

143. (Saillie de la matrice hors de la vulve. De la Nat. de la F. S 4.) Si la matrice sait saillie hors des parties naturelles. il y a sièvre à la vulve et au siège, l'urine est rendue fréquemment et goutte à goutte, et irrite fortement les parties génitales. Cet accident arrive, quand la femme, accouchée depuis peu de temps, a des rapports avec son mari. Les choses étant ainsi, faire bouillir dans de l'eau des baies de myrte et des raclures de lotus, exposer cette eau au serein de la nuit, et s'en servir, aussi froide que possible, en affusion sur les parties génitales; on triture aussi ces substances et on les met en cataplasme. Puis la femme, buvant de l'eau de lentille avec du miel et du vinaigre, vomira jusqu'à ce que la matrice soit retirée en haut; le lit doit avoir l'extrémité du côté des pieds relevée. On fera des fumigations fétides sous les parties génitales, aromatiques sous les narines. La femme usera d'aliments très-émollients et froids, boira du vin blanc coupé d'eau, ne se haignera pas, et n'ira pas avec son mari.

144. (Chute complète de la matrice hors de la vulve.) Si la matrice est sortie complétement hors des parties génitales, elle pend comme le scrotum, la douleur occupe le bas-ventre, les lombes et les aines; et, quand du temps s'est écoulé, elle ne veut plus rentrer à sa place. Cette maladie survient, quand, à la suite de l'accouchement, la femme se livre à quelque occupation pénible, de manière que la matrice s'en ressente, ou a des rapports avec son mari pendant la purgation lochiale. Les choses étant ainsi, il faut faire des applications réfrigérantes et adoucissantes aux parties génitales. Puis nettoyer la partie qui est dehors, la laver avec du vin noir où a bouilli une grenade, et la repousser en dedans; après quoi, faire fondre du miel et de la résine à parties égales et infuser dans

όταν C. -τόχου ἐοῦσα πονήση ἢ (ἐ. π. ἢ οm. θ) ταλ. vulg. - ψέρειν FGIJ. - $^{\circ}$ ἢν CD. - συνίη vulg. - ξυνίη CDH, Lind. - λοχείη CHIJKθ. - χρὴ οm. θ. - ἀποχαθάρας vulg. - ἀποχαθήρας Cθ. - σιδίην vulg. - σίδην θ. - τούτω θ. - εἴσω θ. - ἔπ. καὶ (καὶ οm. θ) μέλι vulg. - συντήξαι θ. - ξυντήξαι FI. - ἔχάτερον C. - $^{\circ}$ χαὶ om. C. - ἐγχέαι D. - εἰς J. - χατακεῖσθαι ὑπτίην.... ἔχουσαν ἔχτεταμένην, χάπιτα σπ. προστιθεῖς (sic) θ.

successed manufacture dyadinates in they liver. "Eat, by 1 & obten; έγη, σιτίων μεν άπεγέσθω, ποτώ δε ώς έλαχίστω χρήσθω, μέχρις αν έπτὰ ήμέραι παρέλθωσιν. Καὶ 3 Αν μέν οδιτως έθελωσιν ένακούειν uni martum, abet fario. In of mi, anda mediciane at years auc igreens nat enginatives, yours of riverpoff intere roos uniques differe roug moder, why od unperchy univer Exert, and wif xered a fine mumbjern. gartan yners' naf fangulant agaut ag aneyen trayyag' nuf MAY YUKTA KAL MARDAY OUTH . HAL SISONAL SKIYON YUKON REGETAYAC HUyedy, Aldo de under. The de betspain marantives ent or legion, of χύην προσβάλλειν ώς μεγίστην, και έξε έλκειν πουλίν χρόνου, καί stron smeane, un anorydrae, dala naparaivac i ia xai un mocrose myser and it ton runor. Some er tred himtore marindrous. " in it Alba erg, the experience merene ends of all fored huspan maps liberge, verlouser tog malbanaratroner und idaylarocat periales! Theorem & decravificat thin, dranstation decravities, they do resασροσμοίδενα ήμέρου γάνωνται · έπειτα κλυζέσδω γλιαρήσι πυρίησιν: ajueivor de asputi, de it thiou, un reprentito de indresta, un Hy yongaga. norytun og my yname, antionar og gynninsonar Asstaga. haure obstream traiss sythologies, may a gottraiden up signion angus meμόδεσε: κάπειδάν άρξηται περιπατεϊν, την σφευδόνην φορείτω.

145. Ήν θολ έξω του αιδοίου το φτόμα των μητρέων εππίση,

^{4 4&#}x27; emi. 10. - vitus C. - uths pre uts (1. - 2' Co. - 65 cm. 0. - xeneto on. 0. - méxol C0. - du om. 0. - du pro du C. - napigot 0. - napigot C. -- ? è de C.-άλις έστω om. θ.-περιξέσαι θ.-λάχνα FGHIJKL, Vatic. Codd. ap. Foes, Ald. - λάγνα C. - άμφιπλυναι χρίσαι δὲ τῆ θ. - 3 εἴσω Do. - λούειν (λύειν C) vulg. - ἀναλλάξ vulg. - ἐναλάξ FGHI. - ἐναλλάξ GDJK, Ald., Lind. 'εάν θ. = ούτως vulg. - ούτω 1θ. - δλίγον om, J. - πτισκ. DH. -- ' δ' CD. -. έαν pro έην θ. - πολύν C. - άποσίσης, al. manu αποσχάσης D. - αποσχίσας Codd. Regg. ap. Foes. — 5 έαν, και μή προσφέρεσθαι θ. - προσφερέτω μη-Bir anner yundr C. - alle sine h 6. - for dr C. - by om. 8. - magniour 1. -- δ ήν.... παρέλθωσι am., restit, al. manu D.- al one. DK.- παριώσι δ.σιτίοισιν post μαλθ. D. - ώς om., restit. al. manu D. - έλαχίστησι χρήσθαι A. - rostaber G. -- 1 star d' 9. - mareire C. - dostre pro drem 9. - bor' de Co. - the step was dive o, - the supple was dive K. - ximposas vulg. - ximρησι CDJK. - χλιαρησι θι - λούσθω Cθι - όλίγοισι χρέο C, - παὶ μή δρ. μηδ' έλμ. Cd. -- θυμμάσθω θ. - καὶ έπειδον άργηται θ. - άσηρείτω pro q. (D. restit, al, manu) PGIK, Ald - domestee I. - 2' 0. Freb - neutron FL έόντος εὐρέος Cθ. - ἀτόχησι C.

la vulva; la femme restera couchée sur le dos avant les pieds élevés et les jambes étendues. Puis elle appliquera des éponges qu'on maintiendra par des liens fixés aux lombes. Tant que les choses seront ainsi, elle s'abstigndra d'aliments et boira aussi peu que possible, jusqu'à ce que sept jours seient passós. Si, de cette façon, la matrice chéit et rentre, on s'en tiendra là; sinon, racler légèrement le bord de la matrice, la laver. l'oindre de gérat à la poix; puis attacher la femme per les pieds à une échelle, avec la tête en bas, et de la main ropousser en dedans; après quoi, la délier, lui attacher les jambes croisées l'une sur l'autre, et la laisser ainsi un jour et une nuit. Donner un peu d'eau de gruau d'orge froide, et rien autre. Le lendemain, la faire coucher sur la hanche, et appliquer une ventouse très-grande qu'on laissera tirer longtemps. puis, l'ayant ôtée, ne pas scarifier, mais laisser la femme couchée, et pe rien donner que de l'eau de grueu d'orge, jusqu'à ce que sept jours soient passés. S'il y a soif, elle boira de l'eau en très-petite quantité. Après les sept jours, elle usera des aliments les plus émollients et en quesi petite quantité que possible. Quand elle-a hesoin d'aller-à la selle, elle se mettra sur son séant pour satisfaire ce besoin, jusqu'à se que quatorne jours soient passés. Puis elle fera des injections tièdes; la meilleure chaleur est celle de l'eau que le soleil a échaussée; elle marchera aussi peu que possible, et ne prendra point de bain. On ne donnera aucun laxatif. Elle usera d'aliments en très-petite quantité qui ne seront ni âcres, ni salés. Elle fera des fumigations fétides aux parties génitales. Quand elle commencera à marcher, elle portera le bandage en fronde,

145. (Ceci parate être un rennersement utérin; mais il diffère de ce qui est décrit sous ce nom dans les livres modernes. Ce n'est pas le fond de l'utérus qui, se renversant, vient s'engager dans le col; c'est l'orifice utérin qui s'engage dans le col, et vient sortir par l'orifice du col; car l'auteur distingue ces deux orifices. De plus, il ne parle pas de l'accouchement, comme condition de rensersement, laquelle est, comme on sait, οξα τοῦ αὐγένος τῶν μητρέων πλησίον τοῦ αἰδοίου κειμένου καὶ εἰρίος έόντος. Αίλειαι 95 τοριο παγγολ ιμαι ατρχοιαι παγιαια 1 95 γίνεται έχ ταλαιπωρίης, έπην ταλαιπωρήση ή γυνή, καὶ αξ μήτραι θερμενθέωσι καὶ ίδρώσωσιν, έκτρέπεται τὸ στόμα αὐτέων διὰ τοῦ αὐχένος, έτε εν ύγροτέρω καὶ όλισθηροτέρω καὶ θερμοτέρω χωρώ γενόμενον ² ή εν τῷ πρὶν χρόνῳ · καὶ ἐπὴν τοῦτο γένηται, θύουσιν έζω πρός το ψύγος, και σφέων το στόμα έργεται εξω έκτραπέν. Καὶ ην μέν έν τάχει θεραπευθή, δγίης γίνεται άφορος δὲ πάντης καταλιμπάνεται · ήν δε μή εν τάγει. Εξω del έσται οί σκληρον το στόμα, καὶ δεύσεται αὐτόθεν ίγωρ άλλοτε καὶ άλλοτε γλίσγρος καὶ κάκοδμος, και * ήν τάπιμήνια χωρήση, ήν έτε εν τη ήλικίη * ή εν είνη είναι γρόνου δε γενομένου, ή τριήδε νούσος ανίητος γίνεται, καὶ ξυγκαταγηράσκουσιν έζω τὰς μήτρας έχουσαι. Ήν 6 δὲ αί μῆτραι εξίσχωσι, περινίψας αὐτάς ὕδατι γλιηρώ, καὶ άλείψας ελαίω καί οίνω, πάλιν ένθεϊναι καὶ άναδησαι, καὶ τοποθυμιην τὰ κακώδεα, ύπο δε τας ρίνας τα εδώδεα. Ήν δε πλείονα γρόνον αι υστέραι εξίσχωσι καὶ περιψύχωνται ναρκωδέως, εκαταχέειν δόωρ θερμόν πουλύ, έχως διαπυριηθέωσιν. Ήν δὲ ήδη φυσέωνται, καὶ όξεος μίσγοντά, ξυμπυριήν ή δάφνης ή μυρσίνης θόδωρ, και ήρέμα προωθέειν, και πηρωτή ή μύρω γρίειν, ήν έσακούη · ήν δὲ μή, περικλύσαι τῷ ὕδατι, καὶ 10 Εξεος δλίγον γλιήνας καταγέαι, εἶτα άλὶ ψαύειν δκόταν δὲ ξυντακέωσι, περινίψας ώς λέλεκται, ένθεϊναι, και τάλλα ποιέειν τά

¹ Piv. 82 FGHIK. - radainepist 0. - Depuardes vulg. - Depuardes C. άτ' C. - έν τῷ (τῷ om. θ) ὑγ. (ὑγρότεροι θ) καὶ ὀλ. (ὀλισθηρότεροι θ) καὶ θερ. (θερμωτέρω sic FGI) (και θερ. om. JKθ) χ. vulg. — 2 η C. - ιθύουσιν (θύουσιν 6) vulg. — 3 kw 6. - kw om. vulg. - totoacty (sic) C. - xal CDFGIJK6. μαί om. vulg. - πάντω; om. (D, restit. al. manu) FGHUK. - καταλ. om. Co. - del om. Co. - alel Lind. - olor pro oi FIJ. - for DHK. - οι έσται θ. - αὐτόθι GJK, Ald. - adroben om. 6. - 4 dan C. - tà da. CJb. - 5 ely 6. - 3 en om. C .- tothos om. Co. - tothot, al. manu de H. - al untpat coveat Co. - 6 de om. Co. - χλιαρώ θ. - χλιηρώ vulg. - ' ὑποθυμιᾶν θ. - ' καταχείν Hθ. - κατασχείν C. - κατέχειν FIJK. - δπως θ. - διαπυριηθώσιν vulg. - διαπυριηθέωσιν C_* – διαπυρηθώσιν θ_* – δή pro ήδη C_* – φυσώνται θ_* – δξους vulg. – δξιος (sic) C. - όξος θ. - μίσγοντες (μίσγοντα θ) ξύν (σύν Κθ) ύδατι (ύδ. om. θ) πνριήν (πυριάν θ) vulg. - Je lis ξυμπυριήν, supprimant σδατι avec θ. - " σδωρ Co. - vow om. vulg. - powdety vulg. - powdeer o. - powthy o. - h Lind. - h om. vulg. - L'addition de Lind. paraît bonne ; cet à est sans doute représenté le v dans πηρωτήν de θ. -- " δξος θ. - δξύος (sic) C. - δξίως DFGU.- άλει-

à beaucoup près la principale. Il dit même que cet accident arrive de préférence chez les femmes qui n'ont pas eu d'enfants. Or, les cas de renversement utérin observés par les modernes hors l'accouchement sont très-rares; ajoutons aussi qu'ils sont encore mal expliqués.) L'orifice de la matrice fait saillie hors des parties génitales, vu que le vol utérin est voisin de ces parties et large. Cet accident arrive de présérence chez les semmes qui n'ont pas eu d'enfant. Il survient surtout à la suite de fatigue; la femme s'étant fatiguée, la matrice s'échauffe et sue ; l'orifice utérin, se trouvant en un lieu plus humide, plus glissant et plus chaud que précédemment, se renverse à travers le col. Quand cela est arrivé, la matrice se porte vers le frais, et son orifice vient au dehors renversé. Si le traitement est appliqué promptement, la femme guérit; mais elle reste complétement stérile. Si elle n'est pas traitée promptement, l'orifice sera constamment dur et au dehors, et il s'en écoulera de temps à autre une humeur visqueuse, de mauvaise odeur, et aussi à l'époque des règles, si elle est encore d'âge d'être dans le lit. Avec le temps, cette maladie devient incurable, et la femme vieillit avec la matrice au dehors. Si l'utérus fait saillie, on le lave avec de l'eau tiède, on l'oint avec de l'huile et du vin, on le repousse en place, et on met le bandage. On fait les fumigations fétides sous les parties génitales, aromatiques sous les narines. Si la matrice reste saillante longtemps et se refroidit avec engourdissement, faire d'abondantes affusions d'eau chaude, afin que la chaleur humide la pénètre. Si elle est déjà insuffice, somenter avec l'eau de laurier ou de myrte où l'on a mêlé du vinaigre, et repeusser doucement; cède-t-elle, on la graisse avec du cérat ou du baume; ne cède-t-elle pas, on la lave à grande eau, on fait tiedir un peu de vinaigre qu'on emploie en affusion, et on touche avec du sel; puis, quand la matrice s'est resserrée,

ψαύειν θ. – άλειψαίειν vulg. – άλιψαύειν (D, al. manu άλειψαίειν) FGHIJLQ'.
– άλὶ ψαύειν Κ. – άλιψαίειν C. – άλεῖψαι Lind. – Je prends la leçon de la pltpart de nos mas., qui me semble intelligible. – δταν δὲ συντ. θ. – τὰ άλλα C.

προειρημένα · έλαιον δέ μη προσφέρειν, 1 μηδ' άλλο τι πίον, μηδέ

146. Ήν ύποπτυγθή τι των στομάτων της ύστέρης, 2 τὰ ἐπιμήνια ου γίνονται, ή ολίγα και πονηρά και άλγεινά, και όκόταν τῷ άνδρί ξυνεύδη, άλγέει, καὶ ό τι αν ό άνηρ μεθίη, έξεισι, καὶ οὐ θέλει ψαύεσθαι, 3ουδ' έλχουσι την γενήν, και δδύνη ίσγει την νειαίρην γαστέρα και τὰς ἰξύας, και τὸ στόμα τῶν ὑστερέων οὐ δῆλον ψηλαφήσει. Όταν τοίνυν ὧοε έχη, πυριησαι ούρω παλαιῷ · ἔπειτα εμεσάτω τῷ φαχίω ξυμμίξασα μέλι χαὶ όξος. ἔπειτα λουέσθω ὕδατι θερμῷ • ἔπειτα ἐγχέασα ἐς φιάλην ἀργυρέην ἢ χαλκέην ἔλαιον λευκὸν αἰγύπτιον καὶ άλας, 5 καλυψαμένη δὲ καθέζεσθαι άμφὶ τὴν φιάλην κήν μεν ζη όδμη αὐτη διὰ τοῦ στόματος 6 τοῦ ἐλαίου, φάναι αὐτὴν τέξεσθαι, καὶ τὴν ὑστέρην ἔτι ὑγιῆ εἶναι. Ήν δὲ τμὴ ἴŋ όδμὴ, θαρσύνειν : κάπειδάν μελλη εύδειν, προστιθέσθω το αίγύπτιον έλαιον έν εἰρίω· τῆ δὲ ὑστεραίη σχεψάσθω ἤν τι μᾶλλον κατ' ἰθὸ ἦ τὸ στόμα των ύστερέων καὶ ην φη είναι, πυριησαι εὐώδεσιν ήμέρας τρείς, και προστιθέναι προσθετά δκοία μή άναδήξεται καθαίρειν δέ και μετακλύζειν εὐώδεσι και μαλθακοϊσιν, ζσας ήμέρας ⁸ τῆσι πρόσθεν · δχόταν δὲ τὰ ἐπιμήνια γένηται, νηστεῦσαι, καὶ ἀλουτήσασα παρά τον ανδρα ίτω, θυμιησαμένη τοῖσιν αρώμασιν. "Ατοχοι δέ πολλαί και έχ ταύτης της νούσου γίνονται, ην μη μελεδανθη.

147. Ήν δλαωθέωσιν αξ μήτραι καλ πρόσω χωρήσωσιν έξωτάτω,

^{* 1} Mnôt θ. - τι om. Cθ - πιόνων G. - λίπα FHI. - Εγειν θ. - 2 τάπιμήνια $\theta_* - \delta \lambda$ ίγα τε καὶ $C\theta_* - \delta$ ταν $\theta_* - \delta$ υνεύδη άλγέη $\theta_* - \delta$ τι δ' άν CFJK. - μεθίη (μεθ. om. θ) έχ συνδυασμοῦ (συνδιασμοῦ, al. manu δυ H) (έχ σ. om. Cd) Efsion vulg. - oux edelsi Co. - 3 oudt o. - thrues vulg. - through CFGHIK. - έλκύση D. - έλκουσι θ. - νειέρην FGIK, Ald., Frob. - νιαιράν θ. - νειαιρήν Lind. - 4 où Foes in not. cum interppr., Lind. - où om. vulg. - τοίνυν om. Cθ. - πυριάσαι θ. - έμασάτω (sic) θ. - συμμ. vulg. - ξυμμ. CDFHJK, Lind. - συμμίζας θ. - λούσθω θ. - * καλυψαμένην CDFGHIJKθ, Ald. - δέ om. DFGHIJ. - καθέζεται vulg. - καθέζεσθαι CDFGHIJK, Ald., Lind. - καθίζεσθαι θ. – καὶ ἢν \mathbf{C} . – εἶη θ. – ἢ (D, al. manu ໂη) \mathbf{FGHIJK} . – αὐτῆ όδμὴ \mathbf{J} . – αὐτη om. Co. - 6 τοῦ θ. - τοῦ om. vulg. - Ελαιον C. - τεύξεσθαι FGIK. - καὶ τή ύστεραίη ύγιη γενέσθαι vulg. - καὶ τὴν ὑστέρην (addit ἔτι 6) ὑγιή είναι Co. — τμή Ko, Lind. – μή om. vulg. – ή (D, al. manu in) FGHIJKo. – καὶ ἐπειδάν C (θ, ἐπιδάν). - εὔδειν ΗΙΚθ, Ald., Frob. - δ' CDθ. - κατ' ἰθὸ ἢν (ἡν C; ein L, Lind.) (xer' 16 ún FGHIJK; xar' 16 ún D; xaribún b) to vulg. θετέρων θ. - πυριάσαι θ. - δποία vulg. - όποία GJ. - άναδήξηται vulg. - άνα.

on la lave comme il a été dit, on la remet en place, et on fait tout le reste ainsi qu'il a été exposé. On n'administre ni huile ni rien de gras, ni rien qui ait de la graisse.

146. (Repliement des orifices de la matrice.) Si quelque partie des orifices de la matrice se replie, les règles ne viennent pas, ou ne viennent qu'en petite quantité, de mauvaise nature et avec douleur. La femme, quand elle a des rapports avec son mari, souffre; tout ce que l'homme éjacule ressort, la matrice ne supporte pas le contact et n'attire pas le sperme. Le bas-ventre et les lombes sont sensibles. L'orifice utérin ne se reconnaît pas au toucher. Les choses étant ainsi, administrer la fumigation avec la vieille urine; puis la femme vomira avec l'eau de lentille mélangée de miel et de vinaigre; après quoi, elle se lavera avec l'eau chaude. Cela fait, versant dans une phiale (coupe évasée) d'argent ou de cuivre du parfum blanc égyptien et du sel, et s'enveloppant, la femme s'asseoira sur la phiale. Si l'odeur du parfum lui vient par la bouche, on déclarera qu'elle peut concevoir et que la matrice est encore saine. Si l'odeur ne pénétre pas, on ne perdra pas courage; au moment de se coucher, elle s'appliquera le parfum égyptien dans' de la laine. Le lendemain, elle examinera si l'orifice utérin est plus droit; et, disant qu'il l'est, elle prendra une fumigation aromatique pendant trois jours, et mettra les pessaires qui ne sont pas irritants; elle mondifiera par des contre-injections aromatiques et adoucissantes, pendant trois jours aussi: Quand les règles sont passées, elle s'abstient de manger, de bain, prend une fumigation aromatique et và auprès de son mari. Beaucoup de femmes deviennent stériles par cette maladie, s'il n'y a pas de traitement.

147. (Ulcération et chute de matrice.) Quand la matrice est

δήξεται CDHJK. - ἀναδέξεται θ. - *τοῖσι vulg. - τῆσι KLθ, Lind. - ὅταν δὲ τἀπιμήνια θ. - θυμιασαμένη θ. - πολλαί οπι. Cθ. - μελαιδανθῶσιν θ. - μελανθῆ FGIJ, Ald. - μελανθῶσιν DHKQ'. - μελανθέωσιν C. - *ἐλχωθῶσιν vulg. - ἐλχωθέωσιν (sic) C. - προσχωρήσωσιν pro πρόσω χωρ. θ. - λῖπα Hl. - προστιθέναι θ. - τρὶς πυράδας χαταπιεῖν θ. - χατατετριμμένην θ. - διείς vulg. - διεῖσα θ. - καὶ οπ. θ.

ελαίφ χρίων λίπα τὰς γετρας ἐντιθέναι, καὶ δίδου καταπότιον σμύρνης ἀκρήτου, τρεῖς καταπιεῖν σπυράδας, καὶ πινέτω δάφνην χλωρήν τετριμμίνην, οἴνω διεῖσα, καὶ ὑγιὴς οὕτω γίνεται.

148. ^{1 *}Ην έξουρα ή τὰ αἰδοῖα, προσθετὸν, ἀννήσου καρπὸν καὶ σελίνου τρίψας λεῖα, πρόσθες πρὸς τὰ αἰδοῖα.

149. "Ην " μή κατά γώρην μένωσιν, άλλ' ότε μεν ένθα, ότε δε ενθα ίωσιν, δδύνας παρέχουσιν · αί δε αφανέες γίνονται, * τοτε δε εξίασιν ώς έδρη καὶ δκόταν μέν ὑπτίη ἢ, κατὰ χώρην μέγουσιν δκόταν δε άναστη η έξ υπνου έγρηται η επιχύψη η άλλο τι ποιήση χίνημα, έξέργονται, πολλάκις δέ καὶ ήσυχίην έχούση. Ταύτην χρή ώς μάλιστα ήρεμέειν τε καὶ ἀτρεμέειν καὶ μὴ ⁵ κινέεσθαι, καὶ τὸν χγισίης χειαθαι μός μορώλ ρήμλοτείου. Χας τοιαιλ ξίπετοιαι Χύεεσθαι, χρή γάρ άντισπάσαι άνεκάς και τοῖσι δε στρυφνοῖσιν άπαιοναν, καὶ ὑποθυμιῆν τὰ κακώδεα, ὑπὸ δὲ τὰς ρῖνας ⁶ τὰ εὐώδεα · καὶ τῶν ροιῶν διὰ τοῦ δμφαλοῦ τρήσαντα μέσην, ἐν οίνω γλιήναντα, ήτις αν άρμόζη μάλιστα, τααί μή τι χωλύη, προστίθει ως έσωτάτω: εἶτ' ἀναδῆσαι ταινίη πλατείη, καὶ ἀναλαβεῖν, ὡς μὴ ὀλισθάνη, ἀλλά ικένη, και ποιέη τὸ δέον και των μηκώνων εξύν τῷ τυρῷ και τοῖσιν αλφίτοισι πιπίσκειν, καθάπερ έν τῆ πρὸς τὸ πλευρὸν προσπτώσει γέγραπται · καὶ τῶν ποτημάτων πειρώμενος ὅ τι ο ἀν μάλιστα προσδέχηται πιπίσκειν · σιτίοισι δε ως μαλθακωτάτοισι χρήσθω, 10 καὶ μετ'

1 "Hy d' 0. - exopou FGHIJKO, Ald. - ex spou L. - exopoun (sic) tà C. - exoρούει τὰ Vatic. Codd. ap. Foes. - προσθετόν τίθει (τ. om. Co) vulg. - ἀνίσου DHJ. - ανήσου Κ. - αννίσου C. - ανήθου θ. - σελήνου Ι. - λία, προσθείς πρός τὸ αἰδοῖον θ. -- 2 μέν pro μή D. - δτε (bis) C. - δ' θ. - ἔωσιν J. - ώς (ώς om. Cθ) όδύνας παρέχειν (παρέχωσιν C, Ald.; παρέχουσιν θ) vulg. - ἀφανεῖς vulg. – à ϕ avée; θ . — 3 ποτέ DHJ. – τότε C. – δ' C θ . – έξίουσιν vulg. – έξίασιν $J\theta. - \xi\xi\iota\tilde{\omega}\sigma\iota\nu$ (sic) $C. - \xi\omega\zeta$ $\xi\tilde{o}\rho\eta\zeta$ $\theta. - \delta\tau\alpha\nu$ $\theta. - \tilde{\upsilon}\pi\tau\iota\varrho\zeta$ $\theta. - \tilde{\upsilon}\pi\tau\eta\nu$ sine $\frac{\pi}{2}$ DFGI. - ή υπτίη J. - η om. H. - χώραν IK. - μένωσιν DGHI. - 4 δταν δ' CO. - xtνηθή pro π. χίν. C (θ, χεινηθή). - ποιήσει DH. - ήσυχίην CFHIJKθ. - ήσυχίη D.- ήσυχίαν vulg. - έχούση om., restit. in marg. eadem manu H. - 5 xi. νείσθαι θ. - κλεισμόν FGHIK. - κλυσμόν J. - ύψότερον DHIJ. - χρήσθαι θ. δὲ pro γὰρ I_n – ἀνάγκας L_n – καὶ τοῖς στρυφνοῖσι δὲ εοναν (sic) θ_n – στρερνοῖσ:ν C, Ald. - δεονήν (sic) pro άπαι. C. - ύποθυμιαν μαλαχώδεα θ. - 6τα om. θ. - μέσσειν pro μέσην DFIJ. - μέσειν G. - μέσον L. - μέσου Lind. χλιαίνοντα θ. — 7 εl pro και Lind. - κωλύει vulg. - κωλύη JKθ. - Post κωλ. addit λίην 0. - ἐσώτατα θ. - Ante ται. addit δεί θ. - όλισθάνοι vulg. - όλισθάνη CIO. - μένοι vulg. - μένη CO. - πο: έειν vulg. - ποιέοι K. - ποιέει FGHI, Frob. - ποιέη Jθ. - * σύν θ. - πυρῷ vulg. - πυρρῷ Κ. - τυρῷ θ , Lind. - τοῖς

ulcérée et fait une grande saillie au dehors, on se graisse les mains avec de l'huile et on la remet en place; on fait prendre de la myrrhe pure en trois bols; la femme boit du laurier vert trituré et mouillé avec du vin, et elle guérit ainsi.

148. (Rétrécissement des parties génitales.) Si les parties génitales sont rétrécies, appliquer un pessaire fait de graine d'anis et d'ache triturée.

149. (Mobilité de la matrice, et déplacements qui en résultent.) Si la matrice ne demeure pas en place, mais va tantôt d'un côté et tantôt d'un autre, elle cause de la douleur, et parfois elle ne se montre pas, parfois elle sort comme sort le fondement. Tant que la femme est couchée sur le dos, l'utérus reste en place; mais, quand elle se lève, sort du sommeil, se baisse, ou fait quelque autre mouvement; il ressort, souvent même la malade étant en repos. En ce cas il faut autant que possible rester tranquille, immobile, ne faire aucun mouvement, avoir un lit plus élevé du côté des pieds, user des vomissements, vu qu'il importe d'opérer la révulsion vers le haut, employer les fomentations astringentes, et les fumigations fétides sous les parties génitales, aromatiques sous les narines. On prend une grenade, de la forme qui conviendra le mieux, on la perce par l'ombilic de part en part, on l'échauffe dans du vin tiède, et, si rien ne s'y oppose, on l'enfonce aussi avant que possible; puis on serre avec une écharpe large qui la reprend en dessous afin qu'elle ne glisse pas mais que, restant en place, elle fasse son office. On fait boire du pavot avec du fromage et de la farine d'orge, comme il a été écrit dans le transport de la matrice sur les

^{0. -} ως pro καθ. C. - πρὸς τὸ πλευρὸν θ. - πρ. τ. πλ. οm. vulg. - προπτώσει (D, emend. al. manu) ΗΚ. - πειρεόμενος Lind. - • ἀν οm. θ. - προσδέχεται θ. - προσδέχονται J. - μαλακωτάτοισι J. - ω καὶ μετὰ (addunt τοῦ L, Lind.) ἀνδρὸς μὴ συνευδέτω vulg. (DH, Lind., ξυν.). - καὶ μετ' ἀνδρὸς οὺ χρὴ κοιμᾶσθαι Cθ. - ἄχρι Cθ. - του pro οδ C, (Ald., τοῦ). - Post οδ addunt τοῦ IJ. - οἰητέη vulg. - οἱ ἰη Foes in not. - οἱ εἰη Lind. - οἱ ἰτέη Codd. Regg. ap. Poes. - ἰητέη Η. - οἱ ἰητέη D. - ἐκτέη J. - οἶη τε ἢ C, Ald. - βαίνειν θ. - βαίνειν om. vulg.

ἐνδρὸς οὐ χρὴ χοιμᾶσθαι, ἄχρις οὖ χατὰ χώρην οἔη τε ਜ βαίνειν. Ἡν αἱ μῆτραι ¹ ἐχπέσωσι, χισσὸν ὡς ξηρότατον τρίψας λεῖον, ἐνδήσας τε ἐς ὀθόνιον, προσίσχειν, καὶ λιπαρὸν προσφέρειν μηδέν * πιεῖν ὁὲ ὁι-οὐναι πυροὺς προχόψας, καὶ μήχωνα ὁπτὴν, ² καὶ ἐλελίσφακον, καὶ κύπερον, καὶ ἀννησον, ταῦτα τρίψας λεῖα, διεὶς οἴνω, καὶ τῶν κυρη-δίων τῶν ἀπὸ ² τῶν κριθέων, διδόναι δὶς τῆς ἡμέρης, ἐφ' ἐκατέρου ἡμικοτύλιον.

- 150. Ήν ές τὰ σχέλεα καὶ τὼ πόδε τραπῶσι, γνώση οδε · οί μεγάλοι δάκτυλοι τοῖν ποδοῖν σπῶνται ὑπὸ τοὺς ὄνυχας, καὶ δδύνη ἔχει τὰ σκέλεα καὶ * τὰ μηρὰ, καὶ ἔγκειται καὶ θλίδει τὰ ἀμφὶ τὸν μηρὸν νεῦρα. "Οταν οὕτως ἔχη, λούειν χρὴ πολλῷ καὶ θερμῷ θαμινὰ, καὶ * πυριῆν, ἢν ἀνδάνηται, καὶ ὑποθυμιῆν τὰ κακώδεα, καὶ τῷ μύρῳ τῷ ροδίνῳ ἀλειφέσθω λίπα.
- 151. ⁴Ην ⁷ δὲ ἄναυδος γένηται ἔξαπίνης, τὰ σκέλεα ψυχρὰ εὕροις ἂν καὶ τὰ γούνατα καὶ τὰς χεῖρας καὶ ἢν ψαύσης τῆς ⁸ δυτέρης, οὐκ ἐν κόσμω ἐστὶ, καὶ ἡ καρδίη πάλλεται, καὶ βρύχει, καὶ ἱδρὼς πουλὸς, καὶ τἄλλα ὅσα ⁸ οἱ ὑπὸ ἱερῆς νούσου ἐπίληπτοι πάσχουσι, καὶ ἄσσα ἀπ' οὐατος δρῶσι. Ταύτησι καταχεῖν ὕδωρ ψυχρὸν χρὴ πουλὸ κατὰ ¹⁰ τοῖν σκελοῖν τέως, τὰ δ' ἄλλα ποιέειν, ἢν δέῃ, καθὰ πρόσθεν εἴρηται.
- 152. ¹¹ "Ην χινηθεῖσαί που προσπέσωσι καὶ δδύνην παρέχωσιν, ἐλαίης ψώραν καὶ δάφνης καὶ χυπαρίσσου πρίσμα εψήσας ἐν δδάτι, ἐς εἴριον ἐμδαλών προστίθει.
- 1 Έκθέωσι θ. λίον θ. τε οπ. Cθ. εἰς vulg. ἐς CDθ, Lind. πίνειν θ. πυρρούς Κ. προχωνίας pro προχόψας Foes in not., Lind. λεπτὴν vulg. λευχὴν Foes in not., Lind. ὀπτὴν θ. ² καὶ οπ. θ. κύπαιρον θ. ἀνισον DHJ. ἀνησον Κ. ἀννισον C. λία θ. ³ τῶν οπ. C. κριθῶν C. ἐκατέρου G, Ald. ἐκάτερον vulg. ἐκάτερα J. ⁴ σκέλεα (addit καὶ al. manu H) τῷ ποδὶ vulg. σχ. καὶ τὸ πόδε C. σχ. καὶ τοὺς πόδας θ, Foes in not., Lind. τράπωνται vulg. τραπῶσι θ. γνώσεις vulg. γνώσει Lind. γνώση Jθ. γνωσέτω δὲ οἱ μεγ. C. τῶδε pro ὧδε θ. τοῖν ποδοῖν οπ. θ. ⁵ τῷ μηρῶν DFGHIK. τοὺς μηροὺς θ. ἐκθλίδει J. φλειβει (sic) θ. ͼ πυριῷν (πυριῶν θ) (addit ἦν θ) ἄν (ἦν J; ἄν οπ. 1) δύνηται (ἀνδάνηται sic pro δύνηται IJ) (ἡνδάνηται sic pro ἄν δύν. C; ἀνδάνηται pro ἀν δύν. θ) vulg. ὑποθυμῶν θ. τὸ μηρῶ νulg. τῷ μηρῶν DFGHIK. τῷ μόρω Cθ. ἀλιφέσθω θ. λίπα οπ. DFGHI. ' δ' C. δὲ οπι θ. γίνηται θ. καὶ τὰ σχ. θ. εὐφήσεις sine ἀν θ. τὰς οπι θ. εὐφτοεις J. ἱρρώς pro ἡ χ. J. ἡ οπι Cθ. βρύκει θ. ° οι Cθ. οι οπι vulg. νόσου vulg. νούσου CHIJθ, Lind. πάσχ. οπ.

côtes (§ 128). On cherche par des tâtonnements les breuvages qui sont le mieux reçus. La femme use d'aliments très-émollients, et elle ne doit pas dormir avec son mari, jusqu'à ce que, l'utérus restant en place, elle soit en état de marcher. Si la matrice sort, triturer du lierre très-sec, en faire un nouet dans du linge, et l'appliquer; ne rien faire prendre de gras; froment pilé, pavot grillé, sauge, cypérus, anis, son d'orge; tout cela bien trituré, délayé dans du vin, à prendre deux fois par jour, à chaque fois une demi-cotyle.

150. (Ceci paratt être quelque déplacement de la matrice plutôt qu'une hystérie.) Si la matrice se tourné vers les jambes et les pieds, on le reconnaîtra ainsi : les gros orteils se contractent sous les ongles ; les jambes et les cuisses sont douloureuses; il y a un sentiment gravatif qui contond les nerfs de la cuisse. Les choses étant ainsi, laver souvent avec beaucoup d'eau chaude, faire des fomentations si elles lui agréent, administrer sous les parties génitales des fumigations fétides, et oindre avec de l'huile de rose.

151. (Hystérie.) Si la femme perd subitement la voix, vous trouverez froids les jambes, les genoux et les mains. Au toucher la matrice ne se montre pas en bon ordre, il y a des palpitations de cœur, grincement de dents, sueur profuse, et les autres accidents des personnes atteintes de la maladie sacrée, ainsi que tous leurs actes messéants. En ces cas, il faut faire d'abondantes affusions d'eau froide sur les jambes durant tont ce temps, et employer, s'il en est besoin, les autres moyens comme il a été dit précédemment.

152. (Déplacement ou hystérie.) Si, déplacée, la matrice se transporte quelque part et cause de la douleur, prendre de la galle d'olivier et de la sciure de laurier et de cyprès, faire bouillir dans de l'eau, mettre dans de la laine, et appliquer.

Cô. - άσσα om. θ. - πολύ θ. — 10 τοῖν σχελοῖν (τῶν σχελέων θ) τε χαὶ (χαὶ om. Cθ) ὡς τἄλλα (τὰ δ' ἄλλα θ) vulg. - σχελοῖν, χαὶ τἄλλα Lind. - Je lis τέως. - Yoy. p. 334, l. 4. - 11 ν δέη θ. - 11 ν δ. om. vulg. - ὡς pro χαθὰ Cθ. — 11 ην δὲ χεινηθεΐσαι θ. - 11 ποῦ Κ. - προσπέσωσιν [αὶ μῆτραι] Lind. - πρίσματα θ.

- 153. ¹ Όχόταν δὲ γυνὴ ἐχ τόχου ἐοῦσα φορτίον αἴρηται μεζον τι τῆς φύσιος, ἢ πτίσση, ἢ χεάση ξύλα, ἢ δράμη, ἢ ἄλλα τινὰ τοιάδε δράση, αἴ δοτέραι ἐχπίπτουσι πρὸς ταῦτα μάλιστα · ἐνίστε δὲ ²χαὶ πρὸς πταρμόν· δ γὰρ βιᾶται, ἢν βίη πταρνυμένη ἐπιλάδηται τῆς ρινός. Περιπλύνειν ² χρὴ τὰς δστέρας ὕδατι χλιερῷ, ἔπειτα τεύτλου χυλῷ ἀποζέσαντα δμοίως, εἶτα ἀχρήτῳ οἴνῳ μέλανι. Ἦν δὲ μὰ ἐσαχούη, μαλθαχτήρια ποιέειν χρή · ταῦτα δὲ ⁴ ποιέειν χρὴ πρότερον ἢ ψυχθῆναι, καὶ ἐνθεῖναι εἴσω παρηγοριχῶς· εἶτα ἐχτείνειν τὰ σχέλεα καὶ ἐπαλλάξαι, καὶ ὑπὸ ταῦτα ὑποτιθέναι τι μαλθαχὸν, ποτοῦ δὲ εἴργειν χρὴ τὰς τοιαύτας ὡς μάλιστα, καὶ τὴν κοιλίην χρὴ φυλάσσειν, ⁵ ὅχως μὴ ἐχταραχθῆ· πρὸς δὲ τὴν ρῖνα τῶν εὐωδέων διδόναι τι. Τὰς τοιαύτας χρὴ ἐζ ὑστέρου, ἢν μὴ ἀτρεμίζωσιν, ἀλλὰ κινέωνται, ἐλλεδορίζειν· ἢν δὲ μὴ ἐξαρχέωσι, καὶ ἐμέτους ποιέειν, καὶ ἀλουτέειν, σιγῆν τε καὶ ἢρεμέειν.
- 154. ⁴Ην ⁶ ἀγρησθώσιν αί μῆτραι, ή γαστήρ αἴρεται καὶ φυσᾶται ⁷ καὶ σμαραγεῖ, καὶ οἱ πόδες οἰδέουσι καὶ τὰ κοῖλα τοῦ προσώπου, ⁸ καὶ ἡ χροιἡ ἀειδής γίνεται, καὶ τὰ ἐπιμήνια κρύπτεται, καὶ ἡ γονὴ οὐκ ἐγγίνεται ἐν τουτέῳ τῷ χρόνῳ, καὶ ἀσθμαίνει, ἀφρίζει τε καὶ ἀλύει, ⁸ καὶ ὅταν ἔγρηται ἐξ ὕπνου, ὀρθοπνοίη μιν ἔχει, καὶ ὅ τι ἀν φάγη ἢ πίη λυπέει αὐτὴν, καὶ στένει, καὶ ἀθυμέει μᾶλλον ἢ πρὶν

^{1 &}quot;Όταν θ. - μέζον DFHIJKθ. - μεζον vulg. - φύσηος C. - πτύσση vulg. πτήσση CHK, Foes in not., Lind. - πτήση D. - πτίσση θ. - καὶ ἐάσση pro κεάση FGHI. - έάσση Κ. - κεάση CJ0. - ή άλλα τινά om. C. - άλλα τινά om. θ. - τοῖα pro τοιάδε DFIKθ. - πρός τ. μάλ, om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. -Addunt μάλιστα post δὲ DFGHIJK. - 2 xai Co. - xai om. vulg. - 8 γὰρ βιήται βίην βίη πταρνυμένη ἐπιλάδηται τῆς C. - οὐ γὰρ βιῆται, ἢν (addit μὴ Lind.) βίη πτ. μή (μή om. Lind.) ἐπιλ. τῆς vulg. — 3 δὲ χρή J. - χλιερῶ θ. χλιαρφ vulg. - χλιηρώ CDH. - χληηρώ Κ. - τεύτλων θ. - σεύτλου C. -ποιέειν χρή ταῦτα δὲ om. Lind. — ⁴ποιεῖ θ. - χρή om. CFHIJLθ. - ἐνθῆναι G.είτ' έχτινε θ. - έχτείνει FG. - έπαλλάξαι θ. - ὑπαλλάξαι vulg. - ὑπὸ τὰ αὐτὰ (ταῦτα θ) vulg. - ὑποθεῖναι θ. - μαλθακόν, ὑπὸ τοῦδε (ποτοῦ δὲ pro ὑ. τοῦδε θ, Cornar., Foes in not., Lind.) είργεσθαι (είργειν Cθ) χρή (χρή ponit post τοιαύτας θ) vulg. — 5 δπως θ. - τι θ. - τι om. vulg. - κεινέωντα: θ. - εί δὲ μὴ έξαρχέουσι θ. - χαὶ ἔμετοι χαὶ ἀλουτείτω Cθ. - σιγᾶν θ. - ἡρεμεῖν C. - - ὑγρανθώσιν Η. - ύγρησθώσιν Κ. - προσθέωσιν C. - πρησθώσιν Foes In not., Lind. -Ετοι., p. 98: άγρισθώσιν αι μήτραι, τουτέστιν άγρας χρήζουσιν, άντι του, συλλήψεως ἀπὸ τῆς ἐμμήνου χαθάρσεως οῦτω δὲ ἀχουστέον χαὶ τὸ ὁδαξησθώσι * πεποίηται δε άπό των άγορευομένων ζώων. - φύσα DFGK. - φυσάται θ.

153. (Chute de matrice après l'accouchement.) Quand une femme venant d'accoucher soulève un fardeau trop lourd pour elle, ou pile quelque chose, ou casse du bois, ou court, ou fait quelque autre action de ce genre, la matrice est fort exposée à tomber; quelquesois à l'occasion d'un éternuement: remarquez en effet que l'éternuement exerce, provoqué par des errhins, une violence, quand la femme se pince les narines (comp. Aph. v. 49). Il faut laver la matrice avec de l'eau tiède, puis semblablement avec de l'eau où du pouliot a bouilli, puis avec du vin noir pur. Si cela ne suffit pas, faire des pessaires émollients; on les a tout prêts avant que la matrice ne soit refroidie, et on les introduit avec douceur; puis on étend les jambes que l'on croise et sous lesquelles on met quelque chose de mou. On recommande l'abstinence de boissons autant que possible; et on prend garde à ce que le ventre ne se dérange pas. On fait sous les narines quelque fumigation aromatique. En ces cas, il faut subséquemment, si la matrice ne demeure pas fixe mais se meut, administrer l'ellébore; ou bien, quand les forces ne sont pas suffisantes, prescrire les vomissements, l'abstinence de bains, le silence et l'immobilité.

154. (Ceci paratt être quelque métrite chronique.) Si la matrice est irritée par besoin de conception (de la Nat. de la F., \$41), le ventre se gonfie, se météorise et fait du bruit; les pieds enfient ainsi que le dessous des yeux; la coloration devient désagréable; les règles se suppriment; la génération ne s'opère pas durant tout ce temps; il y a essoufiement, écume à la bouche et agitation; la femme, quand elle s'éveille, a de l'orthopnée; tout ce qu'elle mange ou boit lui fait du mal; elle gémit et se décourage plus qu'avant de manger, elle

⁻φυσά vulg. - φύσσα J. - ' καὶ om. DFGHJK. - σμαράγει θ. - Erot. p. 245: μάρασσει, ψοφεῖ. - Erotlen paraît avoir lu ici μαράσσει. - * καὶ.... γίνεται . οm. θ. - ἀειδὴς C, Foes in not., Lind. - ἀηδὴς vulg. - τὰπιμήνια κρύδονται θ. - ἐγγίν. τούτου τοῦ χρόνου θ. - καὶ ἀφρίζει θ. - ἀφρύζει FGHIK, Ald. - ' καὶ οm. D. - ἐξ ΰ. Εγρ. Cθ. - ἀρθόπνοια Cθ. - λυπέη G. - αὐτὴν Cθ. - αὐτέην vulg. - καὶ στένει (σθένει θ) τε καὶ Cθ. - ἔλκονται θ.

φαγείν, καὶ πνίγεται, καὶ τὰ νεῦρα ἔλκεται, καὶ αἱ μῆτραι καὶ αἱ κύστιες ἀλγέουσι, καὶ οὐκ ἔστι ψαῦσαι τῆ χειρί οὐδὲ τὸ οὖρον προξενται, οὐδὲ τὴν γονὴν δέχονται. "Οταν οὕτως ἔχη, φάρμακον χρὴ πῖσαι κάτω, ¹ θερμῷ λούειν καὶ καθίννυσθαι, ² καὶ θαμινὰ οὖλον τὸ σῷμα, ἔστι δ' ὅτε ἄχρις δμφαλοῦ πυριῆν διαλείποντα, καὶ προστιθέναι τὰ ὑφ' ὧν καθαρισθήσεται καὶ μὴ όδαξήσεται ὁποθυμιήσθω δὲ τὰ εὐώδεα ὑπὸ τὰ αἰδοῖα, ὑπὸ δὲ τὰς ρῖνας τὰ κάκοδμα καὶ τὰ τοῦστίματα δίδου, ὰ καθαίρουσιν ὑστέρας καὶ ἐλαύνουσιν ἐς χώρην καὶ τὴν λινόζωστιν ἐσθιέτω, καὶ τὸ γάλα μεταπινέτω, ὡς ἐπὶ τοῦ πλευροῦ γέγραπται. Ἡ δὲ νοῦσος οὐ χρονίη.

185. *Ην * σχιρρωθέωσιν αι μῆτραι, τό τε στόμα τρηχύνεται, χαι τὰ ἐπιμήνια χρύπτεται · δχόταν δὲ ἴη , ὡς ψάμμος φαίνεται τρηχεῖα · ἢν δὲ * χαι χαθάψηται τῷ δαχτύλῳ, τρηχὸ τὸ στόμα ὡς πῶρον εθροις τῆς μήτρης, ὁ προφύεται αἰεί. "Όταν 6 ὧδε ἔχη , τῆς χυκλαμίνου χρὴ τρίψαντα, χαι ἄλας, χαι σῦχον ὁμοῦ μίσγειν, χαι ἀναποιέειν μελιτι βαλανίδας, χαι πυριήσαντα χλύσαι τοῖσι χαθαίρουσιν ἐσθιέτω δὲ τὴν λινόζωστιν χαι χράμθην ἔφθὴν, χαι τὸν χυλὸν ροφεέτω χαι πράσων, χαι θερμῷ λουέσθω.

156. *Ην αι μήτραι ⁷ σχιβρωθέωσι, τά τε ἐπιμήνια ἐπηλυγάζονται, καὶ τὸ στόμα αὐτέων ξυμμύει, καὶ οὐ κυίσκεται, * καὶ στεβρόν ἐστι, καὶ ἢν ψαύσης, ὡς λίθος δοκέει κεῖθι εἶναι, καὶ τὸ στόμα τρηχὸ καὶ πολύβριζον καὶ οὐ λεῖον ἰδεῖν, καὶ τὸν δάκτυλον οὐκ ἐσίησιν, ὅς μιν καθορῆ καὶ πῦρ λαμδάνει περίψυχρον, καὶ βρυγμὸς, καὶ τὰς

étousse, les ners se rétractent; la matrice et la vessie sont douloureuses, on ne peut y toucher avec la main; l'urine n'est pas rendue, le sperme n'est pas reçu. Les choses étant ainsi, administrer un médicament qui évacue par le bas, laver à l'eau chaude, faire prendre des bains de siége; souvent somenter le corps entier et parsois jusqu'au nombril, en laissant des intervalles, puis mettre les pessaires qui mondissent sans irriter; saire les sumigations aromatiques sous les parties génitales, sétides sous les narines; donner les breuvages qui purgent la matrice et la repoussent en place; manger la mercuriale, et boire ensuite le lait comme il a été dit à l'article du côté (§ 128). Cette maladie n'est pas de longue durée.

155. (Granulations utérines.) Si la matrice devient squirrheuse, l'orifice est raboteux et les règles se suppriment; et,
quand elles vont, ce semble un sable raboteux; si vous touchez avec le doigt, vous trouverez raboteux comme une callosité, l'orifice utérin qui végète toujours. Les choses étant ainsi,
broyer cyclamen, sel et figue, mêler ensemble, pétrir et faire
des pessaires; après fumigation, pratiquer des injections avec
ce qui mondifie. La femme mangera de la mercuriale et des
choux cuits, boira cette eau et l'eau de poireaux, et se lavera
à l'eau chaude.

156. (Induration du col de la matrice.) Si la matrice devient squirrheuse, les règles disparaissent, l'orifice se ferme, la femme ne conçoit pas; l'endroit est dur; si vous y touchez, il semble que ce soit une pierre; l'orifice est raboteux, à plusieurs racines, et privé de poli; il n'admet pas le doigt qui l'examine. La fièvre survient avec un grand refroidissement, le grincement des dents, la douleur de matrice, de bas-ventre,

D.- καὶ τὴν κρ. θ. - ρυφείτω θ. - πράσον vulg. - πράσων θ. - θερμῷ οm. (D, restit. al. manu post λ.) FGHIJK. - λούσθω θ. - γ σκιρρωθῶσι vulg. - ἐκτρωθῶσι θ. - σκιρωθῶσι FGIK, Ald., Frob. - σκιρρωθέωσιν C. - ἐπιλυγήζονται Η.- ἐπηλυγάζονται θ. - ἐπιλυγίζονται vulg. - αὐτῶν vulg. - αὐτῶν θ, Lind. - καὶ ὡς ἔτερόν ἐστι vulg. - καὶ στερρόν ἐστι θ. - δοκέη θ. - πολύριζον CFGHIθ. - λίον θ. - εἰδεῖν vulg. - ἰδεῖν HIJKLθ. - ἐσίη vulg. - ἐσίησιν Cθ, Lind. - δσμην pro δς μιν FG. - καθορᾶ θ. - περίψυχρον θ. - περίψυχον C. - περιψύχον vulg.

μήτρας όδύνη έχει και την ¹ νειαίρην γαστέρα και τοὺς κενεῶνας και τὰς ἰξύας. Πάσχει δὲ ταῦτα, ἤν οι διαφθαρέντα τὰ ἐπιμήνια σαπῆ ἔστι δ' ὅτε ² και ἐκ τόκου ² και ψύχεος ἢ πονηρῆς διαίτης και ἀλλως. Φάρμακον οὖν χρὴ πιπίσκειν, και λούειν πολλῷ τῷ θερμῷ, και ὕδατι και ἐλαίφ πυριῆν. ⁴ Ὁκόταν δὲ νεολουτος ἢ νεοπυρίητος ἢ, τὴν μήλην καθεὶς ἀναστομοῦν, καὶ ἀνευρῦναι τὸ στόμα αὐτέων και τῷ δακτύλῳ δμοίως, καὶ προστιθέναι μαλθακτήρια ὡς εἴρηται, καὶ τῶν ποτημάτων ὡσαύτως πιπίσκειν καὶ θεραπεύειν.

157. *Ην δὲ σαληρυνθέωσιν αἱ μῆτραι, τὸ στόμα σαληρὸν γίνεται τῶν ὑστερέων καὶ ξυμμέμυκε, καὶ τὰ ἐπιμήνια οῦ γίνεται, ἀλλ' ἐλάσσω καὶ κακίω, *καὶ πῦρ καὶ ῥῖγος λαμδάνει, καὶ δδύνη ἐμπίπτει ἐς τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ τὴν ὀσφὺν καὶ τοὺς κενεῶνας. *Όταν ὧὸε ἔχη, λούειν πολλῷ θερμῷ, καὶ χλιάσματα προστιθέναι, ἢν ἡ ἀπὸ τοῦ σικύου τοῦ ἀγρίου ῦδατι 'ἔπειτα προστιθέσθω μαλθακτήρια.
Τρεῖς ἡμέρας ταῦτα *ποιέειν καὶ ἢν ψαυούση αὐτῆ μαλθακόν τὸ στόμα τῶν ὑστερέων φαίνηται, μοτοῦν *ῶμολίνω καθετῆρι, ῷ τοὺς · ἔμπύους, μοτοῖσι τρισί ' τῷ μὲν πρώτω λεπτῷ, τῷ δὲ ὁευτέρω ὁλίτον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ὅσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ὅσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ὅσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ὅσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ὅσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς ον παχυτέρω · ὁ δὲ ¹⁰ παχύτατος ἔστω τῷ μεγέθει ἀσον ὁ σμικρὸς · ἀν παχυτέρω · ὁ δὲ ἀν παχυτέρω · ὁ δὲ ἀν παχυτέρω · ὁ δὲ ἀν παχυτέρω · ὁ δὲ ἀν παχυτέρω · ὁ ἐν παχυ

' Νειέρην FGIK, Ald., Frob. - νιαιράν θ. - νειαιρήν Lind. - οί GK. - οία pro oi θ. - διαφθαρέοντα (sic) C. - τάπιμήνια CHIKθ. - 2 και om. Cθ. - 3 η pro καὶ θ. - ψύχιος Κ. - καὶ pro ή J. - πονηράς vulg. - πονηρής Cθ, Lind. καὶ άλλω; om. J. - οδν om. θ. - καὶ λούειν (post λ. addit χρή θ) θερμῷ (post θερ. addit χρέο C) πολλώ τε (τε om. C; post τε addit και D) ύδατι (θερμώ · πολλώ δὲ ὕδ. Lind.; πολλώ τω θερμώ καὶ ὕδατι θ) καὶ ἐλαίφ χρέω (χρέω om. Cθ; χρέο DFGHIJK, Ald.), καὶ (καὶ om. θ) πυριῆν (πυριᾶν θ) vulg. — 4 δταν θ. - νεοπύρητος CFGJ. - ἀναστομοῦ (sic) FGI. - ἀναμοῦ (sic) H. - ἀναστομου (sic) καὶ ἀνεύρυνε θ. - ἀνευρύναι FGK. - * σκηρυνθώσιν (sic) Η.σκιρωθώσιν θ. - σκληρυνθέωσιν C. - σκληρυνθώσιν vulg. - τών ύστ. γίνεται θ . – τάπιμήνια οὐ γίνονται άλλὰ έλ. καὶ κακείω θ . — ϵ καὶ ὀδύνη ἐμπίπτει, καὶ πῦρ καὶ ρίγος λαμβάνει ἀμρὶ τὴν νειαίρην (νειέρειν F; νειέρην GIK, Ald., Frob.; νειαιρήν Lind.) vulg. - καὶ πῦρ καὶ ρίγος λαμβάνει, καὶ όδύνη ἐμπίπτει ές την νιαιράν θ. - δταν δὲ (δὲ om. CDFGHIJKO, Ald.) ὥδε vulg. πολλώ καὶ (καὶ om. CJ) θερμώ vulg. - ή θ. - ή om. vulg. - πυριάν θ. - πολύν C. - 7 τοῦ pro τῷ J. - σικίου J. - Ante ἀγρίου addit ἀπὸ τοῦ θ. - 8 ποιείτω θ. - ψαύση (ψαύσης L; ψαυσάση Lind.; ψαυούση θ) αὐτῆς (αΰτη C; αὐτῆ θ, Lind.) (addit xxi J) μαλθ. τὸ στ. (τὸ στ. μαλθακὸν θ) τῶν ὑστ. φαίνεται (φαίde flancs et de lombes. La femme éprouve ces accidents quand les règles, s'étant corrompues, se putréfient; parfois aussi, à la suite de l'accouchement, du froid, d'un mauvais régime et d'autres causes. Il faut administrer un évacuant, laver avec beaucoup d'eau chaude, et fomenter avec de l'eau et de l'huile. Quand elle sort du bain ou de la fomentation, on introduit la sonde, on ouvre l'orifice, on l'élargit; on emploie de même le doigt; on applique en pessaires les émollients; on fait prendre les mêmes breuvages et on traite de même.

157. (Autre induration du col de la matrice.) Si la matrice se durcit, l'orifice en devient dur, il se ferme, les règles ne paraissent pas, ou bien elles sont moindres et de plus mauvaise nature; la fièvre et le frisson surviennent; douleur au bas-ventre, aux lombes et aux flancs. Les choses étant ainsi, laver avec beaucoup d'eau chaude, faire des applications chaudes, s'il y a douleur; et administrer à la matrice une fumigation faible et prolongée avec de l'eau de concombre sauvage; puis appliquer les pessaires émollients. On fait cela pendant trois jours; et, si la malade, se touchant, trouve souple l'orifice utérin, on y introduit une tente en lin écru, semblable à celle dont on se sert pour les empyèmes. On a trois de ces tentes; la première est mince; la seconde, un peu plus grosse; la plus grosse, de la grosseur du petit doigt et longue de cinq doigts. On les enduit de graisse d'oie, et on les applique après une fumigation aromatique. On met un

νηται Jθ, Lind.) vulg. — ο ώμ. καθετηρίω, τοὺς ἐμπύους μοτοὺς τρεῖς (μοτοῖσι τρισὶ θ) vulg. — Gal. Gl.: καθετῆρι, τῷ στρεπτῷ μοταρίω, ἀπὸ τοῦ καθέσθαι, ἐν δευτέρω γυναικείων, μοτοῦν ὡμολίνω καθετῆρι. — En décomposant καθετηρίω de vulg. en καθετῆρι ῷ, on a, à la fois, le texte suivant la citation de Galien, et une leçon plus correcte et plus facile à entendre. — ναχύτερος θ. – τῷ μεγ. οπ. Cθ. – μικρὸς C. – χηνίω C. – χινίω θ. – ἀν. ητις (sic) C. – προστο δὲ (δὲ οπ. θ) προπυρ. (προπυριᾶν δὲ θ) τοῖσιν vulg. — ναὶ GHIJKθ, Lind. – καὶ οπ. vulg. – μαλθ. ἢ (ἢ οπ. θ) νίτρου (χίτρου θ; τωπονον Lind.) δσον (δσον οπ. Lind.) ἐπαλείφοντα (ἀστράγαλον pro ἐπ. Cornar.; ἐπαλείφοντι C) vulg. – κεντεῖν vulg. – κεντῆν DGHIJK. – κεντέειν θ. – χρὴ θ. – προκείσθω vulg. – προσκείσθω JΚθ. – ἀςίστανται D. – διαλειπών (sic) θ.

νέτρου δσον επαλείφοντα, ώς μή τρώση, οὐ γάρ κεντέειν δεῖ, καὶ προσκείσθω δύο ήμερας - αφίσταται δε οίον λοπός και δέρμα παχύ διαλιπών δὲ τρεῖς ήμέρας, την χυχλάμινον 1 καὶ τὸ ζὸν τῷ ναρκισσίνω. *Ην δε ταῦτα μη χαθήρη, χατανοῶν πολύ προστιθέναι τέως τὸ ξύν τῆ βουπρήστει · προσκείσθω δὲ τὴν ἡμέρην · καὶ ἐπὴν δάκνη ἶσχυρῶς, ελχειν ² τὴν βάλανον, καὶ διανίζεσθαι τὸ αἰδοῖον ὕδατι θερμώ, και εν ελαίω Κεσθαι τη δε υστεραίη λουσαμένη, ελάφου στέαρ τήξασα και είς είριον μαλθακόν αναφυρήσασα προστιθέσθω. Καὶ 3 ήν σοι δοχέη έτι χαθάρσιος δεῖσθαι, διαλιπών τρεῖς ήμέρας, προστιθέναι τὸ ξὸν τῷ ναρχισσίνω τη δε ύστεραίη τὸ νέτωπον. έπειτα πάλιν διαλιπών τρεῖς ἡμέρας, κλύσαι τὰς ὑστέρας εὐώδεσι καὶ λιπαροίσι τη δος ύστεραίη την γλήγωνα προστιθέναι μίην ήμέρην · τῆ 6 οὲ ἐπομένη πυριῆν τοῖσιν ἀρώμασι · σιτίοισι 7 οὲ δριμέσι χρήσθω καί τοῖσι θαλασσίοισιν, ή κρέασιν. Έν δὲ τοῖσιν ἐπιμηνίοισι πινέτω τὸν κάστορα, καὶ ἀσιτέουσα ἀλουτείτω, θυμιωμένη, καὶ τὸν χυχεώνα πίνουσα, παρά τὸν ἄνδρα ήχέτω.

158. *Ην δὲ μὴ ⁸ ἐσδέχηται τὸ στόμα τῶν ὑστερέων τὴν γονὴν, ἀλλὰ στειρῶδες ἢ καὶ ξυμμεμύκη, προστιθέσθω μολύδδιον, ὡς εἰρηται, τρεῖς ἡμέρας λουσαμένη θερμῷ, καὶ μαλθακτηρίοισι χρεέσθω, καὶ ἀνακεέσθω ὑπτίη, καὶ ⁹ ἐφ' ὕδωρ θερμὸν ζίξσθω, καὶ εἴριον ἐς μύρον ἀποδάπτουσα προστιθέσθω, καὶ τὴν νύκτα παρατιθέναι παρὰ

¹ Καὶ θ. - καὶ om. vulg. - τὸ om. Lind. - τῶ pro τὸ DHJ. - σὺν θ. - καθαίρη C. - καθαρθή θ. - κάτὰ νόον (κατάνουν FGJ; κατανούν θ) πουλύν (πολύ θ) προστ. τέω; (δεόντως pro τέως Lind.; ώς Foes in not.) τὸν (τὸ θ, Foes in not., Lind.; τω J) ξύν (σύν 6) τω (τη CFHI6) βουπρήστει (βουπρηστίδι 6; βουπρίστει K) vulg. — 2 τὸν FG. – διανίζεται C. – ἐν (ἐν om. DFGIJK) ἐλ. (ελαι sic θ) δίζησθαι (δίζεσθαι CDFGIJKO, Ald., Frob.; δ' Κεσθαι Η ; Κεσθαι Foes in not., Lind.) vulg. - Je pense qu'il faut lire l'Esobas et que la leçon de θ montre comment l'abréviation s'est faite. - δ' Cθ. - τήξας θ. - καὶ om. Cθ. - ές Lind. - είς om. C (D, restit. al. manu) θ. - αίριον θ. - άναφορίξασα C. - ἐναφυρήσασα Ald. - ἀναφορύξασα θ. — 3 ἤν τι σοι θ. - δοκέει Κ. - έτι om. 0. - καθάρσηος C. - διαλειπών (sic) 0. - προσθείναι 0. - προστ.... ήμέρας om. (D, restit. al. manu) K. - τω pro τὸ DH. - σὺν Hθ. - 4δ' Cθ. - πάλιν om. θ. - διαλειπών (sic).θ. -- 5 δ' Cθ. - γλίχωνα HJ. - μίαν θ. -- 6' CDHθ. θυμιᾶν θ. — 7 Post δὲ addit τοῖσι J. - χρήσθω om. θ. - τοῖσι om. θ. - θαλαττίοισιν J. - θαλασσίοις καὶ κρέασιν θ. - ἀσιτέουσα θ. - ἀσιτεύσασα ταίς. θυμ. [δέ] Lind. - Ιτω C. - είτω 0. - • ἐσδέχηται θ. - ἐνδέχηται vulg. - στερεόν aut στερρόν Foes in not. – σκληρώδες Lind. – ξ (μι sic pro ξ θ; ξ C)

pessaire émollient, enduit de nitre, mais extrêmement peu. asin que cela ne blesse pas; il ne faut pas, en effet, piquer; on le laisse deux jours. Une espèce de lambeau et de peau épaisse se détache. Après un intervalle de trois jours, on applique le cyclamen et le pessaire avec l'huile de narcisse. Si ces moyens ne mondissent pas, on examine attentivement le cas, et on applique quelque temps le pessaire au bupreste; on le met le jour; quand il mord fortement, on l'ôte, on lave les parties génitales à l'eau chaude, et l'on prend un bain de siége dans l'huile. Le lendemain, on se baigne, on fait fondre de la graisse de cerf, on la pétrit dans de la laine molle, et on l'applique. Si vous jugez qu'il est encore besoin de mondification, on met un intervalle de trois jours, et on applique le pessaire à l'huile de narcisse; le lendemain, le nétopon; puis, après un nouvel intervalle de trois jours, injections aromatiques et grasses dans la matrice; le lendemain, pouliot en pessaire pendant un jour; le surlendemain, fumigation aromatique. La femme use d'aliments acres, et de poisson de mer ou de viandes. Pendant les règles, elle boit du castoréum; puis, ayant fait abstinence, n'ayant point pris de bain, ayant fait une fumigation et bu le cycéon, elle ira auprès de son mari.

158. (Autre induration.) Si l'orifice utérin n'admet pas le sperme, mais est dur et fermé, on applique le plomb, comme il a été dit, pendant trois jours, après un bain chaud; la femme use d'émollients, reste couchée sur le dos, prend des bains de siège chauds, et applique en pessaire de la laine trempée dans un parfum. La nuit, elle dispose le long des hanches des couvertures de laine ou des linges souples, afin

καὶ συμμεμυκὸς (ξυμμεμύκει C; ξυνμεμύκη θ) vulg. – προστίθεσθαι θ . – μολίδδινον D. – μολίδδινον CJK. – μαλθακοΐσι χρήσθω καὶ ἀνακείσθω θ . — θ ξς $C\theta$ – νιζέσθω vulg. – Ιζέσθω θ , Foes in not., Lind. – μῦρον D, Lind. – νύκτα προστιθέναι δεῖ μᾶλλον (δὲ pro δ. μ. D) (πρ. δεῖ μᾶλλον om. θ), παρατιθέναι δὲ (δεῖ pro δὲ D; δὲ om. θ) παρὰ (πρὸς HLQ', Lind.) vulg. – Iμάτια θ . – εἰρηνέα V0. – V1 εἰρινέα vulg. – V1 εἰρινέα sans mss. ἐρινέα. – V1 κα (λινέα V1 μαλθακὰ V2 – V1 κα V3 V3 εἰρινέα V4 – περιρήδδες vulg. – περιρήδδες V4 V5 V6 V7 – V8 V9 V9 – V9 εἰρινέα V9 – V9 V9 – V9 V9 – V9 V9 – V9 V9 – V9 V9 – V9 V9 – V9 V9 – V9 V9 – V9 – V9 V9 – V9 – V9 V9 –

τὰ ἰσγία εξματα εἰρινέα ή μαλθακὰ λίνεα, ώς μή περιδόηδὲς ή τὸ σώμα. 1 Προσθέτοισι μαλθακοίσι σμύρναν πιοτάτην καὶ πίσσαν καὶ κηρόν και στέαρ γηνός εστω δε της σμύρνης μεν το ημισυ. * των ο, αγγωλ οιμγασιολ, ελ ειδίω ο ος μδοσειβεαβαι. ξαισ ος ορο. προσκείσθω δε λουσαμένη την ήμέρην το εν, το δε έτερον ες την νύχτα έστ' αν μαλθαχόν ή, χαὶ ἐπειδαν ὑφέληται, τῷ εὐώδει ὕδατι περινιζέσθω. * *Η έκλέψας κόκκους πεντεκαίδεκα, έστω δέ καὶ ὶνδικοῦ ποσόν, ήν δοκέη δεῖν, ἐν γάλακτι δὲ γυναικὸς κουροτρόφου τρίδειν, και παραμίσγειν έλάφου μυελόν και τάλλα δκόσα εξρηται. καλ μέλιτι δλίγω μίσγειν το δε εξριον μαλθακόν καθαρόν έστω, καὶ προστίθεσθαι την ημέρην ην δε βούλη ισχυρότερον ποιέειν, σμύρνης σμιχρόν τι παραμίσγειν . άριστον δέ ωοῦ τὸ 7 πυρβόν καὶ αἰγὸς στέαρ καὶ μέλι καὶ έλαιον ρόδινον, τουτέοισιν αναφυρήν, παραγλιαίνειν δε παρά το πύρ και το αποστάζον ειρίω ξυλλέγειν και προστιθέναι. 8 *Η στέαρ έρυθρον το ήδυντον χηνός, μύρον ρόδινον, ταῦτα ξυμμίσγειν, και προστιθέναι είριον αναδεύσασα. Άμεινον δε γηνός έλαιον, ⁹ ή ότος στέαρ, κηρός λευκός, βητίνη, νέτωπον, έλαιον βόδινον, ταῦτα όμοῦ τῆξαι καὶ μίξαι. λουσαμένη δὲ προστιθέσθω γλιερά είσω πρός τὸ στόμα τῶν ὑστερέων. Ἡ ἐλάφου μυελὸν καὶ στέαρ γηνὸς τήξας φορινώ ή 10 ιδινώ εγαιώ αναφορίλη. εξύτον ος παγρακόν αλακ προστιθέναι.

159. Γυναικὶ 11 δκόταν αι υστέραι σκληραὶ γένωνται καὶ ἐς τὰ αἰδοῖα ἐξίωσι, καὶ οι βουδώνες σκληροὶ 12 γίνωνται, καὶ καῦμα ἐν τοῦσιν

^{&#}x27; Ηρ. [δὲ] μαλθ. [μίξας] σμ. Lind. –πιωτάτην FGHI, Ald. – ηιστατην (sic) θ. – καὶ πίσ. οπ. θ. – πίσαν C. – κηρίον DFGHIJ. — ² τὸ δὲ ἀλλο J. – δὲ θ. – δὸ οπ. C. — ἡμέραν F. – τὸ δὶ εἰς pro τὸ ἔν, sine τὸ δὲ ἔτ. C (θ, δὲ ἐς). – νύκτα ἐστάναι (ἔστ'ὰν ἡ Foes in not., Lind.; ἔστ' ὰν θ) μαλθακὸν (addunt ἡ θ, ħ C), καὶ ἐπ. τοῦτο (τ. οπ. Cθ) ὑφ. νulg. — περινίπτεσθαι θ. περινίζεσθαι C. — ⁴ καὶ pro ἡ L. – ἐκκλέψας θ. – δὲ Cθ, Lind. – δὲ οπ. νulg. – δοχέη εἰναι (δεῖν pro εἰναι θ; διεῖναι Lind.) ἐν νulg. — ⁵ δὲ θ. – δὶ οπ. νulg. – καὶ (καὶ οπ. Cθ) τρ. (addunt καὶ Cθ) παρ. δὲ καὶ (δὲ κι οπ. Cθ) ἐλ. νulg. — ͼ δὲ οπ. Cθ. – καὶ πρὸς τ. ἡ. προστιθέσθω (προστίθεσθαι C) νulg. – καὶ προστίθεσθαι τὴν ἡμέρην θ. – βούλει HJ. – ἰσχυρὸν θ. – Αιια σμ. addunt καὶ Cθ. – μικρὸν DHθ. – τι οπ. Cθ. — ' λευκὸν (πυρρὸν θ) νulg. – τούτοισιν θ. – ἀν. (ἀναφυρᾶν θ; ἀναφυρεῖν L), ἔλαιον δὲ (ἔλ. δὲ οπ. θ) παραχλ. (addit δὲ θ) παρὰ χμίg. – ἀποστάζων θ. – εἰρίει Κ. — ͼ ἢ… προστιθέναι οπ. C. – ἐρυθρὸν (ἐρυθροῦν L, Lind.) χηνὸς τὸ ἡδὲν καὶ μύρον (μῦρον D) νulg. –

que le corps ne perde pas sa position. Pessaires émollients : myrrhe très-grasse, poix, cire, graisse d'oie; pour la myrrhe. une demi-part, pour les autres le double; ce pessaire s'applique dans de la laine; on en a deux; l'un se met pendant le jour après un bain, l'autre pendant la nuit, jusqu'à ce qu'il s'amollisse; et, quand il est retiré, la femme se lave avec l'eau aromatique. Ou bien, décortiquer quinze grains de Cnide, ajouter, si cela paraît nécessaire, une idée du médicament indien (poiere), piler dans du lait de femme nourrissant un garçon, y mêler de la moelle de cerf et tous les autres ingrédients qui ont été indiqués, et incorporer un peu de miel; la laine doit être souple et propre; on le laisse appliqué pendant le jour. Si vous voulez le rendre plus actif, on y mêle un peu de myrrhe; ce qu'il y a de mieux, c'est un jaune d'œuf, la graisse de chèvre, le miel, l'huile de rose, pétrir, faire tiédir auprès du feu, recevoir sur de la laine ce qui dégoutte, et appliquer. Ou bien, graisse d'oie rouge (ayant du sang). préparée aux aromates, et huile de rose; mêler, en imprégner une laine et appliquer. Il vaut mieux faire fondre ensemble graisse d'oie, ou de mouton, cire blanche, résine, nétopon, huile de rose, mélanger, et, après un bain, appliquer tiède au dedans à l'orifice utérin. Ou bien, moelle de cerf, graisse d'oie, faire fondre dans de l'huile de rose ou d'iris, pétrir dans une laine très-molle, et appliquer.

159. (Cancer.) Quand la matrice devient dure et fait saillie dans les parties génitales, quand les aines se durcissent et que de la chaleur est dans les parties génitales, tout a de la ten-

έρυθρὸν τὸ ἡδῦν τον (εἰς) χηνὸς μύρον θ. - Gal. Gl.: ἐρυθροῦν στέαρ, τὸ ἔναιμον. - ταῦτα οm. DFGHIJ. - συνμίσγειν θ. - ἐς (ἐς οm. Cθ) εἰριον vulg. - ἀναδεύσας Cθ. - - ἢ θ. - ἢ οm. vulg. - ὁμοῦ οm. Cθ. - καὶ μῖξαι οm. Cθ. - χλιαρα J. - χλιαρῶ θ. - χλιηρὰ C. - - ¹⁰ εἰρίνω FGJθ. - ἡρίνω (C, sine ἢ) I. - ἀναφυρᾶν β. - προστίθει θ. - - ¹¹ ὅταν θ. - ἐξιῶσι C. - - ¹² γίνονται vulg. - γίνωνται CDF GIΚθ, Ald. - τοῖς θ. - ἐνἢ καὶ καρκινοῦται (καρκινᾶται J) πάντα vulg - ἐνῆν (ἐνἢ θ) καρκινοῦσθαι ὀφείλει (φιλέει θ) πάντα Cθ. - ὅταν οὖν (οὖν οm. Cθ) vulg. - σικύης θ. - σικύας CFGHIJK, Ald. - τὸ οm. (D, restit. al. manu) H. - ἐπιχέων vulg. - ἐπιχέως θ. - ἐνιέναι θ. - εἰς FG, Ald., Frob.

αίδοίοισιν ένη, καρκινούσθαι φιλέει πάντα. Οταν δόε έχη, σικύου χρή τὸ ένδον τρίψαι καὶ κηρίον, ύδατος κοτύλην ἐπιχέας, ἐνείναι ἐς τὴν ἔδρην, καὶ καθαίρεται.

- 460. Ήν τὸ στόμα τῶν ὑστερέων σκληρὸν γένηται ὑπὸ ξηρασίης,
 καὶ ἐν σχήματι ἐτέρο ἢ ὁ αὐχὴν, τῷ δακτύλιο γνώση παραψαύσας.
 καὶ ἐν σχήματι ἐτέρο ἢ ὁ αὐχὴν, τῷ δακτύλιο γνώση παραψαύσας.
 γν γὰρ ελλωθῆ ἐπὴν φλεγμήνη, κίνδυνος τὸ πάμπαν ἀσοκον γενέσθαι.
 προστίθεσθαι ἐἐ ἄσσα μὴ ὀδέξεται, ὑφ՝ ὧν καθαρεῖται.
- 464. "Όταν δὲ σκληραὶ * ἔωσιν αὶ ὑστέραι καὶ σἦδε ἀλγέωσι, προσθετὰ τιθέναι οἷον ἐλάφου μικλὸν [‡] ἢ χήνειον στέαρ ἢ ὕειον, καὶ ἔρινον μύρον ξὸν μέλιτι, καὶ μαλθάσσειν ἐοῦ τὸ ⁶ πυρρόν καὶ κηρὸν λευκόν ⁶ ἐπίπλασμα, κρίθινον ἢ πύρινον ἀλητον ξὸν ὅδατι καὶ σηγάνω ἔψεῖν.
- 162. *Ην αί μητραί * ξυμμύσωσι, τὰ στόματα ακληρά γίνεται σφέων, καὶ τὴν γονὴν οὐκ ἔτι δέχονται, ἐλλ' αὐτόθι, ἐπὴν ξυιευνηθῆ τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἢν κινήση σὰ σκέλεα, χωρέει, καὶ ^α ἀδύναι τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ τὰς ἔξύας καὶ τοὺς βουδιδνας ἔχουσι, καὶ τὰ ἐπιμήνια παντάπασιν οδ ^α γίνεται · ἢν δὲ γίνηται, ὅλίγα καὶ πονηρὰ καὶ
 ἄχροα. "Όταν ὧδε ἔχὴ, λοδειν πολλῷ θεριμῷ : μετὰ δὲ τὸ λοῦτρον
 διδόναι τοῦ κάστορος ξὺν τῆ ῥίζη γλυκυσίδης, ¹⁰ ξυμμίσγειν χρὴ ἐν οδυρ

'Kal en σχήματι ή νούσος ή (addit και I) ό αύχην, τῷ vulg. - και ὁ αὐχην, ή εν σχήματι ή νοῦσος ή, τω Lind. - καὶ εν σχήματι έτερω ή ὁ αθχήν, τῶ 6. - Yvwor CDHJK. - Yvwor vulg. -- 7 nei hv eic (sie om. JK; we pro eic CDHI) το i. είληθώσι (είληθέωσι C; είλυσθώσι J; είλισθώσι D; είλισθώσι FGHIK) vulg. $-x\alpha i \hbar v$ ανω ως ές το i. $i\lambda \lambda \omega \theta \omega \sigma i \theta . - \delta \rho_i \mu \dot{\nu}$ om. $\theta . - 3 \epsilon i \lambda - 3 \epsilon i$ κωθή σπλ. (adest spatium vacuum quinque literarum) φλεγμήνη 0. – ή (έπην pro & CDFGHIJK) od. vulg. - Goog ud &' alergi (sic) 6. - doatheat DHK. άδάξεται CL - ύφ' ὧν [δὲ] Lind. - καθαίρεται θ. - καθαιρεῖται vulg. - καθαρείται Lind. — 4 έωσιν θ. - άλγέουσι vulg. - άλγέωσι CDHIJKLθ, Lind. τιθέναι οίον om. Co. - ελάφειον D. - - ην J. - χήνιον Co. - η om. 0. - σιον C. - Aprivor CFGI. - etproor 0. - mupor D. Lind. - our 0. - " mupor C. - mai (ή pro καὶ θ) κηροῦ λευκοῦ (κηρὸν λευκόν θ) ὡς (ὡς om. CDFHIJK6) ἐπίπλ. xαί (xαί om. Cθ) xp. vulg. - πύρρινον FGIK. - σύν Dθ. - έψειν G. - 'ξυμμύωσι vulg. - ξυμβίωσιν (sic) C. - συνμύσωσι θ. - γίνονται vulg. - γίνεται C. σφῶν vulg. - σφέων θ. - οὐκ ἐπιδέχονται D. - οὐκ ἐνδέχονται θ. - αὐτόθεν vulg. - αὐτόθι θ. - Post ἐπὴν addit δὴ J. - ξυνευνεθη vulg. - συνευνηθή & ξυνευνασθαι Q'. - ξυνευνασθή DJK. - ξυνευνήθη C (H al. manu, et al. manu ξυνευνασθή). - άνδρὶ, (addunt καὶ ἐπὴν G. H al. manu; καὶ ἢν δ) κινίουσε

dance à dégénérer en cancer. Les choses étant ainsi, il faut piler l'intérieur d'un concombre sauvage et un rayon de miel, verser une cotyle d'eau, et injecter dans le fondement; cela purge.

- 160. (Autre induration.) Si l'orifice utérin devient dur par sécheresse et que le col soit déformé, vous le connaîtrez avec le doigt en touchant; et, si la matrice se roule en haut vers l'ischion, n'appliquer rien d'âcre; car, si elle s'ulcère après phlegmasie, il y a danger qu'elle devienne absolument stérile; on appliquera ce qui, tout en mondifiant, n'est pas irritant.
- 161. (Induration.) Quand la matrice est dure et, pour cette raison, cause de la douleur, mettre des pessaires tels que la moelle de cerf, ou la graisse d'oie ou de porc, et de l'huile d'iris avec du miel, ou battre ensemble jaune d'œuf et cire blanche; cataplasme, farine d'orge ou de blé cuite avec de l'eau et de la rue.
- 162. (Orifice fermé et induration.) Si la matrice est fermée, l'orifice en devient dur et ne reçoit pas le sperme, qui ressort sur place, quand la femme a couché avec son mari et remue les jambes. Douleurs au bas-ventre, aux lombes et aux aines; suppression complète des règles; ou, si elles viennent, elles sont en petite quantité, mauvaises et incolores. Les choses étant ainsi, laver avec beaucoup d'eau chaude; après le bain donner du castoréum avec la racine de pivoine, le tout mélé dans du vin noir odorant; ses aliments seront ceux d'une femme en couche. Si les règles apparaissent, interrompre un

(κινηση C0) τὰ γulg. - *δδύνη CFGIJ. - δδυνάται θ, - νιαιράν θ. - νειέρην FGIK, Ald., Frob. - γειαιρήν Lind. - καὶ τοὺε β, καὶ τὰς ἰξ. J. - τὰπιμήνια θ. - * γίνονται θ. - γίνηται φιμ. Cθ. - όλ. τε καὶ Cθ. - μετὰ λοῦτρον δὲ Cθ. - τὸν κάστορα Cθ. - ξὲν (σὰν θ) τῷ γλυκυσίδη τῆς ρίζης (τῆ ρίζη γλυκυσίδης θ) γulg. - * συγμ. θ. - δὲ κρὰ Ι. - Αnte εὐ. αἰαθὶ ἐν θ. - διητήσθω C. - χρήσθω θ. - δεδιατάσθω Ι. - ως ἡ (ἡ αm. Cθ) (ροει ἡ aḍdun ἐν ΠΕGHIJK) λεχω (δεχω θ, λέχω Ι, Αἰα. - Κτολ : λέχη Ι; λεχω Κ) γulg. - μίαν θ. - πυριάν θ. - πρεὰκ, ἢν (εὶ θ) δὲ (δὲ αm. Cθ) ἐθάδις (ἡθάδις θ) ἔφσιν (ῷσιν C; εἰεν θ) ἄνω, βν (αἰαλὶ ἐλ θ) δοκὰ (δοκάη Cθ) γυlg. - Αnte γάλα αἰαλὶ ἡ θ. - γάλα οδν (αδν αμ. Cθ; γεῶν Ι) δνου γυμg. - ἀρὸρὸν (αραν θ) πρεσφέρειν (πρ. οm. Cθ) καὶ πυριάσσει Η; πυριάσσει θ) γυμς. - ψστέρης β. - [τῆ] ὑσπ. Lind.

μέλανι εὐώδει · σιτίοισι δὲ διαιτήσθω, ώς λεγώ · καὶ ἢν ἔῆλα ἢ τὰ επιμήνια, επισχείν μίην ήμερην, καὶ πυριῆν δλην, καὶ φάρμακον διδόναι ποτόν, εὶ ἡθάδες εἶεν, ἄνω, ἡν οὰ δοχέη δεῖσθαι, κάτω, γάλα όνου η δρόον και πυριήσαι βληχρώς, και μαλθακτήρια υστέρη 1 προσφέρειν, και κυκλάμινον και ναρκίσσινον. Σικύων δε τών σμιχρών λαβείν την έντεριώνην, καί καταχνήσας, έξελων το σπέρμα, παραστάζων γάλα γυναιχός χουροτρόφου, τρίδειν, παραμιγνύων σμύρνην ἄχρητον, καὶ μέλι ὡς κάλλιστον, καὶ ἔλαιον λευκὸν ² αἰγύπτιον, καὶ ποιεῖν μὴ ὑγρὸν, ἀλλὰ ξηρότερον τοῦτ' ἐμπλάσαι εἰς είριον μαλθακόν καθαρόν, * καὶ ἐμδαψάτω ἐν λευκῷ ἐλαίῳ αἰγυπτίῳ, * καὶ λουσαμένη προστιθέσθω * ὑποδείσθω δὲ καὶ ἐν σκέπη ὅ ἤτω, δταν καθαίρηται. Έπην δέ σοι δοκέη άρκούντως έχειν, παύσασθαι ην δὲ μη, αὖθις προστιθέναι έτερον· μετά δὲ τοῦτο ἀμφιελίξασα ⁶ εἰριον μαλθακόν, στρογγύλον δε ποιέειν, πκαι εμδάπτειν ες νέτωπον, καὶ προστίθεσθαι μίην ημέρην, τη δ' ύστεραίη έλαιον ρόδινον εν είρίω · είτα πάλιν ελάφου στέαρ τήξας, και αυτό εν ειρίω. Λουέσθω δί έν θερμῷ ύδατι αἰεὶ πρὸ τῶν προσθετῶν, καὶ πυριήσθω εὐόδμοισι βληχρῶς πλεῖστον χρόνον μετὰ δὲ, μίην διαλιπών ήμέρην, κλύσαι, 8 ήν μεν φλεγματώδης ή, τῷ ζὸν τῷ κόκκω, ἡν δε γολώδης, •τῷ ἀπὸ τῆς σχαμμωνίης : μεταχλύζειν 🌦 καὶ ἐπὶ τουτέοισιν ἀμφοτέροισι τη δ' ύστεραίη τῷ ναρχισσίνω ζύν οἴνω γλυχεῖ ήν δέ μή ³⁰ ή ναρχίσσινον, ανθίνω, ή ζρίνω ώς χαλλίστω· έστω δε τοῦ ελαίου τρίτη μοϊρα τοῦ οἶνου · ἔπειτα διαλιποῦσα δύο ἡμέρας, προσθέσθω τὸ ξὸν τῆ γλήχωνι ήμέρην μίην. *Ην δὲ γένηται τὰ ἐπιμήνια, πινέτω

[&]quot;Προσάγειν Cô. - σικίων J. - σικύης δὲ λαβεῖν τῶν μακρῶν τὴν θ. - τῶν οm. C. - μικρῶν C. - ἐντεριόνην H. - κατακνίσας CJθ. - στόμα pro σκέρμα J. - σμύρναν θ. - - ἐντεριόνην H. - κατακνίσας CJθ. - στόμα pro σκέρμα J. - σμύρναν θ. - - ἐαἰγ. om. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - ποιεῖ Cθ. - ξηρὸν νυἰg. - ξηρότερον θ. - τοῦτο D. - ἐς Lind. - - ³ καὶ ἐμβαψάτω καὶ ἐκ λευκοῦ ἐλαίου αἰγυπτίου DFGHIJK. - καὶ ἐμβαψασα λευκὸν αἰγύπτιον C. - καὶ ἐμβαψας ἐς ἐλαιον λευκὸν αἰγύπτιον θ. - Αnte ἐν addit καὶ Ald. - ἐκ λευκοῦ αἰγυπτίου Q'. - - ⁴ καὶ om. Cθ. - προστίθεσθαι Cθ. - ὑποδήσθω C. - - ἔ ἐστω CHθ. - Ιτω DJ. - Αnte ὅταν addit καὶ σκέπεσθαι θ. - παύεσθαι Cθ. - αιζεις θ. - - ἐνοι Δυὶτς θ. - τιθέναι νυἰg. - προστιθέναι Cθ. - - ἐς (εἰς J; ἐς om. θ) εἰριον νυἰg. - στρογγῦλον DIJ. - - ¹ καὶ νέτωπον ἀμβάλλειν νυἰg. - καὶ ἐμβάπτειν ἐς νέτωπον C. - δὲ FHIJK. - πάλιν om. C. - καὶ αὐτὸ om. C. - λούσθω θ. - ἐν om. θ. - ἀεὶ J. - πυριῆσθαι C. - πυριᾶσθαι θ. - εὐόσμοισι J. εὐόδμησι Κ. - πουλύν χρένον Cθ. - μίαν διαλειπών (sic) θ. -- εἰ FGHIK. - ἢ θ. - ἢ om. νυἰg. - τῷ ξὺν οπ.

jour, administrer une fumigation de tout le corps, et faire boire un médicament qui évacue par le haut, si la semme a l'habitude d'être évacuée par le haut, ou, si besoin paraît en être, par le bas, lait d'ânesse ou petit lait; faire de douces fomentations; appliquer à la matrice des émollients, du cyclamen et de l'huile de narcisse. Prendre le dedans de petites courges. ôter les graines, couper en morceaux, verser peu à peu du lait de femme nourrissant un garçon, triturer, mêler de la myrrhe pure, de l'excellent miel, du parfum blanc d'Égypte. faire une masse qui soit non pas humide mais assez sèche; emplatrer cela dans une laine molle et propre, tremper dans du parfum blanc égyptien, et, après un bain, appliquer. La femme porte un bandage et se tient à l'ombre tant que dure la mondification. Quand elle vous paraît suffisante, vous cessez; sinon, vous en appliquez un autre. Après cela, faire un rouleau de laine molle, le tremper dans du nétopon, et l'appliquer pendant un jour; le lendemain, appliquer de l'huile de rose dans de la laine; puis, de rechef, dans de la laine encore, la graisse de cerf fondue. La femme se lavera toujours à l'eau chaude avant l'application des pessaires, et prendra des fumigations aromatiques, douces, très-prolongées; puis, après une interruption d'un jour, faire l'injection avec le grain de Cnide, si la femme est pituiteuse; l'injection avec la scammonée', si elle est bilieuse; pratiquer, dans l'un et l'autre cas, une contre-injection; le lendemain, injecter l'huile de narcisse et du vin doux; à défaut d'huile de narcisse, on prendra l'huile de lis ou celle d'iris, la meilleure possible; l'huile sera le tiers du vin. Puis, après une interruption de deux jours, elle appliquera le pessaire au pouliot pendant un jour. Si les

J. – σὺν θ. — * τὸ Η. – σχαμωνίης θ. – χαὶ οπ. Cθ. – τούτοισιν θ. – δ' Cθ. – δ' οπ. vulg. – ναρχ. ἐλαίω λευχῶ καὶ οίνω θ. – σὺν vulg. – ξὲν (καὶ pro ξ. C) DH, Lind. — 'ο εἰη vulg. – ἢ Cθ. – τὸ ναρχ. Cθ. – ἀνηθίνω Vatic. Codd. ap. Foes. – ἢ οπ. CDFGHIJK. – εἰρίνω θ. – ἡρίνω I. – ἡρινῶ GIJK. – μοίρα CGIθ, Frob. – διαλειποῦσα (sic) θ. – προσθέτω Dθ. – τῶ pro τὸ CDHθ. – σὲν θ. – τῶ pro τῷ J. – μήχωνι θ. – γλίχωνι J. – ἡμέραν vulg. – ἡμέρην Jθ. – ἡμέρην… τρεῖς οπ. C. – μίην οπ. θ.

νηστις τὸν κάστορα τρεῖς ἡμέρας 'ἐν οἴνος εὐωδει λευχῷ 'ἐπὴν δὲ ἀπολήγη τὰ ἐμμήνια καὶ παραμόνιμα ἢ, λουέσθω, καὶ διανιψαμένη ἄπολήγη τὰ ἐμμήνια καὶ παραμόνιμα ἢ, λουέσθω, καὶ διανιψαμένη δέστι ψυχρῷ κυκεῶνα πινέτω ἄναλτον, σίτου δὲ μὴ ⁴άψάσθω· ξυνευρηται, τὴν λινόζωστιν ἔψοῦσα ἐν ὕδατι, *κἀπειδὰν ἔφθὴ γένηται, ἐκθλίψαι ὑποτρίδειν δὲ σκόροδα *καὶ κύμινον καὶ ἄλας, καὶ ἐλαιον ἀνακυκὰν ἐν τουτέοισι, καὶ δλίγον ἐπιχέαντα τοῦ χυλοῦ ἀναζέσαι τοῦτο πρὸ τῶν σιτίων ἐσθίειν 'σκόροδα δὲ ἔφθὰ κὰὶ ὁπτὰ λαμδάνειν τοῦτο πρὸ τῶν σιτίων ἐσθίειν 'σκόροδα δὲ ἔφθὰ κὰὶ ὁπτὰ λαμδάνειν κρὴ ἀπαλὴ ἢ λίην, ξυνεψεῖν χρὴ ὑχιὴς γίνεται, ἢν πάντα οῖ κατὰ κόσμον ἤη.

163. *Ην δὲ τὸ στόμα τῶν μητρέων ξυμμύση, γίνεται ἰσχυρὸν τος ερινέον · κὴν ἐπαφήσης τῷ δακτύλφ, δψει σκληρόν τε καὶ ξυνιλόμενον, καὶ τὸν δάκτυλον οῦκ ἐσίησι, καὶ τὰ ἐπιμήνια κεκρύφαται, καὶ τὴν γονὴν οὰ δέχεται τουτέου τοῦ χρόνου, καὶ δὸύνη ἔχει τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ τὴν ὁσφὺν καὶ τοὺς κενεῶνας · ἔστι δ' ὅτε καὶ ἄνω προσίσταται καὶ πνίγει. "Όταν οῦτως ἔχη, φάρμακον χρὴ τις σαι κάτω, καὶ λούειν πολλῷ θερμῷ, καὶ προστιθέναι ἄσσα μαλθάσσει τὸ στόμα, καὶ ὑπάλειπτρον καθιέναι καὶ ἀναστομοῦν, τόν τε δάκτυλον ὡσαύτως, καὶ αἰονῆν. ὁ Όταν δὲ μαλθακὸν ἢ, προστιθέναι ἄσσα καθαίρει αἴμα, καὶ τῶν ποτημάτων διδόναι, καὶ πειρηθῆναι ὅ τι ἀν προσδέχὴται · τὴν κράμδην δὲ ἐσθιέτω, καὶ τὸν χυλὸν ροφεέτω.

164. "Ην ε αι μήτραι ξυμμύωσι και τα επιμήνια μη φαίνηται,

"Ευν (ξυν Lind.) vulg. - εν C0. - τὰ ξιμι. είπ. C0. - ξιμηνε DFGIJK. - σει εριφόνια, emend. al. manu D. - παραμενιμαν (sic) sine ξ 0. - λούσθω 0. - διανιζομένη vulg. - διανιψαμένη 0. - ἀναλτον πινέτω 0. - - ² πάσασθαι 0. - πασάσθω C. - συν. 0. - ξυνευνέτω FGIK. - συνευνέτω J. - δπόσον 0. - λινδζωστιν vulg. - - ² καὶ επ. C0. - ἐρθη CK0. - ή pro γέν. C (θ, ξ). ἐκθλίψαι οιπ. θ. - ὑποτρίψαι sine δὶ θ. - ' καὶ οιπ. J. - Απιθ άνακ. addunt καὶ C0. - ἀνακικάν Κ. - ἐν τουτ. οιπ. FGHIJKL. - τούτοισι 0. - σίτων 0. - δὶ οιπ. J. - - ὁ δ' θ. - λινόζωστις θ. - λινόζωστις τυlg. - λίην θ. - λείην vulg. - συν. J. - πράμβη vulg. - και του του θ. - ἐ ξινός θ. - ἐπαφήση τυlg. - ἀπαφήσης τυlg. - λινοζωστις θ. - καὶ σκλ. καὶ Cθ. - ξυνακλεύμενον vulg. - ξυνειλημένον Foes in not. - ξυνειλεύμενον λίπλ. - ξυνακλόμενον vulg. - ξυνειλημένον Foes in not. - ξυνειλεύμενον λίπλ. - ξυνακλόμενον θ. - ἐστη J. - ταπιμήνια CHIKθ. - δέχονται Cθ. - τούτον θ. - Ισχει θ. - νειξην FGIK, Ald., Frob. - νιαιράν θ. - νειαιρήν Lind. - ' πεῖσαι θ. - κάτω οιπ. Κ. - θερ. πολλ. HI. - τῶ θερμῶ πολλῶ Cθ. - ὑπάλειπτρον νυlg. -

règles viennent, elle boira, à jeun, le casteréum pendant trois jours dans du vin blanc de bonne odeur. Quand elles ont cessé après avoir duré leur temps, la femme prend un bain, puis, s'étant lavée à l'eau froide, boit un cycéon sans sel, ne goûte à aucun aliment, et dort avec son mari deux jours eu trois. Pendant tout le temps qu'elle se mondifié, elle fait cuire de la mercuriale dans de l'eau, et, quand elle est cuite, l'écrase, elle écrase aussi de l'ail, du cumin, du sel, agite de l'huile dans ce mélange, et, versant un peu de l'eau où a cuit la mercuriale, fait bouillir, elle mange cette préparation avant le repas. Elle prend le plus qu'elle peut d'ail bouilli et grillé. Si la mercuriale n'est pas très-tendre, il faut faire cuire du éhou avec, assaisonner, rendre cela doux; et, si la femmé devieus grosse, elle guérit, à condition que tout ira selon l'ordre.

163. (Autre vas d'orifice fermé et d'induration.) Si l'orifice mérin se ferme, il devient résistant comme une figue sauvage; si vous touches avec le doigt, vous le trouvez dur et contracté; il n'admet pas le doigt; les règles sont supprimées; le sperme n'est pas reçu durant tout ce temps. Douleur au bas-ventre, aux lombes et aux flancs; parfois la douleur se porte en haut et suffoque. Les choses étant ainsi, administrer un médicament qui évaeue par le bas; laver avec beaucoup d'eau chaude; appliquer ce qui amollit l'orifice; l'ouvrir avec une sonde qu'on introduit, et avec le doigt semblablement; et pratiquer des affusions. Quand il est ramolli, appliquer ce qui fait venir le sang; donner des breuvages, en essayant quels sont ceux qui sont le mieux rècus; manger du chon et boire de l'eau où il a cuit.

164. (Matrice fermée.) Si la matrice est fermée et que les règles ne paraissent pas, coloquinte, cumin d'Éthiopie, nitre,

άναστόμου θ. - τόν τε (καὶ τὸν L) δάκτυλον (καὶ τῷ γε δακτύλφ Lind.) καὶ (καὶ οm. CLθ, Vatic. Codd. ap. Foes, Lind.) ωσαθτως (ώσ. δm., D restit al. manu, FGHIJK) (addunt καὶ CLθ, Vatic. Codd. ap. Foes) λεισῦν (λοῦν Vatic. Codd. ap. Foes; αἰωνῆν sic L; λιονῆν sic C; αἰσνᾶν θ) vulg. — δοκόταν C. - πειρ. (πειραθήναι θ) παρέχειν καὶ (καὶ οm. Lind.) (παρ. καὶ οm. Cθ) θ τ ἄν ἄλλο (ἄλλο οm. Cθ) πρ. vulg. — καὶ τὴν θ. – δὲ οm. Cθ. – βυφείτω θ. — δυμμύσωσι αὶ μῆτραι καὶ τὰπιμήνια θ. – φύλλον pro κθμινον θ. – λίτρον θ.

καλοχυνθίδα άγρίην και χύμινον αιθιοπικόν και νίτρον και άλας θηδαϊκόν και νεφρίδιον 1 και άλευρον και σμύρναν και βητίνην, ζέσας πάντα δμοῦ 2 και μίξας λεῖα, και ποιήσας βάλανον, προστίθει.

165. *Ην *θρομδωθέωσιν αί μῆτραι, τὸ στόμα αὐτέων γίνεται οἶον ὀρόδων μεστὸν, καὶ ἢν ἐπαφήση, ὄψει οὕτως ἔχον, καὶ τὰ ἐπιμήνια οὐ γίνεται, οὐοὲ ἡ γονὴ ἐμιμένει. Τέως * ἄν ὧδε ἔχη, τῆς κακλαμίνου τὸν φλοιὸν περιλέψας, καὶ σκόροδα, καὶ άλας, καὶ σῦκον, καὶ μέλι ὀλίγον, ταῦτα τρῦψαι καὶ ξυμμῖξαι, καὶ ποιῆσαι βάλανον, καὶ προσθεῖναι πρὸς τὸ στόμα τῶν μητρέων, καὶ τῶν άλλων προσθετῶν, *ὅσα τε δριμέα ἐστὶ καὶ ὑφ' ὧν καθαίρεται αἶμα, καὶ τῶν πομάτων * ἄσσα ὑστέρας καθαίρει.

166. *Ην παρά φύσιν αξ μῆτραι χάνωσι, ⁷ τὰ ἐπιμήνια χωρέει πλέονα καὶ γλίσχρα καὶ θαμινὰ, καὶ ἡ γονὴ οὐκ ἐμμένει, καὶ τὸ στόμα κεχηνός ἐστι, καὶ ⁸ οὐχ οἶόν τε εἰρύεσθαι τὴν γονὴν, καὶ πῦρ καὶ ρῖγος λαμδάνει, [καὶ ὀδύνη] τὴν κάτω κοιλίην καὶ τὰς ἰξύας. Ἡ δὲ νοῦσος λάζεται ἐκ ρόου αἰματώδεος, ⁸ γίνεται δὲ καὶ δκόταν τὰ ἐπιμήνια ἐξαπίνης ἱστάμενα ραγῆ. Ἡ δίαιτα γοῦν πρόσθεν εἴρηται. Χρὴ δὲ προσθέτοισι θεραπεύειν, ἐν ἀρχῆ μὲν καθαρτηρίοισιν ἄμα καὶ μαλθακοῖσιν, ἔπειτα ἡρέμα στύφουσι, καὶ σπόγγοισι τὰ κάτω ¹⁸ τοῦ ὀμφαλοῦ πυριῆν μυρσίνης ὕδατι, ἡ βάτον ἐναφεψεῖν, ἡ ἐλαιῶν φύλλα, ἡ ρόδων, ἡ οἰνάνθης, ἡ ἀμπέλου.

467. *Ην τὸ στόμα τῶν μητρέων 11 ἀναχάνη μᾶλλον ἢ ὡς πέφυκεν ἐν τοῖς ἐπιμηνίοις, τὰ ἐπιμήνια γίνονται πλείω καὶ κακίω πάντα καὶ ὑγρότερα καὶ διὰ πλείονος χρόνου, καὶ ἡ γονὴ οὐχ ἄπτεται, οὐδὲ μέ-

i

¹Καὶ ἄλ. repetitur C. - ἄλευρα θ. — ² καὶ οπ. Cθ. - λία θ. - ποιέων C. - βάλ ποιέων προστιθέσθω θ. — ³ θρομδοθώσιν G. - θρομδωθώσιν vulg. - θρομδωθώσιν vulg. - θρομδωθώσιν vulg. - οὐτέων θ, Lind. - ἐπαφάση D. - δψη θ. - ταπιμήνια CFHIθ. - γίνεται JL. - γίνονται vulg. - οὐτ' θ. - ἐμμ. οπ. CFGH IJθ, Ald. — ⁴ ἄνω δὲ FGHIJΚ. - ἔχει vulg. - ἔχη Cθ. - περιλύψας (sic) C. - σκόροδον θ. - συμμ. vulg. - ξυμμ. CD. - ποιέεν C. - ποιείν θ. — ¹ δσα εσθαιπ δὲ C; τε θ) δρ. τέ (τε οπ. θ) ἐστι vulg. - Post ἐστὶ addunt κατεσθίει (D, κατεσθίειν) GHIJ; καὶ κατεσθίει Cθ. — ° ἄττα J. — ¹ ταπιμήνια θ. - πλείονα vulg. - πλέονα DIΚ. - Post θαμινὰ addit καὶ πύκινα (sic) θ. — ² οὐχιονται (sic) θ. - εἰρύασθαι vulg. - εἰρύσσθαι J. - εἰρύεσθαι Lθ, Lind. - Γαὶ ajouté entre crochets καὶ ὀδύνη, d'après tous les passages parallèles - λάζηται vulg. - λάζυται DFGHI. - λάζεται CJΚθ, Lind. — ° γίνονται vulg. - γίνεται JLθ, Lind. - ὅταν τὰπιμήνια θ. - ἡ οπ. θ. - δὲ prο γοῦν C. - θεραπεύειν οπ. Cθ. — υ τοῦ οπ. θ. - πυριᾶν θ. - ἡ βάτου ἡ ἐλάων (ἐλάου DFGHIJL; ἐλα-

sel de Thèbes, graisse des reins, sarine d'orge, myrrhe, résine, saire bouillir le tout ensemble, bien mêler, saire un pessaire et appliquer.

165. (Caillots dans la matrice, signes.) Si la matrice renferme des caillots, l'orifice devient comme plein de grains d'ers; si vous y touchez, vous le trouvez dans cet état; les règles ne viennent pas, et le sperme n'est pas retenu. Tant que cela dure, cyclamen dont on a ôté l'écorce, ail, sel, figue, un peu de miel, triturer et méler, faire un pessaire et appliquer à l'orifice utérin, ainsi que les autres pessaires, qui, à la fois, sont âcres et propres à provoquer le sang, et les breuvages qui purgent la matrice.

166. (Cas où l'orifice est béant.) Si la matrice est béante contre nature, les règles sont plus abondantes, visqueuses, et viennent souvent, le sperme n'est pas retenu; l'orifice est béant et incapable d'attirer le sperme. Chaleur et frisson; douleur au bas-ventre et aux lombes. La maladie survient à la suite d'un écoulement sanguin; elle survient aussi à la suite de l'éruption subite de règles qui avaient été suspendues. Le régime a été exposé précédemment. Il faut traiter avec les pessaires, au début purgatifs à la fois et émollients, ensuite doucement astringents; fomenter les parties sous-ombilicales avec des éponges trempées dans l'eau où a bouilli du myrte ou des ronces, ou des feuilles, soit d'olivier, soit de rosiers, soit d'œnanthé (phytolacca decandra, d'après Fraas), soit de vigne.

167. (Autre cas où l'orifice est béant.) Si l'orifice utérin est béant plus qu'il n'a coutume d'être dans les menstrues, les règles sont plus abondantes, plus mauvaises, plus aqueuses et

του Κ; ἐλαίης Lind.) φύλλοις ἐναφεψῶν ἢ vulg. - ἢ βάτου (βάτον θ) ἐναφεψῶν (ἐναφεψεῖν θ) ἢ ἐλαιῶν φύλλοις (φύλλα θ) ἢ Cθ. - ἢ οἰνάνθην ἀμπέλου θ. —

¹¹ ἀναχάνη (addunt μᾶλλον L, Foes in not., Lind.) ἢ ὡς πέφυκεν ἐν τοῖς ἐπιμηνίοις, οῦτω (ἐν τ. ἐ. οῦτω οm. Cθ) γένηται (γίνεται Foes in not., Lind.) τὰ ἐπιμήνια (τὰ ἐπιμ. γίνονται C; τὰπιμήνια γίνονται θ) πλείω vulg. - μάλλον est fourni par le passage parallèle, Nat. de la F. § 45. - κακείω θ. - οὐδ' ἐνμένει θ.

vet . Add mader efect. And enthern, to otopia esphates biantich γλς, και αδυναμέη ίσγει όπο των έμμηνίων, και κούφη έστι και άτου νος, και πρόσω γωρέει, τὰ δὲ 2 κράτεα γαλάται, και πῦρ βληγρὸν, καὶ βίγος, καὶ δδύνη είχει την νειαίρην γαστέρα καὶ τοὺς κενείνας καὶ τὰς ἰξύας. Πάσχει * δὲ ταῦτα μαλιστα, ἤν τι ἐν αὐτῆ διαφθαρὲν σαπή και παγή, πάσγουσε δε και έκ τόκων ένικε, αι δε και άλλως. "Οταν γοῦν ἄδε ἔχη, φάρμακον χρή πιπίσκειν, καὶ "κρισιμωτέρη Εσται · κήν δδύνη έχη, των χλιασμάτων προστιθέναι, και τῷ ψυχρο λούειν, και διαλείποντα κλύζειν, και των ποτημάτων διδόναι δ τε αν μάλιστα προσδέγηται, και δποθυμιήν δκόσα ξηράίνει, και πουλύποδας εσθιέτω και την λινόζωστιν. *Ην δε μή εμεμύκωσιν αι μήτραι ώς χρή, καθίννυσθαι εν τδατι μυρσίνης εναφεψημένης, η σχίνου, η άμπέλου, η έλαlης φύλλοισιν, τη ρόδων. Δίαιτα δὲ, η λέλεκται ἐπὶ τοῦ έρυθροῦ δόου · άριστον δέ οἱ βοήθημα δίψα, ἔμετοι θαμέες, ε καὶ λου: τρων είρξεις. * Όκοταν αναστομωθέωσι μαλλόν του δέσντος αξ θστέραι καί μή μεμύχωσι, καθάρσιος δέονται καί κλυσμών καί θυμίη= Mátwy.

168. ⁴Ην δε ¹⁰ λειανδέωσιν αι μήτραι, τὰ ἐπιμήνια πλείω γίνεται παι παπίω και δγρότερα και πυπνά, παι ή γονή οὐκ ἐμμένει, άλλὰ πάλιν οίχεται, ¹¹ και τὸ στόμα ἐπαφώμενος τῷ δακτύλῳ ὄψει λείον,

1 Kai Av DJ, Lind. - dripting vulg. - dripting 0. - Ante to addust not Ot. -Voy., pour ἐπιμένειν employé en ce sens, p. 350, l. 3. - εὐρήσει vulg. - εὐρήση CK. -εύρήσεις θ. -διαπεπληγός vulg. -διαπεπληγός C, Lind. -διαπεπλιγός 6. - ἐμμήνων CDGHIJK. — ἐἀκράτεα 6. - Voy. le passage parallèle § 204. " xale to sal C. - "loyer 0. " veriphy FGHIK, Ald., Frob. " veraiphy Lind. - νιαιράν θ. - 4 δε om. Κ. - ήν τι om. D. - σήπηται και θ. - ενιαι om. C0. - οὖν J. - γοῦν om. C0. - 5 χρησιμωτέρη G. - χρησιμωτέρη θ. - κάτω þro καὶ τῷ θ. - θερμῷ pro ψυχρῷ Lind. - διαλιπόντα C. - ήν pro αν C. - ύποθυμιάν θ. - δσα θ. - πολύποδας Κ. - τήν στι. Ι. - λινόζωστιν De. - λενοζάστιν vulg. — 6 μεμήχωσιν I. - χαθίγνυσθαι vulg. - χαθυγνώσθαι (sic) C. παθίνυσθαι Η. - καθίννυσθαι DFGIJKO, Ald., Frob. - μυρσίνου Ald. - έναφ. om. L. - σχίνον Η. - 7 η om. C. - δε om. Co. - η pro η C. - λέγεται θ. άριστα J. - οί βοήθ. om. Cθ. - * καὶ om. Cθ. - εῖργεσθαι C (H, al. manu) 6. - ^{\$} δταν θ. - όχ. [δὲ] Lind. - ἀναστομωθέωσι C. - ἀνοστομωθώσι (sic) θ. ∸ άναστομωθώσι vulg. - μήτραι DQ'. - μή om. C. - μεμ. (μεμυχώσι FGHIKO, Ald., Frob.) καὶ (καὶ om. θ) καθ. δέωνται (δέονται ΚĹθ, Foes in not., Lind.) vulg. - θυμιημ. C. - θυμιαμ. vulg. - θυωμάτων θ. - 10 ανθώσι tulg. - έαθώσι (sic) DHJ. - ἐανθῶσι ΙΚΙΟ'. - ἀνθέωσιν C. - λεανθέωσιν θ. - λειανθῶσι Foes in not. - λειανθέωσιν Lind, - αι μήτραι θ, Lind, - αι μ, om. vulg. - τάπιμή-

plus prolongées; le sperme ne prend pas, n'est pas retenu et ressort. Si le mal persiste, vous trouverez l'orifice entr'ouvert. La matrice est dans l'advnamie par l'effet des règles: elle est légère et sans ressort, elle s'abaisse, et ses liens (ligaments larges) se relâchent. Fièvre lente, frisson, douleur au bas-ventre, aux flancs et aux lombes. Elle éprouve ces accidents surtout quand quelque chose, se détruisant en elle, s'y corrompt et s'y coagule; quelques-unes aussi les éprouvent à la suite de l'accouchement, et d'autres encore autrement. Les choses étant ainsi, il faut administrer un évacuant, qui rendra la solution plus facile. S'il y a douleur, faire des applications chaudes; laver avec l'eau froide; après un intervalle, faire une injection; donner ceux des breuvages qui sont le mieux recus; administrer les fumigations qui dessèchent; manger des poulpes et de la mercuriale. Si la matrice n'est pas fermée comme elle doit, prendre un bain de siége dans de l'eau où a bouilli soit du myrte, soit du lentisque, soit des feuilles de viene, ou d'olivier, ou de rosier. Régime : celui qui a été exposé à l'article de l'écoulement rouge (§ 110). Ce qu'il y a de plus utile, c'est la soif, des vomissements fréquents, l'abstinence des bains. Quand la matrice est ouverte plus qu'il ne faut et ne demeure pas fermée, elle a besoin de mondification, d'injection et de fumigation (de la Nat. de la F., § 45).

168. (État lisse de la matrice, règles trop abondantes, et accidents qui en proviennent.) Si la matrice devient lisse, les règles sont plus abondantes, plus mauvaises, plus aqueuses, et fréquentes; le sperme n'est pas retenu, et ressort; en touchant avec le doigt, on trouve l'orifice lisse; la semme est dans l'adynamie par l'esset des règles, sièvre, frisson, douleur au

νια θ. – γίνονται θ. – γίνονται πλείω C. – κακείω θ . – καὶ π . οπ. C. – πυκινά θ . – δλλ' (ἀλλὰ $C\theta$) ἡνίκα τη (ὑπίη Lind.; τοι J) (ήν. τη οπ. C; πάλιν pro η ν. Τη θ) οίχεται vulg. — π 1 καὶ τῶ θ . τὸ στ. ἐπαφ. J. – καὶ τῶ θ . δψη τὸ στόμα λίον καὶ θ . – ἐπαφόμενος D. – $\hat{\pi}$ π. οπ. C. – ὁδυνασίν (sic) pro ἀδ. \hat{C} . – ἀδύνασιν (sic) $\hat{\eta}$ pro ἀδ. $\hat{\theta}$. – ἐμμήνων $\hat{F}HIJK$. – ἐμήνων (sic) \hat{D} . – $\hat{\rho}$ ῆγος \hat{I} . – \hat{I} σχει οπ. $\hat{C}\theta$. – εἰς \hat{J} . – νειέρην $\hat{F}GHIK$, \hat{A} ld., \hat{I} rob. – νειαιρήν \hat{L} ind. – νιαιράν θ .

καὶ ἀδυναμίη αὐτὴν λαμδάνει ὑπὸ τῶν ἐμμηνίων, καὶ πυρετὸς καὶ ρῖγος ἴσχει, ὀδύνη τε ἐς τὴν νειαίρην γαστέρα, καὶ τὰς ἰξύας καὶ τοὺς κενεῶνας, μάλιστα 1 δὲ ἤν τι ἐν αὐτῆ διαφθαρὲν σαπῆ, 2 καὶ ἐκ τόκου καὶ ἄλλως. "Όταν οὖν οὕτως ἔχῃ, θεραπεύειν χρὴ, ὅκου ἀν ἡ ἐδύνη ἔχῃ, ὡς ἐπὶ τῶν πρόσθεν γέγραπται.

169. Ήν αξ μῆτραι φλεγμήνωσι, τὰ ἐπιμήνια εἐπηλυγίζονται, καὶ δ τράγηλος ξυναρθμοῦται, καὶ πυρετὸς όξὺς * καὶ γνώμης ἀπτόμενος, και πονηρά και δλίγα οι επιφαίνεται, και δκόταν νηστις ή, έμετος αὐτέη ἐπέρχεται · δ δχόταν δέ τι φάγη, ταῦτα ἐμέει · καὶ ὀδύνη την νειαίρην γαστέρα ίσχει και τάς ιξύας, και αποψύχει, ε και περίψυξις δλου τοῦ σώματος ' ή δὲ γαστήρ τοτὲ μὲν σκληρή, τοτὲ δὲ μαλθακή, και έμπίπραται, και αείρεται, 7 και δοκέει έν γαστρί έχειν. εστι δ' δτε χενεόν φαίνεται τὸ πλήρωμα τῆς γαστρὸς, καὶ ἐμπίπλαται ή χοιλίη ύδατος, χαὶ δ όμφαλὸς ἐξίσγει, χαὶ τὸ στόμα ἰσχνὸν, καὶ έξαπίνης έφάνη τὰ ἐπιμήνια τρύζοντα, * καὶ ὀλίγα καὶ πονηρὰ, και λεπτύνεται τὰς κληδόας και την δειρήν, και οι πόδες οιδίσκονται 10 καὶ αἱ πέζαι μάλιστα. "Όταν ὧδε ἔχη, 11 φάρμακον πῖσαι κάτω, καὶ πυριήσαι τὰς ὑστέρας ὡς εὐιώδεσι, τὰς ἡμέρας τοῖσι μολυβδίοισι, καὶ γορααι θευτώ ροατι μός μοοαθεαιος πή ραχλολτι. κας πετα τήλ 12 πρόσθεσιν χλύζειν τὰς ὑστέρας· δύο πόσιας χνήστρου 13 έψῆσαι ἐν χοτύλη βδατος, χαι ἀπογέαντα τὸ βδωρ χλύσαι, χοτύλην ξυμμίξαντα πεγιτος και εγαίοη λαδκιααίλοη ή αλβιλού. πεικ οξ ιαρία οιαγιμείλ

¹ Δè om. C. - ἐν ἐωυτῆ (ἐωυτῶ C; αὐτῆ θ) vulg. — ² ἢ καὶ ἐκ τ. ἢ ἄλλως C. - οδν om. C. - δπου θ. - 3 ἐπιλυγίζονται θ. - ἐπηλυτίζονται θ. - ἐπηλυγίζονται D. - έπηλυγήζονται HI. - ξυναρθμιούται FGHIJ. - ξυναριθμιούται (D. al. manu ξυναραγγοῦται) Κ. - ξυγαρθμοῦται Vatic. Codd. ap. Foes, Lind. ξυναρμούται L, Vatic. Codd. ap. Foes. - συναρθμούται θ. - ξυναραχνούται vulg. - Gal. Gl. : συναρθμοῦται, συναρμόζεται. - Erot. p. 350 : συναρθμοῦται, συναρμόζεται καὶ συνενοῦται · άρθμὸς γὰρ λέγεται ἡ εὔνοια καὶ ἡ φιλία • ώς καὶ Καλλίμαχός φησιν · άρθμὸν δ' άμφοτέροις καὶ φιλίαν ἔταμον. -*xai om. θ. - ολίγον J. - οί om. Jθ. - δταν θ. - ξμετός τις (τις om. Cθ) αὐ. (αύτη θ) vulg. — 5 όταν θ. - δὲ θ. - δὲ om. vulg. - ἐμέη θ. - νειέρην FGIK, Ald., Frob. - νιαιράν θ. - νειαιρήν Lind. - ἀποψυχέει vulg. - ἀποψύχει DFG HIJKe. - Post απ. addunt η λειποψυχέει DFGHIJK (θ, λιποψυχέει). - • η καὶ C. - δι' (δι' om. Cθ) δλου vulg. - τότε (bis) CFI6, Ald., Frob. - σκληροτέρη C. – ἐμπίπλαται DH. – πιμπράται $\theta.$ – αἰρεται vulg. – ἀείρεται $\theta.$ — 7 καὶ • έν γ. δ. C. — * καὶ ἔστιν ὅτε θ. – κενεῶν Fl. – κενεών G, Ald., Frob. – ἐνπιμπλάται 0. - τρίζοντα FGIJ. - στάζοντα L, Lind. - " καί οπ. θ. - καί λε.

bas-ventre, aux lombes et aux flancs. Cela arrive surtout quand quelque chose, se détruisant en elle, s'y corrompt; cela arrive aussi à la suite de l'accouchement et autrement. Les choses étant ainsi, on emploiera, là où il y a douleur, les moyens qui ont été écrits pour les cas précédents (Nat. de la F., § 46). 169. (Métrite.) Si la matrice s'enflamme (de la Nat. de la F., § 11), les règles se suppriment, et le col se ferme. Il y a une fièvre aiguë et causant le délire. Il survient un écoulement mauvais et peu abondant. Quand la femme est à jeun, elle est prise de vomissement; si elle mange quelque chose, elle le revomit. Douleur au bas-ventre, aux lombes; défaillance; refroidissement de tout le corps. Le ventre est tantôt dur, tantôt souple; il se gonfle et se soulève; et la femme paraît être enceinte; d'autres fois la plénitude du ventre semble vide. L'abdomen se remplit d'eau, le nombril devient saillant; l'orifice utérin est mince, et tout à coup les règles apparaissent avec tranchées, elles sont en petite quantité et de mauvaise nature. La femme maigrit des clavicules et du cou. Les pieds enflent, surtout les chevilles. Les choses étant ainsi, donner un médicament qui évacue par le bas; administrer des fumigations utérines avec les aromates; pendant le jour, mettre les plombs; laver, avant de les placer, avec une eau chaude qui n'ait rien d'irritant; et, après qu'ils sont retirés, faire une injection ainsi composée : cnestron (Daphne oleoides), deux potions, faire cuire dans une cotyle d'eau, décanter, méler une cotyle de miel et d'huile de narcisse ou de lis, et injec-

πτύνει τε τὰς CDFGHIJKθ. — 10 xal om. Gal. in cit. in Gl. — D'après Galien, πέζαι dans ce passage était entendu ou du pied, ou des chevilles. — 11 Ante φ. addit χρη J. — xal (xal om. Lind.) προσθέτοισι (πρ. om. θ) πυριήσθαι (πυριήσαι CDHIK; πυριήται L; πυριάσαι θ) vulg. — μολιδδίοισι CDJΚθ. — προθέσιος FGHI. — 12 πρόσθεσι θ. — τὰς ὑστέρας θ. — τὰς ὑστ. om. vulg. — χνήστρου δύο πόσιας θ. — 13 ἐψ. χοτύλην (ἐν χοτύλη θ) vulg. — καλ.... χοτύλην ὑδατος repetitur F. — ἀποχέοντα C. — χλύσαι (addit ἐν θ) χοτύλην ὑδατος (θδ. om. C,D restit. al. manu, IJΚθ), ξ. (σ. θ) (addunt μέλιτος Cθ, Vatic. Codd. p. Foes) καὶ vulg. — ἀνθίνου CDJθ, Frob. — τοῦτο C. — ταῦτα om. θ. — διαλείπειν θ. — σὺν θ. — σιτίου θ. — λινόζωστιν Dθ. — λινοζώστιν vulg.

ήμέρας τρεῖς; εἶτα κλύσαι τῷ ξὺν τῷ όξει, καὶ πρὸ τοῦ αίτου τὴν λινόζωστιν ἐψοῦσα ¹ ξὺν οἴνῳ ποσῷ ἐσθιέτω ὡς κράμδην καὶ τὸν χυλὸν ροφεέτω. ² Ἡν δὲ ἐπιμένῃ, φάρμακα πιπίσκειν, ὑφ' ὧν ὕδωρ καθαίρεται τὰς ὑστέρας. Σιτίοισι δὲ χρεέσθω ἀρτοισι καὶ λαχάνοισιν ἐφθοῖσι τακεροῖσι, θαλασσίοισι δὲ μᾶλλον ἢ κρέασιν, ἢ ἀκροκωλίοισιν καὶ μετὰ τὰ σιτία, καὶ ταλαιπωρέειν ὡς πλεῖστα καὶ πρὸ τρῦ ³ σιτίου καὶ μετὰ τὰ σιτία, καὶ λουέσθω ὡς ἐλάχιστα ψυχρῷ, καὶ γλικέων καὶ λιπαρῶν παντοίων εἰργέσθω τὰς δὲ διὰ μεσηγὺ τῶν καθαρσίων ἀδίαντον πινέτω, ἐν όξει κεκρημένω νῆστις. Ἡ δὲ νοῦσος θανατώδης, ἐκφυγεῖν δὲ δλίγαι δύνανται, ἢν μὴ ἐν γαστρὶ ἔχωσιν.

170. *Φλεγμασίης μητρέων τὰ ἐπιμήνια ἐπηλυγίζονται, καὶ δκόταν ἄσιτος ἢ, ἐμέξι, εδκόταν δὲ βεδρώκη, δδύνη ἔχει τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ τὰς ἰξύας, καὶ δλη ἡ κοιλίη δτὰ μὰν σκληροτέρη,
ἐτὰ δὲ μαλθακὴ εγίνεται, καθίσταται δὰ οἰ πάνυ κοιλίη μεγάλη
γίνεται καὶ οὐ καθαίρεται, καὶ δρκέει κυεῖν, καὶ πάσχει ὁκόσα περ
καὶ αὶ ἐγκύμονες καὶ ἢν θιγγάνης τῆς κοιλίης, κοῦφον τὸ οἰδημε
γνοίης ὡς ἀσκοῦ, καὶ δκόταν δοκέῃ τόκου ὡρη εἶναι, αἱ μῆτραι
ξυμπίπτουσι, καὶ τὰ ἔπιμήνια δλίγα καὶ κακίονα. Ταύτην φάρμακον χρὴ πιπίσκειν κάτω, καὶ προστιθέναι τῶν καθαρτικῶν, καθαρθεῖσα δὰ ὑγιὸς γίνεται.

171. *Ην * φλεγμαίνηται ή μήτρη, ψαύεται * ήν δέ τι σφακελίζη καὶ παλιγκοταίνη, πῦρ ἔχει δξὸ καὶ μέγα, καὶ * φρίκη σκληρή ·

1 Σύν vulg. - ξύν C, Lind. - olvou JK. - την pro ώς θ. - καί om. Lind. φυφείτω θ. - 2 εl δ' θ. - ἐπιμένη Cθ. - ἐπιμένοι vulg. - χρησθαι θ. - ἄρτισοι (sic) C.- exponoliousin FGI. - 3 strou (siriou 8) x. p. 78 (ren I., Lind.) σίτον (τὰ σιτία Co) γιία. - λοῦσθει θ. - πεντ. Qm. C. - τὰ pro τὰς D. - μεσσηγύ CJ. - καθάρσιων H. - καθάρσεων CIK. - κεκρημένα FG. - κεκρυμμένω J .- νήστιν C .- νόσος vulg. - νοῦσος CDHO, Lind. - ἐκρεύγειν δ' θ .- μέν pro μή L. - Dans vulg. le point est après δύνανται, et une nouvelle phrase commence à dy. Linden, avec toute raison, a mis le point après igueu, et commence une nouvelle phrase à φλεγμασίης, — ' ὑπὸ φλ, Foes in not. -[ύπὸ δὲ] φλ. Lind. - ἐπηλυτίζονται θ. - ἐπιλυγίζονται vulg. - ἐπιλογίζονται J. - ἐπηλυγάζονται D. - ἐπιλυγήζονται H. - ὅταν Dθ. - ἐμεῖ vulg. - ἐμέει θ, Lind. - - h h θ. - βεβρώπει Co. - loχει CGJo. - νειέρην FGHIK, Ald., Frob. - νεισιρήν Lind. - τότε (bis) C. - τοτέ (bis) θ. - σκληροτέρα D. - σκληρή θ. - - ε χίν. καὶ (καὶ om. Co, Lind.) καθ. (καθέζεται Lind.) vulg. - καὶ οὐ (ρί pro çủ Foss in not., Lind.; οὐ οιμ. θ) δοκέει vulg. - κύειν vulg. - δσφ CIG. - 328 6 DFGHIJ. - xãy vuig. - ty C. - xai ty 6. - xàtilag pro aid. I, - yvoins om. C. -

ter; mettre un intervalle de trois jours, puis faire l'injection au vinaigre. Avant le repas, la femme fera cuire de la mercuriale avec un peu de vin, la mangera comme du chou, et en boirg la décoction. Si le mal persiste, administrer les médicaments qui évacuent l'eau de la matrice. User de pain, d'herhages bouillis fondants, de poissons de mer plutôt que de viandes, eu d'extrémités d'animaux bouillies et fondantes; se donner autant de fatigue que possible et avant le repas et après; se laver très-peu à l'eau froide; s'abstenir de toutes les choses douces et grasses; dans les jours entre les mondifications, hoire, à jeun, de l'adiante dans du vinaigre coupé. La maladie est dangereuse; peu de ces malades réchappent, à moins qu'elles ne deviennent grosses.

170. (Autre métrite.) Inflammation de la matrice : les règles se suppriment; la femme, quand elle est à jeun, vomit; et, quand elle a mangé, elle souffre au bas-ventre et aux lombes. Le ventre entier est tantôt plus dur, tantôt mou; mais il ne revient pas complétement à son état naturel. L'abdomen devient gros et ne se purge pas; la femme paraît enceinte, et éprouve tout ce qu'éprouvent les femmes grosses. Si vous palpes le ventre, vous en sentez le gonflement léger comme d'une outre; et, quand le moment d'accoucher paraît venu, la matrice s'affaisse, et il vient des règles en petite quantité et de plus mauvaise nature. En ce cas, il faut administrer un médicament qui évacue par le bas; et appliquer, parmi les pessaires, ceux qui mondifient; en effet, mondifiée, elle guérit.

171. (Autre métrite.) Quand la matrice s'enflamme, elle a quelque contact. Si alors l'inflammation s'accroît et redouble,

δταν θ. - τεπιμήνια θ. - όλ. [γίνεται] καὶ Lind. — ' χρη οπ. C. - πιπίζεν (sic) HIK. - ή πραστιθέναι των καθαρτηρίων θ. — ' φλεγμήνωσιν αὶ μήτραι θ. - φλεγμείνη τε ή C. - εὐ ψαύει pro ψαύεται θ. - τις C. - τε καὶ πάλιν κατάνει (sic) θ. - Απια πῦρ addunt καὶ Cθ. - έχη Η. — ' φρίκη, σκληρή (σκληβά Foes in not.) (φρίκη σκληρή ' Lind.) τὰ (τὰ οπ. θ) vulg. - Je prends le changament de ponctuation et la correction de Lind. - αἰδ. (addit χωρίς θ) ἐκπάγλως (ἐπαγλῶς sic C) τε (τε ρπ. CKθ) αἰσθεται (αἰθεται θ) γμίς. - άρμξ vulg. - ἐργά δ.

τὰ ἀμφὶ τὰ αἰδοῖα ἐκπάγλως αἴθεται καὶ δάκνεται καὶ ὀργἄ, καὶ ¹ εἴ τις ἐπαφήσει τῷ δακτύλῳ, καὶ αὖθις κάκιον ἴσχει καὶ ² ἀδάζεται, πίδιος, ³ καὶ τὰ ἄκρεα ψύχονται καὶ τετρεμαίνουσι, καὶ ιδρὸς μετωτάδιος, ³ καὶ τὰ ἄκρεα ψύχονται καὶ τετρεμαίνουσι, καὶ κῶμα ἔχει καὶ στὸν ἀκρεα ἀλλοτε * καὶ ἀλλοτε, καὶ ἐσακούειν οὐκ ἐθέλει· οὐδὲ ἡ ὑστέρη ἐνεργεῖ· ἀσιτίη πολλὴ, * καὶ στόμαχος οὐ πάμπαν εἰρύεται τὴν τροφὴν ταὶ τοὺς βουδῶνας ³ καὶ τὰς ἰξύας καὶ παραφάσιας, καὶ ταχὺ θνήτος ³ ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ³ ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ³ ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ³ ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ³ ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ³ ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ° ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ° ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ° ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ° ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ° ἡ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοισι πυριῆσαι · καὶ προσθέτοισι μαλθακοῖσι, τος ° ἡ ἐκρονοικοῦς · οἰνον οὶ ἐκρονοισι τὰ πυριῆσαι · καὶ πτισάνους · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἡ ἐκρονοισι · ἐκρονοισι · ἐκρονοισι · ἡ

172. 11 Μητρέων δούνης έγχυτον ήν δούνη μοῦνον ή σπερχνή καὶ βίαιος, ἀχλὸς ἐν τῆσι μήτρησιν 12 ἔνι, καὶ οὐκ ἔξεισι τὸ πνεῦμα, ἀλλ' αὐτόθι μένει, κακόν δεὶ οὖν οὕτως θεραπεύειν ἀνδραφάξιος ἀγρίης καρπὸν καὶ τεῦτλα τρίψας όμοῦ λεῖα, χλιήνας τε, ἔγχεον ἐς τὰς μήτρας. Ύστερέων 13 δούνης παῦον οἶνον ὡς ἤδιστον ἴσον ἴσφ κεράσας τρία ἡμίχοα ἀττικὰ, μαράθου ρίζας καὶ τοῦ καρποῦ τριτημόρων, 14 καὶ ροδίνου ἐλαίου ἡμικοτύλιον ταῦτα ἐμβαλεῖν ἐς ἐχῖνον καινὸν

^{1 &}quot;Ην J. - ἐπαφήσαι C. - ἐπαφήσαιτο θ. - αῦτις Cθ. - 2 ἀλάζεται θ. - αὐδάζεται (D, al. manu άδάξεται) LQ'. - δδάξεται J. - ίδρώς τε pro καὶ ίδρώς θ.μετωπιδαΐος vulg. - περιμετωπίδιος θ. - Lobeck, Phryn. Ecl., p. 557: Nullus dubito, quin legendum sit μετωπίδιος. — 3 καί J. - καί om. vulg. - τὰ om. Co. - ψύχ. om. θ. - τετραμένουσι θ. - τετρεμμαίνουσι J. - τετραμαίνουσι C, Ald. — 'xaì άλλοτε θ. - xaì άλλ. om. vulg. — 'xaì [δ] στ. Lind. - εἰρύαται vulg. - εἰρυᾶται θ. - In marg. φυλάττει Η. - εἰρύεται Foes in not., Lind. - καὶ (οὐδὲ pro καὶ J) ή κ. vulg. — 6 οὐ δύναται pro όδ. FG (J, δυνάται sic) vulg. - όδ. πάσα καὶ ήτρον καὶ β. Co. - 7 καὶ om. DFGHIK. - τούς τε pro καὶ τοὺς J. — *καὶ om. DFGHIK. - τὰς om. θ. - καὶ [τὰς] παραφύσιας Lind. -παραφάσιας D.-παραφύσιας vulg.-παρὰ φύσιας J.-Gal. Gl.: παραφάσαι, παράψασθαι μετά καθέσεως, ώσπερ τὸ ἐσαφάσασθαι, εἰσδαλόντα τὴν χείρα άψασθαι έντεῦθεν δὲ καὶ τοὺς κρυπτοὺς τόπους τοὺς κατὰ τὸ γυναικεῖον αἰδοΐον παραφάσιας δνομάζουσι. - τάχα C. - καταγνώσιν (καταγυιώσιν Foes in not., Lind.; καταιτίζωσι sic θ), ώς (ώς om. θ, Lind.) σπ. vulg. - Lisez xgταιγίζωσι. - θερμοίς θ. - Ante έξ addit και J. - * και (ħ Cθ) vulg. - έκπεπιεσμένου G. - έξεπιεσμένοισι (sic) πυριάν θ. - και προστ. om. J. - Ante μαλθ.

il v a fièvre aigue et grande, frisson qui durcit, chaleur excessive aux parties génitales, sentiment de morsure et turgescence. Si on touche avec le doigt, le mal empire, les parties sont irritées. Douleur à la tête et au sinciput, brouillard, sueur au front, refroidissement et tremblement des extrémités, coma par intervalles; la malade ne prête pas l'oreille. La matrice est sans activité. Inappétence; ni l'œsophage, ni le ventre n'attirent la nourriture. Les malades crient, s'élancent, souffrent au bas-ventre, aux aines, aux lombes et à l'intérieur des parties génitales. Elles succombent rapidement. Si les douleurs sont pressantes, fomenter avec des éponges chaudes trempées dans l'eau ou dans l'huile et exprimées; appliquer des pessaires émollients, moelle de cerf, graisse d'oie, cire blanche et jaune d'œuf, on du cérat poissé, résine; purger avec du lait d'anesse ou de chèvre, ou du bouillon de poulet; ne pas boire de vin; prendre en potage de la décoction d'orge passée au tamis.

172. (Différentes recettes contre les douleurs utérines.) Infusion utérine pour la douleur de matrice: s'il y a seulement une douleur pressante et intense, une fuliginosité est dans la matrice, le vent ne sort pas, il y reste; cela est mauvais. On traitera ainsi: prendre graines d'arroche sauvage et bette, broyer ensemble, faire tiédir, et infuser dans la matrice. Moyen propre à calmer les douleurs utérines: prendre un conge et demi attique de vin très-doux, le couper d'eau par moitié, racine et graine de fenouil un quart, huile de rose une demi-cotyle; jeter cela dans un vase neuf, puis verser le vin,

addit καὶ C_* - ἄλεφαρ D_* - πυρὸν C_* - ½ κηρῷ τὴν π. Lind. - κηρωτὴν τὴν π. Q_* - σὰν θ. - οἴνῷ ἢ γάλ. αἰγείῷ vulg. - οἴνῷ (ἀνείῷ θ) γάλ. ἢ αἰγ. C_* 0. - μὴ οm. D_* - πτισσ. D_* - ρορείτῷ θ_* - θ_* 1 μ. δδ. ἔγχ. om. J_* - ἢν ἢ δδ. C_* - Weigel, Dict. de Schn. Suppl., regarde ἀχλὺς comme une fausse leçon, et pense qu'on doit lire δχλος en place. - ½ ἐνἢ J_* - ἐξίη J_* - μένη J_* - δεῖ ο. ο. θερ. om. C_* 0. - γοῦν J_* - ἀνδραφάξυος D_* - σεύτλα (sic) C_* - τε om. C_* 0. - ἐς C_* - C_* 1 καὶ om. C_* 1 καὶ οπ. C_* 2 καιον C_* - ἀμακόκα C_* - εἰς C_* - κανὸν C_* - τὸν C_* - τὸν om. vulg. - πυριάσαι C_*

καὶ τὸν οἶνον ἐπιχέαι, εἶτα πυριῆσαι. Προστιθέναι ^εδὲ καὶ σκίλλην, ἔστ' ἐν τὸ στόμα μαλθακὸν ἢ καὶ φαρκιδώδες.

173. Και όταν εν ετή παθάρσει φλύπταιναι άνα το στόμα τής διστέρης θύωσιν, οδτω θεραπεύειν σάρκα βοὸς πικερίω ή χηνείω στέατι και άννήσω χρίσασα λείοις, την σάρκα ές το αίδοϊον έντιθέναι.

174. Ήν έρυσίπελας έχη *τάς μήτρας, οἰδέει τοὸς πόδας καὶ τοὺς μαζοὺς καὶ τὸ σῶμα, καὶ πόνος κὐτὴν κετέχει, καὶ δρθόπνοια γίνεται, καὶ ἀλγίει τοὸς κενεῶνες καὶ τὸ ὁπογάστριον καὶ τὰ στέρνε καὶ τὴν κεφαλήν · τρόμος *τε ἔχει, καὶ τὰς χεῖρας νέρκη καὶ σὸς βουδῶνες, καὶ τὰς ἰγνύας τρέμει · ἐνίστε δὲ καὶ ἐν τῆστο ἰγνύησι *πελιδναὶ γίνονται, καὶ πουφίζει δλίγον χρόνον, καὶ ἡ χροτὴ, μάλιστα δὲ καὶ οἱ μαζοὶ ἐείρονται κατὰ τὴν ὁμοεθνίην · ἀλλά *γὰρ οἱ πάνυ τι ἀλγέει, καὶ πῶρ καὶ ρίγος λαμβάνει, καὶ ἐρυθρὸν τὸ πρόσωπον γίνεται, καὶ δίψα ἰσχυρὴ, καὶ τὸ * ἐκταρ ξηραίνεται. Ταῦτα ἡν ἐγκύμονι *περιπέσῃ, θνήσκει, καὶ οὐκ ὰν δυνήσεται διαφυγείν.

174 bis. Ήν έρυσιπελας εν τήσι μήτρησι ο γένηται, οἰδήματα γίνεται πλεννωδέστατα ἀπὸ τῶν ποδῶν ἀρξάμενα ἐς τὰ σπέλεα πάντα καὶ ἐς τὴν ὀσφύν. "Οσφ δ' ἀν ὁ χρόνος πλείων γίνηται, καὶ ὁ δώρηξ ἐπαίει, καὶ οἰδίσκεται, καὶ περιψύχεται πάσα, καὶ πῦρ ἔχει μέγα, καὶ

¹ Δè nei om. Co. - σκίλλη Κ. - σκίλλαν ο. - σορακιώδει C. - δωρακιώδες J. φοργανώδες Foes in not., Lind. - φορακιάδες vulg. - Gal. Gl. : φαρκιδώδες, ρυτιδώδες. - Erot. p. 388 : φαρχιδώδες, ρυτιδώδες· φαρχίς γάρ λέγεται ή ρυτίς. - On ne peut guère douter qu'il ne faille lire φαρχιδώδες; car la glose d'Erotien appartient aux livres des Maladies des Femmes. --- 377 0.-om. vulg.- ἀνὰ τὸ στ. τ. ὑστ. φλυκτῆναι J. - φλυκταίναι (sic) (D, al. manu, erat prius φυκταίναι) 10. - φλεκταίναι (sic) F. - φλυκταΐναι GK. Ald., Frob. phunteval CH. - to om. C. - obswell valg. - obset J. - ousset C. - biset b. αθτω θερ. om. Go.- βοός ή (ή om. Lind.) πτπ. (πικέριον θ) (ήπικερίω pro ή π. I; ἐπικαιρίω L) (addunt ή Foes in not., Lind.) χην. vulg. - La correction de Foes, adoptée par Lind., paraît la bonne. - ἀννήσφ (ἀνήσσω θ; ἀνίσω CDH; avfow JK) reivat (xploasa pro rp. 0; reivac Lind.) leiwc (leia C); hetors sic, correctum ex hlore 0) the sapea (addunt poloas Foes in not; and χρίσας Lind.) καὶ (καὶ οια. Co, Lind.) ἐς vulg. — ἐν τῆσι μήτρησι Ch - τὸ σώμα δλον θ. - πόνος μιν λαμβάνει C. - κόνος λαμβάνει μιν θ. - δρθέπνα C. - opportoty 0. - alyee: om. 0. -- 47' C. - To om. 0. - vapad 0. - Tpepert C. tyrings HI. - byrings C. - mai (nat om. 0) nelidral (nollà pro nel 0) γίν. (γίγνονται D) vulg. - πουφίζη C. - πολλόν pro δλίγον θ. - ή om. FG. alsipovent (sio) 0. - Spectriar FGHIJK. - Tap and of Co. - superic Co. γίνεται om. 0. - δίψη D. - ήπαρ γαξή - ήπαρ 8. - Erot. p. 190 et Gel. Gil

et saire une fumigation. Appliquer aussi la soille jusqu'à ce que l'orifice soit souple et ridé.

173. (Phlyctènes à l'orifice utéria.) Quand, pendant la purgation menstruelle, des phlyctènes se développent à l'orifice utérin, on traitera ainsi : enduire de la chair de bœuf avec du beurre ou de la graisse d'oie et de l'anis triturés ensemble, et introduire ce morceau de chair dans les parties génitales.

174. (Phlegmaste atérine; symptômes singuliers.) Si un érysipèle se forme à la matrice, les pieds enflent, ainsi que les mamelles et le corps, la femme souffre, elle a de l'orthopnés; douleur aux flancs, à l'hypogastre, au sternum et à la tête; tremblement, engourdissement dans les bras et les aines; les jarrets tremblent; parfois aussi, il survient des lividités dans les jarrets, ce qui soulage pour un peu de temps. La surface du corps se gonfle, et surtout les mamelles par la sympathie. La malade ne souffre pas extrêmement. Il y a fièvre et frisson; le visage rougit; soif intense; et les parties génitales se sobtent. Si ces accidents surviennent chez une femme enseinte, elle succombe sans qu'elle puisse réchapper.

174 bis. (Autre rédaction du Sprécédent. De la Nat. de la F., S 12.) Quand l'érysipèle se forme dans la matrice, il survient des gonfiements très-pituiteux, commençant aux pieds et s'étendant aux jambes entières et aux lombes. A mesure que le mai se prolonge, la poitrine s'en ressent; la femme enfie, se refroi-

ont la glose latap. Héringa (dans Erot. ib.) fait très-bien weir que cette glose appartient aux livres des Maladies des femmes, et même au deuxième livre; et, comme fixap ne donne aucun sens satisfaisant, il en conclut avec toute raison que Erotien et Galien ont lu ici non fixap mais taxap. Trois explications avalent été données de ce mot : 1º Suivant Erotien il signifiait près, et la phrase voulait dire, et la partie envéronnante se sèche; 2º suivant Galien, les parties naturelles de la femme; il faudrait alors traduire : et les parties naturelles se sèchent; 3º enfin Ischomaque et Cydlas de Mylasa lisaient laμαp, et il faudrait traduire : et l'ammidité se sèche. — "περιπέσου DHIJ. – καὶ οὐα ἀν ἐπφύγη C (θ, ἐπφύγοι). - ἐνωνήσητας δ. - δυνήσυτο J. — "γίνηται 1θ. - γέν, et d. em. G. - πλευνδόστατα θ. - πελωδόστατα vuig. - τοῦν ποδοῖν C. - ἀρξ. καὶ (καὶ tim. Ci) ές τιλς. - καὶ καὶ το πολιω δίστατα vuig. - τοῦν ποδοῖν C. - ἀρξ. καὶ (καὶ tim. Ci) ές τιλς. - καὶλα μτο σκ. Κ. - πλείω γίνηται θ. - γένηται τιλεί» σιας DHJ. - ἐπαιιει (sic) θ.

·δίγος ἐπιλαμδάνει, καὶ πνεῦμα 1 πυκνόν, καὶ λιποθυμίη, καὶ ἀσθενείη. και δούνη παντός του σώματος · δυσθυμέει τε και αιολάται τῆ γνώμη, και τὸ πάθος ἀνέρχεται ἐκ τῆς κάτω κοιλίης ἐς τὰς ἰξύας 2 καὶ ἐς τὰ νώτα και τὰ ὑπογόνδρια και τὰ στέρνα εκαι τὸν τράγηλον και τὴν κεφαλήν και τον στόμαγον, και δοκέει θανείσθαι δκόταν δε λύηται ή δδύνη, νάρχη έγει τὰς ἰξύας καὶ τοὺς βουδώνας καὶ τὰ σκέλεα, καὶ * τὰ ἐν τῆσιν ἰγνύησι πέλια γίνεται, καὶ όλίγον χρόνον δοκέει βάων είναι · έπειτα αὖθις πονέεται, καὶ ό γρως φλυκταινέων καταπίμπλαται, και το πρόσωπον ερυθήματα λάζεται προφανέα και δηλεόμενα, καὶ ὁ φάρυγξ αὖος, εκαὶ ἡ γλῶσσα τρηχείη. Αύτη ἡ γοϋσος εὶ ἐγχύμονα σχοίη, κτείνει. Ήν δὲ μὴ, ἐητρείην χρὴ προσάγειν δνου γάλα πιπίσχειν και χαθαίρειν. ήν δέ μή λύηται ώδε, ψύχειν τήν χοιλίην 6 εν μαλθακοίσι ψύγμασι, καὶ προσθέτοισι μή περισκελέσι, και καθήραι κούφοισιν έκ τοῦ κατ' ολίγον, και εμέειν . άγαθον οὲ σκτής φύλλα γαπρακειν εφθά ξρι οδιλακώ ή θρίπώ ή πυλακώ. Ην ορ τὸ πῦρ μεθίη, καὶ οἶνον καὶ σιτία διδόναι γλυκέα. Παῦραι δὲ ὑγιαί-YOYTEL.

175. ⁷ Υδερος δε γίνεται εν τῆσι μήτρησι τὰ ἐπιμήνια χωρέει ἀσώδεα καὶ ὑδατώδεα ⁸ καὶ οὐ πάνυ αξματώδεα, οἰδέει ⁹ καὶ ἡ ὑστέρη καὶ οἰ μαζοὶ ἡ ἑουσι, καὶ ἡ νειαίρα γαστήρ σκληρή ἐστι καὶ οἰδέει παὶ πᾶς ὁ ἀμφὶ πέριξ χῶρος, καὶ ἀλγέει, εἴ τις ψαύσειε ¹² πυρετός τε καὶ βρυγμός ἴσχει, καὶ οδύνη σπερχνή ἐς τοὺς κενεῶνας καὶ ἐς

Πυκινόν D. - λειπ. DHJK, Lind. - λυπ. C. - δυσθυμετ C. - ξωλάται (sic) DFGHIJ (K, ξωλ.). - ἐολάται θ. - γνώμην sine τἢ C. - ΄ καὶ ἐς τὰς ἄνω ὑπὸ τὰ ὑποχ. θ. - Απιε ὑποχ. addit ὑπὸ τὰ C. - ΄ καὶ ἀς τὰς ἀνω ὑπὸ τὰ ὑποχ. θ. - Απιε ὑποχ. addit ὑπὸ τὰ C. - ΄ καὶ μο τὰ Δ. - τὰ οπ. νεφ. π. τ. στ. οπ. θ. - δοκέη G. - δταν θ. - αὐτις Cθ. - φλυπταινέων θ. - φλυπταινών νιιg. - φλεκταίνων FGJ, Ald. - φλυπταίνων CDIK, Frob. - φλυπτάνων Η, - ἀναπίμπλαται J. - λάζιται DFG. - λάζηται Η. - ΄ καὶ J, Lind. - ἡ οπ. Cθ. - πριχείη CD. - τραχείη JK. - εἰ εἰ σχοίη οπ. Cθ. - Post μὴ addunt κύη Cθ, κύει Η al. manu. - ἰητρικήν νιιg. - ἰητρίην FG, Ald. - ἰητρείην CDH IJK. - ΄ ἐν οπ. Cθ, Ald. - περισκέλεσι FGI. - κούφοις νιιg. - κούφοισν θεμεῖν C. - ἔμμεῖν G. - φῦλλα Κ. - σὰν θ. - θυμῶ C. - μεθίηται νιιg. - καθίηται νιιg. - καθται νιιg. - γλυκέα, ἀλλὰ παῦραι θεραπεύονται Lind. - γλυκέα, παῦραι δὲ ἰητρεύονται C (θ, ὑγικίνονται). - ΄ ἢν δὲ ΰδερος γίνηται Lind. - δὲ οπ. L - ἐγγίνεται θ. - ταπιμήνια θ. - ἀσώδη DFGHIK. - ἰσατώδεα θ. - καὶ ὑδατώδεα

dit tout entière; elle a une grande sièvre; le sièsson survient; respiration fréquente; défaillances, faiblesse, douleur de tout le corps. Elle est découragée, son esprit se dérange. Le mal va du bas-ventre aux lombes, au dos, aux hypochondres, au sternum, au cou, à la tête, à l'œsophage; et elle paraît mourir. Quand la douleur cesse, de l'engourdissement tient les lombes. les aines et les jambes; des lividités apparaissent aux jarrets, et, pour un peu de temps, elle semble mieux; puis les douleurs recommencent. La surface se remplit de phlyctènes; des rougeurs apparentes et delétères occupent le visage; la gorge est sèche; la langue raboteuse. Cette maladie, atteignant une femme grosse, la tue. Si la femme n'est pas enceinte, il faut ainsi traiter : faire boire le lait d'anesse en quantité purgative; si ce moyen n'amène pas la solution, rafraîchir le ventre par des applications émollientes et froides; user de pessaires qui ne soient pas siccatifs; mondifier peu à peu et légèrement, et faire vomir. Il est bon de prendre des seuilles de sureau bouillies avec de l'origan, ou du thym, ou de la rue. Si la fièvre s'en va, donner du vin et des aliments doux. Peu guérissent.

178. (Hydromètre.) Une hydropisie se forme dans la matrice. Les règles coulent avec des nausées, elles sont aqueuses et n'ont pas beaucoup de sang. La matrice enfle, ainsi que les veines et les parties les plus voisines. La femme ne devient pas enceinte. Elle a des suffocations. Les mamelles laissent couler. Le bas-ventre est dur. Toute la région abdominale se gonfie, elle est douloureuse au toucher. Fièvre, grincement de dents; douleur intense aux fiancs, aux lombes. La femme a des pollutions, et elle s'en trouve plus mal. En ce cas, laver avec l'eau chaude, échauffer; administrer un évacuant; administrer

om. 6. — * καί om. C. – οἰδέη D. — * καί om. Cô. – οἱ pro ἡ Ald. – φλείδει (sic) θ. — ** καὶ om. θ. – καὶ δσα om. C. – καὶ οὐ κυ. om. K. – οὐ θ. – οὐ om. vulg. — ** καὶ CDGHIJKLθ, Lind. – καὶ om. vulg. – νιαιρὰ θ. – νειαιρὰ Lind. – νειέρη KL. – νείαιρα DJ. – νείερα FGHI, Ald., Frod. – οἰδεῖ C. – ἀμφπέριξ Κ. – ἡν (εῖ C; ἡ θ) τις (τι D) αὐτὴν (αὐτῆ; DFGIJK; αὐτὴν om. Cθ) ψ. vulg. — ** καὶ πυρ. κ. βρ. Cô. – ἐξονιροῖ Cθ. – κάκειον θ.

τὰς Τξύας, καὶ έξονειροῖ, καὶ κάκιον Γαχει. ¹ Ταύτην λούειν δεῖ θερμῷ καὶ χλιαίνειν, φάρμακον δὲ πιπίσκειν, καὶ πυριῆν βληχρῆσι πυρίησι καὶ κυκλάμινον τριώδολον ἐν δθονίῳ προστιθέσθω ἀποδήσασα, καὶ κυπαρίσσου χυλὸν βρέχειν ἐν ὕδατι, καὶ κανθαρίδας τρίδουσα ² προστιθέναι δλίγον χρόνον, καὶ διὰ πλείονος ἐνεργεῖ. ³ Προσθετὸν, κύμινον ὅσον χήμη, ἀσταφὶς λευκή. ⁴ Άλλο · κνίδης καρπὸς, ἄρου ρίζα, τουτέων δ βούλει ἐπιεικέως προστιθέναι. Ἐπειδὰν δὲ καθήρης, καὶ ἀφαιρέειν καὶ ἐγκλύζειν τὰ αἰδοῖα, καὶ ξυγκοιμάσθω, καὶ ἢν διενέγκη τὸ ἔμδρυον, ἐκκαθάίρεται ⁵ πᾶσα καὶ δγιὸς γίνεται.

476. "Υδέρου μητρέων ' υφαιμόν τι βέει Ιχωροειδές, καὶ καθαίρεται, καὶ δάκνει σφόδρα καὶ έλκοι ώσπερ έλμη τὰ αἰδοῖα καὶ τὰ
πέριξ, καὶ όκου ὰν ἐπιστάξη ἐλκοί, καὶ ἡ χροιὴ ἐκτερώδης · τὰ δὲ

Ελλα καθαίρεται πλήθος, ' ὅσπερ ἐν τοῖοιν άλλοισι ρόοισιν. Ἡ δὲ
νοῦσος βληχροτέρη τε καὶ άλλως θανατώδης γίνεται, ἡν ἐξελκωθωσιν αὶ μῆτραι. Ταύτην θεραπεύειν ὡς τὴν ὑπὸ λευκοῦ ρόου ἐχομένην,
καὶ γάλα όνειον πιπίσκειν, καὶ ἰσχναίνειν, καὶ ἰῆσθαι φαρμάκοισι
τωῖσι προειρημένοισιν. "Υδέρου ἐκλεικτά · ἡν όδωρ ἐκ τῶν μητρέων
βέη, θεῖον, χηνὸς άλειφα, λείχειν.

177. *Ην άνεμος έν τῆσι μήτρησιν ἐνῆ, * φῦσα ἔξεισι καὶ τρόζει, καὶ οἰδέει πᾶσα, καὶ πῦρ ἔχει καὶ κάματος πρὸς τοίσδεσσι * 10 καὶ ἀίσσει σφόδρα ὑπὸ τῆς ὁδύνης, καὶ τὸν ἄνδρα οὐ προσίεται , 11 καὶ σφό-

¹ T. om. C0. - δη (δετ DIJKL, Lind.; δὲ Cθ) θερμώ vulg. - πυριήν βληχροίσι (βληχρήσι CFGI, Ald., Frob.) καὶ vulg. - πυριάν βληχρήσι πυρίησι, nal 8. - tpiésohov CI. - Anedijanou. . . npoortilévat em. J. - 2 évriléales 8. προστιθέσθω CDHIKLQ', Lind. — 3 άλλο είς ύδερον ρτο προσθετόν.... χήμη D. – προσθετόν άλλο ἐς ϋδερον· κύμινον, ἀσταφὶς λευκή, κνίδης καρπὸς Lind. - In Cod. L est vacuum quoddam spatium, et sequitur σδν χύμην άστεφὶς λευκή κνίδης παρπός κτλ. Foes in not. - δσον χήμην (χύμην G) κύμινον (χύμ. σm. FGHIK) vulg. - κύμινον όσον χήμη «ταφιολευκή θ. - - 4 άλλο όμοίως FHIJ. - άλλο om. DG. - τούτων θ. - δ om. θ. - Erot. p. 160 : ἐπιεικῶς, ίκανῶς.- ἐπειδὰν (addit δὲ θ) ἐκκαθάρης (καθήρης θ), κλυζέσθω (κλ. om. C; κλύζειν θ) καὶ vulg. - ξυγκ. (ξυγκοιμάσθαι D; συνκοιμάσθαι θ) άμα (άμα om. θ), καὶ vulg. — * πᾶσα.... καθαίρεται om. C. — * ἄλλο ὅμοιως (άλ. om. FHUKLO (όμοίω: om. D) ύδέρου (άλλος δμοιος ύδερος Foes in not., Lind.) ruig. - r. om. 0. - Ednot (bis) Jo. - Ednéet (bis) C. - de C. - Snow 6 έπιστάζη C. - Ικτεροσειδής D. - Ικτεροειδής CDFHIJK, Lind. - Ικτερωειδής L. -8' 0. - 1 de Co. - sóvic 0. - sanxporépa DHJK. - fr... uhrpas om., restit. al. manu D. - efedarobosov C. - efedanbémon Lind. - efedbasov vulg. έξελχωθώσιν θ. - Dans vulg. le point est avant hv, et fi h'y a qu'ane virgule

des fumigations douces; appliquer en pessaire trois oboles de cyclamen lié dans un linge; faire de l'eau de cyprès, piler des cantharides, et appliquer en pessaire pendant peu de temps; l'action en est plus durable. Pessaire : cumin une chême (=0, 1600 009), raisin sec blanc. Autre : graine d'ortie, racine d'arum, appliquer celle de ces deux substances qu'on voudra, en quantité suffisante. Après la mondification, la femme ôtera les pessaires, fera des injections dans les parties génitales, et dormira avec son mari. Si elle porte à terme l'enfant, elle se mondifie complètement et guérit.

176. (Autre hydromètre.) Pour l'hydropisie de la matrice : il s'écoule une humeur un peu sanguinolente et ichoreuse; ce flux irrite fortement et ulcère, comme la saumure ferait, les parties génitales, les parties environnantes, et tous les points sur lesquels il goutte. La coloration devient ictérique. Du reste, la quantité du flux est comme dans les autres écoulements. La maladie est plus lente, et, du reste, fort dangereuse si la matrice s'ulcère. En ce cas, traiter comme dans celui de l'écoulement blanc (§ 116), faire boire du lait d'ânesse, atténuer, et employer les médicaments indiqués précédemment. Eclegme pour l'hydropisie : si de l'eau s'écoule de la matrice, prendre en éclegme du soufre et de la graisse d'oie.

177. (Vent développé dans la matrice.) Si du vent est dans la matrice, le gaz sori avec bruit; la femme enfle tout entière; la fièvre et la lassitude s'y ajoutent; la douleur la fait tressaillir; elle

αρτές μήτραι. C'est le contraire qu'il faut : une virgule avant ήν, et, après μήτραι, un point. – λευχοῦ post έχομ. Κ. – Ιάσθαι θ. – τοῖς εἰρημένοισιν θ. – " ὑδ. έ. om. L. – ἐκλικτὰ vulg. – ἐκλεικτὰ Lind. – ἐκλιτὰ CFGI, Ald. – ἐκλητὸν D. – ἐλικτὰ HK. – ἐλικτιὰ Ι. – ἐλκτικὰ Vatic. Codd. ap. Foes. – ἐλλειτὰν θ. – ἀνοσα Β. – Φυσα Β. – ἐξει C. – τρίζει C. – πάσα καὶ οἰδέει J. – πουλὺ pro πάσα Vatic. Codd. ap. Foes. – καῦμα (κάματος Cθ) vulg. – τοῖσδε vulg. – τοιισδεσσιν (sic) θ. — 19 καὶ J. – καὶ οπ. vulg. – ἀτσει οπι. θ. – σφόδρα οπι. Cθ. — 11 καὶ οπι. Cθ. – ἄχθ. σφ. C. – ἀχθετεια (sic) σφοδροτάτην εὐνὴν θ. – ἀδυνατεί (ἀδυνατέει θ) ὀρθ. Cθ. – ἀδυνατεί νιμg. – κέαται (ἔγκειται θ) ἐν νιμg. – ἡ οπι. C. – βοᾶται καὶ C. – πάγντα... πνίγεται οπι. Κ. – ἐπείσιον θ. – ἐπ΄ τοχίον G. – ἐπίσχιον DHI, Vatic. Codd. ap. Foes. – ἐπίσχυον C. – ἐπισχίον Ald. – ἐπίστον J.

δρα άχθεται την εύνην, και δρθούσθαι άδυνατέει, και ώς βαρέα μιν έγχειται έν τησι μήτρησι, καὶ κεφαλήν άλγεει, καὶ άλύει, καὶ άναυδός έστιν ήν δέ ή όδύνη προστή, βοᾶ τε καὶ άλγέει πάντα καὶ ίζύας καὶ ἐπίσειον καὶ τὴν ἔδρην, καὶ τὸ οὖρον ¹ἴσχεται καὶ ἡ κοιλίη, * καὶ πνίγεται, καὶ θανεῖν ἐρᾶται, * καὶ ὑποχόνδριον τιταίνεται, καὶ στόμαγος δάχνεται, καὶ στόμα πιχρὸν, καὶ ἐμέει δξέα καὶ ἄχρητα, χαί ερεύγεται θαμινά, χαί βαίζει ήν δε μή, ανοιδίσκεται, χαί ήν έπαφήση, άντιτυπέει και άλγέει. Κλύζειν οδο χρή την μήτρην μελικρήτω και δξυμέλιτι και έλαίω κύμινον τριπτόν, ή άννησον, και λίνου πέταλα τρίδειν, καὶ δρνιθος πάτον ξὺν ὢοῖς, καὶ ἐν ὕδατι ἐνιέναι · προσθέτοισι δὲ οξς ἀν ἐγὼ γράψω, καὶ ε ποτήμασι χρεέσθω · καθίννυσθαι δὲ ἐν ἐλαίῳ θερμῷ, καὶ ἀρώματα ἐμδάλλειν, σχοίνου ἄνθος, 6 ή εν βρατι ραφλής ή βαγασούς. αρίστον οξ χαβαίδειν κγησίτοιαι μαλθακοίσι την κοιλίην . ή βάλανον προστιθέναι, ώς νηπίω κοιλίη λύεται, εξριον άπλυτον ξύν μέλιτι · 7 ήν δε γεραιτέρη ή, πρόμμυον εμδάπτειν ές έλαιον, ή ές μέλι, καὶ προστιθέναι ή ταύρου γολήν, ή νίτρον ξύν μέλιτι, ή ροιής όξείης γοίνιχα ξύν μέλιτι και άλήτω κριθίνω

478. εξί δὲ μύλη ἐμφύεται ὑπὸ πάχεος γονῆς ἐνεχομένης, θύμδραν λειήνας ἐν ὅξει καὶ ὕδατι, τοῦτο δίδου πίνειν ἔνυγρον, ἢ εὐοσκυάμου τὸν καρπὸν λεῖον, καὶ κλύζειν ἄλμη καὶ ὀπῷ καὶ ὅξει · ἢν το ἐκρ, ξὸν ὕδατι · κράτιστον δὲ μελίκρητον ἐνιέναι ξὸν ὕδατι φακῶν, ἢ ὁρόδων, ἢ ἑου, ἀνθεος. Ἦν δὲ καθαρθῆ οἶα τὰ τα πυριφλεγέθεα, μυρσί-

^{1 &}quot;Ισχεται Co. - εξργεται vulg. - 2 και DGHIJo. - και om. vulg. - αιρατπι (sic) θ. -- 3 καὶ om. C. - δάκν. μέγα Cθ. - καὶ τὸ (τὸ om. Cθ) στ. vulg. - ἐμ. χολην όξετα (sic) και C. - έμ. χολην όξέα Vatic. Codd. ap. Foes. - έμ. χολώδια όξέα ἄκρητα θ. - όρεύεται (sic) pro έρ. C. - ήν δὲ μή, άν. om. L. - άνοιδίσκη. ται DFHIJK. - καὶ (καὶ om. Cθ) ἀντιτ. (ἀντιτυπεῖ C; ἀντιτυπέη DFGHL) vulg. - άλγεπ DFGHIJ. — 'ουν om. DFGHIJo. - μήτραν vulg. - μήτρην CDF HIJK0. - ελέω Κ. - χύμινόν τε (τε om. C0) vulg. - τρυπτόν D. - άννησσον θ. - ἄνισον CDHJ. - ἄνησον Κ. - ἀπόπατον vulg. - πότον F. - πάτον C (D, al. manu ἀπόπατον) GHIJKθ. - πάτων Ald. - σύν θ. - έν om. Jθ. - 5 ποιήμασι θ. - χρῶ θ. - χρέο CDFGHIJK. - χαθίννυσθαι Jθ, Ald., Lind. - χαθιννῦσθαι C. - καθίνυσθαι DFGHK. - καθίγνυσθαι vulg. - σχίνου DHJK. - Αν pro ή CGHJK, Ald. - κλυσμοῖς θ. - ἡπίως pro νηπίω DQ', Lind. - λύηται D, Lind. - ἀπαυτὸν (slc) pro ἀπλ. θ. - σὺν θ. - ⁷ ἢν.... μέλιτι om. C (DH, restit. al. manu) FGIJK. - εἰ DQ', Lind. - γεραιτέρη Hθ. - γεραίτερον vulg. - εἰη DQ', Lind. - Φρόμυον Ald., Frob. - εμβάπτειν θ. - εμβ. om. vulg. - ή νίτρον om. θ. - συμμέλιτι θ. - πυρήνα pro χοίν Cornar., Foes in not., Lind. - xai om., restit.

ne reçoit pas son mari, le coît lui cause beaucoup de douleur; elle ne peut se tenir droite; elle sent comme un poids dans la matrice; douleur de tête, jactitation, perte de la parole. Quand la douleur est actuelle, la malade crie, souffre partout, dans les lombes, au pubis, au siège : le cours de l'urine et des matières stercorales est arrêté; elle suffoque et désire mourir. L'hypochondre se distend; sentiment de morsure à l'æsophage; amertume de la bouche; elle vomit des matières acides et non mélangées, elle a de fréquentes éructations, et se sent mieux; s'il n'y a pas de ces évacuations, elle gonfle, et, si l'on touche, le gonflement est rénitent et douloureux. Il faut faire des injections dans la matrice ayec l'hydromel, l'oxymel et l'huile. Broyer du cumin ou de l'anis et des feuilles de lin avec de la fiente de volaille et des œufs, mettre dans de l'eau et injecter. La femme usera des pessaires que j'écrirai et des breuvages. Elle prendra un bain de siége dans de l'huile chaude où l'on jette des aromates, par exemple la fleur du jonc odorant, ou dans une décoction de laurier ou dans de l'eau de mer. Le mieux est de purger le ventre avec des lavements adoucissants; ou bien mettre un suppositoire comme on fait pour lâcher le ventre aux enfants (§ 92), c'est-à-dire de la laine non lavée et du miel; si la femme est d'un certain âge, un poireau trempé dans l'huile ou dans le miel; ou de la bile de taureau, ou du nitre avec du miel : ou une chénice (=1, lie 08) de grenade acide avec du miel et de la farine d'orge. 178. (Remède contre les moles. Voy. § 71.) Si une mole se forme en raison de l'épaisseur du sperme retenu, piler la sarriette dans du vinaigre et de l'eau, et donner à boire étendu

d'eau, ou le fruit de la jusquiame pilé, et faire des injections avec la saumure, le suc de silphion et le vinaigre, et, s'il est nécessaire, avec l'eau; ce qu'il y a de plus actif, c'est d'injec-

al. manu D. — * ή CDGIJK, Ald. - ήν δὲ μ. ἐνφύηται θ. - παχέος CJ. - λιήνας C. - λίην θ. - δίδου om. Cθ. - Ενυδρον D. - " ώς χυάμου C. - λίον θ. -* δὲ ἢ C.-ξὺν ὕδατι om. Lind.-δὲ θ.-δὲ om. vulg.-ρόδων (sic) D.-ανθος θ. — " πυριφλεγέθη θ. - μυρσύνην Κ. - σμύρναν [τε] και Lind. - σύν (σύν om. C; to Lind.; iv 6) vulg.

νην έψειν και διανίζεσθαι, σμύρναν και νέτωπον εν είριφ προπίθεσθαι.

179. * "Ην άνεμος ἐνἢ ἐν τἢσι μήτρησι καὶ δάκνη, τἦδε καὶ τἢδε διεξιὼν πῦρ ποιέει, καὶ οἰδέει καύματι, καὶ ³δδυνἢ, καὶ τὰν τἢδε διεξιὼν πῦρ ποιέει, καὶ οἰδέει καύματι, καὶ ³δδυνἢ, καὶ τὰν τἢδε ἀπαναίνεται, καὶ ἀχθεται σφόδρα τἢ συνσυσίη, καὶ τείνεται, καὶ οἰδέει τὸ ἢτρον, καὶ οὐ δύναται ὀρθοῦσθαι, ³ ἢ ἰθύνεσθαι. "Οταν σότως εὕρης, γνῶθι ὅτι ἀνεμος καὶ γονὴ ἔνι ἐν τἦσι μήτρησι, καὶ ἡ γονὴ ἐμπέφυκε · διὰ τοῦτ' οὖν κάμνει. Λαδὼν μέλι, κηρὸν καὶ λίνου πέταλα, τρίψας λεῖα ακαὶ ὄρνιθος στέαρ, οἴνψ εὐωδει, χλιήνας, ἔγχεον ἐς τὰς μήτρας κλυστῆρι · πινέτω δὲ λίνου πέταλα · ἢ τὰν αρπὸν τρῖψαι καὶ ἐς εἴριον ἐνελίξαι, ° πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης · εἰ δὲ μὴ, ἐνεργοτέρῳ χρῆθθαι · βλίριον καὶ κρόκον ** καὶ λίνου πέταλα, εἰ δὲ μὴ, ἐνεργοτέρω χρῆθθαι · βιλιου καὶ κρόκον ** καὶ λίνου πέταλα, τῆς δὰ μὴς δθονίων λεπτῶν, ἐνδῆσαι · προστιθέσθω ** δὲ πρὸς τὸ στόμα τῆς δστέρης.

480. 18 Κήν ὑποφύηται πιμελή σαρχοειδεστέρη, τηχεδόνα έντιθέναι, χαὶ λεπτύνειν μέσως αί γὰρ λίην λεπτυνόμεναι ἀραιαί εἰσι χαὶ ἐχτιτρώσχουσιν.

181. 18 Εἰ δὲ οὐ δέχεται ἡ ὑστέρη, ἀλλὰ ἀφίησι καὶ θερμὸν οὐκ ἔχει ἐν εωυτῆ, ὅργανον χρὴ μηχανοποιέεσθαι, ἐφ' δ εζομένη είσεισιν ἀτιμὸς ἐς τὰς μήτρας, ἀμφὶ δὲ τοῦτο εἴματα χυκλόσε τιθέναι ὑποθυμιῆν δὲ χασίην, χιννάμωμον, σμύρναν, ἴσον ἔχάστου, ἐν οἴνῳ τι

"Hv om. 0. - hv de K. - hv h pro evi 0. - daxvet FGHI. - xal tide duξιών Vulg. - καὶ τῆδε καὶ τῆδε διεξιών θ. - Je supprime un des καί. - 3 ὑδυνά wulg. - δδύνη Co. - δδυνάται J. - άπανένεται θ. - συνούση C. - τίνεται θ. -3 καὶ ἰθύνειν C. - καὶ θύει θ. - Les mots ή ἰθύνεσθαι ont l'air d'une glose d'δρθοῦσθαι. - όταν ο. εδ. om. Cθ. - γνωστόν Cθ. - έστιν (ἐνἢ C; ἐνι θ) ἐν vulg. — 'γυνή Foes in not., Lind. - έμφέφυκε θ. - έμπ. om. vulg. - τούτο νῶν vulg.-τοῦτ' οὖν θ. - * xaì om. Cθ.-λία θ. - * xaì θ. - xaì om. vulg.οίνω... στέαρ om. K. – εἰς J. — 7 καὶ om. I). – ἔριον I. – ἐνείλιξον DQ'. – ἐνείν λίξας Lind. — * καὶ πρὸς Q'. - Post μήτρης addunt τιθέσθω DQ'; προστιθέσθω Lind. - ένεργετ vulg. - έν έργω DFGHIJ, Ald. - ένεργῶ C. - ένεργοτέρω 6.χρίεσθαι Codd. Regg. ap. Foes, Lind. — * λίριον θ. - Ιρινον vulg. - * καὶ om. Co. - λία o. - διείς τε (τε om. Co) vulg. - 11 δη CFGHIJ. - μήτρης o. -12 καὶ ἡν θ. - ὑποφύηται CDHJK. - ἐπιφαίνηται θ. - ἀποφύηται vulg. - ἀρέαι (sic) C. — 13 xal pro el 82 Co. - all' D. - ecométac (sic) FJ. - ecométac DHIE. - ίζομένη θ. - εἰσέλθη vulg. - εἰσίν θ. - εἰσέλθει (sic) H. - εἰσεισιν C. - ἄτμνος (sic) 1. - είς vulg. - ες D, Lind. - τούτω vulg. - τούτο Co. - ειμετα (sic) h.

ter de l'hydrostel avec de l'eau de lentilles ou d'ers, ou de fleur de violette. Si les matières que la purgation emmène sont comme adustes, faire bouillir du myrte et laver avec cette décoction; appliquer de la myrrhe et du nétopon dans de la laine.

179. (Vent développé dans la matrice, et semence qui y est retenue, Comp. le § 177.) Si du vent est dans la matrice et cause de la mordication, il produit de la chaleur en se portant çà et là ; la malade enfle par l'effet de la chaleur, elle souffre, elle repousse son mari, le coît lui est très-pénible; elle a de la distension, le bas-ventre est gonflé, et elle ne peut ni se redresser, ni être droite. Quand vous trouvez cet état, sachez que du vent et de la semence sont dans l'utérus et que la semence s'est fixée; c'est pour cela que la femme souffre. Prendre miel, cire et feuilles de lin, bien broyer avec de la graisse de volaille dans du vin de bonne odeur, faire tiédir et infuser dans la matrice. La femme boira des feuilles de lin; ou bien, broyant de la graine de lin, et, la roulant dans de la laine, elle l'appliquera à l'orifice utérin; sinon, elle emploiera un pessaire plus actif : lis, safran, feuilles de lin, graisse de volaille, broyer, mouiller avec du lait de femme, éponger avec de la charpie de linge fin, attacher, et appliquer à l'orifice utérin.

180. (Développement d'une graisse charnue.) S'il se développe une graisse charnue, mettre un pessaire qui fasse fondre, et atténuer avec mesure; en effet, les femmes atténuées outre mesure ont les chairs lâches et avortent.

181. (Cas où la matrice n'est pas assez chaude et ne retient pas le sperme.) Si la matrice ne reçoit pas le sperme, le laisse ressortir et n'a pas de chaleur en soi (Aph. v, 62), il faut fabriquer un instrument sur lequel elle s'asseoira recevant la vapeur dans la matrice, et recouverte de vêtements qui l'enveloppent entiè-

καὶ πύκλος ἐντιθέναι C. – ὑποθυμιᾶν θ . – κασσίην CDHK. – σμύρνην CDIK. – τε om. θ . – φυρεῖν K. – φυραν θ . – σιραίφ (συρίω θ) τούτων (τ. om. $C\theta$) καὶ vuig.

φυρήν συραίφ καὶ ἐπιδάλλειν, δλίγον ¹τε λούεσθαι, δλίγα σιτέεσθαι. ᾿Αρήγει δὲ καὶ ² προσθετὸν τοιόνδε · σμύρναν ἐπαλὴν ξὺν μέλιτι · ἐστω δὲ προμήκης ὡς βάλανος · ³καὶ ταῦτα ποιέειν πλειστάκις πρὸς τὴν δύναμιν ὁρέων. Καὶ οἱ ἐν σίτφ πελεκῖνοι τριπτοὶ ξὺν σμύρνη ὡφελέουσιν. Εψεῖν δὲ μέλι, ⁴καὶ ξὺν τῆσι δαισὶν ἀνακυκὰν, ⁵καὶ δοῦν αἰγύπτιον κύαμιον προστιθέναι. Καὶ ταύρου ⁶ χολὴν, καὶ ροὸς ἐρυθρῆς ἱσον κονύζη ποίη, ὅμοιον δέ ἐστι σελίνφ οὐλῷ, φύεται δὲ ἀγχιστα θαλάσσης ἐν γωρίοισι ψαμμώδεσιν, όδμὴ δύσοιστος, ξὺν μέλιτι καὶ οίνφ πρόσθες. ⁴Η ¹ βόλδιον, ἐν πυροῖσι δὲ θεωρεῖται, αἰγυπτίοισι δὲ μάλιστα, δριμὸ, ὅμοιον κυμένφ αἰθιοπικῷ · τοῦτο, σκόροδον, νίτρον ἐν τῷ αὐτῷ προστίθει, προλουέσθω δέ.

182. Όταν γυνή την χεφαλήν δάλγεη το βρέγμα τε καὶ τὸν τράχηλον καὶ ἰλιγγιὰ πρὸ τῶν ὀμμάτων καὶ φοδῆται καὶ στυγνή ἢ, καὶ οῦρα μέλανα καὶ δι' ὑστέρης ὅμοια, καὶ ἀση δέχη καὶ δυσθυμίη, μέλαινα χολή ἐν τῆσι μήτρησιν ἔνι. Θεραπευέσθω δέ ἐντεριώνην παλαιήν ἐνιαυσίην, ταύρου χολήν, ἄνθος χαλκοῦ τρίδειν ξὸν βακκάρι, καὶ προσθετὰ ποιέειν, καὶ φάρμακον πιπίσκειν, καὶ λούειν.

183. 10 Όχοταν δὲ δάχνηται τὰς μήτρας γυνή καὶ ἀλγέῃ καὶ ἀδάξηται, καὶ χολήν οὐρέῃ ξανθήν, καὶ ἡ μήτρη χάνη, καὶ οἱ ὁρθαλμοὶ ἐκτερώδεες, ἴσθι ὅτι χολή ἐν τῆσιν μήτρησιν ἔνι. Ἡριστον 11 γοῦν

¹ Καὶ pro τε θ. - λοῦσθαι θ. - καὶ λούεσθαι όλίγα pro τε όλ. λ. όλ. σ. C.σίτα όλίγα pro όλ. σιτ. θ. - 2πρόσθεν τὸν τσιόνδε G. - τοιόνδε om. Cθ. σύν θ. — 3 καὶ om. DFGHIJ. - ὡς πλειστάκις θ. - ὁρῶν θ. - πελεκίνοι FGHL πελέχινοι D. - ώφελουσιν θ. - 4 καὶ Cθ. - καὶ om. vulg. - σύν vulg. - ξύν C, Lind. - τοΐσι FGIJK. - τοῖς CD. - τοισδεεσιν (sic) θ. - ἀναχυχῶν DJ. - 5 καὶ om. C. — • χολή θ. – ροᾶς vulg. – ροιᾶς J. – ροὸς θ. – ἐρ. ὡς ἡ πόνυζα κοιὴ θ. -πόνυζαν ποίει C. -ποιεῖ H. -δ' θ . -χωρίοις ψαμμώδεσσιν θ . -όσμ $\hat{\eta}$ (όδμ $\hat{\eta}$ $\hat{\theta}$) δὲ τούτου (δὲ τ. om. Cθ) δυσ. τοῦτο (τ. om. Cθ) σὺν (ξὺν C, Lind.) vulg. — ⁷ Gal. Gl.: βόλδιον, οδόν έστι τὸ αὐτὸ, Ἱπποκράτης ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν γυναικείων διδάσχει * κακώς ούν τινες τὸν νάρκισσον ψήθησαν δηλούσθαι διά τὸν βολδόν. - πυροῖς vulg. - πυροῖσι θ. - Ante θεωρ. addit μάλιστα J. - δρυμύ θ. - τούτω J. - Ante σχ. addit καὶ θ. - σχόρον (D, al. manu σχόροδον) ΗΙ. λίτρον θ. - ύγρω pro αὐτῷ θ. - προλούσεσθαι sine δὲ Κ. - προλούσθω θ. -*άλγέει vulg.-άλγέη DFGHIJKO.-καὶ τὸ βρέγμα καὶ 0.-τε om. C.-τὸν om. C. – εἰλιγγᾶ (sic) C. – ἡλιγγιᾶ θ . – φοδεῖται vulg. – λυπῆται J. – φοδῆται DFHIL. - στυγνή sine ή C. - έστι pro ή Lind. - μέλαινα vulg. - μέλανα CHJK. - 9 έχει C, Lind. - δυσθυμέη θ. - Ενι om. C. - θεραπ. δε om. Co. - έντεριόνην Η. - παλαιάν FHIJ. - παλ. om. Co. - ένιαυσίαν J. - σύν C. - ξυμβακχαρικά pro ξ. β. καὶ DFG. - συνξυμβακχαρικά HIJK. - βάκχαρι vulg. - βακκά-

rement. La fumigation sera faite avec le cassia, le cinnamome. la myrrhe, de chaque partie égale, pétrir dans du vin cuit, et jeter dans le vase, peu se baigner, peu manger. On se sert encore de ce pessaire-ci : myrrhe molle, avec du miel; il sera allongé comme un gland. Il faut en renouveler souvent l'emploi, se dirigeant d'après les forces de la malade. Le pélécinus (coronilla securidaca) qui croît dans le blé, est utile broyé avec la myrrhe. Faire cuire du miel, le remuer avec des bâtonnets de sapin, et en appliquer en pessaire gros comme une sève égyptienne (nymphæa nelumbo). Bile de taureau, partie égale de sumac rouge et de convza (la convza est semblable à l'ache crépue, elle vient très-près de la mer, en des lieux sablonneux, l'odeur en est difficile à supporter), appliquer en pessaire avec du miel et du vin. Ou le bolbion (muscari comosum), on le voit dans les blés, surtout en Égypte, il est âcre, semblable au cumin d'Éthiopie; ce bolbion, ail, nitre, mêler et appliquer en pessaire, après un bain.

182. (Bile noire dans la matrice. Signes, traitement.) Quand une femme a de la douleur à la tête, au bregma et au cou, des vertiges devant les yeux, des terreurs, de la tristesse, des urines noires, l'écoulement utérin semblable, du dégoût, du découragement, sachez que de la bile noire est dans la matrice. On traitera ainsi: intérieur d'un concombre sauvage, vieux d'une année, bile de taureau, fleur de cuivre, piler avec le baccari (gnaphalium sanguineum), et faire un pessaire. Administrer un évacuant et un bain.

183. (Bile jaune dans la matrice. Signes, traitement.) Quand une femme éprouve, dans la matrice, morsure, douleur et irritation, rend de la bile jaune par l'urine, que la matrice est béante, et les yeux ictériques, sachez que de la bile est dans

ρει θ. — '' δταν θ. – γυνή οπ. C. – αὐδάξηται, al. manu ἀδ. D. – ὀδάξηται J. – χάνη, οἶχ (οἶα οπ. θ) καὶ νυἰμ. – ἴσθι ὅτι οπ. Cθ. – ἐν τ. μήτ. χολή ἔνι Cθ. – Post ἔνι addit θεραπευέσθω δὲ ἐντεριώνην D. — '' γοῦν οπ. Cθ. – οῦν D. – σῶμά τε pro τό τε π. σ. C. – τὸ σῶμά τε θ. – Ante προσθ. addunt ἐν GIJK. – ἐμπροσθέτοισι D.

έκκαθαίρειν τό τε πᾶν σῶμα καὶ αὐτὰς προσθέτοισιν, & χολήν ἄγει.

184. ¹Ψύχεται ή ύστέρη, καὶ βάρος δοκέει ἐγκεῖσθαι, καὶ τὸ χρῶμα οἱ λαμπρὸν, καὶ πέπηγεν ή ὑστέρη. ⁶Οταν οὐτος ἔχῃ, κα- θαίρειν ὅ τι φλέγμα ἀγει, καὶ λεπτύνειν χρή καὶ πυκινὰ ἐμέειν.

186. ⁹ Οκόταν γυναικί μαζός τριχιήση, στοιδής καρπόν, ή βάτου δήην εν δόατι καί ελαίφ, ¹⁰ και τούς μαζούς καταπλάσσειν, και τώ-

^{1 &#}x27;Ally vougos GJQ'. - exocav (ex. om., restit. al. manu D) et (ex. et em. CFGHIJe, Ald.) ψύχεται (ψύχηται Lind.) (addunt ή CFGIJLe) ύστ. vulg.δοκέη vulg. - δοκέει CDFGHIJK, Ald. - δταν ου. Ε. om. Co. - πυκνά D.ἐμείτω sine π. Cθ. — 2 τὰ om. Cθ. – οδρα πελεθνὰ ή θ. – λαγού θ. – μῦας D. – την (τ. om. Ce) word. vulg. - ού χρη pro μη Co. - 3 oun (sic) & - θύη FG, Ald. - είτα μίσγειν om. J. - μίσγειν δε sine είτα Co. - Post δδόντας addit xal τὰ οδλα καὶ τὰ ἔνδον θ. - ' τρίδειν FHJKQ'. - τρίδειν om. vulg. - κάπιτα θ. xán. εί. π. om. G. - διακλυζέσθω Ch. - έν om. θ. - - δt pro τε DH. - δt xal EVANGORY XXI &VANGORU 8. - EVANGOR DHJ. - EVANGOR K. - EVANGOR C. - EVANGOR HJ. - σμύρνην vulg. - σμύρνης DJθ. - όλαῆς vulg. - όλαὴν θ. - όδολών DFG HIJK. - διιέναι om. J. - διειέναι θ. - ακράτω vulg. - ακρήτω CDθ, Lind. - έν om. Co. - τούτω ο. - διακλύζεσθαι δ. - πολύν FIJK. - έχέτω ο. -- 6 αὐτὰ ο. αναγαργαλίζεσθαι vuig. - αναγαργαρίζειν ĐQ, Lind. - αναγαγαρίζεσθαι (sic) J. - άναγαργαρίζεσθαι θ. - νήστις Cθ. - Τόλιγοσιτέειν θ. - όλιγοσιτίην DGIJK. - n.pariorev D. - 88 0. - 38 om. valg. - xph om. D. - heuxevel 8. - heuxaiνει C. - εὐῶδες θ. - εὐώδεα FG. - καλεῖται vulg. - καλέεται θ. - δε om. D (F,

la matrice. Le mieux est alors de purger le corps entier, et, avec des pessaires cholagogues, l'utérus.

184. (Pituite dans la matrice. Signes, traitement.) La matrice se refroidit, une sensation gravative y est éprouvée, la coloration n'est pas nette, et l'utérus a perdu sa mobilité. Les choses étant ainsi, donner les phlegmagogues, atténuer et faire souvent vomir.

185. (Recette pour la mauraise odeur de la bouche.) Quand une femme sent mauvais de la bouche, que les gencives sont noires et malades, brûler à part une tête de lièvre et trois rats (on ôtera les intestins des deux rats, mais non le foie et les reins), piler, dans un mortier de pierre, du marbre ou de la pierre blanche, et tamiser, puis mêler partie égale de ces ingrédients, et en frotter les dents; il faut aussi en frotter l'intérieur de la bouche; ensuite frotter avec une laine chargée de suint, et se laver la bouche avec de l'eau; on trempe dans du miel la laine en suint, et on en frotte les dents et les gencives en dedans et en dehors. Piler anis, graine d'aneth, deux oboles de myrrhe, mouiller avec une demi-cotyle de vin blanc pur, se laver les dents avec cette préparation, la garder longtemps dans la bouche; faire cela souvent, et se gargariser à jeun et après le repas; ce qu'il y a de mieux, c'est de peu manger, mais de prendre les choses les plus substantielles. Cette préparation nettoie les dents et leur communique une bonne odeur; on la nomme la préparation indienne.

186. (Inflammation de la mamelle, dite vulgatrement poil.) Quand la mamelle est affectée du poil, prenez graine de stœbé (poterium spinosum), ou fruit de ronces, faites cuire dans eau

restit. al. manu) ΗJΚ. — * δταν θ. – γνγακός D. – δ (δ οπ. C) μαζός τρηχύς γένηται (εἰσγένηται DFGIJK; ἐγγένηται Η) (τριχιήση pro τρ. γ. C; τρηγιήση θ; τριχιάσηται Lind.), υτυδής (ετοιδής CDHKθ) vulg. – In marg. περὶ τρηχισύντος μαζού θ. – Erot., p. 368: τριχιάσηται , τριχίασις λέγεται ή περὶ . τοὺς μαστούς ἀπόστασις. – ἐψεῖν CDFHIJKθ. – ἔχειν L. – σὺν (ξὺν Lind.; ἐν CΘ) σδ. vulg. – Post σδ. addit σὸν ἀλφίτοισι λεπτοῖσι θ. – σὸν pro καὶ Cθ. — * χαὶ οπ. Cθ. – καταπλάσσαι θ. – σεύτλου CDFGHIJK, Ald., Frob. – ἐπὶ ρἱς πτειν θ. – ἐπιτιθέναι DFGIJKLQ', Lind. – ἐπιτίθεσθαι Vatic. Codd. ap. Foos.

τλου φύλλα ἐπιβό/πτειν · ἔπειτα ¹ βάψαι ἐχ βάχους ὡς χυρδασίην, τεκμηράμενος ὅσον τὸν μαζὸν ἐχχωρήσει, καὶ οὕτως ἐντιθέναι τὸν ³τιτθόν · ἢν δὲ διαπύη, ἄμεινον τάμνειν, καὶ εἰρίφ βερυπωμένφ μοτεκμηράμενος ἀποδάλλειν τωὐτό · ³ μετέπειτα λύσαντα φακῷ ἔφθῷ ξὺν ἀλφίτφ μίζαι καὶ καταπλάσσειν.

8 ἐσθιέτω, καὶ αἱ ἀσκαρίδες ἔξίασι καὶ θνήσκουσιν ἄλμη δὲ κλύζειν χρή.

188. Πρόσωπον ⁸ ἀγλαίζει ἦπαρ ταύρου, τρίδειν ξὺν ἐλαίφ, ἀλείφειν ¹⁰ ὁἰ ἐν ἀκρήτφ οἴνφ· χολή ὁἰ χλωροῦ φθείρει· ¹¹ ἀλλὰ καὶ ὁ χυλὸς τῆς πτισάνης ὁμοίως λαμπρύνει, καὶ ἀῶν τὸ λευκὸν, καὶ ἀλητον θέρμων καὶ ὀρόδων, καὶ σῦκον καταπλάσσειν, ¹² καὶ κράμδης ρίζα καὶ σπέρμα· ταῦτα καὶ φακοὺς αἴρει, καὶ ¹⁸ ἀλκυόνιον,, καὶ κονιορτὸς ἡν λυπέῃ τὸ πρόσωπον, κηρωτῷ ὑγρῷ διὰ ροδίνου ὑποχρίειν, καὶ ὑδωρ ¹⁴ ψυχρὸν προσχέειν. Καὶ ρυτίδας ἐκτείνει, ἐν θυίῃ λιθίνῃ μολίδδαιναν τρίδειν, καὶ μηνιαῖον ὕδωρ παραχέοντα πλάσαι κυκλίσους· κάπειδὰν ξηρανθώσιν, ἐλαίφ διεὶς, χρῖε τὸ τὰς ρυτίδας φέρον πρόσωπον.

¹ 'Pidat CFUK. - τοίθαι D (H. al. manu δάθαι). - ες δάχος vulg. - εκ δάχους θ. - τεχμαιρόμενος JKθ, Lind. - τεχμηρόμενος vulg. - τεχμηράμενος C. - έχχωρήση vulg. - έχχωρήσαι J. - έχχωρήσει CDFGHIK, Frob. - 2 μαζόν J.- п рго пу Frob. - ациямом в. - ац. от. vulg. - тынгы С. - тойто в. -3 καὶ μέτ. C0. - λύσαντα 0. - λύσ. om. vulg. - Ante φ. addit δὲ al. manu H. καταπλάσαι sine καὶ C. — 'γυναικὸς vulg. - γυναικὶ θ. — ' τῷ om. Cl.ἐγγίνωνται C. – ἐνγένωνται $\theta.$ – λύτου (sic) $\theta.$ — θ pro xαὶ C. – δ' C. – φυρᾶν θ. – πιννόεντι \mathbf{D} . – εὐιρωτάτ \mathbf{w} vulg. – εὐηροτάτω \mathbf{J} . – εὐιροτάτω \mathbf{K} . – εὐειροτάτω θ, Lind. - ἡμέρην CJθ. - ἡμέραν Vulg. - 1δ' Dθ. - ἀφελουμένη C. λούσθω θ. — *τρωγέτω θ. - al om. C. — * άγλαίζειν θ. - σαύρου θ. — " δέ έν πηρώτη οίνω C. - σύν (ξύν Lind.; έν θ) vulg. - χλωρή Foes in not., Lind. - φείρει (sic) K. - " λαμπρύνει και πτισάνης χυλός pro άλλά.... λαμπρύνει Co.-πτισσ. DH.- ώδν J.-σύχων vulg.-σύχον θ. - χαταπλάσσειν θ. - καταπλαττόμενα vulg. — 12 και om. θ. — 13 άλκιόνιον Η. - λυπή vulg. -λυπέη θ.- τὸ πρ. om. θ. - ροδίνω sine διὰ C (θ, ροδινή sic). - προχρίην θ. -14 προσχείσθω ψυχρόν С. - προσχρίσθαι ψυχρόν θ. - θυείη J. - μολύβδαιναν

et huile, et appliquez en cataplasme sur les mamelles, mettez aussi des feuilles de bette; puis faites avec du linge et des points d'aiguille une sorte de coiffe assez grande pour contenir la mamelle, que vous y logerez. S'il se forme de la suppuration, il vaut mieux inciser, introduire des tentes de laine en suint, et mettre cette même laine par-dessus; puis, ôter cela, mêler de la lentille cuite avec de la farine d'orge, et appliquer en cataplasme.

187. (Ascarides à l'anus et aux parties génitales.) Quand, chez une femme, il naît des ascarides aux parties génitales ou à l'anus, prenez du fruit de vitex ou des feuilles, ajoutez une obole de bile de bœuf, pétrissez avec de l'huile de cédros, épongez dans de la très-bonne laine grasse, introduisez tous les trois jours et laissez en place un jour et une nuit; le lendemain on l'ôte, on se baigne à l'eau chaude, cn mange de l'ail bouilli et cru; et les ascarides sortent et meurent. Il faut faire des injections avec la saumure.

188. (Différentes recettes de cosmétiques.) Cosmétique: piler avec de l'huile le foie de taureau, et en enduire le visage dans du vin pur; la bile de foie frais gâte le visage. On a aussi, pour donner de la beauté à la face, la décoction d'orge passée au tamis, le blanc d'œuf, la farine de lupin et d'ers, la figue en cataplasme, la racine et la graine de chou, l'halcyonium (halcyonium cotoneum, Linné); ces substances font aussi disparaître le lentigo. Si la poussière fait du mal au visage, l'enduire de cérat humide fait avec l'huile de rose, puis verser de l'eau froide. Moyen pour effacer les rides: piler de la molybdène dans un mortier de pierre, verser de l'eau vieille d'un mois, et former des rondelles; quand elles sont sèches, les dissoudre dans l'huile et en frotter le visage qui porte les rides.

FH1. - καὶ J, Lind. - καὶ om. vulg. - Post ὅδωρ addit δὲ θ. - παραχέαντα θ. - πλάσσαι GH1. - καὶ κυκλίσκους C. - καὶ ἐπ. ξηροὶ γένωνται Cθ. - χρίε bI. - χριέτω, al. manu χρῖε τὸ H. - χρέο C. - χρῶ θ. - τὸ.... πρόσ. om. Cθ. - καὶ pro φέρον H.

189. **Ην δὲ ρέωσιν αι τρίχες, λήδανον μετὰ ροδίνου ἢ ἀνθινοῦ μύρου τρίδε, καὶ μετ' οίνου ἐγχριέτω ' ἢ τἦν * σμηκτρίδα γῆν ξὶν οίνω, ἢ ροδίνω, ἢ διφακίω, ἢ ἀκακίη, καὶ ἢν μαδήση, κὑμινον ἔμπλασσε, ἢ πελιάδων κόπρον, ἢ ράφανον τριπτὴν, ἢ κροιμμύω τριπτῷ, ἢ τεύτλω, ἢ κνίδη.

190. Τὰς * δ' ἔφηλίδας λεγομένας αἴρει, ὀρόδιον, τεύτλου χυλός, το λευχόν, πτισάνη, ἢ σιχύου ἀγρίου ρίζη ξηρὴ, μετ' οἴνου τρυγός τριφθεῖσα, * καὶ ἐπαλειφομένη, * ἢ συχικ φύλλα προστιθέμενε τησάμω τριπτῷ σμήχεσθαι, ἢ ἀμυγδάλαις πιχραῖς * κνίδης τε σπέρμα, σχορόδων χέλυφος ἐπιδεόμενον, λεπίδιον.

191. ¹ Λειχήνας έξάγει πάντας, όξος, μάννα, χίσσηρις, θεΐον μετ' όξους, χάρδαμον άγριον χαλν καλ σποδωθέν, έχίδνης λεθηρίς, χαλ λαπάθου άγριου ρίζα · τρίδειν δέ μετ' όξεος ολνώδεος · φλυχταινούται, καλ λιθαργόρου γρέο.

192. * 'Ρόου έρυθροῦ ποτὸν ἀγαθόν · ἐλάφου κέρας κατακαύσας ὡμήλυσιν κριθέων ξυμμῖξαι διπλασίην, ἐπὶ οἶνον πράμνιον ἐπιπάσσουσα πινέτω, καὶ ἴσταται. * Ετερον διμοίως ποτόν · ἀδιάντου ῥίζαν

1 Κάν (καὶ ήν θ) ρέωσι τρίχες Cθ. - λαύδανον Vulg. - λάδανον CDFHUKL, Lind. - λήδανον θ. - ανθίνου vulg. - ανθίνον μύρον Vatic. ap. Foet - χρώτο 6. — σμικτρίδα FG. – σμιητρίδα (sic) ik. – σμηκτριδάτην pro σμ. ήην δ.» word. + dupanie CLO, Lind. + dupenire vulg. - Exin (sic) 6. - madien Dβαδίση K. - μαδόση (sic) C. - μαδήση θ. - μαδίση vulg. - ενπλάσται θ. - π λειάδων DHJ.-προμύω FGI, Ald.- τριπτώ om. Co. - τριδέτω pro τριπτώ Cornar., Foes in not., Lind. - σεστλω CDH. - 3 δε φιλίδας FIJK (8, φηλίδας). -8' έφυλίδας H_{\bullet} -δέ G_{\bullet} -τὸ ὁρόθιον θ_{\bullet} -τεύτλου (σεύτλου C) τε (τε σε G_{\bullet} vulg. - ώου J. - πτισσ. DH. - σικίου FJ. - ρίζα J0. - ρίζην ξηρήν C. - ξτρού K. - μετά θ. - 4 καὶ θ. - καὶ om. vulg. - 5 καὶ pro ἢ θ. - προστιθέναι L.προστιθεμένας • ησαμω (sio) θ. - οὐ γλυχείαις pro πιχράζς Cd. - Post πι Μdit & yduneiais al. manu H. - and uv. onepper 0. - te om. G. - and fellow pro σχορόδων θ . – λεπίδοι (sic) θ . — 7 λ. έ. π. om. L. – λεχήνας (sic) θ . – λειχήνας G. - λιχίνας I. - λειχίνας Κ. - πάσας DFGHIK. - μαμάννα (sic) H.mismple FGIO. - nissmple H. - nissmple vulg. - Suov C. - Slov pro belov b. λεβήριδος vulg. - λεβηρίδος D. - λεβηρίς H. - ρίζας K. - ρίζαν C. - δξους vulg. - δξεος C. - οίν., ήν δὲ (ἡν δὲ om. CDFGHIJKO, Ald.) φλ. (φλυκτενούται H; φλεκταινούται FGJ) vulg. - λιθαργύρω CD. - χρώ θ. - * β. έ. π. ά. om. L.ώμηλύσι FGIH. - ώμηλύση Κ. - ώμη λύσιν C. - ώμηλύσει J. - ώμηλύσει vulg. - κριθών vulg. - κριθέων θ. - ξυμμίσαι (sic) H. - συμμ. θ. - έπλ οί. πρ. om. K. - ἐπ' Cổ. - καὶ ἴστ. om. FGHIKL. - º ἔ. δ. π. om. L. - ποτὸν ἔτιpov sine όμ. C.- δμοιον D. - όμ. ποτόν om. Jo. - τρίψαι καὶ έρ. φῶξαι θ. - 189. (Recette pour les cheveux.) Si les cheveux tombent, triturer du ladanum (substance visqueuse fournie par le cistus creticus) avec de l'huile de rose ou de lis, et appliquez-le en onetion avec du vin; ou la terre cimoliée avec du vin, ou avec de
l'huile de rose, ou avec de l'omphacion (hatle d'olives non
mares), ou avec le suc d'acacia. S'il y a calvitie, appliquez en
cataplasme le cumin, ou la fiente de pigeon, ou le raifort pilé,
ou le poireau pilé, ou la bette, ou l'ortie.

190. (Recettes pour les éphélides ou taches lenticulaires.) Les taches dites éphélides sont enlevées par la farine d'ers, la décoction de bettes, le blanc d'œuf, la décoction d'orge, la racine sèche du concombre sauvage pilée avec de la lie de vin, et appliquée en onction, les feuilles de figuier en cataplasme, le sésame pilé en friction, les amandes amères, la graine d'ortie, la pelure d'ail attachée à la partie, le cresson alénois.

191. (Recette contre le lichen.) Toute espèce de lichen est enlevée par le vinaigre, la manne, la pierre ponce, le soufre avec du vinaigre, le cardame sauvage (erucaria alepptea, d'après Fraas), brûlé et réduit en cendre, la dépouille de la vipère, la racine de la patience sauvage; triturer avec du vinaigre vineux; il se produit des phlyctènes; alors employez la litharge.

192. (Je remarque, au début de la série de formules qui vont se succéder jusqu'à la fin du livre, comme j'ai remarqué à la fin du livre précédent, § 74, que ces formules se rapportent aux descriptions de maladies qui sigurent dans le II livre, et que c'est à cela que l'auteur se réfère quand il dit. On usera des remèdes que j'écrirai. — Formules de boissons pour les écoulements rouges.) Boisson bonne pour l'écoulement rouge : brûler de la corne de cerf, y mèler le double de sarine crue d'orge, jeter ce mélange dans du vin de Pramne, saire boire, et le flux s'arrête. Autre breuvage agissant semblablement : piler de la racine d'adiante, griller des pois chiches, en saire une purée, et trévec sai ès: épétac vulg. - léxuve D. - léxuve C. - niver vulg. - noiétu e. - év pastite post disorne C.

τρίψαι, και έρεδίνθους φωζαι, και λέκιθον ποιέειν, εν μελιτιώς ποτὸν διδόναι. *Η άλήτου 1 σητανίου δξύδαφον, χόμμεως λευχού ήμισυ, μάννης τρίτον μέρο;, 2 καὶ σγοίνου όλίγον, η πίτυος, η κυπαρίσσου διελς δόστι πίνειν δίδου όλς της ήμερης. ή ελάφου κέρας κατακαίει, τρίδειν 3 δε και ωμήλυσιν συν κεδρίσι πέντε . οίνος 4 σύν τοίσδεσσιν αὐστηρὸς μέλας μίγνυται. *Η δοιήν γλυκείην δπτήσας, τὸν χυλὸν ξύν οίνω μέλανι πίνειν, 1 Η χυπαρίσσου εχαρπόν όσον τρία ή τέσσαρα, και μύρτα μέλανα και διιού και αυτά καθ' έωυτά, πρὸς ίσχύν τοῦ σώματος ὀρέων τῆς γυναικὸς, ξύν οἴνω δὲ ἡ πόσις γενέσθω. Ή καστορίου δδολόν τα και σμύρνης όδολόν εν οίνω τρίδειν αὐστηρῷ μέλανι καὶ πιπίσκειν. 8 'Ρόου καὶ πάσης νούσου ποτὸν, δσαι ἀπὸ τῶν ύστερέων γίνονται γλυχυσίδης "χαρπόν, χαι του δόου τὰς βίζας, 10 καὶ κύμινον αἰθιοπικόν, καὶ μελάνθιον ἐν οἴνω λευκῷ οιδόναι. 11 H νάρθηκα ξύσας, όσον όξύδαφον, και πράσου χυλόν, εν οίνω λευκώ κε-• κρημένω, τούτο και έκ ρινών αξμα ρέον παύει. Ή σίδην εψήσαι εν οίνω μέλανι, και 12 περιλέψαι, και τα ένδον τρίψαι, έν οίνω μέλανι ζών πάλη άλφίτου πιείν. Ή λίνου 18 σπέρμα, ή έρυσίμου φώξαι, καὶ έλαίης φύλλα χλωρής, και μελαιναν βίζαν, μήκωνα άδράν ταῦτα τρίψας έν τῷ αὐτῷ, 16 ἐν οἴνῳ κεκρημένω δίδου πίνειν, ^{*}Η ¹⁵ τάμισον ὄνεων και σίδης γλυκείης ρίζην και κικίδα εξ ίσου πάντα, και δοιῆς γλυκείης χυλον ξύν οίνω πίνειν. Ή λαπάθου χαρπόν, ξύν τω 16 της χιχίδος έξω περιεζυσμένω ταῦτα τρίδειν άμφω, καὶ ἐν οίνω πίνειν, καὶ μετέπειτα

¹ Σητανείου J. - σιτανίου HK. - δξόβατον CFGIJKO. - χουμέως (sic) 6.χόμμιος D.- χόνεω; J.- χόμμεος HK.- χόμεως vulg.- μάνη: FH.- μανής (sic) GIJ. - 2 xat om. 0. - σχίνου CDHK0. - Ante όλίγον addunt δε Co. - υδαπ δίδου πιείν (πιείν om. C), πίνειν δὶ τῆς vulg. - ὕδ. πίνειν δίδου δὶς τῆς θ. - ἡμέρας J. - 3 τε (δὲ Cθ) vulg. - ξὺν ώμηλύσει καὶ κεδρίσι Lind. - ώνηλύσει vulg. - ώμηλύσι FGHI. - ώμηλύσιον J. - ώμηλύση K. - ώμη λύσιν C.συγκέδροισι FGHI. - κέδροισι DJK. - κέδρησι C. - 'ξύν Lind. - τήσι (τοίς ΗΚ, Frob.) δαισίν vulg. - τοῖς δεσίν FG (Ι, δεσσίν). - τοῖς δεσίν J. - τοῖς δεσσι θ. – μέλας om. G. – μίσγεται Cθ. — δολν C. – δπτήσαι θ. – σύν θ. – καὶ ἴσχεται pro πίνειν θ. — 6 καρπὸ; θ. - έχυτὰ vulg. - έωυτὰ θ. - όρῶν θ . σύν οίνώδη πόσις θ. - γεν. om. Cθ. - γινέσθω J. - καὶ σμύρνης δδολόν θ. - x.σ. δ. om. vulg. - * ρόου.... γίνονται om. L. - xαὶ om. C. - νόσου vulgνούσου Cθ, Lind. - όκόσαι C. - *τὸν κ. C. - ρόδου pro ρόου Calvus - *καὶ 0. - καί om. vulg. - Post of. addunt κεκρημένω DQ'. - " ή on. C. - δξόδαφον CFGIJK. - πράσσου Ι. - παύη J. - 12 περιαλείψαι θ. - τὰ οιι. J. - τρίψαι J. - τρίδειν vulg. - σύν δ. - παιπάλη pro πάλη D. - πίνειν δ. - 13 σπέρμα δ.

donner dans du miel comme un breuvage. Ou bien, prendre un oxybaphe de farine de blé de printemps, un demi de gomme blanche, un tiers de manne, un peu de jonc odor , ou de pin, ou de cyprès, mouiller avec de l'eau, et donner à boire deux fois par jour. Ou bien, brûler de la corne de cerf et piler avec de la farine crue d'orge et cinq baies de cédros; on y mêlé du vin noir astringent. Ou bien griller une grenade douce et en boire le suc avec du vin noir. Ou hien trois ou quatre baies de cyprès, des baies de myrte noir, ensemble ou séparément; on prend en considération les forces de la malade; on donne à boire dans du vin. Ou bien, castoréum une obole, myrrhe une obole, piler dans du vin noir astringent, et faire boire. Boisson pour les écoulements et toute maladie provenant de l'utérus : graine de pivoine, racines de sumac, cumin d'Éthiopie, nielle, donner dans du vin blanc. Ou bien. raclure de férule un oxybaphe, eau de poireau, donner dans du vin blanc coupé, cela arrête aussi l'épistaxis. Ou bien, faire cuire une grenade dans du vin noir, en ôter l'écorce, et broyet l'intérieur, et donner à boire dans du vin noir avec de la fine farine d'orge. Ou bien, graine de lin ou d'érysimon grillée, feuilles vertes d'olivier, racine noire (racine de genista acanthoclada), pavot bien venu, piler le tout ensemble, et donner à boire dans du vin coupé d'eau. Ou bien, présure d'ane, racine de grenadier doux, noix de galle, de chaque partie égale, jus de grenade douce, boire dans du vin. Ou bien, graine de patience, raclure du dehors de la noix de galle, piler ensemble, et boire dans du vin; on prend ensuite un cycéon. Si

⁻ σπ. om. vulg. - ἐρύσιμον θ. - ρίζαν om., restit. al. manu D. - Gal. Gl.: μέλαιναν ρίζαν, τὴν τοῦ ἀσπαλάθου τοῦ ἀρωματικοῦ καλουμένου. - [καὶ] μήκ. Lind. - ἀδρὸν (sic) CFIKθ. - ἀδρὰν G. - ἀδρὰν (D, al. manu ἀδρὰν) HJ. - ''ἐν Cθ. - ἐν om. vulg. -- '' ὁ μισὸν vulg. - τάμισον CDFGIKLθ, Ald. - ταμιδὸν (sic) H. - ρίζην CDHIJK. - ρίζαν vulg. - κικίδος FHIJK. - κηκίδα Cθ, Lind. - ἴσα (Ισα θ) ταῦτα pro ἐξ ἴ. π. C. - ρόη; C. - σὺν D. -- '' πῆς CDHIΚθ. - τῆς om. vulg. - κηκίδος Cθ, Lind. - περιεξεσμένω Jθ. - τρίδειν ἄμα καὶ μετέπειτα κυκεῶνα νυίg. - τρίδειν ἄμφω καὶ ἐν οἶνω πίνειν καὶ μετέπειτα κυκεών (sic) θ.

κικούνει. "Ην αξικα βέη 'λούρον ἐξ ύστερέων, άγνου φύλλα ξὸν οίνος μέλανι ' τὰ στρυφνὰ βόον ἴστησιν, οίνος μέλανι μιγνύμενα. 2 'Ρόου καὶ όδόνης · κιμουος βίζαν ἐν οίνος μέλανι πίνειν · ἢν δὲ πλέον ἢ, τερμίνθου καρπὸς τριβόμενος, χρὴ δὲ οίνος καὶ ὕδατι διεέναι καὶ πίνειν . 3 'Ήν ρόος γένηται, καρκίνους ποταμίους ἐποπνίξας ἐν οίνος, πίνειν διδόναι τοῦ τοιούτου οίνου μεθ' ὅδατος. 'Ήν 'δ' ἔτι φέρηται ὁ ρόος, πρόμαλου φωξας καὶ τρίψας ἐν οίνος δίδου, ἢ πράσων χυλόν. 5 'Ην δὲ πουλύς κατέρχηται ὁ βόος, ἡμιόνου δνίδα κατακαίειν, καὶ λειῆναι καὶ ξὸν οίνος διδόναι. 'Ήν δὲ *πουλυχρόνιος ὁ βόος γένηται, σπόγγος εὐωδει.

193. ⁷Κατάπλασμα βόων ' σκόροδα καὶ ἀνδράχνην καὶ σέλινον καὶ λωτοῦ πρίσματα καὶ κάδρου λεῖα όμοῦ μῖξαι, διεὶς δὲ ἐν μελικρήτω, λατάπλασμα ποιέειν. ³Η βάτου φύλλα καὶ βάμνου καὶ ἐλαίης, όμοῦ κατάπλασμα ποιέειν. ³Η βάτου φύλλα κατάπλασσε. ⁴⁶ Η λωτοῦ πρίσματα καὶ συκαμίνου φύλλα κατάπλασσε. ⁴⁶ Η λωτοῦ πρίσματα καὶ συκαμίνου φύλλα καὶ βοῦν ξὸν ἀσταφίδι. ¹¹ Πυριήσιες βόων ' αἰρῶν ἄλευρα πεφωσμένα ἔψε ἐν δξυκρήτω ἀκρητεστέρω καὶ εἰν ἀλουρα χονδρότερα, ¹¹ Η ¹² φακούς φώξας, καὶ περιπτίσας, ποιέστιν ἀλευρα χονδρότερα, ¹² καὶ ἐν ὕδατι ἐψεῖν, καὶ δμοίως καταπλάστιν ἢ ὀρόδους ὡσαύτως. 'Αγαθὸν δὲ καὶ ¹⁶ ἐλελίσφακὸς ' ἢ ἀχυρα

¹ Λάβρον θ. - άγνου Κ. - έν pro ξύν θ. - Ante μέλ. addunt διδόναι Cθ. -Post med. addit difeu miety L. - στριφνά L - μίσγειν Co. - * περί βόου καί DFHIIK. - p. u. ob. om. L. - xayxpues (D. al. manu) J. - xal xpuès (sic) e.μέλ. om. θ . – δίδου πιετν pro πίνειν Lind. – πλετον vulg. – πλέων J. - είη Jθ. - χρη δ' έν θ. - καὶ ΰ. δ. κ. π. om. J. - είναι pro διιέναι θ. - 3 ήν.... οίνω οπ. J. - εγγέγηται θ. - δίδου πίνειν J. - ξύν ύδατι δε τον οίνον pro του.... υδατος C. - [έx] του Lind. - 4 δέ τι vulg. - Je lis δ' έτι avec Foes. - πρόμαλλον L. - Erot., p. 314 : πρόμαλον φάξας, πρόμαλόν έστιν είδος φυτοῦ, οδ μέμνηται καὶ Εὐπολις εν αίξί. - καὶ om. θ. - πράσου DH. - τῶν πράσων Co. - 1 ην βόος ἐπιγένηται πολὺς C. - ην βόος ἐνγένηται πουλὺς θ. - κατέρχεται PG, Ald. - ή μιωνου αονεια (sic) θ. - δνυχα Η. - δνειδα IJK. - κατακαίειν δέ καὶ Co. - λεήναι vulg. - λιήναι Co. - λειήναι Η. - λειήν DK. - λειάν FGIJ. 7 σύν οί. δοῦναι θ. — * πολ. vulg. - πουλ. CDH. - δ β. om. C. - η pro γέν. Co. - λίον θ. - τὸν σπ. om. C. - καὶ ξὺν οί, εὐ. δίδου C. - καὶ σὺν οί. εὐ. δοῦναι θ. - σὸν vuig. - ξὸν Lind. -- γ καταπλάσματα Cθ. - κ. δόων om. L. - ἀνδραχλή θ. - σελίνου J. - Post κέδρου addit πρίσματα θ. - λία θ. - διέσθαι (sic) έν μελ. C. - δ' θ. - καὶ καταπλάσματα <math>C. - καὶ κατάπλασμα ποιεί θ. - *λία μί-

du sang s'écoule en abondance de la matrice, seuilles de vitex avec du vin noir. Les choses astringentes avec le vin noir arrêtent les écoulements. Pour le flux et la douleur; racine de eachrys, boire dans du vin noir; si le flux est abondant, fruit de térébenthinier pilé, il faut le mouiller avec du vin et de l'eau, et boire. Si le flux survient, étousser des écrevisses de rivière dans du vin, et donner à boire de ce vin avec de l'eau. Si le flux continue, faites griller du promalon (vitex ou tamaria), pilez, et donnez dans du vin, ou donnez de l'eau de poireau. Si le flux descend avec beaucoup d'abondance, brûler du crotin de mulet, triturer et donner avec du vin. Si le flux se prolonge beaucoup, une éponge brûlée est utile; on la triture bien et en la donne avec du vin odorant.

Cataplasme pour les écoulements : ail, pourpier, ache, sciure de lotus et de cédros, triturer ensemble et mêler, arroser d'hydromel, et faire un cataplasme. Ou bien, feuilles de rouce, de rhamnus et d'olivier, triturer ensemble et mêler, arroser d'hydromel, et mettre en cataplasme avec de la farine d'orge. Qu bien, mettez en cataplasme des feuilles de sureau ou de myste. Qu bien, sciure de lotus, feuilles de mûrier, sumac et raisin sec. Fomentations pour les écoulements : farine grillée d'ivraie, faire cuire dans de l'oxymel pur, en enduire un linge, et fomenter. Ou bien, lentilles grillées, pilées, en faire une farine grossière, faire cuire dans l'eau, et appliquer semblable ment en cataplasme; ou de l'ers de la même façon. Il est longemente de mettre en cataplasme la sauge, ou la paille d'averge

βας διείς μελικρήτω σύν άλφ. καταπλάσσαι θ. - διείσθαι μελικρήτω σύν C. - Διώναι DFGHIK, Ald., Frob. - ξύν HJ, Lind. - σύν νυlg. - κατάπλασας C. - Η. - κατάπλασσε οπ. θ. - κατάπλασσε οπ. FGHIK. - ½ η.... φύλλα οπ. G. - καὶ φπα. Cθ, Ald. - συκαμίνοις C. - φύλλοις C. - φύλλοισι θ. - ρόδου (ρόσυ C; ρόῦν θ) σύν (ξύν CJ, Lind.) νυlg. - 11 πυρίησω ἐς ρόων (sic) θ. - αίρων νυlg. - λιρων (sic) θ. - αίρων Κ. - δψε οπ. C. - ξψὲ θ. - όξυκράτω θ. - πυρίη C. - 12 φακάν Κ. - περιπτίσσας D. - περιπτύξας C. - ποιξίν θ. - 12 καὶ οπ. Cθ. - καὶ όμι κατ. DFG (H, restit. al manu) JIK. - δ' δψείν θ. - κανάπλασσε θ. - 11 ἐλελίσφανου κυlg. - ἐλελίσφανος D. - κριθών νυlg. - κριθέων θ.

χριθέων ἐν ἀφεψήματι ἐλελισφάχου καὶ ὑπεριχοῦ ἐψεῖν καὶ καταπλάσσειν. ¹ Λωτοῦ πρίσματα καὶ κυπαρίσσου ἐναφεψῶν ἐν ἀσταφίδος ἀποδρέγματι, ἐς ὁθόνιον ἐπιχρίων, πυριῆν. Ἡ ἐλαίης φύλλα, ἢ κισσοῦ, ἢ μυρσίνης, ἐν ² ἀφεψήματι τούτων κριθέων ἄχυρα έψεῖν. Ἡ ἀρωμάτων ὕδατι ³ συναφεψεῖν πίτυρα πύρινα. Ἡ ἀσταφίδος ἀποδρέγματι πίτυρα ⁴ πυρῶν έψεῖν, ἢ λευκοΐου καρπὸν, ἢ τὰς ρίζας ἀφεψεῖν, καὶ τῷ ὕδατι ξὺν πιτύροισι πυρίνοισιν ἐπιρρίπτειν, ἢ τῷ ἀφεψήματι πίτυρα πυρῶν τοῦτο ποιήσασα, θερμῷ ἐνελιξαμένη εἰρίῳ, πυριήσθω · ⁵ ἢ τῷ τῆς ἐρπύλλου ἀφεψήματι πίτυρα τὸν αὐτὸν τρόπον · *πυριῆν δὲ καὶ σπόγγοισι θερμοῖσι καὶ εἰρίοισι μαλθακοῖσιν, ἢν περιωδυνέῃ, καὶ τοῖσιν ὀστρακίνοισιν ἀγγείοισιν, ὕδατος ἔγχέων · ἢ ἐν κύστεσιν ἐλαίῳ θερμῷ.

194. ⁷Κλυσμολ ρόων * μυραίνης φύλλα καλ δάφνης καλ κισσοῦ, εν ὕδατι ἀφεψεῖν * τουτέω κλύζε χλιαρῷ. * *Η ἀκτῆς φύλλα καλ σχοίνου ἀφεψεῖν ἐν ὕδατι, ἀποχέας, ἀκροχλιέρω κλύζειν. * *Η οἰνάνθην καλ κύπερον καλ ἀσταφίδα ἀφεψεῖν ἐν μελικρήτω καλ κλύζειν. *Η τήλεως ὕδατι, ἡ βάτου ἀφεψήματι, ἡ ἐλαίης χλωρῆς, ἡ κυπαρίσσου, ἡ ἐρπύλλου, ἡ ροιῆς, ¹⁰ ἡ λευκοίου ρίζης, ἡ σχοίνου, ἀκροχλίερον, ἡ τὸ διὰ βουτύρου καλ ρητίνης καλ χηνείου ἐλαίου, ἡ τὸ διὰ μυελοῦ καλ στέατος ὑείου.

195. 11 Υποθυμιήσιες ρόων κριθάς πεφωσμένας ες άνθρακας υποθυμιήν, η ελάφου κέρας συν ελαίησιν διμφακίτισιν, η ρόον την έρυθρην, και άλφιτα 12 πεφωσμένα ξυν ελαίω και οίνω διπλασίω η

^{&#}x27;["Η] λ. Lind. - ἐν οπ. DFGHIK. - σταφίδος θ. - ἐς.... ἀποδρέγματι οπ.
τ'. - πυρία θ. — ² ἀφ. καὶ μετά (κ. μ. οπ. θ) τούτων κριθών (κριθέων θ) vulg. — ³ συνεψεῖν vulg. - συναφεψεῖν DHQ', Lind. - πύρρινα FGHK. — ⁴ πυρρών FGHIK. - ἢ λευκ.... ἀφεψεῖν οπ. θ. - σύν θ. - πυρρίνοιστν FGHIK. - πυρίνοις θ. - ἐπιρίπτειν θ. - πυρρών FGHK. - ἐνειλιξαμένη θ. - ἐρίω D. - πυριάσθω θ. — α ἢ οπ. C. - τῷ τῆς οπ. θ. - ἐρπύλου D. - ἐρπύλου H. - ἐψήματι (ἀφεψήματι C,H al. manu) καὶ (καὶ οπ. θ) πίτ. vulg. — ͼ πυρία θ. - καὶ οπ. D. - σπόγγοις θ. - θερμοῖς Κθ. - μαλθακοῖς θ. - περιοδυνέη CFGHiK, Ald., Frob. - τοῖς ὀστρακίνοις αἰτίοις ΰδατος θ. - ἀγγείοις C. — γ κλυσμός θ. - σμύρνης pro μυρσ. C. - τούτω θ. - τουτέφ.... ἀρεψεῖν οπ. C. - χλιηρῷ vulg. - χλιαρῶ J. - χλ. οπ. θ. — α ἢ θ. - ἢ οπ. vulg. - σχίνου DFHIJKθ, Foes in mot., Lind. - ἀκροχλιηρῷ vulg. - ἀκροχλιερῶν θ. — α ἢ... κλύζειν οπ. (DH, restit. al. manu) FGIJK. - πύπαιρον θ. - ἐνεψεῖν μελικρήτω θ. - τήλεος vulg. - τήλεως DFGHIKθ. - τίλεως J. - τύλεος C. - ἀφέψημα vulg. - ἀφεψήματι θ. - ἐρπύλου D. - ἐρπύλου H. - ἐρόης C. - ἐρόης FGHK. — α ἢ οπ. CFGHJK. - σχίνου

bouillie dans une décoction de sauge et d'hypéricon. Ou bien, sciure de lotus et de cyprès, faire bouillir dans une décoction de raisin sec, en enduire un linge, et mettre en fomentation. Ou bien, feuilles d'olivier, ou de lierre, ou de myrte, les faire bouillir, et, dans cette décoction, faire bouillir de la paille d'orge. Ou bien, faire bouillir du son de blé dans une eau aromatique. Ou bien, faire bouillir, dans une décoction de raisin sec, du son de blé, ou faire bouillir la graine de giroffée, ou les racines, et dans cette eau jeter le son de blé; ou, jetant le son de blé dans la décoction, puis le roulant dans une laine chaude, l'appliquer en fomentation; ou eau de serpolet et son, de la même manière. On fomente aussi avec des éponges chaudes, des laines molles, s'il y a forte douleur, des vases en terre pleins d'eau, des vessies pleines d'huile chaude.

194. (Formules d'injections pour les écoulements rouges.) Injections pour les écoulements : feuilles de myrte, de laurier et de lierre, faire bouillir, et injecter cette eau tiède. Ou bien, feuilles de sureau et de jonc odorant, faire bouillir dans l'eau; décanter, et injecter, légèrement tiède. Ou bien, faire bouillir la fleur de vigne, le cypérus et le raisin sec dans de l'hydromel, et injecter. Ou bien, eau de fenugrec, ou décoction de ronce, ou d'olivier vert, ou de cyprès, ou de serpolet, ou de grenadier, ou de racine de giroflée, ou de jonc odorant, injecter légèrement tiède, ou l'injection avec beurre, résine et graisse d'oie, ou l'injection avec moelle et graisse de porc.

195. (Formules de fumigations pour les écoulements rouges.) Fumigations pour les écoulements : brûler sur des charbons de l'orge grillée, ou de la corne de cerf avec des olives non mûres, ou le sumac rouge, et de la farine d'orge grillée avec

CDFGHIKO, Ald., Lind. - ἀκροχλίερον DFGHIJK, Ald., Frod. - ἀκροχλίη-ρον vulg. - ἀκροχλιαρόν θ. - ἀκροχλίηρου C. - τὸ διὰ τοῦ θ. - χηνίου Cθ. - ὑὸς C. - π ὑποθυμιήσεις FGHK. - ὑποθυμιάσεις D. - ὑποθυμίησιν ἐς ῥόων θ. - πεφωγμένας θ. - ἐς ἀν. ὑπ. οπ. Κ. - ἀνθρακειὰς ὑποθυμία θ. - ἐλαίοισιν D. - ἐλαίαις C. - π πεφρυγμένα θ. - σὺν Cθ. - ἡ pro καὶ θ. - κριθῶν vulg. - κριθών θ.

άγμος χριθέων, χαι βόλδιτον όμοίως, ή λωτοῦ πρέσματα, ή δόον, ή xumaorador 1 Eur olive meyare again of Europa fuebonities . 4 xaybavny. 2 h mávyav. A bytívny otvo bellogi. A atrác xépac 2xal xixida. και ο ρόος ζοταται, "Ετερα θυμιητά ο δρύξαι χρή βάθρου, και φώξαι άσον δύο χρίνικας άττικάς γιγάρτων, της σποδίης έπιδαλών έπί τὸν βόθρον, ρίγω τε επιψεκάσαι εὐώδει, καὶ ἀμφικαθεζομένη καὶ διαπλίξασα θυμιήσθω. *Η τὸ λεγόμενον οἰσύπη αίγὸς ξηρά κόψαι καὶ φωζαι εξύν κριθέων ερίγματι, ελαίω φυρήσασα, θυμιην. * Η ες ανθρακας πόλιον, κριθέων άγυρα ύποδάλλων, ή πρίσματα κυπαρίσσου, μύρφ δεύων, θυμίη. ΤΑΗ χώνειον, ή σμύρναν, ή λιδανωτόν, το μύρον περιγέων, θυμίη. *Η άσφαλτον καὶ 8κριθέων άγυρα δμοίως. *Η κυπαρίσσου βίζαν θεν αλείφατε βοδίνω περιγέας θυμίη. 10 H καλάμφ, σχοίνω, χυπέρω, σελίνου σπέρματι, άνγήσου, βόδινον έλαιου περιχέας, θυμίη. Όμοίως δέ καὶ 11 βητίνην ὑποδάλλειν 12 καὶ κιννάμωμον καὶ σμύρναν ξὸν βάτων φύλλοις, 18 ἡ ρόδων φύλλοις ἡδυάδμοις ξὸν ποσώ κρόκω και στύρακι ταῦτα πάντα ἐν τῷ αὐτῷ τρίδειν, καὶ θυμιήν οδολώ αττικώ σταθμώ έπὶ σποδιήν είναρέην, ή έπὶ βολδίτου πλαστοῦ ὡς ἐμβάφιον · τὸ δὲ πῦρ χλημάτιγον ἔστω · ἐπιτιθέναι 14 δέ τι ત્રીના πρότερον ώς μή δομή ή ' έπει, εί όδμή έσται, άμεινον μή θυμιήν. 196. 15 'Ρόου ερυθρού προσθετά · σμύρνα και βολείον ξον μέλιτι

1 Εύν CDH. - σύν vulg. - ξυρήν DH. - ὑποθυμιᾶν θ. - 2 ή om. C. - μάννα D. - μάννην C. - 3 η vulg. - καὶ θ. - κηκίδα Cθ - καὶ δ om. C. - 4 θυμτητον sine έτερα C. - Ε. θ. om. L. - έτερα om. θ. - δυμιατά D. - σποδής K, Ald., Frob. - ἐπιδάλλων C. - ὑπὸ pro ἐπὶ D. - τε om. CHθ. - ἐπιψακάσκι (sic) C. - άμφικ. κατειλίξασα (κατελίξασα C) έαυτην (ξ. om. C) θυμ. vulg. άμφικ. και διαπλίξασα θυμιήσθω θ. — * ξύν CFHIK, Lind. - σύν vulg. πριθών θ . – ἐρύγματι CD. – φυρήσας θυμία θ . — θ ή ἀνθρ. (ἀνθρικας sic θ) πλείον (πολιών sic θ) xρ. $\frac{1}{2}$ ($\frac{1}{2}$ om. $\frac{1}{2}$) $\frac{1}{2}$ χ. vulg. - $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ ς $\frac{1}{2}$ χ. πάλην χριβέων $\frac{1}{2}$ δχ. Foes in not., Lind. - Je prends ές de Foes. - μυρον J. - θυμία θ. - ' η οπ. C. - χώνιον Cθ. - μηχώνιον L!.id. - το om. CDFGHIKJθ. - μυρον Dθ. - Post μ. addit δè θ.- Post περ. addit ὑποχέων θ.- θυμιάν Co. - 4 κριθών valg.χριθέων θ. — 9 èv om. θ. − άναλείφατι (sic) pro èv άλ. C-θυμία C. − θυμιᾶν θ. — 10 η om. θ. - η ... περιχέας om. GJ. - σχίνω DK. - χοίνω (sic) Hl. - χυπαίρω σχοίνω θ. - σελήνου F. - ανισον CDH. - Ενησον Κ. - ανγήσερ Foes in not., Lind. - evvnocou 0. - evvnocov vulg. - bumín FHK. Lind. - bumía Co.-0. om. vulg. - " onting C. - " h pro rai Co. - où Bátou 6. - " h o. q. om. C.- η (η om. θ, Foes in not., Lind.) ήδ. (ηδιόσμης I) vulg.- κον Κα.πάντα em. Co. - θυμιάν ο. - σποδίην HIJK, Ald., Frob. - σποδιή Co. - είναρέη θ. - οἰνάριον C. - η ἐπιδολή τοῦ πλαστοῦ (D, al. manu η ἐπιδολθίτου

de l'huile et le double de vin ; ou de la paille d'orge, la bouse de vache semblablement, la sciure de lotus, ou le sumac, ou le cyprès sec en sumigation avec du vin noir astringent, ou galbanum, ou manne, ou résine mouillée avec du vin, ou corne de chèvre et noix de galle; moyens qui arrêtent le flux. Autres sumigations : creuser un trou, griller deux chénices attiques de pepins de raisin, jeter cette cendre dans le trou, y verser peu à peu du vin odorant; la semme s'asseoit dessus, et, écartant les jambes, recoit la fumigation. Ou bien, ce qu'on appelle le suint de chèvre, le broyer sec, le griller avec du gruau d'orge, pétrir avec de l'huile, et employer en fumigation. Ou bien, jeter sur des charbons le teucrium polium et de la paille d'orge, ou de la sciure de cyprès, mouiller avec du parsum, et employer en sumigation. Ou bien, ciguë ou myrrhe, ou encens, verser du parfum, et employer en fumigation. Ou bien, asphalte et paille d'orge, de la même façon. Ou bien, racine de cyprès, mouiller avec l'huile de rose, fumiger. Ou bien, roseau odorant, jonc odorant, cypérus, graine d'ache, anis, verser de l'huile de rose dessus, et employer en fumigation. Semblablement, jeter de la résine, du cinnamome, de la myrrhe avec des feuilles de ronce ou des feuilles de rose, ajouter un peu de safran et de styrax, piler le tout ensemble, et fumiger à la dose d'une obole attique, sur de la cendre de vigne, ou sur de la bouse figurée comme un oxybaphe; le feu est fait avec des sarments; en attendant, on mettra un couvercle par dessus, afin qu'il n'y ait pas d'odeur; car, s'il y a de l'odeur, il vaut mieux ne pas administrer la fumigation.

196. (Formules de pessaires pour les écoulements rouges.)
Pessaires pour l'écoulement rouge : myrrhe et bolbion écrasé

τοῦ πλαστοῦ) GH, (Ald., ἐπιδολῆ). - ἐπιδολίτου pro ħ ἐπὶ β. C. - βολὴ τοῦ pro βολδ. \mathbf{F} . - βολήτου \mathbf{L} . - βολητοῦ πλαστοῦ \mathbf{I} Κ. - βουλητοῦ πλαστοῦ \mathbf{J} . - ἐμδαφίου $\mathbf{CDGIK0}$, Ald. - χλημάτιον \mathbf{J} . — " τι θ. - τι om. vulg. - ἀμἢ όδμῆ ἢν \mathbf{C} . - εἶη θ. - ἐπὶ \mathbf{C} θ. - εἰ δ. ἔσται om. \mathbf{C} θ. - μὴ om., restit. al. manu \mathbf{H} . - θυμιᾶν θ. — " β. ἐ. π. om. \mathbf{K} L. - προσθετικὰ \mathbf{J} . - βόλδιον \mathbf{J} θ. - σὸν θ. - ἐψητὰ (ἐψήσας \mathbf{C} θ) ἐν ὕ, ἄπερ δὴ (ἄπερ δὴ om. \mathbf{C} θ) καὶ valg. - λία θ. - ἐλί. \mathbf{H} Κθ. - ἐνελίξας \mathbf{C} .

τριφθέν προσθετόν άριστον. Ή δόδα έψήσας έν ύδατι, καὶ τρίψας λεία έν μύρω βοδίνω, έν είριω ελίξας, προστίθει. Ή τοῦ λωτοῦ τὸ άνθος 1 έψησαι εν ύδατι, κάπειτα τρίδειν εν βοδίνω μύρω, καὶ εν είρω πρός τὸ στόμα τῆς ύστέρης προσάγειν. *Η * χύπερον καὶ ἔριν καὶ ἀννησον ίσον έχαστου έν μύρω ροδίνω, λείον, έν είρω, μάλιστα προς τον στόμαγον είσω. *Η μυρσίνης φύλλα μελαίνης εν οίνω λευκώ, πίτως φλοιόν παραμίσγειν, * καὶ διμοίως ποιείν. *Η χυπαρίσσου * χαρπόν και λιδανωτόν έσον έκατέρου τρίδειν όμοῦ ἐν μύρω ροδίνω, ἐν εἰρίω προστίθει. 5 Μν ξηρηναι δέη δόον, χαλαμίνθην εν οίνω μελανι εψείν, καὶ ἐς δθόνιον βάπτοντα, ἐπιτιθέναι. Ή ὑοσκυάμου τῶν φύλλων καὶ « χώνειον άμα έψεῖν. 'Ωσαύτως πράσα καὶ ⁷ μαλάγην καὶ κηρὸν καὶ χηνός άλειρα μίζαι, είτα χλιερόν προστιθέναι πρός τὰ αἰδοία. *Η οίνον άχρητον εξύν βητίνη και σιδίω έφθω τρίδειν, και προστιθέναι όμοίως. *Η *χνηκον ξύν οίνω τρίδων προστίθει. *Η λωτοῦ 10 τὸ πρίσμα διιοίως. *Η 11 σχίνου φύλλα ή ρόον, μέλιτι καθέφθω, μίξας πρόσθες. 12 Ήν δὲ μὴ λήγη, σούσινον, ἡ βλίτον τὴν βοτάνην ὡς γλῶσσαν οἶσαν, έν εξρίφ ποιείν προσθετόν.

197. 'Ρόου ¹³ δόατος προσθετόν καὶ έγχυτον · Αν γυναικὶ δόωρ ρίτη ἐκ τῶν αἰδοίων, λαδών ρητίνην ξηρήν καὶ μυρίκης πέταλα καὶ λίνου καρπόν τρῖψαι ἐν οἴνψ, καὶ μιζαι ¹⁴ ἐν ὄρνιθος στέατι, καὶ ἐγχέαι ἐς τὰ αἰδοῖα κλυστῆρι. 'Αλευρα ¹³ χηραμιόδα ὡς καθαρώτατα, ἢ ἀμιλιον ἐν εἰρίῳ προστίθεσθαι πρὸς τὸν στόμαχον. ¹⁶ 'Αλλο ἔγχυτον ὁμοίως'

^{&#}x27; Έψήσας θ. - καί om. Cθ. -- 2 κύπαιρον θ. - ίριν D. - άνησον Κ. - άνισον CDHJ.--Ισον om. C.- έκάστω C.- λείον (addit είρίω al. manu H) βαλείν ές τὸ στόμα είσω vulg. - λεΐον (λίον θ) (addit ἐν θ) εἰρίω μάλιστα πρὸς τὸν στόμαχον είσω C0.- και οπ. C0.-χρή pro ποιείν C0.- καθκός και λιδανω τό; C. - μύρω καὶ (καὶ om. C) προστιθέναι (προστίθει C) vulg. - μύρω ροδίνω έν εἰρίω προστίθει θ. — * ἢν ξ. δ. ρόον om. KL. - ξηράναι C. - δέξαντα Foes in not., Lind. - βάκτοντα θ. - Voy. une locution semblable, ές είριον εμβάπτεσθαι, p. 396, l. 15. — ε χόνιον C. – χώνιον θ. – αμα om. Cθ. — γ μαλάχη θ. - είτα om. Cθ. - χλιηρόν C. - χλιαρόν προστίθεσθαι θ. - ο σύν θ. - όμοίως om. Co. — * χνήχον θ. – χνίχον vulg. – σύν vulg. – ξύν Co. — * τὸ om. CDo. -πρίσματα Cθ.-ώσαύτως Cθ. — " σχοίνου L.-κατέφθω IJK. — " ή, al. manu ην F. - ην δε λυγίσωσιν δνίδλητον (D, al. manu ην μη λήγη σούσινον ή βλίττον) L. - ληγήσωσιν (λυγήσωσιν Η) ονύβλητον FGH (K, ονίβλητον). λίγη θ. - σούσινον η ονίβλητον Lind. - βλίτον θ. - βλήτον vulg. - την β. οπ. Co. -π λείσαν (sic) pro γλώσσαν C. - ούσαν om. Co. - ποιείν om. Co. - " ύδατώδεος C, Corld. Vatic. ap. Foes. - ρέει Ald. - πέταλλα Κ. - " εν om. Co.

avec du miel, pessaire excellent. Ou bien, roses bouillies dans l'eau, broyées dans de l'huile de rose, roulées dans de la laine, et mises en pessaire. Ou bien, sleur de lotus, saire bouillir dans de l'eau, puis brover dans de l'huile de rose, et appliquer, dans de la laine, contre l'orifice utérin. Ou bien, cypérus, iris, anis, de chaque partie égale, broyés dans de l'huile de rose, mettre dans de la laine, et introduire à l'intérieur vers l'orifice utérin. Ou bien, feuilles de myrte noir, dans du vin blanc, mêler de l'écorce de pin, et faire de même. Ou bien, fruit du cyprès et encens, de chaque partie égale, piler ensemble, dans de l'huile de rose, et appliquer dans de la laine. S'il faut sécher un écoulement, faire bouillir la calaminthe (melissa altissima) dans du vin noir, y tremper un linge et l'appliquer. Ou bien, faire cuire ensemble des feuilles de jusquiame et de la ciguë. De la même façon, mêler poireau, mauve, cire, graisse d'oie, puis appliquer tiède aux parties génitales. Ou bien, vin pur, résine, écorce de grenade bouillie, broyer et appliquer semblablement. Ou bien, carthame, piler avec du vin et appliquer. Ou bien, sciure de lotus semblablement. Ou bien, feuilles de lentisque ou de sumac, miel bien cuit, mêler, appliquer. Si le flux ne s'arrête pas, l'huile de lis, la bette, herbe qui est comme une langue, mettre dans de la laine et appliquer en pessaire.

197. (Formules d'infusions pour les parties génitales. Voy. ce que l'auteur entend par infusion, § 87.) Pessaire et infusion pour un flux d'eau : Si, chez une femme, de l'eau s'écoule des parties génitales, prendre de la résine sèche, des feuilles de myrice (tamarix Africana), de la graine de lin, piler dans du vin, mêler dans de la graisse de volaille, et infuser dans les parties génitales, à l'aide d'une seringue. Farine pure une

⁻ ἔγχεον δὲ sine καὶ C (θ, δ'). — 15 χηραμίδα DFHIJK, Lind. - ἀμύλεον DFG HIK. - ἀμύελον J. - ἀμ. οπ. C. - οῖνω pro εἰρίω C. — 16 α. ἔγ. δ. οπ. L, Lind. - ρόου ὑδατώδεος ἔγχυτον pro α. ἔ. δ. C (θ, ὕδατος). - ἔγχ. δμ. οπ. D. - ὄμοιον J. - ὅταν θ . - πέταλλα K. - ἐνιέναι θ . - ἐγχεαι DQ'. - προσθεῖναι pro κ.). ἐνείναι Vatic. Codd. ap. Foes.

δκόταν **ύδωρ έχ του** αίδοίου ρέη, μυρίχης πέταλα καὶ λιδανωτοῦ χαρπόν ἐν γηνὸς στέατι τρίψας καὶ δητίνην, ἐς τὰ αίδοία κλυστῆρε ἐνεῖναι.

198. ^{1 *}Ην θπό ρόου ύδατώδεος το ήτρου άλγέη, λίνου χαρκου τρίψαι ἐν μέλιτι, καὶ καταπλάντειν το ήτρον καλώς.

199. * Ήν βόος αίματώδης, ή λευχός, ή δποίος αν ή · θεῖον καὶ μανδραγόρου τὸ ἄκρητον ἀναλαδόντα εἰρίω προσθεῖναι, καὶ ὑπτίη εδδέτω, καὶ ἀκίνητος μενέτω. Ἡ σίδια ξηρά τρίδειν ἐν οἰνω *πραμνίω καὶ διδόναι πίνειν. Ῥόου λευκοῦ ποτόν · κισσοῦ λευκοῦ τὸ σπέρμα καὶ πίτυος *φλοιὸν ἐν οἰνω αὐστηρῷ παρέχειν. Ἡ ἐλόφου κέρας κατακαῦσαι *μοῖραν, ὡμηλύσιος δὲ δύο μοίρας καὶ κεδρίδας πέντε. τρίδειν ἐν ὕδατι, καὶ πίνειν.

200. Όταν πνίγηται * ύπὸ ύστερέων * κάστορα καὶ κόνυζαν ἐν οἴνφ χωρὶς καὶ ἐν ταὐτῷ πινέτω. ⁷*Η ἀσφάλτου ὅσον τριώδολον, ἡ φώκης στέαρ ὅσον δὴ τῷ δακτύλφ λαβεῖν. * Ῥίζης γλυκυσίδης ὅσον ἤμισυ πόσιος ἐν οἴνφ εὐώδει διδόναι πίνειν. "Όταν * δὲ πνίγωσι καὶ ὁμοῦ βήσση, σανδαράχης ὅσον ὁδολὸν καὶ θείου ἀπύρου ἴσον καὶ ἀμόγόαλα πικρὰ καθήραντα ξυμμίσγειν τρία ἡ τέσσαρα, καὶ διδόναι ἐν οἴνφ εὐώδει. *Ην δέ ¹ο γε προσίσχωσιν αῖ ὑστέραι, κριθὰς τρίψας λεῖα ξὸν τοῖσιν ἀχύροισι καὶ κέρας ἐλάφου, ἐλαίω δεύσας, ὑποθυμιήσθω. Όταν ¹¹ δὲ ἀνω ἡ, καὶ θλίδηται καρδίη καὶ στόμαχος καὶ ὑπομένωσι, σμύρνην, ἡ ἡπτίνην, ἡ νέτωπον, ἡ κάστορα, ἡ ὀπὸν σιλφίου πῖσαι.

 1 Depareta toŭ htpou D (Q', intpoŭ). $^-$ hy bad om. Co. $^-$ boatóbeo; F. $^$ ύδατοειδέος θ. - άλγέει CKθ. - άγνου valg. - λίνου θ. - και om. θ. - καταπλάσαι C. - καλώς om. Co. - 2 hv om. Co. - hv ... όποιος αν ή om. L. - Post αίμ. addit & Lind. - αν A D. - αν & om. vulg. - Ante θεΐον addit ποΐον (sic) C. - θίον θ. - μανδραγόραν εν άκρήτω τρίδειν pro μ. το ά. Foes in not, Lind .- tw dapfite Co. - elploy Co. - meréte om. Co. - 3 papeles FQI. φλοιός Co. - ποτόν pro παρέχειν Co. - μοίραν ΗΙο, - όμιλύσιος FGU. - ώμη λύσεως C. - έν ΰδατι τρίδειν θ. - έν om. vulg. - 6 άπο Cθ. - ύστερέων C.- υστερών vulg. - χωρίς έν οίνω καὶ έν τῶ αὐτῶ Co.- έν post καὶ οπ. DFGHIJK. - πινέτω έκάτερον (έκ. om. Cθ) vulg. - ? η θ. - η om. vulg. - δσον om. DFGK. - τριόβολον FGI, Ald., Frob. - ή om. θ. - δσον δὶς (δή pro δὶς D) τῷ vulg. — 8 [Å] ϕ . Lind. – ϕ ίζην C. – ϕ ίζαν θ. – γλυχυσίδος G. – γλυχισίδης θ. - διδ. π. om. Co. - • δè om. Co. - σανδαράχης Co. - σανδαράχνης FGI. σανδράχνης J, Ald. - θίου θ. - καθάραντα J. - συμμ. vulg. - ξυμμ. DFGHUK, Ald. - ξυμίσγειν C. - τέτταρα DFGHIJK. - " γε om. Co. - προέσχωσιν DF GHIJK. - xpiby to heiar J. - tpibasa C. - hias 0. - sir Jo. - tots DFIJK. άλεύροισι vulg. - άχύροισι θ, Foes in not., Lind. - έλάφου κέρας Co. - έλ. δεύcheramys (= 0^{liste},009), ou amidon, appliquer dans de la laine à l'orifice utérin. Autre infusion semblablement : quand de l'eau s'écoule des parties génitales, feuilles de myrice, fruit de l'arbre à encens, piler dans de la graisse d'oie avec de la résine, et injecter dans les parties génitales à l'aide d'une seringue.

198. (Cataplasme pour la douleur en cas d'écoulement aqueux.) Si, en raison d'un flux aqueux, le bas-ventre est douloureux, piler dans du miel la graine de lin, et en faire un bon cataplasme sur le bas-ventre.

199. (Recettes pour un flux rouge ou blanc.) Pour un flux sanguinolent, ou blanc, ou quel qu'il soit : soufre et suc pur de mandragore, prendre dans de la laine et appliquer; la femme dormira sur le dos et restera immobile. Ou bien, écorces sèches de grenade, broyer dans du vin de Pramne, et donner à boire. Breuvage pour l'écoulement blanc : graine de lierre blanc, écorce de pin, donner à boire dans du vin astringent. Ou bien, corne de cerf brûlée une partie, farine d'orge crue deux parties, cinq baies de cédros, broyer dans l'eau et boire.

200. (Formules de breuvages en cas de suffocation hystèrique.) En cas de suffocation par la matrice : castoréum et conyza, boire séparément et ensemble dans du vin. Ou bien, asphalte trois oboles, ou graisse de phoque une pincée. Racine de pivoine une demi-potion, donner à boire dans du vin odorant. Quand la matrice cause de la suffocation et qu'il y a toux en même temps, sandaraque une obole, soufre qui n'a pas subi le feur autant, amandes amères nettoyées trois ou quatre, mêler, et donner dans du vin odorant. Si la matrice se fixe en un point, orge avec sa paille, corne de cerf, piler, mouiller avec de l'huile, et donner la fumigation. Quand elle est en haut, qu'elle presse le cœur et l'œsophage, et qu'elle demeure fixée, myrrhe ou résine, ou nétopon, ou castoréum, ou suc de silphion, prendre en boisson.

σας οπ. C. - δεύσασα θ. - ὑποθυμιξν C. -- " δὲ οπ. Cθ. - παρδίη Cθ. 7 καβδία vulg. - σμύρναν θ. - νέτοπον G.

201. "Όταν 1ύστέρη πνίγη, πνευμα όλ σεύηται άλες άνω, καί βάρος έχη, και γνώμη καταπλήξ, αναυδίη, περίψυξις, * πνεύμα προσπταϊον, όμματα άμαλούνηται, την κεφαλήν ξυρην ότι τάχιστα, και ταινίη ἀποδιωθέειν, ύπερ δμφαλόν δε ειλέειν· διδόναι εδε καστόριον καὶ κόνυζαν *καὶ πηγάνου ὕδωρ, κύμινον αἰθιοπικόν, ραφάνου σπέρμα, θεῖον, σμύρνην • πρὸς δὲ τὰς ρῖνας τὰ χάχοδμα, εὔοδμα δὲ ἐς τὰς ὑστέρας • την δὲ ἀνέγηται, χόχχου τὸ ἔνδον τὸ λευκὸν μελιτι μίξας, άλείφειν την ότνα. Η συτίνον τριπτήν, ίνα δάχνηται. Όταν 7 δε δδύνη έγη και πνίγηται, μαλάγης βίζαν, ή δξύμελι ή φλοιόν μαράθου καὶ κρῆθμον ἐν ὕδατι δοῦναι πίνειν, ἄριστον ⁸ δὲ ἐρυγγάνειν καὶ διανακαθίζειν · ἡ • ἐλλεδόρῳ πταρμόν ποιέειν, καὶ προσίσχειν πρὸς τάς ότνας. *Ην 10 δε ύπὸ τὰς φρένας δοχέωσιν ίζεσθαι, εξαπίνης άφωνος γίνεται, ύποχόνδρια σχληρά, καλ πγίγεται, καλ τους όδόντας συνερείδει, καὶ οὐγ ὑπακούει καλεομένη · δεῖ οὖν ὑποθυμιῆν ὑπὸ τὰς ρίνας, εξριον κατακαίων, άσφαλτον ες πῦρ εμδάλλων 11 καὶ καστόριον 42 και θεζον 12 και μίσσαν. βουδώνας δε και μηρούς μύρφ ενδοθεν εφωδεστάτω χρίειν ή άστέρας τους 14 θαλασσίους τους μελανας χαί κράμδην μίξας εν οίνω εὐώδει πινέτω. 18 ¹Η σμύρνης τριώδολον, xoρίανον όλίγον, ρητίνην, γλυχυσίδης ρίζαν, χύμινον αλθιοπιχόν, ταῦτα τρίψας εν οίνω λευχώ, 4 και δδατι ή μελικρήτω διέντα, πίνειν άκρογλίερον. 17 Βοηθέει δε και το πευκέδανον, αριστολογία, κρομμύου δά-

¹ 'Γστέρα vulg. - ύστέρη Κ. - πνεύμα δὲ σέθηται (δ' ἐσέθηται DFGHIJK; δευσέδηται sic L; δε σεύηται θ, Lind.) vulg. - 2 πν.... περίψυξις om. C.πρόσπαιον C. - προσπαΐον θ. - [καί] δμμ. Lind. - άμαλδύνεται vulg. - άμαλδύνηται θ. - τὴν om. Cθ. - ξυράν θ. - ξηρῆν C. - τάγος CDFGHIJKθ, Ald. ταινίη om. θ. - ἀποδιωθείν vulg. - ἀποδιωθεί C. - ἀποδιωθέειν θ. - όμφ. (όμφαλού θ) δὲ (δὲ om. Lind.) εἰ δεῖ (οἰδεῖ DHJ; εἴδει C; εἰλέειν θ) vulg. -3 δὲ καὶ (καὶ om. CDHIJO, Ald., Lind.) vulg. - κόνιζαν CI. -- 4 καὶ om. Co. - θίον & - σμύρνης G. - σμύρναν CJ. - δ' C. - ώς pro ές θ. - - à αν vulg. ην θ. - άν. (ἄνίσχηταιθ), καὶ (καὶ om. θ) κόχλου (κρόκου θ; κόκου J; κόκκου Foes in not., Lind.) vulg. - μέλ. δεύσας καὶ (δ. καὶ om. Co) μίξας vulg. - ρίναν (sic) 0, -- 6 σχίνον Κ. - λεπτήν vulg. - τριπτήν 0. - Gal. Gl. : σχίνον, οὐ μόνον τὸ θαμνώδες φυτόν, άλλά καὶ εἰδός τι σκίλλης, εἰ μὴ ἄρα καὶ πάσης σχίλλης του βολβόυ. - ήν (αν C; ίνα θ) δάχν. vulg. - 7 δε om. C0. - όξομελι C.- μαράθρου D. - χριθμόν D. - χρηθμόν vulg. - πιείν θ. - * δε om. Co. άνακαθίζειν θ. — " ελλέδορον (ελλεδόρω θ) και (και οπι. θ) πτ. vulg. — "δ' Co. - τάς om. Co. - ζεσθαι FK. - ξηρά pro σκλ. C. - συνερίδει Co. - οὐκ Ald., Frob., Fors, Lind. - δεξ ούν om. Co. - γούν J. - ύποθυμέην C. - ύποθυμέν

201. (Autres détails sur la suffocation hystérique, et sur tout ce que l'auteur entend par déplacements de la matrice, qui va se fixer sur le cœur, le foie, les hypocondres, etc. Traitement.) Quand la matrice cause de la suffocation, le soufle se précipite impétueusement en haut, pesanteur, intelligence dans la stupeur, perte de la parole, refroidissement, respiration entrecoupée, œil obscurci : dans ce cas, raser la tête au plus vite, et repousser la matrice à l'aide d'un bandage qu'on roule au-dessus de l'ombilic; donner le castoréum, la conyza, l'eau de rue, le cumin d'Ethiopie, la graine de raisort, le soufre, la myrrhe; faire des fumigations fétides sous les narines, aromatiques sous les parties génitales; si cela persiste, prendre le dedans, le blanc du grain de Cnide, mêler avec du miel et enduire les narines; ou bien, scille broyée, afin que cela cause un sentiment de morsure. Quand il y a douleur et suffocation, racine de mauve, ou oxymel, ou écorce de fenouil, et crethmos (crithmum maritimum), donner à boire dans de l'eau; il est très-bon de provoquer des éructations et de se tenir sur son séant. Ou bien, provoquer l'éternuement avec l'ellébore, appliqué aux narines. Si la matrice paraît se fixer sous les phrènes (diaphragme), la femme perd aussitôt la voix, les hypocondres sont durs, elle étousse, les dents sont serrées, et elle n'entend pas quand on l'appelle. Il faut faire une fumigation sous les narines, brûlant de la laine, jetant dans le feu de l'asphalte, du castoréum, du soufre et de la poix; frotter les aines et les cuisses à l'intérieur avec un parfum de très-bonne odeur; ou bien, mêler des étoiles noires de mer et du chou, et donner à boire dans du vin

^{0. -} καὶ ἄσφ. L. Lind. - ἐς om. (F, restit. al. manu) J. - ἐς πῦρ repetitur G.

— " καὶ om. Cθ. — " καὶ om. Cθ. - θίον θ. — " καὶ om. Cθ. — " θαλαττίους vulg. - θαλασσίους Cθ. - τοὺς om. C. - ἐν οἴ. εὐω. Cθ. - εὐ. οἴ. sine ἐν vulg. — " ἢ om. C. - ὡς τριώδολον θ. - τριόδολον F, Ald., Frob. - κόριον G. - κορίανον θ. - κορύανον FG, Ald., Frob. - ἢ κορ. J. — " καὶ om. θ. - πιεῖν θ. - Post π. addunt θερμαίνοντα Cθ. - ἀκροχλιαρὸν θ. - ἀκροχλίηρον CJ. — " βοηθεῖ vulg. - βοηθέει θ. - καὶ τὸ om. C. - καὶ om. θ. - πευκεδανὸν vulg. - πευκεδανον D. - ἀκροχλίηρον GJ. - ἀκροχλίαρον θ. - διδόναι Cθ.

χρυον, πάναχες; εν οίνω η δδατι, άχρογλίερον διδόμενον, Υστέρας 4 ές γώρην άγει, του χρότωνος ρίζα πινομένη, η χύμινον αίθιοπιχόν, ή σελινον, ή μαράθρου σπέρμα και άννήσου, πέπερι ή σμύρνα, καί οπὸς μήχωνος πινόμενος. *Ην ή * χαρδίη πνίγηται ὑπὸ ὑστέρης, ἀναθλίδεται, καλ πγεύμα έγει καλ άσθμα. δεί τὸν καρπόν τῆς άγνου καλ γλυχυσίδης εν οίνω πίνειν, ή αδρότονον, και πάνακες, εκαι άμμωνιακόν, ή πήγανον, * ή ύπνωτικόν μηκώνιον. 5 Πάλιν οὖν εἰ όμοίως έγει, μελάνθιον τρίδειν λείον, ⁶ καλ μέλιτι δεύειν, καλ ποιέειν θίου βάλανον, και πρός τῷ πτερῷ προστιθέναι. ἡ φιλίστιον όμοίως προσ-Tiber . A Thisprov, A dremong gullar tribas, Entre es truylor, xal σμύρνην σμιχρήν ξυμμίσγειν. 7 Ήν ές την δεφύν αι δοτέραι χαταστηρίξωσι, μή ψαύη δὲ τῆς κεφαλῆς ή πνὶξ, ἐσθιέτω πουλύποδας έφθοὺς, καὶ οἶνον πινέτω μέλανα εὐώδεα ἄκρητον ώς πλεῖστον. "Όταν 8 δὲ ὡς πρὸς τὰ σπλάγχνα τραπεῖσαι πνίγωσιν, οἶνον κέδρινον καὶ κύμινον αίθιοπικόν πινέτω, καὶ θερμῷ λουέσθω, καὶ πυριήσθω τὰ εὐώδεα.

202. *Ην ανεμωθώσιν αί όστέραι, *ήδύσματα πάντα [ά] ες τὸ μώρον ἐμδάλλεται, καὶ δάφνη, καὶ μυρσίνη, καὶ ελελίσφακος, κέδρου τε πρίσματα καὶ κυπαρίσσου * ταῦτα κόψαι καὶ κατασῆσαι λεῖα, καὶ ἐπ' οἶνον εὐοδμον ἐπιπάσσειν, καὶ ἐπιχέαι ῥόδινον ελαιον.

203. "Όταν 10 δε μετακινηθείσαι θλίδωσιν αι ύστέρα η κριθάς ξύν

¹ Egyanny pro ic x. K. - marabou CHIJO, - dvisou DHJ. - dvisou Q. άννησον ή πέπ. θ. - ή όπος . Cθ. - 2 καρδίη CDθ. - καρδία vulg. - πνίγητας CDFGHIJKo, Lind. - πνίγεται vulg. - άναθλ. om. (D, al manu καὶ θλίδεται) FGHIK. - nat Oliberat L., Lind. - avapliberat C., Ald. - avapliberat nverjus η ύγρον και ην πλεύμονα έχη και ασθμα τον καρπόν θ. - και om. C. - έγη DGHIJK.-δετ om. C.-άγνης FGIJK. — 3 ή pro καὶ θ. — 4 ή om. C. — ⁵ ήν πνιγμός έχηται ύπο θστερών pro πάλιν.... έχει C (θ, ἀπο ύστερέων).λίον θ. - 6 xai em. θ. - ποιών τυίχ.-ποιείν J. - οίον βάλ. ποιέειν θ. - πρός om. θ. - τό pro τῷ J. - τιλέφιον FG. - τηλέφειον J. - τρύχινον vulg. - τρυχίον θ, Foes in not., Lind. - τρύχνιον FGHIKL. - στρύγχνιον (sic) J. - σμύρναν θ. - μικρήν vulg. - σμ. ΙΚ. - συμμ. Ι. - 7 ήν αι ύστ. ες την όσφων Ι. - πνήξ θ. - πουλ. DFHIJK. - πολ. vulg. - έφθοὺς όπτοὺς θ. - εὐώδεα ponit post οίνον C. - εὐώδη vulg. - εὐώδεα θ. - ὡς om. Cθ. -- εδ' θ. - καὶ οἶνον (κύμκνον Fees in not., Lind.) αίθ. vulg. - λούσθω θ. - καί om. θ. - πυριάσθω vulg. - πνρίαμα θ. - πυρία C. - πυριήσθω D. - τε pro τὰ J. - Gal. Gl. : καὶ τὰ ἀρώ: ματα, ἡδύσματα. - J'ajoute [a]; comp. p. 398, l. 14, et 404, l. 20.- μύρον D. - μυρίνη CDFGIK, Ald. - μυρρίνη J. - και κέδρου πρ. και φύλλα κυπαρίσ-

oderant. Ou bien, myrrhe trois oboles, un peu de coriandre, résine, racine de pivoine, cumin d'Éthiopie, piler dans du vin blanc, mouiller avec de l'eau ou de l'hydromel, et boire légèrement tiède. On a aussi un secours dans le peucédanum, l'aristoloche, la larme de poireau, le panaces (echinophora tenuifolia), donnés légèrement tièdes dans le vin ou l'eau. Bon pour ramener la matrice à sa place, racine de ricin en boisson, cumin d'Éthiopie, ache, graine de fenouil et d'anis, poivre, myrrhe, suc de pavot en boisson. Si le cœur est suffoqué par la matrice, il est pressé, la respiration est difficile et fréquente. Il faut boire dans du vin la graine de vitex et de pivoine, ou l'aurone, ou le panaces (echinophora tenuifolia), la gomme ammoniaque, la rue, le suc du pavot somnisère. De rechef, si la semme se trouve dans le même état, broyer de la nielle, la mouiller avec du miel, en faire comme un gland, et appliquer avec la piume. Ou le philistion (galium aparine), appliquer de même. Ou le mélinet, ou les seuilles d'anémone, piler, mettre dans un chiffon, et méler un peu de myrrhe. Si la matrice se fixe aux lombes, sans que l'étouffement touche la tête, la femme mangera des poulpes bouillis, et boira du viu noir, odorant, pur, en aussi grande quantité que possible. Quand, tournée sur les viscères, la matrice cause de la suffocation, boire du vin de cédros et du cumin d'Éthiopie, se laver à l'eau chaude, et prendre des fumigations aromatiques.

202. (Matrice remplie de vent. Remède.) Si la matrice se remplit de vent, tous les aromates qu'on met dans le parfum, plus laurier, myrte, sauge, sciure de cédros et de cyprès; piler le tout, passer par un tamis fin, en saupoudrer du vin odorant, et verser de l'huile de rose.

203. (Autre série de formules pour les cas où la matrice

τοίσι χυρηδίοισι καὶ πρόμαλον καὶ ἐλάφου κέρας οίνω δεύσας, ὑποθυμιήν. ¹⁰Οταν προσιστάμεναι πνίγωσιν, ελλύχνιον ανάψαι και αποσδέσαι ύπὸ τὰς ρίνας, ώς λιγνύς και αιθαλός είσιη * και 2 πίσσαν καί καστόριον καλ πευκέδανον καλ σμύρναν διελς μύρφ, ελρίφ άναδήσασα, προστιθέσθω · πίνειν δε βητίνην ελαίω διέντα. Ήν πνίγωσι λίην, ⁸ διδόναι ποτόν γελώνης παραθαλασσίης δσον τριώδολον τρίψας έν οίνου λευκώ, κρτύλην κυάθοις πίνειν * ή λύχνον, ἐπιχέας δσον έλαιον, άψαι τὸν λύχνον, καὶ ἐὰν ἀποσδεσθη, πρὸς τὰς ρίνας πρόςαλε. 2 μ βορφούον φε οπασορεατατον οποίως. μ εξύτον εκατακαπααε. η παράχτου οχίνοι εδίφας ει οίνω γεπιώ μιλει». ή εδηαίποη χογχην καί καστορίου εν οίνω λευκώ δὸς πιείν, και λούσον. "Ην δε βήσση, σανδαράγης δδολόν, θείου δύο δδολούς ἀπύρου, ἀμύγδαλα πικρά ἀποκαθήρας, και καστορίου δδολόν μίσγειν ξύν οίνου εὐωδει, καὶ φίνειν δίδου. *Ην δὲ *πνίγωσιν αἱ ὑστέραι, καὶ τῆς καρδίης ψαύση τό πνίγμα, και μεμύκη τὸ στόμα, όξος θερμόν δίδου βοφείν πασσαλίσκω ή κερκίδι διάνοιγε, ή οξνον δικοίως άνοδικον καὶ ξύν δξυμέλιτι. Ήν ελίην δε πνίγωσι, και άφωνος ή, κρόμμυον εν οίνω χλιερώ τρίψας, ενοτάζειν ες τὰς δίνας, και άνεγείρειν. *Ην δὶ 11 άγρις ήπατος ανίωσι, και πνίγηται, άφωνος γίγεται, και ούδεν δρά, και τους όδόν-

' "Οταν [δέ] Lind. - ελλίχνιον FI, Ald., Frob. - έλαύχνιον (sic) άψαι θ. -[ως] λιγνύς Cornar. et Foes in translationibus suis, Lind. - ως om. vulg.λυχνις καὶ αιθολος (sic) θ. - αἰθαλόεις C. - εἰσὶ D (H, al manu είσεισι). - είσeto: (elo. ont. C) vulg. - Je pense que siol est la vraie leçon (pour sioin), et justifie ώς. - τομύρναν pro πίσσαν, et πίσσαν pro σμύρναν Κ. - πευκαίδανον θ.- πευχεδανόν vulg. - Ιρίνω vulg. - είρίνω J. - ήρίνω C. - εἰρίω θ, Foes In not., Lind. - ἀναδεύσασα vulg. - Si on prend εἰρίφ, qui paraît la vraie leçon, il saut lire αναδήσασα. - πίνειν.... διέντα om. L. - 3 διδ. om. C.ποτόν ή (ή om. θ; τής pro ή Lind.) χ. vulg. - κοτύλης DH. - κοτύλη κυάθοις πίνειν θ. - ποτύλην ή κυάθους τρεῖς πίνειν vulg. - 4 ή κέδρον (κέδρινον Foes in not.) εἰς (ἐς CDFHJK) λύχνον ἐπιχέας άψαι τὸν λύχνον, καὶ ἐἀν ἀποσδ. ruig. - λύχνον (sine ή) ἐπιγέας ὄσον ἔλαιον, ἄψαι τὸν λύχνον, ἀν ἀποσδή δ. - ' ή om. CDGHIJK. - ' κατακαύσας ὑπὸ τὰς ῥίνας ὑποθυμιῆν τῆς γυναιxò; (τῆ; γ. om. DFGHIJKL, Lind.) (ὑπὸ τ. ρ. ὑ. τ. γ. om. θ) vulg. — 7 xaì λόγχην pro πόγχην C. — εδὶ μή (καὶ pro μή Cornar., Foes in not.; μή om. Co) β. vulg. - σανδαράκης CDFGHIJKo, Ald. - οίου δο. δύο ο. - άποπαθάρας J. - σύν vulg. - ξύν C, Lind. - πιείν θ. - * πνιγώσιν Jθ. - μήτραι Cθ. - καρδίας vulg. - καρδίης CDH0. - πνεύμα pro πν. J. - μεμύη, al. manu μεμύκη D. - ροφήν G. - πασσάλω θ. - άνοιγε vulg. - διάνοιγε θ. - άνοίγων [τὸ στόμα], και elvov Lind. - και (μή pro και J; ή Cθ) elvov vulg. - ξύν C, Lind.

presse, se fixe, etc., saivant les théories de l'auteur, et qui sont souvent des cas mal déterminés ou d'hystérie, ou de véritable déplacement.) Quand, déplacée, la matrice cause de la pression, prendre orge avec le son, promalon, corne de cerf. mouiller avec du vin, et employer en fumigation. Ouand la matrice, se fixant, cause de la suffocation, allumer une lampe, l'éteindre sous les narines, afin que la fumée et la suje entrent dedans; prendre poix, castoréum, peucédanum, myrrhe, mouiller avec du parfum, attacher avec de la laine, et appliquer en pessaire; boire de la résine dissoute dans de l'huile. Si la matrice cause une forte suffocation, prendre trois oboles de tortue marine, les écraser dans du vin blanc, en boire une cotyle par cyathes. Ou prendre une lampe, y verser un peu d'huile, l'allumer, et, quand elle est éteinte, l'approcher des narines; ou semblablement, de la bourbe aussi fétide que possible; ou brûler de la laine; ou boire un peu d'asphalte broyé dans du vin blanc; ou boire une conque (= 01itre,023) d'érysimon et de castoréum dans du vin blanc, et prendre un bain. S'il y a toux, sandaraque une obole, soufre qui n'a pas senti le feu deux oboles, amandes amères nettoyées, castoréum une obole, mêler avec du vin odorant, et donner à boire. Si la matrice cause de la suffocation, que l'étouffement porte sur le cœur, et que la bouche soit fermée, donnez à boire du vinaigre chaud, ouvrant la bouche avec un petit levier ou une navette; ou bien encore du vin sans odeur, avec de l'oxymel. Si la matrice cause une grande suffocation et que la voix soit perdue, piler un poireau dans du vin tiède, instiller dans les narines et éveiller. Si la matrice remonte jusqu'au foie et suffoque, la femme perd la voix, ne voit rien, a les

⁻ σὺν vulg. - ὁξειμελι (sic) θ. -- το δὲ λίης CDθ, Lind. - λίαν J. - πνιγώσι θ.. πνίγηται CDFGHJK. - χλιαρῶ Jθ. - χλιηρῶ C, Lind. - εἰς J. -- τι ἄχρι Cθ. - πνίγεται vulg. - πνίγηται θ, Lind. - συναιρίδει θ. - πυπινὰ θ. - οὺς ὑπακούει vulg. - οὺς ὲν ἀκούει θ. - τῆσι χερσὶ (τῆ σῆ χειρὶ L, Lind.) χρίειν (σίειν θ) vulg. - χλιηρὸν CJ, Lind. - χλιαρὸν θ. - κωλύοι vulg. - κωλύη J, Lind. - ραίξη vulg. - ραίζει CDFHIJKθ, Lind.

Tag guvepeiber, nat examph yiverar, nat ouble oppowier, nat dvamvel πυχνά, και ούδεν εκούει ταύτην ύπο τά ύπογόνδρια λαδών τήσι γεροί σείειν θαμινάκις, και τους διόντας διαγαγών πασσάλω, οίνον άχρητον γλιερον έγγέειν, ην μή τι χωλύη, και φύτίκα βαίζει ώς ταmodde. 14Hv eynewrae eg robe Boubdvag nat épeldworv, alyog onuράθους και λαγωού τρίχας, ελαίφ φώκης δεύσας, υποθυμία - ή του 2 κυτισού τον καρπόν ή τα φύλλα αθαίνειν, ή τον φλοιόν και δρυός φύλλα και δητίνην μίξας, έλαίω δεύειν, και δποθυμιτήν. * Ή φώκης τής πιτύης το δέρμα κόψας λείον, και σπόγγον και βρύα λεία μίσγειν τῷ ἐλαίφ τῆς φώκης, καὶ ὁποθυμιῆν. Αἰγὸς * σπυράθους, καὶ φώχης πλεύμονα, και κέδρου πρίσματα υποθυμίζεν. Η βολδιτον, ή περάτων ξύσματα βοδς και άσφαλτον, ή άκάνθης αίγυπτίης καρπόν * καὶ κέδρου πρίσματα, καὶ μυρσίνης φύλλα ξηρά, μύρφ μαλθακῷ ταύτα δεύσας, υποθυμίη · αρώματα δέ συγνά ές το μύρον εμδάλλειν. *Η γίγαρτα κόψας * λεία, και κεδρίαν και βητίνην πιτυίτην όμοδ μίξας, γλυκεί έφθο δεύσας, ύποθυμιην. Πυριήσιες ώς απίωσιν . βολδίτου κεκομμένου και όξεος ήμισυ, και δροδίου θαλάσσης ή όδατος δμοίως πυρία τὰς ρίνας • επυριξίν δὲ βληχρώς, καὶ φάκιον πιείν, απεμέειν δέ, και βοφέειν διδόναι άλητον και έτι τον οίνον· τή δ' ρατεδαίδ κοχκού ξοιώ καιαμοιού. «και ορδωλικόν ος αριαφίρα και έρεδίνθους, δύο τρίψας σταφίδος της άριστης, έπιχέας χόεα, έψε, έπειτα άπογέας πρός την αίθρην θείναι, και τη δοτεραίη πίνειν, καὶ τὸ λοιπὸν ελελίσφακον, καὶ λίνου σπέρμα, 40 καὶ άλφιτον διδόναι

^{&#}x27; Ήν \mathbf{K} θ. - ἐὰν \mathbf{vulg} . - ἐγχέωνται (D, al. manu), Ald., Frob., Lind. - ἐγναίωνται \mathbf{C} θ. - αιριδωσιν (sic) \cdot θ. - πυράθους \mathbf{F} GIJ. - λαγώας \cdot θ. - φωχίω \mathbf{C} . - \cdot ναιίωνται \cdot Cθ. - αιριδωσιν (sic) \cdot θ. - πυράθους \cdot C. - \cdot ναίσου \cdot θ. - άναίρειν \cdot L. - ναι ὑποθ. οπ, \cdot J. - ὑποθυμιᾶν \cdot θ. - \cdot 4 τοὺς (τοὺς οπ. \cdot θ) σπ, (πυράθους \cdot Ερῦα \cdot D. - λεῖα οπ. \cdot θ. - ὑποθυμιᾶν \cdot θ. - \cdot 4 τοὺς (τοὺς οπ. \cdot θ) σπ, (πυράθους \cdot CFGIJ, Ald.) \cdot vulg. - πνεύμονα \cdot vulg. - πλεύμονος \cdot θ. - πνεύμονος \cdot CFGIK, Ald. - πνεύμονας \cdot J. - πρίσματα (addit ὑποθυμιῆν \cdot Lind.), ὑποθυμιῆν (ὑποθυμιᾶν \cdot θ) δὲ (δὲ οπ. \cdot θ) χαι (χαὶ οπ. \cdot C; \cdot η ρτο χαὶ \cdot θ) βόλδ. (βόλιτον \cdot θ; βόλθητον \cdot FGHIK) \cdot νμὶς, - \cdot 5 χ. χ. π. οπ. J. - ὑποθυμιᾶν \cdot θ. - σύχνα δὲ \cdot C (θ, δ). - μῦρον \cdot D. - \cdot 5 λία \cdot θ. - καδρίδας \cdot θ. - ὑποθυμιᾶν \cdot θ. - \cdot 7 πυριπσιν \cdot ς (sic) \cdot θ. - \cdot 6 χαι οπ. \cdot FGHJKL. - βολίτου \cdot Cθ. - τάχιον ρτο φάχιον \cdot θ. - ποιείν ρτο πιείν \cdot CJ. - πεμέειν (sic) I. - ἐπεμέειν \cdot Κ. - δὲ οπ. \cdot C. - \cdot 0 φεῖν \cdot θ. - \cdot πτὶ ρτο ἐτι \cdot θ. - χατάποτος \cdot Cθ. - χατάποτον \cdot νυlg. - \cdot 7 χαὶ οπ. \cdot Κ. - ἀσταφίδος \cdot θ. - χόε

dents serrées, devient rigide, ne comprend rien, respire fréquemment, n'entend pas. En ce cas, la prendre sous les hypecondres avec les mains, et la secouer fréquemment, écarter les dents avec un petit levier, et verser du vin pur tiède, si rien ne s'y oppose; et généralement le mieux se manifeste aussitôt. Si la matrice pèse sur les aines et s'y fixe, prendre des crottes de chèvre et du poil de lièvre, mouiller avec de l'huile de phoque, et administrer en fumigation. Ou bien, sécher la graine de cytise, ou les feuilles, ou l'écorce et les feuilles du chêne, méler de la résine, mouiller avec de l'huile, et employer en fumigation. Ou bien, peau de la présure du phoque, la broyer, y mêler éponge, algue, huile de phoque, et employer en fumigation. Crottes de chèvre, poumon de phoque, sciure de cédros, employer en fumigation. Ou bien, bouse de yache, on raclure de cornes de bœuf et asphalte, ou fruit de l'épine d'Égypte (acacia) et sciure de cédros, et seuilles sèches de myrte, pétrir tout cela avec du parfum mou, et employer en fusnigation; jeter beaucoup d'aromates dans le parfum. Ou bien, pepins de raisin, bien broyer, mêler de la résine de cédros et de la résine de pin, mouiller avec du vin doux cuit, et employer en fumigation. Fumigations pour ramener la matrice : bouse de vache pulvérisée et vinaigre, de chaque une demie, farine d'ers, dans de l'eau de mer ou de l'eau simple, faire une fumigation semblable; la fumigation sera douce. La femme boira de l'eau de lentilles, revomira, prendra en potage de la farine et, par dessus, du vin. Le lendemain, le grain de Cnide sera pris en bol; et aussi la préparation diurétique ainsi composée : raisins secs et pois chiches (deux parties de raisins secs les meilleurs), broyez, versez un conge d'eau (= 3litres, 24), faites bouillir, décantez, exposez au serein, et faites boire le lendemain. Du reste, sauge, graine de lin, farine d'orge, donner deux fois le jour dans du vin coupé, à la dose de quatre co-

vulg. $-\chi$ ósa θ , Lind. $-\hat{\epsilon}\theta$ píny G. $-\lambda$ ivoбσπερμα θ . - * xal om. θ . -Ante δk addit xal G. $-\hat{\epsilon}\pi'$ θ .

δὶς τῆς ἡμέρης ἐν οἴνῳ κεκρημένῳ, κοτύλας τέσσαρας. Ἐλαίου ¹ ἡμικοτύλιον, ἀκτῆς φύλλα χεῖρα πλέην, ταῦτα έψεῖν, καὶ πυρίην θερμῷ, κοτύλιον, ἀκτῆς φύλλα χεῖρα πλέην, ταῦτα έψεῖν, καὶ πυρίην θερμῷ, ὀ ἀ ἀ ἀ ἀ ἀ ἀ ἀ ἀ ἐνεῖν, ἐπὶ δίφρου καθέζεσθαι, ἀμφικαλύπτειν δὶ εἰμασιν. Ἡ τῆς ἀκτῆς ² φύλλα ξὺν μυρσίνη έψεῖν, καὶ κριθέων ἄχυρα κεράσας καὶ ἀναμίξας, ἀναζέσας σφόδρα, ἐς κύστιν ἐγχέαι · ³ ἢ τῆς πίτυος τὸν φλοιὸν καὶ τῆς ροιῆς τὰ φύλλα ἐμδάλλειν ἐς ὕδωρ, ἀφεψεῖν δὶ ἰσχυρῶς · καὶ ἐμδάλλειν ὁ δ' ἐς τὸ ὕδωρ καὶ κριθῶν ἄχυρα, ἐψεῖν, ἐκαιον ἐπιχέαντα · ἢ λωτοῦ πρίσματα καὶ κυπαρίσσου, ὕδωρ ἐπιχέας ἐκαιον, ἐκικον ἐ

204. *Ην δὲ προίσχωσιν ⁷ἔξω, τὰ δὲ νεῦρα τὰ καλεόμενα δσχοι χαλᾶται, μύρτα, λωτοῦ πρίσματα, βάτου καὶ ἔλαίης φύλλα ἄμα ἔψειν, καὶ πυριῆν ἀκροχλιάρως · ἢ οἴνῳ μετὰ τουτέων ⁸ καὶ κακωδέων, δμοίως · περιχρίειν δὲ τῷ λευκῷ τοῦ ἀοῦ τὰ ἔξω · ὅταν δὲ ψύχωνται καὶ πελιδνὰὶ ἔωσιν, ὕδατι θερμῷ.

205. ⁹ Μαλθακτήρια ύστέρης· δῖος στέαρ, ἀῶν λέκιθος, μέλι, ἔλαιον ρόδινον, τούτοισιν ἀναφυρήσας άλητα, παραχλιαίνειν ἐν πυρὶ μαλθακῷ, τὸ ἀποσταζόμενον ἐς εἴριον ἀναμαλάσσειν, καὶ προστιθέναι ἡ ¹⁰ στέαρ ἡδυντὸν τὸ ἐρυθρὸν, χηνὸς ἄλειφα, ρόδινον ἔλαιον, ξυντήζας καὶ ἐς εἴριον ἀναφυρήσας, προσθεῖναι· ¹¹ χηνὸς ἄλειφα ἡ

' "Ημισυ χοτύλιον J. - ήμιχότυλον C. - πλείαν vulg. - πλεΐαν Ald., Frob. -πλέην θ. -πυριᾶν θερμὸν θ. - καθίζεσθαι <math>θ. -δ' $θ. - ^2$ τὰ (τὰ om. θ) φύλλα vulg. - σύν vulg. - ξύν C, Lind. - καὶ κ. ά. έ. om. (D, restit. al. manu cum άχερα) FGHIJK. - κριθών vulg. - κριθέων θ. - Post έψεῖν addit πυριάν θ. xaì om. θ . $-\frac{\pi}{4}$ v olá té èστι vulg. $-\epsilon$ ì olá τε είη θ . $-\frac{\pi}{4}$ δξος θ . $-\frac{\pi}{4}$ λ. om. J.ἀναζέσαι CDFGJθ, Ald. - καὶ ἐς κ. J. - 3 ἢ Cθ. - καὶ vulg. - πιτύης vulg. πίτυος D0. - εἰς C. - . 4 δ' 0. - δ' om. vulg. - εἰς CK. - 5 ἔψὲ 0. - σὺν vulg. ξὺν CD, Lind. — 6 δὲ θ. – δὲ om. vulg. – ἐγχεῖν θ. – κηκίδα Cθ, Lind. – φλοιοῦ vulg. - φλοιὸν DHθ. - πύρρινα FGHIK. - σὺν θ. -- 7 ἔξω τὰ (addit δὲ θ) νεῦρα καὶ (καὶ om. Cθ) τὰ καλ. οίχοι (όχοι CFGIKθ, Ald.; δοχοι DHJ; δοχη Foes in not.; δσχεα Lind.) χαλώνται (χαλάται Cθ) vulg. - La Ieçon a été controversée (voy. Schneider, Suppl. Dict. v. ὀσχίω). Comparez le passage p. 346, l. 3. - βάτον θ. - καὶ om. Cθ. - άμα om. Cθ. - πυριᾶν θ. - ἀκροχλίηρον C. - ἀποχλιαρὸν θ. - β καὶ τῶν κακ. θ. - δὲ ἀῶν λευκῶ τὰ <math>(C, ἀοῦ) DHIK. - δταν δὲ (δὲ om. vulg.) θ. - ψύχηται καὶ πελιδνά vulg. - ψύχωνται καὶ πελιδναὶ θ. - πολλῶ pro θερμῷ DIJKQ', Lind. - * μ. ὑ. om. L. - μαλθακτήριον $\mathbf{DQ'}$. – δτον \mathbf{FGJ} . – δδς $\mathbf{0}$. – λέχυθος \mathbf{H} . – λίχιθος \mathbf{C} . – τουτέοις \mathbf{vulg} . – τούτοισιν

tyles. Huile demi-cotyle, feuilles de sureau une pleine main, faire bouillinet employer chaud en fomentation, ou des vases en terre chauds; la femme s'assied sur un siége et s'enveloppe de couvertures. Ou bien, feuilles de sureau, myrte, faire bouillir; paille d'orge, faire bouillir; et, si la femme peut le supporter, vinaigre, huile, miel, eau, mêler tout cela en bonnes proportions, faire bouillir fortement, et mettre dans une vessie. Ou bien, écorce de pin, feuilles de grenadier, jeter dans de l'eau, faire bien bouillir; et jeter aussi dans l'eau de la paille d'orge, ajouter de l'huile, et faire bouillir. Ou bien, sciure de lotus et de cyprès, verser de l'eau et de l'huile, faire bien bouillir, et administrer la fumigation avec les aromates, versant du parfum, ajoutant la noix de galle, l'écorce de rhamnus, et de la farine de blé.

204. (Pour les chutes de matrice.) Si la matrice saille au dehors, et que les nerss appelés rameaux (ligaments larges) soient relâchés, baies de myrte, sciure de lotus, seuilles de ronce et d'olivier, saire bouillir ensemble, et employer, légèrement tiède, en somentation. Ou bien, ces substances et les substances sétides, dans du vin, employées semblablement; oindre les parties extérieures avec du blanc d'œus; quand la matrice se resroidit et devient livide, somenter avec de l'eau chaude.

205. (Pessaires émollients. Sous ce titre, l'auteur entend aussi des pessaires qui mondifient et évacuent différentes humeurs.) Émollients utérins : graisse de mouton, jaune d'œuf, miel, huile de rose, pétrir de la farine avec tout cela, faire chauffer à un feu doux, recevoir sur de la laine ce qui dégoutte, et appliquer en pessaire. Ou bien, graisse rouge pré-

θ. – παραχλίαινε πυρὶ θ. – ἀναμάσσειν Κ. — 10 στέαρ δῖος (δ. οπ. θ) ἡδὺ, νιτρὸν (ηδῦντον sic pro ἡδὺ, νίτρον θ) (addunt τὸ Cθ) ἐρ. ἢ (ἢ οπ. θ) χ. ἄλ. (ἄλιφα θ) vulg. – ρόδινον.... ἄλειφα οπ. (D, restit. al. manu) Κ. – καὶ οπ. θ. – εἰς D. – προστιθέναι θ. — 11 ἢ χηνος αλιφα (sic) θ. – ἄλειφαρ D. – ἢ οπ. θ. – μήλιον Cθ. – νέτοπον FG. – ἀναμίξας L, Lind. – ράκια DHΚ. – ἐγκατιλλεῖν FGlK. – ἐγκατειλεῖν DH. – ἐγκατατιλλεῖν (sic) J. – ἐγκατατίλλειν Cθ. – ἐγκατιλλείν 10 C – ἐγκατειλλείν vulg. – Vογ. κατατίλας, Nat. de la F., p. 366, l. 4. – χλιπρὰ C. – χλιαρὰ:... προστιθέσθω οπ. (DH, restit. al. manu) FGlJKL.

μήλειον στέαρ, κηρόν λευκόν, νέτωπον, βόδινον έλαιον, ώς άριστα ταθτα άναμίξ ποιέειν, και βάκεα έγκατατίλλειν λεπθά, και αὐτίκα λουσαμένη, προστιθέσθω γλιαρά πρός το στόμα. ή ελάφου μυελον καὶ στέαρ τήξαι έν βοδίνω έλαίω, έαναφορύζασα εξριον μαλθακόν, προστιθέσθω. Μαλθακά προσθετά, * ύδωρ άγει καὶ μύξας καὶ δέρματα, και οδη ελκοί • σμύρναν ως αρίστην, και άλος γόνδρον και πίσσαν ήδυντήν, τρίθειν λεία καὶ τιθέναι. "Ετερον προσθετόν" εκλύψας κόκκους τριήκοντα, το Ινδικόν, β καλέουσιν οξ Πέρσαι πέπερι, και έν τουτέφ ένι στρογγύλον, δ καλέουσι μυρτίδανον, ξύν γάγακτι λολαικείω ρίπος εδίρειν και πεγιτι ριιέλαι. ξμειτα εξοιολ παγθακόν *καὶ καθαρόν ἀναφυρήσας, περὶ πτερόν περιελίξας προσθείναι, και την ημέρην έξην. ην δε Ισγυρότερον βούλη ποιήσαι, σμύρναν δλίγην παραμίσγειν δσον τριτημόριον, και είριον μαλθακόν καθαρόν ή ημίζουπον. ⁸ Άγει εξ ύστερέων καὶ τὸ στόμα μαλθάσας: νάρκισσος, χύμινον, σμύρνα, λιβανωτός, άψινθίον, χύπειρος, αὐτά ταῦτα καθ' έωυτα και ξύν ροδίνω ή λευκῷ έλαίω, προσθέσθω δε λουσαμένη. *Ίχῶρα δφαιμον δυνάμενον άγειν · ξυν τοίσδεσι μίσγειν σμύρναν, άλας, χύμινον, χολήν ταυρείην, μέλι, έν εἰρίω προστιθέναι * καὶ κυμίνου φύλλα ήδελφισμένως έν οίνω. ή δπόν σιλφίου σύχω μίσγειν. καὶ βάλανον ποιήσαντα προσθεῖναι· τὸ δ' αὐτὸ ⁶ δρᾶ ἡ λευκή δίζα ξον μέλιτι, καὶ μετέπειτα χρίειν βοδίνω· ένεργει δὲ καὶ σκορόδου

¹ Άναφορίσσειν (sic) C. - άναφωρήξασα Ald, - Post άναφ. addit δὶ Η. --² [&] ὕδωρ Lind. - ἄγοντα DQ'. - Ελκεται C. - πίσσην C. - Post πίσ. addit ώς θ. - λία θ. - καὶ τιθ. om. Cθ. - 3 έτερον προσθετόν om. DFGL. - προσ-Otrov om. J. - xal ton indixon C. - 8 om. 0. - xalouan vulg. - xaléouan CJ, Ald., Frob., Lind, -τούτω δ' ένι θ. - καλούσι vulg. - καλέουσι θ. - Gal. Gl. : μυρτίδανον, οἱ πλεῖστοι μὲν τὸ πέπερι. Διοσχουρίδης δὲ ὁ Ἀναζαρδεὺς εν τῷ πρώτῳ περὶ ὕλης ἐπίφυσιν ἀνώμαλον καὶ ὸχθώδη περὶ τὸ τῆς μυρσίνης πρέμνον· ο γε μήν 'Ιπποκρώτης του καρπόν ουτως ονομάζει έχ του φιτου, δπερ αὐτός φησιν ὑπὸ ἐτέρων ἀνομάσθαι πέπερι. - γυναικείω om. Co. -Post τρ. addunt γυναικός Co, -διείν C. -διείναι θ. - * και om. C. - περίτ πτερον Co.- ἐᾶν Jo.- βούλει H. - β. om. 6.- ποι. om. C.- ή (ή om. DFGHIJKL) μιρυπόν (μίρυπον Ald., Frob.; μιρρυπον sic θ; ήμίρυπον FGHIL, Lind.; ήμίρρυπον DJK) vulg. — 5 άγει.... μαλθάσσει om. GL. - έξ ύστ. om. J. - xal τὸ om. CDFHIKO, - τὸ στ. om. J. - νάρκισος FK. - σμύρναν βάνωτος (sic) άψ. χύπαιρον θ.-χύπειρος D,-χύπερος vulg. - αὐτὰ ταῦτα om. Cθ.-χαθ' έαυτὰ (έωυτὰ θ) καὶ (καὶ om. DFGIJKθ) ξὺν ρ. ἐλαίῳ ἡ (ἡ om. FGHIJK) λευκφ (ħ λ. ἐλ. Cθ) ħ (ħ om. Codd. Vatic. ap. Foes) αίγυπτίφ (ħ αίγ. om. C) vulg. - · lx.... άγειν om. L. - Ante lx. addit άγει έξ ύστερέων, στόμα μαλθάσσει

parée aux aromates, graisse d'oie, huile de rose, faire fondre, enrouler dans de la laine, et appliquer. Graisse d'eie ou de mouton, cire blanche, nétopon, huile de rose, prendre ces substances de première qualité, les mélanger, y incorporer de la charpie fine, et, aussitôt après un bain, appliquer tiède à l'orifice utérin. Ou bien, moelle de cerf et graisse, faire fondre dans de l'huile de rose, enrouler dans une laine molle, et appliquer en pessaire. Pessaires émollients, qui font sortir l'eau, les mucosités et les peaux, sans ulcérer : myrrhe de première qualité, grains de sel, poix aux aromates, triturer et appliquer. Autre pessaire : trente grains décortiqués, la substance indienne que les Perses nomment poivre (et là dedans il y en a de ronds qu'on appelle myrtidanum), piler avec du lait de semme, délayer avec du miel, emmêler dans de la laine molle et propre, rouler autour d'une plume, et appliquer; on le laisse pendant un jour. Si on veut le rendre plus actif, ajouter un peu de myrrhe, un tiers environ, avec de la laine propre ou en demi-suint. Pessaire qui purge la matrice et amollit l'orifice : narcisse, cumin, myrrhe, encens, absinthe, cypérus, seuls et avec l'huile de rose ou le parfum égyptien, appliquer en pessaire après un bain. Pessaire qui peut évaouer des humours sanguinolentes : les mêmes ingrédients que dans le pessaire précédent, y mêler myrrhe, sel, cumin, bile de taureau, miel, appliquer en pessaire dans de la laine; et les feuilles de cumin, semblablement dans du vin; ou suc de silphion målé à la figue, faire un gland et appliquer. Le même effet est produit par la racine blanche (dracunculus polyphyllus) avec du miel; puis enduire avec de l'huile de rose. Celui-ci est bon aussi : gousse d'ail, partie égale de nitre

G. - καὶ ίχ. καὶ ύφ. άγει Cô. - σὸν (ξὸν C, Lind.) τοῖς δασὶ (ðεσὶ FGI, Ald., Frob.; δαισὶ CJ, Foes in not., Lind.) (τοῖσδεσι Η; τοισδεσσιν θ) vulg. - καυρείαν BGIJK. - ταυρίου C. - ταύρου θ. - ἡδελφισμένα vulg. - ἡδελφισμένως CFGHJθ, Ald. - σὸν pro ἐν Cô. - ' σύκα Κ. - ' ποιεῖ (ðρὰ Cô) καὶ συκής (ηλσυκή sic C; ἡ λευκή θ) ρίζα σὸν (ξὸν C, Lind.) vulg. - λούειν σὸν pro χρίειν θ. - σκόροδον θ. - μόλυζα CFGHIJK, Ald. - λίτρον ἐρυθρὸν σῦκον πίον θ. - ἴσου DFGHJK. - Post μίσγειν addunt μίσγειν DJK.

μώλυζα, νίτρου έρυθροῦ, σύχου πίονος ἴσον, μίσγειν δὲ ¹xαὶ χιχίδα μικρήν, και βαλανον ποιέειν, και εμδάπτειν ές τι τῶν ὑγρῶν, και προστεθέναι, κάπειτα λουσαμένη ελάφου στέαρ εν εξρίω εγέτω. * Αξπατώζεα πάλια πάγγολ ιωλ ποροφει άλειν οργαιαι και παγρασαείν. πέπερι, έλατήριον, ξυμμίσγειν δέ και γυναικός γάλα, * και τρίδειν ξύν τοϊσδε και μέλι και άλειφα λευκόν ή έλάφου στέαρ. Τρηγύ μέν, σφοδρά δὲ άγει παντοῖα· σύχου τὸ + πῖαρ, ἐλατηρίου δύο πόσιας, νίτρον έρυθρον, δσον το έλατήριον, μέλι όλίγον, εν ράκει ή έν είρω, βάλανον ποιέειν. *Ετερον νέτωπον, χολήν ταύρου, νίτρον, χυκλάμινον, κικίδα, τρίδειν ξύν μελιτι, μετέπειτα λουσαμένη στέαρ έχετω ή γλήχωνα · 6 και χολήν ταύρου, σμύρναν, μέλι προστιθέναι, και λουσαμένη έλαιον ρόδινον ή χολήν ταύρου τριπτήν περικλάσσειν πτερώ, και ές 7 άλειφα εμιδάψας αιγύπτιον, προστιθέναι . ή κυκλάμινον δσον ἀστράγαλον 8 ξύν χαλκοῦ ἄνθει, ή ἀνεμώνης κεφαλήν τρίψας ξὸν άλήτω, πτερῷ περιπλάσσειν, 3 ή ές λευχὸν εξριον έμδάπτεσθαι. 10 'Aγει πάντα · σιχύης έντεριώνης τῆς μαχρῆς έξελών τὸ σπέρμα ξύν γάλαχτι, χαὶ σμύρναν, 11 ξύν αὐτοῖσιν άχρητον μέλι, ποσον έλαιον αλγύπτιον, εν ελρίω μαλθαχώ άναφορύζαι • ή τήν 12 έντεριώνην τῆς σιχύης ξηραίνειν, καὶ μέλι παραγέαι, καὶ τρίδειν, καὶ βάλανον ποιέειν · έπην δε λούσηται, στέαρ προστιθέσθω · ή έλατηρίου τρείς πόσιας εν στέατι μαλθακτηρίω, ωοῦ τὸ πυβρόν, άλητον, μέλι, κηρον λευκόν, ταῦτα όμοῦ γλιαίνειν, 13 καὶ τὸ ἀποστάζον εἰρίω άνα-

^{*} Kal CDFGJKLO, Lind. - xai om. vulg. - xnxida Co. Lind. - xixidoc miπρον J.-είς J.-καὶ προσθ. om. θ.-κάπιτα θ.-σύν pro èv C. - 2 αίμ.... μαλθάσσειν οπ. L.-μάλλον δὲ αίματώδεα τῶν πρ. άγει καὶ μαλάσσει C (6, μαλθάσσει). - συνμίσγειν θ. - 3 καὶ om. Co. - ξύν CDG, Lind. - σύν vnig. λευχόν (addit ή θ) έλ. τε (τε om. Cθ) στ. τρηχυνομένη (τρηχυνομένης D). σφόδρα δὲ (δὲ om. D) άγει π. (σφ. δὲ ά. π. om. L) vulg.-τρηχυνομένη ne s'entend pas; je change le point, et lis τρηχύ μέν; comp. τὸ δριμύ, p. 156, l. 7. -- 4 πειαρ (sic) θ. - πόσιες, λίτρον θ. - νίτρου τὸ ἐρυθρὸν J. - νίτρου ἐρυθροῦ L, Lind. - mep pro to Co. - odigiotov CIJKO. - paxin elpiwo. - 5 et. om. Fo. αίμαγωγόν pro ετ. CDHIKQ'. - ετερον αίμαγωγόν Lind. - ή νέτ. Co. - λίτρον 0.-xuxl. om. 0.-xnxida Co, Lind. - ξùν CD (0, xal ξùν), Lind. - xal μέτ. C. - δέ καὶ (δέ κ. om. Cθ) λουσ. vulg. - γλίχ. HJ. - 4 ή pro καὶ H. - ταύρου om. θ. - σμύρναν μέλι προσθείναι (προστιθέναι θ) και λουσαμένη έλαιον βόδινον ή χολήν ταύρου Co. –σιμύρναν.... ταύρου cm. vulg. — ' άλφα o. — ' ξύν G, Lind .- σùν vulg. - ἄνθη J. - κεφαλάς Co. - ξὸν D, Lind. - σὺν vulg. - " ἡ θ. ή om. vulg. - αλγύπτιον pro είριον Lind. - " ά. π. om. L. - αλμαγωγέν pro

rouge et de figue grasse, ajoutez une petite noix de galle. faire un gland, tremper dans quelqu'un des liquides, et appliquer; puis, après un bain, mettre en pessaire de la graisse de cerf dans de la laine. Pessaire propre à purger plus que les précédents toutes les humeurs sanguinolentes et à amollir : poivre, élatérion, y mêler du lait de femme, et, avec cela. broyer miel et parsum blanc ou graisse de cerf. Pessaire apre, mais qui évacue activement toute sorte d'humeurs : la partie grasse de la figue, deux potions d'élatérion, nitre rouge. autant que l'élatérion, un peu de miel, dans un chisson ou dans de la laine, faire un gland. Autré : nétopon, bile de taurcau, nitre, cyclamen, noix de galle, piler avec du miel, puis, après un bain, mettre en pessaire de la graisse ou du pouliot. Autre : bile de taureau, myrrhe, miel, appliquer, et, après un bain, mettre l'huile de rose. Autre : bile de taureau broyée, former autour d'une plume, tremper dans le parfum d'Égypte, et appliquer. Autre : cyclamen gros comme un osselet, avec fleur de cuivre, ou tête d'anémone pilée avec de la farine, former autour d'une plume, ou enrouler dans de la laine blanche. Pessaire purgeant tout : intérieur de la courge longue, ôter les graines et mêler avec du lait, myrrhe, miel pur, quantité sufsisante de parfum égyptien, enrouler dans une laine molle. Ou sécher l'intérieur de la courge, verser du miel, piler, faire un gland; puis, après un bain, la femme appliquerá la graisse. Ou trois potions d'élatérion dans une graisse émolliente, jaune d'œuf, miel, cire blanche, faire chauffer ensemble, éponger

ά. π. DQ'. - ἔτερον αἰμαγωγὸν pro ά. π. Lind. - στανοῦ vulg. - στανης θ. - ἐλὼν vulg. - ἐξελὼν θ. - ξὸν C, Lind. - σὸν vulg. - "ξὸν Lind. - σὸν vulg. - "ξὸν Lind. - σὸν vulg. - ἄκρην, τὸ (ἀκρατον FGIJ; ἄκρητον CDHKθ, Ald.) (καὶ pro τὸ Lind.) μέλετι (μέλι Cθ, Lind.; μέλιτος DHK) vulg. - ἔλ. αἰγ. CDFIJKθ. - αἰγ. ελ. vulg. - ἐν θ. - ἐν οιπ. vulg. - ἀναρορῆξαι C. - ἐναρορύξαι L. - "ἐντεριόνην Η. - περιχέαι vulg. - παραχέαι Lθ, Lind. - προτιθέσθω Ald. - τρεῖς (τρὶς θ) πόσιας (πόσηας C) ἐν ΰδατι (στέατι θ). Μαλθακτήρια (μαλθακτηρίω θ), ὼοῦ τὸ λευκὸν (πυρρὸν θ), ἀλητον, μελίκρητον (μέλι, κηρὸν θ, Cornar., Foes in not., Lind.) λευκὸν vulg. - " καὶ οιπ. Cθ. - ἀποστ. (ἀποστάζων θ) (addit ἐν D) εἴριον (εἰρίω CDHIL, Lind.) vulg.

σπογγίσες, πρόσθες - ή χηνός 1 άλειφα, κηρὸν λευκὸν, βητίνην, μύρον βόδινον - 1 ή μυελὸν ελάφου τήκειν ή στέαρ όϊος 1 ή αἰγὸς, ἀοῦ τὸ λευκὸν, βόδινον μύρον, ή βάλανον ποιέειν ή εἰρίω ἀναλαμδάνειν.

206. •Πυρίαι δι' ών ύστέραι καθαίρονται, ήν σκληραί έωσιν • είνον γρή ώς ήδιστον ίσον ίσω κεράσαι, ώς τρία ήμίγοα άττικά, κα μαράθου βίζαν καὶ τοῦ καρποῦ, τεταρτημόριον, καὶ βοδίνου άλείφατος ήμικοτύλην, ες εγίνον εράσαι, οδ το επίθεμα όπην έγει, και έπιγέαι τον οίνον, και ενθέντα κάλαμον πυριήσαι, και μετέπειτα την σχίλλην προστίθεσθαι. Ήγ δδύναι χαταιγίζωσιν εξξαπιναΐοι, καί άψυγίαι έωσι · βόδων φύλλα, κιννάμωμον, σμύρναν καθαρήν, νέπωπον, δπόν μήχωνος, τουτέων φθοίσχους ποιήσας δσον δραγμιαίους, έπίθες έπλ τρύφος άμφορέως, και ήν διαφανές ή, χρω υποθυμιήματι η στύρακος, δσον εμβάλλουσιν ές τούλαιον, ώς έπλ της προτέρης χρήσθαι • 7 άπαντα δκόσα ές τὰ μύρα ἐμβάλλεται, κόψει καὶ κατασήσαι · εξπιδάλλειν δε ές τον βολδιτον και στύρακα, και περιγρίειν νε τώπιρ, βόδινον έλαιον ώς άριστον, και αιγύπτιον λευκόν, θυμία τοῦπ μετά τάς καθάρσιας. *Η * δάφνης καλ μυρσίνης φύλλα κόψαι καλ κυπείρου χαρπόν, δργάσασθαι αξγυπτίω λευχώ μύρω και νετώπω, 10 και ἐπὶ βολδίτω θυμία. Άρηγει δὲ 11 καὶ μάντα, κυπαρίσσου πρίσματα, καὶ κυπείρου βίζα κοπείσα, στήσαι δέ καὶ σχοίνον τον ήδωσσμον, καὶ παρδαμον, παὶ ζριν, ταῦτα πάντα μίσγειν, περιχέαι δὲ βόδινον Ελαικ

¹ Aliga 6. - μύρον D. - 2 η 6. - η om. vulg. - ελάφου.... βάλανον om., restit. al. manu D. — * καὶ pro η D. - μύρον D. - ποι. om. Co. - ἀναλαβείν Co. - 4 π... έωσιν om. L. - ύστέρας παθαίρειν pro πυρίαι... καθαίροντα Co. - Ante οίνον addunt πυριήν Co. - Ισον κέρας λίως τρία 0. - ήμιχότα τείς. - ήμίχοα Co. - και καρπού μαράθου τετάρτην μοίραν 0. - μαράθρου D, Lind -ρίζα C. - τοῦ om. C. - άλίφατος ήμιχοτύλιον θ. - ήμιχοτύλια C, Ald. - έχίνον Κ. - ἐᾶσαι (ἐάσαι ΗΙ; ἐράσαι θ) vulg. - πυριάσαι θ. - σκίλλαν θ. - - εξε-#tvέθι I. - καὶ ρόδων C. - καθαράν J. - κινάμωμον D. - όπου vulg. - όπου J. τούτων φθοις (sic) ποιήσαι δ. - δραγμ. J. - έπίθες οπ. Κ. - τρύφος Ι. - άμφ. (άμφορέος θ; άμφοτέρεος C; άμφοτερέως FGHIKL, Ald.) (addit xel θ) (addunt hy CDFGHIJKe, Ald.) διαφ. ή (ή CDHJKe) χρώ (χρέο C) vulg. - Foes propose de lire έμβάλλειν συ έμβάλλων; il a peut-être raison. - είς D. - τὸ έλαιον θ. — ⁷ ή πάντα δσα θ. – μύρα D, Ald. – καὶ στι. C. — * ἐπιδαλεῖν C. – δὲ ἐπὶ (ở ἐς θ) τὸν β. (βολιτὸν CDFGIILθ; βόλιτον Κ, Lind.; βόλυτον Η) τὸν (καὶ pro τον θ) στ. vulg. - άριστα θ. - • δάφνην καὶ μυρσίνην κόψας καὶ κυnaipou 0. - oucoving pro mup. C. - nuntpou vulg. - nuntipou D. - or passodes CFHIJKO. - έργάσασθαι vulg. - Gal. Gl. t δργάσασθαι, αναμίξαι, συγκερά-

avec de la stine ce qui dégoutte et appliquer en pessaire. Ou bien, graisse d'oie, cire blanche, résine, parfum de rose. Ou bien, faire fondre moelle de cerf ou graisse soit de mouton, soit de chèvre, blanc d'œuf, parfum de rose, faire un gland ou enrouler dans de la laine.

206. (Fumigations, mondifications de l'utérus.) Fumigations par lesquelles on purge les matrices si elles sont dures : vin très-doux, coupé d'eau par la moitié, trois demi-conges attiques, racine et graine de fenouil un quart, huile de rose demi-cotyle, mettre dans un vase dont le couvercle a un pertuis, verser le vin, introduire un roseau dans le pertuis, et donner la fumigation, puis la femme mettra la scille en pessaire. Si des douleurs intenses surviennent subitement et qu'il y ait des défaillances, feuilles de rose, cinnamome, myrrhe pure, nétopon, suc de payot, faire de tout cela des pastilles du poids d'une drachme, les mettre sur un tesson de cruche, et, quand il est rouge, s'en servir en fumigation; ou styrax, autant qu'on en met dans l'huile (de styrax), s'en servir de la même façon; tout ce qui se met dans les parsums, piler et tamiser, jeter dans la bouse de vache enduite de nétopon, ainsi que le styrax, l'huile de rose de première qualité, et le parfum d'Égypte; employer en fumigation après les règles. Ou feuilles de laurier et de myrte, fruit de cypérus, piler, pétrir avec du parsum blanc égyptien et du nétopon, et employer en fumigation sur la bouse de vache. On emploie encore la manne, la sciure de eyprès, la racine broyée de cypérus, on ajoute du jonc odorant, du cardame et de l'iris, on mêle le tout ensemble, on verse de l'huile de rose et du nétopon, et on s'en sert avec de la grosse farine de blé. Ou bien, brûler

σαι. — * καὶ οm. θ. – ἐπισολιτῶ Fik. – ἐπισολητῶ G. – ἐπισολυτῶ H. – ἐπισολιτῶ DJL, Ald. – βολίτῷ Lind. — " καὶ οm. C. – κυπέρεως vulg. – κυπέρου CFHIJL, Lind. – κυπαίρου θ. – κυπέρου D. – ρίζας θ. – κόψας Cθ. – στῆσαι C. – σῆσαι vulg. – δὲ καὶ οm. θ. – σχίνον D. – σχίνον Hk. – τὸν εὐοσμον (εὐοσμον οm. Cθ) ἡδύοσμον vulg. – πάντα om. CFθ. – δὲ (addunt ἐν DFGIJK) αὐτοζς (αὐ. οm. Cθ) ἡδόδ, vulg. – χρῶ θ. κρίμνοις D. – κριστισ. L. – χρηθμοτοι CFGHIK, Ald.

καί νέτωπον, και χρέο εν κρίμνοισι πυρίνοισιν. "Επρτίνην έπί 1 νεοπήχτου χεραμίδος θυμία, ἐπιδαλών χαστόριον ή τί τῶν ἀρωμάτων * την δε χεφαλήν τέγγειν ελαίω βοδίνω, * ες δε τω ώτε μύροινον ή μήλινον. *Η λευχούς έρεδίνθους χαὶ ἀσταφίδας έψήσας δίδου πίνειν, και έν βδατι θερμώ καθέζεσθαι. * Η έλαίας λευκάς, πρίν αν έλαιον άνεϊναι, κατακνίσαι καὶ αὐηναι, καὶ ἐς οἶνον τρίδειν εὐώδες, *καὶ ἐμδάφιον ἀττικὸν διδόναι. *Η κανθαρίδων τὰς γαστέρας, ἡ αδίαντον, και νίτρον ερυθρόν αιγύπτιον, εκαι ρίζαν νάρθηκος, και σελίνου σπέρμα, ταῦτα διδόναι · ήν δὲ ἐπιλάδη στραγγουρίη, ἐν ὕδατι «καθιζέσθω, και γλυκύν πινέτω. 7 'Οδύνης ύστερέων οίνον ως ήδιστον ίσον ίσω περάσας, ώς τρία ήμέγοα άττικά, καὶ μαράθου βίζας και τοῦ καρποῦ τριτημόριον, και βοδίνου έλαίου ήμικοτύλιον, ταῦτα έμβάλλειν ες έγίνον καινόν, και τον οίνον έπιγέαντα πυριήν, και την σχίλλην προστίθεσθαι, έστ' αν φη το στόμα μαλθαχόν είναι καί φαρκιδώδες και εὐρύ · και ην 8 έλκωθη, και δλοφλυκτίδες έωσιν, άμεινω στέατος γηνείου άλείφατι ξύν λιδανωτῷ θεραπεύειν. ⁹ Υπέρ ύστερέων δδύνης πευχέδανον, άριστολοχίαν, πάναχες, ταῦτα όμοῦ μίζαι εν γλυκει οίνω, και γλιήναντα πίσαι, και μήκωνος λευκής βοφέειν, και χνίδης σπέρμα. 10 Άλλο · πυρίη θυμιητή, ην δούνη έχη · σίδια ροιής γλυχείης, λωτοῦ πρίσματα, έλαίης φύλλα ξηρά χεχομμένα, ταῦτε έλαίω δργάσασθαι γρή και έπι βόλδιτον πεπυρωμένον έπιββίπτειν. ή γαλδάνην, σμύρναν, λιδανωτόν, 11 έλαιον λευκόν αἰγύπτιον ἐπὶ οί-

¹ Νεοπτήτου CH0. - νεοκτήτου Vatic. ap. Foes. - τι om. C0. - 2 έν DGK. τῶ DG. - τὸ οὖς Cθ. - μέλινον C. - δοῦναι Cθ. - πιεῖν θ. - καθίζεσθαι Hθ. -3 ή CDKLO, Lind. - καὶ vulg. - ἐλαίης λευκής vulg. - ἐλαίας λευκάς interpretes, Foes in not., Lind. - av om. Co. - avivai (sic) 0. - els vulg. - es DK, Lind. έπ' Co. - εὐώδαια F. - ' καὶ om. CDFHIJKO. - 5 καὶ o. - καὶ om. vulg. καὶ σελίνου ελιου (sic) σπέρματα θ . – λεῖα σπέρμα C. – λεῖον (λ. om. θ) ταῦτzvulg. — 6 εγκαθιζέσθω θ . – γλυκύ DHJK. — 7 θ ν μάλιστα (μ. om. C) πνίγηται (πνίγεται Ald., Frob.; γίγνηται, D al. manu πνίγηται, FGHJL, Lind.) έν (èv om. CH) δδύνη vulg. - δδύνης pro ήν.... δδύνη θ. - οίνόν τε (τε om. Cθ, Ald.) vulg. - μαράθρου D, Lind. - τριτήμορον θ. - ἐπιδάλλειν Q'. - ἐμδαλεϊν 0. - έχίνον Κ, Frob. - κενόν CH. - έπιχέοντα C. - πυριήν DHJ. - πυριάν vulg. - καὶ φαρμακιώδες C (θ, φαρκιδώδες). - καὶ φ. om. vulg. - ε ελκεωθή C. φλυκτίδες (όλοφλύκτιδες Cθ; φλυκτίδαι K) πανταχοῦ αὐτοῦ (π. αὐ. om. Cθ) έωσιν vulg.-χηνίου Co.-χοιρίου L.-ξύν D, Lind.-σύν vulg.-θεραπ. om. Co. - ο ύπερ om. Co. - περί D. - ύπ. ύστ. όδ. om. L. - πευχέδανον D. - πευ**χεδανόν vulg.** – πευχ. αυον άριστολοχιον (sic) θ . – πάντα **pro** όμοῦ $C\theta$. – $\dot{\epsilon}$ ν

de la résine sur un plat de terre récemment sabriqué, y jetant du castoréum ou quelque autre aromate; on arrose la tête avec de l'huile de rose, et on verse dans les oreilles de l'huile de myrte ou de coing. Ou bien, faire cuire des pois chiches blancs et du raisin sec, et donner à boire ; la femme prendra un bain de siège chaud. Ou bien, olives blanches avant qu'elles aient de l'huile, broyer, sécher, piler dans du vin odorant, et en donner un oxybaphe attique. Ou bien, ventres de cantharides, ou adiante, nitre rouge d'Égypte, racine de férule, graine d'ache, donner à prendre; s'il survient de la strangurie, bain de siège, et vin doux en boisson. Pour la douleur de matrice : Vin d'excellente qualité, coupé d'eau par moitié, trois demi-conges attiques, racines et graines de fenouil un tiers, huile de rose une demi-cotyle, jeter dans un vase neul, verser le vin, et donner la fumigation; puis la femme mettrà en pessaire la scille, jusqu'à ce qu'elle dise que l'orifice uterin est souple, ridé et large; et, s'il se forme des ulcérations et qu'il y ait des phlyciènes, le mieux c'est de traiter avec la graisse d'oie et l'encens qu'on y incorpore. Pour la douleur utérine: peucédanum, aristoloche, panaces (echinophora tenuifolia), mêler ensemble dans du vin doux, faire tiédir, et boire; prendre en potage de la graine de payot blanc et-de la graine d'ortie. Autre : fumigation aromatique s'il y a douleur : écorce . sèche de grenade douce, sciure de lotus, feuilles sèches d'olivier pilées, pétrir avec de l'huile et jeter sur de la bouse de vache incandescente; ou bien, galbanum, myrrhe, encens, parfum blanc égyptien, sur des sarments de vigne. Autre fumigation plus solide par l'asphalte : asphalte de l'île de Zacynthe, poil de lièvre, rue, coriandre sèche, piler le tout ensemble, faire

om. G. - χλιήναντα DH, Lind. - χλιάν. vulg. - ρυφείν θ. — 10 άλλη (άλλο θ) πυρίη (ά. π. om. L) θυμίη (θυμίη om. D; θυμία C; θυμιητή θ) vulg. - ρυής Gl. - οργάσασθαι C. - εργάσασθαι vulg. - καὶ om. Cθ. - επιθολιτόν J. - επις δόλιτον C. - βολυτόν FGIK. - βολιτόν HL, Ald. - βόλιτον θ, Lind. - πεπυρωμένων vulg. - πεπυρωμένων FGJθ, Lind. - επιριπτέειν θ. — "Post έλ. addunt περιχέαι Č; περιχέας θ; περιχέε Vatic. Codd. ap. Foes. - Gal. Gl.: αιναρίδων άμπελου χλημάτων.

ναρίδων. ¹ Έτέρη πυρίη ή δι' ἀσφάλτου στερεωτέρη -² ἀσφάλτου ζακυνθίης, λαγωοῦ τρίχας, πήγανον, κόριον ξηρὸν, ταῦτα τρίψας πάντα, φθοίδας πλασάμενον θυμιῆν. ³ Ἡ πίσση, σανδαράκη, κόψας λείην, μιζαι πρίσματα κυπαρίσσου, καὶ τούτοις κηρὸν, καὶ μύρον ἐπιχέας, φθοίδας ποιέειν, καὶ ἐπὶ πυρὶ θυμιῆν. ⁴Ἡ αἰγὸς κέρας καταπρίσας, ἐλαίω ἀνακυκὰν, ἐπὶ πυρὶ θυμιῆν. ἡΗ ὀρύζας βόθρον, γίγαρτα πρρύγειν, καὶ τὴν σποδιὴν ἐμδάλλειν ἐς τὸν βόθρον, καὶ οἰνω εὐώδει νοτίσας τὰ γιγάρτα, περικαθεζομένην πυριῆσθαι · ἔστωσαν δύ τῶν γιγάρτων δύο μοῖραι, καὶ αὖται δὲ αὖαι ὡς μάλιστα.

207. *Ην * δὲ ὑστέρη ἀλγέη ἄχρι κύστιος, πράσου καρπὸν ξὴν ὑδατι τριπτὸν πίνειν * ἢ κυκλαμίνου ⁷ ρίζην ἐν οἶνφ λευκῷ πιπίσκιι νῆστιν, καὶ θερμῷ λουέσθω, καὶ ἀπόθερμον πινέτω νῆστις, καὶ χλιάσματα προστιθέναι * ἢ * σκορόδου μώλυζαν καὶ νίτρον ὀπτὸν καὶ λουέσθω, καὶ ἀπόθερμον πινέτω.

208. ⁹ Υστερέων πάσης νούσου θεραπευτικόν λίνου το σχιστόν αὐτῆ τῆ καλάμη ὅσον δραχμήν κόψας λεπτὰ, καταδρέξαι ἐν οἴνφ λευκῷ ὡς ἡδίστφ τὴν νύκτα, ἔπειτα ἀπηθήσας, χλιαίνειν, εἴριον ὡς μαλθακώτατον ἐμδάπτων, καὶ τὸ μὲν προστιθέναι, τὸ δὲ ἀφαιρέειν. Βοηθεῖ δὲ ¹⁰ καὶ κρόκος, σμύρνα, κάρυα ποντικὰ, ἄλευρον καθαρὸν, ἐν χηνὸς στέατι καὶ μύρῳ ἰρίνῳ προστιθέναι.

1 "Η pro έ. πυρίη ή θ. - έτ.... στερεωτέρη σm. L. - έτέρα FH. - δευτέρα DJ.- \$ διαίτης pro έτ... δι' C. - ή om. D. - διά τοῦ ἀσφ. DHKQ' (Lind., ἀσπαλάθου). - στερεωτέρα vulg. - στερεωτέρη DFGHIK. - στεροτέρης C. στερροτέρη θ. — 2 ἀσφάλτου βίζης (βίζα C; β. οπ. θ) κανθίης (κυνθίης, D al. manu κανθίης, FGHIJK; κενθίης L; ζακυνθίης θ) vulg. - άσπαλάθου βίετην, κάναδιν, λαγωού Lind. - ή (ή om. θ) πήγ. vulg. - οριον (sic) pro κόριον θ. - φθοείς (φθοις sic θ) πλάσσε Ιθ. - πλασσάμενον FH. - θυμία θ. - 3 η ἐπὶ (ἐπὶ om. DFGHIJO) πίσσης (πίσση δ) σανδαράκην (σανδαράκη δ; σανδαράχης J) vulg. - λίην C. - χνίσματα θ. - χνήσματα C. - καὶ τούτοις χηρὸν θ. - χ. τ. x. om., vulg. - μύρον D. - φθοείς Co. - ποιείν vulg. - ποιέειν ο. - xαί om. Cθ. - θυμιᾶν θ. -- 4 η om. Cθ. - η.... θυμιην om. DFGHIJK. - [xαλ] ἐπλ Lind. - θυμιάν Co. - 5 φρίγειν vulg. - φρύγειν CDFHIJK. - σποδίην DFGHIJKO, Ald., Frob. - νότισας εὐώδει θ. - νωτίσας FGI, Ald. - περικαθεζομένη πυριήσθω θ. - θυμιετσθαι C. - θυμιήσθαι Vatic. Codd. ap. Foes. - μοίραι (sic) 1θ. - καὶ om. θ. - αὐταὶ C. - ως τὰ (τὰ om. Cθ) μ. vulg. - 6 δὲ om. Cθ. ύστέρα CDFHIJK.- χύστεως Η.- ξύν C, Lind. - σύν vulg. - 1 βίζαν θ. - νήστι θ. - λούσθω θ. - λούεσθαι J. - ἀπὸ θερμοῦ DFGHIK. - ἀπὸ θερμών θ. - ἀποθερμού (sic) L. - ὑπόθερμον Codd. Regg. ap. Foes. - νήστις θ. - νήστιδ: C.

des pastilles, et employer en fumigation. Ou bien, poix, sandaraque, bien piler, méler de la sciure de cyprès, puis de la cire, ajouter du parfum, faire des pastilles, et employer en fumigation sur le feu. Ou bien sciure de corne de chèvre, agiter avec de l'huile et employer en fumigation sur le feu. Ou bien, creuser un trou, griller des pepins de raisin, jeter la cendre dans le trou, mouiller les pepins avec un vin odorant, et, ayant fait asseoir la femme sur le trou, donner la fumigation; il y aura deux portions de pepins aussi secs que possible.

207. (Pour la douleur de matrice.) Si la matrice est douloureuse jusqu'à la vessie, boire de la graine de poireau pilée avec de l'eau; ou boire à jeun de la racine de cyclamen dans du vin blanc, prendre un bain chaud, boire à jeun de l'apothermon (sorte de breuvage), et faire des applications chaudes; ou bien, gousse d'ail, nitre grillé, cumin, triturer, mouiller avec du miel, appliquer en pessaire, prendre un bain chaud, et boire l'apothermon.

208. (Pour toute maladie de matrice.) Moyen bon pour toute maladie utérine: tige fendue de lin, une drachme, piler, faire macérer pendant une nuit dans du vin blanc d'excellente qualité, passer au tamis, faire tiédir, y plonger de la laine très-molle, et, quand on ôte un de ces pessaires, en mettre un autre en place. On employe aussi le safran, la myrrhe, les noix de Pont, de la farine nettoyée; appliquer en pessaire dans de la graisse d'oie et de l'huile d'iris.

^{— *} σχόροδον θ. - μόλυζαν CFGHJK, Ald., Frob. - λίτρον θ. - λία θ. - Post δεύων addunt ὡς ἡδίστω DQ'. - καὶ ἐν (τῶ pro ἐν Cθ) θερ. vulg. - θερμὸν (ἀπόθερμον Cornar., Lind.) πινέτω vulg. — ° ὑ. π. ν. θ. om. L. - Ante πάστης addunt περὶ DHIK. - νού. πά. sine θεραπ. Cθ. - νόσου D. - λίνον θ. - λῖνον C. - τὸν σχ. DFGHK, Ald. - δραγμὴν IJ. - κατακόψας C. - ὡς om. D. - νῦχταν (sic) FG. - ἀπειθήσας Gθ. - διαχλιάνας (διαχλήνας Lind.) τε ἐν εἰρίων ὡς μαλθακωτάτω (μαλθακώτατα J) ἐμβάπτειν, καὶ τὸ vulg. - χλιαίνειν εἰρίων ὡς μαλθακώτατον ἐμβάπτον (ἐμβάπτων θ), καὶ (καὶ om. C) τὸ Cθ. — ¹⁰ καὶ om. C. - κρ. ἔτι τε cm. C) vulg. - σμύρναν θ. - κύρια C. - ποντικά (addunt εἰριον interpretes, Foes in not., Lind.) λευκόν (ἀλευρον pro λευκόν θ) τε (τε om. Cθ) καθ. vulg. - ἐκ pro ἐν DFGHIJK. - Αρινῶ C. - εἰρίνω θ.

209. Μν περιωδυνίη έχη εκ προσθέτων καθαιρομένην, σμύρνης έμβαφιον, λιβανωτόν ζσον, μελάνθιον, κύπειρον, σέσελι, άννησον, λένον, νέτοιπον, μέλι, δητίνην, χηνός στέαρ, όξος λευκόν, μύρον αίγύπτιου, Ισον έχαστου, τρίδειν έν οίνω λευκώ γλυχεί, δύο χοτύλησι. καὶ κλύζειν χλιεροΐσε κλυσμοϊσεν. ² Μν δδύνη έχη μετά κάθαρσεν, χύπειρος, χάλαμος, σχοϊνος χαι ίρις, ταῦτα ἐν οίνω μέλανι έψων yeso. 30 Eregos unuomos. An mestadenin uni orderyoupin eyn nocσου χυλόν, άχτῆς χαρπόν, σέσελι, άννησον, λιδανωτόν, σμύρναν, οἶνον, γύλωσον και μιζον και κλύσαι. Ή σμύρνης δξύδαφον, λιδανωτοῦ ίσον, μελανθίου καὶ κυπείρου ίσον, σέσελι, άννησον, σελίνου σπέρμα, νέτωπον, μέλι, όητίνην, γηνός στέκρ, όξος λευκόν, μύρον αλγύπτιου, τούτων ίσον έχαστου διείναι οίνω λευχώ γλυκεί και χλύζειν. ή ελινοζώστιος δόωρ αφεψήσας ξύν σμύρνη, λιδανωτώ, νετώπφ, η ελελίσφακον, υπερικόν, έψειν εν ύδατι και κλύζειν. 6 Η λίνου καρπόν, άννησον, μελάνθιον, σέσελι, σμύρναν, κασσίης καρπόν έν οίνω έψειν και κλύζειν. ^{7 °}Επερος κλυσμός, ην δούνη ίσχη σφοδρή μετά κάθαρσιν · άκτῆς καρπόν καὶ δαφνίδας έψειν εν οξνω μελανι καὶ κλύσαι, ή άκτην έψήσας εν δοατι απογέειν το δοωρ, οξνον δε γλυκύν παραγέας κλύσαι. Ακήν μετά κλυσμόν όδύνη έγγένηται, έψεῖν τὰ θυώματα ά ές το μύρον εμβάλλεται, και άπογέαι τοῦ ύδατος δύο κοτύλες. μίζαι δε έλαιον χηνός και ρόδινον, θκαι κλύζειν χλίαρω. 19 Πλέον δε

1 Περιοδυνίη C, Ald., Frob. - καθαιρομένη 6. - μυρσίνης (σμύρνης Foes in not., Lind.) vulg. - λιδανωτού Ct. - κύπερον vulg. - κύπριον 0. - κύπειρον D. - dvisov DHJ. - dvnsov K. - dvvisov C. - livov HJ. - Elatov ynyde Co. όξος, λευκόν τὸ μ. αίγ. Foes in not., Lind. - μύρον D. - καὶ μύρον θ. - καὶ μέλι καὶ μύρον C. - Ante εκάστου addit αἰγυπτίου G. - χλιηροΐσι CJ, Lind. -χλιαροίσι θ. — ² Ante ήν addunt κλυσμός Cθ. - έχη σφοδρά (σφόδρα F; μετά pro σφι θ) κανθαρίδες (κανθαρίδας CFJ; κάθαρσιν θ) κύπερος (κύπερον Κε κύπειρος D; κύπαιρον θ) vulg. - κάλαμον Κθ. - σχίνον Κ. - σχοΐνον θ. σχίνος DJ. - σχίνος H. - και om. CDFHIJKO. - ίριν CDFGHIJK. - ειριν (sic) 0. - ταθτα om. CD (F, restit. al. manu) HIK0. - χρῶ θ. - 3 ξ. χλ. om. C0. έτ.... έχη om. L.- κλ. om. HI.-έχων F.- κλυσμός pro έχη C.-Post έχη addit πλυαμός θ. - άνισον DHJ. - άνησον Κ. - άννισον C. - Ante λιδ. addunt τρίδειν Co. - χυλώ Ισον Co. - μίξαι D. - Ιδξόδαρον FGIJKo. - μελανθίου τοῦ αυπρίου (περίου sic pro αυπρίου L) tulg. - μελανθίου καὶ αυπέρου Foes in met., Lind. - Vey. plus haut i. 2, οἱ μελάνθιον et κύπειρος sont à côté l'un de l'autre. - σέσ. άνν. om. C. - άνισον DHJ. - άνησον Κ. - δξος, λευκόν τὸ μύρον αίγύπτιον Lind. - μύρον D. - έγκλύζειν θ. - Δλινωζόστεος (sic) G, Ald. - ἀφέψημα C. - σύν vulg. - ξύν C, Lind. - μυρσίνη Q', Lind. - ὑπαιρικόν

209. (Formules pour les douleurs succédant à l'emploi des pessaires. Règle pour la quantité de liquide qui doit composer une injection utérine.) S'il y a une forte douleur après la purgation par les pessaires, myrrhe un oxybaphe, encens autant. nielle, cypérus, séséli, anis, lin, nétopon, miel, résine, graisse d'oie, vinaigre blanc, parfum d'Égypte, partie égale de chaque, piler dans du vin blanc doux, obtenir deux corvies. et injecter tiède. S'il y a douleur après une mondification, eypérus, calamus, jone odorant, iris, faire cuire dans du vin noir. et injecter. Autre injection, s'il y a forte douleur et strangurie: eau de poireau, baies de sureau, séséli, anis, encens, myrrhe, vin, exprimes, mélangez et injectes. Ou bien, myrrhe un oxybaphe, encens autant, nielle et cypérus autant, séséli, anis, graine d'ache, nétopon, miel, résine, graisse d'oie, vinaigre blanc, parfum d'Égypte, de chaque partie égale; délayer dans du vin blanc doux, et injecter. Ou bien, eau de mercuriale bouillie avec myrrhe, encens, nétopon, ou sauge et hypéricon bouillis dans l'eau, employer en injection. Ou bien, graine de lin, anis, nielle, séséli, myrrhe, fruit de cassia, faire bouillir dans du vin et injecter. Autre injection, quand il y a douleur intense après la mondification : baies de sureau, baies de laurier, faire bouillir dans du vin noir, et injecter. Ou bien, faire bouillir du sureau dans de l'eau, décanter, verser du vin doux, et injecter. Si, après l'injection, il survient de la douleur, faire bouillir les aromates qu'on met dans le parfum, décanter deux cotyles de l'eau, mêler de la graisse d'oie et de l'huile de rose, et injecter tiède. Il ne faut jamais qu'une injec-

^{1. -} καὶ δπ. Q', Lind. — * ħ.... κλύζειν οπ. GL. - ἀνησον Κ. - ἄνισον CDHJ. - μελάνθην Η. - σμύρνης CDPJθ. - κασσίας FHK. - κασίας CIJ. - ἀκτῆς Foes in not. - καρσίας, al. manu κασσίας D. - κλύσαι C. — * ἔτ. οπ. Cθ. - σφοδρὴ ἔχη θ. - ἔχη CDHΙΚ. - σφοδρὰ C. - μετὰ τὴν D. - ἀποχεῖν θ. - δὲ οπ. Cθ. — * ἢν CFGHJKθ. - ἐψῶν J. - θυμιάματα DJ. - θυμιώματα L. - & θ, Lind. - & οπ. vulg. - ἐμβάλλοντα vulg. - ἐμβάλλεται DFGHKQ', Lind. - ἔμβάλλαι (sic) J. - ἐμβαλόντα C. - δ' θ. — * καὶ οπ. θ. - χλιηρῶ CDH. — * πλέον χλιαρῷ ponit post πινέτω p. 40θ, l. 4, D. - πλεῖον vulg. - πλέον θ. - [οὐ] πλεῖον Lind.

κλύσμα δύο κοτύλαι μηδενὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν. ^{*}Η ¹λινόζωστιν ἔψεῖν ἐν δόατι, καὶ μίξαι χυλὸν μυρσίνης, λιδανωτὸν, νέτωπον ἴσον, καὶ κλύσαι χλιαρῷ. ^{*}Ην ² δὲ ἀλγέῃ τὰς ὑστέρας, κυκλαμίνου ῥίζαν ἐν οἴνῳ λευκῷ πιπίσκειν νῆστιν, καὶ τῷ θερμῷ λούεσθαι, καὶ ἀπόθερμον πινέτω.

- \$μυρσίνης ἡ ἐλαίης ἡ ἐλίκων ἀμπέλου ἡ ἀρχευθίδων ἡ ἐλελισφάχου.
- 211. *Ην δδὲ ἀνεμος ἐγγένηται ἐν τῆ μήτρη, πόνος ἔνι σπερχνὸς, καὶ φῦσα οὐκ ἔξεισιν · κύμινον προστιθέσθω · ἢ ἐλελίσφακον καὶ κύπειρον κόψας, καὶ τέγξας τὴν νύκτα ὅλην, ἔωθεν ἀπηθῆσαι, τὸ διαυγές
 δὲ ἔς ἄγγος ἐγχέαι, *καὶ κρίμνα πύρινα ἐν οἴνφ λευκῷ φορύξαι, καὶ
 ὁπὸν σιλφίου ὡς κύαθον, κρᾶμα ἔψεῖν, ἐνωμότερον διδόναι ῥοφέειν.
- 212. ⁴Ην ⁷κιών ἐν τοῖσιν αἰδοίοισιν ἐγγένηται, ὀδύνη ἔσχει, καὶ τῆς μὲν ὀδύνης σελίνου καρπὸς ἀλέξημα, ⁸καὶ κισσὸς, καὶ ροιῆς γλυκείης τριπτῆς ἐν οἴνφ παλαιῷ ξὸν ποταινίη σαρκὶ προστίθεσθαι, καὶ ἐπιπλάσαι τὰ φύλλα ^{*} τὴν δὲ νύκτα ὅλην ἐχέτω κείμενα, κάπειτα ἀφελομένη ἐν οἴνφ διακλυζέσθω.
- 1 Αινόζωστιν D. λινοζώστιν rulg. έν Co. έν om. vulg. σμύρνης pro μυρσ. FGHJK. - ή (ή om. θ) λιδ. vulg. - [καί] νέτ. Lind. - χλιηρώ CDHJ. --² δὲ om. Cθ. - λοῦσθαι θ. - λύεσθαι I. - ἀποθέρμην D. - ἀπὸ θερμῶν θ. - ³ ϡν ά. τ. α. om. L. - άφθη Κ. - άφθηση θ. - άφθα C. - μύρον D. - μύρτον Cornar., Foes in not., Lind. - σύν θ. - διακλυζέσθω θ. - μελίλοτον FGIJ. - μελίχροτον (sic) C. - μέλι λωτόν θ. - ήψημένης GJK, Ald. - προστίθεσθαι θ. - μίξαι θ. - ίν (èv om. CDFGIJe, Ald.) οίνω vulg. — 'xal ην στ. λάδη Ce. - πυριάν e.στέατι Co. - στ. om. vulg. - έγκαθίγνυσθαι vulg. - έγκατίνυσθαι Η, Ald. - έγκαθίννυσθαι CDFGIJK. - χρή pro έν θ. - σμύρνης pro μυρσ. C. - Post έλαίης addit ἀφεψήματι θ. - ελίχων GI. - ελιχών C. - άμπελων θ. - ελελισφάχων θ. - 5 δ' C0. - έγγίνηται FIK. - τῆ κοιλίη θ. - πόνος τε (τε om. C0) έγγίνηται (έγγίνεται DHIK; ένη C; ένι θ) σπ. vulg. - φύσσα J. - η (η om. vulg.) έλελ. θ. έλελ. [δε] και Lind. - κύπερον vulg. - κύπαιρον θ. - κύπειρον D. - τείξας (sic) C. - δλην om. Co. - άπειθήσαι o. - άπηθήσας vulg. - διαυγές τε (δ' pro τε C; δὲ θ) ἐς vulg. - ἐς ἄγγος om. Ald. - ἄγγος om. FG. — * καὶ Jθ. - καὶ om. vulg. -ες χρίμνα Ald. - χρήμνα (sic) Κ. - πύρρινα Κ. - δξει pro οίνω θ. - ες (ές om. θ) πράμιμα (πράμα CIθ) έ., και (και om. θ) έν. (ἐνομώτερον C) δίδου (διδόναι CDHI) vulg. - puper θ . - η χ flow θ . - aldiousiv D. - γ funtar θ . - χ and om. Co. - αλέξιμα, al. manu ξη H. — * καί om. θ. - κισσόν C. - κισσόν δὲ καί θ.-

tion dépasse deux cotyles pour ainsi dire. Ou bien, faire bouillir de la mercuriale dans de l'eau, y méler eau de myrte, encens, autant de nétopon, et injecter tiède. Si la matrice est douloureuse, boire à jeun dans du vin blanc la racine de cyclamen, se laver à l'eau chaude, et boire l'apothermon.

- 210. (Bon pour les aphthes des parties génitales.) Si les parties génitales ont des aphthes: injecter du parfum chaud avec du vin, et appliquer en pessaire du mélilot ou de la pivoine bouillie dans du vin, et broyée, ou myrrhe et résine mélées ensemble, mouillées avec du vin, et où l'on trempe un linge. Si la strangurie survient, fomenter le bas-ventre, l'oindre avec de la graisse, faire prendre un bain de siége dans une décoction de roses ou de ronces, ou de myrte, ou d'olivier, ou de vrilles de vigne, ou de baies de genièvre, ou de sauge.
- 211. (Bon pour le cas où du vent se produit dans la matrice.) Si du vent s'engendre dans la matrice, il y a douleur intense, et le gaz ne sort pas; appliquer en pessaire du cumin; ou, sauge et cypérus, broyer, faire macérer une nuit entière, décanter le matin, verser la partie transparente dans un vase, pétrir de la grosse farine de blé dans du vin blanc, ajouter un cyathe de suc de silphion, faire cuire le mélange, et le donner médiocrement cuit en potage.
- 212. (Végétation dans les parties génitales.) Si une vegétation naît dans les parties génitales, il y a douleur; pour la douleur, la graine d'ache est un remède, ainsi que le lierre; piler une grenade douce dans du vin vieux, et l'appliquer en pessaire avec un morceau de viande fraîche; mettre les feuilles de grenadier en cataplasme; la femme gardera cela toute la nuit, puis, l'ôtant, elle fera une injection avec le vin.

σύν pro έν θ. - τη pro ξύν Lind. - προστίθεσθαι.... έπειτα om. G. - έπιπλάσ. σαι Η. - χείμενα om. Cθ. - χάπιτα θ. - χαὶ δήτα C. - έν om. Cθ. - διανιζέσθω Cθ. - Post δια, addit οσαν (sic) περὶ ἰήσιος έθελη ἐρωτᾶν θ.

FIN DU DEUXIÈME LIVRE DES MALADIES DES FEMMES.

ΠΕΡΙ ΑΦΟΡΩΝ.

213. Περί ικέν των γινοικένων τησι γυναιζίν έω έκαστοισι των παθημάτων πρότερον εξρηται νυνί δε άπορανέω, δι' ές αιτίας άφοpor guvaïxes to majuman. 2 xel bides of tintenos moly indicate. Philit of routo after efrai. In attendy to excita ten interes πάμπαν άπὸ τοῦ αἰβοίου, οὐ κυίσκεται οὐ γὰρ δέχονται εί μῆτραι την γονήν, άλλ' έξω αὐτίκα έρχεται. Γίνεται δε τουτο 3 και ην όλί» γον παραστραφή το στόμα των θστερέων από του αίδοίου παρά εύ-GIV. XXI AV LIEUUXA TO GTOLIK TWV HATSON TEUXEV. OUD' OUTE Hγονται, *οὐδ' Αν άρμοι μεμώνη μάλλου Α δεί. Δήλου δε τουτίων Exactor fate ton eloningrom. In high Ago guestoaithrenon if mainum ή μεμυχός, τὰ χαταμήνια οὐκ ἔργεται τὸ παράπαν, ἡ ἔργεται βιαίως ξύν νούσω, ήν βιάσησαι το αξικα σάς μήσρας στραφήναι κατ ίδεα. κήν αποκαθαρθή τη γυνή, έστιν ότε αύτις αποστρέφεται το στόμα The untrewed and too aldolou. In of althou maranentimenou & A apμοί μεμύχη, χωρέει μέν τὰ καταμήνια, χωρέει δέ βιαίως καὶ κατ' ολίγον έπὶ πολλάς ημέρας. Ταῦτα δὲ πάντα δῆλα γίνεται, εἰ θούτως έχει, ψηλαφώση γυναικί, και ήν τούτων τι ή, μελεδανθείσα ή γυνή φορός γίνεται εστι όὲ καὶ ότε αὐτομάτη. Τούτων δὲ έκαι τον διότι γίνεται εξρήσεται, εξρηται δε έν τοζοι γυναιχείοισε νουσήμασιν. Ην δε λείαι έωστι αι μήτραι, γίνεται δε τουτο "xal φύσει ενίησι, xal ήν έλκεα έγγενόμενα μεγάλας ούλας έγκαταλίπη, και ήν λείαι έωσιν,

'Mèv om., restit, al. manu D. - τῶν om. Lind. - ἐκάστησι C. - νῦν C. - ² καὶ om. FGIK. - ἱηθῶσι νulg. - ἰηθέωσιν C. - κυίσκεται C. - κυίσκουσιν νulg. - ³ ἢν καὶ Lind. - μητρέων pro ύστ. C. - οὕτως νulg. - δλως Lind. - οὕτω J. - ⁴ οὐδ' om. D. - Post ἢν addit δ' D. - ἀρμῶ DFGHI. - ἀρμῶ CJKL. - μὰν om. C. - ἐστὶ pro ἢ L. - νόσω FHIJK. - τῆς μήτρης L. - στρ. τὰς μήτρας C. - κατ' ἤθεα (ἰθέα al. manu H; εὕθεια L) νulg. - ⁵ ἢ I. - αὐτῆς νulg. - αὖτις C. - ἢ Vatic. Codd. ap. Foes, Lind. - ἢ om. vulg. - ἀρμῶ DFH. - ἀρμῶ CIJK. - ² ἔχει οὖτω J. - ψηλαφῶσι J. - δ' ἔκ. J. + γίνεται, εἰρήσεται, L) δὲ ἐν vulg. - γίνεται, εἰρήσεται, εἰρήσεται δὲ ἐν CD (F, al. manu in marg., at in textu εἰρηται, εἰρήσεται δὲ) GHIJK, Ald., Lind. - νοσ. C. - ² καὶ om. DFGHIJK. - οὐ συλλαμδάνει ἐν γ. ἡ γυνὴ J. - ἔλλο αἴτιον J. - ἔτεοον αἴτ. C. - ἀλλ' ἔξω sine τὸν σπορὸν C.

DES FEMMES STÉRILES.

213. (Je continue la série des numéros du traité précédent à celui-ci, non-seulement parce qu'ils sont du même auteur, mais aussi parce que le début du livre des Femmes stériles montre qu'il est la suite des deux autres. - Causes de stérilité : 1º l'orifice utérin est oblique; 2º il est fermé complétement ou incomplétement; 3º il est lisse de nature ou par suite d'ulcérations; 4º il y a des ulcérations à l'utérus; 5º il est resté dans l'utérus quelque portion des règles; 6° la matrice est plus béante qu'il ne faut; 7º les règles ne viennent pas comme en santé; 8º les règles sont complétement supprimées : 9º les règles sont moins abondantes que d'habitude; 10° elles le sont plus que d'habitude; 11º l'orifice utérin fait saillie hors de la vulve; 12º l'orifice utérin est dévié du côté du siège, c'est-à-dire il y a antéversion. Pour reconnaître beaucoup de ces affections, l'auteur recommande le toucher, qui est d'ordinaire pratiqué par la malade elle-même.) Il a été parlé précédemment de ce qui arrive aux femmes dans chacune des maladies. Maintenant j'exposerai par quelles causes les femmes sont stériles absolument, et pourquoi elles n'enfantent pas avant d'être guéries. Je dis que la cause est telle : si l'orifice utérin est tout à fait dévié de la direction des parties génitales, la femme ne devient pas grosse; car la matrice pe reçoit pas le sperme, qui ressort aussitôt. Cela arrive encore si l'orifice est un peu dévié de la direction des parties génitales contre nature; l'uterus ne le reçoit pas si l'orifice est complétement formé ou s'il l'est seulement un peu plus qu'il ne faut. Chacun des cas indiqués ci-dessus est aisé à reconnaître : si l'orifice utérin est complétement dévié ou fermé, les règles ne viennent pas du tout, ou ne viennent qu'avec effort et maladie, quand le sang, faisant violence, redresse la matrice; et, après la purgation menstruelle, il arrive parfois que l'orifice de la matrice se dévie de nouveau de la direction des parties génitales. Si

ού λαμδάνει ή γυνή έν γαστρί την γάρ γονήν δέχονται μέν αί μῆτραι, ήν μή τι αίτιον άλλο ή, ξυλλαμδάνουσιν δε ού · άλλά τὸν σπόρον έζω γαλώσι. Δηλον δε 1 μαλιστά έστι ψηλαφώση, και εξρομένη εί ποτε εν τησι μήτρησιν έλχεα οί εγένοντο. Τα δε καταμήνια ύγηρως μέν έν τουτέφ τῷ "νοσήματι γωρέει · ἀνίητος δὲ γίνεται ὡς έπὶ τὸ πλέον ή τοιαύτη. Γίνεται δὲ καὶ τοῦτο αίτιον τοῦ μὴ συλλαμδάνειν εν γαστρί, ήν έλχος γένηται εν τήσι μήτρησιν δπό *παθήματος τούτων των εξρημένων και μή ταγύ ύγιανθη, άλλά μολυνθή. Παραμένει γάρ το έλχος ἐπὶ πουλύν γρόνον, ώσπερ καὶ τὸ ἐν ἀτὶ έὸν, καὶ όζει πονηρὸν ή γυνή, καὶ ἔστιν ὅτε ἰχώρ ρέει αὐτῆ ἐκ τοῦ αίδοίου χάχοδμος, χαι μέγρις αν έχη το έλχος, ου λαμδάνει έν γαστρί ου γάρ συλλαμδάνουσιν αί μήτραι την γονήν. Ταύτη τά χαταμήνια γωρέει ύγιηρως. έν ψηλαφήσει δὲ μάλιστα γίνεται δήλον χαι ξυωτήσει περί των ειρημένων. Ιτεγερανθείσα οξ φουρό λίνεται. δλίγαι δὲ ἐλπίδες εἰσίν. 5 *Ην δὲ τῶν καταμηνίων ἐλλειφθέν τι ἐν τῆσι μήτρησι [μή] έχρηζιν έγη, θερμανθέν δέ καὶ αὖθις ψυγωθέν περί τὸ στόμα [ἦ] ἡ δλίγον ἐνδοτέρω, οὐδ' οὔτω λαμδάνει ἐν γαστρί: έργμα γάρ τοῦτο ἐπιχείμενον οὐ παρίησι τὴν γονὴν ἰέναι ὅχου δεῖ. \mathbf{K} at the \mathbf{k} at \mathbf{k} at \mathbf{k} \mathbf χρόνος έγγένηται, άφορος μένει. δηλον δε το πάθημα ψηλαφήσει μάλιστά έστι, σχληρον γάρ τι έγγίνεται. Καὶ ἢν χάνωσι μᾶλλον τοῦ καιροῦ αἱ μῆτραι, τοὐδὲ οδτω κυίσκεται οὐ γὰρ ξυλλαμδάνουσιν αί μητραι την γονήν. δηλον δέ έσται καί τοῦτο ψηλαφήσει. καί

^{&#}x27; Μάλιστά ἐστι om. (DH, restit. al. manu μάλιστα) FGIJK. - ψηλαφῶσι J. - ψηλαφῶσι Aid. - ἐρταμένη DHL, Lind. - εἰρομένοις J. - εἰρωμένω (sic) C. - ἐγγένοντο (sic) C. - ² νουσ. FJ, Lind. - ἀνίατος Κ. - τὸ J, Lind. - τὸ om. νulg. - ³ παθημάτων D. - ἰαθη FGIK. - ἰηθη (D, al. manu ἰηνθη sic) HJζ', Lind. - καὶ ἄστερ ἐν ἀντὶ ἐὸν C. - ρέη C. - μέχρι sine ἀν C. - ⁴ τ. om. (D, restit. al. manu ante χωρέει) FGHIJK. - δὲ τὰ C, Lind. - τὰ δὲ DFGHIJK, Ald. - ἐν om. C. - δῆλον om., restit. al. manu D. - ἐλπ. δὲ όλ. C. - - ἑ εἰ J. - ἐλληφθὲν Ald., Frob., Lind. - J'ai ajouté μη entre crochets, la négation étant exigée par le sens. - ἔχει J. - ψυχθὲν C. - [ἢ] om. νulg. - J'ai ajouté ἢ, sauté par les copistes à cause de l'η qui sult. - ἔργμα IK, Ald. - ἔργμα.... κυίσκεται ponit post γονὴν, ligne dern., J. - ° τε καὶ C. - ἔσται pro μένει C. - τὸ CDJK. - τὸ om. νulg. - ἐν ψηλ. DFGHI. - μάλ. om. DFG (Π, restit. al. manu) Κ. -- ² οὐδ' C. - συλλ. JK. - ἐστιν pro ἔσται C. - ἔν ψηλ. DFGHIJ, Lind. - ἀλέα νulg. - άλέα FHIJK.

l'orifice n'est que peu dévié ou peu fermé, les règles marchent il est vrai, mais elles marchent avec effort, peu à la fois, et pendant plusieurs jours. L'existence de tous ces états se reconnaît par la femme en touchant; et, 's'il y a quelqu'une de ces lésions, la malade, traitée, reprend la faculté d'engendrer, quelquesois même spontanément. Il sera dit, et déjà dans les maladies des femmes il a été dit comment chaeune de ces lésions se produit. Si la matrice est lisse (cet état est naturel chez quelques-unes, et succède chez d'autres à des ulcérations qui ont laissé de larges cicatrices); si la matrice est lisse, la femme ne devient pas grosse, la matrice recevant, il est vrai, le sperme, s'il n'y a pas d'autre empêchement, mais ne le retenant pas et le laissant ressortir. Cela se reconnaît surtout par la femme qui touche; et aussi par des questions pour savoir si elle a eu jamais des ulcérations à l'utérus. Les règles, à la vérité, viennent comme en santé dans cette maladie; mais la plupart du temps le cas est incurable. Voici encore qui empêche la conception, c'est quand une ulcération, se formant dans la matrice par le fait de quelqu'une des affections indiquées, ne guérit pas promptement et devient sordide. En effet, l'ulcération persiste longtemps, comme celles qui sont dans les oreilles; la femme exhale une mauvaise odeur; parfois il s'écoule par les parties génitales une humeur fétide; et, tant que l'ulcération dure, il n'y a pas conception, car la matrice ne retient pas le sperme. Dans ce cas, les règles marchent comme en santé; mais c'est surtout par le toucher et en interrogeant sur ce qui a été dit, que l'affection se reconnaît. Le traitement rend la faculté de concevoir, mais il n'y a guère de chance. Si quelque portion des règles, étant restée dans la matrice, n'a pas d'issue, mais que, réchauffée, puis refroidie, elle se loge près de l'orifice ou un peu plus en dedans, en ce cas encore, il n'y a pas conception; car c'est un obstacle qui, par son interposition, ne permet pas au sperme d'aller où il doit. Si on traite des le début, la femme guérit et recouvre la faculté de concevoir; mais, si du temps se passe, elle reste

ta natainfria sphetai ayea naj en, cylinal pinebal. Airetai of naj φύσει τὸ πάθημα τοθτο και όπο νοσημάτων τῶν εἰρημένων. Κὴν μίν φύσει η, ' ανίητος ή νοθσος ' ην δέ μή, ού. "Ην μή ύγιηρα γωρέη τέ καταμήνια, οξα της γυναικός μή ύγιηρης ἐούσης, ²οὐδὲ οὕτω κυίσκεται ο ο γέρ πήγνυται ύπο του αξματος νοσερού εόντος, άλλα διοβρί τήν γονήν το αξια το χατιον επό τος σωματος νοσερον εσν. διορόνθείσου δε ή γουή εξέργεται έξω τω γρόνω ή άλίγω ή πολλώ ζίν λγώρι. Δήλον δέ έστι τῷ σώματι τῆς γυναικός καὶ τοῖσι καταμηνίοισε · γωρήσει γάρ τὰ καταμήνια αὐτἢ οἶα εἴρηται, ἤν τε γολώδη ήν τε φλεγματώδης ήν τε δόρωποειδής έη · έν τάχει δέ μελεδανθείσκ φορός γίνεται • ήν δέ μή, οδ. Ην δέ γυναικί μή γωρέη τά καταμήνα 🕯 πάμπαν όπο παθημάτων των είρημένων, χαὶ οδτως οὐ ξυλλαμδάνα: αί γάρ φλέδες του αξματος πλήρεις δούσαι την γονήν οὐ δέγονται, καί έν τῆσε μήτρησεν αξματος δνεϊναί τε γροκίου πάσα μηγανή, δ τι αποκωλύει την γουήν τρέφεσθαι. Ήν δε ελάσσω τα καταμήνια γωρέη τοῦ δέοντος, "οὐδὲ οὕτω χυίσκεται" αίτια οὲ τὰ ἐν τῆ προτέρη νούσω προειρημένα δηλον δέ και τοῦτο έν τη έρωτήσει. 6 Κήν μέν φύσει όλίγα χωρέη τὰ καταμήνια, ανίητος γίνεται : ήν δε δπό παθήματος τουτέων τινός τῶν εἰρημένων, μελεδανθεῖσα ἐν τάγει φορὸς έσται. Καὶ ἢν πλείονα τοῦ δέοντος χωρέη τῆ Ψυναικὶ τὰ καταμήνια, ούδ' ούτως εν γαστρί λαμβάνει αί γάρ μήτραι, κεκενωμένου του . αξματος, ού ξυλλαμβάνουσι την γονήν δπό ασθενείης άν δε άρα κεί ξυλλάδωσιν, κατελθόν το αξμα πολλόν έξαπίνης έπὶ τὰς μήτρας τῆς γυναικός αποπνίγει την γονήν. Δήλον δέ και τόδε τοίσιν έπιμηνίωσιν

¹ Ἀνίατος J.- ἢν δὲ μὴ εἴη τήπειν μὴ ὑγιηρὰ χωρέει C.- ἢν δὲ μὴ, οὐ. [ἦν] οὐχ ὑγιηρὰ χωρέη Lind.- ἢν δὲ μὴ, οὐχ ὑγιηρὰ χωρέει (χωρέη DGHI, Ald.) vulg.- La correction de Lind. est bonne, sauf οὐχ qu'il faut remplacer par μὴ de C. — ²οὐδ' C.- διουρέει vulg.- νοσηλὸν C.- διουρθείσα vulg.- Quoiqu'il n'y ait pas de variantes, cependant l'article du Suppl. du Dict. de Schneider ne permet guère de méconnaître ici le verbe διοβόδω.— ³ἢ οπω. (D, restit. al. manu) FHIJK.- ὑδροποειδὴς FI.- εἴη vulg.- εἰη pour ἔη n'est pas rare.- μελανθείσα C.- εὕφορος vulg.- ἄφορος J.- φάφος C.- εἴ δὲ μὴ J.- ⁴π. ἢ ὑπὸ πάντων (παθημάτων C, Lind.) vulg.- J'ai supprimé ἢ, qui me paraît être une faute de copiste.- πλεῖαι οδσαι eò δέχ. τ. γ. C. — ² οὐδ' C.- τὰ CFGJ, Lind.- τὰ om. vulg.- προτέρη εἰρημένα Vatic. Codd. ap. Foes.- τοῦτο om. Κ. — εκὰν C.- φήση DHJ.- χωρέει Vatic. Codd. ap. Foes. — τοῦτοι brot. Τὰ FGHIJK, Ald.- τινὸς om. J.- ρ. ἔσται ἔν τ. D.- γίνεται pro ἔσται Vatic. Codd. ap. Foes. — ² συλλαμβά-

stérile. Cette affection se reconnaît surtout par le toucher; car quelque chose de dur se produit. Quand la matrice est plus béante qu'il ne faut, c'est encore un empêchement de conception; car elle ne retient pas le sperme; cela aussi est reconnaissable par le toucher. Les règles viennent en abondance et pendant peu de jours. Cette affection, qui est quelquesois de nature, est produite aussi par les maladies susdites. Si elle est de nature, la maladie est incurable; sinon, elle peut guérir. Quand les règles ne viennent pas comme en santé, attendu que la femme n'est pas en santé, elle ne conçoit pas; car le sperme est non pas coagulé par le sang qui est malade, mais liquésie par cet afflux de sang qui est fourni malade par le corps; le sperme, liquéfié, sort avec de l'ichor après un temps plus ou moins long. Cela se reconnaît au corps de la femme et aux règles; car les règles couleront comme il a été dit, si elle est bilieuse, ou pituiteuse (§ 8 et 9), ou pleine d'eau. Traitée promptement, elle reprend la faculté de concevoir; sinon, non. Si les règles sont complétement supprimées par l'effet des maladies susdides, la conception est encore empêchée; car les veines étant pleines de sang ne recoivent pas le sperme; et de toute nécessité il y a toujours dans la matrice quelque portion de vieux sang qui empêche la semence de se développer. Si les règles viennent en moindre quantité que d'habitude, la femme ne conçoit pas; les causes en sont celles qui viennent d'être dites dans la maladie précédente, ce cas se reconnaît par l'interrogation. Si c'est de nature, la femme est incurable; si c'est par l'effet de quelqu'une de ces maladies qui ont été exposées, traitée promptement, elle reprend la faculté de concevoir. Si les règles sont plus abondantes qu'il ne faut, la femme ne devient pas grosse; car la matrice, épuisée de sang, ne retient pas le sperme en raison de sa faiblesse; et, si elle le retient, le sang, affluant soudainement en quantité dans la matrice, étouffe la semence. Ceci se reconnaît aux règles qui

νει J. – κακώς pro οὐ Vatic. Codd. ap. Foes. – ὑπ' \dot{C} . — * δ' \dot{C} J. – ἀρα Ι. – τῆς γυν. ἐπὶ τὰς μ. \dot{C} . – ὁπόσα CFGHIJK. – πολλὰ om. \dot{C} .

όχόσα πολλά γωρήσει· και ήν μέν 1 φύσει ή γυνή πολλά γαλξ τά καταμήνια, άφορος γίνεται ' ήν δὲ μή φύσει, άλλ' ὑπὸ παθήματός τινος των ειρημένων, μελεδανθείσα φορός έσται. Καὶ ἡν τὸ στόμα των μητρέων έχπέση του αίδοίου, 20ύδε ούτω λαμβάνει εν γαστρί τό τε γάρ στόμα σχληρὸν γίνεται, χαὶ οὐ δέχεται τὴν γονὴν, χαὶ οἰδέει, και ταύτη άφορος γίνεται το πάμπαν δηλον δε το πάθημα τούτο δι' δ τι γίγνεται. Καὶ ἡν μή γωρέη τὰ καταμήνια κατά τὸ προσήχον, αλλά κάτω δριμή ές την έδρην, οὐδὲ οὕτω λαμβάνει έν γαστρί· δηλον γάρ ότι τὸ στόμα τῶν μητρέων ἐχτέτραπται ἀπὸ τοῦ αιδοίου ή μέμυχε. και ήν μέν κατά την έδρην ή εστραμμένον τό στόμα ή μεμύχη, μελεδανθείσα φορός γίνεται δηλον δὲ ξχάτερόν έστι τῆ έρωτήσει καὶ ἀποκρίσει. Ϋν γάρ τὰ καταμήνια ξκάστω δόδε είη, ή νουσος ταύτησι δήλου ότι αίτίη έστί. Τοσαύτα καὶ τοιαύτα τήσι γυναιξίν έστι, δι' ά οὐ τίκτουσι πρίν αν Ιηθέωσι, καὶ δι' δσα ἄφοροι γίνονται τὸ πάμπαν. Εστε θαυμάζειν τὰς γυναῖκας οὐ χρη 6 ὅτι εἰσὶν αξ οὐ τίκτουσι πολλάκις.

214. Τ Πειρητήρια δι' ὧν δηλοῦται ή γυνή εἰ κυήσει · γυναῖκα ἢν θέλης γνῶναι εἰ ⁶ κυήσει · βούτυρον καὶ γάλα γυναικὸς κουροτρόφου διδόναι πίνειν νήστει, καὶ ἢν ἐρεύγηται, κυήσει · εἰ δὲ μὴ, οὐ. ^{9*}Αλλο · νέτωπον δλίγον προστίθεσθαι ἐν εἰρίῳ ἐνελίξασα, κάπειτα ἔωθεν σκέψασθαι ἢν όζη διὰ τοῦ στόματος τὸ ἐπιτεθέν · κἢν μὲν . όζη, κυήσει · ¹⁰ἢν δὲ μὴ, οὐ. ^{11*}Ετερον πειρητήριον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ · ἢτινι ἄν γυναικὶ ἀπὸ τῶν προσθετῶν μὴ λίην ἰσχυρῶν δδύναι ἐς τὰ

'Φήση (bis) J.- του pro τινος C.- μελ. ἐν τάχει (ἐν τ. om. C) φ. ἔσται (γίνεται C) vulg. — ² οὐδ' C.- οἰδάι (sic) FG.- διότι vulg. - δι' δ τι Cornar., Lind. - γίνεται D. — ³ ὁρμήση CDHIK. - χωρήση J. - οὐδὲ om. D. - οὐδ' C.- ἔστραπται C. — ⁴ στ. τῶν μητρέων C. - μέμινε vulg. - μεμύχη D. - ἐχάστη J. - ἐκάστω vulg. - ὑδείη (sic) DFGHIJK. - δδ' είη C.- ἱη Cornar., Lind. - Je lis ἐχάστω pour ἐχαστάτω; voy. t. IV, p. 100, note 19, οὐ ἐχάστω figure comme variante écartée à l'aide de deux bons mss. — χαὶ τὰ (τὰ om. C) τοι vulg. - ἱηθώσι vulg. - ἱηθέωσι DFHIK. — ⁴ δτε (δτι CDJ) εἰσὶ μὲν (addit ροροὶ Lind.) (αὲ pro μὲν C) οὐ τίχτ. δὲ (δὲ om. C) πολλ. vulg. — † πυριτήρια Η.- δι' ὧν δ. ἡ γ. om. C. - ἡ om. H. - εἰδέναι C. — * κύει vulg. - πύοι D. - πύοι J. - χυήση C. - σιχύην (πυρίην Lind.) ποιῆσαι ἡ (σ. π. ἡ om. C, Foes in not.) βούτυρον vulg. - νήστει C. - νήστει om. vulg. — * ἔτερον Κ. - ἀλλο CDFH IJKQ', Lind. - ἄλλο om. vulg. - ἐν om. C. - ἔπειτα C. - τὸ ἐπιτ. om. C. — τὸ ἢν δ' οὐ, οὐ DFHIK. — " ἔτερον.... αὐτοῦ om. F. - ἄλλο pro ἔτερον... αὐτοῦ CDHIJK. - ἤτινα (sic) J. - γυν. om. C. - προστέθων G, Ald., Lind.

coulent en surabondance; si c'est de nature que la femme évacue beaucoup de sang menstruel, elle est stérile; si c'est non de nature mais par l'effet de quelqu'une des maladies exposées, elle reprendra, à l'aide du traitement, la faculté de concevoir. Si l'orifice utérin sort en dehors des parties génitales, la femme ne conçoit pas; en effet, l'orifice devient dur, ne reçoit pas le sperme, se gonfie, et, par là, la femme perd absolument la faculté de concevoir. Cette affection se reconnaît à l'état même qui la produit. Si les règles ne viennent pas comme il convient, mais se portent en bas vers le siége, la femme ne devient pas grosse; car il est sûr que l'orifice utérin est dévié de la direction des parties génitales ou fermé. Dans le cas où il est dévié vers le siège ou fermé, la femme, soignée, reprend la faculté de concevoir. Ces deux états se reconnaissent par la demande et la réponse; car, si, de la sorte, les règles sont le plus déviées, manifestement c'est la maladie qui en est la cause. Tels sont le nombre et la nature des empêchements qui sont que les femmes ne conçoivent pas avant d'être traitées et demeurent absolument stériles. Aussi ne faut-il pas s'étonner s'il y en a qui souvent ne deviennent pas enceintes.

214. (Moyens explorateurs pour reconnaître si une semme concevra.) Moyens explorateurs pour reconnaître si une semme concevra: voulez-vous savoir si une semme concevra, donnez à boire le matin à jeun du beurre et du lait de semme nour-rissant un garçon; si la semme a des éructations, elle concevra; sinon, non. Autre : appliquer en pessaire un peu de nétopon enroulé dans de la laine; puis, le lendemain, de bonne heure, examiner si la semme exhale par la bouche l'odeur du pessaire; si elle l'exhale, elle concevra; sinon, non. Autre exploration pour le même objet : quand une semme, par l'esset de pessaires non extrêmement énergiques, éprouve des douleurs dans les articulations, des grincements

λοχ. εόντων ην (λόν. ην οπ. C) δδ. vulg. - σκορδινέηται Lind. - χασμείται C. - αὐτή vulg. - ταύτη C. - πάσχη CJ.

μέν χνησιμός κύτην λαμδάνη περί τον διαραλόν, πυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. κάὶ ἢν οζη, πυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. » Ήν θέλη γνῶναι ή γυνη εἰ χυήσει, κὰὶ ἢν οζη, κυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. » Ήν θέλη γνῶναι ή γυνη εἰ χυήσει, κὸλνιζαν σπορόδου περιπαθήραντα την χεφαλήν, ἀποχνίσαντα, προσμώνιζαν σπορόδου περιπαθήραντα την χεφαλήν, ἀποχνίσαντα, προσμώνιζαν σπορόδου περιπαθήραντα την χεφαλήν, ἀποχνίσαντα, προσμώνιζαν σκορόδου περιπαθήραντα την κεφαλήν, ἀποχνίσαντα, προσμώνιζαν σκορόδου περιπαθήραντα την θέλη γνῶν κυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. » Ήν θέλη γνῶν κυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. » Ήν θέλη γνῶν κυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. » Ήν θέλη γνῶν κυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. » Είναι πορίδου που το καθημέται, ἐντοκορί και πορίδου που το καθημέται, επό κυήσει . «Αν δὲ μή, οῦ. » Είναι που το καθημέται καὶ χασμίξεται . «Αν δὲ μή, οῦ. » Είναι που το καθημέται καὶ χασμίξεται . «Αν δὲ μή, οῦ. » Είναι που το καθημέται καὶ χασμίξεται . «Αν δὲ μή καθημέται καὶ χασμίξεται . «Αν δε μή καθημέται καὶ χασμίξεται . «Είναι που το καθημέται «Είναι που το καθο καθημέτα . «Είναι που το καθημέτα . «Είναι που το καθημέτα . «Είναι που το καθο καθημέτα . «Είναι που το καθημέτα . «Είναι που το καθο καθημέτα . «Είναι που το καθημέτα . «Είνα που το καθημέτα . «Είν

215. *Κύσισαν γυνείκα ήν μή εν άλλω γινώσκης, εν τούτω
⁶γνώση · δρώνται οἱ ἀφθαλμοὶ είλευσμένοι καὶ ποιλότεροι, καὶ τὰ
λευκὰ τῶν ἀφθαλμῶν οὐκ ἔχει τὴν φύσιν τῆς λευκότητος, ἀλλὰ πελεώτερα φαίνονται. ⁷ ^{*}Οκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσιν, ἔφηλιν ἐπὶ τοῦ
προσώποι ἰσχουσι, καὶ ἀρχάμεναι συλλαμδάνειν μίσοινοι γίνονται
καὶ κακόσιτοι, καὶ καρδωγμοῦ μεσταὶ, καὶ πτυαλίζουσιν. ⁸Μίλτον
καὶ ἀννησον τρίψαι ὡς λειότατα, εἶτα ἐν ὅδατι ὁιεῖναι, καὶ ὁοῦναι,
καὶ ἐᾶσαι ὑπνῶσαι · καὶ ἢν μὸν στρόφος ⁹γίνηται οἱ περὶ τὸν ὁμφαλὸν, κώτι ἡν δὲ μὴ γίνηται, οἱ κύτι · πάντων δὲ πουτέων ὕστερον
πίνειν ἄλητον καὶ μέλι καὶ ὀρίγανον ἐν οίνω καὶ ἔλαίω.

316. 10 Οσαι έν γαστρί έχουσαι έφηλιν έπὶ τοῦ προσώπου ἔσχουσιν, θηλυ χύουσιν · εσαι δὶ εὐχροσῦσαι διαμένουσιν, ¹¹ ἄβρέν ῶς ἐπιτοπουλὸ χύουσιν · ¹² ἢν αί θηλαὶ ἀνω ἐωσιν ἐστραμμέναι, ἀραεν χύει · ἢν δὶ κάτω, θηλυ. ¹⁸ Λαθών τοῦ γαλκατας φυρήσαι ἄλητον, καὶ ποιησαι ἀρτίσκον, καὶ ὀπτήσαι ἐπὶ πυρός μαλθάκοῦ · καὶ ἢν μὲν κατακαυθή, ἄβρέν κύει · ἢν δὲ διαχανή, θηλυ. ¹⁸ Τὸ αὐτὸ ἀστο ἐπιτυλίξας ἐν φύλλαισιν ὀπτῆν, καὶ ἢν μὲν κήγνοται, ἄβρέν κύει · ἢν δὲ διαχυθή, θηλυ.

¹ Έτερον Κ.-άλλο οπ. FG. - ἀποχνήσαντα D.- ἢν γὰρ pro καὶ ἢν C.- κύει (bis) Foes in net. — 2 εἰ J. — 4 ἔτερον Κ.- ἄλλο DHI. - ἢ γυνὴ εἰδέναι C.- κυήσοι D. - ἄνησον Κ. - ἀνισον CDHJ. - ὡς λειό. οπι C. - αὐτὴν οπι C. - κυήσοι F. — 4 εἰ CJ. — 5 ἔτερον Κ.- άλλο DHIJ. - εἰ C. - μὴ (adduht &ν DF GIJK) ἄλλο (ἄλλω CDFGIJK, Ald., Frob.) γιν. (γινώσκεις C) vulg. - ἔν τούτφ γν. δρώνται οπι C. — 4 γνώσεις vulg. - γνώση DHJK. - ἢν κύει pro φαίνον και C. — 1 ἔτερον Κ.- άλλο CDHI. - ἔχουσει J. - ἐῆλιν Vulg. - ἔψηλιν Βισυλλαμδάνουσι J. - καὶ κακ. οπι G. — 8 ἔτερον Κ.- άλλο CDHIQ', Lind. - ἄνησον Κ. - ἄνισον CDHJ. - ἐν οπι C. - Απι διεῖναι addit καὶ J. — 9 γύησικ CJ. — 8 In th. εἰδέναι ἢν ἄρφεν ἢ θῆλυ κύη (C; κύει) DFHIJK. - δκόσκι D (Q', et άλλο). - ἐφῆλιν vulg. - ἔφηλιν D. - ἔφηλιν C. - ἄρρεν (θῆλυ C, Lind.) vulg. — 11 θῆλυ (ἄρφεν C) vulg. - ἔπτοπολύ CJ. — 12 ἔτερον Κ. - ἄλλο DJI. - ἐθηλαὶ (sic) pro αἱ δ. H. — 13 ἄλλο CDHIJKQ', Lind. - φορῆσαι C. - ὁπαν δὲ sine καὶ C. - κῆν C. — 14 ἄλλο CDHJ. - τὸ α. τ. ἐ. ἐν οπι C. - πιτυλίξας

de dents, des vertiges et des baillements, il y a lieu d'espérer qu'elle concevra plutôt que celle qui n'éprouve rien de pareil. Autre : gousse d'ail, la nettoyer, en ôter les peaux, l'appliquer en pessaire, et voir le lendemain si la femme sent l'ail par la bouche; si elle le sent, elle concevra; sinon, non. Voulez-vous savoir si une femme concevra? faites-lui boire de l'anis pilé aussi bien que possible dans de l'eau, puis elle dormira; si elle ressent de la démangeaison autour de l'ombilic, elle concevra; sinon, non.

- 218. (Signes qui indiquent la grossesse. Il est singulier qu'il ne soit pas question du toucher.) Si aucun autre signe n'indique qu'une femme. est grosse, ces signes vous l'indiqueront: les yeux sont tirés et enfoncés, le blanc n'a pas sa blancheur naturelle, mais il paraît plus livide. Les femmes enceintes ont au visage des taches de lentigo; au début de leur grossesse, elles prennent le vin en dégoût, perdent l'appétit, sont en proie aux maux de cœur, et salivent beaucoup. Prendre rubrique et anis, triturer, puis mouiller avec de l'eau, donner à boire, et laisser dormir; s'il survient des tranchées autour du nombril, elle est enceinte; elle ne l'est pas, s'il n'en survient point. Après toutes ces choses, la femme boira de la farine, du miel et de l'origan dans du vin et de l'huile.
- 216. (Signes et moyens de reconnaître si une femme est grosse d'un garçon ou d'une fille.) Les femmes qui, enceintes, ont des taches de lentigo au visage, sont grosses d'une fille, celles qui conservent un bon teint, le sont la plupart du temps d'un garçon; quand les mamelons sont tournés en haut, c'est un garçon; si en bas, une fille. Prendre du lait de la femme, le pétrir avec de la farine, former un petit pain, et le faire cuire sur un feu doux; s'il se calcine, elle est grosse d'un garçon; s'il s'entr'ouvre, d'une fille. Recevoir ce même lait sur des feuilles et l'exposer au feu; s'il se coagule, c'est un garçon; s'il entre en déliquescence, c'est une fille.

⁽sic) Foes in not. - ἐπιτυλίσσω n'est pas les lexiques. - ἐν om., restit. al. manu H. - ὁρᾶν pro ὀπτᾶν Cornar., Foes in not. - κῆν D.

217. Βεραπείαι κυήσιος πειρητήριοι και παιδογονίης, ήτις δεί-द्या. प्रको वैत्रहम्भवद् हेव्येष्टव, प्रको मुँठेम प्रध्नेष्टवत्व हैव्येष्टव वैहे तहप्रविद्य हेर्मां वे στόμαχος σκληρός ή, όλος ή άκρος, καὶ ξυμμεμύκη, καὶ μή όρθὸς ή adda node to loy for ansotpaulieros to stepor, h se tor apyor his κύφη, η describen έωυτον, η το γείλος επιβαλλη του στυμέχου έρ' έωυτὸ, δπόθεν οὖν ή τρηγύς ἦ, ἡ πεπωρωμένος, ετκληρός δὶ γίνεται સારો बेतरे ξυμμώσιος સારો बैतरे πωρώσιος, ταύτησι τά επιμήνα od valverat. * h valverat moddie edagoova nat naniova tou desvite, και διά πλείονος χρόνου επιφαίνεται. ⁵ Και τά μέν επιμήνια καθ ύγείην του σώματος και των μητρέων την έξοδον ευρίσκεται, εκατά γε τὸ σύμφυτον καὶ τὸ δίκαιον, καὶ ἀπὸ θέρμης καὶ δγρότητος τῶν επιμηνίων του στομάχου οι κάρτα βεδλαμμένου την δε γονήν⁸ κάλιν οὐ δέχεται διά την βλάδην, ήτις αν κωλύη ἀπὸ τοῦ στομάχου μή καλώς έχοντος του δέχευθαι. Ταύτην χρή πυριήσαντα το σώμα όλον πιείν δούναι φάρμακον, και κάθαρσιν ποιήσασθαι του σώματος πρώτον, ήν τε άνω καί ^ο κάτω ήν τε κάτω μούνον · καὶ ήν μέν άνω διδώς τό φάρμακον, μή πυριην πρότερον της καθάρσιος, άλλ' υστερον. πυριήσας δε μεταπίσαι κάτω. Αν δε μη δοκέη δείσθαι άνωτερικού, προπυριήσας κάτω πίσαι δταν δὲ 10 δοκέη καλῶς έχειν τὸ σῶμα, μετά τοῦτο πυριῆν ἐγκαθίζων τὰς μήτρας αὐτὰς πυκνά, ἐν ὅτφ ἐν ὁοκέη ξυμφέρειν · ἐπιδάλλειν δὰ ἐς τὰ πυριήματα κυπαρίσσου πρίσματα καὶ δάφνης φύλλα κεκομμένα, καὶ λούειν πολλῷ καὶ θερμῷ πολλάκις · δκόταν δε νεολουτος και νεοπυρίητος ή, ανευρύνειν 11 το στόμα

¹ Θ.... παιδογονίης om. L. – πειρητηρίου FG. – (καὶ al. manu) πειρητήρια καιδ. D. – πειρητήριαι HK. – κύουσα vulg. – κυήσασα C. – τεκούσα C. – τεκούσα H. – άτεκνούσα vulg. — ² ἀνεσπάκει CJ. – ἐπιδάλλει C. — ³ ξηρός J. — ⁴ κὰι (ἢ C,D al. manu καὶ, FHIJK, Ald., Lind.) φ. π. (φ. π. οπι C) vulg. – (Addunt ἢ DFGHIK) ἐλ. ἢ (ἢ οπι DFGHIK; καὶ pro ἢ C) κακ. (κακίω J) vulg. — ⁵ καὶ C. – καὶ οπι vulg. – Ante καθ' addit ὡς δεῖ C. — ⁶ κατά τε vulg. – Je lis γε, ἡμὶ fend le sens meilleur. — ² ἐπιμ. καὶ τοῦ vulg. – Je supprime ce καὶ, ajouté par errêur du copiste à cause du voisinage des autres καί. — ° π. οπι C. – καὶ λύη pro κωλύη (D, restit. al. manu) FGH IJK. — ° Post κ. äddunt δέὴ Vatic. Codd. àp. Foes. – διδοῖς vulg. – Lises διδῷς. – τῆς καθάρσηος ponit post δυτέρον C. — 10 δοκέη C, Lind. – δοκῆ csic) K. – ἐννήματα pro πρ. C. – καὶ (καὶ οπ. vulg.) δά. C, Lind. – κοψας pro κεκ. C: – νεοπύρητος Κ. — " τὸ CDK, Lind. – τὸ οπ. νυίς. – δτη ρτο όμεῦ Vatic. Codd. ap. Foes. – μολυθείνης (μολεθίνης (μολεθίνης (μολεθίνης (μολεθίνης (μολεθίνης (μολεθίνης (μολεθίνης (μολεβίνης (μολ

217. (Traitements pour rendre féconde une femme qui ne conçoit pas. Ils sont réglés d'après la cause de la stérilité. On y remarquera cetui qui consiste à redresser le col dévié; des succès sont en effet souvent obtenus par ce moyen.) Traitements pour tacher d'obtenir la concention chez une femme qui désire concevoir, soit n'ayant pas concu, soit ayant concu, mais étant en état de concevoir : quand l'orifice utérin est dur en totalité ou à son extrémité, qu'il est fermé, qu'il n'est pas droit, mais dévie vers l'une ou l'autre hanche, qu'il se recourbe vers l'anus, ou se rétracte, ou qu'une des lèvres empiète sur l'autre; de quelque facon qu'il soit raboteux ou plein de callosités (il durcit en effet et par la contraction qui le ferme, et par les callosités qui s'y forment); dans ces cas, les règles ne viennent pas, ou viennent en bien moindre quantité, de plus mauvaise nature, et à de plus longs intervalles. Les règles trouvent leur chemin au dehors en raison de la santé du corps et de la matrice, conformément du moins à la condition originaire et régulière, et parce que la chaleur et l'humidité des règles n'ont pas lésé notablement le col; mais le sperme n'est pas reçu à cause de la lésion qui, altérant le bon état du col, le met hors d'état de recevoir. En ce cas, après avoir donné une fumigation de tout le corps, il faut faire boire un évacuant, et provoquer d'abord des évacuations générales, soit par haut et bas à la fois, soit par bas seulement; si vous évacuez par le haut, vous administrerez la fumigation non avant l'évacuation, mais après, et, à la suite de la fumigation, yous ferez une contre-purgation par le bas. Si, au contraire, vous croyez ne pas devoir évacuer par le haut, administrez, après une fumigation préalable, un purgatif. Quand le corps paraît en bon état, fomenter fréquemment la matrice en donnant des bains de siège où entreront les ingrédients jugés convenables; par exemple, la sciure de cyprès, les feuilles pilées de laurier; on lave le corps souvent et avec beaucoup d'eau

DJK; μολιδδίνη C, Foes in not.; μολυδδίνη Lind.) αρξαμένης (αρξαμένη C) vulg. - παχύτερης D. - δοκετ Ald., Frob., Lind.

της μήτρης μήλη κασσιτερίνη, και ανορθούν όμου, έαν δέηται, ή μολυβδίνη, αρξαμένη έκ λεπτής, είτα παχυτέρη, ήν παραδέχηται, έως δν δοχη καλώς έγειν : βάπτειν δέ 1καὶ την μήλην εν τῷ μαλθακτηρίω διειμένω, δ τι δοκέει ξυνοίσειν, ύγρον ποιήσας τας δέ μήλας ποιέειν όπισθεν χοίλας, εἶτα περί ξυληφίοισι μακροίσι περιαρμόσαι, χαι ούτω χρησθαι τον δε χρόνον τουτον εψούσα εν οίνω λευχῷ ὡς ἡδίστω γλυχεῖ δαιδα πινέτω επιστάτην χατασχίσασα λεπτά, και σελίνου καρπόν κόψασα, και κυμίνου αιθιοπικοῦ *καρπόν, και λιδαγωτόν ώς κάλλιστον: τούτου πινέτω νηστις δκόσον δοκέει μέτριον είναι πληθος, ημέρας δχόσας αν δοχέη χαλώς έχειν, χαὶ έσθιέτω σχυλάχια σιαλώδεα δίεφθα, χαλ πουλύποδα εν οίνω έφθον γλυχυτάτω, και τοῦ ζωμοῦ πινέτω, εκαι κράμδην έφθην και οίνον λευχὸν ἐπιπινέτω, καὶ μὴ διψήτω, καὶ λουέσθω δὶς τῆς ἡμέρης σιτίων δὲ ἀπεχέσθω τοῦτον τὸν χρόνον. Μετὰ δὲ, 7 ἢν προχωρήση κατά τὸν στόμαχον καὶ φαίνη τινά κάθαρσιν ἔζω, πίνειν τ' ἔτι τοῦ πόματος ήμέρην μίην ή δύο, και τησι μήλησι παύσασθαι χρεύμενον, καὶ πειρᾶσθαι καθαίρειν τὰς μήτρας 8 προσθέτοισι φαρμάκοισιν. ²Ητινι δε τοῦ στομάχου όρθοῦ καὶ ⁹μαλθακοῦ καὶ ύγιέος καὶ καλῶς έχοντος 10 και εν τῷ δέοντι κειμένου τὰ ἐπιμήνια μὴ φαίνεται πάμπαν ή ελάσσονα και διά πλείονος χρόνου και μή 11 ύγιηρά, την νούσον άνευρών ήντινα έχουσιν αί μῆτραι, ήν τε καὶ τὸ σῶμα ξυμβάλληταί τι, έξευρών το αίτιον από δτέου ου χυίσχεται, 12 ότε μέν ούτως έγει,

Kal om. CDGH. - διειμένα J. - δπισθεν πλατείας vulg. - Lisez κοίλας, comme dans le passage parallèle du livre de la Superfétation. - 2 περ pro περί Ald. - περίξια είρίοισι pro π. ξ. FGHIJK. - πέριξ είρίοισι (D, al. manu πέριξ ξυληρίοισι) Q', Ald. - ξυληρίοισι vulg. - ξυλήριον est regardé comme une forme corrompue par Buttman, Gr. Sp., § 119, rem. 33. Schneider, dans le Suppl. à son Dict., le condamne aussi, et conseille de prendre sipiotot donné par des mss.; mais elpiotot ne convient pas ici. En considérant combien facilement un copiste peut faire un o d'un o, il n'y a pas de témérité à rétablir la forme régulière. Voy. p. 440, l. dern. - μακροτέροισι Vatic. Codd. ap. Foes. - οῦτως vulg. - οῦτω DJ. - ὅτι pro ὡς C. - δάδα HK. - δᾶδα J. - πινέτω ponit ante έψοῦσα C. - 3 πιωτάτην FGI, Ald., Frob. - 4 κάλαμον vulg. - καρπόν CDF (G, supra lin. eadem manu) IJO', Lind. - δοκέη vulg. - δοκέει CFK. - 5 όπ. C. - πουλύπ. CDFGHIJK, Ald. - πολύπ. vulg. -γλυκέα C. - « καί.... ἐπιπινέτω om. (D, restit. al. manu) FGHIJK.δειπνείτω (δειπνήτω J; διψή C) vulg. - Je lis διψήτω. - 1 ήν μέν (μέν οπ. Ald.) πρ. vulg. - πίνει C. - τέ τι vulg. - Lisez τ' ἔτι. - ήμ. καὶ μίαν καὶ δύο

chaude. Quand la malade vient de prendre un bain et une fu. migation, ouvrir l'orifice utérin, et le redresser en même temps, s'il en est besoin, avec une sonde d'étain ou de plomb, d'abord petite, puis plus grosse, si elle est reçue, jusqu'à ce que les choses paraissent en bon état: tremper la sonde dans quelque préparation émolliente qui sera jugée convenable, e qu'on rendra liquide en la délavant. Les sondes seront creuses en arrière, on les emmanchera dans des bâtonnets longs, et on s'en servira ainsi. Durant tout ce temps, la femme, faisant cuire des branches de pin très-grasses coupées en petits morceaux dans du vin blanc doux très-agréable, boira cette décoction, ainsi que de la graine d'ache, de cumin d'Éthiopie et de l'encens de première qualité, le tout pilé ensemble, dont elle boira, à jeun, une quantité convenable, pendant autant de jours que les choses paraîtront aller bien. Elle mangera de petits chiens gras très-cuits, des poulpes cuits dans du vin très-doux, boira de ce bouillon, prendra, par-dessus, du chou bouilli et du vin blanc, ne se laissera pas avoir soif et se baignera deux fois par jour; elle s'abstiendra d'aliments pendant tout ce temps. Ensuite, s'il se fait quelque progrès du côté du col, et que quelque purgation se montre au dehors, la malade prendra de sa boisson pendant un jour ou deux encore; on cessera l'usage des sondes, et on essayera de purger la matrice à l'aide de médicaments appliqués en pessaire. Quand, chez une femme, le col étant droit, souple, sain, en bon état, situé en sa place convenable, les règles ne viennent pas du tout ou viennent moindres, à de plus grands intervalles, de mauvaise qualité, il faut découvrir de quelle maladie la matrice est affectée, et si le corps entier y concourt pour quelque chose, déterminant la cause qui empêche la

C. — 9 πρ. καὶ (καὶ om. C) φ. vulg. — 9 μαλακοῦ C. — 10 καὶ om. (D. restit, al. manu) FGHIJ. — μὴ φαίνηται τὰ ἐπ. π. D. — φαίνηται vulg. — Lisex φαίνεται — 11 ξηρὰ pro ὑ. C. – ἀπότευ C (H, al. manu). – ἀποττεύου (sic) κυίσκεται IJK. – οὺ om. (D, restit. al. manu) G. — 12 τότε C. – ταῦτα pro ότε DFGHIJK. — μὲν om. C. – προφέρων C.

την ζησιν ποιξεσθαι προσφέρων το 1δέον, αργόμενος έξ ζαγυρών, όχως αν δοχέη καιρός είναι, τελευτάν δὲ ² ἐς μαλθακώτερα, ἔως αν δοχέη χαλώς έγειν χαθάρσιος ή μήτρη καὶ ὁ στόμαγος καθεστάναι όρθώς έγων έν τῷ ἐξερκέοντι κείμενος. *Ην 3 δὲ ἀπὸ τοῦ φαρμάκου κεὶ φωρίτου ποτού μή προγωρήση, μηθέ πινούσης γράνον τον μέτριον, א בסינים האן שמחפמפטמו בפה שפידים . פבמה פון אמקשל באא בסה קשם הפיף μηλέων έργου, μαλθάξαι το στόμα του στομάχου, και ποιήσαι διως άναχανείται ές έδον τῷ προσθετῷ ἀπό τῶν τε θυμιητῶν φαρμάκων καὶ των μαλθακτηρίων. Όκόταν δε δοκέη καλώς έχειν μαλθάξιος καὶ θυμιήσιος, προστιθείς φάρμακα, κάθαρσιν ποιέεσθαι τῆς μήτρης, έως αν δοχέη καλώς έγειν αργάμενος έχ μαλθακών ές λαγυράτερα, τελευτάν δε αὖθις ες μαλθακά εδώδεα των γκο εσγυρών φαρμάκων τά πλεϊστα ⁶ έλκοι του στόμαγου, και είργει του καθεστάναι δρθου καί ίγιθ καλώς έγοντα πρός της γονής την υποδοχήν, και την μήσρην ξηρήν ποιέει. *Ην δέ 7 τις γυνή δοχέη τας μήτρας δπό πιμελής βεδλάφθαι ές την κύησιν, λεπτύνειν ώς μάλιστα καλ ζοχναίνειν πρός τοῖσιν άλλοισιν.

218. "Ωρη δόλ ἐαρινή κρατίστη κυήσιος δο ἀνήρ με μεθυσκίστω, μηδό οἶνον λευκόν πινέτω, ἀλλ' ὡς ἐσχυρότατον καὶ ἀκρητέστατον, καὶ σιτία σιτείσθω ἐσχυρότατα, καὶ μή θερμολουτείτω, καὶ ἐσχυέτω, καὶ ὑγιαινέτω, καὶ σιτίων ἀπεχέσθω τῶν μή ξυμφερόντων τῷ πρήγματι.

219. 9 Όταν δε δοκέη ή γυνή εκκκαθάρθαι και τον στόμαχον

¹ Δέον, ἢν δὲ (μὲν pro δὲ Lind.) ἔχηται τὴν ἵησιν (ἢν δὲ ἔχ. τ. ἴ. om. C) ἀρχ. vulg. — ² ἐς C, Foes in not. – ἐς om. vulg. – μαλθακώτερον DHJ. – ὡς vulg. – ἔως C, Foes in not. – μήτρα vulg. – μήτρη DH. – καὶ ἐν τῶ ἐξ. C. — ³ δ' CDHIJK, – τοῦ (τοῦ om. vulg.) φαρμ. J. – μὴ..., παύσασθαι τοῦ om. C. – χρόνον J. – χρόνου vulg. – τὸ vulg. – τὸν FGHJK. — ⁴ τούτου GIJK. – τοῦτο vulg. – μὲν παύσασθαι vulg. – Je lis μὴ au lieu de μέν. Voy. le passage parallèle du livre de la Superfétation. – μηλίων D. – ποιέειν C. – ἀναχανήται C. – ἀναχάνηται vulg. – ἀπό τε τῶν vulg. – Lisex ἀπὸ τῷν τς. — ⁵ τῶν Κ. – τῶν om. vulg. – ὅταν D. – δοιέη om. J. – μαλθάξιος... ἔχειν om. C. – ἰσχυρότερο vulg. – καὶ εὐωδεα F. — ⁶ ἐλκεῖ (sic) C. – ἐλκοῖ τὸν στο μαχον καὶ δάκνει ἔπειτά τε τὸν στόμαχον εἰργει τοῦ καθ. ὁρ. Vatic. Codd. ap. Foes. – καὶ εἰργει τοῦ om. C. – καθιστάναι C. – ὑγια C. – ὑγια om. vulg. – δέ ξιν pro ὑποδ. C. – μήτραν vulg. – μήτρην CDHIJK. — ὅτις om. C. – πμελίας (sic) HIJK. – βεδλέφθαι (sic) C. — εδ' C. – ἀρίστη pro κρ. L. Lind. – In marg. ὅρα οἶαν δίαιταν ὑποτίθησι τῶ μέλλοντι ἀποσπερμῆναι ἀνδρὶ DHIJ. –

conception; la chose étant ainsi, on règle le traitement, administrant ce qui est requis par le cas, commençant, selon l'onportunité, par les moyens énergiques, et finissent per les moyens plus doux, jusqu'à ce que la matrice paraisse bien mondifiée, et le col remis en bon état et en sa place convepable. Si le médicament et le breuvage n'amènent pas quelque progrès, même quand la malade a bu pendant le temps convenable, on ne cesse pas pour cela le breuvage; mais, quand l'œuvre des sondes a bien agi, on assouplit l'orifice du col, et on fait de manière qu'il s'entr'ouvre pour laisser pénétrer le passaire, à l'aide et des substances aromatiques et des substances émollientes. Quand l'emploi des moyens émollients et aromatiques paraît avoir atteint l'objet, on met des médicaments en pessaire, et l'on opère la purgation de la matrice jusqu'à ce que les choses semblent en bon état, commencant par ce qui est doux et allant à ce qui est plus fort, pour finir de rechef par les émollients aromatiques. En effet, la plupart des moyens énergiques ulcèrent le col, l'empêchent de se remettre droit, en santé, en état, en un mot, de recevoir le sperme, et dessèchent la matrice. Si c'est la graisse qui paraît être la lésion empêchant la conception, on atténue la femme autant qu'on peut, et, outre les autres moyens, on la rend maigre.

218. (Salson la plus favorable. Précautions à prendre du côté de l'homme.) La saison la plus efficace pour la conception est le printemps; l'homme ne sera pas en état d'ivresse; il aura bu non pas du vin blanc, mais du vin pur et très-fort; il aura mangé des aliments très-substantiels, il n'aura pas pris de bain chand; il sera en bonne force, en bonne santé; et il se sera abstenu des aliments qui ne sont pas convenables à l'objet.

219. (Épreuve pour reconnastre si le traitement a mis la

μεθυσκέτω γυίς. - μεθυσκέσθω C, Lind. - μηδ' C. - άλλ' δστις ίσχυρότατος καὶ ἀκρητέστατος L. - ίσχυρότερον καὶ ἀκρητέστερον vuig. - σιτείτω D. - C. - πράγματι C. - - % δτων vuig. - δτων Lind. - δοκέει CFHIK. - σμιξ. C. - άλειψάσθω μηδενὶ L, Lind. - καὶ κεκρ. Κ. - καὶ κρυφάλω (sic) FGHI.

καὶ μὴ ἀλείψηται μηδέν "ἐπειτα ἀθόνιον ἀνοδμον περιθεῖσα περὶ τὰς τρίχας πεπλυμένον, κεκρυφάλφ πεπλυμένο ἀνοδμον περιθεῖσα περὶ τὰς τρίχας πεπλυμένον, κεκρυφάλφ πεπλυμένο ἐποιτα ἀναπαύεσθαι προσθεμένη χαλδάνην πρὸς τὸν στόμαχον, θερμήνασα πρὸς πῦρ ἢ ²πρὸς ἢλιον καὶ μαλθάξασα εὖ ἔπειτα πρωὶ ἀπολύσασα τὸν κεκρύφαλον καὶ τὸ ἀδόνιον, ὀσφραίνεσθαι παρασχέτω τινὶ ἐωυτῆς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἄει ἢν καλῶς ἔχῃ τῆς καθάρσιος εὶ δὲ μὴ, οὐκ ἄξει ἄσιτος δὲ ταῦτα ποιείτω. ² Ἡν δὲ μὴ τεκνούσῃ προσθῆς, οὐδέ ποτε όὰ τοῦτε καθαιρομένη οὐτε ἀλλως οὐδ' ἢν κυούση † προσθῆς, οὐδ ποτε όὰ οῦτε ἡν προσθῆς οὐδε ποτε καθαινείς ἢν προσθῆς οὐδε αθήρας, ὀζέσει ἀτὶ τῆς κορυφῆς, ἀλλοτε δὲ οῦ.

220. "Όταν δὲ γνῷς καλῶς ἔχειν, παρὰ τὸν ἄνδρα εκέκυε ἰέναι, καὶ ἡ μὲν γυνὴ ἄσιτος ἔστω, ὁ δ' ἀνὴρ ἀθώρηκτος, ψυχρῷ δὲ λελουμένος εκαὶ εἰωχημένος σιτία ὀλίγα ξύμφορα. Καὶ ἡ γυνὴ ἢν γνῷ ξυλλαδοῦσα τὴν γονὴν, μὴ ἔλθη παρὰ τὸν ἄνδρα τοῦ πρώτου χρόνου, ἀλλ' ἡσυχαζέτω ' γνώσεται δὲ, ἢν ὁ μὲν ἀνὴρ φῆ ἀφιέναι, ἡ δὲ γυνὰ ἀγνοῆ ὑπὸ ξηρότητος. "Ην δὲ ἀποδῷ πάλιν ἡ μήτρη τὴν γονὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρης, ἔσται ὑγρὴ, καὶ ἢν γένηται ὑγρὴ, αὖθις μιγνύσθω ' τῷ ἀνδρὶ μέχρις ἀν ξυλλάδη.

221. Άλλη ⁸ θεραπείη· πυριήσας τὸ σῶμα ὅλον, πῖσαι, καθῆραι ἀνω καὶ κάτω, εἶτα ὄνειον γάλα μεταπίσαντα πυριῆν τὰς μήτρας δι' αὐλοῦ,

^{1 &}quot;Η μηδενό; L, Lind. - δζοντος vulg. - δζοντι CL, Foes in not., Lind. - ὑποτιθεῖσα D (Η, al. manu). - ἐπιθεῖσα L. - παυέσθω L. - ἀναπαυέσθω Lind. - ² πρὸς CFHIJK, Ald. - πρὸς om. vulg. - προτ C. - τὸ vulg. - τὸν L, Foes in not., Lind. - τὰ δθόνια vulg. - τὸ δθόνιον C, Foes in not. - παρασχέσθω G. - παρεχέτω D. - ἐωτῆς (sic) FG. - ἐωυτῶν Lind. - εἰ δ' οῦν pro εἰ δὲ μὴ DFGHIJK. - □ εἰ C. - τεχνούσση FGI. - προσθεὶς DFGIJK. - □ 4 προσθεὶς D, Ald. - θαμέως καὶ μὴ ἀριχώμων (sic) pro πολλὰ κ. ἀ. L. - καθῆρας (sic) D. - αὐτῆ, J. Lind. - αὐτῆς DFGHIK, Foes in not. - ἡ χορυφὴ Lind. - ἄλλο vulg. - ἀλλοτε CFGJ, Ald. - □ * κέλευε om. C. - καὶ om. C. - ἔστω CDHKL, Lind. - ὅται vulg. - ἀθώρυχτος FGHK. - ἀθόριχτος D. - ἀθώριχτος Lind. - ͼ καὶ om. C. - εὐωχουμένος vulg. - εὐωχυμένος Ald. - εὐωχημένος CDFGHIJK. - ἔυμφ. σιτ. δλ. C. - ἡ γυνὴ post γνῷ J. - γνώη C. - συλλ. C. - ἡν μὲν δ (ὁ μὲν C) vulg. - ἀφικέναι vulg. - ἀφικίναι L, Foes in not., Lind. -- γ τ. ἀ om. C. - ἄχρις C. -- ὁ θεραπεία D. - καὶ πισαι C. - ὀθόνιον pro ὄνειον GHIJK. - ἀλοῦ pro αὐλοῦ Ι. - μὲν C. - μὲν om. vulg.

femme en état de concevoir. Le fond de ces épreuves est qu'une substance odorante apposée à la matrice se fait sentir, au bout d'un certain temps, à la bouche ou au sommet de la tête.) Quand la femme paraît être mondifiée et avoir le col de l'utérus en bon état, elle prendra un bain, se frottera la tête, sans y faire aucune onction; puis, se mettant autour des cheveux un linge lavé et sans odeur, elle l'attachera avec un réseau lavé et ne sentant rien : le linge est placé avant le réseau : alors, appliquant au col utérin du galbanum échauffé au feu ou au soleil et bien malaxé, elle se tiendra en repos. Le lendemain matin, elle détachera le réseau et le linge, et fera flairer à quelqu'un sa tête, qui sent si la mondification a été complète; dans le cas contraire, la tête ne sent rien. Cette épreuve doit être faite à jeun. Si vous appliquez le galbanum chez une femme qui ne fait pas d'enfant, elle n'exhalera, mondifiée ou autrement, aucune odeur. Si vous faites l'application chez une femme enceinte, il n'y aura pas d'odeur non plus. Mais chez une femme qui devient souvent grosse, qui conçoit facilement et se porte bien, si vous appliquez le galbanum, même sans mondification antécédente, le sommet de la tête sera odorant, et non en toute autre circonstance.

220. (Quand les choses sont en bon état, cost; précautions du côté de la femme.) Quand vous voyez que les choses sont en bon état, prescrivez à la femme d'aller vers son mari; elle sera à jeun, l'homme ne sera pas ivre, il se sera lavé à l'eau froide, et aura pris quelques aliments convenables. De son côté, la femme, si elle connaît qu'elle a retenu le sperme, ne doit pas revenir dans le premier moment avec son mari, mais se tenir tranquille; et elle le connaîtra, si, l'homme disant avoir éjaculé, elle ne le sait pas à cause qu'elle n'est pas mouillée. Quand la matrice rejette le sperme le même jour, la femme sera mouillée; et, si elle est mouillée, elle s'unira de rechef à son mari, jusqu'à ce qu'elle retienne.

221. (Autre traitement pour mettre une femme en état de concevoir. Celui-ci est détaillé d'une époque menstruelle à

δύο μέν ήμέρας ούρω γυναικείω σαπρώ καὶ λίσρον έμδαλλειν, τῆ δὲ τρίτη βοείω ούρω ' τῆ δὲ τετάρτη καὶ πέμπτη τρίψας μαράθρου σπέρμα και άκτης φύλλα και δάφνην και κυπαρίσσου πρίσματα, ταῦτα έψησας ροπό ξειλξαντα, θει ος περφ εψη επορίδαιν γοπαιτέρων εισγγώ θεδιτώ *προστιθέναι στέαρ ήδυντον έχ τῆς πυρίης εὐθὺς καὶ ἐς νύκτα · μετά δέ σκευάζειν, ξυμμιγνύς σμύρναν στακτήν καλ βούσυρον καλ γηνός άλειφα και εγαφού κατόρι και φωτικών και κετώπος. τουτέρις ξασι έκαστου *ξυμμίξαντα, διατήξαντα, προστιθέναι έν εἰρίω μιλησίω μαλθακώ ώς εύειροτάτω · μέτὰ δὲ ἀναστομοῦν τὴν μήτρην *μολιβόλοιειν εληλασμένοις διατωδιακτύλοισι πέντε ' τό πρώτον έστω λεπτόν, τὸ 562 δεύτερον παγύτερον, και τάλλα θάτερον θατέρου παγύτερον άναστομούν δε πέντε ήμερας α α εί δε λουσαμένη προστιθέσθω, και άναδείσθω εκ τής δοφύος, ώς μή πίπτη, και ώθείτω τα μολύδδια αίει ανωτέρω, το δέ τελευταΐον ώς ανωτάτω επην δέ αναστριμώση, προσθείναι καθαρτικόν, τρίψας κανθαρίδας πέντε καλ σικυώνης μακρής σπόγγον καί σμύρναν ταῦτα μέλιτι έφθῷ φορύξαντα καί φυρήσαντα βαλάνιον είριο 7χατειλίζαι πλήν του άχρου επειτα είς άλειφα βάψαντα ώς ήδιστον, προσθείναι γρήσθαι δε καθαρτικώ και τούτω τη χολή του ταύρου, και άνθει όπτι και λίτρω και σμύρνη, μέλιτι δλίγω διέντα, δθόνιον δεπτον αποδήσαντα, καὶ άνω τὸ δθόνιον περιελίξαντα τῷ φαρμάχω, προστιθέναι · χρῆσθαι δὲ καὶ βουπρήστει ξύν τη σμύρνη, καὶ ἐλατηρίω ξύν τῷ μέλιτι έφθῷ, καὶ τῆσι κανθαρίσι "ξύν τῷ ἐλατηρίω τε καὶ τῆ σμύρνη. Ἐπὴν δὲ καθαρθῆ, τῆ ύστεραίη λούσαντα κλύσαι την μήτρην κύμινον αίθιοπικόν τρίψας καὶ μελάνθιον καὶ βητίνην καὶ ¹⁴ άλειφα καὶ μέλι καὶ οἶνον γλυκύν. ταύτα μίξας καὶ ἀναγλιήνας κλύσαι · ἐπὴν δὲ ¹¹ κλύσης, ἀναστήσας,

¹ Αύτρον GIJ, Ald. – γίτρον D. – μαράθου CGHI, Ald. — ² προστιθέσθω C. – καὶ δ ς ν. οπ. J. – συμμ. C. – άλειφαρ D. — ³ σ. J. – καὶ δ ιατήξ. CH. – μηλησίω CDGHIK, Ald., Frob. – μαλκό (sic), al. manu μαλακό D. – μαλό pro μαλό, CFGHIJK, Ald. – ἀξιροτάτω FG. — ⁴ μολιβδίοις vuig. – μολυ. δ δίοις HI. – μολιβδίοισιν D. – ὁ ατώ δ ακτύλοισι FGK. – δ ατάδιος vuig. – Είδει ἀναστομοῦνται vuig. – Liber ἀναστομοῦντα D. – ἀναστομοῦνται vuig. – Liber ἀναστομοῦν. – ἀναδήσθω CD. – ώθεῖτο J. — ⁶ μολίδδ. CDJ. – σικυόνης H. – Gal. Gl. : σικυώνης σπόγγον, κολοκυνθίδος τὸ έκρον. — ⁷ κατελίξαι C. – ἐς Lind. – ἀλειφαρ D. – αὐθεγοπτῶ (sic) pro ἄνθει δ . C, – νίτρω DJ. — ⁸ λεπτόν.... δθόνιον οπ. J. – περιελίξαντι C. — ⁹ σὺν J. – τῆ οπ. C. – ὁ στεραία HJ. — ¹⁰ άλειφαρ D. — ⁴¹ κλόσεις Ald. – διασίηται I. – βάκεῖ J. – λινέω CDFHIJK.

l'autre.) Autre traitement : après une sumigation de tout le corps, purger par le haut et par le has, puis, après avoir administré le lait d'anesse, famiger la matrice à l'aide d'un tuyau, pendant deux jours, avec de l'urine de femme putréfiée où l'en jette du nitre, et, le traisième, avec de l'urine de vache: le quatrième et le cinquième, piler graine de fenouil, feuilles de sureau, laurier et sciure de cyprès, verser de l'eau, et faire bouillir. Il faut, après la fumigation, laver avec beaucoup d'eau chaude, puis appliquer en pessaire la graisse aromatisée aussitôt après la fumigation et pour la nuit. Ensuite, faire la préparation suivante : méler myrrhe en larme, beurre, graisse d'oie, moelle de cerf, résine et nétopon, de chaque partie égale, faire fondre et appliquer dans de la laine de Milet, molle et très-bien peignée; puis ouvrir la matrice avec cinq plombs préparés, longs de huit doigts: le premier est mince, le second est plus gros, et ainsi de suite; ouvrir pendant cinq jours; toujours mettre en place les plombs après un bain, les maintenir par un bandage attaché aux lombes afin qu'ils ne tombent pas, les enfoncer de plus en plus avant, et le dernier aussi avant que possible. Après avoir ouvert, on met un pessaire purgatif, ainsi composé: piler cinq cantharides, la partie apongieuse d'une courge longue, et de la myrrhe, pétrir avec du miel cuit, faire un gland, l'enrouler dans de la laine excepté le bout, tremper dans une huile trèsparfumée, et appliquer. On emploiera aussi ce mondificatif: bile de taureau, fleur de cuivre grillée, nitre, myrrhe, mouiller avec un peu de miel, lier un linge fin, enduire le haut du linge avec le médicament, et appliquer. On se sert aussi du bupreste avec la myrrhe, de l'élatérion avec le miel cuit, des cantharides avec l'élatérion et la myrrhe. Après la mondification, le lendemain, la femme prend un bain, puis une injection utérine; piler cumin d'Éthiopie, nielle, résine, graisse, miel et vin doux, mêler, faire tiédir et injecter. Après l'injection, on ordonne à la femme de se lever et de marcher afin que l'injeption soit agitée. Appliquer aussi safran, myrrhe et encens, liés περιώναι χελεύειν, σχως τὸ χλύσμα διασείηται. Προσθεΐναι δὲ χρόκον καὶ σμύρναν καὶ λιδανωτὸν ἐν βάκει λιναίψ ἀποδέοντα ξηρὸν
λον καὶ σμύρναν καὶ λιδανωτὸν ἐν βάκει λιναίψ ἀποδέοντα ξηρὸν
ἐσον ἐκάστου, ξυμμίσγοντα ¹χηνὸς ἄλειφα, περιχρίοντα τὸ βάκος ·
τοῦτο δὲ προστιθέναι ἐπτὰ ἡμέρας · τῆ δὲ δγδόη θυμιῆσαι σμύρνη
καὶ ἀσφάλτψ καὶ κριθῆ, εὐώδεὶ ἀλείφατι πεφυρημένα ἐπὶ μαλθακὸν
ἐπῦρ ἐπιδαλῶν, θυμιῆν δὶ αὐλοῦ. Ἐπὴν δὲ θυμιήσης, τῆ ὑστεραίη
ἀμφιπλάσας καὶ εἰρίψ κατελίξας προσθεῖναι ἐς νύκτα · ὅρθρου δὲ ἀνκοιμένη καὶ ἐδιαμαλαξαμένη ἴτω παρὰ τὸν ἀνδρὰ, καὶ ξυγκοιμηθεῖσα ἀτρεμείτω · καὶ 'ἀν μὴ ἐπὶ τοῦ πρώτου κυήση, αὖθις προσθεμένη αὐτὸ τοῦτο , πάρὰ τὸν ἀνδρα ἐλθέτω. ᾿Αρχεσθαι δὲ χρὴ τὸ
αρμακεύοντα, ἐπειδὰν ἔλθη τὰ καταμήνια · ληγόντων δὲ χρὴ τὸ
αρμοκεύον τοῦτο , πάρὰ τὸν ἀνδρα ἐλθέτω. ᾿Αρχεσθαι δὲ χρὸ
κότις ἡ γυνὴ ἔτω ἄσσον τοῦ ἀνδρὸς, μήθ' ὁ ἀνὴρ παρὰ τὴν γυναῖκα.

222. "Όταν ⁶ οὲ ἡ γυνὴ μὴ χυίσχηται εἰωθυῖα πρότερον χυίσκεσθαι, τοῦ ἀνδρὸς δὲ τὴν γονὴν ἐσδέχωνται αί μῆτραι ἐς ἐωυτὰς, ἀνάγκη παχὸ οὐρέειν τὴν γυναῖχα ταύτην · ἐνίστε μὲν γὰρ ἐν τῆσι μήτρησι τὸ πῦσν ἐγγίνεται · τὸ δὲ πῦσν τὸ ἐν τῆσι μήτρησιν ὑπὸ φυμάτων γίνεται · διὰ δὴ τοῦτο ἡ γονὴ τοῦ ἀνδρὸς ὅταν μίσγηται, οὐχ ἄπτεται τῆς μήτρης, ἵνα ⁷ δεῖ πήγνυσθαι τὴν γονὴν τοῦ ἀνδρός τὸ γὰρ πῦσν ἀμαυροῖ, ώστε μὴ προσφέρεσθαι · δτέθνηκε γὰρ τὸ πῦσν καὶ σήπὲι τὴν γονήν · δεῖ δὴ τό τε πῦσν ἐκκαθῆραι τῶν μητρέων, καὶ τὸ ρῦπὲι τὴν γονὸς καὶ προσφέρεσθαι · ταχύνειν δὲ ⁸χρὴ ἐκκαθαίροντα, πρὶν ἢ πωρωθῆναι τὸ πῦσν ἐν τῆσι μήτρησι. ¹⁰ Κλύσαι δὲ χρὴ τὰς

¹ Κηνός τε (τε om. C) vulg. – ἄλειφαρ D. – Post θυμιῆσαι addit τε C. — ² πῦρ ἐπιδάλλων C. – ἐπιδαλὼν πῦρ vulg. – ὑστέρη DFGHIK, Ald. – ὑστερέη J. – ἀμφιπλάσσας I. – κατειλίξας J. — ³ διαμαξαμένη C. – ἐχέτω ἀτρέμα pro ἀτρ. C. — ⁴ ἐὰν C. – ἐπὶ om. DGIJK. – τοῦτο om. Lind. – Ἰτω C. — 6 δὲ om. C. – ἐσοδέχονται vulg. – προσθεμένην C. – πρόσθε C. – ἡ γ. om. C. — 6 δὲ om. C. – ἐσοδέχονται vulg. – ἐσδέχωνται C. – παχὸ C. – παγχὸ (πάλιν J) vulg. – Les interprètes rendent οὐρέειν par : prorsus sero diluere, comme s'il y avait διοβροῦν. Mais, en lisant παχὸ avec C, on a, je crois, le sens véritable; voyez en effet οὐρήσει τε πουλὸ παχὸ, p. 16, l. 11. – δὴ om. J. — 7 δὴ (δεῖ CJ) vulg. — 8 τέγγει pro τ. C. – καθῆραι D. – τὸ φ. om. C. – δελφῦ FG. – δελφῆ Ald., Frob. – δελφίη Q'. — 8 δεῖ DQ', Lind. — 8 In marg. ἔτερος κλυσμὸς τῶν μητρέων DQ'. – ώδὶ C. – ἴππιον C. – διὰ κρίτρης (δι' ἀχρης ἄρης DFGHIJK,

dans un chiffon de linge, secs, et de chaque partie égale; on . mêle de la graisse d'oie, et on enduit le chiffon; cela se met pendant sept jours. Le huitième, on fait une fumigation avec myrrhe, asphalte et orge, pétrir avec une graisse aromatisée, on jette sur un feu doux, et on administre la fumigation à l'aide d'un tuyau. Après la fumigation, le lendemain, triturer le testicule de castor en y versant du vin blanc, l'étendre avec une sonde, l'enrouler dans de la laine, et appliquer pendant la nuit. Le matin, la femme l'ôte, et, avant amolli les parties, va auprès de son mari; après le coït, elle reste immobile; si elle ne devient pas grosse aussitôt, elle fait une nouvelle application de cette préparation et va auprès de son mari. Il faut commencer les remèdes quand les règles sont venues; lorsqu'elles finissent, la femme applique le pessaire de conception et dort avec son mari. Mais, dans le temps qui précède, ni la femme ne doit aller avec son mari, ni le mari avec sa femme.

222. (Pus dans la matrice empéchant la conception. Traitement. On y remarquera l'emploi, pour les injections, d'un tuyau percé de trous latéraux, et dans lequel on pousse le liquide à l'aide d'une vessie de cochon.) Quand une femme, ayant précédemment l'habitude de concevoir, ne conçoit plus, bien que la matrice reçoive en elle-même la semence de l'homme, il faut nécessairement que cette femme rende une urine épaisse. En effet, quelquefois il se forme du pus dans l'utérus (le pus, dans l'utérus, provient d'abcès). Il fait que la semence de l'homme, se melant, ne prend pas à la matrice, où elle doit se coaguler. Il l'amortit, de sorte qu'elle n'adhère pas; car il est quelque chose de mort et il corrompt la semence. Il faut débarrasser la matrice du pus et résoudre l'abcès utérin, afin qu'ultérieurement il n'empêche pas la semence de se coaguler et d'adhérer. Il importe de hâter la mondification, avant que le pus n'ait dégénéré en concrétion

Ald.; διά χνησερης Lind.; διαχρησέρης C) vulg. - χαθαροτάτης D. - τοῦτο J. - περὶ pro περ J.

unitous ode. Imperor raya entions, greet dry roughly of yeurestτης και καθαρωτάτης, τούτω κλύζειν, κλυστήρα έπιτήδειον ποιησάμενος το μέν έχρον του χλυστήρος λείον έστω, οδόν περ μήλης, άργύρεον ' καὶ ' παρ' αὐτό τετρυπήσθω τοῦ κλυστήρος ἀπολεῖπον όλίyou to toffua. Einai of xal anna extensias, a gianeinetm of low Exacty Evder kai Evder ex tou mariou tou kaucthoos, xai my meγάλας, άλλά στενάς. *τοῦ δὲ κλυστήρος ή μέν κορυφή στερεή έστω, το ος αγγο μελ κοίγολ ξαιώ ως αγγίακος. ομαιι ε ος λυμ κραιιλ συός θηλείης, ταύτην δε ψήσας εξ μάλα επήν δε προσδήσης, έγγέας το γάλα ές την χύστιν, ές τὰς ετρήσιας ένθεις βάκος λεπτής όθονης, όχως μή τὸ γάλα ρέη · ἐπειδάν δὲ · πλήσης τήν κύστιν, ἀποδήσαι, καὶ δοῦναι τῆ γυναικὶ αὐτῆ, ἢν μεέλλεις κλύζειν κείνη δέ έξελούσα το βύσμα, ές την μήτρην ένθέσθαι · 10 αθτή δὲ είδήσει δαου δεί · έπειτα 11 δε πιέζειν τη γειρί την κύστιν, έστ' δν το πύον εκρυή έξω παν· δήλον δε τουτο έσται, επάν μηχέτι έξίη το πύον αμα τω γάλακτι · δήλον γάρ ότι οὐκέτι ένεστι · τότε γρή παύεσθαι · καλ μετά τούτο, 12 έπην άνεψυχθη δλίγον χρόνον, σιχυώνης ξηρής πεφυχυίας τὸν πυθμένα ἀποτρήσας, καὶ τῆς κορυφῆς τὸ ἄκρον ὡς ἂν τετρημένον ή, 18 τουτο δμοιον ποιήσας το άλλο πλήν το άκρον, καθάπερ του κλυστήρος τον αυτόν τρόπον πάχος δε λεπτότερον όλίγον ως ανδεός מוסטוסי בשדוי י דטטרס הבףנופנייםו בנ וי דבטיים, פוישש בוצהאקשמב דם דבשχος δ δε οίνος έστω ανθοσμίης ώς ευωδέστατος και ξηρότατος και μαγαιρρατοί, εμειτα γίθον πεγαρα ρικώαρη επραγγείν εί τρο οιλορ. έπειτα περιθείναι σιχυώνην ποιήσας γαλκού λευχού, και ή γυνή

Παρ' αὐτὰ (αὐτὸ C) (παραυτὰ DK) vulg. - ἀπολειπῶν (sic) J. - ἀπολείπων G. - παὶ τὰς (τὰς οπ.) άλλας vulg. - ² διαλιπέτω DHJ. - δὲ οπ. DPG IJK. - ³ τοῦ οπ. D. - κλ. ἐκάστης ἴσον (ἴσον ἐκ. J; ἐκ. ἴσον οπ. C), κ. μ. μεγάλα (μεγάλας C) ἀλ. στενὰ (στενὰς C) vulg. - ⁴ τοῦ μὲν (δὲ C) κλ. ἡ (addunt μὲν DPHKQ') κορ. vulg. - κοῖνον J. - ⁵ δὴ D. - ˚ δὲ est ici pour τή. - ἐψήσας vulg. - ψήσας G. - * γδὶ cm. D. - προσδήσας vulg. - προσδήσας G. - ἐγχέης K. - ˚ μήτρας (τρήσιας C, Foes in not.) vulg. - * κλύσμα (βύσμα C, H al. manu, Foes in not.; κλεῖσμα Lind.) vulg. - εἰς Σ. - τρήμην pro μήτρην IJ. - * διότη vulg. - αὐτὴ Tulg. - αὐτὴ DFGHIJK, Lind. - αὐτὴ C. - εἰ δεήσει vulg. - εἰσίσει FGK. - εἰδήσει C, Foes in not., Lind. - ** σὲ pro δὲ FGJ, Ald. - δὲ οπ. C. - πᾶν C. - πᾶν οπ. vulg. - δεῖλον F. - τούτω J. - ** επλν οδν ψυχθῆ (ἀναψυχθῆ C, Foes in not., Lind.) δλίγον (δλ. οπ. CH, Lind.), δλίγον

dans la matrice. On fera dans la matrice l'injection suivante : lait de jument bouilli, passé à travers un tamis très-fin et trèspropre, l'injecter à l'aide d'un injecteur convenable. Le bout en sera poli comme celui d'une sonde, et en argent. Le pertuis sera sur le côté, ayant au-dessus de lui un petit bout de l'injecteur. Il y aura aussi d'autres pertuis qui seront percés à distances égales de chaque côté le long de l'injecteur. Ces pertuis ne seront pas grands; ils seront étroits. L'extrémité de l'injecteur sera solide, tout le reste sera creux comme un tuyau. On y attachera une vessie de truie qui aura été trèsbien grattée. Cela fait, on verse le lait dans la vessie, ayant eu soin de boucher les pertuis à l'aide d'un chiffon de linge fin, afin que le lait he s'écoule pas. La vessie étant remplie, on la noue et on la donne à la femme elle-même à qui on doit faire l'injection. Celle-ci, ôtant le linge qui bouche, introduira l'injecteur dans la matrice; elle saura où il faut le mettre. Alors on presse la vessie avec là main, jusqu'à ce que tout le pus soit sorti. On reconnaît qu'il l'est, à ce que le lait n'en entraîne plus avec lui; c'est qu'en effet alors il n'en reste plus, et on s'arrête. Après cela, la femme avant respiré pendant quelque temps, on a une courge sèche (de la Nat. de la F. § 61), on en perce le fond, on perce aussi le sommet, le disposant, excepté le petit bout, de la même manière que l'extrémité de l'injecteur; la grosseur en sera un peu moindre que celle du membre viril. On la dispose dans un vase qu'on emplit de vin; le vin sera très-odorant, très-sec et très-vieux. Puis on jette dans le vin une pierre noire chauffée au rouge. On a fait faire une courge en cuivre blanc que l'on met par-

χρόνον vulg. – σιχυόνης DH. – ψυχρής pro ξ. J. – πεφυχυΐας (sic) I. – ἀποπρίσας (D, restit. al. manu) J. – ἀποπρήσας CH. – τετρημμένον J. — 13 τούτω JK. – τάλλα C. – τῷ ἄλλφ Lìnd. – άλλον D. – Post ἐστιν addunt εὐ αἰδοῖον DFGHIJK; ἐς αἰδοῖον C. — "αἰδοῖον pro τεῦχος Vatic. Codd. ap Foes. – ἔστω δὲ pro ὁ δὲ οῖνος ἔστω DFGHIJK. – ἀνθοσμίης ἔστω C. – ἀνθοσμίας vulg. – ἰσχυρότατος pro ξηρ. malit Foes in not. – Gal. Gl. : λίθον μέλανα, δν καὶ μυλίτην ὁνομάζουσι, κόχλακα. – εἰς vulg. – ὲς D, Lind. – ἔπειτα.... οῖνον om. K.

αμφικαθεζέσθω περί την βάλανον της σικύης, το αίδοῖον 1 ποιήσασα όκοῖον δεὶ · ὅκως δὲ ὑπερέξει την χαλκῆν καὶ ἔξωθεν σικυώνην, δύο δακτύλοιν ἔστω.

- 223. Θταν ⁸μή δύνηται ή γυνή γονήν δέχεσθαι, πᾶσα ἀνάγχη μήνιγγα ἐπιπεφυχέναι ἐν τῷ στόματι τῶν μητρέων [°] δεῖ δὲ ἰὸν χαλοῦ καὶ χολήν ταύρου καὶ ὅφιος στέαρ, ταῦτα ξυμμῖζάι ὁμοῦ, εἶτα κοῦ καὶ χολήν ταύρου καὶ ὅφιος στέαρ, ταῦτα ξυμμῖζάι ὁμοῦ, εἰτα τὴν μεγίστην [°] εἶτα προστιθέναι πρὸς τὸ αἰδοῖον νύχτα ὅλην [°] ὑπτίη μεγίστην [°] εἶτα προστιθέναι πρὸς τὸ αἰδοῖον νύχτα ὅλην [°] ὑπτίη τὰν μεγίστην [°] εἶτα προστιθέναι πρὸς τὸ αἰδοῖον νύχτα ὅλην [°] ὑπτίη τὰν μεγίστην [°] εἶτα προστιθέναι πρὸς τὸ αἰδοῖον νύχτα ὅλην [°] ὑπτίη τὰν μεγά δὲ συνέστω.
- 224. "Αλλη θεραπείη πρασίου τῶν φύλλων λαδόντα πλῆθος, ἄστε τὴν χεῖρα εὖ ἐμπλῆσαι, ἐἐμδαλεῖν ἐς ἀγγεῖον ἀττικὸν, καὶ ἐπιχέαι ὕδατος ποτοῦ κοτύλας ἀττικὰς τέσσαρας καὶ προδρέξαντα ἐννέα ἡμέρας, πίνειν ἔτέρας ἐννέα ἡμέρας νῆστιν, λουσαμένην, δύο κυάθους τῆς ἡμέρης ὅτοῦ ἀπὸ τοῦ πρασίου, γλυκέος λευκοῦ ἴσον μίσουσα ὅταν δὲ τριταίη ἢ πίνουσα, πυριήσθω κωνείου φύλλοισιν ἐπὶ πῦρ ἐπιδάλλων ἐννέα ἡμέρας, καὶ μετὰ τὴν πυρίην λούεσθαι, καὶ οὕτω πίνειν εὐθὺς τούτων ὅταν δὲ τὰς τρεῖς ὅπεπυριημένη ἢ, προστίθεσθαι τοῦ πρασίου αὐτέου τετριμμένου λείου δι' ἡμέρης, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, γλινόζωστιν λείην τετριμμένου λείου δι' ἡμέρης, ἐπὶ τρεῖς ρης προδρεχέσθω δὲ ἐν οἴνου λευκοῦ τρυγὶ χοὶ καὶ ἱππομαράθρου
- "Ποτήσας Ι. όποῖον C. όπως C. ὁπερέξαι νulg. ὑπερέξει CDFHIJK. χαλκήν νulg. χαλκήν J, Lind. σικυόνην Η. δακτύλων ΗJΚ. δακτύλους C. ἔσω pro ἔστω C. - ² δὲ μὴ D, Lind. ἡ οm. ΄C. μίνυγγα FGHI, Ald. μίνγα (sic) D. μίνυγμα (sic) Κ. ἐπὶ pro ἐν C. ὕειον pro ὁφιος Codd. Vatic. ap. Foes. βύσινον C. - ³ δ' C. δι' νulg. προσθ. ἐν (ἐν οm. D) ἔκάστη (ἔστης sic C) νυκτὶ (νυκτὸς C) νulg. Cette phrase est peu intelligible, mais elle le devient si on lit, ce qui est très-facile, ἐνεστυίης au lieu de ἐν ἔστης de C. 'Ἐνεστυίης νυκτὸς signifiera alors ce que signifie ἐς νύκτας, p. 434, l. 10. - ἐμβαλλεῖν (sic) FHI. προδρέξαντας νulg. προδρέξαντα D, Foes in not., Lind. νῆστιν repetitur IK. -- ὅτοῦ C. τοῦ om. νulg. δὲ σται τριταίη νulg. δὲ τρ. ἢ C. πινοῦσα Κ. πιριήσθω Η. κωνίου C. ἐπ' ἐννέα C. -- επυριημένη νulg. πυριουμένη DFGIJ. πεπυριημένη C. τετριμένου om. C. -- γλινόζωστιν D. λινοζώστιν νulg. τετριμένην C. δὶς τῆς ἡμέρης νulg. δὶ ἡμέρης C. χροὶ FGHIK. χρόοι (sic) Vatic. Codd. ap. Foes. Ιππομαράθου CFGHIJ, μαράθου (bis) CFGHIJ, Ald. καὶ δα-

dessus. La femme s'assied sur le gland de la courge, taillé en membre viril, comme il faut. Cette courge doit dépasser de deux doigts la courge extérieure en cuivre.

223. (Membrane formée à l'orifice utérin et empéchant la conception.) Quand la femme ne peut recevoir le sperme, de toute nécessité une membrane s'est formée à l'orifice utérin. Vert de gris, bile de taureau, graisse de serpent, mêler ensemble, puis prendre de la laine, la tremper dans le médicament, la rouler dans une étoffe de byssus, enduire de miel l'étoffe, et faire un pessaire du volume d'une très-grosse olive. On le met dans les parties génitales pour la nuit entière. La femme reste couchée sur le dos. Le jour venu, elle l'ôte, et se lave abondamment avec une décoction chaude de myrte. Puis, dans le jour, elle met le pessaire à l'approche de la nuit; après quoi, elle va avec son mari.

224. (Autre traitement de la stérilité, réglé jour par jour, entre deux époques menstruelles.) Autre traitement : feuilles de marrhube, en quantité suffisante pour bien emplir la main, mettre dans un angion attique (sorte de vase), et verser quatre. cotyles attiques d'eau potable. On a fait macérer le tout pendant neuf jours; la femme boit cela pendant neuf autres jours à jeun, après un bain, deux cyathes de la boisson au marrhube coupée avec partie égale de vin blanc. Quand elle est au troisième jour de ce breuvage, elle s'administre une fumigation avec des seuilles de ciguë jetées sur le seu, pendant neuf jours; après la fumigation, elle prendra un bain, et, de la sorte, boira aussitôt son breuvage. Quand elle a ainsi pris sa fumigation pendant trois jours, elle met en pessaire le marrhube même, bien broyé, pendant trois jours, ou de la mercuriale bien broyée dans du miel attique, pendant le jour. On fait aussi macérer dans un conge de lie de vin racine d'hippomarathron (anethum graveolens) et de fenouil, rameaux de pin aussi gras que possible, un quart de garance, graine de

δός.... σπέρμα om. C. - δαιδός (H, al. manu) I. - πιωτάτης FL - πιότατοι Κ. - δζει J. - έρευθεδαγοῦ vulg. - έρευθεδάνου D.

ταρτημόριον ρίζα, καὶ ὸἀρὸς ὡς πιοτάτης όζοι, καὶ ἐρευθεδάνου τετρτημόριον, καὶ μαράθρου σπέρμα, καὶ περιστερεῶνος ρίζαι πολται προδρεχέσθω εὰ ἡμέρας μὴ ἐλάσσω ¹τῶν ἐννέα * πίνειν δὲ μετὰ ταῦτα, λουσαμένην κατὰ κεφαλῆς, κοτύλην τῆς ἡμέρης ἀκρήτου αν ἐκθερμαίνειν ἐωυτὴν, καὶ προστίθεσθαι * ἐνταῦθα διὰ τρίτης, μετὰ τὸ ποτὰν, τὸ ἐκ τῆς χολῆς δι' ἡμέρης, ἐπὶ ἡμέρας ἔξ. ³σΌτε δὲ μετὰ τὸ ποτὰν, τὸ ἐκ τῆς χολῆς δι' ἡμέρης, ἐπὶ ἡμέρας ἔξ. ³σΌτε δὲ μετὰ τὸ ποτὰν, τὸ ἐκ τῆς χολῆς δι' ἡμέρης, ἐπὶ ἡμέρας ἔξ. ³σΌτε δὲ μετὰ τὰ κατὰν τὸν πορατένοι καλῶς καθάραιος ἔχουσα, ὑοσκυάμου φύλλα καὶ ἡζας ἀναζέσας ἐν ὕδατι, πυριήσθω τούτοισιν ὡς θερμοτάτοισιν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐς νύκτας, καὶ λουσαμένη παρὰ τὸν ἄνθρα ἴτω. Μετὰ δὲ * ταύτην τὴν πυρίησιν καὶ ἐλάφου αἰδοίου ὑποθυμιῆσαι, καὶ ὅταν ἴδῆς ταῦτο, τούτου ἐπ' οἶνον λευκὸν κεκρημένον ἐπιξύων, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διδόναι πίνειν, καὶ ὅταν ἄκοδίνη, διδόναι πίνειν, καὶ γὰρ ἀκυτάκιον ἐστι τοῦτο.

225. Άλλη θεραπείη · χολήν ταύρου ἀναζέσαι καὶ στυπτηρίην · ἐκάφου δὲ κέρας κατακαύσας τρῖψαι λεῖον, καὶ ξυμμίξας, βαλανίοις χρῆσθαι. ⁷ Ετερον θεραπευσκόν · κύμινον ἐν οἴνφ μέλανι ἐψήσας, τρίψας λεῖον, βάλαγον ποιῆσαι, καὶ ἐς νύκτα προσθεῖναι · μετὰ δὲ ταῦτα κατακαύσας τρύγα οἴνου λευκοῦ, τὸ λεπτότατον δηλονότι τῆς τρυγὸς, ἐπειδὰν κατακαύσης, ἀφαιρέειν τοῦτο ⁸ ἐν πτερῷ, ἐπειτα ἐς δθόνιον ἀποδήσας προσθεῖναι ἐς νύκτα, ⁹ καὶ πρόσα ἐφθὰ ἐσθιέτω · μετὰ δὲ τοῦτο τράγιον τρίδων καὶ μέλιτι διεὶς ¹⁰ προσθεῖναι ἐς νύκτα , ἐν οἴνφ λευκῷ διεὶς, δῆδα ἐπιξύων διδόναι πίνειν · μετὰ δὲ ὀρίγανον διὰ δευσέρης ὑποθυμειῆν, καὶ οὕτω πρὸς τὸν ἀνδρα ἔτω.

226. 11 Αλλη θεραπείη ξπί γυναϊκα μή δυγαμένην τεκείν . Αν γυ-

¹ Τῶν om. C. - ἡμέρας J. — ² τοῦ C, I ind. - τοῦ om. vulg. — ³ ὅτφ vulg. - ὅταν Lind. - Je lis ὅτε. - ἡδὺ vulg. - ἤδη Foes in not., Lind. - προσείναι C. - προσείναι vulg. - καθεῶς pro καλῶς J, — ⁴ ταῦτα pro ταύτην H. - αὐτοίου αὐου (αὐου om. C) ὑπ. vulg. - ἔχει C. — ⁵ ὀδύνη (ώδὶς Lind.) ἔχε vulg. - ωδίνη C. - καὶ γὰρ om. C. - ἔστι om. C. — ὅμὴ λείην D. - μὴ λίην H. - μηλείην C. - τρίψας C. - καὶ om. C. - βλανείοις FJ. - βαλανίης I. — ² ξ. θερ. om. FJ. - ἀλλο pro ξ. θερ. D (H, ἀλλο όμοιως) (I, ἄλλη ὁμοίως). - ἄλλη θεραπείη CK. - λεῖον om. J. - βαλάνειον C. - ποιήσας C. - καὶ οπ. C. - καὶ δον. πρ. om. J. - τρύγα κατακ. C. - λευκότατον Valic. Codd. ap. Foes. - δηλονότι οπι G. — ε το οπ. C. - καὶ δονότιος ωπ. G. — ε το οπ. C. - διλονότιος om. K. - τράγειον J. — προσεθείναι... διεὶς om. FGJ. - δαῖδα DFHIK. - δαῖται C. — ε τράγειον C. — ε ἄλλη...

senouil, et beaucoup de racines de verveine; cette macération ne doit pas durer moins de neuf jours. Alors, après avoir reçu des affusions sur la tête, elle boira, par jour, étant dans le bain, une cotyle de cette macération pure; puis, se couchant, se réchauffant, elle mettra le pessaire; à la suite, de trois jours en trois jours, après le breuvage, le pessaire à la bile, pendant le jour et durant six jours. Quand, la mondification ayant réussi, elle doit aller auprès de son mari, elle fera bouillir des feuilles et des racines de jusquiame dans l'eau, et se somentera avec cette décoction, aussi chaude que possible, pendant trois jours à l'approche de la nuit. Elle prend un bain, et va auprès de son mari. Après cette fomentation, administrer en fumigation le pénis du cerf; quand on le voit sec, en racler dans du vin blanc coupé d'eau, qu'on donnera à boire pendant trois jours; on le donne encore dans les douleurs de l'enfantement; car c'est un moyen qui accélère l'accouchement.

225. (Autre traitement pour la stérilité.) Autre traitement: faire bouillir de la bile de taureau et de l'alun de Melos, trittrer de la corne de cerf calcinée, mêler, et employer en pessaire. Autre moyen: cumin bouilli dans du vin noir, bien broyer, en faire un gland, et l'appliquer pour la nuit; après cela, calciner de la lie de vin blanc, enlever, après la calcination, à l'aide d'une plume, la partie la plus ténue de la lie, la nouer dans un linge, et l'appliquer en pessaire pour la nuit; la femme mangera des poireaux bouillis. Après quoi, piler du tragion (origanum maru), mouiller avec du miel, mettre en pessaire pour la nuit. Après, piler de la graine de tragion, mouiller avec du vin blanc, y mettre des raclures de rameaux de pin, et donner à boire. Après, administrer, de deux jours l'un, en fumigation l'origan; et alors elle ira auprès de son mari.

226. (Règles bilieuses ou pituiteuses; moyen de les distinτεκεξι om. (D, in marg. εὶ ἀτοκοι τοκήεσσαν βούλη ποίησου οδτω;) FJK. -

έπί..., τεχεῖν om. CHI. - τοχήεσαν CD. - τοχύεσαν Η. - τοχύεσσαν Κ.

ναϊκα μή δυναμένην τεκεῖν, τοκήεσσαν ἐθέλης ποιῆσαι, σκέψασθαι κρή ἐν τοῖσιν ἐπιμηνίοισιν εἴτε χολώδης εἴτε φλεγματώδης εἴη κρή ἐν τοῖσιν ἐπιμηνίοισιν εἴτε χολώδης εἴτε φλεγματώδης εἴη κρή ἐν τοῖσιν ἐπιμηνίοισιν εἴτε χολώδης εἴτε φλεγματώδης εἴη γνώση δὲ τῶνδε ὁπότερον μᾶλλον, ¹ψάμμον ὑποδαλὼν λεπτήν καὶ χολώ ἡ δταν τὰ ἐπιμήνια γίνηται, ἐν τῷ ἡλίῳ ἐπιχέαι ἀπὸ τοῦ αἴμακος ² καὶ ἢν μὲν χολώδης ἢ, ἐπὶ τῷ ἡάμμω ξηραινόμενον τὸ αἴμα κλωρὸν γίνεται ' ἢν δὲ φλεγματώδης ³ ἢ, οἴον μύξαι. Τούτων ὁπότερον ἄν ἢ, καθήρὰς τὴνακοιλίην, ἤν τε ἀνω ἤν τε κάτω δοκέῃ σοι δεῖσαι ' ἔπειτα διαλιπών ἢμέρας τινὰς, τὰς ὑστέρας καθαίρειν, ' καὶ ἡ ὑγρότερον τὸ στόμα τῶν ὑστερέων ἢ, προστιθέναι τὰ δριμέα, ὅκως ὁηχθὲν καὶ φλεγμῆναν τὸ στόμα τῶν ὑστερέων σκληρὸν γένηται.

227. * Ήν δὲ γυνὴ μὴ πυρέσση τὰ ἐνδοθεν, μηδὲ χυίσχηται ὑπὸ τῶν ὑστερέων, μηδὲ ἀνδρὶ μίσγεσθαι δύνηται, ἀλλ' ὑπνώσση τε καὶ ἀσιτέη, μέλιτι μίζας οἶνον ἐγχεέσθω ἐς τὰ αἰδοῖα, καὶ σμύρναν ὑποθυμιήσθω · * ἐς δὲ τὴν ἔδρην βαλάνους προστίθεσθαι, μίσγουσα χηνὸς κείτα, καὶ εἴσω ἐγχεῖν ἐς τὸ αἰδοῖον · εἶτα καὶ κλύζειν ἔλαισν, ἐν μέλιτι ἴσον μίξας.

228. ΤΉν αι μῆτραι γυναικὶ ισχνωθώσι, και τρηχύνηται τὸ στόμα αὐτίων και ξυμμεμύκη, και τὰ ἐπιμήνια αὐτῆ μὴ φαίνηται, μηδὲ κυίσκηται, ἀλλὰ πυρετὸς λαμδάνη μαλθακὸς, και ὀδύναι αὐτίη ἐμπίπτωσιν ἐς τὰς ἰξύας και τὴν νείαιραν γαστέρα τὴ δὲ νοῦσος αὕτη γίνεται μάλιστα, ὅταν τι τῶν ἐν αὐτῆ διαφθείρη γίνεται δὲ καὶ ἐκ τόκου. Ταύτην χρὴ λούειν θερμῷ καὶ πυριῆν τόταν δὲ λελουμένη καὶ πεπυριημένη ἢ, τῆ μήλη ἀνευρῦναι τὸ στόμα τῶν μητρέων, καὶ περοστιθέσθω σμύρναν τρίψασα καὶ νετώπου τὸ ἴσον , ἢ μύρον °ρό-

^{&#}x27; Ψάμμου FG, Ald. - Post δταν addunt of C (H, al. manu). - γίνεται vulg. - γίνηται CDFGHI. - ἐν τῷ ἡ. οm. (D, restit. al. manu post ἐπιχέαι) G (H, restit. al. manu) IJK. - ² Post καὶ addit ἡν ξηρανθή C. - ³ ἢ om. CDIK. - δοκέει vulg. - δοκέη CDFGHIJK. - τινὰς οm. C. - ⁴ καὶ οm. C. - ὑστέρων vulg. - ὁστερῶν J. - ὑστερέων CH. - δπως CJ. - ˚ γυνή ἡν pro ἡν δὶ γ. C. πυρέση vulg. - πυρέση DFHIJK. - τάνδοθεν C. - καὶ μὴ κυίσκ. C. - ὑπνώση vulg. - ὑπτώττη (sic) FG. - ὑπνώττη DHIJK. - ἐγχείσθω C. - εἰς JK. - ΄ εἰς FGJ. - ἀλειφαρ al. manu D. - εἰτα οm. C. - ἐν οm. C. - - ² ἀλλο DQ'. - τρηχύνεται CFGHI. - μὴ CFGHJK, Ald., Lind. - μὴ om. vulg. - λαμβάνι vulg. - λαμβάνη CJ. - ἐμπίπτουτν vulg. - ἐμπίπτωτιν CIJK. - ² καὶ οm. J. - ἢ οm. C. - ° ἡ (ἢ om. CDH) ρόδ. vulg. - μολίβδου CDJK. - προστίθεσθαι DFHJK. - χολῆ C. - χολὴν vulg. - γνώσεαι Foes in not., Lind.

guer; voy. \$\$22 et 83. Elles empéchent la conception; traitement.) Autre traitement pour une femme qui ne peut pas concevoir : si vous voulez rendre féconde une femme qui ne peut pas enfanter, il faut regarder dans les règles si elle est bilieuse ou pituiteuse. Vous connaîtrez ainsi laquelle de ces deux conditions domine : jetez au soleil du sable fin et sec, quand les règles viennent; versez du sang dessus; si elle est bilieuse, le sang desséché sur le sable devient jaune; si elle est pituiteuse, il devient comme des mucosités. Choisissant le médicament en rapport avec celui de ces deux états qui existe, vous évacuez le ventre soit par haut soit par bas, selon que vous le jugerez convenable. Puis, après l'intervalle de quelques jours, purger la matrice; et, si l'orifice utérin est trop humide, mettre des pessaires âcres, afin que, irrité et enflammé, l'orifice utérin durcisse.

227. (Empéchement à la conception par une affection de la matrice donnant lieu à un état général.) Si la femme, sans avoir de fièvre intérieure, ne devient pas enceinte par l'effet de la matrice et ne peut pas avoir de rapports conjugaux, étant dans la somnolence et sans appétit, mêler du miel et du vin, et infuser dans les parties génitales; la femme prendra la myrrhe en fumigation; elle se mettra dans le fondement des suppositoires faits avec un mélange de graisse d'oie, qu'elle infusera aussi dans les parties génitales; puis elle fera une injection utérine avec un mélange égal d'huile et de miel.

228. (Empéchement à la conception par une affection de la matrice, due à quelque lésion, résultat d'un avortement ou d'un accouchement. Traitement.) Si la matrice s'amincit, que l'orifice en devienne raboteux et se ferme, que les règles ne paraissent pas, que la femme ne conçoive pas, et qu'elle soit en proie à une fièvre lente et à des douleurs qui se portent aux lombes et au bas-ventre, cette maladie vient le plus souvent quand il y a quelque avortement; elle vient aussi à la suite de l'accouchement. En ce cas, il faut laver avec l'eau chaude et administrer des sumigations. Après ces deux opérations, élargir

δινου εν ρέπει, και μολύδδου προστίθεσθαι ποιήσαντα ώς βάλανου καταξύοντα, και καταλείφειν βοός χολή, και γνώσεται εν τέσσαρσιν ήμεραις τὰς ἀγόνους, και πυριήν και φαρμακεύειν.

229. Ήν δε παχυνθή παρά φύσιν, ολχ έσχει εν γαστρί το γάρ επίπλοον επικείμενον παχό και πουλό αποπιέζει το στόμα τών μητρέων, και την γονήν οδ δέχονται. Ταύτην χρή λεπτύναντα φάρμακον πίσαι κάτω, και πρός τὰς δστέρας προσθείναι, δ καθείρει τε και φύσαν έμποιέει.

230. Ήν το στόμα των μητρέων σκληρον γένηται ή δ αθχήν, τῷ δακτύλω γνώσεται ψαύουσα, κὴν πρὸς τὸ ἰσγίον ἀπεστραμμέναι έωσιν, Όταν ούτως έχη, μή προσφέρειν μηδέν δριμύ. Αν γάρ έλκώση τὸ στόμα τῶν ὑστερέων, ὅταν φλεγμαίνη, ²τὸ πάμπαν κίνουνος άτοκον γενέσθαι - άλλα προστίθεσθαι ά μή δάκνει, δφ' ών φλέγμα καθαίρεται. ³⁰Οταν γυναικί τὰ καταμήνια γένηται καὶ παρέλθη, πρώτα μέν γρή κεφαλήν καθήραι, έπειτα έλλεδορίσαι, ήν τε άπαξ ήν τε δίς δέη · μετά δὲ πυριήσαι πυριητήριον κατασκευάσας τὸ ἐκ τής * σικύης * δταν δέ πεποιημένον ή, έγγέας ές έγινον θάλασσαν, καὶ πράσα ἐμδαλών, ἐπιθεῖναι τὸν αὐλὸν τῆς σικύης, καὶ περιαλείψαι πηλώ ώς βελτίστω, σχως μή διαπνέη * είτα διά σγοινοτόνου δίφρου των τετραγώνων διάγειν τον αυλον, δεως υπερέξει δύο δακτύλους του τόνου · είτα δποκαίειν άνθραξι, και τὰς καθέδρας φυλάσσειν, ⁶δταν τε καθίζηται καὶ δκόταν ⁷ ανίστηται, δκως μή κατακαυθή, άλλα καθίζειν έτι ψυγρού έόντος του πυριητηρίου και ανίστα-סטמו צישל מא אמדמשעטץ לאושמו דלא מטאטי באל לב דאן אינולון דאי טומדףונאי

³ επίπλεον FG. - ἐπίπλοιον Ald. - πολὺ FHJK. - ἀποπιέζοι νυἰχ. - ἀποπιέζοι νυἰχ. - ἀποπιέζοι νυἰχ. - ἀποπιέζοι DJK. - καθαίρεται καὶ φ. C. - φύσσαν J. - 2 οὐ (τὸ Foes in not., Lind.) πάμπαν νυἰχ. - 3 άλλη θεραπείη CHK (DIJQ', θεραπεία). - γυνὴ C. - χρὴ οπ. C. - καθῆραι οπ. J. - ἐλεδορίσαι Κ. - ἐλλεδορῆσαι FGJ. - πυριῆσαι οπ. C. - ἀ τικύης · οὐτω (οὐτω... σικύης οπι. J) δὲ πεποιημένον (πεπιημένον D), ἐγχέας νυἰχ. - οικύης · δταν δὲ πεπ. ἢ, ἐγχέας C. - εἰς νυἰχ. - ἐς CDFHIK, Lind. - θαλάσσης νυἰχ. - θαλασσίαν DFHIKQ'. - θάλασσαν C. - - ὁ πολλῷ Ald. - μὴ... δπως οπι. J. - In marg. ξένον τὸ μηχάνημα τοῦτό μοι ξένον Ι (Κ, sine τ. μοις ξ.). - τῶν τετρ. δίφρου δι ες σμην ανα (sic) καὶ τοῦτον αὐλό ὅπως C. - ὑπερέξη νυἰχ. - ὑπερέξει CDFHIJK. - του (sic) F. - θώχου pro τόνου conjicit Foes. - - ὁ δταν δὲ (τε pro δὲ DFGIK, Lind.) νυίχ. - καθέζηται C. - - † ἀνίσταται CDFHIK. - ἔως ἀν οπ. C. - ἀν οπ. J.

avec la sonde l'orifice utérin; et appliquer en pessaire partie égale de myrrhe et de nétopon triturés, ou de l'huile de rose, dans un chiffon; appliquez aussi des plombs amincis, en raclant, en forme de gland et enduits de bile de bœuf. On connaîtra en quatre jours celles qui sont incapables de concevoir. On administrera des fumigations et des médicaments évacuants.

229. (Empéchement à la conception par un embonpoint excessif. Traitement.) Si une femme engraisse outre mesure, elle ne devient pas enceinte; car l'épiploon épais et abondant, pesant sur l'orifice utérin, le presse et empéche le sperme d'être reçu. En ce cas, il faut amaigrir, administrer des purgatifs, et mettre en pessaire ce qui évacue la matrice et y produit de l'air.

230, (Empéchement à la conception par la dureté du col ou son obliquité. Traitement longuement détaillé pour quatre mois. On y remarquera un passage digne d'attention sur l'impossibilité d'apprécier, autrement que par conjecture et par jugement, une foule de conditions importantes. L'auteur recommande avec une insistance particulière les fumigations.) Si l'orifice utérin ou le col deviennent durs, la femme le reconnaîtra par le toucher, et aussi quand la matrice est déviée du côté de la hanche. Les choses étant ainsi, ne rien appliquer qui soit âcre ; en esset, si on ulcère l'orifice utérin, il est à craindre qu'à la suite de l'inflammation la femme ne devienne absolument stérile; mais appliquer les pessaires qui, sans irriter, évacuent la pituite. Quand les règles sont venues et passées, d'abord il faut purger la tête, puis donner l'ellébore, soit une fois, soit deux, suivant le besoin; puis administrer une fumigation à l'aide de la courge; l'appareil étant disposé, verser dans le vase de l'eau de mer, jeter des poireaux, adapter le tuyau à la courge, luter très-bien afin que la vapeur ne se perde pas; puis faire passer à travers un siège carré, dont le fond est en tresses de jone, le tuyau, qui dépassera le fond de deux doigts; alors chauffer avec des charbons, et prendre garde au siége afin que la fomme ne se brûle pas, soit en s'asseyant soit en se leότι πλείστον της ημέρης μέρος ποιέεσθαι. Καὶ τη μέν τοιαύτη πυρίη ἐπὶ πέντε ἡμέρας χρῆσθαι, δέκα δ' ἀντὶ τῶν πράσων, τῶν σκορόδων ' * τάδε πυρία, καὶ αὐτὴν τὴν δέσμην κατακόψας, ἔς τὴν θάλασσαν έμβαλείν. Μετά δὲ τὰς λοιπάς τῶν ἡμερέων αὐτῆ τῆ 3 θαλάσση μόνη πυριήσθω, καὶ δκως πρὸς ἄνδρα μὴ προσίη ἐν πάση τη θεραπείη. Την * τελευταίην δὲ πυρίην, δταν μέλλης ἀφιέναι τῆς θεραπείης, σχυλάχιον ότι νεώτατον άνασχίσας, άρωμάτων παντοδαπών είδη δτι εὐωδεστάτων καὶ ξηροτάτων κόψας, τὰ ἐντοσθίδια ἐξελών τοῦ σχυλαχίου έμπλησαι χαὶ δαάξαι δτι μάλιστα τῶν ἀρωμάτων, ξυλήφια δὲ ὑποθείς, ἐς τὸν ἐχῖνον ἐνθείς τὸ σχυλάχιον, οἶνον ὡς εὐωδέστατον έπιγέαι, εκαί πυριην διά τοῦ αὐλοῦ, τκαί δκως κατά δύναμιν είναι όλην την ημέρην έπὶ ταῦτης τῆς πυρίης, πυριῆσαί τε καὶ έρωταν αὐτήν, ήν ή όδμη διά τοῦ στόματος δοχέη όζειν τῶν ἀρωμάτων σημείον γάρ οὐ σμικρὸν ἐς ξύλληψιν τῆ θεραπευομένη. Προσθέτοισι δὲ χρέο, *χρόχου δσον ἀν βούλη, καὶ σμύρνης δσον δύο χυάμους, χαὶ άλας συχνόν παράμισγε, πρός ταῦτα τεχμαιρόμενος, και ταύρου γολής δσον δύο κυάμους. ήν δε πρηϋτέρω βούλη γρήσθαι, έλασσον μίσγειν τῆς γολῆς · ἡν δὲ ἰσγυροτέρω, πλέον · ταῦτα τρίψας λεΐα, 10 καλ μέλιτος παραστάζας, τρίδε άχρις άν σοι τριδόμενον γένηται, ώστε δακτύλω έκμάξαι · όσω δ' άν πλείονα γρόνον τρίδης, τοσούτω ξηρότερον και γλισγρότερον και βέλτιον έσται. Ποιήσας 11 δε παχύτερον ή βάλανον, και τὸ ἄκρον όξὺ, ἐκ τοῦ μέσου παχύτερον, έπειτα δὲ ἀγόμενον ὅκως πρὸς τὴν δοτέρην προστεθή, ές πουτο 19 έμπηξον ζυλήφια δριγάνου δύο ποιήσας λεία : έστω δε έξα-

Μέρ. τ. ἡμ. CDFIJ. – ποιείσθαι C. – ἐπιπέμπεται pro ἐπὶ π. (D, restit. al. manu) FGIJK. – δ' om. DGHIJK. – Post δ' addit ἡμέρας C. — ² τὰ δὲ CD. – ταλαιπωρία pro τάδε πυρία Vatic. Codd. ap. Foes. – ταύτην vulg. – αὐτὴν C. – θάλατταν J. – ἐμβάλλειν C. — ³ θαλάττη vulg. – θαλάσση Η. – μόνη οπ. C. – (Addit καὶ C) δκ. (ὅπως C) πρόσω μὴ πρόσισιν (πρόσι, D restit. al. manu, FHIK; προίη J) vulg. – Lisez πρός ἄνδρα μὴ προσίη; νογ. p. 444, l. 17. — ⁴ δὲ τελ. D. – τελευταίαν vulg. – τελευταίαν FG. – τελευταίην D. – εἰδη οπ. C. – ἐντόσθια D. — ἑ εἰσάξαι DHK. – ἐπάξαι C. – ξυλύφια DJ. – ξυλίφια Κ. – οίνου ὡς εὐωδεστάτου CDFGHIJK, Ald. — ἐκαὶ οπ. C. — ² καὶ οπ. J. – δπως C. – τῆς οπ. J. – τῆς repetit C. – πυριάσαι C. – εἰ pro ἡν ἡ C. – όσμὴ J. – δοκείς C. – μικρὸν vulg. – σμ. J. – εἰς συλλ. J. — ε κρόκον DFIJK. – βούλει Η. – δύο οπ. D. — ε βούλει HK. – δ' C. – ἰσχυροτέρα J. — ¹ε πάντα pro καὶ C. – ἄχρι οῦ σοι C. – δακτυλίω conjicit Foes. – τοσοῦτον vulg. – τοσοῦτο HK. – το-

vant: elle s'asseoira quand l'appareil à fumigation est encore froid, et attendra pour se lever que le tuvau soit refroidi. Elle restera sur cette fumigation la plus grande partie de la journée. Elle en usera pendant cinq jours; puis, pendant dix, elle mettra, en place de poireau, de l'ail, broyant une botte d'ail et la jetant dans l'eau de mer. Puis, les jours restants, faites prendre des fumigations à l'eau de mer seule; et avez soin que durant tout le traitement elle n'aille pas auprès de son mari. Pour dernière fumigation, quand on va terminer la cure, on prend un très-jeune chien, on le fend, on ôte les intestins, on remplit la cavité d'aromates de toute espèce, très-odorants et très-secs, qu'on a concassés et dont on bourre autant qu'on peut le ventre de l'animal; on dispose du petit bois, on met le chien dans le vase, on verse du vin très-odorant, et on administre la fumigation à l'aide du tuyau. Si ses forces le lui permettent, la femme restera toute la journée sur cette fumigation. Pendant l'opération, on lui demande si l'odeur des aromates paraît se faire sentir par la bouche; car c'est, chez la femme en traitement, un signe non petit d'espérance de conception. On emploie des pessaires ainsi composés : safran autant qu'on veut, myrrhe gros comme deux fèves, beaucoup de sel, en proportion de ces ingrédients, et bile de taureau gros comme deux fèves; si on veut le rendre plus doux, on met moins de bile; si plus actif, davantage; on triture, en versant peu à peu du miel, jusqu'à ce que la composition devienne susceptible de se former en pâte sous le doigt. Plus vous triturez longtemps, plus elle devient sèche, visqueuse et bonne. On fait ce pessaire plus gros qu'un gland, pointu par le bout, rensié au milieu, puis, le conduisant de manière à l'appliquer à la matrice, on y enfonce deux bâtonnets d'origan qu'on a polis et qui ont six doigts de long. Ensuite, on enroule les bâtonnets

σούτω CJ. - βελτιώτερον DFGHIJKQ'. — "δὲ om. J. — " έμπ. δύο ξυλ. εἰρίω ὡς μαλθ. κατελίξας αὐτά· ἔστωσαν δὲ τὰ ξυλήςια ἀπὸ ὀριγάνου ἔξαδάκτυλα· ἔπειτα ἄνωθεν ράματι (sic) κατέλιξον λεπτῶ C. - ξυλάρια L. - ξυλύφια DJ. - ἔξαδάκτυλον DK. - Il se pourrait que ξυλύφια fût la bonne leçon.

βάπτυλα· είτα κατέλιξον · τά 1 ξυλήφια είρίω ώς μαλθακωτάτω. έπειτα άνωθεν δάμματι κατέλιξον λεπτώ, και θπερεγέτω το " δάμμα όσον τέσσαρας δακτύλους των ξυληφίων. Προσγεκμένη δέ καὶ καθαρην έαυτην ποιήσασα ότι μάλιστα προσθέσθαι αυτό το στόμα, μέχος. υποδαλλομένη υπό τὰ ίσχία, και την νύκτα "προσκείσθεο · έσται δέ αθτή ή κάθαρσις δδατώδης. τη δευτεραίη αναστάσα λουσάσθω, καί έπὶ την πυρίην μη καθίση ταύτη τη ημέρη. Όταν δὲ πυριήται καὶ άναστή μπό της πυρίης, κηρωτή έστω πεποιημένη άπο της πρώτης hurbus por xayylanu xaj familfar nayiana nga gyadon masya, ef δέ μή, γηνός στέαρ' και όταν άναστή άπό της πυρίης, έκάστης ήμέρης προσγεαμένη και καθαρήν ε έωυτην ποιήσασα ές την κοίτην, τη κηρωτή άλειφέτω την δοτέρην έκάστης ήμέρης τά μέν άλλα ταθτά πάντα ξύμμισγε τοῖσιν έμπροσθεν έκτὸς τῆς χολῆς όριγάνου δε τρίδων ώς λειοτάτης, ξύμμισγε ές την βάλανον και προστιθέσθω. "Αλλο · τὰ μέν ἄλλα ταὐτά καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον πεποιημένα, αντί δε της δριγάνου αψίνθιον τξυμμίξας και κατά τον αυτόν τρόπον ποιήσας προστιθέσθω. * Άλλο ' έχ τῶν πυρῶν ἐκλέξας τὸ μελάνθιον, τρίψας τε λείον Ισχυρώς, και μέλι παραμίζας, " και σφαιροειδές ποιήσας, προστιθέσθω · πλήν πυρετούς έμποιέει, και το άρθρον οίδέει, και δηκτικόν ίσχυρως έστι τουτο. 10"Αλλό * μέλι έψήσας και έλλεβόρου κόψας του μέλανος το λεπτον, ήν πλέον, ισχυρώς δηκτικόν έσται * έστι δε πυρετώδες και τούτο. 11 "Αλλο" τον αύτον τρόπον τούτον έψήσας μέλι, ξυμμίξας τε έλατηρίου όσον πόσιν έψειν, καί ποιήσας βαλάνιον, τον αυτόν τρόπον διδάναι προστίθεσθαι και τουτο πυρετώδες, άγει δε και αξικα, ένια δε τούτων και δέρματα. 12 El δε βούλοιο, και το δρακόντιον ξύων, έστι δε πρηθ εν μελιτι έφθω ή ώμω, και τούτο σφαιροειδές ποιέειν, δκόσον κικίδα μεγάλην. Πειρώ

[&]quot;Συλάρια DFGIJK, Vatic. Codd. ap. Foes. - Ante λεπτφ addunt τὰ ξυλάρια DQ'. - ² βάμα C. - ξυλυφίων DJ. - ³ προσθέσθω DQ', Lind. - προεείσθω G. - δ΄ αὔτη C. - αὖτῆ DHIJK. - Ante ἀναστ. addit δὲ J. - καθήση C. - δκόταν J. - ⁴ ὧς.... ἡμέρης om. Κ. - ⁵ ἔαυτὴν DH. - κοιλίην vulg. - κοίτην C. - ἀλειφάτω C. - ταῦτα vulg. - ταὖτὰ IJ, Lind. - ξύμμιγε Κ. - ° ἔξω C. - προστιθέτω DHIK. - ταῦτα vulg. - ταὖτὰ DHIJ, Lind. - τὰ αὐτὰ C. - ⁻ συμ. vulg. - ξυμ. CFHIJK. - ° ἀλλο CDHIQ', Lind. - ἄλλο om. vulg. - πυρρῶν Κ. - τε om. C. - καὶ om. C. - ° καὶ om. C. - σφαιροειδέως C. - πλὴν om. C. - ἐστι om. C. - * ἀλλο CDHIJ, Lind. - ἄλλο om. vulg. - " ἄλλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " ἄλλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " ἄλλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο om. vulg. - " δίλο CDHIJ, *Lind. - δίλο cdhij, *Lind. - δί

dans de la laine très-molle; après quoi, on tourne, au bout des bâtonnets, un fil fin qui les dépasse de quatre doigts. Avant fait des affusions et s'étant rendue aussi propre que possible, la femme l'applique à l'orifice utérin; elle se met un linge sous les hanches, et garde le pessaire toute la nuit. La purgation qu'il provoque est aqueuse. Le lendemain, elle se lève, se baigne, et, ce jour-là, ne s'asseoit pas sur la fumigation. Quand elle prend la fumigation et qu'elle se relève de dessus l'appareil, on a du cérat d'excellente qualité préparé des le premier jour, on y incorpore de la moelle de cerf de préférence; sinon, de la graisse d'oie. Quand elle se lève de dessus l'appareil, chaque jour, elle fait des affusions, elle se nettoie pour se mettre au lit, et s'enduit chaque jour la matrice avec ce cérat. Vous mêlerez toutes les mêmes choses aux ingrédients susdits, sauf la bile. Broyez très-bien de l'origan, incorporez-le dans le pessaire, et appliquez. Autre : prenez les mêmes ingrédients et préparés de la même manière, mais mêlez de l'absinthe au lieu de l'origan, faites de la même facon et appliquez. Autre : triez la nielle d'avec le blé, pilez vigoureusement, mêlez du miel, faites-en un pessaire globuleux, et appliquez; mais il excite la sièvre, la tuméfaction de la partie, et il est très-irritant. Autre : faire cuire du miel, et piler la partie ténue de l'ellébore noir; si vous en mettez beaucoup, il est très-irritant; ce pessaire aussi excite la fièvre. Autre: faire cuire du miel de la même façon, y mêler une potion d'élatérion, faire bouillir, en former un gland, et le donner pour le mettre en pessaire de la même façon; celui-là aussi excite la fièvre; il amène du sang et quelquesois même des peaux. Si vous voulez, vous pouvez encore racler le dracontion (dracunculus polyphyllus), il est doux dans du miel cuit ou cru; lui donner aussi la forme globuleuse, comme une grosse noix de galle. Tâchez à être médecin conforme à la nature, regar-

άλλο om. vulg. – τοῦτον pro τοῦτον D. – τοῦτον om. J. – συμμ. J. – τε om. C. – βαλάνειον G. – βάλανον J. – δέρμα pro αξια J. – τοῦτων δ' ἔνια C. — 12 εἰ C. – 17 ν vulg. – ξύον vulg. – ξύον Lind. – ξύων CDH. – πηκίδα C.

δὶ φυσικὸς εἶναι, πρὸς τῆς ἀνθρώπου τὴν ἔξιν καὶ τὴν ἰσχύν ἱδρέων • τούτων γάρ οὐδείς σταθμός έστιν, άλλ' έξ αὐτέων τουτέων τεχμαιρόμενος πειρώ, δλου τοῦ σώματος, κεφαλής καθάρσεσι, φαρμακείησι, *xαὶ πυρίησι τῆς ὑστέρης καὶ προσθέτοισι χρῆσθαι · στοιχεῖα δέ σοι ταῦτά ἐστιν · ή δὲ θεραπείη τουτέων ἐστίν ἐν μέρει ἐκάστου, καὶ δ τι αν μή ποιής ετουτέων, αλεί έπι της πυρίης διατριδέτω· αύτη γάρ έστιν ή μαλθάσσουσα καὶ άγουσα τοὺς ἰγῶρας. Οταν δὲ καταπαύση της θεραπείης, ληγόντων των κατά φύσιν, *χρή αξμα άφαιρέειν άπὸ τῆς χειρός: ἢν μὲν ἰσχύη, ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν βραγιόνων, ἢν δὲ ασθενεστέρη ή, δαπό του έτέρου οδ απόχρη. Διαίτη δε οξη δχρησθαι δεί εν τησι θεραπείησι ταύτησιν ετέρωθί μοι δεδήλωται. 7 Υποθυμιην δ' εί βούλει, τὰς αίρας ἐχ τῶν πυρῶν ἐχλέζας, ἀλέσας λεπτὰ, * καὶ κλημάτινον πῦρ ποιήσας ὅτι μαλθακώτατον, ἔπειτα ἐμδαλών ές τρυδλίον, ένθες ⁹ές ημίεχτον, και ράχεα ¹⁰περιθείς (να μαλθαχώς χάθηται, χαθέζεσθαι αὐτὴν χελεύειν ἐπὶ τῷ ἡμιέχτῳ, ὅτι μάλιστα διάγουσαν τὰ σχέλεα. Ή 11 δὲ θεραπείη 1 ην μὲν 1 ιχανή σοι γένηται 2 ν τετραμήνω εί δε μή, προς 13 ταῦτα σχέπτου, και σχως προς άνδρα μή πρόσεισιν εν ῷ θεραπεύεται χρόνω. Έν δε τῆσι θεραπείησι διδόναι δαϊδα έν ύδατι καταδρέχων 18 νήστει, όσον κύαθον, καὶ τὴν κασσετερίνην ξυνεχῶς έχειν. Διδόναι δὲ χοτυληδόνας ἐν ὕδατι έψῶν, ἄλας, 4 κύμινον συνεψών, και χλιηρόν βοφείν. Αι πλατείαι θηλύγονοι 4 δοκεύσιν είναι, αί δε σμικραί και ξυμμύουσαι, άρσενόγονοι.

231. 16 Έγχυητήριον άχρον μελανθίου γυναικὶ διδόναι, εν οξνωμέλανι στρυφνώ.

"Όρῶν vulg. - βλέπων C. - ὁρέων D. - ἄσταθμος vulg. - σταθμὸς C. - ἄσταθμος, mot d'ailleurs douteux, n'ayant pour appui que ce passage d'Hippocrate, doit être rayé des dict., si on n'en trouve pas d'autre exemple. - ἀλλ'... ἐστιν οπ. J. - καθάρσιος DGHIK. - κάθαρσιν C. - καθάρσισι (sic) Ald. - καθάρσισι Frob. - ² ἢ pro καὶ C. - ταῦτ' C. - θεραπείη CDHIK, Lind. - θεραπεία vulg. -- ἔμμέρει F. - ἐκάστου C. - ἐκάστω vulg. -- ² τούτων vulg. - τουτέων D. - Post μαλθ. addit τὰς ὑστέρας, erasum al. manu H. - καὶ ἄγ. οπ. (D, restit. al. manu) FGHIJK. -- ⁴χρὴ ponit ante τῶν C. -- ἑ καὶ ἀπ. ο C. - ο ὖ οm. CDFGHJK. -- ἀποχρῆσθαι DFGJK. -- ὁ δεῖ χρῆσθαι CFHIJK. -- ἀεῖ οm. D. -- ² ἀποθ. vulg. - ὑποθ. CD. - δ' C. - δ' οm. vulg. - ἢν (ἢ DFGH IJK) vulg. - εἰ C. - αἰρας (πυρὰς G; κριθὰς DFHIJKQ') ἐκ τῶν κριθῶν (πυρῶν CDHIJKQ', Lind.) vulg. -- ἔ καὶ οm. C. - τριδλίον C. -- ἔ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. - ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. -- ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. -- ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. -- ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. -- ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. -- ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. -- ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐς οm. J. -- □ τεσύτας C. -- ὁπως C. -- □ τριδιόν C. -- □ ἐκριδιόν C. -- □

dant à la complexion et à la force de la femme; il n'y a pas de balance pour ces conditions; et c'est d'elles qu'il faut prendre conjecture pour tenter, sur le corps entier, sur la tète, les purgations et les évacuations, sur la matrice les fumigations et les pessaires. Tels sont les éléments qui sont à votre disposition. Le traitement se sert tour à tour de chacun; et, quel que soit celui que vous n'employez pas, il faut que, dans l'intervalle, la femme soit toujours sur la fumigation; c'est la fumigation qui assouplit les parties et fait couler les humeurs. Ouand vous cessez le traitement, les règles finissant, il faut tirer du sang du bras; si elle est sorte, des deux bras; si elle est plus faible, de l'un des deux, cela suffit. J'ai exposé ailleurs le régime qu'il faut suivre dans de pareils traitements. Si vous voulez donner une fumigation, trier l'ivraie du blé, moudre fin, faire un feu très-doux de sarments, mettre dans une assiette, placer l'assiette dans un hemiecte (vase de 4litres, 32), disposer des chiffons tout autour afin que la femme soit mollement, et lui ordonner de s'asseoir sur l'hemiecte, écartant les jambes autant que possible. Si le traitement vous paraît suffisant en quatre mois, vous vous en tiendrez là; sinon, examinez ce qu'il y a à faire, et défendez qu'elle n'ait des rapports avec son mari tout le temps qu'elle est en traitement. Dans la cure, elle boit de l'eau où des branches de pin ont macéré, à jeun, un cyathe, et elle a continuellement la sonde d'étain. Faire cuire du cotylédon (cotyledon umbilicus) dans de l'eau avec sel et cumin, et donner à prendre tiède en potage. Le cotylédon large paraît procréer des filles; le cotylédon petit et serré (saxifraga media Gouan, d'après Fraas), des garçons.

231. (Recette pour la conception.) Excellent moyen pour la conception: donner à une femme de la nielle dans du vin noir astringent.

⁻ χλιηρών vulg. - χλιηρόν CDFGHIJK. - ροφήν Κ. - 13 δοχούσιν vulg. - δον κεύσιν C. - ξυμμ. CD. - συμμ. vulg. - ξυμμίουσαι Η. - 16 έγχυητήριον DHI. - έγχυτήριον άχρον μελάνθιου vulg. - έγχυτήριον άχρον μελάνθιον Corn., Foes in not., Lind.

- 232. Γυναικὶ ¹νέη ἐσύση ρόος ἐρυθρὸς ὀχλεῖ, ²καὶ φαρμακευομένη, κεφκλην καθαιρομένη, φλεδοτομουμένη, οὐδἐν ὡφελεῖ δοκεῖ δὲ ἀτοῦτό οἱ αἴτιον εἶναι, ὥστε μη ξυλλαμδάνειν 'ἐδίδουν δὲ αὐτῆ ἀσπαλάθου τῶν ρίζῶν ἐν οἴνφ λευκῷ ἀποζεόμενον πρωὶ καὶ ⁵πρὸς δείπνου, ὅ τε ρόος ἐπαύσατο, καὶ οὐ βραδέως ἐκύησεν, ἔτεκεν ἀρσεν τὸ χρῶμα λευκόχρως, εὔσαρκος.
- 233. Περί μόλης. Περί δὲ μύλης χυήσιος τόδε αίτιον ἐπὴν επολλά τὰ ἐπιμήνια ἐόντα γονὴν ἀλίγην καὶ νοσώδεα ξυλλάδωσιν, ούτε χύημα έθαγενές γίνεται, ή τε γαστήρ πλήρης, δισπερ χυούσης: κινείται δ' οὐδὲν ἐν τῆ γαστρὶ, οὐδὲ γάλα ἐν τοῖσι τιτθοῖσιν ἐγγίνεται · σφριγά τδε το στήθος αυτή · και δύο έτεα, πολλάκις δε και τρία οδτως έχει. Καὶ ήν μέν μία σάρξ γένηται, ή γυνή ἀπόλλυται οὐ γάρ οξη τέ έστι περιγενέσθαι. ήν δέ 8 πολλαί, δήγνυται αὐτέη κατά τὸ αἰδοῖον αξικά τε πολύ καὶ σαρκώδες καὶ ήν μεν μετριάση, σώζεται ήν δέ μή, δπό ρόου άλουσα απόλλυται. Το μέν νόσημα *τοιουτόν έστι · χρίνεσθαι δέ χρή τῷ πληρώματι, χαὶ δ τι οὐ χινεῖται έν τη γαστρί το μέν γάρ άρσεν τρίμηνου, το δέ γε θήλυ τετράμηνου την κίνησιν έχει * έπην οὖν τοῦ γρόνου παρελθόντος μη 40 κινῆται, δη-· λονότι τοῦτό ἐστι· τὸ 11 δέ τι τεχμήριον μέγα, ἐν τοῖσι τιτθοῖσι γάλα ούχ έγγίνεται. 12 Ταύτην μάλιστα μέν μή ίησθαι· εί δέ μή, προειπόντα ίῆσθαι. 18 Καὶ πρώτα μέν πυριῆσαι τὴν γυναῖκα όλον τὸ σώμα, έπειτα κατά την έδρην αλύσαι δπως διακαθήρη: 16 πουλύ γάρ ίσως κλύσας αν κινήσειε τὸ ἔμβρυον τὸ δακέον είναι τὸ ζυνεστηκὸς, διαθερ-

¹ Νέα vulg. -νέη J. -ναία C. -οδση vulg. -ἐούση ἩΙ. — ² καὶ οπ. C.-καὶ φλεβ. J. - φλεβ. οπ. C. — ³ τουτέου sine οἱ C. — ⁴ ἔδει δὲ τὸ αὐτῆ; τῆς ἀσπ. (D, al. manu ἐδίδου δὲ αὐτῆ) FGHIJK. -ἐδίδοτο αὐτῆ τῆς ἀσπ. C. - ἔδίδου τὸ αὐτῆς τῆς ἀσπ. Ald. - ἔδει δὲ τὸ αὐτῆς L. — ⁴ πρὸ τυἰg. - πρὸς CFGIK, Ald., Frob., Lind. - ἄρρεν C. - σῶμα pro χρῶμα Foes in not., Lind. - ἔνσαρχος J. — ͼ πουλλὰ D. - δὲ C. - ἐν τ. τιτθ. οφ. J. - τῆσι C. — ¹ δὲ τοὺ; τιτθοὺς (τοῦ στήθους, D al. manu τοὺς τιτθοὺς, FGHIJK; τὸ στῆσιος J, Foes in not., Lind.) αὐτη (αὐτῆ, D al. manu αῦτη, FGHIJK, Foes in not., Lind.) νυίg. — ͼ πολλὰ νυίg. - πολλὰ Foes in not., Lind. - ἄμα (αἴμά L, Cornar., Foes in not., Lind.) τε νυίg. - πουλὸ CDH. — ͼ τοῖον C. - οὐ οπ. (D, restit. al. manu) FGHIJ. -γὰρ οπ., restit. al. manu D. - γε οπ. CJ. - τὴν κίν. τετρ. C. — ια κινεῖται ναίg. - κινῆται J. - τοῦτ C. — ια δε ἔτι J. - μέγα τεκμ. Ε. — ια ταύτη Κ. — ια καλ. .. γυναῖκα οπ. (D, restit. al. manu) FGHIJK. - καὶ π. μ. πυρ. οπ. C. - δλην C, Akd. - διακαθαίρη Κ. — ια πολλοὶ (πολλὸν D; πολλὸ Κ; πουλὸ C) γὰρ ἱσως κλύσσαν (πολλὲ γὰρ

- 232. (Observation particulière à une malade de l'auteur, qu'un écoulement rouge empéchait de concevoir et qui fut guérie.) Une semme jeune est tourmentée par un écoulement rouge; on l'évacue, on lui purge la tête, on la saigne, le tout en vain; cet écoulement semble être la cause qui l'empêche de concevoir. On lui donna, le matin et vers le dîner, une décoction, dans du vin blanc, de racines d'aspalathe (genista acanthoclada, DC.); l'écoulement cessa, et peu après elle devint enceinte; elle mit au monde un garçon. Sa couleur était blanche. Elle avait de l'embonpoint.
- 233. (Des moles; voy. § 71.) De la mole. Voici la cause de la formation des moles : quand les règles, copieuses, recoivent une semence peu abondante et morbide, c'est un faux produit qui se forme; le ventre est plein comme si la semme était enceinte; mais rien ne s'y remue, et les mamelles n'ont pas de lait; mais le sein est turgescent. Cet état dure deux ans et souvent même trois. S'il n'y a qu'une seule chair, la femme succombe, car elle n'est pas en état de résister. S'il y en a plusieurs, il se fait par les parties génitales une éruption de sang abondant et charnu. Dans le cas où ce flux est modéré, elle réchappe; dans le cas contraire, elle est emportée par la métrorrhagie. Telle est cette maladie. On la reconnaît au genre de plénitude du ventre et à l'absence de mouvement dans l'abdomen; en esset, le sœtus male remue à trois mois, le sœtus semelle à quatre. Quand donc, ce terme passé, il n'y a pas de mouvement, c'est manifestement une mole. L'absence de lait dans les mamelles est aussi un signe important. Il ne faut pas se charger du traitement d'une telle malade; si pourtant on s'en charge, il ne faut le faire qu'en avertissant de la gravité. D'abord administrer à la femme une fumigation de tout le corps; puis faire par le siège une injection de manière à purger; car peut-être, une abondante injection purgative, échauffant la femme, provoquera l'expulsion de ce qui paraît être un

ίσως ἀν κλύσας Foes in not., Lind.) κινήσειε vulg. - Pour κλυσάσαν je lis κλόσας ἄν. - δοκεύν C. - διαθ. τῆς γ. οπι. C.

πλειστον · πρόσδαλλε δὲ ὅτι ² μάλιστα τεκμαιρόμενος κατὰ τὰς μήτρας.

234. Καθάρσιος · όταν μη γίνηται, ήν τε έκ τόκου ήν τε καὶ άλλως, δαϊδα ώς πιοτάτην χόψαντα λεπτήν έψειν έν οίνω λευχώ, χαλ άπογρησθαί ως τρισί χυάθοισι. • Γλυχυσίδης χόχχοι τέσσαρες, χυμίνου αίθιοπιχοῦ σμιχρόν καὶ σεσέλιος πλέον, ή χεδρίδα - ήν δὲ πνιγμοὶ έωσι, κάστορος δσιμικρόν. ⁴Ην δὲ ἐκ τόκου καθάρσιος γινομένης μετρίης ή γαστήρ μένη, ή καὶ ⁶φυσὰ ἀποκεκλεισμένη καὶ δουνώδης γίνηται, ήν τε ξὺν πυρετῷ ήν τε ἄνευ πυρετοῦ, ὀποῦ σχαμμωνίης πέμπτον μέρος πόσιος ή σεσέλιος ή άλλου τινος των εὐωδέων, καὶ πήγανον εν οίνω λευχώ. *Ην δε μή βούληται πιείν, πρὸς την έδρην άλειμμα ποιέειν, οδον έχ γολής ⁷ταυρείης και μέλιτος και λίτρου. *Ην 8δ' εκ διαφθορης καθάρσιος όδυνώδης η, και των εδωδέων διδομένων μηδέν ύπακούη, καὶ πυρετοῦ ἐόντος, γάλακτος αἰγείου δύο κοτύλας ἀφεψεῖν, εἶτα ψυχθέντος την γρηϋν ἀφελεῖν, * καὶ διηθήσας, μελικρήτου όσον πρίτον μέρος μίζαι, όχως γλυχύτερον έσται πιείν οὲ τρὶς νῆστιν. *Ην δὲ μὴ παύηται ή δδύνη 10 μηδὲ ή κοιλίη ὑποχωρήση, ες την δείλην εν σχάφη ες θερμόν ύδωρ εγχαθισάτω. δταν δε διαπυριηθή, εξαναστήσαντα 11 κλύζειν έν οίνφ αὐστηρῷ μέλανι διεὶς

^{&#}x27; "Οπ. C. - ἀγάγης Foes in not., Lind. - εὶ CJ. - τοῖς C. - δίκταμον DHK. - καστόρειον DFGHJK. — ² μάλιστα καθάρσιος τεκμαιρόμενος πρὸς τὰς μήτρας (τεκμ. κατὰ τὰς μήτρας καθάρσιος C, Ald. πρὸς pro κατά). "Όταν γὰρ (γὰρ om. C) μὴ vulg. - Je prends l'arrangement de C et d'Ald.; mais je mets un point avant καθάρσιος, supprimant γὰρ avec C. Un génitif pour titre n'est aucunement rare dans la Collection Hippocratique. — ³ δᾶδα J. - πιωτάτην FG, Ald., Frob. — ⁴ [ἢ] γλ. Lind. - πλεῖον vulg. - πλεῖστον J. - πλέον C. — ΄ μικρὸν CK. — ‡ φύσα HK. - φυσα J. - φῦσα C. - ἀποκελυσμένη C. - γίνεται vulg. - γίνηται CDFGHIJK. - ἔυμπυρετῶ I. — ' ταυρίης C. - νίτρου D. — ΄ δὲ C. - διαφορῆς DHI. - διδόμενον vulg. - διδομένων C, Lind. - γυναικίου, al. manu αἰγείου D. - αἰγ. om. J. - ὑγρὴν (ὑγρὴν om., pro quo est spatium vacuum J) vulg. - γρὴν (sic) FHI. - γραῦν DQ'. - γρῆν K. - γρηῦν C, Lind. — ΄ καὶ C, Lind. - καὶ om. vulg. - διηθείσας Ald. - ὅπως C. — ΄ μηδὶ

embryon sormé. Faire aussi des injections dans la matrice, de manière à amener du sang; sinon, se servir des pessaires au bupreste les plus énergiques, et donner à boire le dictame de Crète dans du vin; sinon, le testicule de castor; lui appliquer en arrière aux flancs une ventouse, et tirer du sang autant que possible; l'appliquer, en prenant surtout en considération la situation de la matrice.

234. (Recettes et traitement pour différents cas après l'accouchement, lochies ne coulant pas, douleur dans le ventre, etc.) Pour la purgation : quand elle ne vient pas soit après l'accouchement, soit autrement, couper en petits morceaux des rameaux de pin aussi gras que possible, saire bouillir dans du vin blanc, et en donner, ce qui suffit, trois cyathes. Quatre graines de pivoines, un peu de cumin éthiopique, davantage de séséli ou des baies de cédros; s'il y a des étouffements, un peu de castoréum. Si, après l'accouchement, la purgation ayant été convenable, le ventre reste gros, ou que des vents qui y sont renfermés y causent de la douleur, avec ou sans sièvre, suc de scammonée la cinquième partie d'une potion, ou du séséli, ou quelque autre plante aromatique, ou la rue dans du vin blanc. Si la malade ne veut pas boire, faire un onguent pour le siége, par exemple avec la bile de taureau, le miel et le nitre. Si, dans la purgation qui suit un avortement, il y a douleur, et qu'aucune des substances aromatiques administrées ne produise d'effet, agir ainsi même en cas de fièvre : lait de chèvre deux cotyles, faire bouillir, laisser refroidir, ôter la peau, passer, ajouter un tiers d'hydromel, pour que cela soit plus doux, et en donner trois sois à jeun. Si la douleur ne cesse pas et qu'il n'y ait pas d'évacuation alvine, elle prendra le soir un bain de siége dans de l'eau chaude; quand la fomentation l'aura pénétrée, elle en sortira et prendra une injection utérine ainsi composée : vin noir astringent, coupé avec un mélange, par moitié, d'eau et

et x. C. – ύποχωρίση J. – ύποχωρήσει C. – σκάφει C. – " καὶ κλ. C. – χλιη-ρώς vulg. – χλιηςώ CH.

καὶ εξατι Επαξ, ελαίου ήμισυ τὸ εδωρ, χλιηρῷ κλύζειν, καὶ ἐπικοιμηθήτω.

235. Προσθετόν δστερέων, ήν ξυμμεμύκη ή σκληρόν ή το στάμα. ισύχον λευχόν έχχαθήρας, καὶ λίτρον αλγύπτιον τὸ καθαρώτατον μίξας λείον τετριμμένον, πρόσθετον ποιήσαι έσον κικίδα μή μεγάλην έν είρίω μαλθακώ, ες *Τρινον μύρον έμβάψασα προσθέσθω, ήν τε τρεῖς ήν τε πλείους ἡμέρας δοχέη * πυρίησις μετά τοῦτο ξυμφέρει ἐν εύωδει : μετά δὶ μαλθακόν τι δεί προσθετόν, δ τι ίχωροειδέα άξει μάλιστα : μετά δὲ λινόζωστις, ἢν ἢ ἀπαλὴ, μύρω δοδίνω χρῆσθαι εν όθονίω ες ήμερην και νύκτα. * Επί τοῦ αὐτοῦ · χολήν ταύρου *καί άλας αναζέσαι, και θείον παραμίσγειν, ποιήσας πρόσμακρον μήκος, ώς μέγας πυρήν, ψιλόν προσθέσθαι ἐπὶ δύο ήμέρας καὶ νύκτας, πρός αὐτάς τὰς ὑστέρας πάλιν λινόζωστιν μετά τοῦτο, ἐπιπάσσειν σμύρναν άχρητον μίξας, διείναι ροδίνω, χαὶ μύρω ὶρίνω διαχρίεσθαι τὸ στόμα ὡς ἐσωτάτω. Θεραπεία ἐπὶ τὸ αὐτὸ νόσημα · Τριν εὐώδεα κόψας καὶ διασήσας γωρὶς, κυπείρου Ισον, καὶ ἔκμαγμα ὅσον μαγίδα, οίνω ανθοσμίη διείναι είτα αλειμματώδες ποιέειν, γχαι ές σπλήνας άλείψας μῆχος σπιθαμῆς, ἐς σμιχρήν σιπυίδα ἐνθεὶς, ὅχως μἡ παραπνέη, προσθέσθω.

236. ^{*}Ην δὲ ⁸ ελχωθέωσιν αξ μῆτραι, ἢ τρηχυνθῆ τὸ στόμα, ἢ ὅπὸ προσθέτου τινὸς δηχθῶσιν, ἐν εἰρίω χρῖσαι στέαρ, καὶ ρόδινον ἀλεῖψαι, ⁹ καὶ κηροῦ μικρόν.

237. "Όταν έσχουσα έν γαστρί 10 διαφθείρη, το δέ έμβρυον μη-

d'huile; injecter tiède en une seule fois. Elle dormira par làdessus.

235. (Recettes pour le cas où l'orifice utérin est fermé ou dur.) Pessaire utérin, si l'orifice est fermé ou dur : figue blanche nettoyée, nitre d'Égypte très-pur, broyer, mélanger, faire un pessaire de la grosseur d'une noix de galle médiocre, dans de la laine molle; on le trempe dans de l'huile d'iris; on l'applique trois jours ou davantage, suivant le besoin. Une fomentation aromatique convient après cela. Ensuite, on emploie quelque pessaire émollient, qui provoquera surtout un écoulement d'humeur. Après quoi, employer la mercuriale, si elle est tendre, avec de l'huile de rose, dans un linge, le jour et la nuit. Pour le même cas : bile de taureau et sel, faire bouillir, ajouter du soufre, faire le pessaire allongé comme un gros noyau, et l'appliquer à nu, pendant deux jours et deux nuits, à la matrice même; de rechef, la mercuriale après cela, la saupoudrer avec de la myrrhe pure, et mouiller avec de l'huile de rose; enduire d'huile d'iris l'orifice utérin aussi avant que possible. Traitement pour la même maladie : piler de l'iris odorant, tamiser séparément, cypérus quantité égale, pate de safran gros comme une magis (sorte de petit gateau), mouiller avec du vin odorant, amener à la consistance d'onguent, enduire des compresses de la longueur d'un palme, mettre la préparation dans une petite boîte, afin qu'elle ne perde pas son odeur, et appliquer.

236. (Orifice ulcéré ou irrité.) Si l'utérus est ulcéré, ou l'orifice raboteux, ou irrité par quelque pessaire, enduire de la laine avec de la graisse, de l'huile de rose et un peu de cire.

237. (Femme maigre outre mesure et ne pouvant pas aller au-delà du deuxième mois de grossesse. La restaurer.) Quand une femme enceinte avorte à un mois, ne pouvant pas porter

ew C. -τινός om. C. — * καὶ om. C. — * διαφθείση (sie) C. -εἰς vulg. - ἐς C, Lind. - γίνηται DFJK. - φαρμακεύειν (φαρμακεύσαντα CDFHIJKQ') καὶ cai om. CDFHIJK) καχ. vulg. - εἰς J. - τε om. D. - ἰσχωσιν vulg. - ἰσχώστν (Η, al. manu), Foes in not., Lind.

νιαῖον, καὶ ἐκφέρειν ἐς τέλος μὴ δύνηται, καὶ λεπτὴ παρὰ φύσιν γένηται, ταύτην χρὴ καθήραντα τὰς ὑστέρας καὶ αὐτὴν φαρμακεύσαντα παχύνειν, οὐ γὰρ δυνήσεται ἐκφέρειν ἐς τέλος, ἔστ' ἂν ἐωυτήν τε ἀναλάδη καὶ αἱ ὑστέραι ἰσχύωσιν.

238. Ήν δε 1 χυίσχηται μέν, διαφθείρη δε δίμηνα τὰ παιδία ές ἀχριδώς τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ μήτε πρότερον μήθ' ὅστερον, καὶ τοῦτο πάθη δὶς ἢ τρὶς κατὰ ταὐτὰ, ἢ καὶ πλείονα χρόνον γεγονότα κατά τὸν αὐτὸν τρόπον *τοῦτον διαφθείρη, ταύτης αξ μῆτραι οὐκ έπιδιδούσιν έπὶ τὸ μέζον τοῦ παιδίου ἐν αὐτέησιν αὐξανομένου καὶ ύπερδάλλοντος έχ τοῦ διμήνου ή τριμήνου ές τὸ πλέον . άλλά τὸ μέν αύξεται, αί δὲ μῆτραι οὐδὲν ἐπιδιδοῦσι διὰ δὴ τοῦτο διαφθείρουσιν αί πολλαί ές τὸν αὐτὸν γρόνον. Ταύτην γρή κλύσαι την εμήτρην, καὶ διαφυσήσαι ώς μάλιστα προσθέτοισι φαρμάκοισι τοῖσδε • τῆς σιχυώνης την έντεριώνην χόψαντα διασήσαι, χαι σίλφιον όλίγον, παραμίξαι δλίγα έν πλείονι και καθεφθοτέρω τῷ μέλιτι τοῦτο περιπλάσαι περί μήλην, ποιέοντα τὸ πάγος δσον μέλλει παραδέξασθαι δ στόμαγος, πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης, καὶ ὧσαι πόβρω, ἔως ἀν περήση ες τὸ εξοω τῆς μήτρης. ὅταν δὲ ἀποτακῆ τὸ φάρμακον, εξελείν την μήλην, και πάλιν οδτω το έλατήριον και της «κολοκυντίδος της άγρίης ποιέων ώσαύτως τῷ προτέρω προστιθέναι. Ἐσθιέτω δὲ τοῦτον τὸν χρόνον σκόροδα ὡς πλεῖστα, καὶ καυλὸν σιλφίου, καὶ τη άλλη διαίτη χρησθαι, δχοίη αν μέλλη φύσαν έμποιησαι μάλιστα έν τῆ κοιλίη. Προστιθέσθω δὲ τὸ πρόσθετον διὰ τρίτης ⁷ ήμέρης, έως άν δοχέη χαλώς έγειν ενίστε δε χαι διά πλείονος το δε δλον, δχως άν προσίηται · τὰς δὲ μεταξύ ἡμέρας μαλθαχοῖσι χρῆσθαι. "Όταν δὲ καταστήση τοίσι μαλθακτηρίοισι τὸ στόμα τῆς μήτρης, φανή τε τὰ ἐπιμήνια, ἐπιμείνασα, ὅταν ξηρὴ ἦδη ἦ, μιγνύσθω τῷ ἀνδρί.

'Κυτσιεται Κ. -διαφθείρηται D. - ταῦτα vulg: - ταῦτὰ CJ, Lind. - ἢ οm. C. — ² τοῦτο vulg. - τοῦτον CFGJK, Foes in not., Lind. - διαφθείρει vulg. - διαφθείρη CDFHIJK. - ἐπιδίδουσι (bis) HI. - ἐπιδίδόσσιν (bis) J. - μεῖζον vulg. - μέζον DH. - αὐτέοισι C. - εἰς vulg. - ἐξ C, Lind. - πλέον DFGI. - πλεῖον vulg. - αὐξάνεται C. - - ¾ μῆτραν J. - καὶ J. - καὶ οm. vulg. - προστέθοισιν φαρμ. vulg. - Je supprime ἢ, même sans mss, πρόσθετα φάρμακα étant une locution fréquente. - σικυόνης H. - ἐντεριόνην Η. - παραμίξαντα J. - περιπλάσσαι FGI. - ⁴ μέλι GH. - - ἑ ἔξον vulg. - Lisez ἔσω. - - ἀ πολοκυνθίδος C. - όποίη C. - μέλλη CDHIJK. - μέλλοι vulg. - φύσσαν J. - - ἢ μέρας J. - μήτρης, καὶ (καὶ οm. C) φανῆται (φανεῖται Κ; φανῆ τε C) τὰ νulg. - μείνωσα J.

à terme et étant maigre contre nature, il faut, après avoir purgé la matrice et évacué la femme, lui donner de l'embonpoint; car elle ne pourra pas arriver au bout de sa grossesse, tant qu'elle n'aura pas été restaurée et que l'utérus n'aura pas pris de la force.

238. (Femme avortant régulièrement au deuxième mois. Explication de ce phénomène, Traitement.) Si une femme devient enceinte, il est vrai, mais avorte à deux mois, juste à la même époque, ni plus tôt ni plus tard, si elle éprouve cet accident deux ou trois fois de la même façon, ou si même, allant plus loin dans sa grossesse, elle avorte encore semblablement, en ce cas la matrice ne se développe pas à mesure que l'enfant qui y est croît et passe de l'état de fœtus de deux ou trois mois à un plus grand volume. Mais, tandis qu'il grossit, la matrice ne s'étend pas. C'est pour cela que beaucoup font une fausse couche au même temps. On doit saire des injections dans la matrice et y produire surtout de l'air par les médicaments suivants mis en pessaire : intérieur d'une courge pilé et passé, un peu de silphion, incorporer un peu de ce mélange dans beaucoup de miel très-cuit, lui donner une consistance suffisante pour que le col utérin le reçoive, en mettre tout autour d'une sonde, porter à l'orifice et pousser profondément jusqu'à pénétration dans l'intérieur-de la matrice; quand le médicament est fondu, on ôte la sonde; et de rechef, préparant de la même facon l'élatérion et le concombre sauvage, on applique de la même façon. La femme mangera, pendant ce temps, de l'ail autant que possible, de la tige de silphion, et usera, du reste, de tout le régime propre à engendrer le plus de vent dans le ventre. Elle se mettra le pessaire tous les trois jours, jusqu'à ce qu'elle paraisse être en bon état; parfois, à de plus longs intervalles; en somme, suivant qu'elle s'en accommodera; dans les jours intermédiaires elle usera des émollients. Quand les émollients ont réduit l'orifice utérin et que les règles ont paru, elle attend qu'elle soit complétement sèche et va auprès de son mari.

- 239. Ποιέειν δὲ ¹φῦσαν ἐν τῆ μήτρη ὅταν βούλη, σχορόδου μώλυζαν καὶ ὁπὸν σιλφίου παραμιγνύναι πρὸς τὰ προσθετά.
- 240. Και ήτις αν μη δύνηται διατελείν τους δέκα μήνας κύουσα, άλλά ²διαφθείρη και τουτο πάσχη πλεονάκις, ταύτης τας μήτρας καθαίρειν ύδωρ, και αυτήν φαρμακεύειν, δκως ύδωρ καθαίρηται.
- 241. *Ην δὲ κατέγουσα τὴν γονὴν μὴ κυίσκηται, *ξυμβαίνει δὲ τοῦτο πλείστησι τοῦ στομάγου γανόντος τῆς μήτρης παρὰ φύσιν, τὰ ἐπιμήνια πλείω γίνεται τοῦ προσήχοντος καὶ ὑγρότερα, ώστε τὸ ἀπὸ τῆς γυναικὸς μὴ ξυλλαμδάνεσθαι πρὸς τὴν τέκνωσιν, τήν τε τοῦ ἀνδρός γονήν επιούσαν διαφθείρεσθαι. γίνεται δε ταύτα τού τε σώματος καὶ τῶν μητρέων *νοσεόντων. Αλλά δεῖ ταύτη κατωτερικά διδόναι διαλείποντα, καὶ πυριῆν δλον τὸ σῶμα, καὶ τὰς μήτρας ὅξει καὶ θαλάσση, μύλους διαπύρους ἐμδάλλοντα ἐμδάλλειν δὲ ἐς τὸ πυρίημα χυπαρίσσου πρίσματα, καὶ δάφνης φύλλα κόψας γλωρῆς, καὶ πολυκνήμου αὐτοῦ τφύλλα τυριῆν δὲ δκοῖον ἂν δοκέη καιρὸς εἶναι χρόνον : μετὰ δὲ τοῦτο ἐκλούσθω, δζει ἐνεψῶν λωτοῦ τορνεύματα, *καὶ ρόδινον, καὶ πουλυκνήμου αὐτοῦ τὰ φύλλα ἐπὶ τελευτῆς δὲ θυμειῆν, φλόμου φύλλα χόψας χαὶ λωτοῦ τορνεύματα εμπροσθεν δὲ πρὶν 7 εχλούσασθαι, θυμιήσαι σμύρνη χαλ λιδανωτώ, τρίψας ίσον έχατέρου. καὶ μυρσίνης καὶ δάφνης φύλλα, ταῦτα δάναμίξας καὶ ἐπιδαλών ἐπὶ μαλθακόν πύρ, θυμιῆν νεοπυρίητον ἐοῦσαν δὶς τῆς ἡμέρης, πυριῆν νεόλουτον ἐοῦσαν, καὶ τῆς θυμιήσεως ὕστερον λουέσθω, καὶ τὸν στόμαχον καθιστάναι ες την αρχαίην φύσιν και ην εξαρκέουσα ή, πρό-

^{&#}x27;Φύσσαν J. - τῆ οm. C. - δταν δὲ (δὲ οm. C, Foes in not., Lind.) β. (βούλει Η) vulg. - ἐς σκόροδον (D, al. manu σκορόδου sine ἐς) ΗΙ JΚ. - μόλυζαν FGΗΙ JΚ, Αld. — ² διαφθείρει vulg. - διαφθείρη Κ. - πάσχει vulg. - Lisez πάσχη. - τῆς μήτρης (ἡμέρης pro μ. DFGΗΙΚ) (τὰς μήτρας C) vulg. — ¾ σ. vulg. - ξ. C. — ⁴γουσεόντων D. - δὴ pro δεῖ C. - διαλιπόντα C. - πυριᾶν C. - μήλας vulg. - μύλας DIΚ. - μύλους C. - ἐσδάλλοντα C. — ¾ τὰ φ. D. - πυριᾶν C. - τοῦτον vulg. - τοῦτο C. - ἐκλούσθω C. - λούσθω vulg. - Gal. Gl. ἐκλούσθω, σημαίνει ποτὰ καὶ τὸ προσκλυζέσθω, ὡς ἐν τῷ Περὶ ἀφόρων καὶ τοῖς προσκειμένοις τοῖς Περὶ τῶν ἐν κεφαλῆ τρωμάτων. - καὶ δξει (δψει J) ἐνεψεῖν (ἐνεψῶν DFIJK, Ald.; ἐνέψων C) vulg. - Sì l'on prend le participe, comme je crois qu'on dott le faire, cela oblige à supprimer le καὶ devant δξει. — ¾ καὶ... τορνεύματα om. J. - πουλυκνήμου I. - πουλύκνημον sine αὐτοῦ τ. φ. C. - φλομοῦ C. - κόψας.... φύλλα om. Κ. — ² ἐκθύσασθαι (sic) J. - ἐκλύσασθαι (D, emend. al. manu) FG. - σμύρνης D. - λιδανωτοῦ CDHI. — ¾ ἀμιξας (sic) D.

- 239. (Moyen de produire de l'air dans la matrice.) Lorsqu'on veut produire du vent dans la matrice, on mêle aux pessaires des gousses d'ail et du silphion.
- 240. (Femme ne pouvant mener à terme sa grossesse. Pessaires.) Dans le cas où une semme ne peut mener sa grossesse jusqu'au terme de dix mois, mais avorte et éprouve cet accident plusieurs sois, il faut mettre des pessaires utérins, qui évacuent l'eau, et administrer des purgatifs hydragogues.
- 241. (Empêchement à la conception parce que l'orifice utérin est béant. Traitement.) Une femme retenant le sperme ne devient pas grosse; cela arrive fréquemment quand le col utérin est béant outre mesure; les règles sont plus abondantes et plus aqueuses qu'il ne convient, de sorte que ce qui provient de la femme ne sert pas à la procréation, et que le sperme masculin qui survient se corrompt. Cet effet est produit par la maladie et du corps et de la matrice. En ce cas, il faut administrer, par intervalles, des médicaments qui évacuent par le bas, et donner au corps entier et à la matrice un bain de vapeur avec un mélange de vinaigre et d'eau de mer, à l'aide de grosses pierres incandescentes qu'on y jette. On ajoute à ce mélange fumigatoire de la sciure de cyprès, des feuilles vertes de laurier pilées, et des feuilles de polycnémon (ziziphora capitata). La fumigation est prolongée autant que le cas paraît le comporter. Après cela, la femme se lavera avec une décoction, dans du vinaigre, de sciure de lotos, d'huile de rose et de feuilles de polycnémon; elle finira par une fumigation avec des feuilles pilées de phlomos (verbascum plicatum, Sibth.) et de la sciure de lotos. Mais, avant de se laver, elle fera une fumigation avec myrrhe et encens, pilés à partie égale, et feuilles de myrte et de laurier; on mêle, on jette sur un feu doux, et on administre, deux fois par jour, la fumigation aussitôt après le bain de vapeur, lequel s'administre aussitôt après le bain.

⁻ καὶ om. C. - δὶς om. DFJ. - πυριᾶν C. - νεόλουτον τ' (sic) ἐοῦσαν G. - καθεστάναι vulg. - καθιστάναι C. - εἰς C. - ἐξαρκέουσαν sine + C.

σθεν ¹δὲ τούτων πάντων τάμνειν τὴν ἐν τῆ χειρὶ φλέδα τῆ ἀριστερῆ, καὶ οὕτω τάλλα ποιέειν. ^{*}Ην ²οὲ ὁ μὲν στόμαχος οὕτως ἔχη, ⁸τὰ δ΄ ἐπιμήνια μὴ ἔῃ, [‡]ἢ φλαύρως, ἢ ἐπὶ τοὕλαττον, ⁵πρὸς πλείονα κάθαρσιν τρέπεσθαι ⁶πρὸς τοῖσιν άλλοισιν ἄπασι, καὶ οὕτω θεραπεύειν, καὶ προστιθέναι, ἢν δέῃ, καὶ ἐκ τῶν πρόσθεν λούων καὶ θυμῶν καὶ ξηραίνων.

242. Ήν δε γυνή εκτιτρώσκη ἀέκουσα καί μή θέλη εκδάλλειν, πυρούς πεφρυγμένους καλ κατεληλεσμένους καλ σταφίδα κεκομμένην λευχήν, μελιχρήτω γλυχερώ ταῦτα διείς, έλαίου σμικρόν παραχέων, νήστει πίνειν διδόναι ' μετά δέ, βαφάνου σπέρμα τρίψας καὶ όξος καὶ γηνὸς στέαρ, ταῦτα μίξας, ἐσθιέτω, καὶ προστιθέσθω δάφνης φύλλα τρίδουσα · μετά δὲ πινέτω δρίγανον ⁸ χαὶ γλήγωνα χαὶ ἄλφιτον ἐν δόατι, ἐπιπάσσουσα δάφνης φύλλα ^δχεχομμένα καὶ τετριμμένα λεῖα, κόμμι παραμίζας, 10 καὶ διεὶς δόατι, πίνειν διδόναι. 11 Αλλο· δίος στέαρ και χηνός άλειφα, και μέλι ές τωὐτό μίζας και τρίψας, έκλεικτὸν διοδναι. 12 Αλλο · σταφυλίνον τείδων ώς λειότατον, καὶ γάλα**κτος ὑπόστασιν ἐν τούτ**ω μίζας, χηνὸς στέαρ τήζας, ταῦτα ἐνεψήσας, διδόναι δοσείν. 13 Αλλο · δριγάνου φύλλα τρίψας ώς λειότατα, ήν μέν έγη, χλωρης, εί δὲ μὴ, ξηρης, διείς ἐν ΰὸατις πίνειν διδόναι. "Αλλο" δάφνης καρπόν τρίψας ώς λειότατον, καὶ ύὸς θηλείης στέας τήξας, και μέλιτι ταυτα όμου πάντα μίξας και τρίψας, εκλεικτόν διδόναι. 15 Άλλο · σταφυλίνον τρίδων ώς λειότατον, εν οίνω διείς κεκρημένω, πίνειν διδόναι.

243. Ήν αι μῆτραι 16 μη κατέχωσι την γονήν, μόλυδο και λί-

' Δὲ est ici pour δή. - πάντων τούτων J. - ἀριστερᾶ CD. — ² δ' C. - μὲν C. - μὲν om. vulg. — ³ καὶ τὰ ἐπ. J. - δ' om. G. - δὲ D. — ⁴ ħ Cornar., Foes in not., Lind. - ħ om. vulg. — ⁵ ħ (ħ om. Foes in not., Lind.) πρὸς vulg. — ὅπρὸς C. - πρὸς om. vulg. - ἄπασι om. C. - οὕτως vulg. - οῦτω J. - εὶ δέει C. — ' πυρὸς G. - πυρὶ J. - κατεληλαμένους DFGHJK. - κατεληλασμένους vulg. - κατεληλεσμένους C. - ἐλαίω CJ. - μικρὸν J. - νῆστι C. - πιεῖν CDK. — ⁵ καὶ... γλήχωνα om. G. - γλ. καὶ ὀρίγ. D. - γλίχ. HJ. - ἐν ὕδ. om. K. - ἐπιπάσουσα C. — ⁵ κόψας καὶ τρίψας C. - [τε] καὶ Lind. — 10 καὶ om. K. - ἀλλο CDHIKQ', Lind. - ἄλλο om. vulg. - τὸ αὐτὸ vulg. - τωὐτὸ C. - ἐλλικτὸν vulg. - ἐκικτὸν V. Lind. - ἐλικτὸν J. — 1² ἀλλο CDHIK. - ἄλλο om. vulg. - σταφυλίνου FGHIJ. - ἐς τοῦτο C. - καὶ (καὶ om. C) χηνὸς vulg. - τήξας om. (D, restit. al. manu) FGIK. - ἀνεψήσας vulg. - ἐνεψήσας C. - βυφῆν Κ. - ρυφεῖν DFGHI, Ald. — 13 ἄλλο CDHIK. - ἄλλο om. vulg. - τρίψας φύλλα vulg. - φ. τρ. C. - ħν.... λειά-

C'est après la fumigation qu'elle se lave. On remet le col utérin en sa place régulière. Si la femme a suffisamment de force, on lui ouvre avant tout la veine du bras gauche, et du reste on agit comme il a été dit. Quand le col utérin est ainsi et que pourtant les règles ne vont pas, ou vont mal, ou vont moins, il faut, outre tout le reste, provoquer une purgation menstruelle plus abondante, traiter de la même façon, mettre, s'il est nécessaire, les pessaires, administrer comme il a été dit, bains et fumigations, et dessécher.

242. (Recettes pour préserver de l'avortement.) Quand une femme avorte malgré elle et sans vouloir se débarrasser de son fruit, prendre blé grillé et moulu et raisin blanc sec pilé. mouiller avec de l'hydromel doux, ajouter un peu d'huile, et donner à boire à jeun; après quoi, graine de raifort pilée, vinaigre et graisse d'oie, mêler et faire manger; la femme mettra en pessaire des feuilles de laurier pilées; ensuite, elle · boira ceci : origan, pouliot, farine d'orge, saupoudrer avec des feuilles de laurier bien broyées, ajouter de la gomme, délayer avec de l'eau, et donner à boire. Autre : graisse de mouton, graisse d'oie, miel, mêler ensemble, broyer, et donner en éclegme. Autre : staphylinos (daucus carotta et guttatus, Sibth.) bien broyé, dépôt du lait, mêler ensemble, graisse d'oie fondue, faire cuire, et donner en potage. Autre : feuilles d'origan bien broyées, vertes si on en a, sinon, sèches, mouiller avec de l'eau, et donner à boire. Autre : baies de laurier très-bien pilées, graisse fondue de truie, miel, mêler le tout ensemble, triturer, et donner en éclegme. Autre : staphylinos bien broyé, mouiller avec du vin coupé d'eau, et donner à boire.

243. (Recettes pour le cas où la matrice ne retient pas le

τατον om. Κ.- ἔχει vulg. - ἔχη CDFGHIJ. — 16 άλλο CDHJ. - άλλο om. vulg. - 16 αλλο cDHJ. - άλλο cDHJ. - άλλο cDHJ. - 16 τωὐτὸ pro όμοῦ C. - ξυμμίξας C. - 16 λικτὸν vulg. - 16 άλλο CDHI JQK'. - άλλο om. vulg. - 16 αλλο cDHJ JQK'. - άλλο om. vulg. - 16 τὴν γ. μὴ χ. C. - μόλιδδον CDIJK. - 16 pro 16 τις C.

θον ήτις τὸν σίδηρον ἄρπάζει, ταῦτα τρίψας λεῖα, ἔς βάκος ἀπόδησον, ¹καὶ ἔς γάλα γυναικὸς ἐμδάψας προσθετῷ χρήσθω. ²¾Αλλο· χαλκοῦ ἄνθος τρίψας, μέλιτι διεῖναι, καὶ προστιθέναι τοῦτο.

244. "Όταν αί μήτραι τοῦ ἀνδρὸς τὴν γονὴν ἐξερεύγωνται τρίτη ημέρη, ⁸ πάσα ανάγκη τῆς γυναικὸς, ην ταῦτα πάσχη, πώρου πεπληρωμένας είναι τάς μήτρας, και οδ δύναται του ανδρός ή γονή έμμένειν έν τησι μήτρησιν, άλλα ἀποκλείεται, και όδια τουτο ού δύναται χυῆσαι ἔιος αν δ πώρος ἐνῆ ἐν τῆσι μήτρησι. Τοῦ δὲ 5 πώρου ήδε ή εξέλασις· πτερά λαδών ώς ελάγιστα και μαλθακώτατα, ξυνδήσας δμοῦ, τούτοισιν ἐπαλείφειν τὰς μήτρας, ὡς τοὺς ὀφθαλμοὺς έπαλείφουσιν, διμαλύνας τὰ πτερά, δαμματι ώς λεπτοτάτω καταδήσας τὰ ἄχρα, εἶτα ροδίνω πολλώ χρίσας αὐτὰ, ὑπτίην ἀνακλίνας, ύπο την δοφύν μέσην υποθείναι προσκεφάλαιον, προσθείναι την μήλην, τά σπέλεα τανύσας της γυναικός, και διαστήσας το μέν ένθει, τὸ δ' ἐνθεν, ἀναστρέφειν ἀνω καὶ κάτω τὴν μήλην, ἔως ἀν προκύψη: επήν δε ίδης εν τῷ στόματι τῆς μήτρης, ήν μεν "μή προσίσχηται εν τῷ ἰσχίω καὶ ἐθέλη ἐπακολουθῆσαι, πάντων ἄριστον τοῦτο • ἢν οἰ 🕯 ἐνέχηται ἐν τῷ στόματι τῆς μήτρης, λαβίδι ὡς λεπτοτάτη προμηθευόμενος έξελχύσαι ήσυχη καὶ μή βιαίως, καὶ μετά ταῦτα ξυγκοιμάσθω τῷ ἀνδρί.

245. Ήν ν χυούση ἐπιφαίνηται, δνίδα ξηρήν, μίλτον, δστρακον σηπίης τρίψας λεῖα, ἐς βάχος ἀποδήσας, προστιθέναι. 11 Αλλο ΄ γλυχυσίδης τοὺς μέλανας χόχχους τρίδων ἐν οἴνφ διδόναι πιεῖν χεχρημένφ.
246. Ἡν ٤ δὲ συνοῦσα ἀλγέη τὴν νειαίρην γαστέρα καὶ αἴμά οἱ

¹ Καὶ οm. C. — ²άλλο CDJ (HI, ἄλλο ὁμοίως). — ³ π. ἐν. οm. JK. – ταύτη pro ταῦτα J. – πόρου J. – πλέας C. – ἀλλά.... μήτρησι om. G. — ⁴ διὰ τ. οm. J. – τούτων vulg. – τοῦτο DHIK. – Post χυῆσαι addunt οὐδὲ μυχῆσαι DFHI JQ'; οὐδὲ μὴ χύσαι Κ; οὐδὲ μὰ χυήση C. – οῦ pro ἀν DFHIJKQ'. – ἢν pro ἀν C. – πόρος J. – ἢ pro ἐνῆ DFHIK. — ⁵ πόρου J. – ἢδε om. K. — ° ράμματι ὡς λεπτοτάτω χατ. ἐπὶ τὰ C. – εἰτα om. C. – τὰ πτερὰ pro αὐτὰ C. – χεφάλαιον J. — ² ὑποθεῖναι vulg. – προσθεῖναι C. – ταννύσας FGHIK, Ald., Frob. – χαὶ om. C. – διασείσας vulg. – διαστήσας DHJQ', Lind. – δὲ CJ. — ° [ιὴ om. G. – ἐθέλει C. – ἐπαχολουθεῖν C. — ° ἐνδέχηται vulg. – ἐνέχτηται Foes in not., Lind. – λεπτοτάτω D. – προμυθευόμενος C. – ἐξελχύσαι vulg. – ἐξελχύσαι CJ, Ald., Lind. – ἐξελχύσαι DFGHIK. – ἢσυχῆ I. — " χυήση DFGHIK. – χυίση J. – μίλτον repetit H. – σηπύης FG, Ald. — " ἄλλο CDHIJ. – ἄλλο om. vulg. – χαρποὺς vulg. – χόχχους C. – εκκρ. διδ. πίνειν C. — " δλ

sperme.) Si la matrice ne retient pas le sperme, prendre du plomb et la pierre qui attire le fer, bien triturer, nouer dans un chiffon, tremper dans du lait de femme, et mettre en pessaire. Autre : fleur de cuivre triturée, délayer avec du miel, et mettre en pessaire.

- 244. (Empéchement à la conception parce que la matrice a des callosités. Traitement.) Quand la matrice rejette la semence de l'homme le troisième jour, de toute nécessité la femme chez qui cela arrive a la matrice pleine de callosité, et la semence de l'homme, n'y pouvant rester, en ressort; c'est pourquoi la conception est impossible tant que la callosité subsiste. Voici le moyen de l'enlever : prendre des plumes très-petites et très-souples, les nouer ensemble, et faire, par ce moyen, des onctions à la matrice comme on en fait aux veux: les plumes sont égalisées par le bout, qui est attaché par un fil très-fin, et on les a enduites de beaucoup d'huile de rose. La femme est couchée sur le dos; elle a un oreiller sous le milieu des lombes, les jambes étendues et écartées l'une de l'autre; alors on introduit la sonde et on la tourne en haut et en bas, jusqu'à ce que la callosité fasse saillie; quand on la voit à l'orifice utérin, si elle n'adhère pas à la hanche et qu'elle veuille suivre, c'est ce qu'il y a de mieux; mais si elle adhère à l'orifice utérin, on la saisit avec une pince très-fine et on l'attire avec précaution, doucement et sans violence; puis la femme dort avec son mari.
- 245. (Recettes pour le cas où les règles se montrent chez une femme grosse.) Si, chez une femme grosse, les règles se montrent, prendre du crottin d'âne sec, rubrique, os de sèche, bien triturer, nouer dans un chifson et appliquer en pessaire. Autre: graines noires de pivoine pilées, donner à boire dans du vin coupé d'eau.
 - 246. (Recette pour la douleur dans le coit.) Si dans le coit

om. C.- αλγέει vulg. - αλγέη CGIK. - νείαιραν valg. - νειαιρήν Lind. - νείαιρα (sic) F. - νείαρα G. - νειαίρην DH. - λίνον HJK. - βρύον vulg. - θρύον CFGH IJK, Ald. - χήνιον C.

φανή νεαρόν, λίνον κόψας καὶ θρύον άπαλὸν καὶ χήνειον έλαιον, ταῦτα μίζας, οἴνω λευκῷ ὑδαρεῖ διεὶς, διδόναι πίνειν.

247. ^{*}Ην αί μῆτραι ¹ προέλθωσιν ἔξω τῆς φύσιος, πῦρ ἔχει μάλιστα μέν τὰ αἰδοῖα καὶ τὴν ἔδρην, καὶ τὸ οὖρον ² τρύζει κατ' ὀλίγον καὶ δάκνεται τὰ αἰδοῖα. ² Ταῦτα πάσχει, ἢν ἐκ τόκου ἐοῦσα τῷ ἀνδρὶ παρακοιμᾶται. ⁶ Οταν οὕτως ἔχη, μύρτα καὶ λωτοῦ πρίσματα ἐψήσας ἔν ὕδατι, καταθεὶς τὸ ὕδωρ ἐς τὴν ⁴ αἰθρίην, προσχείσθω ὡς ψυχρότατον ² ἐς τὰ αἰδοῖα, καὶ τρίδων λεῖα προσπλάσσειν ² ἔπειτα ὕδωρ πίνουσα φακῶν, μέλι καὶ δζος ξυμμίσγουσα, ἐμείτω, ἔως ἀν αὶ μῆτρι ἀνασπασθῶσιν ¹ καὶ τὴν κλίνην ὑψηλοτέρην πρὸς ποδῶν κεϊσθαι ὑποθυμιῆν δὲ ⁶ ὑπὸ τὰ αἰδοῖα κακώδεα, ὑπὸ δὲ τὰς ρῖνας εὐωδεα τίσισι δὲ χρήσθω ὡς μαλθακωτάτοισι καὶ ψυχροῖσι, καὶ τὸν οἶνον ὑδαρέα λευκὸν πινέτω, καὶ μὴ λουέσθω, καὶ τῷ ἀνδρὶ ξυγκοιμάσθω.

248. *Ην δὲ παντάπασιν ἐχ τῶν αἰδοίων ἐχπέσωσιν, ¹ἐκχρέμανται οἶόν περ ὄσχη, καὶ ὀδύνη λαμβάνει * τοῦτο δὲ, ὅταν ἐκ τόκω ταλαιπωρήση, ὥστε σεῖσαι τὰς ὑστέρας, ⁸ἡ τῷ ἀνδρὶ ξυγκοιμᾶται ἐν τῷ λοχείῳ. "Οταν οὕτως ἔχη, ψύγματα προστίθεσθαι πρὸς τὰ αἰδοῖα, καὶ τὰ ἔξωθεν ὑποκαθήρας, σίδιον ἐν οἴνω μέλανι οἰνώδει ἑψήσας, οὕτω περιπλύνας, εἴσω ἀπωθέειν ' ἔπειτα μέλι καὶ ρητίνην ⁹ξυντήξας ἴσον ἔκατέρου, ἔγχει ἐς τὰ αἰδοῖα, καὶ κεῖσθαι ὑπτίην, ἀνω τὰ σκίλεα ἔχουσαν ἐκτειναμένην ' κάπειτα σπόγγον προσθεὶς, ἀναδῆσαι ἐκ τῶν ἰξύων ' ἔστ' ἀν δ' οὕτως ἔχη, σιτίων δέον ἀπέχεσθαι, ποτῷ ¹⁰τε

1 Προσέλθωσιν C. - φύσηος C. - 2 κλύζει (D, al. manu τρύζει) FGHIJK, Vatic. Codd. ap. Foes. - στάζει L, Lind. - στάζει paraît en effet la bonne leçon; cependant voy. dans Erot., p. 352, τρύζειν, où Bacchius l'explique το μετά τινος στροφώδους περιωδυνίας και πρυθυμίας διαχωρείν. Les auteurs hippocratiques auraient-ils détourné ce mot, qu'on rencontre quelquesois avec οὖρον et qu'on suspecte à chaque fois, et l'auraient-ils appliqué aux tenesmes vesicaux?-καὶ κατ' DFGIJKQ'. — 3 τ. π. (τ. π. om. GQ') εκ τὸ αὐτὸ πάθος (εἰς τ. α. π. om. C, Foes in not., Lind.) (ταῦτα π. εἰς τ. α π. om. DFHIJK). "Ην δὲ (δὲ om. C, Foes in not.) ἐχ vulg. - ἀνδρὶ μπ (μπ om. Foes in not.) παρ. vulg. - ὅταν om. (D, restit. al. manu) GIJK. -* ἔδρην vulg. - αἰθρίην L, Cornar., Foes in not., Lind. - πρὸς C. - λεῖα οπ. DFGHIJK. - φακόν vulg - φακών C, Foes in not., Lind. - μίσγουσα D. - ύψηλοτέραν DHJK. — 6 ὑπὸ [μὲν] τὰ Lind. – καὶ λευκὸν J. — 7 & κρέμανται, al. manu εκκρέμανται D. - Δικρίμνανται C. - περ om. D. - λαμβάνη DK.σησαι DFGHIJK. - σείραι C. - "καὶ (η C) vulg. - Ante ξ. addunt μη CFG HIJK, Ald. - λοχίω CD. - ύποκαθήραι ex err. typogr. Kühn. - σιδίην (sic

la femme souffre au bas-ventre et que du sang récent se montre, lin et jonc tendre broyés, graisse d'oie, mélanger ensemble, mouiller avec du vin blanc coupé d'eau et donner à boire.

247 (Matrice faisant saillie hors des parties naturelles. Description, traitement; voy. § 143.) Si la matrice fait saillie hors des parties naturelles, du feu se fait sentir surtout à ces parties et au siège; l'urine n'est rendue que par gouttes et irrite les parties génitales. Cet accident arrive quand une femme, peu après l'accouchement, dort avec son mari. Dans ce cas, faire bouillir des baies de myrte et de la sciure de lotus dans de l'eau, exposer au serein, et employer en affusions, aussi froides que possible, sur les parties génitales; puis, broyant cela, le mettre en cataplasme. Après quoi, la semme, buvant de l'eau de lentille à laquelle on ajoute un mélange de miel et de vinaigre, vomit jusqu'à ce que la matrice soit retirée en haut. Son lit est plus élevé du côté des pieds. On fait des fumigations fétides sous les parties génitales, aromatiques sous les narines. Elle use d'aliments froids et très-émollients, boit du vin blanc coupé d'eau, ne prend point de bains et ne dort pas avec son mari.

248. (Chute complète de la matrice. Traitement. Succussion par l'échelle; voy. § 144.) Si la matrice sort complètement hors des parties génitales, elle pend comme un scrotum, et il y a douleur. Cela arrive, quand la femme, sortant de couches, se livre à quelque fatigue de manière à ébranler la matrice ou dort avec son mari pendant le flux lochial. Les choses étant ainsi, appliquer des réfrigérants aux parties génitales, laver les parties extérieures, faire bouillir une écorce de grenade dans du vin noir fort, laver avec cette décoction la matrice, et la repousser en dedans; puis faire fondre miel et résine, de chaque partie égale, et infuser dans les parties génitales. La femme

Lind. — 9 σ. vulg. – ξ. CDFHIJK. – έχει C. – εί; J. – ὑπτίη C. – σχέλη vulg. – ὑ σκέλεα DK. – ἐντειν. J. – δέον om. C — 10 δὲ (τα C) vulg. – ἔστ' ἄν al ἔπτὰ J.

διάχιστα, χαὶ μὴ λουέσθω, αιτίοισιν δλίγοισι χρήσθω, τὰ αἰδοῖα κακώδεσι θυμιήσθω, καὶ ἐπὴν ἄρχηται περιχωρέειν, τὴν σφενωίστας ἡμέραι παρέλθωσιν. Καὶ ἡν δὲ ἀποπατεῖν ἐθέλη, ἀποπατείτω ἀνακειμένη, εξως ἀν τεσσαρεσκαίδεας τὰ τὰς μὰ τὸς καὶ πουλύν χρόνον, καὶ στὸς χρίστασθαι καὶ παρέλθωσιν. *στιοίσιο δὲ ὡς μαλθακωτάτοισι καὶ ἐλαχίστοισι Χρήσθω. Αποπατείτω ἀνακειμένη, εξως ἀν τεσσαρεσκαίδεας καὶ τὸς ἐρίλη, ἀποπατείτω ἀνακειμένη, εξως ἀν τεσσαρεσκαίδεας καὶ παρέλθωσιν. *στιοίσιο δὲ ὡς μαλθακωτάτοισι καὶ ἐλαχίστοισι Χρήσθω. Τὰ αἰδοῖα τὸς ἀποπατεῖν ἐθέλη, ἀποπατείτω ἀνακειμένη, εξως ἀν τεσσαρεσκαίδεας ἡμέραι παρέλθωσιν. *στιοίσιο δὲ ὡς μαλθακωτάτοισι καὶ ἐκαχίστοισι Χρήσθω. Τὰ αἰδοῖα τοῦς τὰς ἀποπατεῖν ἐθέλη, ἀποπατείτω ἀνακειμένη, εξως ἀν τεσσαρεσκαίδεας ἡμέραι παρέλθωσιν. ἐπειτα ἀνίστασθαι καὶ περιέρχεσθαι ὡς τοῖσι κακιώδεσι θυμιήσθω, αιτίοισιν δλίγοισι χρήσθω, τὰ αἰδοῖα τοῖσι κακιώδεσι θυμιήσθω, καὶ ἐπὴν ἄρχηται περιχωρέειν, τὴν σφενδύνην φορείτω.

249. ⁶ Έζαίρεσις τοῦ ἐμδρύου ήδε ἔμδρυον ἐπὴν ἐναποθάνη ἐν τῆσι γονῆσιν, ὀστεολογίη χρῆσθαι κατ' ὀλίγον, τὸ φαινόμενον κατὰ λόγον θραύοντα, δέρμα καταλείποντα προδολὴν τῷ σιδήρφ.

1 "Ην J. - περιξέσας Κ. - πιτύη vulg. - πητύη Κ. - πίτυι C. - έσω θέειν G. ξυμμίξας pro ξυνδ. DFGHIJK. - ἀπαλλάξ F. - ἀπάλλαξαι (sic) GIJ. - ἀπαλλάξαι $DK.-\dot{\epsilon}$ παλλάξαι $CH.-\dot{\epsilon}$ αν $vulg.-\dot{\epsilon}$ ην $C.-\delta$ ιδ. δὲ (δὲ om. CDFGHIJK) δ. χ. πτ. (πτισσ. DH), ψ. δὲ διδόναι (διδ. ομ. C) μηδὲν (ψυχρόν, άλλο δὲ μηδὲν L) vulg. - Bonne correction. - 2 ἐπαύριον vulg. - αύριον C. - καὶ ἀνέλκειν vulg. - Lisez ἐᾳν ἔλκειν. - πολύν C. - 3 κατ., ἐγκεῖσθαι καὶ vulg. - κατ., ἐγκεῖσθαι ξα καὶ Foes in not. - κατ., ἐᾶν κλεῖσθαι καὶ C: - Lisez κεῖσθαι. - μή C.-μή om. vulg. - 4 σιτίοισι.... λουέσθω om. J. - Εστ' αν C. - θυμιείσθω K. - 6 έξ. τ. έμ. om. FG. - δὲ τοῦ C. - τοῦ om. K. - ἐμβρύου (ἐμβρίου CD). "Ην δὲ (ήδε C) ἔμβρυον (addunt ἐπὴν CDGIJK) ἐναπ. (ἀποθάνη JK) vulg.γονήσιν ές τελεογονίην (όστεολογίη pro ές τ. C) vulg. - C'est la vraie lecen; voy. ὀστεολόγω, Des Mal. des F., I, p. 97, note 2. Ni Cornarius ni Foes n'ont traduit ces dernières lignes; elles étaient en effet inintelligibles avant la restitution fournie par C. - δέρεο» vulg. - τὸ δὲ ῥέον Κ. - δέρμα C. - Comme δέρεον est un mot suspect, qui n'a d'autre appui que ce passage même, il doit être effacé des dictionnaires. – καταλιπόντα vulg. – καταλίποντα (sic) Ι. - καταλείποντα DK. - προσδολήν C.

reste couchée sur le dos, ayant les jambes étendues et élevées. Puis on applique une éponge, maintenue à l'aide d'un bandage mis aux lombes. Tant que les choses sont ainsi, il faut s'abstenir d'aliments, boire aussi peu que possible, jusqu'à ce que sept jours soient passés. Si de cette façon la matrice veut rentrer, il n'y a rien de plus à faire; sinon, on en racle l'extrémité et on la lave avec une décoction de branches de pin; puis, attachant les pieds à une échelle, on pratique la succussion du côté de la tête et on repousse l'utérus avec la main. Après quoi, on fait croiser les jambes, on les attache ensemble, et on fait garder l'immobilité pendant un jour et une nuit. On donne froide un peu de décoction d'orge passée, et rien autre. Le lendemain, on la fait coucher sur la hanche, et on applique une très-grande ventouse qu'on laisse tirer longtemps. Quand on l'ôte, la femme se remet sur le dos et reste tranquille. On ne fait rien prendre que la décoction d'orge filtrée, jusqu'à ce que sept jours soient écoulés. La femme use de très-peu d'aliments et très-adoucissants. Si elle veut aller à la selle, elle se met sur son séant, jusqu'à ce que quatorze jours soient passés. Puis elle se lève et marche le moins possible; elle ne prend point de bains, use de peu d'aliments, fait des fumigations fétides aux parties génitales, et, quand elle commence à marcher, porte un bandage en fronde.

249. (Extraction du fœtus mort. Ceci n'est qu'un fragment qui se trouve tout au long dans le livre des Maladies des femmes, § 70, et dans le livre de la Superfétation, § 7.) Voici comment se fait l'extraction du fœtus : quand un fœtus est mort dans la matrice, se servir peu à peu du procédé par le crochet à os, brisant à mesure ce qui paraît, et laissant la peau protection contre les ferrements.

FIN DU LIVRE DES FEMMES STÉRILES.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΘΕΝΙΩΝ.

DES MALADIES DES JEUNES FILLES.

ARGUMENT.

Il est certain que l'auteur des livres sur les Maladies des femmes avait composé un traité sur les maladies des jeunes filles; car il cite deux fois ce traité dans le premier livre: « Chez quelques femmes les règles se tournent vers le siége, comme je l'ai dit dans les maladies des jeunes filles 1; » et : « Dans le cas où les lochies se portent en haut, la femme éprouve les accidents qui ont été exposés au sujet de la jeune fille à qui la première éruption des règles s'est portée en haut2. » Mais de ce traité, nous n'avons qu'un très-court fragment, où les deux passages cités par l'auteur ne figurent pas. J'ajoute, pour dire tout ce qu'on sait sur l'histoire de ce fragment, qu'il est mentionné dans le Glossaire de Galien : une correction suggérée par une lecon du ms. C, substitue à povisi, povă, qui est interprété dans ce Glossaire. Ainsi, en tenant compte du travail sur les affections des jeunes filles, on voit que l'auteur des Maladies des femmes avait étendu de tous côtés l'investigation du sujet choisi par lui. Dans une phrase, expliquant que le sang se porte sur le cœur et le diaphragme, et cause ainsi la torpeur, le délire, il semble par là se rattacher à ceux qui plaçaient l'intelligence dans le diaphragme et le cœur. Cela est en contradiction avec l'auteur de la Maladie

[&]quot;Εστιν ήσι και κατά την έδρην, ώσπερ μοι είρηται έν τήσι παρθενίζσι νούσοισι, I, p. 10.

 $^{^2}$ Όχοῖα είρηται ἀμφὶ τῆς παρθένου, $\hat{\eta}$ τὰ ἐπιφαινόμενα πρώτα ώρουσιν ένω, 1, \S 41.

sacrée, qui, § 17, réfuta cette hypothèse et y substitua celle du cerveau, organe de l'intelligence. Je dis hypothèse, car il n'était pas possible d'en établir positivement la preuve. Cette preuve a été donnée longtemps après. C'est ainsi que les Pythagoriciens, qui faisaient tourner la terre autour du soleil, n'émettaient, de leur temps, qu'une hypothèse, élevée plus tard à l'état de chose démontrée.

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

2146=C, 2254=D, 2144=F, 2141=G, 2142=H, 2140=I, 2143=J, 2145=K, Cod. Serv. ap. Foes=L, 2332=\$\hat{\chi}\$, Cod. Fevr. ap. Foes=Q'.

EDITIONS, TRADUCTIONS ET COMMENTAIRES.

Mauritii Cordæi ed. Græc. et lat. cum adnot. Paris, 1574, in-8°. — Jo. B. Donati Comm. Luccæ 1582, in-4°. Francof., 1591, in-8°. — Jo. Stephani comment. Venet. 1635, in-fol. — Claudii Tardy paraphrasis in libr. De virginum morbis, Paris, 1648, in-8°. — Les pronostics d'Hippocrate avec son traité des maladies des Vierges, par le marquis de Mirabeau, Paris, 1668, in-12.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΘΕΝΙΩΝ.

4. Apyn mai vac curdésios tor 1 aleiyerem Internas od yap duνατόν των νουσημάτων την φύσιν γνώναι, ο πέρ έστι της σέχνης έξευρεϊν, 3 ήν μή γνῷ τήν έν τῷ ἀμερεῖ κατά τήν ἀρχήν, ἐξ ἦς διεκρίθη. Πρώτον περί της ίερης ³νούσου καλεομίνης, καὶ περί των αποπλήκτων, και περί των δειμάτων, δκόσα φοδεύνται οι άνθρωποι λογυρώς, ώστε παραφρονέειν και δρηγ δοκέειν δαίμονάς τινας έφ' ξωυτών δυσμενέας, δκότε μέν κυκτός, δκότε δε ημέρης, δκότε δε άμφοτέρησι τήσιν ώρησιν : έπειτα άπό τής τοιαύτης * όψιος πολλοί ήδη άπηγχονίσθησαν, πλέονες δέ γυναϊκες ή άνδρες άθυμοτέρη γάρ καὶ όλιγωτέρη 5 ή φύσις ή γυναικείη. Αί δὲ παρθένοι, δκόσησιν εώρη γάμου, παρανδρούμεναι, τοῦτο μαλλον πάσχουσιν άμα τῆ καθόδω των επιμηνίων, πρότερον οὐ μάλα ταῦτα κακοπαθέουσαι · ύστερον γάρ τὸ αξμα ξυλλείδεται ές τὰς μήτρας, ὡς ἐποβρευσόμενον: δκόταν οὖν τὸ στόμα τῆς ἐζόδου μὴ 7 ἢ ἀνεστομωμένον, τὸ δὲ αἶμα πλέον ἐπιβρέη δοιά τε τὰ σιτία καὶ τὴν αυξησιν τοῦ σώματος, τηνκαῦτα οὐκ ἔγον τὸ αἶμα ἔκρουν ἀναίσσει ὑπὸ πλήθεος ἐς τὴν καρδίην καί ές την διάφραζιν · δκόταν οὖν ταῦτα πληρωθέωσιν, ἐμωρώθη ή καρδίη. ⁹ εξτα έκ της Ιποδιρειος Λαρκή. 10 εξτ, ξκ της Ααρκώς ασδαγοια έλαδεν. "Ωσπερ δκόταν καθημένου πουλύν χρόνον τὸ έκ τῶν ζογίων και μηρών αξμα αποπιεγθέν ές τάς κνήμας και τους πόδας

' 'Aειγενέων vulg. - α lel γενέων D. - α leιγενέων FGHIJK. - νεηγενέων C. - Voyez sur co passage, p. 527. - νοσ. CDGHIJ, Ald., Frob. - ε l πέρ (δ περ C; ή περ al. manu H) ἐστι τῆς τέχνης (τίς pro τῆς τ. C) vulg. - ' ε l C. - μέρει C. - ' νόσου vulg. - νούσου CD, Lind. - ἀποπληκτικῶν C. - ο tom. CDGHIJK, Ald. - ἰσχυρῶς ἄνθρ. C. - παραφρονήσειν C. - δοκέει FGI. - ἀφ' DGHIJK. - ἐαυτῶ C. - δκόταν (bis) C. - - ὁ ὁψηος C. - ἀπηχονίσθησαν (sic) C. - ληπηροτέρη pro όλ. C, Vatic. Codd. ap. Foes in not. - όλιγοτέρη D. - ' ἡ DGHIJK, Ald. - ἡ om. vulg. - - ὁρει Codd. Regg. ap. Foes in not. - καποπαθούσαι Κ. - κακοπαθόσουτ C. - ξυλλάδεται vulg. - ξυλλίδεται C. - ξυλλέδεται DGHIJK, Ald., Lind. - εἰς C. - ἀπορευσάμενον vulg. - ἀπορευσήμενον C. - ἀπορευσόμενον DHI - ἀπορρευσόμενον JK. - ' εἰη vulg. - ἡ C. - - δεὶ pro διὰ C. - τὰ HJ. - τὰ om. vulg. - σιτεῖα C. - τὸ αἰμα om. K. - πλή-

DES MALADIES DES JEUNES FILLES.

1. Le commencement de la médecine est pour moi la constitution des choses éternelles; car il n'est pas possible de connaître la nature des maladies, objet des recherches de l'art, si l'on ne connaît pas la nature à son indivision, à ce début d'où elle se développe. D'abord je m'occupe de la maladie dite sacrée, des pertes de connaissance, et des terreurs que les hommes éprouvent à un haut degré au point de perdre l'esprit et de croire voir certains démons ennemis, tantôt la nuit, tantôt le jour, tantôt le jour et la nuit. A la suite de ces visions beaucoup se sont étranglés, toutefois plus de femmes que d'hommes; car le naturel de la femme est moins courageux et moins ferme. Les jeunes filles, quand vient l'époque du mariage, ne se mariant pas, éprouvent de préférence, à la première éruption des règles, ces accidents auxquels auparavant elles n'étaient guère exposées. Car, à ce moment, le sang se porte à la matrice, comme pour s'écouler au dehors. Ainsi donc, quand l'orifice de l'issue n'est pas ouvert, et que le sang arrive en plus grande abondance, tant par les aliments que par l'accroissement, alors le sang, n'avant point de sortie, s'élance, vu la quantité, sur le cœur et le diaphragme. Ces parties étant remplies, le cœur devient terpide; à la torpeur succède l'engourdissement, et à l'engourdissement le délire. C'est ainsi que, quand on est resté longtemps assis, le sang, repoussé des hanches et des cuisses aux jambes et aux pieds, cause l'engourdissement; ce qui rend les pieds impuissants à la marche, jusqu'à ce que le sang retourne à lui-même; et il y retourne très-vite, quand, se levant, on se trempe les pieds dans l'eau froide jusqu'au dessus des che-

θους C. - καρδίαν vulg. - καρδίην CDHK. - πληρωθώσιν C. - ο καρδία JK. - είτε C. - είτ' J. + μωρώσησε C. - ω είτε C. - είτα D. Lind. - παράνοιαν C. - αναπιεχθέν C.

1 νάρχην παράσγη· ὑπὸ οὲ τῆς νάρχης ἀχρατέες οἱ πόδες ἐς δδοιπορίην γίνονται, έστ' αν αναγωρήση το αξικα ές έωυτο ' αναγωρέει 2 δέ τάγιστα, δκόταν ³ άναστάς έν βδατι ψυγρῷ τέγγη τὸ ἄνω τῶν σφυρών. Αυτη μέν οὖν ή νάρκη εὐήνιος, ταχύ γάρ παλιβροεί διὰ τὴν ίθύτητα τῶν φλεδῶν, καὶ ότόπος τοῦ σώματος οὐκ ἐπίκαιρος. ♣ ἐκ δὲ τῆς καρδίης καὶ τῶν φρενῶν βραδέως παλιβροεί · ἐπικάρσιαι γὰρ αί φλέδες καὶ ὁ τόπος ἐπίκαιρος ἔς τε παραφροσύνην καὶ μανίην ἔτοιμος. Όχόταν δε πληρωθέωσι ταῦτα τὰ μέρεα, καὶ φρίκη ξὸν πυρετώ αναίσσει πλανήτας τους πυρετούς χαλέουσιν. Έγόντων δέ τουτέων ώδε, υπό μέν της εδξυφλεγμασίης μαίνεται, υπό δέ της σηπεδόγος φονά, ύπο δε τοῦ 7ζοφεροῦ φοδέεται και δέδοικεν, ύπο δε τῆς περί ³ την χαρδίην πιέξιος άγγόνας χραίνουσιν, ύπὸ δὲ τῆς χαχίης τοῦ ο αξιματος άλύων και άδημονέων δ θυμός κακόν έφελκεται. έτερον δέ και φοδερά 10 δνομάζει · και κελεύουσιν άλλεσθαι και καταπίπτειν ές τὰ φρέατα καὶ ἄγγεσθει, 11 ἄτε ἀμείνονά τε ἐόντα καὶ γρείην ἔγοντα παντοίην · δχότε δὲ ἄνευ φαντασμάτων, ήδονή τις, 12 ἀφ' ἦς ἐρῷ τοῦ θανάτου ώσπέρ τινος άγαθοῦ. 4 Φρονησάσης δὲ τῆς ἀνθρώπου, τῆ Αρτέμιδι αί γυναϊκες άλλα τε πολλά, 14 άλλά δή και τά πουλυτελέστατα τῶν ἱματίων καθιεροῦσι τῶν γυναικείων, κελευόντων τῶν μάντεων, εξαπατεώμεναι. 15 ή δε τησδε απαλλαγή, δχόταν τι μή έμποδίζη τοῦ αξματος τὴν ἀπόρρυσιν. Κελεύω 16 δ' έγωγε τὰς παρθένους. δχόταν τὸ τοιοῦτον πάσχωσιν, ὡς τάχιστα ξυνοιχήσαι ἀνδράσιν: ἢν γάρ χυήσωσιν, ύγιέες γίνονται * 17 εί δὲ μή, ἡ αὐτίχα ἄμα τῆ ΚΕη ἡ

^{&#}x27; Νάρκην... τῆς οπ. C. -πάσχη ρτο παρ. FGIK. -πάσχει DHJ. - γίν. ἐς δδοιπ. C. - ² δὲ οπ. C. - ³ στῆ (ἀναστὰς C) ἐν ὕ. ψυχρῷ τεγγέτω δὲ (δὲ οπ. C) ἀνω vulg. - Prenez la leçon de C, lisant seulement τέγγη τὸ au lieu de τεγγέτω. - σφυγμῶν ρτο σφ. C. - ἀρχὴ ρτο ἡ νάρκη C. - ταχεῖ (sic) J. - παλιρροθεῖ J. - παλιρροθεῖ Lind. - παχύτητα C, Vatic. Codd. ap. Foes. - εὐθύτητα J. - ⁴ἐκ.... ἐπίκαιρος οπ. C. - φερρῶν (sic) D. - νεφρῶν Q'. - ἔτοιμος οπ. C. - τὰ ὁ οπ. C. - γὰρ ρτο δὲ GHJK, Ald. - αὐτὰ C. - σὺν CD. - ἀναίσση D. - πλανῆτας DGHIJ, Ald., Frob. - τοὺς π. καλ. οπ. C. - ͼ φλεγμασίης C. - φωνέει vulg. - φωναὶ C. - Lisez φονῷ Gal. Gl. : φονῷ , φονεῦσαι ἐπιθυμεῖ. - γορέεροῦ Κ. - φοδεῖται C. - ε τὴν οπ. C. - καρδίαν J. - πείξηος C. - ε σώματος Κ. - ιο δλολύζει Lind. - κελεῦστν (sic) C. - κελαρύζουστν (sic) Lipd. - ἄλεσθαι CGHI, Frob. - τὰ οπ. CDHIK. - ἡ ἀγχέεσθαι (sic) C. - " καὶ pro ἄτε C (D, restit. al. manu) FGHIJK, Ald. - ἄμεινα DFGHIJK. - δντα J. - Passage obscur, et de lecture fort incertaine. - χροιἡν DFGHIJK. - χρονήν

villes. Cette espèce d'engourdissement n'est pas pénible, car le retour est très-prompt à cause de la rectitude des veines, et cet endroit du corps n'offre pas de danger. Mais, quand il s'agit du cœur et des phrènes (diaphragme), le retour est lent ; car les veines sont obliques, et l'endroit est dangereux et disposé au délire et au transport. Quand ces parties ont été remplies, le frisson avec la fièvre se manifeste; ces fièvres sont appelées erratiques. Les choses étant ainsi, la femme a le transport à cause de l'inflammation aiguë, l'envie de tuer à cause de la putridité, des craintes et des frayeurs à cause des ténèbres, le désir de s'étrangler à cause de la pression autour du cœur. Le sens intime, troublé et dans l'angoisse en raison de la perversion du sang, se pervertit à son tour. La malade dit des choses terribles. Les visions lui ordonnent de sauter, de se jeter dans les puits, de s'étrangler, comme étant meilleur et ayant toute sorte d'utilité. Quand il n'y a pas de visions, il y a un certain plaisir qui fait souhaiter la mort comme quelque chose 'de bon. Au retour de la raison, les femmes consacrent à Diane beaucoup d'objets, et surtout les plus magnifiques de leurs vêtements, sur l'ordre des devins qui les trompent. Elles sont délivrées de cette maladie, quand rien n'empêche l'éruption du sang. Je recommande aux jeunes filles, éprouvant des accidents pareils, de se marier le plus tôt possible; en effet, si elles deviennent enceintes, elles guérissent;

C. - ξχοντα C. - ξξέχοντα vulg. - φασμάτων C. - τις om. vulg. - " ἀφεὶς C. - " φρονέοντος δὲ τοῦ C. - ἀρτεμεότητι (sic) pro Άρτ. C. - πουλλὰ DGHIK, Ald., Frob. - " καὶ τὰ ἰμάτια τὰ πουλυτελέστανα pro ἀλλὰ.... ἱματίων C, (Ald., sine τὰ sec.). - πουλυτ. DH. - πολυτ. vulg. - μάντειων (sic) C. - ἐξαπαταιώμεναι C. - ἐξαπατεόμεναι DHIJK. - " ἡ δὲ τῆς (τῆσδε C) ἀπαλλαγῆς (ἀπαλλαγὴ C) θεραπεία (θερπείη DH; θερ. om. C) vulg. - τι om. C. - ἐμποδίζηται C. - ἀποβρύπσιν vulg. - απόρρυσιν C. - " δὲ δὶ είνως C. - τοιοιοτο sine τὸ C (J, τοῦτο). - ὡς τάχιστα om. C. - τάχιστα om. Lind. - συνοι. CD. - γίγνονται C. - " εὶ δὲ (δὲ om. Dil) μὴ ξη αὐτέων ἄμα τῆ ἤδη ἡ δλίγον vulg. - ἡν δὲ μὰ ξη αὐτέων ώρη, ἄμα τῆ ἤδη ἡ δλίγον Lind. - εἰ δὲ γε μὴ αὐτέων ἡ ἄμα την βίην δλίγον C. - Au lieu de ἔη αὐτέων Je lis ἡ αὐτίχα. - ἀλώσογται Æm. Portus, Foes in not., Lind.

δλίγον ύστερον άλώσεται, ¹ είπερ μή ξτέρη νούσφ * τών δε * ήνδρωμίνων γυναικών αί στεϊραι μάλλον ταύτα πάσχουσιν.

¹ Είπερ μὴ ἀνδρωθῶσι (είπερ μὴ ἀνδρ. om., D restit. al manu, FGHIIK) vulg.— ἦπερ (είπερ Åld.) μητὴρ νούσω C, Åld.— Je suppose qu'il faut lire είπερ μὴ ἐτέρη νούσω. — ² ἀνδρουμένων Lidd. — ἔτεραι ρτο αι στ. C. – μάλλον οπ. G.

dans le cas contraire, à l'époque même de la puberté, ou peu après, elles seront prises de cette affection, sinon d'une autre. Parmi les femmes mariées, les stériles y sont plus exposées.

FIN DES MALADIES DES JEUNES FILLES.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΚΥΗΣΙΟΣ.

DE LA SUPERFÉTATION.

ARGUMENT.

Cet opuscule est, pour une bonne partie, composé de centons pris aux livres des *Maladies des femmes* et des *Femmes* stériles. Cependant on y trouve aussi quelques morceaux originaux qui ne sont pas ailleurs. Tel est, par exemple, le début relatif à la superfétation. Je relate ici, comme éclaircissements, des faits de superfétation dus à des observations modernes.

Superfétation sur une femme. - Mme C..., déjà mère de plusieurs enfants, devint enceinte dans le courant de juin 1837; et jusqu'au 20 septembre, aucun incident fâcheux n'avait troublé sa position. A cette époque, sans cause appréciable, son linge commence à être taché légèrement; l'écoulement persiste sans prendre, d'ailleurs, d'accroissement. Le 27, n'éprouvant pas de douleurs, Mme C.... fait une excursion à la campagne: aucun accident ne se maniseste. Le lendemain, étant au spectacle, elle ressent tout à coup de petites douleurs; l'écoulement augmente au point de l'obliger à se retirer précipitamment. Aussitôt rentrée chez elle, elle se met au lit; les douleurs se prononcent, et le flux continue avec force. Appelé auprès de la malade, je retirai, au milieu de caillots de sang, un fœtus que je jugeai être de trois mois; il n'avait pas ses annexes. Tandis que j'en faisais la recherche, je trouvai dans les évacuations sanguines un œuf humain d'un pouce de diamètre, parsaitement intact, que j'incisai, et qui renfermait un fœtus dont la formation ne pouvait guère remonter à plus de cinq semaines. Peu après l'expulsion de ces deux fœtus, les douleurs ainsi que la perte s'étant ralenties, je m'éloignai, regrettant, toutefois, que le placentà du fœtus de trois mois fût resté en arrière. Il ne sortit que le lendemain, pendant ma visite, à la suite d'une douleur. (Cbserv. du docteur Pertus, Rev. méd., mars 1838.)

Superfétation sur une chèvre. - Cinq mois sont le terme de la gestation des chèvres, et leur portée ordinaire est de deux fœtus ou au plus de trois. Dans les premiers jours de décembre 1836, une chèvre recut les caresses du mâle, et tout portait à penser que la fécondation était consommée. Cependant, comme elle ne cessait de manifester son appétit amoureux, on la fit saillir de nouveau, quinze jours environ après le premier accouplement. A partir de ce moment, l'animal parut satisfait, les signes de plénitude se prononcèrent, et vers le commencement du mois de mai cette chèvre mit bas deux fœtus parsaitement conformés et bien à terme, mais qui périrent bientôt, car la mère ne voulut pas les allaiter. Son ventre continuait encore d'offrir un volume extra-normal, et quinze jours étaient à peine écoulés, qu'au grand étonnement de son gardien, elle mit bas trois chevreaux bien constitués, et montra autant d'empressement à leur donner son lait, qu'elle avait montré de répugnance à remplir sa fonction de mère pour les deux premiers-nés. Ces chevreaux ont vécu tous trois. (*Id.*, *ib.*)

Superfétation sur une jument. — Une jument appartenant à M. Jonathan Bilderbach, en Amérique, avait été montée par un mulet et un cheval. Elle vient de mettre bas, avant terme, deux petits, dont un mulet vivant et bien portant, l'autre poulain mort. Ce dernier s'est étranglé dans le passage. Le journal Southern medical and surgical journal (octobre 1837, p. 181), qui rapporte ce fait, ajoute que cela ne doit point étonner, puisque le même phénomène a été déjà constaté plusieurs fois en Amérique, dans la race humaine, savoir des femmes qui ont mis en même temps au monde deux enfants,

l'un blanc, l'autre mulatre. (Gaz. méd. de Paris, 1838, p. 309.)

La même Gazette médicale (1843, p. 632) rapporte trois cas de superfétation.

J'ai parlé ailleurs (t. 1, p. 380), d'un prétendu moyen de procréer les sexes à volonté, lequel est propre à l'opuscule Sur la superfétation.

M. Raciborski a fait remarquer la concordance d'un conseil empirique (Superfétation, p. 26; Femmes ttériles, p. 220), avec les connaissances nouvelles sur le mécanisme de la génération: « Le repos de la femme, et surtout le séjour au lit après l'acte de la génération doit aussi faciliter la conception. Hippocraté savait bien apprécier les avantages de cette condition; car il conseillait à toutes les femmes stériles de rester quelque temps au lit après avoir cohabité avec leurs maris. Il va sans dire que cette position doit faciliter les rapports du liquide fécondant avec l'œuf. » (De l'Epoque du mariage, Expér. 1843, p. 1521.)

Bernard (Reliquiæ medico-criticæ, Jenæ, 1795, p. 45) cite un passage de Platon relatif à l'usage de l'huile : « L'huile est bonne pour l'homme en application extérieure, mais à l'intérieur elle est très-nuisible. Aussi tous les médecins défendent aux malades l'usage de l'huile, si ce n'est en très-petite quantité dans les choses qu'on doit manger, et tout juste ce qu'il faut pour éteindre la déplaisance produite sur le sens de l'odorat par des aliments 1. » Bernard conclut de là que dans la haute antiquité l'huile n'était pas employée à l'intérieur, et que les livres hippocratiques où l'huile est ainsi employée sont d'une époque postérieure à Hippocrate. Appliquant ce caractère à l'opuscule de la Superfétation, il pense que cela suffit pour en conclure

^{1 °}Ωστε καὶ ἐνταῦθα τοῖς μὲν ἔξωθεν τοῦ σώματος ἀγαθόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ, τοῖς δ' ἐντὸς ταὐτὸ τοῦτο κάκιστον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἰατροὶ πάντες ἀπαγορεύουσι τοῖς ἀσθενοῦσι μὴ χρῆσθαι ἐλαίω, ἀλλ' ἢ ὅτι σμικροτάτῳ ἐν τούτοις οἰς μέλλει ἔδεσθαι, ὅσον μόνον τὴν δυσχέρειαν κατασδέσαι τὴν ἔκὶ ταῖς αἰσθήσεσι ταῖς διὰ τῶν ρινῶν γιγνομένην ἐν τοῖς σιτίοις τε καὶ δψοις, Protag., Steph., t. I, p. 334, Ĉ.

qu'Hippocrate n'en est pas l'auteur. Mais il y a ici quelque erreur de Bernard; car je n'ai pu trouver dans l'opuscule le lieu où est recommandé l'usage interne de l'huile. Puis, en tout cas, le passage de Platon n'autoriserait aucunement une conséquence aussi décisive. Toutefois, j'ai emprunté à Bernard, sinon le rapprochement, du moins la citation qu'il a faite; car il est bon d'avoir sous les yeux les passages médicaux des plus anciens auteurs, de ceux qui sont les plus voisins des temps hippocratiques.

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

2146 = C, 2254 = D, 2144 = F, 2141 = G, 2142 = H, 2140 = I, 2143 = J, 2145 = K, Cod. Serv. apud Foes = L, 2332 = X, Imp. Samb. apud Mack = P', Cod. Fevr apud Foes = Q'.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΚΥΗΣΙΟΣ.

- 1. Όκόταν ἐπικυίσκηται γυνὴ, ἢν μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μήτρης τὸ πρῶτον ἔχῃ παιδίον, ¹τὸ ἐπικύημα προσπίπτει ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου εξωθεύμενον ἢν δὲ ἐν τῷ κέρατι τῷ ἔτέρῳ τὸ ²κύημα ἔχῃ, ἐπιτίκτει ὑστερον οὐ γόνιμον, ἐπὴν χαλάση ἡ μήτρη καὶ ὑγρανθῆ, τοῦ γονίμου ἀπολυθεῖσα. Ἡν δὲ μὴ αὐτίκα ²ἀποχωρέῃ τὸ ἐπικύημα, ὀδύνας τε παρέχει καὶ ῥεῦμα δυσῶδες καὶ πυρετὸν, καὶ οἰδεῖ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς κνήμας καὶ τοὺς ⁴πόδας καὶ τὴν νηδὺν, καὶ ἀσιτέει ἔως ἀν ἐκπέση. Ἐπικυίσκονται δὲ τῶν γυναικῶν ὧν ἀν ὁ στόμαχος μετὰ τὸ πρῶτον κύημα ² ξυμμεμύκη οὐ κάρτα ἢ μὴ ἐπιφαινομένων τῶν σημηθων ξυμμεμύκη. Τὰ δὲ ἐπικυήματα τὰ ²ἐπιτικτόμενα ΰστερον, ἢν μήπω διάκρισιν ἔχῃ, ἀλλὰ σὰρξ ἢ, οἰδέει μὲν οὺ, ἀλλὰ κατασήπεται μέχρι ἀν ἐξέλθη τῆς μήτρης.
- 2. ⁷²Η τινι αν έκδύη το παιδίον τοῦ χορίου ἐν τῆσι μήτρησι, πρὶν ἔξω ⁸ ἀρχεσθαι χωρέειν το παιδίον, δυστοκέει μᾶλλον καὶ ἐπικιούνως, ἢν μὴ ἡ κεφαλὴ ἡγέηται. ⁹²Η τινι δὲ αν χωρέη ἔξω σὰν τῷ χορίω τὸ παιδίον καὶ προχωρῆσαν ἐς τὸν στόμαχον ἐκδύῃ τοῦ ¹⁰χορίου ἡαγέντος, εὐτοκέει μᾶλλον ¹¹ καὶ τὸ μὲν παιδίον θύρῃφι χωρέει τὸ δὲ χόριον ἴσχεται καὶ ἀνασπᾳ ἕωυτὸ καὶ μένει αὐτοῦ.

' Καὶ τὸ vulg. - J'ai supprimé καὶ même sans mss. - προσπίπτη DJ. - δ' C. — 2 ἐπικύημα vulg. – κύημα DGIJK. — 3 ὑποχωρέη DP'. – κύημα FHL. – ἀποκύημα vulg. - ἐπικύημα C, Foes in not. - ἔχει C. - ⁴ πόδας, καὶ ἢν διάληται (διαλέγηται DP'; διάλληται C; διαλύηται Mack; διαλείηται sic Lind.), ἀσιτέει vulg. - Le texte est altéré; διαλύηται est une conjecture de Cornarius, adoptée par Foes, mais qui ne satisfait guère. Au lieu de zai ην διάληται, je lis καὶ τὴν νηδὸν, καί. — 5 ξυμμεμύκη (συμμ. C) (addunt οὐ L, Foes in not., Mack) κάρτα (addunt ή μή Vat. Codd.) ἐπιφαινομένων των σημείων (σημητων C). συμμεμύκει (συμμέμυκε J) δε τάδε (τὰ pro τάδε Κ; τὰ δὲ Η; μετὰ pro τάδε C; μετὰ τὰ pro τάδε Lind., Mack) ἐπιχυήματα vulg. - χάρτα ἐπιφαινομένων τῶν σημείων ἢ μὴ ἐπιφαινομένων, ἢν συμμεμύχη. Τὰ δὲ ἐπιχυήματα κτλ. conj. Foes in not. - συμμεμύχη δὲ μετὰ τὰ έπιχυήματα τὰ ἐπιτιχτόμενα ὕστερον conj. Cornar. - Je lis ξυμμεμύχη οὐ κάρτα, η μη έπιφ. τ. σ. ξυμμεμύνη. Τὰ δὲ ἐπικυήματα κτλ. — 6 ἐπιτηκτόμενα $C.-\sigma$ ήπεται $C.-\mu$ έχρις $CHJK.-\gamma$ ήν (ή C) τινι $Vulg.-\tau$ ο χωρίον (χωρεΐον Κ; χορίον DJ, Ald.) τοῦ παιδίου vulg. - τὸ παιδίον τοῦ χωρίου C. -* ἔρχεσθαι CFJL. - καὶ μάλλον Lind. - ἐπικίνδυνος Vulg. - ἐπικινδύνως Q',

DE LA SUPERFÉTATION.

- 1. (Superfétation.) Quand la superfétation a lieu chez une femme, si le premier enfant est dans le milieu de la matrice, le produit de la superfétation tombe expulsé par l'ancien fœtus. Mais si le premier enfant est dans l'une des cornes, la femme met au monde en dernier lieu le produit non viable, après que la matrice s'est relâchée et humectée, étant délivrée du produit viable. Si le produit de la superfétation ne sort pas aussitôt, il cause de la douleur, un flux fétide et de la fièvre; le visage, les jambes, les pieds enflent, ainsi que le ventre; anorexie jusqu'à ce qu'il soit expulsé. La superfétation arrive chez les femmes dont l'orifice utérin ne s'est pas fermé complétement après la première conception, ou s'est fermé sans que les signes aient paru. Les produits de la superfétation, si, n'ayant pas encore les membres distincts ils ne sont qu'une chair, ne se gonfient pas, mais se putréfient jusqu'à ce qu'ils sortent.
- 2. (Différentes remarques sur l'enfant et le chorion, pour l'accouchement.) La femme chez qui l'enfant sort du chorion dans la matrice, avant de commencer à sortir au dehors, a un accouchement plus laborieux, dangereux même, si la présentation n'est pas par la tête. La femme chez qui l'enfant sort avec le chorion, et, s'avançant à l'orifice, rompant les membranes, vient au dehors, accouche plus heureusement. L'enfant vient au-dehors; mais le chorion est retenu, se rétracte et demeure en place.

Cornar., Lind., Mack. — ⁹ ἤν (ἥ C) τινι δὲ Ͱη (εἰη J; ἢν, D al. manu Ͱη, FHiK, Ald.; χωρέει C) ἔξω vulg.— ἢν est pour ἀν, par une faute qui n'est pas rare; et la comparaison avec la phrase précédente montre qu'il faut lire: ἢ τινι δὲ ἀν χωρέη ἔξω ατλ. — χωρίω vulg. — χωρείω Κ. — χορίω J. — προχωρῆσαν C. — προσχωρῆσαν vulg. — πρὸς vulg. – ἐς C. – ἐνδύει ἐκ τοῦ C. — ¹⁹ παιδίου J. – χωρίου vulg. – χωρείου Κ. – χορίου CD. – εὐτοκέη vulg. – εὐτοκέει CDFHJL, Lind., Mack. — ¹¹ καὶ ἢν τὸ παιδίον Cornar. – ἢν τε καὶ τὸ μὲν pro καὶ τὸ μὲν Lind. – θήρυφι J. – οὐρύμφα (sic) pro θύρ. C. – οὐρίμφα Vatic Codd. – χωρίον vulg. – χόριον C, Ald.

- 3. 'Οχόταν¹ [οὐ] γόνιμον γένηται τὸ παιδίον, τουτέου ἡ σὰρξ ὑπερέχει τῶν ὀνύχων, οἱ δὲ ὄνυχες ἐλλείπουσι τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν.
- 4. Όχόταν γονίμου γενομένου τοῦ παιδίου χεὶρ ὑπερέχῃ, πρῶτον ἐνωθέειν ὀπίσω ²μέχρις ἐν ἀπώσης ' καὶ ἢν ἐμφότεραι, ἀμφοτέρας ἀνώσαι ' καὶ ἢν τὸ σκέλος ὑπερέχῃ, ἀνωθεῖν καὶ τοῦτο ' ὁχόταν ἐλ ἀχώσαι ' καὶ ἢν τὸ σκέλος ὑπερέχῃ, ἀνωθεῖν καὶ τοῦτο ' ὁχόταν ἐλ ἀχέτω τὸ πυρίημα. Καὶ ὁχόταν ἡ μὸν κεφαλὴ προφανῆ, τὸ ²δ' ἀλλο σῶμα ἐνῆ, καὶ ὡδε πυρίῆν ' καὶ ὁχόταν τὸ μέν ἐν τῆσι μήτρησι τοῦ ἀμφότερα ' ἢ, τὸ δὲ ἐν τοῖσιν αἰδοίοισι, τὸ δὲ ἔξω τῶν αἰδοίων οἰδέἡ καὶ μείνῃ, καὶ οἰδοῖς πυριῆν ' καὶ ἢν μέν ἀπὸ τῆς πυριῆσιος ἀποκορήση ' εἰ δὲ μὴ, περιαλείψας τὸ στόμα τῆς μήτρης ἐλατηρίω παχεῖ, διεὶς ὅδατι, ὅχως ώδινα ἐμποιήση καὶ ἀπὸ τῶν ποτῶν καὶ σοι δοκέη ἔξηροτέρη εἶναι τοῦ καιροῦ.
- 5. Όλόταν ⁶τοῦ παιδίου τῆς κεφαλῆς προφανείσης ἐκ τοῦ στομάγου μηκέτα ἐθέλη τὸ ἄλλο σῶμα προχωρεῖν, ⁷τὸ δὲ παιδίον τεῦνήκη, τοὸς δακτύλους βρέξας ὕδατι, μεταξὸ τοῦ στομάχου καὶ τῆς κεφαλῆς ⁸παραδύσας τὸν δάκτυλον, ἐν κύκλῳ περιάγειν εἶθ ⁸ὁποδάλλων τὸν δάκτυλον ὁπὸ τὸ γένειον, διαδύσας ἐς τὸ στόμα, ἔξω ἔλκειν.
- 6. * Ο χόταν δε το μεν άλλο σάμα θύρηφι ή τῶν αἰδοίων, ή δε κεφαλή εἴσω, ἐπὶ πόδας φερομένου τοῦ ἔμδρύου, ἐπὴν περιάγης τὸν δάκτυλον ἐν κύκλφ, ἀμφοσέρας τὰς χεῖρας παρεὶς μεταξὸ τοῦ στομάχου καὶ σῆς κεφαλῆς, βρέξας δόατι, ἔξελκύσαι. *Ην δὲ τοῦ στομάχου
- 'Οὐ Cornar., Foes, Lind., Mack. οὐ om. vulg. τὸ om. C. - - μέχρι ἡν C. μήθ' ἐτέρωσε DFGHIK, Ald., Frob., Lind., Mack. δέον om. C. ἀπότεν vulg. ὁπότε C. ἀπό τευ Mack. δόμὴν DJ. - ἢ om. C. - ἀ ἢ C. Vatic. Codd. ἢ om. vulg. οἰδέα καὶ μένει vulg. οἰδέη καὶ μείνη DFHIK. πυριήσεως C. ἀποχωρήσει vulg. ἀποχωρήση CDFGHIK, Ald. περιένας DFGIJKLPQ'. ἐλαστηρίω C. παλαιῷ pro παχεῖ. conj. Bodesus a Stepel in not. ad Theophr., p. 1128 αδεις (sic) pro διεὶς C. Αnte ώδ. addit διόνα C. - ἔ τρέστερα Foes in not. τοῦ καιροῦ om. C. - ἔ τοῦ om. CFGHIK, Ald. παιδίον pro τοῦ π. DQ'. ἐθελει L. - ² τὸ π. δὲ C. τεθνήκει L. - ² παραμύσας C. - ² ὑπολαδών C. τὸ om. C. διαβάσας Foes in not., Mack. διαμύσας C. εἰς C. ἐς om. J. Ελκε L. - ¹ ὁχ. δὲ τὸ μ. ἄ. om.

- 3. (Enfant non viable; signe.) Quand l'enfant naît non viable, la chair dépasse les ongles, qui manquent aux pieds et aux mains.
- 4. (Présentation par le bras, par les pieds; corps restant engagé, bien que la tête soit sortie. Moyen pour provoquer des douleurs. Comp. des Maladies des Femmes, p. 69.) Quand, l'enfant naissant viable, le bras fait saillie au dehors, le repousser d'abord jusqu'à ce qu'il rentre; si ce sont les deux bras, les repousser tous deux; si c'est la jambe, la repousser aussi. Quand les deux jambes, étant sorties, restent sans avancer d'aucun côté, il faut se servir d'une fumigation qui rende la matrice aussi humide que possible; cette fumigation sera odorante. Quand, la tête étant sortie, le reste du corps reste fixé, employer la même fumigation. Quand, une partie du corps étant dans la matrice et une autre dans le vagin, la partie hors de la vulve se tuméfie et demeure fixée, employer la même fumigation. Si la fumigation amène la délivrance, c'est bien; sinon, enduire l'orifice utérin avec du suc épais d'élatérion, délayé dans de l'eau, afin de provoquer une douleur utérine; provoquer aussi une douleur par les boissons et les aliments; oindre la vulve même avec du cérat, si la patiente vous paraît trop sèche.
- 5. (La tête seule est dégagée; l'enfant est mort; extraction à l'aide des mains.) Si, la tête de l'enfant étant hors de l'orifice utérin, le reste du corps ne chemine pas, et que l'enfant soit mort, on s'humecte la main avec de l'eau, on enfonce le doigt entre l'orifice et la tête, et on le passe en rond; puis, mettant le doigt sous le menton et l'enfonçant dans la bouche, on tire à soi.
- 6. (La tête reste engagée; extraction à l'aide des mains.) Quand le corps est hors des parties génitales et que la tête est en dedans, la présentation étant par les pieds, passer le doigt

C. - δήρυφι I. - δύριφι F. - δυρηφορίη pro δ. ξ C. - εί pro ή C. - εμδρίου CF. - ελχύσαι C.

- έξω 1 ή, τῶν δὲ αἰδοίων εἴσω, παρεὶς τὰς χεῖρας, περιλαδών τὴν χεφαλὴν, έξελχειν.
- 7. *Ην δὲ τὸ ἔμδρυον ἔνδον μένη τετελευτηκὸς καὶ μὴ δύνηται μήτε αὐτόματον μήτε διὰ φαρμάκων ἔκπεσεῖν κατὰ φύσιν, χρίσας τὴν χεῖρα κηρωτῆ, ἤτις όλισθητικὴ μάλιστα, ἔπειτα ἐνείρας ἐς τὴν μήτρην, διελεῖν τοὺς ὥμους ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἐπερείσαντα τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ τῷ μεγάλῳ * *καὶ διελόντα ἔξενεγκεῖν τὰς χεῖρας, ἔπειτα πάλιν ἐσείραντα τὴν κοιλίην ἀνασχίσαι, καὶ ἀνασχίσαντα ἡσυχῆ ἔξελεῖν τὰ ἐντοσθίδια, ἔπειτα ἔξελόντα συντρῖψαι τὰ πλευρία, ὅκως ἔριμπεσὸν τὸ σωμάτιον εὐσταλέστερον γένηται καὶ ῥῷον *ἔξίῃ, μὴ ὀγκῶδες ἐόν.
- 8. Τὸ δὲ ⁷χόριον ἢν μὴ βηιδίως ἐκπίπτη, μάλιστα μὲν ἐἄν πρὸς τὸ ἔμδρυον προσκρέμασθαι, καὶ τὴν λεχὼ ⁸προσκαθῆσθαι ἀσπερ ἐπὶ ἐμδρυον προσκρέμασθαι, καὶ τὴν λεχὼ ⁸προσκαθῆσθαι ἀσπερ ἐπὶ ἐκασάνου ⁸ ἔστω δὲ κατεσκευασμένον ὑψηλόν τι, ἴνα τὸ ἔμδρυον ἐκκρεμάμενον συνεπισπάται τῷ βάρει ἔξω ἡσυχῆ δὲ τοῦτο ποιέειν, μὴ πρὸς βίην, ὅκως μὴ ἀποσπασθέν ⁹ τι παρὰ φύσιν φλεγμονὴν ἐμποιήση ⁸ ὑποκεῖσθαι οὖν δεῖ τῷ ἐμδρύῳ εἴρια ὡς ὀγκωδέστατα νεόξαντα, ἵνα κατὰ μικρὸν ¹⁰ ἐνδιδοίη ἀσκία δύο ἔζευγμένα ὕδατος μεστά ⁸ ἐπάνω δὲ τῶν ¹¹ ἀσκίων εἴρια ⁸ ἐπάνω δὲ τοῦτων τὸ ἔμδρυον ¹⁰ ἔπειτα τρυπῆσαι ἐκάτερον τῶν ἀσκίων ῥαφίῳ, ὅκως ῥυῆ κατὰ ἐπειτα τρυπῆσαι ἐκάτερον τῶν ἀσκίων ῥαφίῳ, ὁ δὲ ὀμφαλὸς ¹⁰ ἐδιδόντων δὲ ἐπισπάται τὸ ἔμδρυον τὸν ὁμφαλὸν, ὁ δὲ ὀμφαλὸς ¹⁰ ἐφέλκει τὸ χόριον. ⁴Ην δὲ μὴ δύνηται καθῆσθαι ἐπὶ τοῦ λασάνου,
- " Η C. δὶ ο m. C. ² μ. αὐτ. ο m. C, Lind. ὡς αἰσθητικὴ pro ὁλισθ. C. ὁλισθετικὴ Ald. ἐνείρξας vulg. Je lis ἐνείρας; voy. plus bas, l. 9. ³ ἔχειν.... μεγάλφ ο m. J. ἐπὶ τῶ μεγάλω δακτύλω DH. ἐπὶ τοῦ μεγάλου δακτύλου C. ⁴ διελόντα δὶ sine καὶ C. ἐγείραντα vulg. ἐνείρξαντα Cornar., Lind., Mack. ἐσείραντα C. ἐσείρειν n'est pas dans les Lexiques. ⁵ σ. vulg. ξ. FH, Ald., Frob. ° ἔξει ἢ μὴ C. ' χωρίον vulg. χάριον CF. ῥηίδιον C. προσκρεμᾶσθαι vulg. προσκρέμασθαι C. ° προστίθεσθαι vulg. προσκαθῆσθαι C, Vatic. Codd., Lind. κατασκευασμένον (sic.) Ε, Frob. ° τι C, Vatic. Codd. τι ο m. vulg. δεῖ οῦν FH. εἰρία vulg. ξρικ C. ἀνεώξαντα C. '' ἐνδίδοι (ἐνδιδοῖ Lind.; ἐν αἰδοίη C) ' ἢ ἢ ο m. C) ἀσκία vulg. μετὰ pro μεστὰ Lind., Μαck. '' ἀσκίων C. τρυπῆσθαι G. ἐκάτερα J. γραφίφ vulg. ραφέω G. μικρὰν vulg. σμικρὸν C. '' ἐφ. ο m. C. χωρίον vulg. χόριον CF, Ald. ἀνακλήτου vulg. ἀνακλητοῦ Ald., Frob. ἀνακλιτοῦ F. ἀνακλίτου CDHJK, Lind., Mack.

en rond, glisser les deux mains humectées d'eau entre l'orifice uterin et la tête, et tirer. Si l'ensant est hors de l'orifice, mais en dedans des parties génitales, introduire les mains, embrasser la tête, et tirer.

- 7. (Fœtus mort; excision. Ferrement dont on arme le pouce. Comp. des Maladies des Femmes, § 70, et des Femmes stériles, § 249.) Si le fœtus mort reste au dedans et ne peut sortir naturellement ni de soi-même ni par les médicaments, oindre la main avec du cérat aussi onctueux que possible, l'introduire dans la matrice, et séparer les épaules du cou en appuyant avec le pouce. Le pouce est, pour ce besoin, armé d'un ferrement. L'amputation faite, on extrait les bras. Puis, rentrant, on fend le ventre, et, l'ayant fendu, on retire doucement les entrailles. Cela fait, on broie les côtes, afin que le petit corps, s'affaissant, devienne plus maniable et sorte plus facilement, en raison de cette diminution de volume.
- 8. (Chorion retenu; moyen de l'extraire à l'aide du poids de l'enfant, qui repose sur des outres pleines d'eau; on perce les outres; et l'écoulement graduel de l'eau produit une traction graduelle aussi. Autres dispositions pour le même cas.) Si le chorion ne sort pas facilement, autant que possible on n'en séparera pas l'enfant, la femme s'assoira comme si elle était sur un pot de nuit; on disposera quelque chose d'élevé, afin que l'enfant, suspendu, tire par son poids le chorion en dehors; on fera cela doucement, sans violence, de manière que rien d'arraché contre nature ne cause de l'inflammation; à cet effet. de la laine nouvellement cardée, et faisant un gros volume, sera sous l'enfant, avec deux outres liées ensemble, pleines d'eau, qui s'affaisseront peu à peu; la laine sera par-dessus les outres, et l'enfant par-dessus la laine; on percera les deux outres avec un poinçon, afin que l'eau s'écoule lentement; l'eau s'écoulant, les outres s'affaissent; s'affaissant, l'enfant. tire le cordon ombilical; et le cordon tire le chorion. Si la femme ne peut pas demeurer assise sur le pot de nuit, elle sera assise sur un siège à dos et percé. Si elle est trop faible pour se

ἐπ' ἀνακλίτου δίφρου ¹τετρυπημένου καθήσθω. Ἡν δὲ ἀσθενέη τὸ σύνολον καθήσθαι, τὴν κλίνην ὡς ὀρθοτάτην ἀπὸ τῶν πρὸς τῆς κεφαλῆς μερῶν ἀείραντας, ἵνα κάτω ῥέπη ὡς μάλιστα ³καὶ ξυνεπισπατι τὸ κάτω βάρος, ὑπὸ τὰς μασχάλας ὅῆσαι τὴν λεχὰ ἔξωθεν τῶν ἱματίων πρὸς τῆ ³κλίνη ἡ κηρίη ἡ ἱμάντι πλατεῖ καὶ μαλθακῷ, ὅκως μὴ ὀρθῆς ἐούσης τῆς κλίνης κάτω τὸ σῶμα φέρηται. Τὸν αὐτὸν 'δὲ τρόπον κὴν ἀποζραγῆ ὁ ὁμφαλὸς, κὴν ἀποτάμη τις πρὸ τοῦ καιροῦ, βάρεα ⁵ξύμμετρα ἐκκρεμανῦντα, τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ χορίου ποιέεσθαι · βελτίστη γὰρ αὐτη ⁶ἡ θεραπείη τῶν τοιῶνδε γίνεται καὶ ἡκιστα βλάπτει.

- 9. Ήν δέ τινι ἐναποθάνη τὸ παιδίον ἐν τῆ μήτρη καὶ μὴ ἐξέλθη, ὑγρῆς ἐούσης ⁷τῆς μήτρης καὶ μὴ ἐχούσης ἔτι τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ ἔηρανθῆ ἡ μήτρη, πρῶτον μὲν οἰδίσκεται αὐτό · ἔπειτα ⁸ τήκεται καὶ σήπεται τὰς σάρκας, καὶ ῥέει θύρηφι · ὕστατα δὲ τὰ ὀστέα χωρέει · καὶ ῥόος ἐνίστε λαμδάνει, ἦν μὴ πρότερον ἀποθάνη.
- 10. Όχόταν τὸ παιδίον εἰντεθνήκη, καὶ τοῖς άλλοισι τεκμαίρεσθαι σημηίοις, καὶ κελεύειν τοτὲ μὲν ἐπὶ δεξιὰ κεῖσθαι, τοτὲ δὲ ἐπὰ ἀριστερὰ μεταβάλλειν : μεταπίπτει γὰρ ἐν τῆ μήτρη τὸ παιδίον ὁποτέρωθι ἀν καὶ ἡ γυνὴ, ὡσπερ λίθος ἡ άλλο τι, ἡν τεθνήκη, καὶ τὸ ἦτρον ψυχρὸν ιο ἔχει : ἡν δὲ ζώη, 11 τό τε ἦτρον θερμὸν ἔχει, καὶ ἡ μὲν γαστὴρ δλη μεταπίπτει τεταμένη μετὰ τοῦ άλλου σώματος, 11 ἐν αὐτέη δὲ οὐδὲν μεταπίπτει χωρὶς τοῦ άλλου σώματος.
 - 11. 187 μ τινι αν ωδινούση πρό τοῦ παιδίου ροὸς πολλὸς αξματώδης

^{&#}x27; Πεποιημένου J. - πρὸς οπ. C. - ἄραντες vulg. - ἀείραντας C. - ² καὶ C, Vatic. Codd. - καὶ οπ. vulg. - τὸ οπ. C. - ὁπὸ δὲ τὰς vulg. - Le δὲ doit être supprime. - τὴν δὲ λεχὰ C, Vatic. Codd. - ἱμαντίων vulg. - ἱματίων DHJKL, Lind., Mack. - ³ κλίνη τῆ ταινίη (κηρίη C) ἢ ἱμάντι (ἱμᾶντι F) vulg. - Je lis ἢ au lieu de τῆ. - στόμα pro σῶμα C. - ⁴δὲ οπ. J. - ἀποταμῆ (ἀποτάμη Lind.) τι (τις DFHIJK, Ald., Frob., Lind., Mack) vulg. - βαρέα C. - ³ σ. vulg. - ξ. C. - ἐκκρεμαννῦντα C. - χωρίου vulg. - χορίου C, Ald. -- ͼ ἡ οπ. vulg. - J'ai ajouté ἡ sans mss. - ² Ante τῆς addit ἔτι D. - ἔτι (ἔτι οπ. D) τὸ ὑγρὸν (ὑποκείμενον pro ὑγρὸν Vulg. - ὑγρὸν fait contresens; ὑποκείμενον pro ὑγρὸν (νηρὸν (ἐποκείμενον pro ὑγρὸν c) vulg. - ὑγρὸν ait contresens; ὑποκείμενον est obscur; mais, pouvant s'entendre, je le prends. J'avals songé, par conjecture, à : καὶ μεθιείσης ἔτι τὸ ὑγρόν. - ⁵σήπεται καὶ τήκεται C. - Απιε τὰς addit καὶ C. - θύριφι FK. - ἢν μὴ πρ. ἀπ. οπ. J. - ⁵ τεθνήκη vulg. - ἐτεθνήκη Lind. - ἐντεθνήκη CJ, Mack. - ἐκτεκαίρεσθαι DP. - συντεκμαίρεσθαι H. - ἔντεκμαίρεσθαι vulg. - La lecon de H

tenir assise en aucune façon, on redressera autant que possible le lit du côté de la tête, afin que le poids inférieur se porte en bas et exerce une traction; l'accouchée sera liée par-dessous les aisselles au lit, en dehors des couvertures, à l'aide d'une bande ou d'un lien large et souple, de manière que, le lit étant redressé, le corps ne descende pas. De la même façon, si le cordon se rompt, ou si on le coupe avant le temps, vous procurerez, à l'aide de poids convenables que vous suspendrez, la sortie du chorion; c'est là le meilleur traitement de ces cas et le moins nuisible.

- 9. (Accidents qui surviennent quand l'enfant mort séjourne dans la matrice.) L'enfant meurt dans la matrice et ne sort pas pendant qu'elle est humide et qu'elle a encore ce qui la soutient; elle se sèche; en cet état, d'abord l'enfant se gonfie, puis les chairs se dissolvent et se corrompent, et il sort; les os sortent les derniers. Quelquesois il survient un flux, si la femme ne succombe pas auparavant.
- 10. (Mort de l'enfant; signes.) Quand l'enfant est mort, on s'en assurera tant par les autres signes qu'en ordonnant à la femme de se coucher tantôt sur le côté droit et tantôt sur le gauche; en effet, l'enfant, quand il est mort, tombe dans la matrice du côté où se tourne la femme, comme une pierre ou tout autre corps; l'hypogastre est froid. Au lieu que, quand l'enfant vit, l'hypogastre est chaud, le ventre tendu tombe avec le reste du corps, et dans son propre sein rien ne tombe qu'avec le reste du corps.
- 11. (Écoulement de sang pendant le travail; cela annonce que l'enfant est non viable. Comp. des Maladies des Femmes, \$ 28.) Quand, chez une femme en travail, un écoulement sanguin abondant survient avant l'enfant, sans douleur,

montre qu'il faut lire, non pas άλλοις έντεκμαίρεσθαι, mais άλλοισι τεκμαίρεσθαι. – σημηίοις C. – σημείοις vulg. – τότε (bis) CF, Ald., Frob. — 10 ξχη CJ. — 11 καὶ τὸ ήτρον C. – μὲν om. J. — 12 έν.... σώματος om. (D, restit. al. manu) FGIJK. – αὐτέη C. – αὐτή vulg. — 13 ήν τινι vulg. – 13 τινι C. – αἰματώδης γέν. πολλὸς C. – ἀνωδύνως J. – τὸ παιδίον om. C.

γένηται ἀνώδυνος, χίνδυνος τὸ παιδίον τεθνηχὸς ἀπολυθῆναι, 1 1 η οδ βιώσιμον γενέσθαι.

- 12. Κυουσέων τῶν γυναικῶν ὁ στόμαχος τῶν πλείστων ἐγγὸς τυγγάνει ἐὼν πρὸ τοῦ τόχου.
- 13. Κυέουσα ²ή γυνή, ήν μή λαγνεύηται, βηίτερον απολυθήσεται τοῦ τόχου.
- 14. Ἡ τὰ δίδυμα *χυέουσα τίχτει τῆ αὐτῆ ὡς καὶ συνέλαδεν * ἔχει δὲ ἐνὶ γορίω τὰ παιδία ἀμφότερα.
- 15. *Γυναικὶ δυστοκεούση, ἢν τὸ παιδίον ἐν τῆσι γονῆσιν ἐνέχηται καὶ μὴ εὐπόρως ἐξέλθη, ἀλλὰ ξὺν πόνφ καὶ μηχανῆσιν ἰητροῦ, ταῦτα τὰ παιδία ἀρτίζωα. Τουτέων οὐ χρὴ τὸν διμφαλὸν ἀποτάμνειν, πρὶν ἔν οὐρήση, ἢ πτάρη, ἢ φωνήση, ἀλλὰ ἐἄν, προσχωρῆσαι δὲ τὴν γυναῖκα ὡς ἐγγυτάτω τοῦ παιδίου, καὶ ἢν διψῆ, πινέτω μελίκρητον. Καὶ ἢν δ διμφαλὸς ἐμφυσῆται ὥσπερ *στόμαχος, κινηθήσεται, ἢ πταρεῖ τε τὸ παιδίον καὶ φωνὴν ῥήζει, καὶ τότε ἀποτάμνειν ἀναπνέοντος τοῦ παιδίου. *Ην δὲ μὴ φυσῆται δ ὀμφαλὸς ἰμηδὲ ⁷κινῆται, χρόνου ἐγγενομένου, •ῦ βιώσεται.
- 16. Κυέουσαν γυναϊκα, ⁸ ἢν μὴ ἄλλως γινώσκης, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ εἰλκυσμένοι καὶ κοιλότεροι γίνονται, καὶ τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν οἰκ ἔγει τὴν φύσιν τῆς λευκότητος, ἀλλὰ πελιδνότερα.
- 17. Ἡν τις ἐπίτοχος ἐοῦσα ⁹ χοιλοιδιᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς, χαὶ ὑποιδέη τὸ πρόσωπον χαὶ ὅλη αὐτὴ, ¹⁰χαὶ τοὺς πόδας οἰδέη, χαὶ ιώσπερ ὑπὸ φλέγματος λευχοῦ ἐχομένη φαίνηται, χαὶ τὰ ὧτα λευχὰ
- ' Καὶ pro ἡ GJ, Ald. γεν. om. C. ² ἡ om. C. ³ κύουσα vulg. κυέουσα C. οὐ (οὐ om. Foes in not., Lind., Mack.) τίκτει vulg. ωσπερ (ως καὶ C) συνέλαδεν (ώσπερ σ. om. K) vulg. χωρίω vulg. χορίω CF, Ald. ' γυναιξι δυστοκεούσησι C. ἔχηται vulg. ἐνέχηται C, Codd. ap. Foes. εὐπορῶς (sic) Ald. σὑν vulg. ξὺν C. Gal. Gloss. : ἀρτίζωα, ὀλιγοχρόνια. ⁵ ἀν om. C. οὐρήσει C. ° στ. καὶ κινηθήσηται (κινῆται Lind.; κινηθήσεται CHJ, Mack) ἡ πταρῆται (πτάρη J; πταρεῖται C) τὸ π. ἡ (καὶ pro ἡ C) φ. ῥήξη (ῥήξει C) vulg. Ne pouvant lire κινηθήσηται, je prends les indicatifs de C, et, en conséquence, supprime le καὶ devant κιν. ' κινταται C. οὐ C, Calvus. οὐ om. vulg. * ἐὰν C. ἀλλ' om. C. ἐλκυσμένοι vulg. εἰλκυσμένοι CFJ, Ald. κυκλότεροι C. γίγν. C. πελιδνοτέραν G. πελιδνότεροι, resilt. al. manu D. * κοίλη (κοίλους G; κοιλή sic C) ἀ τοὺς vulg. Le δὰ de vulg. n'est pas admissible; la fausse leçon de C m'a mis sur la voie: lisez κοιλοιδιᾳ. ὑποιδέει C. αὐτή C. αὐτή Lind. ** καὶ οἱ πόδες οἰδέουσιν, ώσπερ vulg. χαὶ τοὺς πόδας οἰδέη, καὶ ὧσπερ C.

- il y a danger qu'elle se délivre d'un enfant mort ou non viable.
- 12. (Chez les femmes enceintes, le col utérin s'abaisse.) Chez la plupart des femmes enceintes, l'orifice utérin, avant l'accouchement, est bas.
- 13. (Inconvénient du coît chez une femme enceinte.) Une femme enceinte, si elle n'use pas du coît, accouchera plus facilement.
- 14. (Accouchement de jumeaux.) Une femme enceinte de jumeaux les met au monde en même temps, comme elle les a conçus; les deux enfants sont dans un seul chorion.
- 15. (Précautions à prendre pour l'enfant dans un accouchement laborieux.) Dans un accouchement laborieux, quand l'enfant, retenu dans la matrice, sort non pas facilement, mais avec travail et par les manœuvres du médecin, de tels enfants ont peu de chances de survivre. Il ne faut pas leur couper le cordon ombilical avant qu'ils aient uriné, ou éternué, ou crié; on n'y touchera pas; la mère se rapprochera autant que possible de l'enfant, et, si elle a soif, elle boira de l'hydromel. Si le cordon devient emphysémateux comme le col, l'enfant se meut, ou éternue et pousse des cris, c'est le moment de couper le cordon, l'enfant respirant. Mais si le cordon ne devient pas emphysémateux, et si l'enfant ne se meut pas au bout d'un certain temps, il ne vivra pas.
- 16. (Signes de grossesse. Des Femmes stériles, § 215.) Une femme enceinte, à défaut d'autres signes, se reconnaît à ce que les yeux sont rétractés et plus enfoncés; le blanc n'a pas sa blancheur naturelle, mais est plus livide.
- 17. (Ce qu'indique l'état œdémateux chez une femme près d'accoucher.) Si une femme près d'accoucher a le dessous des yeux gonflé, le visage œdémateux ainsi que tout le corps, et les pieds enflés, et comme s'il y avait leucophlegmasie, les

⁻ φαίνεται vulg. -Lisez φαίνηται.- καὶ τὴν ῥίνα ἄκρην λευκὴν vulg. -Le nominatif est exigé par la construction. - καὶ ταχίλεα (sic) C.

καὶ ή βὶς ἀκρὴ λευκή καὶ τὰ χείλεα *πελιδνὰ αὐτέῃ ἢ, τεθνηκότα τίκτουσιν, ἢ ζῶντα πονηρὰ καὶ οὐ *βιώσιμα καὶ ἀναιμα ὡς νοση-λεύοντα, ἢ προέτεκον οὐ γόνιμα. Ταύτησι τὸ αἴμα ἔξυδατώθη * δεῖ *οὖν αὐτῆσι μετὰ τὸν τόκον τὰ εὐώδεα προστιθέναι, καὶ πίνειν τὰ εὐώδεα, καὶ σιτίοισιν ἀνατρέφειν. Καὶ πρῶτον τοῦ προσώπου ἡ ρὶς *ἄνσημος γίνεται ἀκρη, καὶ χρῶμα λαμδάνει.

- 18. 6 Ήν τις χυϊσχομένη γῆν ἐπιθυμέῃ ἐσθίειν ἢ ἄνθραχας χαὶ ἐσθίῃ, ἐπὶ τῆς χεφαλῆς τοῦ παιδίου φαίνεται; ὁχόταν τεχθῆ, σημεῖον ἀπὸ τῶν τοιούτων.
- 19. *Γυναικὶ χρὴ εἰδέναι τῶν μαζῶν δκότερός ἐστιν αὐτέη μέζων, κεῖθι γὰρ τὸ ἔμιδρυον · διιοίως δὲ καὶ τὸν ὀφθαλμόν · ἔσται γὰρ μέζων καὶ λαμπρότερος τὸ πᾶν εἴσω τοῦ βλεφάρου, δκοτέρωθι καὶ μαζὸς μέζων.
- 20. ΤΕΗ τινι αν από προσθέτων μή λίην δοχυρών δδύναι ες τα άρθρα αφικνέωνται και βρυγμός έχη, και σκορδινέηται, και χασμάται, ελπίς ταύτην κυήσαι μάλλον ή 8 ή τις αν τουτέων μηδέν πάσχη.
 - 21. Γυνή ήτις *παχέα παρά φύσιν έγένετο καὶ πίειρα καὶ φλέγμα-

1 Πελιδνά, αὐτέη (αὕτα ή pro αὐτέη C) τεθνηχότα φέρει & τίχτει (τέξει Cornar.) (τίπτουσιν pro φέρει & τίπτει C) vulg. - Après αὐτέη, que je lis αὐτέη, j'ajoute 🧃, et du reste je suis C. — 2 βούσιμα (sic) C. – καὶ ἄναιμα om. C - ώσπερ νόθα όντα pro ώς νοσ. C. - νοσηλέοντα DGHIJK, Ald.προέτεχεν Cornar., Mack. - ταύτη Cornar., Mack. - 3 γοῦν J. - τῆ τοιαύτη vulg. - αὐτῆσι C. - προστιθέναι, καὶ ἐσθίειν (καὶ ἐσθ. om. C) καὶ πίνειν (addit τὰ C) εὐώδεα (εὐόδεα sic C) vulg. - και σιτίσισιν ἀνατρέφειν Vatic. Codd. ap. Mercur., Mack. - x. σ. dv. om. vulg. - 'ένσιμος CFGHIJ, Ald., Frob., Mack. - Les traducteurs adoptent Evouco; mais le sens ne le permet pas; c'est ἔνσημος qu'il faut. À la vérité, ce mot ne figure pas dans les dictionnaires, mais il est donné par les mss. D et K, et d'ailleurs régulièrement formé comme διάσημος et ἐπίσημος. — - ήν τισι κυίσκουσι (τινι κυίσκούση Lind., Mack; τις χυϊσχομένη C) γην (γη DP, Mack) επιθυμήται (επιθυμέη C) ἐσθίεσθαι (ἐσθίειν C, Lind.) ή ἄνθρακας (ἄνθρακες DHKP', Mack) και ἐσθίονται (ἐσθίωνται DFHJ; ἐσθίη C) vulg. - γένηται pto τεχθή C. - των om. C. — Γυναικών C. - γινώσκειν C. - τὸν μαζὸν Vulg. - τῶν μαζῶν CJ. - ἐστιν om. C. - μείζων αὐτέη C. - αὐτῆ vulg. - αὐτὴ F. - μείζων Η. - τῶν ὀρθαλμῶν C. - δκότερος δ δ (δ om. FG, Ald.; καὶ pro δ CDHJ) μαζός vulg. - Je lis όποτέρωθι au lieu de όπότερος ή, et prends και de plusieurs mss. — ' ήν (ή C) τινι καὶ (τῆ pro καὶ restit. al. manu D; μή pro καὶ FGJK; ήν pro xal H; ην C) àπò vulg. - Il faut lire of τινι et, au lieu de xal, prendre ην, c'est-à-dire ἄν; ἢν étant mis plus d'une fois par erreur pour ἄν. - ἀφικέωνται vulg. - άφικνέωνται C. - βριγμός vulg. - βρυγμός CDHJKL, Lind., Mack.

oreilles et le bout du nez pâles, les lèvres livides, elle met au monde un enfant mort, ou, s'il vit, en mauvais état, non viable et exsangue, vu qu'il est malade; ou bien elle a accouché prématurément d'un enfant non viable. Chez ces femmes, le sang est devenu aqueux. Il faut donc, après l'accouchement, appliquer les aromatiques, les faire prendre en boisson, et prescrire une alimentation restaurante. Dans le visage, c'est le bout du nez qui, le premier, fournit un signe : il se colore.

- 18. (Signes chez l'enfant, provenant d'envies de la mère.) Si une femme enceinte a envie de manger de la terre ou des charbons, et en mange, l'enfant qui est mis au monde porte sur la tête un signe provenant de ces choses.
- 19. (Signes tirés de la mamelle et de l'œil, indiquant de quel côté est le fœtus.) Il faut remarquer chez une femme laquelle des deux mamelles est la plus grosse; car c'est de ce côté qu'est le fœtus; de même pour les yeux; l'œil sera plus grand, et tout ce qui est en dedans de la paupière plus brillant, du côté aussi où la mamelle est plus grosse.
- 20. (Douleurs survenant après l'application de pessaires médicamenteux; elles indiquent, chez la femme, de l'aptitude à devenir enceinte.) Quand, chez une femme, à la suite de l'application de pessaires qui ne sont pas très-actifs, il survient des douleurs aux articulations, du grincement de dents, des pandiculations et des baillements, il y a plus de chance pour qu'elle devienne enceinte que chez celle qui n'éprouve rien de pareil.
- 21. (Une femme qui engraisse ne devient pas enceinte durant ce temps. Comp. des Maladies des Femmes, § 17.) Une femme qui a pris un embonpoint excessif, de la graisse et est devenue

[–] ξχει L. – σκοτοδίνεται (sic) Codd. ap. Foes. – σκοτοδινίη $\dot{\mathbf{L}}$: – σκοτοδίνη, restit. al. manu D. – σκοτοδίνει $\mathbf{P}'\mathbf{Q}'$. – καὶ χασμ. om. C. — 8 εἴ τις (τι DFG HIKP, Mack) vulg. – Lisex $\dot{\mathbf{H}}$ τις. – τῶν τοιουτέων C. – πάσχει C. — 8 παχεΐα vulg. – παχέα (D, ponit post φύσιν) \mathbf{FJK} . – πιειρὰ Ald., Frob. – πιηρὰ H. – πίηρα DFJK. – πνεύματος pro φλ. J, Calvus. – τούτου τοῦ χρόνου C. – τούτω τῷ χρόνῳ vulg.

τος ἐπλήσθη, ρε κυίσκεται τούτου τοῦ χρόνου ήτις δὲ φύσει τοιαύτη ἐστὶ, κυίσκεται τουτέων ἕνεκεν, ἡν μή τι ἄλλο κωλύη αὐτήν.

- 22. Των γυναιχών τησι πλείστησιν ² όταν τὰ ἐπιμήνια μέλλη φαίνεσθαι, ὁ στόμαγος ²αὐτὸς ἐωυτὸν ἀνέσπαχε μᾶλλον ἡ ἄλλοτε.
- 23. Γυνή ήτις *ἀριχύμων ἐοῦσα πέπαυται χυϊσκομένη, φλεδοτομείσθω δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τῶν χειρέων καὶ τῶν σκελέων.
- 24. ⁵⁷Η τινι δδύναι ἐν ἰσχίω ἢ ἐν κεφαλῷ ἢ ἐν χερσὶν, ἢ ⁶ἀλλοθί που τοῦ σώματος, ὅταν δὲ κύῃ, ἐκλείπουσιν, ὁκόταν δ' ἀπολυθῷ ἀπὸ τῶν μητρέων, ἔνεισι, ξυμφέρει τὰ εὐώδεα καὶ πίνειν καὶ προστίθεσθαι πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης.
- 25. "Όταν τινὰ ἰητρεύης γυναῖχα ⁷χυήσιος ἔνεκεν, δχόταν δοχέη κεκαθάρθαι, καὶ τὸ στόμα καλῶς ἔχῃ τῆς μήτρης, λουσάσθω, καὶ κεκαθάρθαι, καὶ τὸ στόμα καλῶς ἔχῃ τῆς μήτρης, λουσάσθω, καὶ κεκαθάρθαι, καὶ τὸ στόμα καλῶς ἔχῃ τῆς μήτρης, λουσάσθω, καὶ θωηξάσθω τὴν κεφαλήν ⁸πεπλυμένον, κεκρυφάλω ⁸πεπλυμένω ἢ μηδενὸς ὄζοντι καταδησάσθω τὸ ὀθόνιον ἐπιθεῖσα πρῶτον ⁸ ἔπειτα ἀναπαυέσθω προσθεμένη χαλδάνην πρὸς τὸν στόμα-χον, ἔψήσασα καὶ μαλθάξασα ¹⁰ πρὸς πῦρ καὶ μὴ ἤλιον ⁸ ἔπειτα πρωὶ ἀπολυσαμένη ¹¹ τὸν κεκρύφαλον μετὰ τοῦ ὀθονίου, ὀσφρανθῆναι καρεχέτω τινὶ τὴν αὐτῆς κορυφήν ¹⁸καὶ ἢν μὲν ὀζέση, καλῶς ἔχει τῆς καθάρσιος ³ γ ὁὲ μὴ, κακῶς ⁸ ἀσιτος ὸὲ ταῦτα ποιείτω. Καὶ ἢν ¹⁸ μὴ τεκνοῦσα ἢ, ¹⁴ οὐδέποτε ὀζέσει, οὖτε καθαιρομένη οὖτ ἀλλως ⁰ οὐδ ἡν ¹⁵ κυέουσα προσθῆ, οὐδ ⁰ οὕτως ὀζέσει ³ ἤτις δὲ

¹ Δὲ οπ. C. – είνεχεν C. – χωλύει J. — ² ὁχόταν C. — ³ αὐτῶν Vatic. Codd. ap. Merc. – ἀνέσπασε D. — ⁴ ἀρειχύμων DFIK. – φλεδοτομεῖσθαι C. – χειρῶν vulg. – χειρέων C. — ὁ ἢν (ἢ C; ἢ Codd. ap. Foes) τινι vulg. – τῷ (τῷ om. C) ἰσχ. vulg. – τῷ (τῷ om. C) κεφ. vulg. — ὁ που ἀλλοθι C. – ἐχλείπωσιν J. – δ' οm. FHJK. – ἑνεισι οm. (D, restit. al manu) GJK. – συμφ. C. — ² χυήσηος C. – είνεχα C. – ἑχειν L. – σημοσάσθω (sic) C. – χαὶ μὴ ἀλειψάσθω C. Codd. ap. Foes. – δὲ οm. C. — ὅ πεπαυμένον C. — ὁ πεπαυμένω C. – ὑ κείσα L. — ¹⁰ ἐς (πρὸς C) πῦρ χαὶ μὴ εἰς τὸν (εἰς τὸν οm. C) ἢλιον vulg. — ¹¹ τὸ L. – τὴν αὐτῆς (αὐτῆς DF, Ald.; Frob., Mack) (τὴν αὐτῆς οm. C) vulg. — ¹² χαὶ ὀζέσει ἢν χαλῶς ἔχη τῆς χαθάρσιος, εἰ δὲ μὴ οὐχ ὀζέσει ρτο χαλ... χακῶς C. – ἢν δὲ μὴ, οὐχ ὀζέσει καχῶ; Codd. ap. Foes. — ¹² μὴ τεχοῦσα (τέχνουσα sic H; τίχτουσα Lind., Mack) (εὖτεχνος χαὶ χύουσα pro μὴ τεχοῦσα, D restit. al. manu, FGIJK) ἢ vulg. – Lisez τεχνοῦσα — ¹⁴ οὐδέποτε χαὶ χαθαιρομένη ὀζέσει αὐτῆ; ἡ χορίξη pro οὐδέποτε.... ἄλλο δὲ οὐδὲν (D,

pleine de pituite, ne conçoit pas durant tout ce temps. Mais celle qui est telle naturellement, conçoit en raison de ces circonstances, si rien autre n'y fait empêchement.

- 27. (Rétraction du col utérin à l'approche des règles.) Chez la plupart des femmes, quand les règles vont paraître, le col utérin se rétracte plus qu'à un autre moment.
- · 23. (Saigner une femme qui cesse de concevoir.) Si une femme qui concevait cesse de concevoir, on la saignera deux fois dans l'année, des bras et des jambes.
- 24. (Douleurs cessant pendant l'état de grossesse et reparaissant ensuite; traitement.) Quand une femme éprouve des douleurs à la hanche, à la tête, aux bras ou ailleurs, douleurs cessant quand elle est enceinte et reparaissant après l'accouchement, il importe d'employer les aromatiques en boisson, et de les appliquer au col de la matrice.
- 25. (Épreuve pour reconnaître si une femme est en état de concevoir. Des Femmes stériles, § 219.) Traitant une femme pour qu'elle conçoive, faites-lui, quand elle paraît être mondifiée et avoir le col utérin en bon état, prendre un bain et se nettoyer la tête, sans employer aucune onction parfumée; puis elle mettra autour de ses cheveux un linge lavé et sans odeur, qu'elle fixera avec un réseau lavé ou n'ayant aucune odeur; cela fait, elle se tiendra tranquille, après avoir appliqué à l'orifice utérin du galbanum chauffé et amolli au feu, non au soleil; le lendemain, ôtant le réseau avec le linge, elle fait flairer à quelqu'un le sommet de sa tête; si la tête est odorante, la mondification a été bonne; sinon, elle a été mauvaise. Cela se fait à jeun. Si elle n'est pas en état de concevoir, aucune odeur ne sera sensible, ni après purgation ni autrement; aucune ne le sera non plus si l'application de la substance odorante est pratiquée chez une femme enceinte. Mais celle qui devient fréquemment enceinte, qui est féconde

restit. al. manu) FGIJK. — 15 χυσούση vulg. – χυέουσα G. ~ οὕτως χαλῶς (κ. om. C) δζ. vulg.

*xυίσχεται θαμέως και άριχύμων έστι και δγιαίνει, ήν προσθής μηδέ καθήρας, ζζέσει αὐτής ή χορυφή, άλλο δὲ οὐδέν.

- 26. "Όταν εδὶ δοχέη καλῶς ἔχειν καὶ δέη παρὰ τὸν ἄνδρα ἔλθεῖν, ἡ μὲν γυνὴ ἄσιτος ἔστω, ὁ δὲ ἀνὴρ ἀθώρηκτος, ψυχρῷ λελουμένος εκαὶ σιτηθεὶς τὰ ξύμφορα καὶ ἢν γνῷ ξυλλαβοῦσα τὴν γονὴν, μὴ ἔλθη τοῦ πρώτου χρόνου πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἡσυχαζέτω γνώσεται εδὲ ἢν μὲν ὁ ἀνὴρ φῷ ἀφιέναι, ἡ δὲ γυνὴ ἀγνοῷ ὑπὸ ξηρότητος τὸς όὰ ἀποδῷ πάλιν ἡ μήτρη τὴν γονὴν ἐς τὰ αἰδοῖα καὶ γένηται ὑγρὴ, επάλιν ξυμμιγέσθω μέχρις ἀν συλλάδη.
- 27. Γυνή ⁷ ην κυίσκηται μέν, διαφθείρη δε δίμηνα τὰ παιδία ἐκριδῶς ἐς τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ μήτε ⁸, πρότερον μήθ' ὕστερον, καὶ τοῦτο πάθη δὶς ἢ ⁹ τρὶς κατὰ ταὐτὰ, καὶ πλέονα ἤν τε τρίμηνα ¹⁰ ἤν τε τετράμηνα ¹¹ ἤν τε πλέονα χρόνον γεγονότα διαφθείρη κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον τρόπον, ¹² ταὐτησιν αὶ μῆτραι οὐκ ἐπιδιδόασιν ἐπὶ τὸ μέζον, τοῦ παιδίου αὐξανομένου καὶ ¹³δπερδάλλοντος ἐκ τοῦ διμήνου ἢ τριμήνου ἢ δπηλίκου δήποτ' οὖν · ἐλλὰ τὸ μέν αὐξάνεται, αἱ δὲ μῆτραι οὐκέτι εἰσὶν ἰκαναὶ, ἀλλὰ κατὰ τοῦτο διαφθείρεται ἐς τὸν αὐτὸν χρόνον. Ταύτη ¹⁴χρὴ κλύσαι τὴν μήτρην, καὶ φυσῆσαι ὡς μάλιστα προσθέτοισι φαρμάκοις ¹⁵τοῖσιδε · τῆς σικύης τὴν ἐντεριώνην

¹ Κυήσεται vulg. - πυίσκεται C. - Matthiæ, dans sa liste des verbes irréguliers, cite xunotrat comme un futur donné par Hippocrate; mais ce futur (le futur d'ailleurs ne convient pas ici) est annulé par un bon manuscrit. - ην (κην Cornar.) μη (μη om. C, Foes in not.) προσθής vulg. - Voy. des Mal. des Femmes, § 76. - òcéan C. - de om. C. - doxés: vulg. - doxén CD FHIJK, Mack. - έχειν πάντα (π. om. C) και vulg. - ιέναι C. - άθώρικτος CD. - 3 εὐωχημένος σῖτα σύμφορα pro καί.... ξυμφ. C. - σιτευθείς (D, restit. al. manu) HJK. - συλλ. C.-πρώτου CDHIJK. - πρώτου om. vulg. - 4 δε.... ξηρότητος om., restit. al. manu D.- άγνοει vulg. - άγνοη CJ. - 5 δε om., restit. al. manu D. - ἀποδιδοῖ vulg. - ἀποδοίη C. - Lisez ἀποδῷ. - - αῦθις C. - μισγέσθω C. - ήν pro αν C. - ήτις vulg. - Lisez ήν, comme dans le passage parallèle du livre des Femmes stériles, § 238. - xuíoxetae vulg. - Il faut le subjonctif. - διαφθείρει vulg. - διαφθείρη Κ. - καὶ τὰ παιδία D. -• πρώτον μήτε C. — • τρίς και ταύτα και πλέονα ήν τε τρίμηνα C. - τρίς, άλλὰ καὶ ἢν τρίμηνα vulg. - Prenez la leçon de C en lisant κατὰ ταὐτά. - δίμηνα pro τρίμηνα (D, restit. al. manu) J. — 10 ħ (ħν τε pro ħ C) τετρ. vulg. — "εί τε DFGHIK. - ή και J. - πλείονα CF. - τρόπον τοῦτον C. — " ταύταις C. - οὐκ ἔτι διδόασιν (ἐπιδιδόασιν CDFHIJK) ἐπὶ (addunt τὸ CDFGHIJK) μέ-Cov vulg. — 13 δπ. τοῦ (τοῦ om. J; τὸ Coray, Mus. oxon. Consp. p. 11) έκ vulg. - όπηλίκου · ήν ποτε αν (ήν pro αν CH) (όπηλίκου δήποτ' οδν

et en bonne santé, celle-là, même sans purgation antécédente, aura, si on lui fait l'application, le sommet de la tête odorant, et rien autre.

- 26. (Précautions à prendre pour que la conception ait lieu. Des Femmes stériles, § 220.) Quand elle paraît être en bon état, et qu'elle doit aller auprès de son mari, la femme sera à jeun, et l'homme ne sera pas ivre, il aura pris un bain froid et les aliments convenables. Si elle connaît qu'elle a reçu la semence, elle n'ira pas dans les premiers moments auprès de son mari, mais elle se tiendra tranquille. Or, elle le connaîtra, si, l'homme disant avoir éjaculé, la femme ne s'en aperçoit pas à cause que les parties sont sèches; mais, si la matrice laisse ressortir la semence et que les parties deviennent humides, la femme s'unira de nouveau à son mari jusqu'à ce que la semence soit reçue.
- 27. (Avortement revenant à peu près à la même époque; traitement. Des Femmes stériles, § 238.) Une femme conçoit, à la vérité, mais avorte à deux mois, éprouvant cet accident deux ou trois fois de la même façon, juste à la même époque, ni plus tôt ni plus tard; ou même l'avortement se fait semblablement à trois mois, à quatre mois ou à un âge plus avancé du fœtus; en ce cas, la matrice ne se développe pas à mesure que se développe le fœtus, croissant à partir de deux mois, de trois mois ou de tout autre âge; mais, tandis que le fœtus grandit, la matrice ne peut le suivre, et c'est pourquoi l'avortement survient à une même époque. On fera des injections de la matrice et on l'insufflera autant que possible avec les pessaires que voici: prendre le dedans d'une courge,

Coray, ib.) δλλοτε (δλλὰ τὸ C, Coray, ib.) μὲν αὐξ. (αὐξάνηται J) vulg.— ὅσιν pro εἰσιν J.— ¹⁴ χρη σικύην (έψησαι σικ. pro σικ. Codd. ap. Foes; σικυήσαι DFHIK, Ald.; κυήσαι C; σικύας J) ἐμποιήσαι (ποιήσαι CDFHJK, Ald.) ἐς (ἐς om. C) τὴν μήτρην· δεῖ οὖν (γοῦν J) ἀποποιήσαι (ἀποπιήσαι H) καὶ φυσήσαι (δεῖ οὖν ἀπ. καὶ φυσήσαι om. C) ὡς vulg.— Dans ce texte trèsaltéré, il n'y a d'autre parti à prendre que de sulvre celui du passage parallèle des Femmes stériles.— ¹⁵ τ. om. C.— τοῖσι δὲ FH, Ald.— ἐντεριόνην H.— διανοήσαι C,— ἐσθῶ om. DFHIJKP',— ἐψήσαι pro μίξαι C.— ὄντι om. C.

κόψαντα διασήσαι · ἔπειτα ἐν μέλιτι ἑφθῷ μίξαι όλίγην πλείονι ὅντι τῷ μέλιτι καὶ σιλφίου ὀλίγον · τὸ δὲ μέλι ¹κάθεφθον ἔστω · τοῦτο τῷ μέλιτι καὶ σιλφίου ὀλίγον · τὸ δὲ μέλι ¹κάθεφθον ἔστω · τοῦτο στόμαχος · προστιθέναι ² δὲ πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης καὶ ὧσαι ὅκως ἀν περήση ἐς τὸ εἴσω τῆς μήτρης · ὅταν ³ δὲ ἀποτακῆ τὸ φάρμακον, ἐξελεῖν τὴν μήλην. Καὶ τὸ ἐλατήριον ὧδε ποιέων προστιθέναι, καὶ τῆς κολοκυνθίδος τῆς ἀγρίης ὡσαύτως. Καὶ ἐσθιέτω τοῦτον τὸν χρόνον σκόροδα ὡς πλεῖστα καὶ καυλὸν σιλφίου καὶ ὅτι φῦσαν ἐμποιέει ἐν τῆ κοιλίη. Προστιθέσθω δὲ [†] τὸ προσθετὸν διὰ τρίτης ἡμέρης, ἕως ἀν δοκέη καλῶς ἔχειν, καὶ πλῆθος ⁵ ὁκόσον προσίεται · τὰς δὲ μεταξὸ τὸ στόμα τῆς μήτρης, μετὰ τὸ ἐπιφανῆναι ἐπιμείνασαν, ὁκόταν ἤδη ξηρὴ ἢ, μίγνυσθαι.

28. ⁷²Η τινι αν ή μήτρη ξμπυος γένηται ή μετα τόπον ή ἐχ διαφθορῆς ή άλλως πως, καὶ μὴ ⁸ἐν τεύχει ἔτέρω καὶ χιτῶνι τὸ πῦον ἄσπερ ἐπὶ φύματος ἦ, ⁹ξυμφέρει ταύτη μήλην ὑπαλειπτρίδα καθιέναι ἔς τὸ στόμα τῆς μήτρης · ἦσσον γὰρ δεήσεται κλύσιος, ἐτ χωρήσειε πρὸς τὴν μήλην · ἔπειτα κάμπας τὰς ἀπὸ ¹⁰τῆς τιθυμαλίδος ξυλλέξας, αὶ δὴ κέντρα ἔχουσιν, ¹¹ αὐτὰς ἀποτάμνειν ήσυχῆ, ὅκως ἀν ἡ φορδὴ μὴ ἐκρυῆ · ἔπειτα ξηραίνειν αὐτὰς ἐν ἡλίω καὶ τρίδειν · καὶ τοὺς σκώληκας δὲ τοὺς κοπρίνους ὡσαύτως ξηραίνειν ἐν τῷ ἡλίω, ἔπειτα ¹²τρίδειν · καὶ τῆς μὲν κάμπης δύο ὁδολοὺς σταθμῷ αἰγιναίους, τῶν δὲ σκωλήκων διπλάσιον , καὶ ἀννήσου ὀλίγον παραμίξαι , ἢ τῶν

' Κάτεφθον C. – περὶ τὴν μήλην C. – παραδέχεται vulg. – παραδέξεται C. — ² δὲ καὶ πρὸς vulg. – Ce καὶ est nuisible au sens, et je l'ai supprimé. – ἢν pro ἄν C. – εἰς C. — ³ δ' C. — ⁴ τὸ.... τρίτης οπ. C. – τρίτης τῆς ἡμέρης vulg. – Je supprime τῆς; voy. le passage parallèle. – ἢν pro ἄν C. — ⁵ δκως ἢν pro ὁκόσον C. – Post όκ. addunt ἄν Codd. ap. Foes. – προσίηται vulg. – προσίεται Η. – κεχρῆσθαι C. — ° Post μ. addit χρῆσθαι C. – ἐπιμείνασα Mack. – ἐπιμήνια pro ἐπιμείνασα Cornar., Lind. – όκόταν δὲ ξηρὴν (ξηρὴ ΗΚ; ξηρὴ ἢ C, Foes in not., Lind., Mack) μίγνυσθαι vulg. – Lises ἢδη au lieu de δέ. — ¹ ἢν (ἢ C; ἢ Codd. ap. Foes) τινι ἀν (ἢν C) ἡ vulg. – μετὰ τὸν τόκον CFHK. – πῶς C. — ° ἐντεύχει (ἐντεῦθεν C; ἐν τεύχει Ald., Frob., Lind., Mack) ἐτέρως (ἐτέρω C, Cornar.) vulg. – ἄσπερ ὲ. φ. ἢ om. J. — ° σ. C. – ταύτην vulg. – ταύτη Mack. – μύλην (bis) Η. – ὑπαλλιπτρίδα, Ald. – ὑπαλλιπτρίδα C. – ὑπαλληπτρίδα F. – δεήσεται P', Mack. – καύσιος vulg. – καύσηος C. – καῦσις, al. manu καύσιος D. – κλύσιος Codd. ap. Foes, — "τῆς om. K. –

piler, tamiser; en mêler un peu avec beaucoup de miel et un peu de silphion; le miel sera très-cuit; on arrange une part de ce mélange autour d'une sonde, avant soin que la grosseur soit telle que l'orifice utérin l'admette; on la porte à l'orifice utérin, et on pousse, de manière qu'elle pénètre dans l'intérieur de la matrice. Quand le médicament s'est fondu, on retire la sonde. On applique de la même façon l'élatérion et le concombre sauvage. Pendant ce temps, la femme mangera tant qu'elle pourra de l'ail, de la tige de silphion et de tout ce qui produit du vent dans le ventre. Le pessaire sera appliqué tous les trois jours, jusqu'à ce que les choses paraissent en bon état, et à la dose qui sera supportée. Dans les jours intermédiaires, elle emploiera les émollients. Quand l'orifice utérin est remis à l'aide des émollients, la femme attend après que les règles ont paru, et va auprès de son mari quand elle est tout à fait sèche.

28. (Suppuration dans l'intérieur de la matrice; introduction d'une sonde; potion singulière. Comp. des Femmes stériles, § 222, et des Maladies des Femmes, § 2.) Quand la matrice suppure après un accouchement ou un avortement, ou de toute autre façon, le pus n'étant pas dans une poche spéciale ou une tunique comme cela est dans un abcès, il convient d'enfoncer dans l'orifice utérin une sonde introductrice; car les injections seront moins nécessaires si le pus s'écoule à l'aide de la sonde. Puis recueillir les chenilles du tithymalle, lesquelles ont un aiguillon, l'exciser doucement de manière que la matière alimentaire ne s'écoule pas; les faire sécher au soleil et les broyer; de même prendre des vers de fumier, les sécher au soleil et les piler; il y aura : de chenilles deux oboles d'Égine, de vers le double; on mêlera un peu d'anis

συλλ. C. – ώσπερ (ἄνπερ J; ὅσαι pro ώσπερ Codd. ap. Foes, Vatic. Codd. ap. Foes) δὲ (δὴ J) κέντρα vulg. – Je lis αι au lieu de ώσπερ. — " αὐτὰ Foes in not., Mack. – ἔπειτα δὲ ταύτας pro αὐτὰς C. – ὅπως C. – καὶ τρίδειν om. C. – κοπρίωνας vulg. – κοπρίνους C. — " λειοτριδέειν (sic) C, Codd. ap. Foes. – σταθμοὺς J. – σκολίκων (sic) C. – ἀνίσου CDHJ, Mack.

τοιουτοτρόπων τινός · κακῶδες γὰρ γίνεται · 1 ταῦτα δὲ τρίψας λεῖα, δίες οἴνω λευκῷ εὐωδει · καὶ ἐπὴν πίη, βάρος ἐπιγίνεται καὶ νάρκη ἐμπίπτει ἐν τῆ γαστρί · 1 ν 2 οὖν ἐπιγένηται, μελίκρητον ἐπιπινέτω ὀλίγον.

29. *Κυήσιος δέ καὶ παιδοποιτης ήτις δεϊται καὶ άτεκνος ἐοῦσα καὶ ήδη κυήσασα, * ἐοῦσα δὲ τεκνοῦσα, ὅταν ὁ στόμαγος σκληρὸς ἦ, άχρος ή βλος, ή εξυμμεμύχη, χαι μή δρθός ή, άλλα πρός τό ισχίον ἀπεστραμμένος το έτερον, ή ές τον άρχον εχενύφη ή ανεσπάχη έωυτον, 7 ή το γείλος επιδάλλη του στομάχου εφ' έωυτο, δχόθεν οὖν δ τρηγύς και πεπωρωμένος ή, σκληρός δε γίνεται και άπο 8 συμμύσιος και ππο πωρώσιος, ταύτησι τὰ ἐπιμήνια οὐ φαίνεται, ξ * ἐλάσσονα τοῦ δέοντος, καὶ διὰ 10 πλέονος γρόνου ἐπιφαίνεται. *Εστι δὲ ἐν ἦσι τὰ ἐπιμήνια κατὰ ὑγιείην τοῦ σώματος καὶ τῶν μητρέων την έξοδον εύρίσκεται · καί κατά γε τὸ 11 ξύμφυτον καί δίκαιον, καί ύπο θερμότητος και ύγρότητος των 12 επιμηνίων του στομάγου μλ κάρτα βεδλαμμένου. την δέ γονην διά τοῦτο οὐ δέχεται κατά την βλάδην, 18 ήτις αν κωλύη από τοῦ στομάγου μή καλῶς ἔγοντος τοῦ δέγεσθαι. 14 Ταύτη γρή, πυριήσαντα τὸ σῶμα όλον, δοῦναι πιεῖν φάρμαχον, και καθαρήν ποιήσασθαι τοῦ σώματος πρώτον, ήν τε άνω και κάτω δέηται, ήν τε 15 άνω μοῦνον · και ήν μέν άνω διδώς το φάρμακον, μή πυριήν πρότερον της καθάρσιος • 16 πυριήσας δέ μεταπίσαι

1 Τοῦτο. D. - δὲ λεῖα τρίψας C. - διείς (δίες ἐν C) οἴνω vulg. - ἐπιγίγν. C. - 2 οδν om. FJ. - ἐπιγίνηται C. - 3 κυήσηος δὲ καὶ παιδοποιήσηος C. - τις **pro** ήτις C = d t έχνουσα - τέχγουσα vulg. - τεχγούσα Mack. - τεχούσα C. - ή (ή om. DFHIJKP) δταν vulg. - ξηρός ή (ή pro ή CFH) ἀχρόπαθος (ἀχρόπλοος C, Codd. ap. Foes) vulg. - Lisez σκληρός ή, άκρος ή όλος, comme dans le passage parallèle des Femmes stériles, § 217. Άχρόπλοος de C contient, en parties, les éléments de la bonne leçon. — 5 σ. C. - ὀρθῶς vulg. - ὀρθὸς CFH, Lind. -⁶ πεκρύφη (πεκύφη L; πεκύφει C) ή αν. (ανεσπάπει C) vulg. — ⁷ ή τ. χ. έ. τ. σ. om. J, - ἐπιδάλλει vulg. - ἐπιδάλλη Κ, Mack. - τοῦ στομάχου, ὁχόθεν οῦν ἐφ' (ἐπ' CFH, Ald.) ἐωυτὸν (ἐωυτὸ Mack) ἡ τρηχὺς vulg. - Lisez, comme on lit dans le passage parallèle des Femmes stériles, § 217, et comme le conseille Foes : ἐφ' ἐωυτὸ, ὁχόθεν οὖν ἢ τρηχύς. — * συμμίξιος D. - συμμύξιος Η. - συμμύσηος C. - πωρώσηος C. - Post έλ. addunt ή (καὶ C) πλέονα CDFGHIJKP' (Q', $\pi\lambda$ ειόνως). — 10 $\pi\lambda$ είονος C. – φαίνεται J. – δ' C. – $\xi\pi$ ιμ. $\pi\lambda$ κατά vulg. - Je supprime ce καὶ d'après le passage parallèle, § 217. - ὑγείην vulg. - ύγιείην C. - μητρέων om. C. - εύρίσχεσθαι DFGHJK. — 11 σ. C. -12 ἐπιμ. καὶ τοῦ vulg. - Je supprime ce καὶ nuisible au sens et introduit à tort par les copistes à cause du voisinage des autres καί. - 13 ñy (ñy H; ή

ou quelque chose de semblable, car cette préparation prend une mauvaise odeur. On pile bien, et on délaye avec du vin blanc de bonne odeur. Quand la femme a bu, elle éprouve de la pesanteur et de l'engourdissement dans le ventre. Si cela arrive, elle boira un peu d'hydromel par-dessus.

29. (Traitements pour rendre féconde une femme qui ne conçoit pas. Ils sont réglés d'après les causes de la stérilité. On y remarquera celui qui consiste à redresser le col dévié; des succès sont, en effet, obtenus par ce moyen. Des Femmes stériles, § 217.) Pour une femme qui désire devenir enceinte et avoir des enfants, soit n'avant pas concu, soit avant concu. mais étant en état de concevoir : quand l'orifice utérin est dur, en totalité ou à son extrémité, qu'il est fermé, qu'il n'est pas droit, mais dévié vers l'une ou l'autre hanche, qu'il se recourbe vers l'anus ou se rétracte, ou qu'une des lèvres empiète sur l'autre, de quelque façon qu'il soit raboteux ou plein de callosités (il durcit, en effet, et par la contraction qui le ferme et par les callosités qui s'y forment); dans ces cas, les règles ne viennent pas ou viennent en moindre quantité qu'il ne faut et à de plus longs intervalles. Il en est chez qui les règles trouvent leur chemin au dehors en raison de la santé du corps et de la matrice, conformément du moins à la condition originaire et régulière, et parce que la chaleur et l'humidité des règles n'ont pas lésé notablement le col. Mais le sperme n'est pas reçu à cause de la lésion qui, altérant le bon état du col, le met hors d'état de recevoir. En ce cas. après avoir donné une fumigation de tout le corps, il faut faire boire un évacuant et provoquer d'abord des évacuations générales, soit par haut et bas à la fois, soit par haut seulement. Si vous évacuez par le haut, vous n'administrerez pas

Cornar., Lind., Mack) τις ἢν (ὰν GHIJK, Lind., Mack) χωλ. vulg. — ¹⁴ ταύτην vulg. – ταύτη G. – πιεῖν δοῦναι C. – Απτε πρῶτον addunt ταύτην DHIP'Q'. — ¹⁵ χάτω J. – χαὶ ἢν τε (μὲν pro τε C) ἄ. διδοῖς vulg. – Lisez διδῷς. – πυριἦν (addunt πρότερον G, Codd. ap. Foes, Mack; πρὸ Lind.) τῆς vulg. — ¹⁶ πυριἦσεις δὲ μεταπεῖσαι (sic) χάτω C. – δοχέει Lind.

κάτω ' ήν δε μή δοκέη δεϊσθαι ανωτερικοῦ, προπυριήσας, κάτω 1 πίσαι. "Όταν δὲ δοχέη χαλῶς ἔγειν χαθάρσιος τὸ σῶμα, 1 μετὰ τοῦτο πυριην τὰς μήτρας, εγκαθίζοντα αὐτὰς πυχνά εν δτω ᾶν δοχέη ξυμφέρειν· ἐπιδάλλειν δὲ ἐς τὸ πυρίημα χυπαρίσσου δινήματα ³ καὶ δάφνης φύλλα χόψας ' χαὶ λούειν πολλῷ χαὶ θερμῷ. * Οταν δὲ νεύλουτος ή και νεοπυρίητος, άνευρύνειν τὸ στόμα τῆς μήτρης τῆ μήλη τῆ χασσιτερίνη, χαὶ ἀνορθοῦν ὅπη ἀν δέηται, ἢ μολιδδίνη, ἀρξάμενος ἐχ λεπτής, είτα παγυτέρη, ην παραδέγηται, εξως αν δοχέη χαλώς έγειν βάπτειν δὲ τὰς μήλας ἐν ένὶ τῶν μαλθακτηρίων διειμένω εδτι αν δοχέη ξυμφέρειν, ύγρον ποιήσας · τας ⁷δε μήλας ποιέειν όπισθεν χοίλας, είτα περί ξύλοισι μαχροτέροισιν άρμόσαι, χαὶ οὕτω γρῆσθαι. Τὸν δὲ γρόνον τοῦτον πινέτω, χαθεψοῦσα ἐν δοίνω εὐώδει λευχώ χαὶ ώς ήδίστω γλυκεί, δαίδα ώς πιστάτην κατασγίσασα λεπτά, καί σελίνου καρπόν ⁹ κόψασα καὶ κυμίνου αἰθιοπικοῦ καρπόν καὶ λιδανωτόν ώς κάλλιστον· τουτέου πινέτω νηστις 10 δκόσον αν δοκέη μέτριον είναι πληθος, ήμερας δχόσας 11 αν δοχέη αλις έχειν χαι έσθιέτω σχυλάχια έφθα και πουλύποδα έν οίνφ έρθον ή γλυκει και του ζωμού πινέτω, 12 και κράμδην έφθην, και οίνον λευκόν ἐπιπινέτω, και μη διψήτω. γρόνον. Μετά 14 δε τοῦτο, ην μεν γωρέη κατά τον στόμαγον καὶ φαίνηταί τι έξω χαθάρσιος, πίνειν τε έτι τοῦ πόματος ἡμέρην μίην καὶ δύο, χαὶ τῆσι μήλησι παύεσθαι χρεομένους, καὶ πειρῆσθαι καθαίρειν τὰς μήτρας προσθέτοισι φαρμάχοισιν. ΤΗτινί 15 δε τοῦ στομάγου όρθοῦ καὶ μαλ-

^{&#}x27; Πεῖσαι C. - καθάρσηος C. - ² μ. τ. οm. DFGHIJK. - πικνὰ ὰν (ὴν ούτω pro ἀν Cornar.) δοχέη vulg. - Au lieu de ἀν lisez ἐν ὅτῷ ἄν, comme dans le passage parallèle. - ρυνήματα C. - ³ καὶ om. DFGHIJK. - ⁴ ἄν pro ὅταν C. - νεόλ. κ. ν. ἡ C. - ὅποι FI, Ald. - μολιβδαίνη vulg. - μολυβδαίνη FH. - μολιβδίνη CJ. - ἀρξόμενος C. - παχυτέρου DHK. - παχύτερον J. - παχυτέρης vulg. - παχυτέρη Foes in not., Mack. - εὶ vulg. - ἢν C. - παραδέχεται DHK. - παραδέχοιτο J. - ΄ καὶ καν pro ἔως ἀν DFGIJK. - ἐν οπ. DFGIJKP'. - διειμένα J. - ΄ ὅταν δὲ (δὲ οπ. C) δοκείη vulg. - Lisez ὅ τι ἀν, comme dans le passage parallèle des Femmes stériles. - ' μὲν pro δὲ C. - πέριξ ἢλοισι C. - ξύλοισι.... πινέτω οπ. Κ. - οὕτως vulg. - οὕτω C. - ΄ ὁινω λευκῶ εὐώδει ὅτι ἡδύστω C. - δάδα C. - δάδα J. - πιωτάτην F, Ald., Frob., Lind., Mack. - κατασχίσασαν C. - ἐς λεπτὰ J. - ΄ * κόψας DFJK, Ald. - Post κόψασα addit καὶ κόψασα C. - ' ὁ δάσσου P'. - ἢν pro ἀν C. - ὰν οm. J. - '' ἢν G. - σκυλάκιδ' (sic) ἐρθὰ C. - πουλ. C. - πολ. vulg. - οἴνω ἐφθῷ (ἐρθὸν C, Foes in not., Mack) (addit ἡ C) γλ. vulg. - '' Σκαλ... ἐπιπινέτω οπ. Κ.

la fumigation avant l'évacuation, et, à la suite de la fumigation, vous ferez une contre-purgation par le bas. Si au contraire vous croyez ne pas devoir évacuer par le haut, administrez, après une fumigation préalable, un purgatif. Quand le corps paraît bien nettoyé, fomenter fréquemment la matrice en donnant des bains de siège où entreront les ingrédients jugés convenables : par exemple les copeaux de cyprès, les feuilles pilées de laurier; on lave le corps avec beaucoup d'eau chaude. Quand la malade vient de prendre un bain et une fumigation, ouvrir l'orifice utérin et le redresser de la façon que besoin est, avec une sonde d'étain ou de plomb, d'abord petite, puis plus grosse, si elle est recue, jusqu'à ce que les choses paraissent en bon état; tremper les sondes dans quelque préparation émolliente qui sera jugée convenable et qu'on rendra liquide en la délavant. Les sondes seront creuses en arrière, on les enmanchera dans des bâtonnets longs, et on s'en servira ainsi. Pendant tout ce temps, la femme, faisant cuire des branches de pin très-grasses coupées en petits morceaux dans du vin blanc doux très-agréable, boira cette décoction, ainsi que de la graine d'ache, de cumin d'Éthiopie et de l'encens de première qualité, le tout pilé ensemble, dont elle boira, à jeun, une quantité convenable pendant le nombre de jours qui paraîtra suffisant. Elle mangera de petits chiens bouillis, un poulpe bouilli dans du vin ou du moût, boira de ce bouillon, du chou cuit, boira du vin blanc pardessus, ne se laissera pas avoir soif, et se baignera deux fois par jour à l'eau chaude. Elle s'abstiendra d'aliments pendant tout ce temps. Ensuite, s'il se fait quelque progrès du côté du col et que quelque purgation se montre au dehors, la malade prendra de sa boisson pendant un jour ou deux encore; on cessera l'usage des sondes, et on essayera de purger la

^{— 13} καὶ om. C. — 14 δὲ om. C. - τοῦτον vulg. - Lisez τοῦτο. - χωρέε: Ald., Frob. - κατ' αὐτὰν τὸν στ. C. - καὶ μὴ φαίνηταί τι D. - καθάρσησς C. — 16 δὲ om. C. - μεγάλου (μαλθακοῦ C, Codd. ap. Foes) vulg. - ἐόντος om. C. - φαίνηται vulg. - φαίνεται C.

θαχοῦ χαὶ ὑγιέας ἐάντος χαὶ χαλῶς ἔχοντος χαὶ ἐν τῷ δέοντι χειμένω τὰ ἐπιμήνια μιὰ φαίνεται πάμπαν ἢ ἐλάσσονα καὶ διὰ πλείονος χρόνου אמן נגא טענפועם, דאי יסטוסטע פֿענטפועע אָע דועם פֿצַטטפוע פּוֹ נְניאָדְרָפְּנּ, אָע דּבּ και τὰ σῶμα ¹ ξυμδάλληται τι, εξευρών τὸ αίτιον ἀφ' οδκερ º οὐ κυίσκεται· και ότε ούτως έχει, την ίησιν ποιέεσθαι προσφέρουν 3 ήν δέχεται θεραπητην, άρχόμενος έξ Ισχυρών, σχως αν δοκέη καιρός είναι. τελευτάν δὲ ἐς μαλθακώτερα, εκως αν δοκέη καλῶς έχειν καθάρσιος ή μήτρη και δ στόμαχος καθεστηκέναι όρθως έχων και έν τῷ έξαρκέοντι κείμενος. *Ην δὲ ἀπὸ τοῦ ποτοῦ εκαὶ φαρμάκου μή προχωρήση, μηδέ πινούσης χρόνον ⁶τον μέτριον, τουτέου μή παύεσθαι τοῦ πάματος · όταν δε καλώς έχη τοῦ ἀπό τῶν μηλέων έργοι, μαλθάξαι τὸ στόμα τοῦ στομάχου, καὶ ⁷ποιῆσαι όκως ἀναχανείται ἐς δόὸν τῷ προσθέτω, από θυμιητών τε φαρμάχων χαι μαλθακτηρίων. Οταν δί δοχέη χαλώς έγειν εμαλθάξιος και θυμιήσιος, προστιθείς φάρμακου, χάθαρσιν ποιέεσθαι της μήτρης ώς αν δρχέη καλώς έχειν, αρχόμενος έχ μαλθαχών έπὶ ⁹ ἰσχυρότερα, τελευτών δὲ σὖθις ἐς μαλβακὸ εμώδεα. των γάρ ζαχυρών φαρμάχων 10 τά πλείστα έλκοι τόν πεώμαχον και δάκναι· έπειτα τόν τε στόμαχον καθιστάν 11 ές δράδο και έγιψα και καλώς έχοντα πρός την δέξιν της γονής, και την μιήτραν ξερήν πριέξιν και φύσαν έμποιξειν. Ήν γυνή δοκέη δηδ πιμελής τας μήτρες βεβλάφθαι ές την χύησιν, λεπτύνειν ώς μάλιστα και έσχναίνειν πρός τρίσιν άλλοισιν.

30. Ppn 12 82 saping abiaeu ungeios. & 81 and his historiegen

^{**} Σ. C. - ξυμβάληται Η. - μή ξυμβάλληται D. - ἀφότευ C. -- * οδ οπ. J. - καὶ ταῦτα οὐτως έχη (έχει C) vulg. - Επ place de ταῦτα, lisez έτε, semme dans le passage parallèle des Femmes stériles. -- ³ ἡν δέχηται vulg. - Lisex ήν δέχεται - θεραπείην vulg. - θεραπηίην C. - μαλθακώτερον Κ. -- ⁴ ώς C. - καθάρσηος C. - ἀθρόως pro ὀρθῶς C. -- * καὶ τοῦ (τοῦ οπ. C) φ. C. - προσχωρήση vulg. - Lisex προχωρήση, comme dans le passage parallèle. -- * το Ε. - τουτέου δὲ (δὴ Vatic. Codd. ap. Foes, Mack) οὐ (οὐ οπ. C) π. vulg. - Lisez μὴ au lieu de δὲ ου δὴ, et supprimez οὐ. -- ² ποιέειν C. - ἀναχάνηται vulg. - Lisez ἀναχανεῖται. - τῶν προστεθῶν C. - ἀπό τε θυμιτημάτων (ἐμέτων C; θυμιτητῶν DFHJK, Ald.) καὶ φαρμ. vulg. - Lisez ἀπὸ θυμιτητῶν τε φωρμάκων; νογ. le passage parallèle. -- * μαλθάξηος καὶ θυμιτήσηος C. - πὸ ρτο ἐκ C. -- * ἰσχυρότερον J. - τελευτῶν C. - εἰς (ἐς C, Mack) μ. καὶ (καὶ οπ. C) εὐ. vulg. -- ὑ ἐλκοῖ τὰ πλεῖστα J. -- ὑ εἰς C. - Ρουτ cette fin. le passage arallèle a de notables différences. - καὶ φ. ἐμπ. οπ. C, Codd. ap. Foes. -

matrice à l'aide de médicaments appliqués en pessaire. Quand, l'orifice utérin étant droit, souple, sain, en bon état, en situation convenable, les règles ne paraissent pas du tout, ou sont moindres, venant à de plus grands intervalles, de mauvaise qualité, il faut découvrir de quelle maladie la matrice est affectée, et si le corps entier y congourt pour quelque chose, déterminant la cause qui empêche la conception; la chose étant ainsi, on règle le traitement, administrant ce qui est requis par le cas, commençant, selon l'opportunité, par les moyens énergiques, et finissant par les moyens plus doux, jusqu'à ce que la matrice paraisse bien mondifiée et le col remis en bon état et en position suffisante. Si le médicament et le breuvage n'amènent pas quelque progrès, même quand la malade a bu pendant le temps convenable, on ne cesse pas pour cela le breuvage; mais, quand l'œuvre des sondes a bien agi, on assouplit l'orifice du col, et l'on fait de manière qu'il s'entr'ouvre, pour laisser pénétrer le pessaire, à l'aide et des substances aromatiques et des substances émollientes. Quand l'emploi des moyens émollients et aromatiques paraît avoir atteint l'objet, on met en pessaire un médicament, et l'on epère la purgation de la matrice, jusqu'à ce que les cheses semblent en bon état, commencant par ce qui est doux et allant à ce qui est plus fort, pour finir de rechef par les émollients aromatiques. En effet la plupart des moyens énergiques ulcèrent le col et l'irritent. Puis on remet le col droit, sain, en bon état pour recevoir le sperme, on dessèche la matrice et on y produit du vent. Si c'est la graisse qui paraît être la lésion empechant la conception, on attenue la femme autant qu'on peut, et, outre les autres moyens, on la rend maigre.

30. (Saison la plus favorable pour la conception. Précautions à prendre du côté de l'homme. Des Femmes stériles, § 218.) La saison la plus efficace pour la conception est le

τοῖς άλλεις $C. \longrightarrow {}^{12}C. \longrightarrow aρίστη μὰ κυεούση κυήσιος Codd. ap. Foes. <math>-μ$ ή κυεούση δὲ ἀνὴρ pro κ. ό δὲ ἀνὴρ <math>C. -μεθυσκέτω L.

- 31. "Όταν βούληται άρσεν φυτεύειν, τῶν ἐπιμηνίων ἀποληγόντων ἢ ἐκλελοιπότων ἡμίγνυσθαι· καὶ ἀθέειν ὡς μάλιστα ἔως ἀν ἐκμιαίνηται ὅταν δὲ θῆλυ βούληται γενέσθαι, ὅταν πλεῖστα ἐπιμήνια ἔξη τἢ γυναικὶ, καὶ ἔτι δ' ἐόντων, τὸν δὲ ὅρχιν τὸν δεξιὸν ἀποδῆσαι ὡς ἀν μάλιστα καὶ ἀνέχεσθαι δύνηται· ἐπὴν δὲ ἄρσεν ⑤ βούληται φυτεύειν, τὸν ἀριστερὸν ἀποδῆσαι.
- 32. Στόμαχος μήτρης ¹ἀπὸ μὲν θυμιημάτων ξυμμεμυχώς ἀνακάσχει ἀπὸ δὲ τῶν μαλθαχτηρίων μαλθάσσεται. Θυμιῆν δὲ λωτοῦ
 κόλουν, σπέρμα δάφνης χαὶ φύλλα χλωρὰ χεχομμένα, λιδανωτὸν,
 καὶ χηρὸν χαὶ θεῖον χαὶ χυπαρίσσου σπέρμα, πευχεδάνου ρίζαν,
 καὶ χηρὸν χαὶ θεῖον χαὶ χυπαρίσσου σπέρμα, πευχεδάνου ρίζαν,
 κυρσίνης φύλλα χλωρὰ χεχομμένα, χάστορος ὅρχιν, ὀνίδας ἀρσενος
 στόμα, τουτέοισι θυμιῆν ἀναχάσχει μὲν οὖν οὅτως χαὶ στρέφεται.
 Μαλθάσσειν ¹¹ δὲ ἀπὸ τουτέων τὸ στόμα τῆς μήτρης σανδαράχην,
 στέαρ αἰγὸς, ὁπὸν ¹² συχέης, ὀπὸν σιλφίου, χυχλαμίνου χυλὸν,
 θαψίην, ὀπὸν τιθυμάλου, ¹³ χαρδάμου χαρπὸν, ¹⁴ ποίην ἢ χαλεῖται πέπλος, χάστορος ὅρχιν, λίνου χαρπὸν, ¹⁵ λίτρον, ἀρου ρίζαν, σταφίδα
 ἀγρίην, χαλαμίνθης φύλλα χλωρὰ, στρουθίου ¹⁶ χαρπὸν, σχίλλης τὸ
 ἐχ τοῦ μέσου.
- 33. Φάρμακα μαλθακτήρια, καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρὴν κάθαρσιν γενέσθαι ἀνακινῆσαι θαψίης ¹⁷ βίζαν, μυελὸν βοὸς, χήνειον στέαρ,
- ' Μηδ' C. ἀχριτέστατος C. ² σιτείσθω L, Mack. ³ δὲ οm. C. 'μίσγεσθαι C. ὡς οm. D. ἐχμαίνηται CDFGHIJK, Ald., Frob., Lind. Gal. Gl. : ἐχμιαίνεται, ἀποχρίνει τὸ σπέρμα. ˚ εἰη (ἐπὶ pro εἰη C) vuig. Lisez ἔη. ἔτι δεόντων (διιόντων L) vuig. ἔτι δὲ ὄντων C, Codd. ap. Foes, Mack. ͼ βούλοιτο J. ² ὑπὸ D. μὲν οm. FIJK. ξυμμεμυχὸς D. ͼ φλοιοῦ C. χαὶ οm. C. φύλλα τῆς αὐτῆς (ἀχτῆς Codd. ap. Foes) (τῆς αὐτῆς οm. C) χλωρὰ vuig. ~ Post χλωρὰ addit μᾶλλον C. ἀρτεμησίης F. ἡ φύλλα οm. C. ͼ ἄνισον CDHJ, Mack. πευχεδανοῦ vuig. πευχεδάνου Η. μυρσίνης χόψας φύλλα χλωρὰ, χάστορος C. σχόδα C. ΄΄ κῆν Mack. τουτέοις C. οὐ μίην pro θυμιῆν C. οὖν οm. DGHIJK. ΄΄ τε pro δὲ C. τουτέου C. ¹² σιχύης vuig. σιχής HK. συχήης C. συχής interpretes,

printemps; l'homme ne sera pas en état d'ivresse; il aura bu non pas du vin blanc, mais du vin pur très-fort; il aura mangé des aliments très substantiels; il n'aura pas pris de bain chaud; il sera en bonne force, en bonne santé; et il se sera abstenu des aliments qui ne sont pas convenables à l'objet.

- 31. (Moyen pour engendrer à solonté garçon ou fille.) Si l'homme veut engendrer un garçon, il a des rapports avec sa femme à la fin des règles ou quand elles viennent de cesser; il enfonce autant qu'il peut, jusqu'à l'éjaculation; si une fille, il a des rapports au plus fort des règles ou du moins coulant encore; il se liera le testicule droit autant qu'il pourra le supporter. Pour un garçon, il se liera le testicule gauche.
- 32. (Fumigation pour ouvrir ou redresser l'orifice utérin,) L'orifice utérin fermé s'ouvre par les fumigations aromatiques, il s'assouplit par les émollients. Fumigation : écorce de lotus, baies de laurier, feuilles de laurier pilées vertes, encens, myrrhe, graine ou feuilles d'armoise, anis broyé, graisse, cire, soufre, baies de cyprès, racine de peucedanum, feuilles de myrte broyées vertes, castoréum, crottin d'ane mâle, ail, styrax, graisse de porc. Si l'orifice est dévié, c'est avec ces ingrédients qu'il faut fumiger; il s'entr'ouvre sous leur action et se redresse. C'est avec les suivants qu'on assouplira le col utérin : sandaraque, graisse de chèvre, suc de figuier, suc de silphion, jus de cyclamen, thapsie, suc de tithymalle, graine de cardame (erucaria aleppica), l'herbe appelée peplos (euphorbia retusa), castoréum, graine de lin, nitre, racine d'arum, staphisaigre, feuilles vertes de calaminthe (melissa altissima), la graine de saponaire, l'intérieur de la scille.
- 33. (Différentes formules de pessaires.) Médicaments émollients et déterminant une abondante menstruation : racine de thapsie, moelle de bœuf, graisse d'oie, huile de rose, broyer,

Mack. — 13 χαρδαμώμου vulg. – χαρδάμου C, Codd. ap. Foes, Lind., Mack. — 14 ποίην.... χαθτόν ponit post ρίζαν D. – Ante λίνου addunt χράδην δξος C, Codd. ap. Foes. — 15 νίτρον D. – σταρίς άγρίης C. — 16 χαρπός CHI. — 17 ρίζας C. – τρίψας sine χαὶ C. – πίνουσα pro χαὶ πινέτω Κ.

βόδινον ταῦτα τρίψασα καὶ άναζέσασα προστιθέσθω ήμέρας τέσσαρας και πινέτω πράσου χυλόν, και οίνον γλυκύν λευκόν και δητίνην, και έλαιον γλιερόν, και κύμινον, *λίτρον, μέλι έν δυπαρώ είρίω χρήσθω ήμέρας τέσσαρας, πίνουσα σελίνου καρπόν, καὶ λιδανωτοῦ πυρίνας πέντε, καὶ κύμινον αἰθιοπικὸν ἐν οἴνῳ λευκῷ ἀκρήτῳ γλυκει· και λουέσθω δις της ημέρης. Σμύρνα, λίδανος, βοὸς γολή, δητίνη τερεδινθίνη ή νέτωπον τουτέων ζσον έκάστου μίξασα προστιθέσθω εν είρίω καθαρῷ ἡ ῥάκει λεπτῷ • • βάψασα δὲ τὸ ῥάκος ἐν μύρω λευχῷ αίγυπτίω εὐώδει καὶ ἀποδήσασα λίνω, λουσαμένη, προστιθέσθω. Καὶ πώλυπον φλάσασα ευθιέτω, καὶ πινέτω σελίνου καρπὸν και ασπαράγου, και οίνον λευκόν τρις της ημέρης νήστις έουσα. Σμύρνα, εχασίη, λιδανωτός, χιννάμωμον, νέτωπον τουτέων έχάστου ίσον εν είριω ή βαλάνους ποιέουσα προστιθέσθω. "Άλλο κολοχύνθης άγρίης τὸ ἔνδον, χύμινον πεφρυγμένον, ανήθου χαρπον, κυπαρίσσου βίζαν, ταῦτα τρίψας λεῖα, μελιτι έφθῷ φυρήσας, βαλάνους ποιέων, δίδου προστιθέναι καὶ πινέτω γλυχυσίδης βίζαν, σελίνου καρπόν, δπόν σιλφίου, οἶνον. *Τὸ βόλδιον δὲ καὶ αὐτὸ καθαίρει προστιθέμενον. Καὶ σμύρναν πρώτην, άνθος δλίγον ἐν οἶνω λευκῷ εὐιώδει προστίθει. ⁹ Φάρμακα προσθετά εἰς τὸ μήτρην καθήραι ἐπιτηδειότατα λαδών άνθος γαλχού χαι λίτρου τρίτον μέρος, μέλιτι έφθῷ φυρήσας, βαλάνους ποιησαι, δκόσαι 10 αν δοκέωσι μέτριαι είναι μέγεθος και 11 πάγος, ούτω προστίθει πρὸς τὸ στόμα τῆς μήτρης. ην δε βούλη Ισχυρότερον είναι, ελατήριον παραμίζαι και το άνθος μούνον, και 40 ούτω ποιέων δίδου προστίθεσθαι και κράδης παραμιγνύναι φλοιδν 18 ξύων και τρίδων λεΐον, δταν το στόμα δοκέη ξηρό-

¹ Πρασίου Čalvus. -πράσου.... χαρπόν οπ. Κ. -χλιαρόν vulg. -χλιτρόν H. -χλιερόν C. - ² λ. (νίτρον D), βητίνην (β. οπ. C), μέλι vulg. -πυρήνας vulg. -πυρήνας CH, Lind., Mack. - Gal. Gl. : πυρίνας , τοὺς χόνδρους εξρηται δὲ ἐπὶ λιδανωτοῦ. - ³ χολήν F. - ⁴ βάψας CGHIJ. - χαὶ αἰγυπτίω DP'Q'. - 1 πάσυπο H. - τὸ λοιπόν pro π . C. -φλεύσασα (slc) C. -πιέτω J. - 1 χαποτή GH, Mack. - τὸ ἐνδον addunt interpretes. - τὸ ἐνδον οπ. vulg. - ἀνίθου HJ. - βίζη D. - βίζας H. -ποιῆσαι δχόσαι αλ δοχέως μέτριαι εἶναι pro ποιέων J. -προστίθες βαι D. - προστίθε σθω C. - σιλφίου χυλὸν σὺψ (ἐν J) οἶνφ vulg. - ἀπὸν σιλφίου - οῖνον C. - ε ἀλλὰ (ὰλλὰ οπ. C) (addunt καὶ DFGHIJKP'; τε Q') τὸ βόλδιον (addit δὲ C) καὶ vulg. - 2 φ... ἐπιτηδειότατα οπ. Κ. - είς τὸ οπ. C. - ἐπιτηδειότατα οπ. C. - νίτρον D. - φορήσασα C, Ald. - 2 3 γ C.

faire bouillir, et appliquer en pessaire pendant quatre jours; la femme boira de l'eau de poireaux et du vin blanc doux. Résine, huile tiède, cumin, nitre, miel, s'en servir dans une laine grasse pendant quatre jours, buvant une infusion de graine d'ache, de cinq grains d'encens et de cumin d'Éthiopie dans du vin blanc doux pur, et se baignant deux fois par jour. Myrrhe, encens, bile de bouf, térébenthine ou nétopon, de chaque partie égale, mêler et appliquer dans de la laine propre ou un chiffon fin; le chiffon sera trempé dans du parfum blanc égyptien de bonne qualité et attaché avec un fil; le pessaire sera placé après un bain; la femme mangera un poulpe écrasé, boira une infusion de graine d'ache et d'asperge dans du vin blanc, trois fois par jour, à jeun. Myrrhe, cassia, encens, cinnamome, nétopon, de chaque partie égale, mettre dans de la laine ou faire des glands et appliquer. Autre : concombre sauvage, le dedans, cumin grillé, graine d'aneth, racine de cyprès, bien piler, pétrir avec du miel cuit, faire des glands et donner à mettre en pessaire; la femme boira une infusion de racine de pivoine, de graine d'ache et de suc de silphion dans du vin. Le petit bulbe aussi, mis en pessaire, est emménagogue. Myrrhe de première qualité, un peu de fleur de cuivre, dans du vin blane de bonne odeur, appliquez. Pessaires les plus convenables pour purger la matrice : fleur de cuivre, nitre un tiers, pétrir dans du miel cuit, faire des glands de la longueur et grosseur qui paraîtront convenables, et appliquer à l'orifice utérin. Si vous voulez que ce soit plus fort, mêlez seulement de l'élatérion et de la fleur de cuivre, préparez ainsi et donnez à mettre en pessaire. Mélez-y semblablement, si l'orifice utérin paraît trop sec, une demi-portion d'écorce de figuier raclée et bien pilée. Autre : broyer élatérion et fleur de cuivre, deux par-

^{— 11} πλάτος D, Codd. ap. Foes. - σύτως τυίς. - σύτω CJ. - βοόλει H. - 12 ούτως τυίς. - ούτω C. - Ante φλοιον addunt έτερον GJ, Ald.; προσθετ ο C. - 12 ξόλων C. - λετον τρίδων C.

τερον είναι της μήτρης, τὸ ημισυ ώσαύτως. 1 Αλλο τρίψας έλατήριον και άνθος γαλκοῦ λεῖα, δύο μοίρας άνθους, έλατηρίου δὲ μίαν, ταύτα δίεσθαι · χυχλαμίνου τρίθας, ταύτη άναμίξαι, δχως άν δοχέη καιρός είναι· και ποιησαικένην *προσθετά προστίθεσθαι έν εἰρίω. *Προσθετόν λευκά καθαϊρον· άρτεμισίην την ποίην, λίτρον, κυκλάμινον ήμίξηρον, κύμινον. *Ετερον, τὰ αὐτὰ καθαίρει · ἀρτεμισίην ποίην χλωρήν τρίψας εκαί σμύρνης τρίτον μέρος, οίνου αναμίζας εὐώδεος, εἰρίω λευχῷ περιελίξας αὐτὸ, ἐν οἴνω το βρέξας, δὸς προστίθεσθαι. 6 Ταν δε γαλώσιν αι μήτραι, λίτρον, σικύης έντεριώνην, χυχλάμινον ημίξηρον εν είριω προστίθει. ⁷ Προσθετά παντοία χαθαίρειν δυνάμενα σταρίδα άγρίην τρίψας γλωρήν, περιπλάσας, άρτεμισίης ποίης τρίψας τὰ φύλλα, ἐν μέλιτι έφθῷ πλάσας, καὶ ξηρήνας έν σχιη, άπο τουτέου ποιέει προσθετά, χαι δίδου τη γυναικί προστίθεσθαι. 8 Άλλο · άνθος μιγνύς γαλχοῦ ή στυπτηρίην αίγυπτίην, διείς τη χυχλαμίνω, ώσπερ τὰ πρότερα ἐν μέλιτι έφθῷ πλάσας, 3 ἡ ἐν ἐσγάδι ποιήσας, καὶ σμύρνην δλίγην. 10 Άλλο την κυκλάμινον τρίψας, λευχῷ οίνω εὐώδει παραμίζας, ἐν βάχει δήσας ὡς 11 λεπτατάτω καθαρῷ, δίδου προστίθεσθαι. 12 Αλλο · κυκλάμινον ἡμίζηρον, λίτρον, χανθαρίδας, στέαρ, σανδαράχην.

34. 18 Περὶ παρθένου παρθένου δκόταν, τὰ ώραῖα μὴ γένηται, χολὰ καὶ πυρεταίνει καὶ όδυνὰται, 16 διψἢ καὶ πεινῆ, καὶ ἐξεμεῖ, καὶ μαίνεται καὶ πάλιν σωφρονέει, κινέονται αὶ μῆτραι, καὶ δκόταν 18 μὲν πρὸς τὰ σπλάγχνα τράπωνται, ἐξεμεῖν καὶ πυρέσσειν καὶ πα-

[&]quot;Ετερον ΗΙΙΚ. –προσθετὸν ἔτερον C. – λεῖον C. – ἐλατήριον J. – δὲ οm. CDH. – διέσθαι FH, Mack. – ἢν pro ἀν C. — ² προσθέντα C. — ³ προσθετὰ λευχά (άλλο pro πρ. λ. DP'; πρ. λ. in marg. IK) χαθαρὸν (χάθαρον F; χαθαίροντα interpretes, Mack) vulg. – προσθετὸν λευχά χαθαίρον C. – ἀστεμισίην ποιεῖν αἰτρον (sic) χυχλ. C. – νίτρον D. — ⁴ άλλο P'. – ἔτερον οm. DH. – τὰ αὐτὰ χαθαίρει C. – τὰ α. χ. οm. vulg. — ⁵ χαὶ οm. DP'. – περιελλίξας C. – τε οm. C. – βρέξασα C. — ͼ Ante δταν addunt περὶ χαλάσεως μήτρας πρόσθετα παντοῖα χαθαίρειν δυνάμενα DP'. – δὲ ο om. C. – χάνωσιν legit Cornar. – νίτρον χυχλάμινον ἡμίξηρον χύμινον ἀρτεμισίην ποίην σιχύης ἐντεριώνην ἐν εἰρίω D. – σιχυήση I. – ἐντεριόνην Η. – ἐντεριώνης C. – προστθετὸν παντοῖα χαθαῖρον sine δυν. C. – Αnte στ. addunt ἢ D; ἀρτεμισίην ποίην ἢ \dot{Q} . – φυλλὰ, φλοιῶ τε πλάσας (φλοισπλάσας sic C, H in marg.) vulg. – Les traducteurs, au lieu de φλοιῷ τε, lisent ἐν μέλιτι ἐφθῷ; avec raison; γογες

ties de fleur et une d'élatérion, délayer, y mêler du cyclamen broyé, suivant qu'on en jugera l'opportunité, faire des pessaires, et appliquer dans de la laine. Pessaire amenant une purgation blanche: armoise, nitre, cyclamen à demi sec, cumin. Autre, purgeant de même : armoise fraîche pilée, myrrhe un tiers, mêler du vin odorant, enrouler dans de la laine blanche, tremper dans du vin et donner à appliquer. Quand la matrice est relâchée, nitre, dedans d'une courge, cyclamen à demi sec. appliquer dans de la laine. Pessaires bons pour toute purgation : staphisaigre fraîche pilée, former une masse, feuilles d'armoise pilées, pétrir avec du miel cuit, sécher à l'ombre, faites des pessaires, et donnez à la femme pour qu'elle les applique. Autre : mêler de la fleur de cuivre ou de l'alun d'Égypte, délayer avec de l'eau de cyclamen, former, comme les précédents, dans du miel cuit ou dans une figue sèche, et ajouter un peu de myrrhe. Autre : piler du cyclamen, mêler du vin blanc de bonne odeur, attacher dans un linge propre très-fin, et donner à appliquer. Autre: cyclamen à demi sec, nitre, cantharides, graisse, sandaraque.

34. (Menstruation ne s'établissant pas chez une jeune fille. Accidents.) Des jeunes filles : quand chez une jeune fille la menstruation ne s'établit pas, elle souffre de la bile, a la fièvre, des douleurs, soif, faim, des vomissements, du délire et puis des retours de raison. La matrice se déplace; quand

ραφρονείν αὐτἢ ἔρχεται ' ὅτὰν ' δὲ ἀπολίπωσιν, πεινἢ κὰι διῷἢ, καὶ ἢπίαλος πυρετὸς ἔχει. Χρὴ ἐταὐτησιν ἀρνακίδας προστίθέναι θερμάς πρὸς τὴν γαστέρα, καὶ ὑποκάπνίζειν ἐς αὐτὰ τὰ αἰδοῖα ὅτι μάλιστα ἐπ' ἀμφορέως αὐχένι καθίσας ὁμύρνης ὅσον κύαμον, ελι- Ϭανωτὸν δὶς ὅσον, τοῦτο μίξας καὶ ζέας ἔρηριγμένας, ὅμοῦ θυμιῆν, καὶ ἐπὶ τὸ πῦρ ἐπιδάλλων, νῆστις ὡς μάλιστα, καὶ λούειν πολλῷ θερμῷ.

- 35. *Προσθετόν αλγυπτίην στυπτηρίην μαλθαχῷ ελρίω περίειλήσασα προστιθέσθω. **Αλλο · άρτεμισίην τρίψας εν οίνω τε λευχῷ δεύσας δίδου προστιθέναι.
- . 36. Νεοτόκω γυναικί βόδινον, σμύρναν, πηρον μίξαντα εν εἰρίω δοΰναι προστίθεσθαι • ὅταν δε οι προσπέσωσιν αι μῆτραι, τὰ ξηρά και στρυφνά προσφέρειν και πίνειν και προσέχειν.
- 37. Σῦκον μέλαν, σκόροδον, λίτρον, κύμινον, τάῦτα πάντα τρίψας λεία, ἐν εἰρίω δοῦναι προστίθεσθαι. ⁸ Ετερον σηπίης δστρακον κόψας λεῖον, ἐς οἶνον δεύσας, ἐν λαγωσῦ θριξὶ καὶ εἰρίω προστίθεσθαι.
- 38. *Ην δε μετά τόχον τάς υστέρας άλγέη, πτισάνην * χαὶ πράσα καὶ στέαρ αίγειον εψήσασα, ροφείτω τούτου ὡς δλίγιστον.
- 39. ⁴ Προσθετόν · λίτρον, χύμινον, σύχου το ζουν. ⁴ Καθαρτήριον προσθετόν και μαλθακτήριον · νέτωπον, βόδινον μύρον, χηνός άλειφαρ, ξε δθόνια λεπτά.
- ' Δ' C. ἀπολείπωσιν CDHJ. ἤπαλος (sic) CFGI, Ald. ἡπαλῶς Codd. ap. Foes. πυρετὸς οπ. C. ² ταύτη (ταύτησιν C) γε (γε οπ. C) vulg. τὴν C. τὴν οπ. vulg. ὑποκαπνίζεσθαι C. ἐς οπ. C. αὐτὰ οπ. D. ἔπαμφερέως (sic) DFH. ἀμφοτερέως J. ³ λ. τε (τε οπ. C) δὶς vulg. τοῦτο (τοσοῦτον C; ταῦτα Foes in not., Mack) μ. (μίζαντα C) καὶ ζέσας (ζέας C; ξειὰς Cornar., Mack) ἔρηριγμένας (ἐρηριγμένα Foes in not.; ἔρρηριγμένας C; ἔριρηγμένας HI, Frob.) vulg. ⁴ ἄλλο προσετὸν D. προσετὰ H. ἔτερον pro πρ. J. αἰγυπτίαν C. μαλθακτικὴν DP'Q'. μαλθακτὴν H, Mack. μαλθακτὴν vulg. Je lis, μαλθακτὰ. περιειλίσασα DFJ. ⁵ ἔτερον Κ. προσετὸν pro ἀλλο C. τρίψασα C. δεύσασα προστιθέσθω C. ⁴ Post γ. addit καθαρτήριον R. ροδίνου C. μίξας J. δίδου H. δὲ οι οπ. C. γ Ante σ. addun καθαρτήριον HIJ, Codd. ap. Foes in not.; άλλο καθαρτήριον DP'Q'. σκόρδον C. πάντα οπ. C. τρίψασα C. προστιθέσθω pro δ. πρ. C. ° ἄλλο J. ἔτερον οπ. H. σιπόης F, Åld. ἐς οπ. C. οΙνόν τε (τε οίπ. C) vulg: -στν

elle se tourne vers les viscères, alors surviennent les vomissements, la fièvre, le délire; et, quand elle revient à sa place, il y a faim, soif et fièvre épiale. Dans ce cas il faut prescrire des peaux de mouton chaudes sur le ventre, et des fumigations autant que possible dans les parties génitales, faisant asseoir la femme sur le col d'une amphore : myrrhè gros comme une fève, encens deux fois autant, épéautre moulu, mêler ensemble, et administrer en fumigation; on jette ces ingrédients sur le feu; la femme sera à jeun autant que possible; puis elle se lavera à l'eau chaude;

- 35. (Pessaire.) Pessaire : alun d'Égypte, enrouler dans de la laine molle, appliquer. Autre : armoise pilée, mouiller avec du vin et appliquer.
- 36. (Pour une nouvelle accouchée. Chute de la mairice.) Pour une nouvelle accouchée: huile de rose, myrrhe, cire, mêler, et donner à appliquer en pessaire dans de la laine; quand, chez elle, la matrice tombe, administrer les choses sèches et astringentes en boissons et en pessaires.
- 37. (Pessaires.) Figue noire, ail, nitre, cumin, bien broyer le tout, et donner à appliquer en pessaire dans de la laine. Autre : os de sèche pulvérisé, mouiller avec du vin, appliquer avec du poil de lièvre et de la laine.
- 38. (Matrice douloureuse après l'accouchement; remède.) Si après l'accouchement la matrice est douloureuse, la femme fera cuire de l'orge mondé, des poireaux et de la graisse de chèvre, et boira de ce potage en petite quantité.
- 39. (*Pessaire*) Pessaire: nitre, cumin, et autant en figue. Pessaire purgatif et émollient: nétopon, huile de rose, graisse d'oie, dans des linges fins.

⁽ἐν C) λ. vulg. — °δὲ οπ. C. – μ. τὸν τόχον Ρ'. – τὰς οπ. C. – πτισσ. FH, Ald., Frob., Lind., Mack. — 10 καὶ οπ. DFGHIJKP'. – αῖγιον C. – ροφήτω D. – τοῦτο C. — 11 πρ. οπ. J. – πρ. άλλο D. – προσθετὰ H. – νίτρον DJ. – ν. κ. σ. τὸ I. οπ. G. – καὶ σύχου ἐξ ἱσου DFHIKP'. — 12 προσθετὸν καθαρτικὸν D. – πρ. καθαρτήριον FH. – μέτωπον J. – άλειφα CFGHIJK. – ἐς οπ. C.

- 40. Ήν τὰ ἐπιμήνια πολλὰ 1 γένηται, γλυχυσίδης κόκκους τοὺς μέλανας δὶς ἐπτὰ πίνειν ἐν οἴν ω δυσὶ χυάθοις.
- 41. ⁴Ην ² δὶ ἐξέρχωνται αἱ μῆτραι πυχνὰ, βρέξας ὕδατι χλαρῷ τὰς μήτρας, ὑπτίην ἀνακλίνας, μίξας σίδιον, κηκίδα, ῥοῦν τὴν ἐρυθρὴν, ἐν οἴνῳ λευκῷ διατρίψας, τούτῳ χρίσας, ἐντιθέναι ἐπειτα πῖσαι δάφνης φύλλα ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ.
- 42. "Όταν γυνή χύουσα ³ προσρέηται, όνίδα ξηρήν καὶ μίλτον καὶ δοτρακον σηπίης τρίψασα λεῖα, ἐν ράκει ἀποδήσασα, προστιθέναι.
- 43. Ήν όδι μή καθαρθή, έλατήριον εν οίνω λευκώ όσον κυάθω *τρίψας όδολον άττικον, διδόναι πίνειν, εκαί καθαριείται.
- ¹ Γίγνηται C. οὐ γένηται Calvus. γίνεται ΗF, Ald. γίνηται IJK. οίνου pro ἐν οἰνφ C. ² δὲ οm. C. ἐξέρχονται vulg. ἐξέρχονται Η. ἐξέωσιν C. πυχναὶ vulg. πυχνὰ CDFHIJK. ἐν ὕδατι J. χλιαρῷ vulg. χλιερῷ DFH. κικίδας DFHJK. κικίδα C, Ald. λευχήν pro ἐρυθρὴν J. πίσσα pro πίσαι C. ³ ρέηται C. σιπίης C. σιπίης FK, Ald. ταῦτα (τ. οm. DFHIJKP) τρίψασα vulg. ἀποδήσασα om. C. Post προστιθέναι addit τὸ δστραχον C. ⁴δὲ οm. C. χαθαρθῷ τὸ ὅστερον (τὸ ὕστ. οm. C), λεᾶναι (ἐλατήριον prọ λεᾶναι Cornar., Foes in not.) ἐν οἰνφ vulg. λευχῷ om. Maçk. χυάθω C. χυάθου vulg. * χαὶ (καὶ om. C) τρίψας vulg. * καὶ κ. οm. G. καθαίρεται vulg. καθαριεῖται C. C'est le futur de καθαρίζειν.

- 40. (Pour l'abondance des règles. Des Femmes stériles, \$ 245.) Si les règles deviennent abondantes, graines noires de pivoine deux fois sept, boire dans du vin à la dose de deux cyathes.
- 41. (Chute de matrice; traitement.) Si la matrice sort souvent, l'humecter avec de l'eau tiède, faire coucher la femme sur le dos, mêler écorce seche de grenade, noix de galle, sumac rouge, broyer dans du vin blanc, oindre avec cette préparation, et remettre en place la matrice; puis faire boire une infusion de feuilles de laurier dans du vin astringent.
- 42. (Pertes chez une femme grosse. Des Femmes stériles, § 245.) Quand une femme grosse a des pertes, crottin sec d'ane, rubrique, os de sèche, broyer, lier dans un chiffon, appliquer en pessaire.
- 43. (Absence de purgation chez une femme.) Si la femme ne se purge pas, élatérion pilé à la dose d'une obole attique dans un cyathe de vin blanc, donner à boire, et elle se purgera.

FIN DU LIVRE DE LA SUPERFÉTATION.

ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΤΑΤΟΜΗΣ ΕΜΒΡΥΟΥ.

DE L'EXCISION DU FOETUS.

ARGUMENT.

Cet opuscule ne contient rien qui ne soit déjà dans le fivre des Maladies des Femmes. Cependant, en comparant les passages parallèles, on y trouve des différences, soit pour l'extraction du fœtus, soit pour la succussion de la femme en couche, pratique qui amena des accidents mortels chez une malade mentionnée, Épid., V, 103 et VII, 49, soit enfin pour l'opération tentée afin d'obtenir la cure de la chute de matrice (voy. p. 522 et 534). Ces différences font l'intérêt essentiel de l'opuscule; car elles montrent des remaniements, des essais variés de rédaction, nous font assister aux efforts de ces anciens auteurs, et aident aussi, par la comparaison, à comprendre plus complétement ce qu'ils décrivent.

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

2146 = C, 2254 = D, 2144 = F, 2141 = G, 2142 = H 2140 = I, 2143 = J, 2145 = K, Cod. Sever. ap. Foes = L, 2332 = X, Cod. Fevr. ap. Foes = Q'. Nota. Dans les manuscrits D, F, G, H, I, J et K, le Περὶ ἐγκατατομῆς ἐμδρύου est deux fois; j'ai noté par D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis et K bis, le second texte de ces manuscrits.

ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΤΑΤΟΜΗΣ ΕΜΒΡΥΟΥ'.

1. *Περί δὲ τῶν μὴ κατὰ τρόπον κυϊσκομένων, ἀλλ' ἐγκατατεμνομένων ούτως πρώτον μέν έπὶ τὴν γυναϊκα σινδόνα ἐπιδαλών, *κατάζωσον ανωτέρω τῶν μαζῶν, καὶ τὴν κεφαλὴν κατακαλύψαι χρὴ τἦ σινδόνι, δχως μή δρώσα φοδήται δ τι αν ποιήσης. Ήν οὖν ἐξίσγη την χειρα το έμδρυον πλάγιον παραπεσόν, της χειρός ἐπιλαδόμενος προάγειν έξω ἐπιχείρει ὡς μάλιστα, 5 παραδεῖραι δὲ τὸν βραγίονα, καὶ ἀποψιλώσας τὸ ὀστέον, ἰγθύην * περίδησον περὶ τοὺς δακτύλους τῆς γειρὸς ⁷τοὺς οὐο, ὅκως μὴ ἀπολισθάνοι ἡ σάρξ • μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ώμον περισάρκισον καὶ ἄφελε κπτά τὸ ἄρθρον Επειτα την χεφαλήν κατά φύσιν παρώσας, ύπεξάγειν έξω την χεφαλήν τοῦ έμβρύου · ⁹ τῷ δὲ δακτύλω τὸ ἔμβρυον εἴσω ἀπῶσαι · ἡ μαγαιρίω διὰ τῶν πλευρέων ἢ διὰ τῆς κληϊδος, ὅκως τὴν 10 φῦσαν ἀφῆ καὶ ξυμπέση το ξμορυον και ή έξοδος αυτέφ ευπετεστέρη ή • 11 την δε κεφαλήν, ην μεν δύνησαι κατά φύσιν έξω ώσαι · 12 ην δε μη, ξυμφλάσαι, καὶ ούτως ύπεξαγαγείν έξω τὸ έμβρυον. 18 Έπειτα θερμῷ πολλῷ καταχέας και άλείψας έλαίφ, κατακείσθαι κελεύειν έπαλλάξασαν τω πόδε,

1 Le mot d'excision a été pris en ce sens dans le Dict. des Sciences médicales, t. XIX, p. 538. — ² έγκατατομήν παιδίου ποιήσεις ούτως pro περί.... ούτως D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, (J bis, ούτω) K bis (Q', ποίησον). έγκατατομή παιδίου pro περί.... ούτως C. - ούτω J. - πρώτα D bis, F bis, G bis, I bis, J bis, K bis. — 3 ἀνάζωσον (D, restit. al. manu) Q'. - ἀνώτερον C. - τοῦ μαζοῦ CDFGHUK, Ald. - κατακαλείψαι C. - σινδόνη Η. - δπως C. φωθήται C. - ποιέης D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis. - ποιής C. - 4 τὸ ἔ. (τὸ ἔ. om. C) παραπλάγιον (πλάγιον C, H bis) παραπέσον (παράπεσον GIJ, J bis, K; παραπεσόν D bis, F bis, G bis, I bis, K bis, Lind.) καί (xaì om. C., F bis, G bis, H, H bis) της χ. έπ. (ἐπιλαμβανόμενος της χ. C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis) (λαμδανόμενος Codd. Regg. ap. Foes; λαδόμενος J) vulg. - ἐπ:χείρει om. C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis. - 5 π. δὲ καὶ (καὶ om. DIK) τὸν (καὶ παραδειρόμενος δὲ τὸν C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis) βρ. καὶ ἀποψ. αὐτοῦ (αὐτοῦ om. C; τῶν σαρχών pro αὐτοῦ D, D bis, F bis, G bis, H, H bis, I bis, J bis, K, K bis) τὸ vulg. - Gal. Gl. : Ιχθύην, ρίνης θαλαττίας δέρμα ξηρόν · δύναται δὲ καὶ τὸν σιδηρούν όνυχα δηλούν, ώπερ είς τὰς ἐμβρυουλχίας χαὶ ἐμβρυοτομίας χρώ μεθα, διά την πρός τὰς λεπίδας τῶν Ιχθύων όμοιότητα. - Pour la seconde

DE L'EXCISION DU FOETUS.

1. (Embryotomie. Comp. des Mal. des Femmes, § 70, et de la Superfétation, § 7.) Voici ce qu'il faut faire dans le cas où la conception n'a pas été régulière, mais où l'excision doit être pratiquée. D'abord mettez un linge autour de la femme, nouez-le au-dessus des mamelles, et jetez-le par dessus la tête de la patiente, afin qu'elle ne s'effraye pas, voyant ce que vous allez faire. Si le fœtus, se présentant de côté, sort le bras, saisissez ce bras, tirez-le au dehors autant que vous pourrez, dépouillez-le de ses chairs, mettez l'os à nu et attachez autour de deux doigts de la main une peau de chien de mer afin que la chair ne glisse pas; cela fait, dépouillez de chair l'épaule et désarticulez-la; puis, repoussant la tête du fœtus dans la position naturelle, amenez-la au dehors; avec le doigt on repousse le sœtus en dedans; sinon, on pratique avec le bistouri aux côtes ou à la clavicule un pertuis afin que l'air s'échappe, que l'ensant s'affaisse et que l'issue en soit plus facile. Quant à la tête, si vous pouvez la faire sortir naturellement, c'est bien; sinon, vous l'écraserez, et vous amènerez ainsi le fœtus. Ensuite vous ferez des affusions abondantes d'eau

explication donnée par Galien, νογ. δνυχα dans le passage parallèle du livre de la Superfétation. - Érot. p. 186 : ἰχθύην, ρίνημα ἡ πρίσμα. - Ce texte d'Érot. est altéré; il faut lire : ἰχθύην, ρίνης δέρμα. - - * περιδήσας C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis, Q'. - παρὰ DHK. - περὶ τοὺς δύο δακτύλους, sine τῆς χειρὸς, D bis, F bis, G bis, I bis, J bis, K bis. - τοὺς δακτύλους τοὺς δύο τῆς χειρὸς C. - - * τῆς pro τοὺς J. - ἀπολισθαίνοι DHK. - ἀπολισθάνη G bis, J bis, K bis. - * περὶ D bis, H bis, I bis, J bis, K bis, Q'. - ὑπάγειν vulg. - ὑπεξάγειν D bis. - παιδίου D bis. - * τὸ pro τῷ H bis, - δὲ οm. D bis. - * φύσσαν J bis. - In marg. φύσαν οἶμαι λέγει τὴν νήδυν H. - * * ἢν pro τὴν C. - δύνασαι vulg. - δύνησαι C. - ἔξελε pro ἔξω ὧσα, FHLQ'. - * * ἐι C, J bis. - ἐυμφλάσσαι H. - ξύμφλασσε DK. - ξύνθλασιε FGIJ. - τυνθλάσαι Codd. ap. Foes. - ὑπεξάγειν G. - ἔξω om. FGL. - * * ἔπ. τὸ (ἐν pro τὸ DFGIJK; τὸ om. D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis; τῶ C, Lind.) θερμῷ νulg. - ἀλείψασα D bis, F bis, H bis, I bis. - ἐλαιον DFGIJK. - ἐπαλλάξαντα CDFGHIJK. - καὶ ¹ μεταπῖσαι οἶνον γλυκὸν καὶ λευκὸν κεράσας εὐζωρότερον, καὶ ² ἡητίνην, μέλιτι διατρίψας, μίξας τῷ οἴνῳ, διδόναι πιεῖν · τὰ δ' ἄλλα θεραπεύειν ὥσπερ λεχὼ, κατὰ τἇ εἶρημένα.
- 2. "Όταν δὲ τῆ τικτούση γυναικὶ πλάγιον παραπέση τὸ ἔμορυσυ.

 * γίνεται δὲ ἐκόταν στρέφηται τοιόνδε, ὁ διρφαλὸς περὶ πὸσ πρασημαίνει τοι. Ήν μέν οὖν ἄδη τεθπεριός ἔξω εγίνηται, τοῦτο πρασημαίνει.

 Ται. Ήν μέν οὖν ἄδη τεθπεριός ἔξω εγίνηται, τοῦτο πρασημαίνει.

 Ται. Ἡν μέν οὖν ἄδη τεθπεριός ἔξω εγίνηται, τοῦτο πρασημαίνει.
- 3. Ένιαι δὲ καὶ τὰ λόχια πρὸ τοῦ ἐμδρόου ε ἀφιᾶσω, ώστα ἀναγκαῖον τὴν ἀιδῖνα ξηρὰν εἶναι καὶ ἐπέπονου ε εδσαι δὲ τὰ λόχια μιὰ
 προκαθαίρονται, ἑξιον ἀπαλλάττουσιν ἐν τῷ τόκομ
- 4. 'Ανασείειν δὶ 10 δεῖ ὧδε · σίνδονα ὑποστορέσευταμ ἀνακληνει τὴν γυναϊκα, καὶ ¹¹ ἔτάρην ἐπιδαλεῖν ὅκως ἐν τὰ αἰδοῖον κατρυμμάνου ἢ, καὶ περικαλύψαι ¹² περὶ ἔκάτερον τὰ σκέλος πὰν σίνδονα καὶ περὶ ἐκάτερον τὸ γυῖον · γυναϊκας ¹² δὶ δύο λαδέμθας τοῦ σκέλος ἐκα-
- i Μεταπείσαι C. ήλυχον χεράσας εύζωρότερον (εύζωρότατον L) και λευnor (not houndy neparate elempoteror D bis, P bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis) and whe fand whe ope. C. D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, I bis, K bis) xal vulg. — 2 sir. FGI, Ald. - xal pakac F bis, G bis, I bis, I bis, I bis, I bis, I bis, I bis, I bis, K bis. - Ante meet addent 2017 D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, R bis. - & C.ώσπερ (ώς D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis) (addunt νύν PGJ) λέγω vulg. - Lisez λεχώ au lieu de λέγω; voy. le passage qui justifie cette correction, des Mal. des Femmes, t. VIII, p. 840, l. 1. - spompagnere J. - 3 sumbaires de routo rivessas pro riveran de DEGHUELQ". - dubrar C.φτρέφηται το (το gm. C. D bis, F bis, G his, I bis, I bis, K bis) τοιένδε (to torovoe out. DEGHIKLO') vulg. + (xal (xal out. CD. D bis. F bis. G bis, H bis, I bis, J, J bis, K bis, LQ', Ald.) & vuig. - mepunkatoures unig. -περιελίσσετοι C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis, Q' - extery vulg. - inione: C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, I bis, K bis. - duδρίου F. - · ἐπεμβάλλη vulg. - ἐπεμβάλη DGHIJK. - ἐπεμβάλλει C. D bb. F bis, G bis, H bis, J bis, K bis, - ἐπεμβάλει (sic) l bis. - ἐπετοπολύ vulg. - ἐπιτοπουλύ CD, D bis, H bis, J bis. — εγίνηται D, D bis, F, F bis, G, 6 bis, H bis, I, I bis, J, J bis, K bis, Ald. - προσημαίνειν C, D bis, F bis, H bis, I, I bis, K bis. - ἐμβρίου F. - ἐπιτοπολύ vulg. - ἐπιτοπουλύ CD, D bis, H bis, I bis, K bis. — ⁷ δè om. C, D bis, G bis, I bis, K bis. – σότος D bis. ούτω J.-λοχία (bis) H.-λοχεία (bis) F bis, G bis, H bis, I bis, K bis.πρό.... λόχια om. I bis. — 'άφ. (ἀφιάσιν om. C. D restit. al. mant. FGH)

chaude, vous oindrez avec de l'huilo, et vous prescrites à la femme de demeurer couchée avec les jambes eroisées et de prendre une potion composée de vin blanc doux pur et de résine comossée dans du miel. Du reste on la traite comme une fémme én couche, suivant ce qui a été dit.

- 2. (La sortie de la main est souvent un signe de mort siè l'enfant.) Quand, chez une femme en couche, l'enfant se présente de côté, cela arrive quand il se tourne; le cordon s'entroule autour du cou et gêne l'issue du fœtus, qui jette sa tête contre la hanche; et, en général, le bras vient au dehors. La main qui sort, l'enfant étant déjà mort, est un signe de cette utert; an contraire, quand la main ne sort pas, en général l'enfant est vivant; cependant il y a danger dans ce cas aussi.
 - 3. (Écoulement des eaux prématuré.) Chez quelques femmes les eaux s'écoulent avant l'acconchement; de la sorte, nécessairement, les douleurs sont sèches et laborieuses. Celles au contraire dont les eaux ne sortent pas prématurément accouchent plus facilement.
 - 4. (Succussion d'une femme en couche, dans le cas d'un accouchement laborieux. Comp. Mal. des Femmes, S 68.) On pratiquera la succussion ainsi: on étendra un linge par-dessous la femme couchée sur le dos, et on jettera un autre linge pour cacher la vulve; chaque jambe et chaque bras seront enveloppés d'un linge. Deux femmes saisiront les jambes, et
 - JK) (addenit & ote D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, K bis) δναγκατόν δε (δε om. F bis, G bis; ουν pro δε C, Vatic. Codd. ap. Foes) γινώσκειν (γινώσκω Η bis; γινώσκειν om. C; D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, K bis, Vatic. Codd. ap. Foes) είναι την ωδινά ξηράν (την ωδινά ξηράν άνιέναι pro ε. τ. ω. ξ. C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, K bis, Vatic. Codd. ap. Foes) καὶ ἐπίπονον vulg. δσαις F. καθαίρονται C, D bis, F bis, H bis, I bis, J bis. καθαίρωνται K bis. ἀπαλλάττουσιν vulg. & παλλάσσουσιν J bis. ω δει dm. CJ. υποστορέσασαν vulg. υποστορέσαν C. Lisez δπόστορε σαντα. " ἐτέραν J bis. ἐπιδάλλουσαν J bi

τέρου, καὶ τῆς χειρὸς έκατέρης ¹ έτέρας γυναϊκας δύο · ἔπειτα διασείειν λαδούσας ἐγκρατέως, μὴ ἔλασσον ἢ δεκάκις · ἔπειτα ² δὲ ἐς σείειν λαδούσας ἐγκρατέως, μὴ ἔλασσον ἢ δεκάκις · ἔπειτα ² δὲ ἐς κλίνην ἀνακλῖναι τὴν γυναϊκα ἐπὶ κεφαλήν · τὰ ² δὲ σκέλεα ἄνω ἔχειν, καὶ τὰς γυναϊκας πάσας λαδέσθαι τοῖν σκελέοιν, ἀφείσας ° δὲ τὰς κεῖρας · ἔπειτα ² σείειν πολλάκις ποιεῖν τὰς γυναϊκας ἐπὶ τοὺς ώμους, ἀναδολὰς ἐπὶ τὴν κλίνην, ὅκως ἐς τὴν εὐρυχωρίην ἐπανασεισθὲν τὸ ἔμδρυον στραφἢ καὶ δύνηται ἐπὶ φύσιν ἰέναι. Καὶ ἢν ἔχῃ ¹ δίκτα—οίνω χιώ.

5. *Ην 8 δὲ αἱ ὑστέραι ἔξω χωρέωσι, 9 ἦν τε ἐχ πόνου, ἦν τε ἐχ τόχου, ἢν μὲν 10 οὖν παραλάδης νεωστὶ παθούσας, ἄξιον ἐπιχειρεῖν εἰ δὲ μὴ, ἔῆν. 11 Ποιέειν δὲ χρὴ ὧδε ἐπιταμὼν τὸν ὑμένα τῆς ὑστέρης κατὰ φύσιν καὶ κατὰ πλάγιον, τρῖψαι ὀθονίῳ ὡς φλεγμαίνη, καὶ 14 μαλθαχοὺς σπόγγους οἴνψ ῥήνας, προσθεὶς, ἀναδῆσαι ἐχ τῶν

^{&#}x27; Έτέρας om. C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis. -δύο γυναϊκας D. - έγκρατώς vulg. - έγκρατέως C, H bis. - εὐκρατέως J bis. - άκρατέως D bis, F bis, G bis, I bis, K bis, Q'. — 2 δt om. D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis. - κεφαλής D bis, K bis. - 3 δè om. D. - έγει FG. -πάσας om. D bis, F bis, G bis, H bis, J bis, K bis. - σχελοῖν CD, D bis, F, F bis, G, G bis (H al. manu σχελέοιν) H bis, I, I bis, J, J bis, K, K bis. - ἀφείσας.... κλίνην om. J bis. — 4 δè C, F bis, G bis, H bis, I bis, K bis. -δε om. vulg. -δε est ici pour δή. - * σείειν πολλάκις και ποιείν άναβολάς ἐπὶ τὴν κλίνην Q'. - Ισχυρώς pro πολλάκις ποιέειν (D, restit. al. manu) FG HI, I bis, JK, K bis, LQ'. - πολλάκις ποιέειν om. C, D bis, F bis, G bis, H bis, K bis. - Post ώμοὺς addunt πολλάκις C, D bis, F bis, G bis, H bis, K bis. — e xal (xal om. K bis) noiel (xal noiel om. C, D restit. al. manu, FGHIJK) ἀναβολάς vulg. - Post ἀναβολάς addit πολλάκις al. manu H. - κατά pro έπὶ D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, K bis. — ⁷ δίκταμον D, D bis, H, H bis, K, K bis, L.- μεταπείσαι C.- δός om. C, D bis, F bis, G bis. H bis, I bis, J bis, K bis. - κάστορας vulg. - κάστορος C, D, D bis, F bis, G bis, H, H bis, I bis, J bis, K, K bis, Q'. - συνεψήσαι DFGHIJKL, - εγξύσαι Cornar. - Ισοχόω pro οίνφ γίφ (D, restit. al. manu) D bis, F, F bis, G. G bis, HIJ, J bis, KL, Vatic. Codd. ap. Foes, Ald. - looxío C, H bis, I bis, K bis. - * δè καὶ αἱ D. - * ἐάν τε (bis) vulg. - κάν τε (bis) DFGHUK. Ald., Frob., Lind. - #1 te (bis) C, F bis, G bis, H bis, I bis, K bis, Q'. - #14 τε έχ πόνου ήν τε καὶ έχ τόχου D bis. - ήν τε έχ τόχου ήν τε έχ πόνου J bis. — "ov om. J, J bis. - av pro ov C, D bis, F bis, G bis, I bis K bis, Q'. - παραλάδοις FG, Ald., Frob. - νέας (νεωστὶ παθούσας pro νέας

deux autres femmes saisiront les bras; alors, tenant fermement, elles ne donneront pas moins de dix secousses. Puis elles mettront la femme sur le lit, la tête en bas, les jambes en haut; et, laissant les bras, elles saisiront toutes les quatre les jambes et donneront plusieurs secousses sur les épaules, en rejetant la patiente sur le lit, afin que, ainsi secoué, le fœtus se replace dans l'espace large et puisse cheminer régulièrement. Si vous avez du dictame de Crète, faites-en boire sub-séquemment une potion; sinon, faites bouillir du castoréum dans du vin de Chios.

5. (Chute de la matrice. La racler pour y produire une inflammation, puis la réduire. Comp. des Mal. des Femmes, § 144,
et 248; voyez aussi p. 522 et p, 534.) Quand la matrice vient
au dehors à la suite soit de fatigue soit d'un accouchement,
si le cas qui vous échoit est récent, cela vaut la peine d'essayer; sinon, ne tentez rien. Voici comment on s'y prendra:
inciser la membrane de la matrice suivant la conformation
et obliquement, la frotter avec un linge pour y déterminer
de l'inflammation, puis oindre avec de l'huile de phoque ou
de la poix, mettre un cataplasme de fleurs de grenadier
(voy. note 7); humecter de vin des éponges molles qu'on appliquera et qu'on maintiendra par un bandage se fixant aux
épaules; la femme restera couchée sur le dos, ayant les

D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis, Q') vulg. - ἐξιν vulg. - ἐξιν C, D bis, F bis, G bis, H, I bis, J bis, K bis. — " ἐπιχειρεῖν vulg. - ποιέειν C, D bis, F bis, G bis, H bis, J bis, K bis. - Απια τὸν addit δὴ J bis. - πλα-γίην D bis, F bis, G bis, I bis, J bis, K bis, Q'. - φλεγμήνη DHK. - φλεγμαίνει J bis. — " καὶ (καὶ om. CDF, F bis, GH, H bis, I, I, bis, J, J bis, K, K bis, Ald.) καταλείψας (κατα εἰα ἀλείψας H bis, K bis; κᾶτα ἀλείψας D bis, F bis, G bis, I bis) vulg. — " κατ. (καταπλάσσας Η) ἢ (ἄμα pro ἢ, D restit. al. manu, FGHIJK, κινέοισι sic L; κινῆσαι Codd. ap. Foes) vulg. - Π parait manquer cic quelque chose qui indique que la matrice a été remise en sa place. Voyez le passage parallèle. — " μαλακούς C. - ἐν (ἐν om. C, D bis, F bis, G bis, I bis, J bis, K bis) οἶνφ vulg. - βάνας D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, J bis, K bis, Q'.

ālija hēabiā. Altibā. Kar zāpārstaiko gir apostrino iz argren glanea gentine g

! Avanctoda: C (D, restit. al. manu) FGLIK. - dyarppra I. - thepres th onedea C, D bis, F bis, G bis, H bis, I bis, K bis.

NOTE SUPPLEMENTAIRE.

1º Sur rosiv ou nostv. L'usage entre rose et rose est difficile à établir. dit Buttmann dans sa liste des verbes irréguliers, parce qu'entre les formes qui se présentent le plus souvent il n'y a qu'une différence d'accent, comme χύει χυεί, χύουσα χυούσα. Pour Matthiæ, χύειν est actif et se dit de celui qui séconde; rusiv est passif et se dit de celle qui est sécondée. Voici ce que j'ai noté à cet égard dans les livres hippocratiques relatifs aux maladies des femmes : le futur et les temps qui en dérivent sont χυήσει, εκόησε, κυήση, κυήσασα. Puls on rencontre (Maladies des Femmes) χύουσα, t. VIII, p. 74, l. 17 et l. 19; κυούσης, p. 180, l. 1; χυούση, p. 166, l. 6; κύουσα, p. 172, l. 4, variante κυρύσα C; κύηυσαι, p. 282, L. 1; χύειν, p. 350, l. 15, j'al imprimé χυείν sans mss.; χυήσει, p. 414, L 18, war. núes, núos, nún; núovouv, p. 416, l. 7; núerbis, p. 416, l. 15; χύρυσιν, p. 416, l. 18 et 19 ; χύει, p. 416, l. 19, 22 et 28; πυήσασα C, πύουσα vulg., p. 418, l. 2; κυούση, p. 424, l. 10; κυούσης, des Femmes stér., p. 446, l. 9; κύουσά, p. 454, l. 3; κυούση, p. 458, l. 18; κυουσέων, de la Superf., p. 484, l. 8; xυέουσα C, χύσυσα vulg., p. 484, l. 5; χυέουσαν, p. 484, l. 18; xúg, p. 488, l. 9; xúouca, p. 508, l. 7; xugústa, de la Nat. de la femme, t. VII, p. 330, l. 1. Dans tout cela il ne se trouve que trois exemples dela forme xuéouca. Toutefois, si l'on considère que xueix était devenu prédominant chez les auteurs des âges postérieurs, et que par conséquent les copistes ont du tendre à l'introduire parteut, surtout quand il ne s'agissait que de changer un accent, on sera porté à admettre qu'il reste dans les livres hippocratiques assez de vestiges de la forme xueiv pour qu'on puisse la rétablir dans tous les cas particuliers. Matthiæ donne, d'après les livres hippocratiques, xungeral comme un futur de xuely, des Maledies des femmes, p. 170, l. 8, et de la Supersétation, p. 490, l. 1. Mais dans les deux cas il faut lire xutoxerau, la première fois d'après l'autorité de C et 6, la seconde d'après l'autorité de C. Butimann cite comme exemple de xufoxer pris dans le sens passif le passage de la Superfétation, p. 486, i. 7; mais il faut y lire xυτσχομένη d'après C. - 2º Sur goue Pouc est du masculin et fait au génitif pooc. Cependant Théophraste, H. Pl., 3, 18, 3, a dit τής ρου. Il s'en faut de beaucoup que la déclinaison en aoit fixe dans les livres hippocratiques. Voici les passage : ρόον έπιπάσσων τον έρυθρον, des Maladles des Femmes, p. 74, L ant-pen.; τοῦ ροῦ τὰ φύλλα d'après les manuscrits, βόου yulg., p. 174, l. 5; βόω βυρσοδεψικό, p. 192, l. 14; βόω τη βυρσοδεψική, p. 200, l. 13, yar. ρω C, la variante de C, à cause de l'iota pris pour un lota souscrit, pourrait avoir été originairement soit souscrit,

jambes aussi élevées que possible; elle mangera modérément.

έρυθρην, c'est une conjecture de ma part, vulg. a ροιάν, C et H ont ρόον, p. 240, l. dern.; ρόον, p. 252, l. avant-dern.; ροὸς ἐρυθρῆς, p. 364, l. 6, ροᾶς vulg., ροιᾶς J; ροῦν, p. 374, l. 17, en variantes ρόδον et ρόον; ρόον την ἐρυθρην, p. 376, l. avant-dern.; ρόον, p. 378, l. 1; ρόον, p. 380, l. 15; ραῦν τὰν ἐρυθρὰν, de la Superf., p. 508, l. 4; κρῦ ροῦ τὰ φύλλα καὶ τὰν καρπὸν, de la Nat. de la Femme, t. VII, p. 354, l. 13; ροῦν τὴν ἐρυθρὴν, p. 354, l. avant-dern.; ροῦν, p. 384, l. ant.-penult., et l. dern.; ροῦ φύλλα, p. 374, l. 23; ροῦν τὰν ἐρυθρὰν, p. 416, l. 18; τὸῦ ροῦ τὰ φύλλα, p. 374, l. 23; ροῦν τὰν ἐρυθρὰν, p. 416, l. 4μπ., ροῦ φύλλα, p. 418, l. 2; ροῦ φύλλα, p. 418, l. 2; ροῦ φύλλα, p. 418, l. 8; ροῦ τὰν καρπὸν, p. 428, l. 13. D'après ces exemples, il semble que ροῦς ait été dècliné: 1° au τέμπισῖη, génit. ροῦν, acc. ροῦν; 2° au féminin, datif ρόφ, acc. ροῦν; 3° au masculin, génit. ροῦ , accasait. κάρον.

KIN DO LIVER SON L'EXCISION DU PORTUS.

REMARQUES DÉTACHÉES

SUR LES LIVRES RELATIFS AUX MALADIES DES FEMMES.

I. En parcourant les sommaires que j'ai mis en tête des paragraphes, on passera très-capidement en revue toutes les affections utérines que l'auteur à notées. Il met en usage un grand nombre de médicaments et de moyens thérapeutiques, parmi lesquels je ne veux signaler ici que les pessaires, les fumigations et les injections.

Les pessaires ne sont nullement ce que nous entendons par pessaire présentement : un instrument de formes diverses destiné à maintenir la matrice qui se déplace. Le pessaire de ce temps-là, appelé πρόσθετον (on ne trouve πεσσὸς que dans le Serment et deux ou trois fois ailleurs), est fait avec un sachet de linge, ou avec de la laine enroulée, où l'on met le médicament et qu'on introduit le plus souvent à l'aide d'une plume. On peut voir, § 74, § 75, et § 205, une longue série de formules. Quelques-unes sont très-actives, contenant par exemple des préparations de cuivre, de l'élatérion ou suc de concombre sauvage et des cantharides. Il n'était pas rare que l'emploi en fût suivi de douleur, d'inflammation et de strangurie. En général, l'auteur paraît songer uniquement à traiter la matrice déplacée, les granulations, la phlegmasie, la dysménorrhée, les écoulements, comptant que, s'il obtient un bon résultat, le déplacement se trouvera guéri; mais il ne s'occupe guère de la maintenir mécaniquement. Seulement dans le \$ 149, il est question d'un moyen contentif assez grossier : on prend une grenade d'une forme appropriée, on la perce par l'ombilic de part en part, on l'échausse du vin tiède, et, si rien ne s'y oppose, on l'enfonce, aussi avant que possible, dans le vagin; puis on serre avec une écharpe large qui la reprend en-dessous, afin qu'elle ne glisse pas, mais que, restant en place, elle fasse son office. Il est aussi parlé d'éponges destinées à contenir la matrice, S 144 et S 248.

Les fumigations sont employées pour le même but que les pessaires; se composant de substances diverses, et souvent aussi très-actives; se prolongeant quelquefois beaucoup, au point de faire tomber la malade en faiblesse, soit par leur durée, soit par leur activité. L'auteur décrit plusieurs appareils, à l'aide desquels on administre ces fumigations (voy. § 133 et § 206). Elles doivent généralement être données, de manière à aller jusqu'à la matrice, à l'aide de tuyaux qu'on place dans le vagin.

Les injections et les infusions, qui ne paraissent guère différer des injections que par la consistance, concourent au même objet, à savoir porter jusqu'à la matrice des substances médicamenteuses. La quantité des injections est fixée, au maximum, à deux cotyles, c'est-à-dire environ un demi-litre.

En général, ce médecin, dont nons avons le traité, est occupé à agir directement sur la matrice par les médicaments disposés en pessaires, à l'oindre de graisses médicamenteuses, à y diriger des fumigations, et à y faire arriver des injections. Il déploie pour tout cela beaucoup de ressources et d'activité. Le traitement chôme peu entre ses mains. Mais la contention mécanique ne lui est aucunement familière; et il ne paraît pas avoir un arsenal tout prêt pour la mettre en œuvre.

Dans les cas d'aménorrhée (voy., par exemple, § 133, où l'aménorrhée est le produit d'une déviation latérale), il entreprend un traitement régulier qui s'étend d'une époque menstruelle à l'autre. Ce traitement, qui consiste en bains, fumigations, pessaires, nourriture appropriée, etc., se signale par une particularité: c'est l'emploi de bâtonnets. Ces bâtonnets sont de bois de pin, longs de six doigts, au nombre de cinq ou six, de forme conique et un peu plus gros les uns que les autres; le plus gros est comme le doigt indicateur, de même forme que ce doigt, plus mince par le bout, grossissant en allant vers l'autre extrémité; ils sont parfaitement lisses. On place d'abord le plus petit, on n'enfonce au commencement que le bout,

pais on l'engage de plus en plus. Quand le premier bétonnet a été reçu, on met successivement les autres. On a, en outre, une tente en plomb, creuse à l'intérieur, et du reste façonnée comme les bétonnets; on l'emplit de graisse de mouton broyée, et on la met après le bétonnet. Il faut toujours qu'il y ait quelque chose en place; pendant le jour, le bétonnet vaut mieux, le plomb pendant la nuit. Ce méyen avait pour but d'ouvrir l'orifice utérin.

II. Il est parlé quatre fois de la chute de la matrice, dans des paragraphes qui se répètent : §§ 144 et 248; de la Nature de la femme, § 5; de l'Excision du fœtus, § 5.

Les quatre fois, l'auteur prescrit de ræler les bords de la matrice. Il serait difficile de se faire une idée du motif qui avait disté une pareille pratique, si, dans le quatrième paragraphe, une addition n'indiquait le but de l'opération. L'intention était d'obtenir une phlegmasie : on incise la membrane de l'utérus selon sa conformation et obliquement, pais on la fratte avec un linge afin qu'il y ait inflammation, et l'on réduit. Quelles étaient les parties que l'opérateur scarifiait ainsi légèrement? Dans le premier paragraphe, elles sont désignées par hégyes, mot auquel Galien, dans son Glossaire, donne le sens de bords de l'orifice mérin. Dans le second et le troisième, elles le sont par deput vec univer, ce qui signifie le bord, l'extremité de la matrice; et, comme dans la procidence, l'uterns descend enveloppé à l'entérieur par le vagin, cette expression ne peut encore vouloir dine que les bonds de l'orifice. Enfin, dans le quatrième, les termes sont beaucoup plus vagues : inciser la membrane de l'utérus; cependant, par la même taison que tout à l'heure, il n'y a rien de visible, dans la chute de la matrice, que son orifice; et dès lers la membrane à scarifier ne peut être que celle qui revêt le col; néanmoins une telle désignation reste toujours étrange. Maintenant, quel a été le but de la scarification? Le seul que j'aperçoive, puisque l'auteur pratique cela afin d'enflammer, c'est de proyoquer aux environs du col de l'uterus une inflammation

adhésive, et d'y produire quelques cicatrices qui soutiennent la matrice dans sa position régulière.

L'auteur employait concurremment le repos, les applications astringentes, une éponge maintanue à l'aide d'un bendage, et des ventouses séches sur la hanche. Ce dennier moyen se retranve dans Barthelia, qui cartainement l'avait pris ici. Il rapporte sinsi (Cant. 4, obs. 2) le traitement qu'il employa chez la femme d'un sculpteur, affectée de chute d'utérus : « l'appliquei sur le périnée un emplâtre matrical ; je sis poser une grande rentouse sèche au-dessus de l'onthilie, et deix sur les régions iliaques; et je sis approcher des navines des substances adorantes. » Les substances adorantes sont aussi partie du traitement recommandé par l'auteur grèc.

Les médecins dont les œuvres figurent dans la Collection hippocratique employaient non rarement, comme moyen révulsif et attractif, de grandes ventouses qu'on ne scarifiait pas et qu'on laissait longtemps en place.

III. Dans la leucorrhée rebelle, § 118, l'auteur recommande une cure par le lait. La femme boit pendant quarante jours du lait chaud sortant du pis de la vache. La quantité de lait est de six cotyles attiques; la cotyle vaut 0⁸¹², 27; cela fait donc un peu plus d'un litre et demi; on commence par deux, et on ajquie une cotyle chaque jour jusqu'à six, puis de là peu à peu jusqu'à la dose du début.

Le deuxième Livre des Maladias, § 51, offre aussi une cure de quarente jours par le lait.

IV. Dans tout le cours de ces livres sur les maladies des semmes, on ne rencontre rien qu'on paisse décidément et sans contestation attribuer à la syphilis. En ceci, ils ne diffèrent pas des autres renseignements provenant de l'antiquité. Aucune trace positive de l'affection syphilitique ne s'y fait voir ; mais une foule d'affections des organes génitaux y sont notées ; et, si l'on vent, c'est-à-dire si l'on suppose l'existence, dans l'antiquité, de cette affection, on en trouvera, dans les descriptions transmises, des vestiges suffisants. Si, au contraire,

on part de l'hypothèse opposée, les mêmes descriptions ne seront rien de plus que des lésions générales portant sur les organes génitaux, et sans aucune spécificité. Ici, nous avons des ulcérations aigues de la matrice, § 90; différents écoulements, § 115-119; des phlyctènes à l'orifice utérin, § 173; des aphthes aux parties génitales, \$ 90; des aphthes et de la strangurie, S 133; des végétations, S 212. Pour acquérir la certitude que ces affections, ou quelques-unes de ces affections, sont syphilitiques, il faudrait que l'on sût qu'elles provenaient d'un coît impur, et qu'elles donnaient naissance à des accidents consécutifs. Pour le premier point, il n'y a rien dans nos livres qui l'établisse; mais, en puisant à d'autres sources, on reconnaît que la liaison d'accidents pareils avec des contacts vénériens n'avait aucunement échappé à l'antiquité 1. Un passage de Cicéron suffit pour montrer qu'une intempérance plus honteuse que la gourmandise, c'est-à-dire l'incontinence, donnait la dysurie, comme l'autre donnait la dysenterie². Quant au second point, c'est-à-dire la connexion que les accidents consécutifs ont avec les accidents primitifs, elle paraît avoir complétement échappé aux médecins anciens ; du moins nous ne trouvons dans leurs écrits rien qui la signale et la mette en lumière. Je crois avoir rencontré le plus ancien indice, jusqu'à présent connu, de cette connexion, chez un médecin du moyen âge, Gérart du Berry, qui appartient au commencement du xui siècle 3. Il énonce expressément qu'à la suite de maux survenus aux parties génitales, parfois le corps entier est infecté. Peut-on conclure de ce fait à l'antiquité entière? ce serait aller trop loin; toutesois, comme aucune épidémie de nature vénérienne n'est signalée dans le moyen age, on ne

^{&#}x27; Voy. Rosenbaum, die Lustseuche im Alterthume, p. 380, jusqu'à la fin du volume. — 'Ego autem, quum omnes morbos reformido, tum quo Epicurum tuum Stoici male accipiunt, quia dicat δυσουρικά καὶ δυσεντιρικά πάθη sibi molesta esse, quorum alterum morbum edacitatis esse putant, alterum etiam turploris intemperantiæ. Ad Fam., VII, 6. — 'Voyez Histoire littéraire de la France, t. XXI, p. 406, et mon mémoire dans Janus, I, p. 585, et dans Gax. médicale de Paris, p. 928. 1846.

voit pas à quel moment les accidents vénériens auraient pris la propriété de créer des lésions consécutives, si cette propriété ne leur avait pas appartenu déjà depuis longtemps. On a pu croire que la grande épidémie qui sévit à la fin du xv° siècle et au commencement du xvr°, et °qui fut regardée comme une importation d'Amérique en Europe, avait été la modification aggravante qui, donnant une virulence plus complète, introduisit d'une manière fixe les phénomènes consécutifs. Mais ai ces phénomènes sont déjà notés dans des temps antérieurs, cette explication doit être abandonnée. Au reste, il peut être curieux de comparer avec l'épidémie du xv° siècle celle que Hippocrate décrit sous le nom d'érysipèle, et qui, gangréneuse de sa nature, attaquait souvent les parties génitales et le pubis. (Épid. III, § 4.)

V. L'auteur, tout en divisant et décrivant les maladies à la manière Cnidienne différente de la manière hippocratique (comparez le Pronostic avec un livre Cnidien, le traité des Affections internes, par exemple), a cependant donné quelques faits de sa pratique. C'est, il est vrai, avec une parcimonie singulière. Le premier se trouve § 40 : il s'agit de l'adhérence des parties génitales, suite d'ulcérations survenues dans l'accouchement. Ces ulcérations, qui doivent être traitées comme en tout autre lieu, affectèrent une malade de l'auteur; on la soigna convenablement, les lochies firent éruption, et les parties restèrent dans l'état naturel. Le second fait, § 232, est relatif à une jeune femme qui était tourmentée par un écoulement rouge; cet écoulement paraissait être la cause qui l'empêchait de concevoir; on la guérit du flux qui la fatiguait, et, peu après, elle devint enceinte. Sortant des livres même des Maladies des femmes, nous rencontrons une troisième observation; c'est la chute de la muqueuse utérine (De la Nature de l'enfant, \$ 13, et Argument, t. VII, p. 463). Une courtisane, craignant d'avoir concu et se croyant au sixième jour de la conception, le dit à sa maîtresse. Celle-ci informa du fait notre auteur, qui conseilla à la courtisane de sauter, de manière que les talons touchassent les fesses. Au septième saut, la semence tomba à terre, en faisant du bruit. Elle ressemblait à un œuf cru dont on aurait ôté la coquille extérieure, et dont le liquide intérieur serait transparent dans la membrane interne. Elle était rouge et arrondie; dans la membrane se voyaient des fibres blanches et épaisses, enchevêtrées dans une humeur épaisse et rouge; autour de la membrane, en dehors, étaient des caillots de sang; au milieu de la membrane se détachait quelque chose de mince qui parut être l'ombilic; à partir de là s'étendait la membrane, enveloppant entièrement la semence. Ces trois faits nous montrent, non plus l'auteur qui rédige un traité, mais le médegin qui voit des malades. Le dernier surtout est très-remarquable. L'observateur, il est vrai, a cru qu'il avait sous les yeux un produit de la conception, et les recherches modernes ont montré que c'est la muqueuse utérine qui était tombée. Mais il n'en a pas moins le mérite d'avoir consigné, avec un soin tout particulier, un phénomène qui, longtemps négligé, n'a été reconnu que dans ces derniers temps, quand les fonctions de l'utérus ont été éclairées d'un nouveau jour.

Que direns-nous maintenant du conseil donné pour provequer l'expulsion de ce qui était regardé comme un germe? et comment le concilierons-nous avec la prescription du Serment de ne remettre à aucune femme un pessaire abortif (t. IV, p. 631)? Remarquons d'abord que nous ne savons aucunement si le Serment est d'une date plus reculée que les livres dont il s'agit ici; mous ne savons pas davantage s'il s'étendait au delà des limites de Cos, et s'il était valable pour toutes les écoles. Mais quand même il en serait ainsi, nous trouverions la conciliation cherchée dans l'opinion que même les moralistes se faisaient de l'avortement. Pour eux, pour Aristote du moins, le crime ou l'innocence de l'avortement dépendait uniquement d'une circonstance : il était criminel si l'embryon avait déjà reçu le sentiment et la vie, innocent s'il ne les avait pas emoore requs (Politique, liv. VII, IV de Barthélemy Saint-Hilaire; chap. xiv)¹. Avec une opinion aussi fausse, qui était sans doute celle de notré auteur, on devait n'avoir aucun scrupulé à consciller à une semme grosse de quelques jours des pratiques propres à la faire avorter.

VI. Le fragment des Maladies des jeunes filles commence par ces mots; dennée par ces mots de l'art par ces par ces par ces approchant de celui-là, il faut traduire comme s'il y avait and devant the, et dire: Initium mihi ducendum artis medica a compositione sorum que perpetuo fiunt; le commencement de l'art médical est pour moi dans la constitution des choses éternelles. Cette construction, où l'on sous-entend à mé, est dure; mais, dans toute hypothèse, il n'y a pas moyen de mieux faire, à moins de changer notablement le texte.

Un manuscrit, C, porte une variante digne d'attention: varpaviar, au lieu de missperior. Elle pourrait même sembler préférable au sens ordinaire, soit que l'on dise que cette mention
des êtres nouveau-nés est plus naturelle que la mention des
ohoses éternelles; au début d'un livre qui traite des maladies
des jeunes filles, et qui ira jusqu'aux maladies des femmes,
soit que, l'auteur ajoutant qu'on ne peut connaître la nature
des maladies si on ne l'étudie pas dans le point indivis, dans
le début d'où se suit le développement, ceci paraisse indiquer
plutôt la constitution des corps vivants nouvellement formés
que la constitution des choses éternelles.

Mais une considération, prise en dehors du texte même, me décide pour la leçon ordinaire. Le livré de la Nature de la femme n'est qu'un extrait des livres des Maladies fémintnes; on n'y remarque rien qui soit tiré de celui des Maladies des jeunes filles, sauf une phrase que je orois en provenir. Le début de la Nature de la femme est: «Voici ce que je dis toutehant

Voy, aussi t. IV, p. 631, de mon Hippocrate.

la nature de la femme et de ses maladies : le divin est chez les humains la principale cause : puis viennent les constitutions des femmes et leurs couleurs. Les unes sont trop blanches, plus humides et plus sujettes aux flux; les autres sont noires, plus sèches et plus serrées; les autres sont châtain, et tiennent un certain milieu entre les précédentes. Il en est de même de l'influence des âges : les jeunes sont généralement plus humides, et ont le sang abondant; les âgées sont plus sèches et ont peu de sang : les intermédiaires tiennent le milieu. Celui qui manœuvre habilement doit commencer d'abord par les choses divines, puis reconnaître les constitutions des femmes, les Ages, les saisons et les lieux. Des lieux, les uns sont froids et disposent aux flux; les autres sont chauds, secs et resserrants 1. » Si l'on cherche le passage parallèle d'où celui-ci est emprunté, on le trouve dans le livre IIe des Maladies des femmes²: « Il importe aussi d'examiner la constitution des femmes, leur coloration, leur âge, les saisons, les lieux et les vents. Les unes sont froides, humides et sujettes aux flux; les autres, chaudes, plus sèches et plus serrées. Les femmes très-

¹ Περί δὲ τῆς γυναιχείης φύσιος τάδε λέγω· μάλιστα μὲν τὸ θεῖον ἐν τοῖσιν άνθρωποισιν αίτιον είναι. ξπειτα αί φύσιες των γυναιχών χαι χροιαί. αί μέν γαρ υπέρλευχοι, υγρότεραί τε και φοωδέστεραι, αί δε μέλαιναι σκληρότεραί τε καὶ στρυφνότεραι, αί δὲ οίνωπαὶ μέσον τι άμφοτέρων ἔχουσιν. Οδτω δε και περί των ήλικιων ξυμβαίνει αι μεν νέαι ύγρότεραι και πολύαιμοι ώς έπιτοπουλύ, αὶ δὲ πρεσδυτίδες ξηρότεραι καὶ δλίγαιμοι, αὶ δὲ μέσαι μέσον τι άμφοτέρων ἔχουσιν. Δεῖ δὲ τὸν ὀρθῶς ταῦτα χειρίζοντα πρῶτον μὲν ἐχ τῶν θείων άρχεσθαι, έπειτα διαγινώσκειν τάς τε φύσιας των γυναικών και τάς ήλιχίας χαὶ τὰς ώρας χαὶ τοὺς τόπους οῦ ἄν ἢ· οἱ μέν γὰρ τῶν τόπων ψυχροί, ροώδεες, οί δὲ θερμοί, ξηροί και στάσιμοί είσιν. Τ. VII, De la Nat. de la Femme, § 1. — 2 Σχεπτέον δὲ καὶ τὰς φύσιας τῶν γυναικῶν καὶ τὰς χρόας καὶ τὰς ἡλικίας καὶ τὰς ώρας καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ πνεύματα. Αἰ μέν γάρ ψυχραί ύγραί και ροώδεες, αι δὲ θερμαί ξηρότεραί τε και στάσιμοί είσιν αί μεν γάρ υπέρλευκοι υγρότεραί τε και βοωδέστεραι, αί δε μελαινα ξηρότεραί τε και στρυφνότεραι αι δε οίνωποι μεσηγύ τι άμφοιν έχουσιν. Καὶ ἀμφὶ τῶν ἡλικιῶν ὡσαύτως ξυμβαίνει • αὶ μὲν γὰρ νέαι ὑγρότεραι καὶ πολύαιμοι ώς έπὶ τὸ πουλύ · αἱ δὲ πρεσδύτεραι ξηρότεραι καὶ δλίγαιμοι · αἱ δὲ μέσαι μέσον τι άμφοϊν έχουσιν, Ισενύουσαι. Δεϊ δὲ τὸν ὀρθῶς ταῦτα διαχειριούμενον διαγινώσκειν έκάστοτε τὰς φύσιας τῶν γυναικῶν καὶ τοὺς και" ρούς και τάς ήλικίας και τάς ώρας και τούς τόπους και τά πνεύματα, § 111.

blanches sont plus humides et plus sujettes aux flux; les femmes noires sont plus sèches et compactes; les femmes brunes tiennent le milieu. Il en est de même pour l'âge: les jeunes sont plus humides et ont beaucoup de sang; les âgées, plus sèches et ont peu de sang; les intermédiaires tiennent le milieu, par l'action moyenne de leur âge. Celui qui veut bien conduire le traitement chez les femmes doit reconnaître en chaque cas leur constitution, les opportunités, les âges, les saisons, les lieux et les vents. »

En comparant ces deux passages, on voit que l'un est la fidèle reproduction de l'autre, sauf pour un passage : L'original ne dit rien du divin, Octov, qui est le point recommandé d'abord par l'auteur de l'extrait. Remarquez que cet auteur, quel qu'il soit, est allé faire son préambule d'une remarque énoncée dans le courant de l'ouvrage original et à propos d'une maladie particulière. Ayant opéré ainsi pour une portion du préambule, on ne peut guère croire qu'il ait opéré autrement pour le divin. A la vérité, le divin ne se trouve pas dans les Maladies des femmes; il n'est pas non plus exprimé dans les Maladies des jeunes filles; mais c'est là que je crois le retrouver, bien que sous une autre forme. La constitution des choses éternelles, ή ξύνθεσις των αλειγενέων, me paraît être ce que le compilateur a rendu par τὸ θεῖον, τὰ θεῖα. De la sorte, on a l'explication de cette phrase remarquable, et on est obligé de conserver αλειγενέων, laissant de côté la variante νεηγενέων.

On remarquera combien ce début, un peu emphatique, et qui consiste en une phrase unique sans aucune suite, est analogue au commencement du livre sur la Génération: νόμος μὲν πάντα χρατύνει, la loi gouverne tout (t. VII, p. 470).

Si, admettant les raisons que j'ai fait valoir, on conserve le texte vulgaire, on aura une pensée tendant à signifier qu'il faut étudier l'ensemble des choses. Une pensée analogue se trouve dans le livre de l'Ancienne médecine, § 20, et dans le traité du Régime, § 2; de sorte qu'il y aurait dans la Collec-

tion hippocratique trois expressions, plus ou moins explicites, plus ou moins concordantes, de cette idée, que Platon attribue expressément à Hippocrate. Pai discuté, t. I, p. 295, la question qui se trouve soulevée par le dire du philosophe athénien.

VII. Cette rencontre me porte à soumettre à un nouvel examen l'expression tò besov, qui n'est pas une des moins obscures de la Collection hippocratique. Dans l'Argument du Pronostic, t. II, p. 99, je me suis montré enclin à croire que besov désignait une infliction divine 1, ajoutant que, comme cela était en contradiction avec le livre des Airs, des Eaux et des Lieux, peut-être Hippocrate avait, dans l'intervalle de la composition des deux livres, changé d'avis.

Le passage du livre des Airs, des Eaux et des Lieux est ainsi: « Pour moi, je pense que cette maladie (l'impuissance des Scythes) est divine comme toutes les maladies, qu'aucune n'est plus divine que l'autre, mais que toutes sont semblables et toutes sont divines. Chaque maladie a, comme celle-là, une cause naturelle, et sans cause naturelle aucune ne se produit. Et un peu plus bas: « Ainsi que je l'ai dit, tout cela est divin comme le reste; chaque chose est produite conformément aux lois naturelles, et la maladie dont je parle naît, chez les Scythes, de la cause que j'ai indiquée. » Un texte tout à fait semblable se lit dans le livre de la Maladie sacrée: « Cette maladie (l'épilepsie) ne me paraît pas plus divine que le reste; mais elle a la nature qu'ont les autres maladies et la cause dont chacune dérive. Cela (la nature et la cause) est le divin d'où

¹ En même temps discerner s'il y a quelque chose de divin dans les málades; car c'est encore un pronostic à apprendre. Αμα δὲ καὶ εἰ τι θείον ἔνεστιν ἐν τῆσι νούσοισι, καὶ τουτέου τὴν πρόνοιαν ἐκμανθάνειν, Ρτοκ., § 1. — ² Ἐμοὶ δὲ καὶ αὐτέῳ δοκέει ταῦτα τὰ πάθεα θεῖα εἰναι καὶ τάλλα πάντα, καὶ οὐδὲν ἔτερον ἐτέρου θειότερον οὐδὲ ἀνθρωπινώτερον, ἀλλὰ πάντα θεῖα καὶ πάντα θεῖα ἐκαστον δὲ ἔχει φύσιν τῶν τοιουτέων, καὶ οὐδὲν ἄνευ φύσιος γίγνεται, § 22. — ³ λλλὰ γὰρ, ὥσπερ καὶ πρότερον ἐλεξα, θεῖα κὰν καὶ ταῦτά ἐστιν ὁμοίως τοῖσιν ἄλλοισιν γίγνεται δὲ κατὰ φύσιν ἔκαστα καὶ ἡ τοιαύτη νοῦσος ἀπὸ τοιαύτης προφάσιος τοῖσι Σκύθησι γίγνεται οἶην εξητια, ib.

provient tont le reste¹. » Ces passages excluent complétenient l'idée d'une infliction divine comme cause de maladie, et rangem toutes les affections pathologiques dans la classe d'effets provenant de causes naturelles. A la vérité, on pourrait dire que le livre de la Maladie sucrée n'est sans donte pas d'Hippocrate; mais il n'en est pas de même de celui des Mirs, des Euux et des Lieux et du Pronostic; ils sont, suivant la vraisemblance, d'Hippocrate lui-même, et rien n'autorise la critique à les disjondre, parce qu'ils renferment une contradiction apparente et une expression de difficile interprétation,

Il y a plus: un examen attentif du texte du Pronostic ne permet pas d'attacher à betor le sens de punition divine; car l'ippocrate recommande d'apprendre à faire entrer cette condition dans le pronostic, nai routéou the mpórotou expandáveir. S'il s'était agi de la colère divine, il n'y aurait eu à consulter que les devins, les victimes, les oracles; eux settis auraient pu donner des renseignements sur la colère ou l'apaisement des dieux. Mais ce serait certainement aller contre la plus vertaine direction de l'évole de Cos que de la faire consulter ce genre d'autorités pour la prévoyance d'atts les maladies; sa prévoyance, à elle, émanaît de l'étude des signes, dont le Pronostic est un très-remarquable échantillon.

Ici vient à souhait notre passage du livre de la Nactive de la femme. Si le divin représente la phrase de l'opuscule sur les Jeunes filles, à foodsons ton alequelon, la constitution des choses étérnelles, on voit ce que ce mot a pu signifier pour Hippocrate lui-même dans son Pronostic. Ce sont les influences mystérieuses qui émanent du ciel et de la terre, du feu et des eaux, des choses éternelles en un mot, influences qui donnent parsois un cachet particulier aux maladies.

¹ Το δε νόδοημα τουτο σόδεν τι μοι δοκει θειότερον ιείναι των θοιπών, άλλα φύσιν μεν έχει ήν και τα άλλα νομοτματα και πρόφασικ όθεν έκαστα γίνεται φύσιν δε τουτο και πρόφασιν άπο ταυτου το θείον γίνεσθαι, άφ' έτου και τάλλα πάντα, \$ 2. — 2 Voy, plus haut, p. 529.

Il reste toujours quelque peu étonnant qu'Hippocrate, sans autre explication, ait employé le mot de divin qui pouvait prêter à des méprises. Mais il ne faut pas serrer de trop près les expressions du vieil auteur, ni lui demander une rigueur parfaite pour des choses où son esprit ne s'était sans doute pas émancipé complétement. Quoiqu'il rejetât sans hésiter l'opinion de ceux qui attribuaient les maladies au courroux céleste, elles n'en restaient pas moins divines pour lui en un certain sens, et il conservait une expression qui, devenue vague et amphibolologique pour nous, représentait pourtant avec exactitude l'idée mixte qu'il se faisait.

VIII. Quelques mots sur l'arrangement de ces livres. On peut croire que le traité complet commençait par le livre sur les Maladies des jeunes filles, plus étendu, il est vrai, et que le début de cet opuscule: Le commencement de la médecine est pour moi la constitution des choses éternelles, était le début de l'ouvrage entier. Après les maladies des jeunes filles, venaient les deux livres sur les Maladies des femmes, et enfin le livre sur les Femmes stériles. Cependant des paragraphes répétés en différents lieux témoignent que ce livre a souffert, lui aussi, dans sa transmission, et que, quand il est arrivé aux bibliothèques Alexandrines, pour ne plus subir aucun changement, des pages avaient déjà été ou disloquées ou rajustées un peu au hasard.

C'est par ce travail de dislocation qu'on s'explique la présence de fragments qui y tiennent évidemment, par exemple l'opuscule de la Superfétation et celui de l'Excision du fœtus, qui, tout en étant en grande partie composés de morceaux pris aux livres des Maladies des femmes, présentent cependant quelques particularités propres.

Ce grand ouvrage sut jugé digne (et en esset il le mérite) d'être abrégé. L'abrégé a eu pour but, comme le Mochlique par rapport aux livres des Fractures et des Articulations, de mettre, sous une forme plus commode pour la mémoire, des notions importantes. Toutesois il est moins bien fait que le

Mochlique, en ce sens du moins qu'on ne voit pas l'ordre que l'abbréviateur a entendu suivre. Il est remarquable qu'il ait employé le mot ôtiov, divin (voy. p. 528), dont l'auteur original ne s'est pas servi. Ce mot aurait-il été plus familier aux Hippocratiques qu'aux Cnidiens? Et notre abbréviateur serait-il un Hippocratique qui aurait résumé le livre Cnidien pour son usage personnel?

IX. Il est un passage difficile sur lequel une explication supplémentaire ne me paraît pas inutile. C'est, p. 346, ligne 2: καὶ κούφη ἐστὶ καὶ ἄτονος, καὶ πρόσω χωρέει, τὰ δὲ κράτεα γαλάται. Il s'agit de déterminer le sens de ces trois membres de phrase. Remarquons que le contexte n'indique pas quel est le sujet de cort, et qu'il faut y arriver par l'interprétation même. Foes met : Levis est et invalida, et ultra procedit; vires exsolvantur. Dans cette traduction, comme rien ne précède à quoi puisse se rapporter invalida, on est obligé de croire que Foes a sous-entendu mulier, la malade. Pourtant, avant lui, Cornarius avait été plus décisif, et, je crois, avec raison, traduisant: Et levis est ac debilis uterus, et ulterius procedit, et vires laxantur. Tous deux s'accordent dans la manière de rendre le second membre : καὶ πρόσω χωρέει; mais il s'en faut beaucoup que leur traduction soit claire, et que le lecteur sache ce qu'ils entendent. Enfin pour le troisième membre aussi: 7à δὲ κράτεα γαλᾶται, ils s'accordent, mais cet accord ne garantit pas leur interprétation, et Schneider, dans son Dictionnaire, au mot κράτος, s'est contenté de dire, en citant notre passage, sans rien affirmer: « On le traduit par vires exsolvuntur. »

Ce qui m'a mis sur la voie, c'est un passage parallèle. Les passages parallèles sont presque toujours une lumière pour la critique des textes. On lit en esset, § 204 : ην δὶ προίσχωσιν εξω, τὰ δὲ νεῦρα τὰ καλεόμενα ὅσχοι χαλᾶται... Si la matrice saillie au dehors et que les ners appelés rameaux soient relachés.... La présence de χαλᾶται des deux côtés indique le parallélisme des deux passages. De plus, nous savons que πρόσω χωρέειν est employé par l'auteur pour désiguer l'abaissement

de l'unérus : c'est ainsi que nous lisons, & 147 : Av Oxubiuque αί μπτραι και πρόσω γωρήσωσιν έξωτάτιο... Quand la matrice ant ulcarde on fait spillie au dehors.... Kat πρόσω χωρέει sianifie dono: la matrice s'abaisse; et Cornarius a eu raison de nupposer qu'elle était apssi le sujet de nough êqu' mai étonos. Resta và di xpársa yadava: il est évident par la parallélisme que cela exprime non la résolution des forces, mais le relâchement des ligaments, soit que l'on donne au pluriel de xpárec le sens de liens, soit que l'on suppose que la leçon, ce qui est possible, est altérée. Si l'en pouvait compter avec plus de confignce (vov. les variantes dans les notes) sur la lecture de boyen, rameaux, on verrait ici un exemple de plus de ces nome singuliers que les Cuidiens employaient dans leur langage médical (Comp., t. VII, p. 309). En tout gas, ces deux passages indiquent une certaine connaissance des ligaments larges de l'utérus.

X. En corrigeant ces fauilles, je lie dans le Mémoire de M: Desgranges sur le Traitement de la chute de l'utérus par le pincement du cagin (Gaz. méd., 1853, p. 390), un passage qui peut jeter quelque lamière sur la pratique des Hippocratiques, signalée plus haut, & II, relativement à la chute de la matrice. « Il me paraît infiniment probable, dit cet auteur en expliquant domment le pincement du vagin propure la guévison de la chute de l'utérus, que toot, dans la cure, ne se puise pas au vagin, et que le rétrécissement de cet organe ne doit y figurer qu'à titre secondaire. La véritable raison du succès, je la vois dans un coltain degré d'inflammation qui, du point mécaniquement irrité, se propage au delà du vagin, en apqyoquant autour de se aqueluit un travail arganoplastique assez faible pour ne point necrtionner d'agridents, asses fort pour rendre la ténicité perdue aux ligaments utéro-sacrés et un tissu cellulaire extra-vaginal. Les ligaments utéro-sacrés, on le sait depuis la description qu'en ont donnée Dugès et Mas Boiyin, concounent pour line houng part à maintenir l'usérus à la hauteur normale: Est-il dérajeonnable de supposer

qu'en agissant près de ces ligaments, par l'application des pinces très-haut dans le vagin, on y provoque un certain degré de congestion, un dépôt plastique, dont finalement l'organisation les renforce et les foit tégracter? Le même travail doit nécessairement se produire dans une partie trop négligée, suivant moi, par ceux qui font l'histoire des connexions de l'utérus : je veux dire le tissu cellulaire qui double le vagin. Sous l'influence d'un agent mécanique qui attaque dans un point limité toute l'épaisseur du vagin, il s'éveille une inflammation légère, dont l'action se propage à l'aide des applications successives, et dont le résultat est la densification du tissu cellulaire. » Ces réflexions de M. Desgranges s'appliquent, fusqu'à un certain point, au procédé hippocratique. Celui-ci, If est vrai, avait bien moins de chance de produire l'effet ici indique; mais il a dû être inspiré par quelque vague aperçu sur la nature contentive de l'inflammation, et conseillé consécutivement d'après quelque succès obtenu.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΟΜΗΣ.

DE L'ANATOMIE.

ARGUMENT.

Ce petit morceau ne contient qu'une énumération des parties internes ensermées dans le tronc. Toutesois on y remarquera la mention des portes du soie; celle du conduit allant de la bouche à l'estomac et nommé æsophage à partir de la langue, estomac au point où il s'unit avec le ventricule; ensin celle de la cavité septique pour signissier l'estomac proprement dit, expression où le mot septique indique déjà une des hypothèses saites jadis sur la digestion.

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

2146 =C, 2255 = E, Cod. Serv. ap. Foes = L, Cod. Fevr. ap. Foes = Q'.

ÉDITIONS ET COMMENTAIRES.

Hic liber prodiit Jo. Reuchlino interpret. Tubing., 1512, in-4°. — Cum libro de ossibus, quocum commixtum eum reperit et de glandulis, titulo: De Anatome, eum edidit Jo. Caius. — Ἱπποκράτους νόμος, ἀφορισμοί, ἀνατομή, ἐπιστολή πρὸς Θεσσαλὸν υίον. Δημοκρίτου πρὸς Ἱπποκράτην ἐπιστολή περὶ φύσιος ἀνθρώπου. Παύλου Μαγνόλου τοῦ Βουρνέως ἔκδοσις, καὶ εἰς λατῖνον

ἀντίφρασις μετὰ διαφόρων ἀντιγράφων καὶ χωρίων Γαληνοῦ εἰς ᾿Αφορισμοὺς, καὶ περιοχῶν, καὶ εὐρετικοῦ. ἡ τῶν Ἐνετῶν βουλὴ ἐψηφίσατο Ἐνετίησι παρὰ τοῖς Νικολίνοις ἐκ Σαβίου 1542. — Græce et latine edidit hunc librum cum commentario uberrimo D. W. Trillerus in commentatione de nova hippocratis editione adornanda, qua speciminis loco libellum de anatome recensuit, emendavit et commentario medico-critico perpetuo illustravit. Lugd. Batav. 1728 in-4°, et in Opusc. vol. 2, p. 238. — Ad orationem qua munus professionis anatomes et chirurgiæ extra ordinem sibi clementissime demandatæ auspicabitur ea qua decet observantia et humanitate invitat et simul in Hippocratis llbellum de dissectione aliqua commentatur D. Justus Godofredus Gunzius. Lipsiæ 1738 in-4°.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΟΜΗΣ.

1. Άρτηρίη εξ έχατέρου φαρυγγέθρου την έκφυσιν ποιευμένη κ άκρον πνεύμονος τελευτά, κρίκοις ξυγκειμένη ι διαρικεμαίς, των περιηγέων άπτομένη κατ' ἐπίπεδον ἀλλήλων, Αὐτὸς δὲ δ πνεύμων συνεξαναπληροί την χέλυν, ετετραμμένος ές τὰ άρνοτερά, πέντε * ὑπερχορυφώσιας ἔχων, ἀς δὴ χαλέουσι λοδοὺς, τεφρίνης χρανής τψ χών, στίγμασιν όφρυόεσι κεκεντημένος, φύσει έκων τενθρηκιώδης. Μέσω δ' αύτεω ή καρδίη εγκαθίδρυται, στρογγυλωτέρη *καθεστεώσα πάντων ζώων. Άπο δὲ ε τῆς καρδίης ἐς ἦπκρ βρογχίη πολλή καθήκει, καί μετά βρογχίης φλέψ μεγάλη καλευμένη, δι' ής οδλου πο σκηνος τρέφεται. Τὸ δὲ ήπαρ διιορυσμίην μεν έχει τοῖς άλλοις 7 άπασιν, αξικοβρωδέστερον δέ έστι των άλλων, ύπερχορυφώσιας έχον δύο, άς χαλέουσι πύλας, έν δεξιοίς τόποις χειμένας άπο δε τουτέου σχαλήνη φλέψ έπὶ τὰ κάτω 8νεφρών ἀποτείνουσα. Νεφροὶ δὲ δμοιορυσμοί, την χροιήν δὲ * ἐναλίγκιοι μήλοισιν · ἀπὸ δὲ τουτέων όχετοὶ σκαληνοειδέες άχρην χορυφήν χύστιος χείνται. Κύστις δε νευρώδης ούλη καὶ μεγάλη · 10 ἔκαθεν δὲ κύστιος μετοχή, εἰς δ πέφυκε. Καὶ τὰ μὲν έξ ανα μέσον έντὸς φύσις 11 έχοσμήθη. Οἰσοφάγος δὲ από γλώσσης την άρχην ποιεύμενος ές χοιλίην τελευτά, δν δη και 12 έπι σηπτικής κοι-

1 'Ομορισμοῖς Ε. - όμοιορυσμοῖς Trillerus. - 2 τετρημένος ἔς [τε τὰ δεξιὰ καί] τὰ ἀριστερὰ Lind. - Triller propose de lire εἰς τὰ ἀμφότερα, ου ἀμφίστερνα, ου άμφω τὰ στέρνα. - Il serait trop hazardeux de vouloir corriger, sans appui dans les manuscrits ou dans les passages parallèles, ces anciens textes d'anatomie où les erreurs matérielles et les fausses opinions peuvent tenir tant de place. - 3 ὑποχορυφώσιας C, Ald. - στύγμασιν Ε. - στίμασιν Ald. - δφροναγέσι vulg. - ἀφρώδεσι Lind. - δρφνώδεσι Foes in not., Trillerus. - ὀφροναγής n'est pas grec; mais, dans un passage où l'on sait aussi peu ce que l'auteur a voulu exprimer, je présère me tenir le plus près possible des manuscrits, lisant ὀφρυόεσι. Pour donner ce sens à δφρυόεις, je puis m'appuyer sur Marcellus Sidites, 62, disant δφρυόεσσαι σύκαι, en parlant de verrues. - 'έων τε θρηνιώδης C. - έων τε θρηνιώδης F. - τεθρηνιώδης vulg. - τενθρηνιώδης Foes in not., Trill. - * καθεστώσα C. — της Ε. - της om. vulg. - ές τὸ πᾶν pro ές ήπαρ conjicit B. Gunzius, Programma, p. 21. - βρυχίη καθήκει φλέψ pro βρογχίη.... φλέψ Casp. Hoffmannus, I, de Thorace, cap. 7, ex conjectura, Lind. - βρογχίη pro βρο-

DE L'ANATOMIE.

La trachée-artére, prenant origine des deux côtés de la gorge, se termine au haut du poumon, étant composée d'anneaux semblables, recourbés, s'adaptant de champ les uns aux autres. Le poumon même emplit la poitrine, tourné à gauche, ayant cinq éminences qu'on nomme lobes, étant de couleur cendrée, marqué de points en saillie, et naturellement percé de pertuis. Dans le milieu du noumon est fixé le cœur. plus rend qu'en aucun autre animal. Du cour se rendent au foie beaucoup de tuyaux, et, avec ces tuyaux, une veine appelée grande, par laquelle le corps entier est nourri. Le soie est, à la vérité, semblable à tout le reste, mais il est plus sanguin, ayant deux éminences qu'on nomme portes, situées dans la région droite; du foie une veine oblique va aux parties inférieures des reins. Les reins sont de même forme, la couleur en est semblable à celle des pommes ; de chaque rein part un conduit oblique qui se rend au sommet de la vessie. La vessie est toute nerveuse et grande; et de loin vient la participation de la vessie pour l'office qu'elle remplit. Telles sont les six parties que la nature a disposées intérieurement au milieu. L'œsophage, commençant à la langue, finit au ventre; on l'ap-

γχίης C. — ' ήπασιν Trillerus. — ' νεφρὸν C. — ' ἐναλίγγιοι C, Ald. - ἐς ἄχρην Lind. - κείανται (sic) C. — ' ἐκάσταθε (ἐκάθε, sic, C ; ἐκάστοτε Foes in not., Lind.) δὲ κύστιος μετοχὴ (μεσοχὴ C) εἰσω πέφυκε vulg. - ἐκάσταθε ni ἐκάθε n'étant grecs, on a essayé diverses conjectures. Έκάστοτε en est une. Foes a aussi proposé ἐκαστάτω, ce qu'il traduisait par : longissime distenta vesica. Triller, lisant ἔγκας δὲ κύστιος et donnant à μετοχὴ le sens de constriction, trouve dans ce passage la mention du sphincter de la vessie, traduisant : in ima autem vesicæ parte sive cervice, orbiculus quidam sive orbicularis et ambiens quidam musculus a natura formatus est. Pour moi, aussi embarrassé ici que mes prédécesseurs, je propose ἐκαθεν, et εἰς ð au lieu de εἰσω; ce qui est très-près des manuscrits et, bien qu'obscur, donne un sens. — "ἐκόσμεν (sic)C. — " ἐπισήμως pro ἐπὶ σηπτικῆς Cornar. - ἐπισημαντικῶς L. - La leçon de L n'est pas autre chose que la conjecture de Cornarius, laquelle, du reste, est inutile.

λίης στόμαχον καλέουσιν. Πρὸς δὲ ἀκάνθης ὅπισθεν ἤπατος φρένες πεφύκασιν. Έκ δὲ πλευρῆς νόθης, λέγω δὲ ἀριστερῆς, σπλὴν ἀρξάμενος ἐκτέταται ¹ ὁμοιορυσμὸς ἔχνει ποδός. Κοιλίη δὲ ἤπατι παρακειμένη κατ' εὐώνυμον μέρος ² οὐλομελής ἐστι νευρώδης. ᾿Απὸ δὲ κοιλίης πέφυκεν ἔντερον ὁμοιορυσμὸν, ³ μικρὸν, πηχέων οὐκ ἔλασσω δώδεκα, ἐλικηδὸν ἐν κόλποις ἐνειλούμενον, δ καλέουσιν ἔνιοι κῶλον, δι' οὖ ἡ παραφορὰ τῆς τροφῆς γίνεται. ᾿Απὸ δὲ *κώλου πέφυκεν ἀρχὸς λοίσθιος, σάρκα ³ περιπληθέα ἔχων, ἐς ἀκρον δακτυλίου τελευτῶν. Τὰ δὲ ἀλλα ἡ φύσις διετάξατο.

' "Ομοιορυσμώ C. - Ισχνει C, Ald. - ο ο ολομένη vuig. - ο ολομένης Lind. - ο ολομένης C. - La fausse leçon de C met sur la voie de la bonne; c'est σύλομελής qu'il faut lire. - ο μαπρόν L. - ές πόλπους Lind. - πόλον C, Lind. - γίγνεται Lind. - ΄ πόλον C, Lind. - ο πολυπληθέα Lind., Trillerus. - [παί] ές άπρον Lind.

pelle aussi estomac (στόμαγος, qui tient à un orifice), à sa terminaison au ventre doué de la vertu septique (estomac proprement dit). A l'épine, en arrière du foie, sont les phrènes (diaphragme). Aux fausses côtes, je dis celles de gauche, commence la rate, qui s'étend en la forme de la plante du pied. Le ventre (estomac), juxtaposé au foie du côté gauche, est tout nerveux. Du ventre part l'intestin, d'une même conformation, petit, n'ayant pas moins de douze coudées, roulé en circonvolutions, appelé par quelques-uns colon; c'est par là que s'opère la transmission des aliments. Du colon part le dernier intestin, ayant une chair abondante, et se terminant à l'anus. Le reste a été disposé en ordre par la nature.

PIN DO THUS DE T'ANARONIE

ΠΕΡΙ ΟΔΟΝΤΟΦΥΊΗΣ.

DE LA DENTITION.

ARGIMENT.

Cet opuseule est rédigé dans la forme aphorissique, et, tout court qu'il est, il témoigne que l'auteur avait étudié, non sans fruit, l'état des enfants à la mamelle et leurs maladies.

J'y remarque la proposition 7, relative à l'influence de la fièvre pour prévenir les convulsions. Les Hippocratiques ont en divers endroits consigné des propositions analogues; et il faut rapprocher du passage actuel l'aphorisme IV, 57: « La fièvre qui survient dans le spasme et le tétanos dissipe la maladie, » et le texte: « Chez une femme prise de spasme après l'accouchement, il est bon que la fièvre survienne (premier Livre des Maladies, § 7). »

Il est parlé d'ulcère aux amygdales, sans fièvre, avec fièvre et toux, empéchant la déglutition, rongeant les parties (νομαὶ, νεμόμενα), présentant une toile d'araignée, causant du danger, changeant la voix quand elles se portent à la luette et que le malade guérit; d'ulcérations à la gorge (φαρύγξ), plus graves, plus aiguës, et produisant la dyspnée. Que sont ces ulcérations? faut-il y voir des angines pseudo-membraneuses, qui, si longtemps, ont été prises pour des angines gangreneuses?

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

2446 mrC, 2415 mrR, God. Serv. ap. Foes = L, Cod. Fevr. ap. Poes ar Q'.

ΠΕΡΙ ΟΔΟΝΤΟΦΥΙΗΣ.

- Τὰ φύσει εὐτροφα τῶν παιδίων οὐκ ἀνάλογον τῆς ¹ σαρκώσεως καὶ τὸ γάλα θηλάζει.
 - 2. Τὰ βορά καὶ * πολύ ἔλκοντα γάλα οὐ πρὸς λόγον σαρκοῦται.
 - 3. Τὰ πουλύ διουρέοντα τῶν θηλαζόντων ήχιστα επιναύσια.
- 4. 'Οχόσοισι πολλή φέρεται ή κοιλίη καὶ εὐπεπτοῦσιν, ὑγιιινότερα ὁκόσοισιν ὁ δλίγη, βοροῖσιν ἐοῦσι καὶ μή ἀνάλογον τρεφομένοισιν, ἐπίνοσα.
- 5. ^ε Οχόσοισι δὲ πουλύ γαλακτώδες ἀπεμεῖται, κοιλίη ξυνίστα-
- 6. 6 Οχόσοισιν εν δδοντοφυίη ή χοιλίη πλείω υπάγει, ήσσον σπάται 7 δτω ολιγάχις.
- 7. * Οχόσοισιν ἐπὶ δδοντοφυίη πυρετὸς δξὺς ἐπιγίγνεται, δλιγάκκ σπώνται.
- 8. ° Όχοσα όδοντοφυεῦντα εὐτροφα μένει χαταφορικὰ ἐόντα, χίνουνος σπασμόν ἐπιλαδεῖν.
- 9. Τὰ ἐν χειμῶνι ὀδοντοφυεῦντα, τῶν ἄλλων δμοίων ἐόντων, βέλτον ἀπαλλάσσει.
- 10. Οὐ πάντα τὰ ἐπὶ δδοῦσι σπασθέντα τελευτὰ πολλὰ δὲ καὶ διασώζεται.
- 11. Τὰ μετὰ βηχὸς δδοντοφυεῦντα 10 χρονίζει εν δὲ τῆ διακεντήσει, Ισχναίνεται μάλλον.
- 12. 11 Όχόσα ἐν τῷ ὀδοντοφυέειν 12 χεἰμῶνας ἔχει, ταῦτα καὶ προσεχόντως ἡγμένα ῥᾶον φέρει ὀδοντοφυίαν.
- 13. Τὰ διουρεῦντα πλέον ἢ διαχωρεῦντα πρὸς λόγον ¹⁸ εὐτροφώτερα.
- ¹ Σαρκώσιος Mack. ² πουλύ Mack. ² ἐνισύσια vulg. ἐπιναύσια C. οἶσι C. ὑγιεινότερα.... τρεφομένοισιν om. Ald. ὁπόσοισιν C. ⁴ ὁλιγοδόροισιν pro ὁλίγη, βοροῖσιν Lind. ἐᾶσι (sic) pro ἐοῦσι C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ ὁπ. C. ⁴ δπ. C. ⁴ δπ. C. ⁴ δπ. C. □ Foes traduit: quibus dentientibus hiems supervenit. Je crois que χειμών, au pluriel, signific id des orages, une dentition orageuse. □ εὐτροφότερα E, Frob.

DE LA DENTITION.

- 1. Les enfants ayant naturellement de l'embonpoint ne tettent pas en proportion de cet embonpoint.
- 2. Les enfants voraces et tirant beaucoup de lait ne prennent pas de l'embonpoint en proportion.
- 3. Les enfants à la mamelle qui urinent beaucoup sont le moins sujets aux vomissements.
- 4. Ceux qui ont d'abondantes évacuations alvines et digèrent bien, jouissent d'une meilleure santé; ceux qui ont peu d'évacuations alvines, tout en étant voraces sans prendre de l'embonpoint en proportion, sont maladifs.
- 5. Chez ceux qui revomissent beaucoup de matière laiteuse, le ventre se resserre.
- 6. Ceux qui dans la dentition vont souvent du ventre, sont moins sujets aux convulsions que ceux qui vont peu.
- 7. Ceux chez qui dans la dentition survient une fièvre aiguë ont rarement des convulsions.
- 8. Pour ceux qui dans la dentition gardent de l'embonpoint, tout en étant somnolents, il y a danger d'être pris de convulsions.
- 9. Les enfants qui font leurs dents en hiver, tout étant égal d'ailleurs, s'en tirent mieux.
- 10. Tous les enfants pris de convulsions dans la dentition ne succombent pas; beaucoup aussi réchappent.
- 11. Chez les enfants qui font leurs dents avec de la toux, le travail se prolonge; ils maigrissent davantage au moment où la pointe perce.
- 12. Ceux chez qui la dentition est orageuse, conduits d'une manière convenable, supportent plus facilement le travail des dents.
- 13. Les enfants qui, en proportion, urinent plus qu'ils n'évacuent, ont plus d'embonpoint.

35

- 14. ¹ Όχοσοισιν οὐρεῖται μὴ πρὸς λόγον, χοιλίη δὲ πυχνῶς ὡμὸν ἐχ παιδίων παρηθεῖ, ἐπίνοσα.
- Τὰ εὔυπνα καὶ εὖτροφα πουλὸ *ἀναλαμδάνειν καὶ παράκειται οὖχ ἱκανῶς διφκημένον.
 - 16. Τὰ παρεσθίοντα ἐν τῷ θηλάζειν ρᾶον φέρει ἀπογαλακτισμόν.
- 17. Τὰ πολλάχις * παρηθεῦντα δίαιμον καὶ ἄπεπτον κατὰ κοιλίην, πλεῖστα τῶν ἐν πυρετῷ ὑπνώδεα.
- 18. Τὰ ἐν παρισθμίοις έλχεα ἄνευ πυρετῶν γιγνόμενα ἀσφαλέστερα.
- 19. * Οχόσοισιν εν τῷ θηλάζειν τῶν νηπίων βήξ προσίσταται, σταφυλήν εἴωθε μείζονα ἔχειν.
- 20. 4 Όχοσοισι ταχέως εν παρισθμίοις νομαὶ εφίστανται, τῶν πυρετῶν μενόντων καὶ βηχίων, κίνδυνος πάλιν 6 γενέσθαι Ελκεα.
- 21. Τὰ παλινδρομήσαντα ἐν ἰσθμίοις ἔλχεα ⁷ τοῖσιν δμοίοισι χινδυνώδη.
- 22. Τοίσι παιδίοισιν άξιολόγοις έλχεσιν ἐν παρισθμίοισι, ⁸χαταπινομένων, σωτηρίας ἐστὶν, ὁχόσα δὴ μᾶλλον τῶν πρότερον μὴ δυναμένων χαταπίνειν.
- 23. Έν παρισθμίοισιν έλχεσι, πουλό τό χολώδες ⁹ άνεμεῖσθαι ή κατά κοιλίαν έρχεσθαι, κινδυνώδες.
- 1 'Οπ. C. παρηθή vulg.-Lisez παρηθεί. 2 ἀναλαμβάνειν C, Ald. άναλαμβάνει vulg. - Je crois qu'il faut, même sans les dictionnaires, donner à παράκειται, le sens de πάρεστι, il est permis. - διωκειμένον vulg. - διακείμενον vel διακείμενα Calvus. - διωκημένον C, Mack. - * παρυθεύντα C. - παριθεύντα Ε, Ald., Frob. - παρηθεύντα est une correction due à Foes. — 4 δπ. C. — 5 δπ. C. – ὑφίσταντ**ά** Cornar. — 6 γενέσθαι Ε) κεα τὰ παλινδρομήσαντα εν Ισθμίοις. Έλκεα vulg. - γενέσθαι Ελκεα. Τα παλινδρομήσαντα έν Ισθμίοις έλπεα Calvus. - γενέσθαι έλπεα τὰ παλινδρομήσαντα. Έν Ισθμίοις Ελχεα Cornar., Mack. - Je suis la ponctuation de Calvus. - 1 τοῖς C. - όμοίοισι, eadem manu όμοίωσι (sic) C. - ώμοῖσι Calvus. - νηπίοισι Cornar. - Cette correction de Cornarius est ingénieuse; mais je crois qu'on peut entendre τοῖσιν όμοίοισιν sans le changer. — * καταπίνειν δυναμένων Lind. - σωτηρίας ἐστίν. 'Οχόσα δὴ μᾶλλον τῶν πρότερον μὴ δυναμένων καταπίνειν εν παρισθμίοισιν (παρισθμίοις C) Ελχεσι, πολύ (πουλύ E, Mack) τὸ χολώδες vulg. - Foes traduit : Pueri qui effatu digna habent tonsillarum ulcera, si deglutiant, salutis signum est. Qui vero in tonsillarum ulceribus magis quam priores devorare non possunt, iis bilem vomitione refundere.... Je ponctue autrement, mettant une virgule seulement après soriv,

- 14. Les enfants qui n'urinent pas en proportion, mais dont le ventre rend, dès l'origine, fréquemment des matières crues, sont maladifs.
- 15. Aux enfants qui dorment bien et ont de l'embonpoint il est possible de prendre beaucoup de nourriture, même qui n'est pas suffisamment digérée.
- 16. Les enfants qui mangent pendant l'allaitement supportent plus facilement le sevrage.
- 17. Les enfants qui rendent souvent des selles sanguinolentes et crues, sont la plupart du temps assoupis dans la fièvre.
- 18. Des ulcérations aux amygdales, survenues sans fièvre, causent moins d'inquiétudes.
- 19. Les enfants qui sont pris de toux en tetant ont d'ordinaire la luette trop grande.
- 20. Chez les enfants chez qui il se forme promptement des ulcérations rongeantes, avec persistance de la fièvre et de la toux, il est à craindre que les ulcères ne se reproduisent.
- 21. Les ulcères qui récidivent aux amygdales, avec les mêmes caractères, sont dangereux.
- 22. Chez les enfants qui ont des ulcérations considérables aux amygdales, s'ils avalent, c'est signe de salut, pour ceux surtout chez qui précédemment la déglutition était impossible.
- 23. Dans les ulcérations aux amygdales, rejeter par le vomissement ou évacuer par les selles beaucoup de matières bilieuses est dangereux.

et un point après καταπίνειν. D'abord il est évident que ἐν παρισθμίοισιν ελκεσι.... κινδυνώδες forme une phrase complète en soi et à laquelle il ne faut rien adjoindre. Reste όκόσα δὴ μᾶλλον τῶν πρότερον μὴ δυναμένων καταπίνειν; ceci est fort obscur; cependant je crois y voir le sens que pouvoir avaler est surtout un signe de salut quand l'enfant qui ne pouvait pas avaler reprend la faculté de déglutition. Tout en admettant ce sens, je ne touche pas au texte, la restitution me paraissant trop hasardeuse.

- ° ἀνεμεῖσθαί.... ἀραχνιῶδες om. Ald. - κοιλίην Mack.

- 24. Έν τοϊσιν έν παρισθμίοισιν Ελκεσιν, 1 άραχνιῶδές τι ἐὸν οὐκ ἀγαθόν.
- 25. ² Έν τοῖσιν ἐν παρισθμίοισιν ἔλχεσι μετὰ τοὺς πρώτους χρόνους διαβρεῖν φλέγμα διὰ τοῦ στόματος, πρότερον οὐχ δν, χρήσιμον, ὅμως ἀναχτέον · ἢν δὲ ³ἄρξηται ξυνδιδόναι, πάντως ἀσμενιστέον · τὸ δὲ μὴ οὕτως διαβρέον εὐλαδητέον.
- 26. 'Ρευματιζομένοις παρίσθμια χοιλίη χατενεχθείσα πλείω λύει τὰς ξηρὰς βῆγας παιδίοισιν ἀνενεχθέν τι πεπεμμένον πλείω λύει.
- 27. Τὰ *πουλύν χρόνον ἐν παρισθμίοις ελκεα ἀναυξῆ μένοντα ἀκίνδυνα πρὸ τῶν πέντε ἢ ἐξ ἡμερέων.
- 28. Τὰ πουλὸ γάλα τῶν θηλαζόντων ἀναλαμδάνοντα, δός τὸ πουλὸ ὑπνώδη.
 - 29. Τὰ μὴ εὐτροφέα τῶν θηλαζόντων ἄτροφα καὶ δυσανάληπα.
- 30. Ελχεα εν θέρει γιγνόμενα εν παρισθμίοις, 7 χείρονα τῶν ἐν τῆσιν ἀλλησιν ὥρησιν· τάχιον γὰρ νέμεται.
- 31. Τὰ περὶ σταφυλήν νεμόμενα έλκεα ἐν ⁸ παρισθμίοισιν, σωζομένοισι τήν φωνήν ἀλλοιοῖ.
- 32. Τὰ περὶ φάρυγγα νεμόμενα έλκεα χαλεπώτερα καὶ δζύτερα, ώς * ἐπιπολὺ δύσπνοιαν ἐπιφέρει.
- ' Άραχνώδες C. ' ἐν τοῖσι παρισθμίσισιν ἔλκεσι vulg. ἐν τοισιν ἐν παρισθμίσις ἔλκεσι C. Ante μετά addit ἀραχνιώδες κακὸν Ald. διαρβέτιν Mack. ' ἄρξηται ξυνδιδῷ vulg. ἄρξηται [καί] ξυνδιδῷ Mack. Je lis ξυνδιδόναι. ' πολύν vulg. πουλύν Ε. Mack. Phrase fort obscure. Comment l'auteur, après avoir dit que ces ulcérations restent longtemps sans s'accroître, compte-t-il les jours ? entend-il qu'elles sont sans danger dès avant le cinquième ou le sixième jour, ou que le danger ne commence qu'après le cinquième ou le sixième jour. ' ὅστε pro ὡς τὸ C. Ald. πουλὺ Ε. Μαck. πολὺ vulg. ' εὐτροφής n'est pas dans les lexiques; on n'y trouve que εὐτραφής. Aussi Lobeck doute beaucoup de la correction de cette lecture, Paralip., p. 333. ' χειρῶνα, Ε, Frob. ' παρισθμίσις G. Ante σωζομ. addit γῆν C. ' ἐπιτοπολὺ Ε. ἐπιπουλὺ Mack.

- 24. Dans les ulcérations aux amygdales, la présence de quelque chose de semblable à une toile d'araignée n'est pas bonne.
- 25. Dans les ulcérations aux amygdales, l'écoulement, après les premiers temps, de phlegme par la bouche, écoulement qui n'existait pas d'abord, est utile; pourtant il faut le faire aller; si la rémission commence en même temps, c'est se qu'il y a de plus favorable; mais, quand il n'y a point d'écoulement de ce genre, il faut craindre.
- 26. Dans les fluxions sur les amygdales, des selles abondantes résolvent les toux sèches; l'évacuation, par le haut, de quelque matière cuite, résout encore mieux.
- 27. Les ulcérations aux amygdales, restant longtemps sans accroissement, sont sans péril avant les cinq ou six jours (voy. note 4).
- 28. Les ensants à la mamelle qui prennent beaucoup de lait sont généralement assoupis.
- 29. Les enfants à la mamelle qui n'ont pas d'embonpoint sont atrophiques et reprennent difficilement.
- 30. Les ulcérations survenant aux amygdales en été sont pires que dans les autres saisons; car elles serpentent plus promptement.
- 31. Les ulcérations aux amygdales qui s'étendent à la luette, changent la voix chez ceux qui réchappent.
- 32. Les ulcérations qui serpentent vers la gorge sont plus pénibles et plus aiguës; elles causent la plupart du temps de la dyspnée.

FIN DE L'OPUSCULE SUR LA DENTITION.

ΠΕΡΙ ΑΔΕΝΩΝ.

DES GLANDES.

ARGUMENT.

Voici les glandes que l'auteur mentionne, confondant du reste et les véritables glandes et les ganglions lymphatiques sous un même nom : les amygdales, les ganglions du cou, des aisselles, et des aines, les ganglions mésentériques, les reins, les mamelles. Il omet complétement les glandes salivaires, le foie, le pancréas, les testicules et les ovaires. En revanche, il compte le cerveau parmi les glandes, ou du moins il l'assimile à ces organes.

Avec des éléments aussi mal déterminés, il était impossible que l'auteur arrivât à aucune notion un peu positive sur la fonction. L'idée qu'il s'en fait est que les glandes, telles qu'il les conçoit, ont pour usage d'absorber le liquide qui surabonde dans le corps. Par leur intervention, tout superflu en ce genre est éliminé, et le corps est maintenu dans l'état régulier.

La fonction du cerveau n'est pas autre. Il pompe le liquide dans toutes les parties du corps, et le renvoie à toutes les parties; c'est le va-et-vient de la pituite ou phlegme, important aussi à la conservation de la santé. Si cette prétendue fonction ne s'exécute pas régulièrement, il en naît deux sortes d'affections, les unes sur le cerveau, les autres sur le reste du corps. Dans le même sens, le cerveau, d'après le livre des Chairs, est la métropole du froid et du visqueux . Du cerveau partent sept catarrhes qui causent de graves maladies. Là figure le catarrhe sur le poumon, d'où naît la phthisie. Ailleurs aussi,

^{&#}x27; Μητρόπολις του ψυχρού και του κολλώδεος.

dans la Collection hippocratique, il est parlé de cette sorte de phthisie, et nous lisons dans les *Prénotions Coaques*: « Les phthisies les plus dangereuses sont celles qui proviennent de la rupture de grosses veines ou d'un catarrhe de la tête¹. »

C'est surtout dans les livres proprement cnidiens que cette théorie des catarrhes venant de la tête règne sans partage. Le Deuxième Livre des Maladies attribue, comme notre auteur, l'inflammation de la gorge, des amygdales, de la luctte, au phlegme qui, mis en mouvement dans la tête, coule en bas avec abondance (§ 9, 10 et 11). De la même façon que dans le livre des Glandes, l'apoplexie est rattachée à ce phlegme attiré dans la tête. Dans le livre des Affections internes, § 10, on lit : « Quand la tête remplie de phlegme devient malade, et que de la chaleur se développe, le phlegme se corrompt dans la tête, attendu qu'il ne peut être mu de manière à cheminer; puis, quand il est épaissi et corrompu et que les veines sont remplies outre mesure, il se fait une fluxion sur le . poumon; et le poumon, l'ayant reçu, s'affecte aussitôt, étant irrité par le phlegme, qui est salé et putride. » C'est exactement ce qui est dit dans le livre des Glandes.

Je n'omets jamais, autant du moins que la mémoire ne me fait pas défaut, de rapprocher des passages obscurs qui ont entre eux de l'analogie. Il est rare qu'il n'en résulte pas quelque lumière, sinon sur le sens même, du moins sur les idées que les auteurs se faisaient. Dans le § 14 de l'opuscule sur les Glandes, il est parlé d'un flux qui va par les veines à la moelle épinière : « Là, la fluxion se jette sur le sacrum, la moelle épinière conduisant la fluxion, et elle se fixe sur les cavités des hanches. Si les hanches viennent à consomption, le patient tombe, de cette façon aussi, dans le marasme, et il ne veut pas vivre; car bientôt il souffre dans la côte; les pieds et les cuisses suivent, et s'atrophient toujours complétement en un

Φθίσιες ἐπικινδυνόταται αί τε ἀπὸ ρήξιος φλεδών τῶν παχειών, καὶ ἀπὸ κατάρρου τοῦ ἀπὸ κεφαλής, 430.

long temps au milieu des soins du traitement; de la sorte le malade s'affaiblit, et il meurt. » On a un passage parallèle dans le livre des Affections internes, § 18 : • A la suite de la néphritide vient la grande maladie des veines creuses qui se rendent de la tête le long du cou par le rachis à la malléole externe du pied et à l'entre-deux du gros orteil. Cette maladie naît du phlegme et de la bile s'écoulant dans les veines; ces veines sont pleines de sang; si donc quelque chose d'étranger y pénètre, elles deviennent malades. Voici les accidents : si l'affection est à droite, la veine commence par causer de la douleur dans la cavité de la hanche; plus le temps dure et le mal se prolonge, plus la douleur devient aiguë; et elle descend plus bas; quand elle a gagné la malléole et l'entre-deux du gros orteil, elle gagne en sens inverse la tête. Arrivée là, elle devient très-accablante; il semble au malade qu'on lui fende la tète. Ses yeux s'emplissent de pituite ainsi que tout le corps. »

Ces deux passages sont parallèles : la fluxion se fait par les veines; elle aboutit aux hanches; elle gagne jusqu'aux pieds; si, dans celui des Affections internes, il n'est pas parlè de la tête, il est du moins dit que les veines viennent de la tête, et cela implique que la fluxion en vient aussi. On comprend, à l'aide de celui-ci, comment celui-là dit : le malade ne veut pas vivre; c'est que la maladie porte sur le cerveau. On comprend encore comment il a été parlé des côtes, la maladie n'étant nullement bornée aux parties inférieures.

Ces rapprochements porteraient à croire que le traité des Glandes provient d'une main cnidienne, toutefois il faut comparer le livre des Lieux dans l'homme; là aussi on trouve sept catarrhes; ils se rendent de la tête aux narines, aux oreilles, aux yeux, à la poitrine, à la moelle épinière, aux vertèbres et aux hanches (§§ 10-22). Cela prouve que la théorie des catarrhes venant de la tête¹ était fort répandue; mais les connexions paraissent assez intimes avec le livre des Affections

^{&#}x27;Elle est aussi dans le traité des Chairs, voy. § 16.

internes, dans le passage que j'ai cité. En tout cas, le livre des Lieux dans l'homme n'est, jusqu'à présent du moins, rattaché à aucune catégorie spéciale; car, bien qu'il y soit question de pessaires écrits, c'est-à-dire consignés dans un livre (§ 47, p. 347), on fait une conjecture quand on suppose qu'il s'agit ici de la liste des nombreuses formules de pessaires que donne le traité des Maladies des femmes.

L'auteur de l'opuscule des Glandes prétend que les poils abondent là où il y a le plus de glandes, aux aisselles, aux aines, à la tête (dans son idée le cerveau est une glande). On peut mettre en regard le passage suivant d'un auteur moderne1: « Plus d'un anatomiste s'est déjà préoccupé de déterminer la raison pour laquelle le système pileux prédomine dans telle ou telle partie du corps. Selon M. Haworth, on voit, en général, les poils plus abondants partout où existent, à peu de profondeur au-dessous du tégument, un os, un tendon, un fascia ou un cartilage. Et de fait, certaines dispositions, bizarres en apparence, sembleraient se rapporter à cette loi et en confirmer la réalité. Ainsi, sans parler des mâchoires et du sternum, sur lesquels règnent des touffes aussi constantes que bien fournies et exactement limitées, il est remarquable que sur la ligne médiane, de l'ombilic au pubis, là où la structure fibreuse est si prononcée, une ligne de poils se retrouve chez tous les individus. Il en est de même de la saillie acromiale, dont une épaulette de poils plus ou moins nombreux indique toujours le siège.

« Quant au motif de cette disposition, M. Haworth le trouve dans le besoin de défendre contre le froid des parties qui, vu leur peu de profondeur, vu surtout leur circulation sanguine insuffisante, avaient plus que d'autres à craindré que leur température ne se mît en équilibre avec l'air ambiant. Quelques rares exceptions fortifient la règle. Le genou est presque glabre malgré la situation sous-cutanée des parties osseuses qui le

^{&#}x27; Gazet. Méd. de Paris, 1844, p. 627, extrait de : Lond. Med. Gazet., janvier, février et mars 1844.

constituent. Aussi M. Brodie explique-t-il par là la fréquence relative des maladies qui attaquent cette articulation.

« Toute naturelle et simple que paraisse cette explication, une objection non moins aisée à prévoir s'élève contre elle. Pourquoi les femmes, dont la structure, dont les besoins sont les mêmes, n'ont-elles pas une protection semblable? Pourquoi les poils chez elles ne sont-ils pas aussi abondants, et n'occupentils pas les mêmes lieux? c'est, répond l'auteur, que la femme est créée spécialement pour des occupations sédentaires; sa faiblesse l'éloigne des rudes travaux; ses devoirs de mère la confinent sous le toit domestique. Aussi n'avait-elle pas, autant que l'homme, à se défendre contre l'influence des variations atmosphériques. »

On voit, § 9, que, suivant l'auteur, les intestins sont sujets à peu de maladies, et cela en vertu de son opinion sur les glandes chargées d'enlever le liquide, et s'acquittant de cet office, ici, à l'intestin, d'une manière d'autant plus égale et plus régulière qu'elles sont plus nombreuses. La vérité est que le canal intestinal, loin d'être plus exempt que d'autres organes, est exposé à une foule de lésions fort diverses; l'auteur explique un fait erroné par une théorie non moins erronée. On trouvera, dans le quatrième Livre des Maladies, § 38, un point de vue exactement analogue. Là, on suppose que le cœur est à l'abri des souffrances; et on justifie cette assertion si fausse aux yeux de la pathologie moderne, en alléguant que du cœur partent de grosses veines où passe promptement l'humeur sanguine si elle est trop abondante; de la sorte, le cœur, toujours débarrassé à point, ne devient pas malade. Le simple rapprochement montre que les deux théories sont semblables. Plus on étudie les monuments hippocratiques, plus on reconnaît qu'ils offrent tous un niveau de connaissance à peu près le même, et des conceptions très-voisines les mes des autres sur le corps vivant et ses maladies.

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

2146 = C, 2255 = E, Cod. Serv. ap. Foes = L, Imp. Samb. ap. Mack = P', Cod. Fevr. ap. Foes = Q'.

EDITIONS, TRADUCTIONS ET COMMENTAIRES.

Saxe, diss. observat. medieæ, Utrecht, 1782, p. 3. — Reimer's Untersuchungen über die Rheumarten der Alten, dans Pfaff's Mittheilungen, Jahrg. 6, Heft 9.

ΠΕΡΙ ΑΔΕΝΩΝ.

- 1. Περὶ δὲ ἀδένων οὐλομελίης ὧδε ἔχει. Φύσις μὲν ¹ αὐτέησι σπογγώδης, ἀραιαὶ μὲν ² καὶ πίονες, καὶ ἔστιν οὕτε σαρκία ἵκελα τῷ ἀλλφ σώματι, οὕτε ἄλλο τι ὅμοιον τῷ σώματι, ἀλλὰ ψαφαρὰ καὶ φλέδας ἔχει συχνάς : εὶ δὲ διατάμοις, αίμοβραγίη λάδρος : τὸ εἶδος τοῖς δακτύλοις ἐπιπουλὸ βιησάμενος, ἡ ἀδὴν ὑγρὸν ἀφίησιν ἐλαιῶδες, καὶ ⁵ αὐτὴ θρύπτεται πολλὰ καὶ ἐξαπόλλυται.
- 2. Πονέουσι δὲ οὐ κάρτα, ἀλλὰ τῷ ἄλλῳ εσώματι, ἐπὴν πονέωσι δὲ, ἢ δι' ἰδίην νοῦσον παῦρα δὲ καὶ τῷ σώματι ξυμπονέουσιν. Αἱ νοῦσοι φύματα γίνονται, καὶ χοιράδες ἀναπηδῶσι, καὶ πῦρ ἔχει τὸ σῶμα πάσχουσι δὲ ταῦτα, ἐπὴν ὑγρασίης πληρωθῶσι τῆς ἐπὶ τοῦ ἄλλου σώματος ἢ ἐπιβρεούσης εἰς αὐτάς ἐπιβρέει δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου σώματος διὰ τῶν φλεδῶν, αὶ δι' αὐτῶν τέτανται πολλαὶ καὶ κοῖλαι, ώστε ἀκολουθεῖν τὸ ὑγρὸν ὅ τι ἀν ἔλκωσιν εὐπετέως ἐς αὐτάς κὴν πουλὺ ἔŋ καὶ νοσῶδες ἡ ροὴ, ξυντείνουσιν αὶ ἀδένες ἐπὶ σφᾶς τὸ ἀλλο σῶμα οὐτω πυρετὸς ἐξάπτεται, καὶ ἀείρονται καὶ φλογῶσιν αἱ ἀδένες.
- 3. 'Αδένες δὲ ὕπεισιν ἐν τῷ σώματι πλείους ἡ μείζους ἐν τοῖσι κοίλοισιν αὐτέου ⁹καὶ ἐν τοῖσιν ἄρθροισι, καὶ δκόσα ἐν τοῖσιν ἄλλοισιν

¹Αὐτέοισιν (αὐτέησιν Zwing., Lind., Mack) ἢ σπογγῶδες vulg. – D'abord il faut lire αὐτέησιν, puisque partout, dans ce traité, ἀδὴν est du féminin. Puis, comme ἢ ni σπογγῶδες ne peuvent se construire, je supprime ἢ né sans doute de la finale αὐτέησι par iotacisme, et je lis σπογγῶδης. – ἀρεαὶ C. — ² αὶ pro καὶ C. – ὅτε pro ούτε C. – ἵκελα C. — ³ λευκὴ vulg. – λευκὰ C, Zwing, in Marg. — ⁴ κἢ (sic) Ε. – ἀφήσιν (sic), al. manu ἀφτήσιν (sic) Ε. — ὁ αὐτὸ vulg. – αὐτὴ P', Zwing, in marg., Lind., Mack. – Cette correction est très-bonne. — ⁶ σώματι ἐπὴν πονέουσι δὲ ἢ (ἢ om. Lind., Mack) δι' ἰδίην νοῦσον, παῦρα δὲ καὶ vulg. – Foes traduit: Neque vero admodum ægrotant, verum cum reliquo corpore. Cum autem vel proprio morbo laborant, parum namque etiam cum corpore affectionem communicant. Je ponctue autrement, gardant ἢ que Lind. et Mack suppriment à tort, et mettant entre deux virgules ἐπὴν πονέουσι δὲ, que je lis πονέωσι et οὐ je prends δὲ pour δὴ. — ² ἐπιρὸ.... σώματος om. C, Ald. - ἐς Lind. – αὶ om.

DES GLANDES.

- 1. (Description générale des glandes.) Voici ce qui en est touchant la constitution entière des glandes. Elles sont de nature spongieuse, lâches et grasses; ce ne sont ni des chairs semblables au reste du corps ni rien autre qui ressemble au corps. Mais elles sont de peu de consistance et ont des veines nombreuses. Si vous les incisez, l'écoulement de sang est abondant. D'apparence blanche et comme du phlegme, elles sont, au toucher, comme de la laine; si vous les malaxez avec les doigts en employant beaucoup de force, la glande rend un liquide huileux, et elle même se broye et se dissout.
- 2. (Maladies des glandes. Mode de production de ces maladies.) Elles ont peu de maladies, et, quand elles en ont, c'est par l'affection du reste du corps ou idiopathiquement; elles participent peu aux souffrances du corps. Leurs maladies sont des abcès; des scrosules sont éruption; et la fièvre s'empare du corps; elles sont prises de la sorte quand elles sont emplies par l'humidité dù reste du corps qui assue en elles. Cet assurarive du reste du corps par les veines qui, nombreuses et creuses, les traversent, de sorte que le liquide qu'elles attirent sait sacilement son chemin dans leur intérieur. Si le flux est abondant et morbide, les veines contractent sur elles-mêmes le reste du corps. Ainsi la sièvre s'allume, et les glandes se gonsient et s'enslamment.
- 3. (Distribution des glandes. Office qu'elles remplissent : elles absorbent la surabondance des humidités produites dans le corps.) Des glandes gisent dans le corps, plus nombreuses ou plus grosses, en ses cavités, aux articulations, et partout ailleurs où il y a de l'humidité, ainsi que dans les régions san-

C. — * πολύ C. – είη vulg. – Lisez έη. – οι pro αί (bis) C, Ald. – σώμα καὶ (καὶ om. CE, Ald., Frob., Zwing. — * γ vulg. – Lisez καί.

- ¹ δγρηδόν, καὶ κατὰ τὰ αἰματώδεα χωρία· αἱ μὲν ὡς τὸ ἐπιβρέον ἀνωθεν ἐς τὰ κοῖλα ἐπιδεχόμεναι ἐπὶ σφέας ἔλκωσιν, αἱ δὲ ὥστε τὴν αὖθις γινομένην ὑπὸ τῶν πόνων ² ὑγρασίην ἐκδεχόμεναι, ἐξαρύωσι τὴν πληθὸν, ἤντινα μεθίησι τὰ ἄρθρα. ³ Οὕτω πλάδος οὐκ ἔνι ἐν τῷ σώματι · য় γάρ τι καὶ ⁴ γίνοιτο παραυτίκα, οὐκ ᾶν ἐπιγίνοιτο πλά— ος ὁπίσω· καταναισιμοῦται γὰρ καὶ τὸ πουλὸ καὶ τὸ ὁλίγον ἐς τὰς ἀδένας.
- 4. Καὶ δύτω τὴν πλεονεξίην τοῦ ἄλλου σώματος αἱ ἀδένες κέρδος ποιεύμεναι, τροφὴ ξύντροφος αὐτέησίν ἐστιν ΄ ὥστε ὅχου τελματώδεα, ἐχεῖ καὶ ἀδένες ΄ σημεῖον, ὅχου δ ἀδὴν, ἐχεῖ καὶ τρίχες ΄ ἡ γὰρ
 φύσις ποιέει ἀδένας καὶ τρίχας, ἄμφω χρέος τωὐτὸ λαμδάνουστν,

 ⁷ αἱ μὲν ἐς τὸ ἐπιβρέον, ὡς καὶ ἔμπροσθεν εἴρηται ΄ αἱ δὲ τρίχες τὴν
 ἀπὸ τῶν ἀδένων ἐπιχαιρίην ἔχουσαι ⁸ φύονταί τε καὶ αὕξονται, ἀναλεγόμεναι τό τε περισσὸν καὶ ἐχδρασσόμενον ἐπὶ τὰς ἐσχατιάς.

 ⁸ Οχου δὲ αὖον ἐὸν τὸ σῶμα, οὐτε ἀδὴν οὐτε θρίζ ΄ τὰ δὲ ἀπαλὰ καὶ
 πονεύμενα καὶ κάθυγρα, ἀδὴν ὧδε καὶ ⁸ τρίχες ΄ ἀδένες δὲ καὶ κατὰ
 τοῖν οὐάτοιν ¹⁰ ἔνθα καὶ ἔνθα ἐκατέρωθεν κατὰ τὰς σφαγὰ; τοῦ τραχήλου, τρίχες τε ἐνταῦθα ἐκατέρωθεν ἐπὶ ταῖς μασχάλησιν ἀδένες
 καὶ τρίχες ΄ βουδῶνες καὶ ¹¹ ἐπίσειον ἰκέλως μασχάλησιν, ἀδὴν καὶ
 τρίχες ΄ Ταῦτα μὲν κοῖλα τῶν ἐν τῷ σώματι καὶ βηίδια ἐς περιουσίην
- ' Υγρηδον n'est pas dans les dictionnaires; cependant il est régulièrement formé, et même s'accommode moins mal que ὑγρηδών, par lequel Foes a voulu le remplacer. — * έργασίην vulg. - 6γρασίην Zwing., Foes in not., Lind., Mack. - Très-bonne correction. - exbegopeven, ev votere do-Boolgiv Thy vulg. - Dans cette phrase il manque un verbe. Il m'a semble que le verbe manquant était caché dans èv τοίσιν άρθροισιν, en place de quoi je lis έξαρύωσιν ou toute autre correction de même sens. A la vérité. on aurait pu laisser subsister èv τοίσιν άρθροισιν, et sjouter simplement έξαρύωσιν; mais, d'abord, έξαρύειν έν ne serait pas une bonne construction, et d'autre part ἄρθρα se trouverait deux fois dans la phrase. Zwinger a pris une autre voie, mettant une virgule après άρθρα, et lisant ἐνቭ, au lieu de évi; de sorte qu'on a une phrase anacoluthe telle quelle. Mais une considération empêche cet expédient; c'est qu'évidemment oute safése ούχ ένι se rapporte aux deux cas : αί μέν, αί δὲ, et, étant un résumé, ne peut appartenir seulement au second cas. - 3 και ούτω Lind., Mack. πλάδον (bis) Ald. - ἐνῆ Zwing, Lind., Mack. - Υίνοιντο C. - κατανασιμούται vulg. - καταναισιμούται Zwing., Foes in not., Lind., Mack. - οδτως vulg. - ούτω Ε. -- "άδένες C. - άμφω [δέ] Lind., Mack. - ώς pro τωύτὸ

guines; les unes, afin que, recevant l'afflux qui vient d'en haut dans les cavités, elles l'attirent à soi; les autres, afin que, recueillant l'humeur qui se reproduit par le fait de l'exercice, elles pompent la surabondance qu'envoient les articulations. De cette façon il n'y a point de débordement dans le corps; car, s'il se fait soudainement quelque afflux, il n'en résulte pas un débordement consécutif; peu ou beaucoup, cela se consume dans les glandes.

4. (L'humidité ainsi recueillie est la nourriture des glandes; et la preuve qu'il y a des glandes là où il y a de l'humide, c'est qu'il y a des poils là où il y a des glandes. L'office des poils est analogue à celui des glandes : ils recueillent le superflu bouillonnant à la superficie.) Ainsi, les glandes faisant profit de l'humeur surabondante du reste du corps, y trouvent une nourriture qui leur est conforme. Et, de fait, là où sont des parties marécageuses dans le corps, là sont des glandes; et la preuve, c'est que là où sont des glandes, là sont aussi des poils. La nature fait des glandes et des poils; glandes et poils ont même utilité, les unes, pour l'humeur affluente comme il a été dit; les autres, ayant à point ce que fournissent les glandes, poussent et croissent, recueillant le superflu qui bouillonne vers les extrémités. Mais là où le corps est sec, il n'y a ni glande ni poil; au lieu qu'avec des parties molles qui fatiguent et qui abondent en humidité, on a les conditions pour glandes et poils. Des glandes sont dans le voisinage des oreilles, de cà et de là, de chaque côté des veines jugulaires du cou, et aussi y a-t-il des poils des deux côtés. Aux aisselles, des glandes et des poils. Les aines et le pubis, comme les aisselles : glandes et poils. Ce sont, dans le corps, des par-

ſ

Ald. — ⁷ αl μὲν (addunt ἐς Ε, Zwing., Frob.; ὡς C, Ald., Mack) ἐκδεχόμεναι (ἐκδεχ. om. CE, Ald., Frob., Zwing.) ὡς καὶ νυίg. – ἐκδεχόμεναι n'est ni dans mes deux manuscrits ni dans les anciennes éditions; c'est une addition due à Foes. Il doit donc être supprimé puisqu'on peut s'en pàsser. — ⁸ φύενται C. — ⁸ τρίχας C. – ἀδένας Ald. — ¹⁰ καὶ ἔνθα καὶ ἔνθα C. — ¹¹ ἔπίσιον C, Ald. – ἀδένας καὶ τρίχας νυίg. – ἀδὴν καὶ τρίχες C.

έγρου· καὶ γὰρ πονέει ταῦτα καὶ κινέεται μάλιστα τῶν ἐν τῷ σώματι.

- 5. Τὰ δ' ἄλλα δχόσα ἀδένας ἔχει μοῦνον, οἶον ἔντερα, ἔχει γὰρ καὶ ταῦτα ἀδένας ἐς τὸ ¹ἐπίπλοον μείζονας, τρίχας οὐχ ἔχει. Καὶ γὰρ ἐν τοῖσι τέλμασι τῆς γῆς καὶ καθύγροισιν οὐ φύεται τὸ σπέρμα οὐτ' ἐθέλει ἀναβαίνειν ² τῆς γῆς ἀνω, ἀλλ' ἀποσήπεται καὶ ἀποπνίγεται τῆ πλεονεξίη · βιῆται γὰρ τὸ σπέρμα. Βιῆται δὲ καὶ ἐν τοῖσιν ἐντέροισιν ἡ πληθὺς καὶ τὸ ὑγρὸν πουλὺ, καὶ οὐκ ³ ἀν φύσαι τρίχας. Αἱ δὲ ἀδένες μείζονες ἡ κου ἄλλοθι τοῦ σώματος · καὶ νέμονται αἱ ἀδένες ἐν τοῖσιν ἐντέροισιν ἡ ἐκπιεζόμεναι τὸν πλάδον, τὰ δὲ ἔντερα ἐχ τῶν τευχέων ἐς τὰ ἐπίπλοα ἐκδέχεται καὶ καθίησι τὴν ὑγρασίην · τὸ δὲ ἔπίπλοον διαδιδοῖ τῆσιν ἀδένεσιν.
- 6. *Εχουσι 6δὶ καὶ οἱ νεφροὶ ἀδένας καὶ γὰρ οὖτοι κορίσκονται πολλῆς ὑγρασίης : μείζους δὲ αἱ ἀδένες ⁷ ταύτη ἢ αἱ ἄλλαι ἀδένες ἐοῦσαι οὺ γὰρ ἐμπίνεται τοῖσι νεφροῖσι τὸ ὑγρὸν τὸ ἐπιβρέον, ἀλλὰ διαβρέει ἐπὶ κύστιν κάτω, ⁸ὥστε ὅ τι ἀν ἀποκερδάνωσιν ἀπὸ τῶν ὀχετῶν, τοῦτο ἔλκουσι πρὸς σφέας.
- 7. Καὶ ἄλλαι δέ εἰσιν ἐν τῷ σώματι ἀδένες σμικραὶ καὶ πάνυ, ἀλλ' οὐ βούλομαι ἀποπλανῷν ⁹ τὸν λόγον ² ἔς γὰρ τὰς ἐπικαίρους ἡ γραφή. Νῦν δὲ ἀναδήσομαι τῷ λόγῳ, καὶ ἐρέω περὶ ἀδένων οὐλομελίης τραχήλου τράχηλος ¹⁰ τὰ μέρεα αὐτοῦ ἐκάτερα ἔνθα καὶ ἔνθα ἀδένας ἔχει, καὶ παρίσθμια καλέονται αἱ ἀδένες αὧται ¹¹ χρείη τοιήδε ἡ κεφαλή ὑπέρκειται ἀνω κοίλη ἐοῦσα ¹² καὶ περιφερής καὶ πλήρης τῆς περὶ

^{&#}x27; Ἐπίπλοιον C.-ἐπίπλον Ald.-τρίχας [δὲ] οὐχ Lind., Mack. — ²ἐς pro τῆς γῆς Zwing.-γῆς om. Ε, Ald., Frob. — ³ ἐᾳ pro ἀν Zwing., Foes in not cum interpretibus, Lind., Mack. — La correction est ingénieuse, mais elle ne me paralt pas nécessaire, φύσαι pouvant être à l'optatif. — ⁴ ἐχπιξόμεναι C.-ἐνδέχεται par une faute d'impression dans Κύhn. — ⁵ ἐπίπλοιον C.-διαδίδοιο CE, Frob., Zwing.-τῆσιδε (τῆσι δὲ C; τῆσιν Zwing.; τοῖσί δε Mack) ἀδένεσιν (ἀδένησιν CE, Frob., Zwing.) ἀδέσιν Lind.) vulg. — ° δὲ οm. C. Αld.— Αnte ἀδένας addunt δὲ C, Ald.— ² ταῦτα C.-ἐμπιέεται C.-ἐμπικεται Ald. — ° ὥστε ότιοῦν (ἢν pro ότιοῦν C; δ τι ἀν pro ότιοῦν legendum esse censet Struve, Lectiones Lucianeæ in Miscell. maximam pa: tem critic., t. II, p. 227) ἀποκερδ. vulg.— Je prends la correction proposée par Struve. — ° τὸν repetitur C.— 10 Ante τὰ addunt κατὰ Zwing., Lind., Mack.— "χροιῆ (χριῆ C; χρείη Zwing., Foes in not., Lind., Mack) (addit δὲ Lind.) τοιῆδε (τοιήδε C, Lind.) vulg.— μαπιπεριφερής καὶ τῆς περί απο

ties creuses et toutes prêtes pour l'excès de l'humide, étant de celles qui fatiguent le plus et se meuvent le plus.

- 5. (Exception pour les intestins, qui ont beaucoup de glandes et pas de poils. Explication illusoire pour rendre raison de cette exception. Ces glandes absorbent l'humeur qui est dans les intestins.) Le reste a des glandes seulement; tels sont les intestins; ils ont en effet aussi de grosses glandes dans l'épiploon, mais ils n'ont pas de poils. Et en effet, dans les marécages et les lieux très-humides de la terre, la graine ne germe pas et ne pousse pas au-dessus du sol, pourrissant et étousfée par l'excès, qui la comprime. Dans les intestins aussi l'excès et le liquide abondant compriment, de manière que des poils ne sont pas produits. Les glandes y sont plus grosses que partout ailleurs dans le corps; elles absorbent, par expression, l'humeur dans les intestins; ceux-ci la recoivent des vaisseaux et la transmettent à l'épiploon, qui la distribue aux glandes.
- 6. (Reins. Les reins sont considérés non comme étant des glandes, mais comme ayant des glandes.) Les reins aussi ont des glandes; car ils se saturent d'une humidité abondante. Là les glandes sont plus grosses que les autres; en effet, le liquide affluant n'est pas absorbé par les reins, mais il s'écoule à la vessie en bas, de sorte qu'ils attirent à soi tout ce qu'ils se procurent par les conduits.
- 7. (Amygdales. Flux qui s'y fait venant de la tête. S'il est dere et abondant, inflammation des amygdales, qui s'étend aux oreilles; s'il est inerte et abondant, scrofules.) Il y a encore bien d'autres glandes toutes petites dans le corps; mais je ne veux pas faire de digressions, cet écrit n'étant que sur les plus importantes. Je reprends donc le fil du discours, et je vais parler de la constitution des glandes de la gorge. La gorge a, de cà et de là, à ses deux côtés, des glandes qu'on nomme amygdales. En voici l'usage: la tête est placée au sommet,

την άπο τοῦ άλλου vulg. - καὶ περφερής καὶ πλήρης τῆς περὶ αὐτήν ἀπο τοῦ άλλου Zwing. in marg., Mack. - καὶ περφερής καὶ περιβρηδής ἀπὸ τῆς τοῦ άλλου Lind. - Je prends la correction proposée par Zwinger..

εκάτερον . Αν δὲ ἐς θάτερον, πονέει θάτερον. Αν δὲ ἢ φλεγινατώ εράχηλος, καὶ σύτον προξει ἐς τὴν κεφαλὴν παντοίους ἄνο, οθς αὖθις ἡ κεφαλὴν προτές ἐς ἐκάτερα καὶ ξύντεται καὶ ἐριμό καὶ δρίνα, ἔς τὰς ἀδένας, Ἦ βοὴ γίνεται, καὶ σισω κρατές ἡ ἔωσιν αὶ ἀδένες · ἢν γὰρ πουλὸ ἐπιβρίο οὐκ ἔχον ἔνθα κρατές ἡ ἔωσιν αὶ ἀδένες · ἢν γὰρ πουλὸ ἐπιβρίο δριμὸ, ἢν μιὰν ἢ κρατένει ὁ ἀνοιδίσκεται καὶ ξύντεται καὶ ἐριμό καὶ κοίτον προξει ἐς οὐς · κὴν μὰν ἄ ἐς ἐκάτερα τὰ μέρεα, ἐκάτερον καὶ οῦτο προξει ἐς οὐς · κὴν μὰν δὲ ἔς ἐκάτερα τὰ μέρεα, ἐκάτερον οὐκ ἔχον ἔνθα κρατένει ὁ ἀνοιδίσκεται καὶ ξυντείνει ὁ ἀνοιδίσκεται καὶ ἐνιμετίνει ὁ ἀνοιδίσκεται καὶ ξυντείνει ὁ ἀνοιδίσκεται καὶ ἐνιμετίνει ὁ ἀνοιδίσκεται καὶ ἔνιμετίνει τὰ ἀνοιδίσκεται καὶ ἔνιμετίνει τὰ ἀνοιδίσκεται καὶ ἔνιμετίνει τὰ ἀνοιδίσκεται καὶ ἔνιμετίνει τὰ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἐνιμετίνει τὰ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἐνιμετίνει τὰ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ ἡ ἀνοιδίσκεται καὶ

- 8. Μασχάλησι δὶ ξυβρέει μὲν καὶ ἐνταῦθα, ἀλλ' ὅταν πλῆθος ἢ, ὅριμεῖς ἰχῶρες, καὶ ὅδε γίνονται φύματα. Κατὰ * ταὐτὰ καὶ ἐν τοῖσι βουδῶειν ἔλκει τὴν ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων ὑγρασίην ἡ ἀδήν * ἄλλως εἰ πλῆθος λάδοι, βουδωνοῦται καὶ διαπυΐσκεται καὶ ¹0 φλεγμαίνει ἰκέλως μασχάλησί τε καὶ τραχήλω · τὰ δ' ¹¹ αὐτά οἱ δοκέει παρέχειν ἀγαθὰ καὶ κακά. Καὶ ταῦτα μὲν ἀμφὶ τῶνδε.
 - 9. Τά δὶ ἔντερα ἔχει χόρον 12 πουλύν ἀπό τε σιτίων χαὶ ποτών:

1 Γὰρ pro ἄμα Lind. — 2 ἐνθάδε Ε. - τότε οὐκ ἀνίησιν om. C. - τότε [γὰρ] ούx Lind., Mack. - αν ή pro ανή Ald. - 3 ή.... αδένες om. Ald. - ροιή Lind. - 4 έδοσιν CE, Frob., Zwing. - 4 μένη vulg. - Lisez en deux mots μὲν τ.χολώδες vulg.- κολλώδες CE, Ald., Frob. (Zwing., in marg. χολώδες).-Quoique χολώδες puissé aller, il n'y a aucune raison de changer le texte des manuscrits et des anciennes éditions. - ούτως C. - ούς (sic) C. - - ές om. C. - έκάτερον om. C. - ροή C. - ροιή Lind. - 'δή pro δε Lind. - δε est en effet pour δή; mais il n'est pas nécessaire de le changer. — * αδται [δλ] Lind. - χρειήεις, eadem manu χρειήοις (sic) pro χείρους C. - χρειήοι (sic) Ald. - χρείησις quidd. Codd. ap. Foes in not. - χοίρων Zwing. in marg. -On peut, à la rigueur, entendre xespous de vulg., et je le conserve. Cependant χείρους n'est pas tellement satisfaisant qu'on ne songe à tenir compte de la leçon de C, tout altérée qu'elle est, et à essayer de la restaurer; car C est un bon manuscrit. Pour cela on a un guide dans un passage qui me semble parallèle; c'est l. 18 le membre : τὰ δ' αὐτά οἱ δοχέει παρέχειν άγαθά καὶ κακά; et, p. 574, l. 1 : άγαθά δὲ ἔχουσιν τοῖσιν ἔμπροσθεν διμοικ. On aura un sens analogue en lisant : αδται αί χρείαι καὶ νοῦσοι τραχήλου; et on ne s'éloignera pas beaucoup du texte de C. On traduirait dons : tels sont les usages et les maladies du cou. J'avoue que, si cela était

creuse, ronde et pleine, tout autour, de l'humide qui provient du reste du corps; en même temps le corps envoie dans la tête des vapeurs de toute espèce, que la tête renvoie à fur et mesure; car ce qui afflue n'y peut rester, n'ayant pas où se fixer, à moins que la tête ne soit malade; alors l'humeur n'est pas renvoyée, et elle prend prédominance. Mais lorsque ce qui à été attiré est renvoyé dans les glandes, le flux s'opère, et il ne cause aucune souffrance tant qu'il est peu abondant, proportionné, et que les glandes en sont maîtresses. Mais, l'afflux étant abondant et âcre, s'il est âcre et visqueux, la gorge s'enflamme, se tuméfie et se tend, et de la sorte le mal gagne l'oreille; si les deux côtés sont pris, les deux oreilles, et une si un côté seulement est pris. Quand, au contraire, le flux est une matière pituiteuse, abondante et inerte, il y a encore de l'inflammation; et cette inflammation, vu que l'humeur est stationnaire, devient ecrofules; ces maladies du cou sont pires.

- 8. (Mémes fluxions sur les glandes de l'aisselle et de l'aine, et aocidents analogues.) Aux aisselles aussi il se fait un afflux qui, quand il est abondant et composé d'humeurs âcres, y engendre des abcès. De la même façon, aux aines, la glande attire l'humidité provenant des parties supérieures; et, si elle en prend une surabondance, il se forme un bubon qui suppure; inflammation semblable à celle des aisselles et de la gorge. Là aussi les glandes paraissent rendre les mêmes services et causer les mêmes maux. Voilà ce que j'ai à dire làdessus.
- 9. (Les intestins reçoivent les aliments et les boissons, plus l'humidité qui est sous la peau. Mais peu de maladies s'y en-

mieux appuyé, je m'y laisserais aller sans hésitation. - μασχάλοισι (bis) E, Ald., Frob. - ξυβρέουσι Lind. - ἢν pro ἢ C. -- ε ταῦτα vulg. - ταὐτὰ Lind. - ἢ pro ἢ C. -- ¹⁰ φλεγμαίνεται Ε(V, Mack. - ἰκέλως C. -- ¹¹ αὐτὰ καὶ (οἱ pro καὶ C) δοκέει vulg. -- ¹² πολὺν vulg. - πουλὺν Ε, Lind., Mack. - αὕτη [δὲ] Lind. - ἀπανασιμοῦται vulg. -- ἀπαναισιμοῦται C, Zwing, Lind., Mack. - ἰκέλη C. - τοῖς pro τῆς C. - νόσους Ε, - ποιέει Mack.

έχει δὲ καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ δέρματος ὑγρασίην αὐτη πᾶσα ἀπαναισιμοῦται ἰκέλη τῆς πρόσθεν νούσους δὲ οὐ ποιεῖ τὰ πολλὰ , ὅκως περ καὶ ἐν τοῖσιν ἄρθροισι γίνεται συχναὶ γάρ τοι ἀδένες καὶ ἀναπετέες, καὶ οὐ κοῖλαι, καὶ οὐ ¹ πουλὺ πλῆθος ἐπαυρισκόμεναι ἡ ἔτέρη τῆς ἔτέρης, ² ἐπεὶ μᾶλλον πλεονεκτεῖν ἐθέλουσα οὐδὲ μίη τότε πλῆθος ἐτέρης, ὶ ἐπεὶ μᾶλλον πλεονεκτεῖν ἐθέλουσα οὐδὲ μίη τότε πλῆθος ἐτέρης, ἐστὶν αὐτέησιν.

- 10. Ή κεφαλή και αυτή τὰς ἀδένας ἔχει, τὸν ἐγκέφαλον εἴκελον ἀδένι · ἐγκέφαλος γὰρ και λευκὸς και ψαφαρὸς, ὅκως περ και ἀδένες, και ὁταὐτὰ ἀγαθὰ τῆσιν ἀδέσι ποιεῖ τὴν κεφαλὴν ἐοῦσαν, διὰ τὰ εἰρημένα μοι, τιμωρέων ὁ ἐγκέφαλος ε ἀποστερέει τὴν ὑγρασίην, και ἐπὶ τὰς ἐσχατιὰς ἔξω ἀποστελλει τὸ πλέον ἀπὸ τῶν ροῶν. 6 Μείζων δ' ὁ ἐγκέφαλος τῶν ἄλλων ἀδένων, και αι τρίγες μείζους ἡ αι ἄλλαι τρίγες · μείζων τε γὰρ ὁ ἐγκέφαλος και ἐν εὐρυχωρίη κέεται τῆ κεφαλῆ.
- 11. Ποιέει δὲ νούσους καὶ ἤσσονας καὶ μείζονας ἡ αἱ ἄλλαι ἀδένες ποιέει δὲ, ὁκόταν ἐς τὰ κάτω τοῦ σώματος τὴν σφετέρην πλεονεξίην ἀποστείλη. 'Ρόοι δὲ ἀπὸ κεφαλῆς 'ἔως ἀποκρίσιος, δι' ὤτων κατὰ φύσιν, δι' ὀφθαλμῶν, διὰ ρινῶν τρεῖς οὖτοι καὶ ἄλλοι δι' ὑπερώης ἐς ⁸ φάρυγγα, ἐς στόμαχον · ἄλλοι διὰ φλεδῶν ἐπὶ νωτιαῖον, ⁹ ἐς τὰ ἰσχία, οἱ πάντες ἐπτά.
 - 12. Οδτοι τοῦ τε έγχεφάλου 10 λύματά είσιν άπιόντες · καὶ εί μή

1 Πολύ vulg. - πουλύ CE, Lind., Mack. - 2 ἐπὶ μᾶλλον πλεονεχτεῖν ἐθέλουσαν οὐδὲ μὶ (sic) τότε πλίην (sic) ἔχον δύναται C. - οὐδεμίην Ald. - τό τε Lind. - άλλ' ε; ολίγον εκάστης vulg. - Ce texte me paraît impossible à construire. La marche de la phrase conduit à lire : άλλ' ὁλίγον ἐκάστη, sous-entendant έχειν δύναται. - ξυρρέοντες pro ξυβρέον ές C. - 3 Γκελα δὲ pro Ιχελον C. — 4 ταύτα C. – ποιέει Mack. — 5 χαὶ ἀποστερέει Æm. Portus. - ροών C. - ρόων vulg. — Ante μείζων addit μείζων C. — ώς L, Lind., Mack. - ἀποκρίστες L. - ἀπὸ κρίστος quidd. Codd. ap. Foes in not., Lind. - 3 λάρυγγα C. - 3 ές τὸ αίμα vulg. - Cette mention du sang paratt ici singulière, et on ne s'attend aucunement à la trouver. Mais ce serait un simple soupçon qui ne pourrait pas aller plus loin, si nous n'avions pas un contrôle dans la reprise en détail que fait l'auteur de chacune de ces sept fluxions. Or, nous les retrouvons toutes, excepté celle sur le sang. En place, nous avons une fluxion sur les hanches, § 14. C'est donc hanches qu'il faut lire ici : ἐς τὰ ἰσχία. — "Erot. p. 244 : λύματα, καθάρματα. - ούτως C.

gendrent, à cause de la facilité avec laquelle les glandes, nombreuses et de volume à peu près égal, enlèvent les liquides.) Les intestins ont pleine saturation par les aliments et les boissons, recevant aussi l'humidité qui est sous la peau; toute cette humidité est consumée de la même façon que la précédente; mais, là, elle ne produit guère de maladies, à la différence de ce qui arrive dans les articulations; car les glandes sont nombreuses, ouvertes, et non creuses. L'une n'absorbe pas beaucoup plus que l'autre, vu qu'il n'y en a pas une qui, voulant en avoir davantage, puisse dès lors avoir un excès; chacune est bornée au peu qui afflue dans un organe divisé en beaucoup de parties; de là, égalité pour toutes.

- 10. (Le cerveau est semblable à une glande par son apparence et par son office qui est de pomper dans le reste du corps les humidités et de les répartir dans le reste du corps.) La tête aussi a les glandes, le cerveau semblable à une glande; en effet le cerveau est blanc, friable comme les glandes; il rend à la tête les mêmes services qu'elles rendent de leur côté; venant, pour les raisons que j'ai expliquées, au secours, il la dépouille de l'humidité, et renvoie aux extrémités en dehors le surplus provenant des flux. Le cerveau est plus gros que les autres glandes; les cheveux sont plus longs que les autres poils, le cerveau étant plus gros et gisant dans un large espace qui est la tête.
- 11. (Maladies qu'il produit. Sept catarrhes qu'il envoie surles parties inférieures.) Il produit des maladies et moindres et plus graves que les autres glandes; et il les produit quand il envoie aux parties inférieures du corps sa surabondance. Les fluxions venant de la tête jusqu'à excrétion se font naturellement par les oreilles, par les yeux, par les narines, en voilà trois. D'autres arrivent par le palais au larynx, au pharynx; d'autres, par les veines, à la moelle épinière, aux hanches. En tout sept.
- 12. (Ces fluxions purgent le cerveau et le reste du corps. Mais, si elles sont retenues, elles sont un mal pour le cerveau et

απίσιεν, νοῦσος αὐτέῳ. Οὕτω δὲ καὶ τῷ ἄλλφ σώματι, ¹ ἢν ἐς τὰ ἔνδον ἀπίωσι καὶ μὴ ἔξω, ² καὶ αὐτοῖς ὅχλος πουλὸς, κἀνδόθεν ἔλκοῖ,
καὶ δριμύ μὲν εὶ πρόσιτο δ ἐγκέφαλος ρεῦμα, τὰς ἐπιρροὰς ἐσθίει καὶ
ἔλκοῖ · καὶ τὸ μὲν ἐπιὸν ἢν ἢ πλῆθος κατιὸν ἄλις, οὐκ ἀνέχει ὁ ρόος,
ἔστ ʾ ἀν ἐσαρύηται τὴν πληθὺν τοῦ κατιόντος · καὶ τὸ μὲν ἐπιρρέον
² ἀποπέμπων ἔξω, ἔτερον δὲ ἐσδεχόμενος, ἐς τὸ ὅμοιον αἰεὶ καθιστάμενος · τά τε ὕγρὰ ⁴ ἔλκει καὶ ποιέει νούσους. ᾿Αμφω δὲ ἐν ἀκηδίῃ
καταγυιοῖ τὴν φύσιν · καὶ ἢν πάθῃ, ² δυ ʾ ἐστὸν κακία · τὰ μὲν γὰρ
πάθη τῆς ⁶ φύσεως , οἱ προειρημένοι ρόοι δυσφορέουσι τὸ πλῆθος, καὶ
δάξονται τὸ ἄλογον καὶ οὐ ξύνηθες ὄν · ὁ δὲ ἐγκέφαλος πῆμα ἔσχει
καὶ ἀὐτὸς οὐχ ὑγιαίνων · ἀλλ' εὶ μὲν δάκνοιτο, τάραχον πουλὸν ἔσχει,
ἀνθρωπον, ² ἐνίστε δ' οὐ φωνέει καὶ πνίγεται , ἀποπληξίη τῷ πάθει
τοῦνομα. ' ᾿Αλλοτε δὲ δριμὸ μὲν οὐ ποιέει αὐτὸ τὸ ρεῦμα, πλῆθος δ'

' Hv δ' (δ' om. E, Zwing., Frob.) ές (τινες pro ην δ' ές C, Vatic. Codd. ap. Foes in not., Ald.) τὰ ἔνδον vulg. - 2 καὶ αὐτοῖς δγλος πολὺς (πουλὺς CE, Ald., Lind.) χανδόθεν (ένδοθεν pro χ. Lind.) έλκει (έλκοξ Ε, Ald., Zwing.; έλκειῦ sic, et eadem manu οι supra ει C) καὶ άδριμὸ (δριμὸ C, Zwing. in marg., Lind.) μένει (μέν εί Zwing. in marg.) (ήν χανδόθεν έλη καὶ δριμύ μένη legendum censet Æm. Portus), (addit εί Lind.) πρόοιτο ό έγκέφαλος βεύμα, δ (δ om. C) τὰς ἐπιββοὰς ἐσθίει καὶ έλκοῖ · καὶ τὸ (τὰ Ε, Ald.) ἐπιὸν ἢν ἢ πληθος κατιὸν, τέλος (ἄλος sic pro τέλος E, Ald , Zwing., Frob.; $\tilde{\alpha}$ λις C) \circ οὐχ ἀν ἔχοι (ἔχη C) ὁ ρόος, ἔστ' ἀν εἰς ἀρία τε (ἐς ἀρια τε sic C; έξαρύαται Zwing.; εἰσαρύηται Lind.) την πληθύν τοῦ κατιόντος vulg. - καὶ αῦθις ὄχλος πολύς χάνδοθεν είχει, καὶ δριμό μέν εἰ πρόοιτο ὁ ἐγκέφαλος ρεύμα, δ τὰς ἐπιρροὰς ἐσθίει καὶ ελκει καὶ τὸ μὲν ἐπιὸν ἢν ἢ πλῆθος, κατιών τέλος ούκ αν έχοι ο ρόος, ἔστ' αν ἐξαρύηται (εἰσαρύηται Mack) τὴν πληθὺν τοῦ κατιόντος legunt Foes in not., Mack. - Revenous sur ce texte, qui est altéré. D'abord, au lieu de xavdobev, que Schneider dans son Dict. note avec raison comme douteux, je lis κάνδόθεν, modifiant un peu la correction de Lind., et έλχοι au lieu de ελχει. Puis δριμό, avec C, au lieu de άδριμύ, et μὲν εὶ, au lieu de μένει, avec Zwinger. Le sens de ce membre de phrase est assuré par la comparaison avec le passage parallèle: άλλοτε δὲ δριμύ μὲν οὐ ποιέει αὐτὸ τὸ ρεῦμα, l. dern. Avec C encore, je supprime 8, ce qui me permet de construire la phrase; mais, pour avoir un sens, j'entends ἐπιβροὰς comme signifiant les voies de fluxions. Tέλος, qui est dans vulg., n'est donné ni par les manuscrits ni par les anciennes éditions; c'est une conjecture de Foes, fort ingénieuse sans doute; néanmoins on ne peut s'empêcher de restituer en place la leçon άλις; dès lors je lis ἀγέχει en un seul mot, avec le sens de cesser, s'arrêter, au lieu de av ixo. Enfin, pour ele apía re, il faut sans doute prendre la correc-

le reste du corps. En ce cas, indépendamment des sept eaterrhes dont il va être question, le cerveau lui-même est exposé à deux affections : si la matière retenue est dere, il est frappé d'apoplexie; si la matière retonue n'est pas dere, la raison se dérange, et il y a délire et hallucination.) Ces fluxions, en s'en allant. sont des purgations pour le cerveau ; si elles ne s'en allajent pas, ce seraient des maladies pour lui. De même pour le reste du corps; si ces flux vont dans les parties intérieures et non au dehors, il en résulte beaucoup de trouble pour ces parties: ils ulcèrent le dedans; et, si le cerveau envoie une fluxion acre, elle corrode et ulcère les voies. L'afflux est-il abondant et descendant avec force, la fluxion ne s'arrête pas jusqu'à ce qu'elle ait épuisé la plénitude qui descend. Le cerveau, renvoyant au dehors et recevant en place, se trouve toujours dans le même état; il attire les liquides et fait des maladies. Ce double état, négligé, affaiblit la nature; et, si elle souffre, il y aura deux dommages. Les souffrances de la nature seront telles : d'une part, les flux susdits supportent mal la plénitude, et irritent les parties par leurs propriétés hétérogènes et inhabituelles : d'autre part, le cerveau a du mal, et lui-même n'est pas sain; et, s'il est irrité, il a beaucoup de trouble, l'intelligence se dérange, le cerveau est pris de spasme et convulse le corps tout entier, parsois le patient ne parle pas, il étousse; cette affection se nomme apoplexie. D'autres fois, le cerveau ne fait pas la fluxion âcre; mais, arrivant en excès, elle y cause

tion indiquée par Zwinger et Foes. — ³ ἀποπέμπον Ο, Ald.—εἰσδεχέμενος vulg.—ἐσδεχόμενος C. — ⁴ ἔλκη. C.—νόσους Ε.—ἀκιδίη Ε, Ald., Frob., Zwing.—καταγυῆ vulg.—καταγνίει L.—καναγνοί C, Zwing.—καταγυιοί Foes in not., Lind., Mack. — ⁵ δίεστον (διέστων Zwing.; δίεστον Foes in not.; δύσοιστος L; δύσοιστον Lind., Mack) κακία vulg.—Je lis δυ' ἐστὸν pour δύο ἐστὸν, et prends κακία au duel. — ⁴ φύσιος Lind.—δάξοντος (sic) Lind.—οὐ est omis dans Kühn par une faute d'impression. — ² ἀφρονεί vulg.— ἀφρενεῖ (sie) C, Ald.—Lisex ἀφραίνει. — ⁴ ἐν ἐωντῷ δ' οὐ φωνέει vulg.—Au lieu d'èν ἑωντῷ δὲ, Dietz lit (De Morb. sacro, p. 126): ἐνίστε δὲ οὐ, et Coray: ἐνεός τε καὶ οὐ. La correction de Dietz me paraît se rapprocher le plus du texte donné.—φρονέει pro φωνέει L. — ⁴ ἀλλ' ὅτε δὲ vulg.—Lisex ἄλλοτε.—ποιέει αὐτῷ τὸ vulg.—Lisex αὐτό.

ον τὸ ἐμπεσὸν, πονέει τοῦτο, καὶ ἡ γνώμη ταράττεται, καὶ ¹ περίειστιν ἀλλοῖα φρονῶν καὶ ἀλλοῖα ὁρέων · φέρων τὸ ἦθος τῆς νούσου ³ σεσηρόσι μειδιήμασι καὶ ἀλλοκότοισι φαντάσμασιν.

- 13. Άλλος ρόος ἐπ' δρθαλμοὺς, ὀφθαλμίαι, καὶ οἰδέουσιν αἱ οὐεις. Εἰ δὲ ἐπὶ δρῖνας ὁ κατάρρους, ὀδάξονται μυκτῆρας, καὶ ἄλλο οὐδὲν δεινόν · αἴ τε γὰρ ὁδοὶ τουτέων εὐρέες καὶ ἱκαναὶ τιμωρέειν σφίσιν · πρὸς δὲ καὶ ἀσύστροφον τὸ ἀπιὸν αὐτέησι. Τὰ δὲ οὕατα σκολιὸς μὲν πόρος καὶ πατεινός · ὁ δ' ἐγκέφαλος πλησίον αὐτέου αὐτοῖσιν ἐμπιέζεται · 6 νοσέων δὲ τὴν νοῦσον ταύτην, τὰ πολλὰ ⁷ ἀποκρίνει κατὰ τὸ οὖς ἀπὸ τῆς πυκινῆς ροῆς ἀνὰ χρόνον, δώρισταί τε, καὶ ρέει δυσώδες πῦον. Οὕτως ἐς τὰ ἔζω ° δῆλοι τῷ ὀφθαλμῷ ρόοι καὶ οὐ πάμπαν θανατώδεες.
- 44. *Ην δὲ 10 δπίσφ τὸ ρεῦμα ἢ δι' δπερώης, τὸ ἀφικόμενον φλέγμα ἐς τὴν κοιλίην, ρέουσι μὲν καὶ αῖ κοιλίαι τούτων, ¹¹ νοσέουσι δὲ οῦ ἀναμένοντος κάτω τοῦ φλέγματος, εἶλεοί. Τὰ πάθη χρόνια, ἄλλοις δι' ὑπερώης ἐπὶ φάρυγγα, ἢν πουλὸ ρυἢ καὶ ἐπὶ πουλὸ, αῖ νοῦσοι ¹² φθινάδες· κορίσκονται γὰρ τοῦ φλέγματος οῖ πνεύμονες, καὶ γίνεται

1 Παρίησιν vulg. - περίησιν C. - Lisez περίεισιν. - καὶ άλλοῖα όρέων om. EP'. - ' ἐσηρόσει (sic) C, Ald. - μηδιήμασι vulg. - μειδιήμασι Zwing., Foes in not., Lind., Mack. - 3 ὀφθαλμούς est omis dans Kühn par une faute d'impression. - δφθαλμία vulg. - δφθαλμίαι C. - ' δίνας CE, Ald., Frob., Lind., Mack. - μυχτήρες vulg. - μυχτήρας CE, Ald., Frob., Zwing. - μυχτήρες est une correction de Foes, mais elle est inutile. - ἀσίστροφον C. -⁵ στενός Zwing. — ⁶ νοσέω C, Ald. — ⁷ ἀποκρίνει καὶ τὸ οὖς vulg. – Je lis κατά au lieu de καί; la confusion n'est pas rare. - ρόης vulg. - Lisez ροῆς. - δρυκται Foes in not. ex conjectura, Mack. - δρίνεται sine τε Lind. ώρισται vulg. - ώρισται n'a point de sens ici; mais on aura la véritable leçon et un sens satisfaisant, à l'aide d'un très-léger changement : en mettant ώρισται au lieu de ώρισται. "Ωρισται ou ώβρισται ainsi écrit vient de δρίζειν ου δρρίζειν filtrer, de δρός ou δρρός petit lait. A la vérité, on ne trouve pas òpiceiv dans les lexiques; mais, dans les textes, on trouve des composés qui justitient suffisamment le simple. Ainsi Aristote, H. A. 3, 14, 5, a : Ιχώρ έστιν άπεπτον αίμα ή τῷ μήπω πεπέφθαι ή τῷ διωρρώσθαι. Le manuscrit de Venise, avec deux autres bons manuscrits, a διωρίσθαι. Schneider, qui me fournit cet exemple dans le Suppl. à son Dict., ajoute διοφρίζειν το αίμα donné par d'anciens lexiques, et έξορρίζειν το γάλα cité par Hésychius. La forme δρίζειν ou δρδίζειν est donc établie, tant par ces citations que par la convenance parfaite avec laquelle elle s'applique à notre passage, et elle doit être désormais reçue dans les dictionnaires. Il

de la souffrance; l'intelligence se trouble, et le patient va et vient, pensant et voyant autre chose que la réalité, et portant le caractère de la maladie dans des sourires moqueurs et des visions étranges.

- 13. (1º Catarrhe sur les yeux; 2º catarrhe sur les narines; 3º catarrhe sur les oreilles.) Un autre flux est sur les yeux; de là les ophthalmies; les yeux se gonfient. Si le catarrhe va sur le nez, il irrite les narines, sans rien autre de fâcheux; car les voies sont larges, et suffisantes pour se débarrasser ellesmêmes; de plus, ce qui y va n'est pas disposé à former un engorgement. Au contraire les oreilles offrent un conduit oblique et étroit, et le cerveau, qui en est près, pèse sur elles; quand il est ainsi affecté, il verse généralement sur l'oreille, avec le temps, une sécrétion provenant du flux abondant; elle se filtre, et il coule un pus fétide. De cette sorte, les flux sont manifestes à l'œil dans les parties extérieures, et ils ne causent pas absolument la mort.
- 14. (4° Catarrhe sur le ventre et iléus; 5° catarrhe sur la gorge et le poumon, phthisie; 6° catarrhe sur la moelle épinière; et 7° catarrhe sur les hanches.) Si la fluxion se fait en arrière par le palais, la pituite arrivant dans le ventre, il y a, à la vérité, diarrhée, mais non maladie; mais, si la pituite demeure en bas, il se forme des iléus. Voici des affections chroniques: chez d'autres, la fluxion, par le palais, va à la gorge; si elle est abondante et de longue durée, naissent les affections

était à peu près impossible que des copistes ne changeassent pas ἄρισται inconnu en ἄρισται très-connu. — ⁹ δηλοῖ CE. – ρῶοι (sic) C. — ¹⁰ τὸ ὀπίσω (ἀπίσω τὸ C) vulg. – τὸ ἀριπόμενον φλέγμα est un nominatif absolu. — ¹¹ νουσέουσι Mack. – Ante κάτω addunt δὲ Zwing. in marg., Foes in not., Lind., Mack. – εἰλεοὶ (εἰλέοι sic C) τὰ πάθη χρόνια. ᾿Αλλοις δι' (δ' C) vulg. – Il est sì difficile d'admettre qu'un médecin ait rangé les iléus parmi les affections chroniques, que j'ai changé la ponctuation, et, mettant le point après εἰλεοὶ, rapporté τὰ πάθη χρόνδα à ce qui suit. Là, en effet, il s'agit de phthisies, maladies essentiellement chroniques. En tout cas, le style de ce petit écrit est tel que ce changement de ponctuation ne fait aucune violence à la construction. — ¹² φθεινάδες vulg. – φθινάδες C.

¹ το πύον τοῦτο διασθίει τοὺς πνεόμονας, καὶ ο νοσόσντες οὸ ²βάϊον περιγίνονσαι καὶ ἡ γνώμη τοῦ ἐητροῦ, καὶ ἡν ἀγαθὸς καὶ ²ἢν ἀγχίτνοος, ⁴ τὰ πολλ ἀξυνετέει τῆς προφάσιος. ⁵Άλλη νοῦσος διὰ φλεκῶν ἐπὶ νωτιαῖον ἀπὸ κατάβρου κεφαλῆς ² ἀίσσει ⁶ δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ ἱερὸν ὀστέον, ἀγων τὴν ἐπιβροὴν ὁ νωτιαῖος, καὶ ἐναπέθετο τῆσι κοτύλησι τῶν ἐσχίων ⁷ ἐσχία καὶ ἢν ποιέῃ φθίσιν, ⁸ καὶ μαραίνεται ἀ ἀνθρωπος ⁹ δδε καὶ ὧδε, καὶ ζώειν οὐκ ἐθέλει ² ταχὸ γὰρ πονέει τὴν σπάθην, καὶ ¹⁰ ἄμα τὼ πόδε καὶ μηρὼ παρέπονται², καὶ αἰεὶ τελίως δλλυνται χρόνω πολλῷ μελεδαινόμενοι, ¹¹ καὶ οῦτως ἀπηύδηκα καὶ θνήσκει. Ταῦτά μοι ¹²περὶ ρόων ἀπὸ κεφαλῆς εἔρηται.

15. Καὶ πάθεα ἐγκεφάλου καὶ ἄλλαι νοῦσοι, παραφροσύναι καὶ μανίκι, καὶ πάντα ἐπικίνδυνα, καὶ πονέει ὁ ἐγκέφαλος καὶ αἱ ἄλλαι ἀδένες. ¹⁸ ἔχει γὰρ καὶ τόνον καὶ ἄλλη ξύνοδος ἐνταῦθα πάλιν τοῦ σώματος.

16. Άλλα και αδένες εν τοίσι στήθεσι μαζοί καλέονται, και

¹ Ante τὸ addunt δ C, Ald. - Post τοῦτο addunt δ Zwing, in marg., Lind. - ő τι legunt exemplaria manu scripta ap. Foes in not, - νουσέρντες Mack. - 2 ραΐον vulg. - ρᾶον Mack. - Lisez ou, comme Mack, ρᾶον, ou ράτον. -3 ην E. - 4τὰ πολλά ξυνετέει vulg. - La forme de la phrase : καὶ ην ἀγαθὸς και ην άγχίνοος, qu'on traduit en français par ; même habile et sagace, semble exiger une négation; c'est ce qui m'a décidé à lire τὰ πολλ' ἀξυνετέει. Une autre remarque rend cette correction sûre; c'est ce qu'on lit à la fin du § 13 : ούτως ές τὰ ἔξω δήλοι τῷ ὀφθαλμῷ ρόοι. Ceux là, sur les yeux, sur les narines, sur les oreilles, sont visibles; les autres, qui se font par derrière le palais, sur le poumon, sur les intestins, etc., ne sont pas visibles; de là la méprise (άξυνετέει) que peut commettre le médecin, même habile. Le verbe ouverées paraît, dans les dictionnaires, n'être appuyé que sur ce texte; ce qui le rend très-peu sûr. — 5 άλλ' ή vulg. – άλλη Zwing., Foes in not., Lind., Mack. — 6 δ' E. - ἐνταῦθ' dans Kühn seulement. - άγων την ἐπιρροήν ὁ γωτιαΐος est un nominațif absolu. -- 7 λοχία C, Ald, -loxía om. vulg. - obioiv E, Frob., Lind. - and om. Lind. δόε (ὅἐε Zwing, in marg., Lind.) καὶ ὡδε vulg. - J'accepte cette leçon de la marge de Zwing. - Les traducteurs donnent ici à σπάθην le sens d'omoplate; mais ce sens n'est pas dans les lexiques, qui n'indiquent que celui de côte. — 10 άμφω pro άμα C. - àsì E. - Il ne me paraît pas possible de donner à δλλυνται le sens habituel de périr; car cela ferait une tautologie peu supportable avec θνήσκει. Je pense donc qu'il faut assigner à ce verbe pour sujet πόδε καὶ μηρώ, et le traduire par dépérir, s'atrophier. Ce qui peut aider à admettre cette interprétation, c'est que l'auteur de cet opuscule n'a pas un style franc et net. — " καὶ οὖτε (οὖτως pro οὖτε L. Cornar.,

censomptives; en effet les poumons se gorgent du phlegme, et le pus se forme; il ronge les poumons, et les malades ne guérissent pas facilement; souvent le médecin, même habile et d'un esprit pénétrant, ne saisit pas la cause. Une autre maladie provenant du catarrhe de la tête se produit, par la voie des veines, sur la moelle épinière; là elle se jette sur le sacrum, la moelle épinière conduisant la fluxion, et elle se fixe sur les cavités des hanches. Si les hanches viennent à consomption, le patient tombe, de cette façon aussi, dans le marasme, et il ne veut pas vivre; car bientôt il souffre dans la côte; les pieds et les cuisses suivent, et s'atrophient toujours complètement en un long temps au milieu des soins du traitement; de la sorte le malade s'affaiblit, et il meurt. Voilà ce que j'avais à dire sur les flux venant de la tête,

- 15. (Autres maladies du cerveuu.) Les affections de l'encéphale produisent aussi d'autres maladies, des délires, des transports, tout cela fort dangereux; il souffre et les autres glandes aussi; en effet, il a un tonos (cordon? tenston? voy. note 13); et c'est là de rechef un autre point synodique du corps.
- 16. (Mamelles. C'est de la matrice que leur vient le lait par l'intermédiaire de l'épiploon. Comparaison entre le corps de l'homme et celui de la femme.) Les glandes à la poitrine sont

Zwing. in marg., Lind.) ἀπηύδηκε (ἀπήνδηκε Ald.; ἀπήνδηκε L, Cornar., Zwing. in marg.) vulg.—Ce passage est fort obscur. ἀπαυδάν a deux acceptions. D'abord il signifie perdre la parole. On ne voit pas trop comment eette signification trouverait place ici. La conservation de la faculté de parier n'a rien qui caractérise une affection des membres inférieurs et de la moelle épinière comme celle dont il est ici question. La seconde acception est perdre ses forces; quoiqu'elle ne soit pas dans les dictionnaires, elle est suffisamment autorisée par Aph., I, 9. Elle va très-bien ici; mais alors il faut recevoir l'ingénieuse correction de Cornarius, ούτως.— ¹² essè om. CE, Ald.— ¹² ξχει.... ἀδίνες om. C.— πόνον pro τόνον Cornar., Zwing. in marg.—Je ne puis me décider à effacer τόνον en ce passage. Il me paraît tenir à cette ancienne signification du mot τόνος qui contensit une idée vague et obscure des véritables nerfs, tandis que νεθρον ne s'appliquait qu'aux tendons et aux ligaments. Voy. t. I, p. 233.

1 διαίρονται γάλα ποιέουσιν · οίς δὲ οὐ ποιέουσι γάλα, οὐ · ποιέουσι μέν αί γυναϊκες, οί δε άνδρες οὐ ποιέουσι. Τησι *μέν γυναιξίν άραιή τε ή φύσις χατά των άδένων, ώσπερ * τὸ άλλο σώμα, χαὶ τὴν τροφήν, ήν τινα έλχουσιν έπὶ σφᾶς, άλλοιοῦσιν ές τὸ γάλα * καὶ ἀπὸ τῆς μήτρης παραγίνεται έπὶ τοὺς μαζοὺς ές τὴν μετὰ τὸν τόχον τῷ παιδίω τροφήν, ήν τινα * ἀποπιέζει καὶ ὑπερδάλλει τὸ ἐπίπλοον ἐς τὰ άνω, στενογωρούμενον ύπο τοῦ ἐμβρύου. Τοῖσι οὲ άρρεσι καὶ ἡ στενογωρίη και ή πυκνότης του σώματος ε μέγα συμβάλλεται μή είναι μεγάλας τὰς ἀδένας. τὸ γὰρ ἄρβεν «ναστόν ἐστι καὶ οξον εἶμα πυκνὸν καὶ δρέοντι και ἐπαφομένω το δὲ θῆλυ τάραιον και χαῦνον και οξον εξριον δρέοντι και ἐπαφομένω · ώστε την ύγρασίην ου μεθίησι τὸ άραιὸν και μαλθαχόν το δε άρσεν ούχ άν τι προσδέξαιτο, πυχνόν τε εον χαί * άστεργές, και δ πόνος κρατύνει αύτοῦ τὸ σῶμα, ώστε οὐκ ἔχει δι' οδ λήψεται τὸ τῶν * περισσῶν. Οὐτως ἀναγχάζει δδε δ λόγος χαὶ στήθεα και μαζούς και το άλλο σωμα 10 τησι γυναιξί γαῦνα και μαλακά είναι και διά την άργίην και διά τὰ προειρημένα τοῖσι δὲ ἀνδράσι τά έναντία.

17. 11 Ποιέουσι καλ μίαζολ φύματα, φλεγμονάς, τὸ γάλα ἀποσή-

1 Διείρονται (ἀείρονται L; διαείρονται Zwing. in marg.; δή ἀείρονται Zwing. in marg., Lind., Mack) καὶ (καὶ om. C) γάλα ποιέουσιν· οίς δὲ οὐ ποιέουσιν γάλα, ποιέουσι μεν vulg. - Cette phrase est altérée; mais heureusement la restitution n'est pas difficile, surtout à l'aide de C, qui, en supprimant xal, met sur la voie. Pour avoir la leçon et le sens, il faut lire οξς δὲ οὐ ποιέουσι γάλα, οὖ, ajoutant ainsi une négation qui complète le sens, et montre en même temps qu'au lieu de διείρονται, il faut lire διαίρονται - 2 μεν [γάρ] Lind. - φύσις και κατά (και κατά om. Zwing. in marg.; κάρτα pro καὶ κατὰ Zwing. in marg., Lind.) τῶν vulg.-Je pense . qu'il suffit de supprimer καὶ, qui a pu naître de la confusion de καὶ et κατά. - 3 Ante τὸ addunt καὶ Zwing. in marg., Lind. - σφὰς C. - 4 ἀποπιέζει εί (ή pro εί Zwing., Mack) καὶ (είπερ pro εί καὶ Lind.; είτε καὶ L) ύπερβάλλει (ύπερβάλλοι C) vulg. - εί me paratt à supprimer, provenant de la répétition de la dernière syllabe de ἀποπιέζει. - ἐπίπλοιον C, Ald.στενωχωρούμενον C. — ⁵ μετασυμβάλλεται vulg. - μέγα συμβάλλεται Zwing. in marg., Foes in not., Lind. - Très-bonne correction. - 6 àoxòv C, Ald. - 1 appéar C. - olovel péar (pior C) opéarti vulg. - Lisez ofor espior. C a conservé la véritable leçon, coupant seulement mal les mots. Voy. plus haut, p. 556, l. 5, ἐπαφομένω δὲ οίον είρια. — * ἀστεγὲς Cornar., Zwing. in marg. - doteyov Foes in not., Mack. - Je ne crois pas qu'il soit nécessaire de changer dortopyés. Il signifie ennemi, qui n'accueille pas, et

appelées mamelles; elles se développent chez qui donne du lait, et ne se développent pas chez qui n'en donne pas; les femmes en donnent, et les hommes n'en donnent point. Chez les femmes, la constitution est lâche dans les glandes, comme dans le reste du corps; et les mamelles changent en lait la nourriture qu'elles attirent à soi. C'est de la matrice que se fait le transport aux mamelles pour l'alimentation de l'enfant après l'accouchement; aliment que l'épiploon, comprimé par le fœtus, exprime et fait passer aux parties supérieures. Mais, chez les mâles, la coarctation et la densité du corps concourent grandement à empêcher que les glandes ne soient grosses. En esset, le mâle est compacte et comme une étoffe serrée soit à l'œil soit au toucher; le corps femelle est lâche, spongieux et comme une laine soit à l'œil soit au toucher; de la sorte, ce qui est lâche et mou ne laisse pas aller l'humidité; au lieu que le mâle ne la reçoit même pas, étant dense et inhospitalier; de plus la fatigue lui endurcit le corps, si bien qu'il n'a pas par où prendre quoi que ce soit de superflu. Ce raisonnement montre que nécessairement la poitrine, les mamelles et le reste du corps sont spongieux et mous chez les femmes et en raison de l'oisiveté et en raison de ce qui a été dit, tandis que c'est le contraire chez les hommes.

17. (Maladies des mamelles. Service que les mamelles rendent, qui est d'absorber le superflu du reste du corps; preuve qui s'en voit quand une femme perd une mamelle; comparez la description des accidents généraux qui proviennent quand des tumeurs squirrheuses commencent à se former dans le sein, Maladies des Femmes, § 133, p. 283.) Les mamelles sont sujettes

peut, dans un style qui n'est pas sans quelque recherche (comparez χορίσκονται, p. 568, l. dern., et σεσηρόσι μειδιήμασι, p. 568, l. 3) être entendu comme signifiant qui repousse, qui ne reçoit pas l'humide. – Post λήψεται addit τόπον Zwing. in marg. — ⁹περισσῶν οὔτως. Άναγκαζει vulg. – περισσῶν. Οὔτως (addit δὲ Lind.) ἀναγκάζει Foes in not., Lind., Mack. – Bonue correction. – ὁ δὲ (δδε Ε, Lind., Mack) λόγος vulg. – Lisez δδε ὁ λογος. — ¹⁰ τοῖσι Ε, Ald., Frob. – ἀργείην vulg. – ἀργίην C. – προρημένα Ald. — ¹¹ ποιέουσι [δὲ] καὶ Lind. – καὶ μαζολ.... τοῖσιν om. C.

ποντες · ἀγαθά δὶ ἔχουσι τοῖσιν ἔμπροσθεν ὅμοια · ἀποστερίζουσι
τὴν πλεονεζίην τοῦ ἀλλου σώματος. Μαρτύριον τῆσι γυναιζίν, ἦσιν
καὶ ὑγρὰ εἰς στόμαχον, καὶ πτυελίζουσι, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀλγέσυσι,
καὶ ἀπὸ τῶνδε νοσέουσιν · ἱὸν γὰρ ἀπὸ τῆς εμήτρης καὶ ἐπιβρέσν τὸ
ἀφαιρεῖται ¹ νούσψ ἡ ἀλλη τινὶ ξυμφορὰ μαζός · ἐκαὶ ἡ φωνὴ θρασεῖα,
καὶ ἀπὸ τῶνδε νοσέουσιν · ἱὸν γὰρ ἀπὸ τῆς εμήτρης καὶ ἐπιβρέσν τὸ
• ἔχον τεύχεα, συντυγχάνει τοῖσι κυρίοις τοῦ σώματος, καρδίη, πνεύμονι, καὶ ἀποπνίγονται.

^{&#}x27;Noθσος ἢ άλλη τις ξυμφορά G, Ald. — ' nei [γὰρ] ἡ Lind. — γραγείε Cornar., Zwing. in marg., Lind. – ἐς Mack. – νουσέουσιν Mack. — ' μητρὸς vulg. – μήτρης Zwing., Lind., Mack. – Correction très-justé. – μεθίη vulg. – Lisex μεθίει à l'imparfait. — ' ἔχων vulg. – Lisex ἔχον. – κυρίουσι Mack.

aux abcès, aux inflammations, par la corruption du lait; mais elles rendent les mêmes services que les glandes dont il a été question précédemment, enlevant le superflu au reste du corps. La preuve en est chez les femmes qui perdent une mamelle par maladie ou par quelque autre accident : la voix devient hardie, les humidités abondent à l'arrière-gorge; la femme a du ptyalisme, de la céphalalgie, et est malade par ce dérangement : en effet, le lait, venant de la matrice et envoyé, comme précédemment, par elle en affluence dans les vaisseaux supérieurs, mais n'ayant plus de vaisseaux à lui propres, se porte aux parties essentielles du corps, le cœur, le poumon, et les femmes succombent suffoquées.

FIN DU LIVRE DES GLANDES.

ΠΕΡΙ ΣΑΡΚΩΝ.

DES CHAIRS.

ARGUMENT.

L'auteur de ce traité a vu des gens qui, s'étant coupé la gorge, et la plaie pénétrant dans le larynx, ne pouvaient plus parler, et à qui on rendait la parole en réunissant les bords de la lésion.

Il a été témoin de ruptures de l'œil et a constaté que l'humeur qui s'en écoule se coagule par le refroidissement. M. Andreæ, en commentant ce passage¹, regarde comme certain que
cette humeur glutineuse qui sort d'un œil crevé et qui, se coagulant par le refroidissement, ressemble à de l'encens, est le cristallin. Suivant lui, ce passage est une preuve sûre qu'à cette
époque l'extraction de la cataracte n'était pas connue; autrement, l'auteur ne se serait pas borné à invoquer la rupture
plus rare de l'œil au sujet du cristallin.

Il a examiné l'os maxillaire inférieur et reconnu le pertuis qui donne entrée aux vaisseaux nourriciers; mais il a cru que c'était le seul os qui reçût ainsi une veine, fondant là-dessus une théorie pour expliquer comment cet os, seul entre les autres, produisait les dents.

Il a remarqué que le sang tiré du corps, abandonné à luimême, se coagulait, mais que, si on le battait et agitait, il ne se coagulait plus.

Il a observé une pellicule qui se forme sur le sang laissé en repos et qui se reproduit quand on la détache.

Voulant distinguer les parties tendineuses des autres, il a

Die Augenheilkunde des Hippocrates, p. 58, Magdeburg, 1843.

eu recours à l'ébullition, notant que les parties tendineuses se cuisent plus difficilement que les autres, et entamant ainsi des recherches qui n'ont été reprises que bien plus tard, à savoir la recherche des caractères spécifiques des tissus.

Il sait que la moëlle épinière n'est une moëlle que de nom : elle a des membranes, ce que n'ont pas les véritables moëlles, et il la fait provenir du cerveau.

De telles observations témoignent que notre auteur est non pas un philosophe, quoique son ouvrage ait rapport à des spéculations communes parmi les anciens sages, mais bien un médecin essayant de traiter, lui aussi, des questions dont s'étaient occupés Empédocle, Parménide et d'autres.

Il est difficile d'aller plus loin dans la détermination de sa personne. A la vérité, rapportant qu'il a appris des femmes elles-mêmes beaucoup de choses touchant la conception et la grossesse, et renvoyant aux accoucheuses (ἀχεστρίδες) pour appuyer ses dires, on pourrait être tenté de le rapprocher de l'auteur qui a écrit sur les maladies des semmes. Mais cela est bien trop vague. Ajoutons une particularité qui ne s'explique pas facilement: l'auteur du livre des Maladies des femmes, qui est aussi celui de la Nature de l'enfant, a consigné un fait singulier qui n'a pu être interprété que dans ces derniers temps; il a signalé chez une femme la chute, au sixième jour après des rapports avec un homme, d'un corps qu'il a cru être le produit de la conception, mais qui est la membrane utérine 1. Cette observation est parfaitement réelle comme le montre l'interprétation qui en a été donnée; elle est très-curieuse puisqu'elle est le premier fait de ce genre consigné dans les livres, et elle est présentée par l'auteur comme un cas singulier dont il n'a vu qu'un exemple. Ici, dans le traité des Chairs, est rapportée une observation semblable en plusieurs traits, mais défigurée en d'autres, et qui excite des doutes : les filles publiques (αί έταιραι αί δημόσιαι) savent quand elles conçoivent;

De la Nat. de l'enf., § 13. Voy. aussi l'Argument, t. VII, p. 463-TOM. VIII. 37

e'est comme dans l'autre observation où l'hétère sut quand elle devint enceinte. Elles se font avorter : dans l'autre c'est le médecin qui donne un conseil amenant l'avortement. Il tombe alors une espèce de chair; dans l'autre, ce qui tombe est appelé semence, youf. C'est au bout de sept jours; dans l'autre, c'est au bout de six. La masse offre toutes les parties du corps, les membres, les veux, les organes génitaux; dans l'autre, l'observateur n'aperçoit qu'une membrane, des fibres, une humeur. Ceci est représenté comme fréquent; dans l'autre, c'est un cas singulier. Remarquez de plus que dans le livre des Chairs il y a une erreur certaine : sept jours après la conception, l'ovule est tout au plus arrivé dans la matrice, et il n'est pas encore dessiné dans toutes les parties comme le suppose l'auteur. Ce qu'on peut croire, c'est qu'en esset il a vu des embryons venus par avortement, mais certainement ils étaient plus âgés qu'il ne dit; et il a accommodé leur âge à son système. En tout cas, quelque idée qu'on se sasse d'une telle observation fautive en des points essentiels et dès lors mal assurée, il me paraît constant qu'on a là un ècho de l'observation, bien autrement réelle, qui est dans le livre de la Nature de l'enfant. On ne peut, suivant moi, en expliquer autrement les analogies frappantes, soit que l'auteur ait imaginé le tout d'après ce texte, soit plutôt qu'il y ait conformé des faits dont il avait été véritablement témoin. Les cas de chute de muqueuse utérine ne sont pas très-fréquents; ceux d'avortement le sont beaucoup plus, ils l'étaient surtout dans les mœurs antiques; et sans doute c'est sans fausseté qu'il a dit en avoir vu beaucoup, tout en se trompant sur l'age de l'embryon, tout en modifiant son récit d'après le récit antérieur. Car, à mes yeux, par tout cela il est établi que le livre des Chairs est postérieur au livre de la Nature de l'enfant.

L'auteur, qui attache une grande importance à la division septénaire de la vie humaine, connue d'écrivains plus anciens que lui, Solon, par exemple, désigne ainsi cette subordination au nombre sept : « L'âge de l'homme est de sept

jours'. » Et, expliquant sa pensée, il apporte en preuve qu'en sept jours le fœtus est tout formé dans la matrice; que sept jours d'abstinence amènent la mort; qu'à sept mois ou à neuf mois le fœtus est viable, ayant un nombre exact de semaines de jours; que les périodes des maladies sont réglées par semaines, ou fractions de semaines, ou multiples de semaines; enfin, qu'en sept ans l'enfant a toutes ses dents, sept ans faisant trois cent soixante-cinq semaines. On voit qu'en disant que l'âge de l'homme est de sept jours, il entend que le nombre de sept jours se retrouve dans plusieurs des plus essentiels phénomènes de la vie et de son développement; et il n'attribue pas au mot jour un sens plus général, plus indéterminé que celui qu'il a d'ordinaire.

Connaissant que la nutrition se fait par un fluide commun qui, puisé dans le canal intestinal, se rend à tous les organes, il connaît aussi que chaque organe a la vertu de transformer en substance similaire à soi ce liquide, qui ne possède qu'en puissance les divers éléments du corps. C'est avec cela que l'es fait de l'os, que le foie fait du foie, et ainsi de suite, chaque partie produisant l'accroissement qui lui est seniblable.

Pour les plus anciens esprits qui spéculèrent sur la formation des tissus vivants, il paraît que la première idée qui se présenta, c'est que ces tissus doivent leur formation à l'action des milieux ambiants. Ainsi notre auteur, à l'exemple d'autres qui l'avaient précédé, attribue la formation de la peau et sa texture résistante au froid et au choc de l'air dans lequel l'homme est placé. Cette idée, plusieurs fois reprise par la biologie moderne, s'est résolue en celle-ci plus générale: qu'il y a un rapport nécessaire entre l'organe et le milieu.

L'objet du livre des Chairs est une espèce de physiologie générale. La cause intelligente et universelle est le chaud, qui, répandu dans le haut des régions célestes, mais incorperé à des portions de matières plus grossières, façonne les

ι 'Ο δὲ αἰών ἐστι τοῦ ἀνθρώπου ἐπταήμερος.

organes. Cette formation toute d'imagination occupe une grande part du livre. On y voit, en passant, que, suivant l'auteur, le cœur, qui est la partie la plus chaude, attire l'air extérieur, le distribuant à tout le reste et entretenant ainsi la chaleur et le mouvement; opinion très-ancienne qui a persisté si longtemps, et qui est un des fondements de cette physiologie rudimentaire. Puis il explique l'audition, l'olfaction, la vision et la parole. Il suppose, et c'est l'avis de la plupart des médecins de ce temps-là¹, que le cerveau est le siège de l'humidité et la source de catarrhes qui s'épanchent sur les autres parties du corps; cela, qui est capital aussi, doit toujours être devant notre esprit, quand nous voulons nous figurer comment les anciens se représentaient l'organisme humain. Enfin il termine par des remarques sur le nombre sept, qui, suivant lui, est une loi du développement vital.

Voici donc une idée très-sommaire de l'antique physiologie des Hippocratiques, ou, pour ne pas donner un nom trop ambitieux à des notions tellement rudimentaires et hypothétiques, des vues qui étaient courantes parmi eux au sujet des fonctions du corps humain. Les veines partaient de la tête, et allaient se distribuant dans le corps entier jusqu'aux doigts des pieds. L'air, attiré dans la trachée-artère, les bronches et les poumons, passait dans le cœur et les artères, qui prenaient de là leur nom et portaient, de cette façon, l'esprit de vie et de mouvement dans toutes les parties. Le cerveau était considéré comme l'organe qui recevait l'humide et en faisait la répartition; c'était même là qu'ils avaient placé une certaine circulation: l'humeur y affluait de toutes les régions du corps comme à un receptacle; et, à son tour, ce receptacle renvoyait l'humeur à toutes les régions. Les glandes, d'ailleurs fort incomplètement énumérées, avaient pour usage de débarrasser le corps des liquides superflus. La digestion était concue comme une cuisson des aliments, d'où résultait un fluide qui

¹ Voy, entr'autres l'opuscule Des Glandes.

allait, par les glandes et par les veines, nourrir les diffèrentes parties: mais toutes les opérations intermédiaires entre la digestion stomacale et le passage du fluide nourricier dans l'économie, demeuraient ignorées. A quatre humeurs était attribué le rôle capital d'opérer dans le corps toutes les mutations essentielles : ces humeurs étaient le sang, la pituite, la bile et la bile noire; quelques-uns, en place de la bile noire, mettaient l'eau. Ce qui frappe surtout en ceci, c'est qu'il n'est question nulle part du système nerveux et de son influence prépondérante dans les organismes qui occupent le haut de l'échelle animale. Qu'on se figure par ce seul fait la difficulté qu'il y eut pour les anciens hommes d'aborder les questions biologiques. Les Hippocratiques, malgré leurs connaissances médicales, malgré leur habileté dans la pratique, et quoiqu'ils fussent placés dans le siècle si brillant de Périclès, ne savaient pas qu'il y eût des nerfs, ou que ces nerfs servissent à quelque chose. Toutefois, il ne faut pas oublier qu'il s'agit ici seulement des Hippocratiques et de leur temps. Leurs successeurs n'en restèrent pas là, et l'école d'Alexandrie, qui rendit tant de services aux sciences mathématique et astronomique, agrandit notablement aussi les rudiments d'anatomie et de physiologie, tels que les comportait un âge où l'on manquait des sciences intermédiaires, chimie et physique.

Ici s'offre une occasion de montrer, à un point de vue général, l'état de la science antique; ce qui nous permettra de mieux la comprendre historiquement. Aujourd'hui toute biologie s'appuie d'abord et essentiellement sur la chimie, puis sur la physique; les notions astronomiques, mécaniques, géométriques, numériques n'interviennent que très-peu; ce n'est qu'à l'aide de cet échafaudage devenu nécessaire qu'elle peut établir les théories qui lui sont le plus particulières et qui la constituent le mieux science indépendante. Au contraire voyez comment se présente l'essai antique que nous avons ici sous les yeux: pas un mot de chimie ou de physique, par l'excellente raison que ni chimie ni physique n'existaient alors;

l'auteur passe aussitôt à la notion d'un éther occupant les régions célestes, notion qui tient plus à l'astronomie qu'à toute autre chose. Il y a doné iti une lacune inévitable qui frappe de stérilité tous ces essais: A leur insu, ces penseurs réunissaient des chosés qui avaient des intermédiaires et qui pourtant leur semblaient n'en pas avoir; de sorte qu'en place d'un lien réel et objectif ils ne saisissaient qu'un lien fictif et subjectif. Rien n'est plus honorable pour l'esprit ancien que sa perpétuelle tendance à généraliser et à former des systèmes d'idées qui le satisfissent. Et ils le satisfaisaient en esset; mais t'est une satisfaction qui n'avait rien de permanent, qui passait sans peine de doctrine en doctrine, et que la postérité surtout ne pouvait pas ratifier. On voit en quelle condition désavorable il généralisait, et en même temps on voit quelles sont les conditions à remplir pour généraliser avec sureté. La bielogie, considérée en soi, est le couronnement d'une série de notions qui ont pour base la chimie, laquelle a pour base la physique, laquelle a pour base l'astronomie, laquelle a pour base la mathématique; et; à un autre point de vue; la biologie devient, à son tour, échelon, conduisant à une science encore plus élevée, à savoir l'histoire ou doctrine de l'évolution sociale, ou connaissance de l'homme collectif, qui ne peut être instituée sans la connaissance de l'homme individuel et des organismes vivants:

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

2146 m C, 2255 m E, Cod. Serv. ap. Foes m L, Imp. Cornar. ap. Mack m K', Imp. Samb. ap. Mack m P'.

EDITIONS, TRADUCTIONS ET COMMENTAIRES.

Hic liber prodilt in opusculorum Rhasis Coll. veneta 1497.

— Šylvii commentarius in hunc librum prodiit Venet. 1543 in-8°. Paris. 1561 in-8°. — Galeni de elementis lib. 2, interprete Vict. Trincavelio; access. Hippocr. liber de elementis cum comment. Jac. Sylvii, Lugd. 1550 in-12. — Lallamantius; vide t. VII, p. 435. — Comment. Joh. Heurnii, Lugd. Bat. 1603 in-4° et in Operibus omnibus.

ΠΕΡΙ ΣΑΡΚΩΝ.

- 1. Ἐγὼ ¹τὰ μέχρι τοῦ λόγου τούτου χοινῆσι γνώμησι χρέομαι ἐτέρων τε τῶν ἔμπροσθεν, ἀτὰρ χαὶ ἐμεωυτοῦ ἀναγχαίως γὰρ ἔχει χοινὴν ἀρχὴν ὑποθέσθαι τῆσι γνώμησι βουλόμενον ²ξυνθεῖναι τὸν λόγον τόνδε περὶ τῆς τέχνης τῆς ἰητριχῆς. Περὶ δὲ τῶν μετεώρων οὐδὲ δέομαι λέγειν, ἢν μὴ τοσοῦτον ἐς ἀνθρωπον ἀποδείξω καὶ ³τὰ ἀλλα ζῶα, ὁχόσα ἔφυ χαὶ ἐγένετο, χαὶ ὅ τι ψυχή ἐστιν, χαὶ ὅ τι τὸ δγιαίνειν, καὶ ὅ τι τὸ τὸ ἀνθρώπω καχὸν καὶ ἀγαθὸν, καὶ ὅθεν ἀποθνήσχει. Νῦν δὲ ἀποφαίνομαι αὐτὸς ἐμεωυτοῦ γνώμας.
- 2. Δοχέει δέ μοι ⁴δ χαλέομεν θερμόν, ἀθάνατόν τε εἶναι χαὶ νοέειν πάντα ⁵ χαὶ δρῆν χαὶ ἀχούειν χαὶ εἰδέναι πάντα ἐόντα τε χαὶ ἐσόμενα· τοῦτο οὖν τὸ πλεῖστον, ὅτε ἐταράχθη ⁶πάντα, ἐζεχώρησεν εἰς τὴν ἀνωτάτω περιφορήν· ⁷ χαὶ ὀνομῆναί μοι αὐτὸ δοχέουσιν οἱ παλαιοὶ αἰθέρα. ⁴Η δευτέρα μοῖρα ⁸χάτωθεν, αὐτὴ χαλέεται μὲν γῆ, ψυχρὸν χαὶ ἔγρὸν χαὶ πουλὸ χινοῦν· χαὶ ἐν τουτέῳ ⁹ἔνι δὴ πουλὸ τοῦ θερμοῦ. ⁴Η δὲ τρίτη ¹⁰ μοῖρα ἡ τοῦ ἠέρος μέσον χωρίον εἶληφε θερμόν τι δν χαὶ ὑγρόν. ⁴Η δὲ τετάρτη ¹¹ ἡ τοῦ ἐγγυτάτω πρὸς τῆ γῆ ὑγρότατόν τε καὶ παχύτατον.
 - 3. Κυκλεομένων δε τουτέων, 12 δτε συνεταράχθη, ἀπελείφθη τοῦ

Les traducteurs mettent : Cornarius : Ego ad hunc usque sermonem : Foes: Equidem adhuc usque. Mais, si tel était le sens, il n'y aurait pas τά. J'entends: pour ce qui s'étend jusqu'à ce traité, c'est-à-dire les préliminaires. — ².σ. Mack. — ³ τ' άλλα Mack. – δτι (quater) vulg. – δ τι (quater) Mack. — 4 δ θερμόν ήμιν προσαγορεύεται ΕΡ'. - τε om. C. - νοείν πάντα vulg. - πάντα νοέειν Ε. - 5 όρην τε καὶ ἀκούειν Ε. - πάντα εἰδέναι Ε. - καὶ τὰ όντα καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι vulg. (ἐσόμενα pro μέλλ. ἔσεσθαι P', Lind.) - ἐόντα τε καὶ ἐσόμενα Ε. - 6 ἄπαντα ΕΡ'. - ἐξεχώρησε post ἀνωτάτω Ε. - αὐτό μοι δοχέει αίθέρα τοῖς παλαιοῖς (τοῖσι παλαιοῖσιν Ρ') εἰρήσθαι pro xai... αίθέρα EP'. - xai ονομασθήναί μοι αὐτὸ δοκέουσιν οἱ παλαιοὶ αἰθέρα, χαὶ ἐν τουτέφ εἶναι πολύ τοῦ θερμοῦ, ἡ δευτέρα μοίρα χάτωθεν αὐτῆ, καλέεται μεν γη ψυχρόν και ξηρόν και πολύ κινούν ή δε τρίτη legendum censet Mercur, ap. Mack. - ὀνομασθήναι Ald. - 'Αναξαγόρας δὲ κατακέχρηται τῷ ὀνόματι οὐ καλῶς · ὀνομάζει γὰρ αἰθέρα ἀντὶ πυρός Arist., de Calo, I, t. I, p. 435. — Ante κάτ. addit ή Lind. - κάτωθεν εν αὐτῆ κλονέεται μέν γή Zwing. in marg. - αὐτή vulg. - αὐτή Zwing. in marg., Foes in not.,

DES CHAIRS.

- 1. (Préambule.) J'emploie, pour les préliminaires de ce traité, les opinions communes d'autres qui ont été avant moi; puis les miennes propres; car il faut donner un principe commun aux opinions, voulant composer ce traité touchant l'art médical. Je n'ai besoin de parler des choses célestes qu'autant qu'il faut pour montrer, quant à l'homme et au reste des animaux, quelles parties sont nées et se sont formées, ce qu'est l'âme, ce qu'est la santé et la maladie, ce qu'est le mal et le bien dans l'homme, et par quelle cause il meurt. Présentement j'expose mes propres opinions.
- 2. (Idée de l'auteur sur la constitution de l'univers. Le chaud est la substance immortelle qui a la vie et l'intelligence. Chaos primitif. Quatre éléments, le chaud ou l'éther, la terre, l'air et l'eau.) Ce que nous appelons le chaud est, à mon avis, immortel, a l'intelligence de tout, voit, entend, connaît tout, le présent comme l'avenir. Quand toutes choses se confondirent, la plus grande partie du chaud gagna la circonférence supérieure; c'est ce que les anciens me paraissent avoir nommé éther. Le second élément, placé inférieurement, s'appelle la terre, froid, sec et plein de mouvements; et, de fait, il a une grande quantité de chaud. Le troisième élément, qui est l'air, occupe, étant un peu chaud et humide, l'espace intermédiaire; le quatrième, qui est le plus près de la terre, est le plus humide et le plus épais.
- 3. (La formation des êtres vivants et de leurs organes est expliquée, en supposant qu'à des portions de terre se joignirent des portions de chaud, qui, suivant les proportions de glutineux,

Mack. — ° ἐνῆ vulg. – Lisez ἔνι. — '' μοῖρα (addit ἡ Lind.) καὶ τοῦ vulg. – Au lieu de καὶ, lisez ἡ. – μέσονε... τετάρτη om. C, Ald. - ἐὸν Lind. – καὶ ὑγρὸν Calvus, Cornar., Lind. – καὶ ὑγρὸν om. vulg. – καὶ ὑγρὸν étant donné par Calvus, on peut le considérer comme donné par un manuscrit. — "ἡ Lind. – ἡ om. vulg. — '' ὁτε οῦν ἐταράχθη vulg. – ὅτε συνεταράχθη C. -- ἀπεκλείσθη Cornar., (Zwing. in marg., vel ἀπελήφθη), Lind., Mack.

θερμοῦ πουλύ ἐν τῆ ¹γῆ ἄλλοθι καὶ ἄλλοθι, τὰ μὲν μεγάλα, τὰ δὲ έλάσσω, τὰ δὲ καὶ πάνυ σμικρά, *πληθος πολλά. Καὶ τῷ γρόνο ύπο του θερμού ξηραινομένης τής γής, ταύτα καταληφθέντα περί αὐτὰ σηπεδόνας ποιέει οδόν περ γιτῶνας. Καὶ πολλῷ γρόνφ θερμαινόμενον, δκόσου μέν έτύγχανεν έκ της γαίης σηπεδένες λιπαρόν τε έδν και δλίγιστον τοῦ θγροῦ έχον, τάχιστα έξεκαύθη και έγένετο όστέα. Όχόσα δὲ ἐτύγγανε κολλωθέστερα ἐόντα καὶ τοῦ ψυχρού μετέχοντα, ταύτα ε è θερμαινόμενα φέχ ήδύνατο έχκαυθηναι, ούδε κήν του ύγρου γενέσθαι. διά τουτο οίδεην άλλοιστερήν έλαδο των άλλων και έγένετο νεύρα στερεά : οὐδὶ γὰρ ἐνῆν πολὸ τοῦ ψοχροῦ αὐτῷ. Αί δὲ φλέδες τοῦ ψυχροῦ εἶχον πουλώ: καὶ τθύτου τοῦ ψυχροῦ τὸ μέν πέριξ όσον χολλωθέστατον ήν, ὑπὸ τοῦ θορμοῦ ἐξοπτή» θέν, εμήνιγς έγένετο, τό δέ ψυχρόν έθν χρατηθέν έπό τοῦ θερμόδ διελύθη καὶ έγένετο ύγρον διά τουτο. Κατά δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ή φάρυγξ και δ στόμαγος και ή γαστήρ και τὰ ἔντερα ἐς τὸν ἀργὸν xciya şişnenia. ien işab finikben ager gebiranalizinen iş irşa işterğ έξωπτήθη όσον αὐτὸ χολλῶθες ήν, καὶ έγένατο χιτών ὁ περί αὐτὸν ¹⁰μήνιγξ, τὸ δὲ ἐντὸς τοῦ ¹¹ ψυχροῦ, οὐ γ**ὰρ ἔην ἀν αὐτῷ οὔτε λεπαρό** ούτε πολλώδες πουλύ, διετάκη και έγένετο ύγρον. Κατά δε 19 τον αυτὸν λόγον καὶ ή κύστις, πουλύ ψυγρὸν ἀπολειφθέν, 18 τὸ πέριξ αὐτοῦ ύπο του θερμού θερμαινόμενον διελύθη καλ έγένετο ύγρον. Ο γάρ

¹ Fi äddeli, ta vulg. - Lises äddoli kul äddeli 66 genis d'amission n'est pas rare dans la locution éllors uni éllors, qui revient fréquentment. - 2 Ante πλ. addunt τὸ δὲ Cornar.; τὰ δὲ Lind. - 3 οίον περὶ χ. tüly. = otov περ χ. Κ', Cörnar. — * έχοντα Ε. — * δή Lind., Mack. – θερμαθόμενα είδεή» αλλοιδτέρην ελαθέ των άλλων και εγίνετο νεθρά στερεά οὐκ βδύνατο γαρ έκκαυθήναι, ούδὲ ξηρά γενέσθαι ου γάρ ήν το λιπαρόν : ούδὲ μήν (μέν Mack) ύγρα γενέσθαι ούδε γαρ ένην του ψυχρου αυτώ Lind. Mack. - La bhrase est fort bien refaite; mais il me semble qu'elle peut se passer d'une resonte aussi complète. — 6 oussi Enpà peréodat : du pap fir to λιπαρόν ώς έκκαυθήναι Zwing, in marg. - ύγρα pro του ύγρου Corpar. Zwing. in marg., Foes in not. - ψυχροῦ pro ὑγροῦ C. - Pourquoi ne laisserait-on pas του ύγρου, voyant en cela l'équivalent de aut èyévero úγρου, 1. 14 ? - άλλοιωτέρην Frob., Zwing. - 7 πολύ Calvus, Foes in not. - weht om. vulg. - L'addition de πολύ, que Calvus avait sans doute trouvé dans un dé ses manuscrits; me paraît remédier à ce que le texte de vulg. laissait à désiren - αὐτό pro αὐτῷ C. - εμλνιγέ GE, Frob., Zwing., hind: - ἐνοὐν Zwing, in marg. - del E. - " payige CE; Freb., Zwing., Lind. -

de gras, d'humide, etc., ont déterminé les différents tissus et organes. Si aujourd'hui on essayait une pertille hippothèse; chose fort inutile, puisque la tormation primordiale des etres organisés est en dehors de l'expérience et de toute explication positive, on dirait des choses très-temblables substituant seulement au chaud de notre auteur la force vitale, cause inconnue de la vie.) Tout cela roulant ensemble, quand la confusion s'y mit; la terre retint beaucoup de chaud; cà et là, ici de grands amas, là de moindres, ailleurs de très-petits, mais en très-grand nombre. Avec le temps, le chaud séchant la terre; ce qui en avait été retenu produisit des putréfactions tout autour comme des membranes. Avec une chalcur lengtempt prolongée, tout ce qui, né de la putréfaction de la terre, sé trouva gras et privé presque d'humidité, sut bientôt consumé et transformé en os. Mais tout ce qui se trouva glutineux et tenant du froid, n'ayant pu sans doute être consumé par la chaleur ni passer à l'humide, prit une forme différente de tout le reste et devint nerf solide; car ces choses n'avaient pas beaucoup du froid. Au contraire, les veines en avaient beaucoup; et, de ce froid, tout ce qui, à la circonférence, était le plus glutineux, rôti par le chaud, devint membrane; mais la partie froide, vaincue par le chaud, fut dissoute et se transforma en liquide. De la même façon, la gorge, l'œsophage, l'estomac et les intestins jusqu'au rectum devinrent èreux; edf le froid s'échaussant sans cesse, tout ce qu'il y avait de glutineux à la circonférence se rôtit, et la membrane intérieure devint une tunique; mais te qu'il y avait de froid à l'intérieur, he contenant pas beaucoup de gras et de visqueux, se fondit et devint humide. Il en sut de même pour la vessie; beaueoup de froid y fut laissé; l'intérieur; echauffe Bar le chaud, fut

¹¹ ὑγροῦ vulg. - ψυχροῦ Gornar., Zwing.; Foes in not.; Lind., Mack. - Cette correction est indispensable - οῦτε ἐν αὐτῷ Kühn; par nhe faule d'im²t pression. - ἐαυτῷ C. - οῦτε λιπαρὸν om. Zwing. - διεὐτάκη C. - - ¹² τθν οπίκ. Kühn par une faute d'impression. - ἀποκλεισθὲν Lind., Mack. - ¹³ τθ πθρές om. Codd. quidam ap. Foes in not. - τῆς pro αὐτοὸ C. - δυα νῶιg: - δσον G.

ἄνυ ἐν αὐτῷ οὐτε τοῦ λιπαροῦ οὐτε τοῦ χολλώδεος ' ὅσον οὲ περιῆν Κιτών ἐγένετο. 'Ατὰρ καὶ περὶ τῶν ἀλλων, ὅσα κοῖλα, τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον ' ὅκου μὲν ἢν τοῦ κολλώδεος πλέον ἢ τοῦ λιπαροῦ, ¹χιτών κιτών ἐγένετο. ὅκου οὲ τοῦ λιπαροῦ πλέον ἢ τοῦ κολλώδεος, ὀστέα ἐγένετο. ὅΩὐτὸς δὲ λόγος καὶ τῶν ἀστέων ' ὅκου μὲν μιὴ ἐνῆν τοῦ κολλώδεος, τοῦ οὲ λιπαροῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, ἐξεκαίετο θᾶσσον διὰ τὸ λιπαρὸν, καὶ ταῦτατῶν ἀστέων καὶ σκληρότατα καὶ ὅστριφνότατα · ὅλου 'δὲ λιπαρὸν καὶ κολλῶδες παραπλήσια, ταῦτα δὲ τῶν ἀστέων δὲ θερμὸν διαχέει, ὅἐν δὲ τῷ πολλῷ καὶ ξηραίνει χρόνῳ ' ὅκου δὲ ἀν τοῦ λιπαροῦ ξυνίῃ τι, τουτέοισι θᾶσσον ἐκκαίει καὶ ξηραίνει ἀν τοῦ λιπαροῦ, ἀνλὰ τῷ χρόνω θερμαινόμενον πήγνυται.

4. 'Ο δὲ ἐγκέφαλός ἐστι μητρόπολις τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ κολλώδεος, τὸ δὲ θερμὸν τοῦ λιπαροῦ μητρόπολις · θερμαινόμενον γὰρ, τὸ
πρῶτον πάντων διαχεόμενον λιπαροῦ βγίνεται, καὶ διὰ τοῦτο ἐγκέφαλος ὅτι δλίγιστον ἔχει τοῦ λιπαροῦ, τοῦ δὲ κολλώδεος πλεῖστον,
οὐ δύναται ἐκκαυθῆναι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ χρόνῳ χιτῶνα
μήνιγγα παχείην ἔλαδε · περὶ δὲ τὴν μήνιγγα ὀστέα ὁκόσον τὸ θερμὸν ἐκράτησε, καὶ ἐν ὅσοισι τοῦ λιπαροῦ ἐνῆν. Καὶ ὁ μυελὸς ⁸ὁ καλεόμενος νωτιαῖος καθήκει ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου · καὶ οὐκ ἐστὶν ἐν
αὐτῷ τοῦ λιπαροῦ ἢ τοῦ κολλώδεος πουλὺ, ὥσπερ καὶ τῷ ἐγκεφάλῳ.
διὰ τοῦτο οὐκ ὰν δικαίως καὶ ¹¹ αὐτῷ εἴη μυελὸς ούνομα · οὐ γὰρ
νος γὰρ μήνιγγας ἔχει , ὁ δὲ άλλος οὐκ ἔχει. Τεκμήρια δὲ τουτέων

¹ Χιτών [ħ] Lind. - μῆνιγξ CE, Frob., Zwing., Lind. -- ² ἀντὸς CE, Ald., Frob., Foes, Zwing. - ἀντὸς Lind., Kühn. - ἀντὸς est une correction de Linden suivie par Kühn. Mais les grammairiens remarquent que les Ioniens écrivent αὐτὸς par un esprit doux (voy. Buttm., Gr. Sprachl., § 29, Anm. 12); à la vérité Buttmann fait observer que ce changement d'accent reste chose encore douteuse. Raison de plus pour ne pas l'effacer sans autorité dans notre passage. -- ³ στρυφνότατα E, Mack. -- ⁴ οῦτω Ε. -- ² οῦτὸ pro ἐν δὲ Ald. -- ⁴ ἀν om. vulg. - J'al ajouté ἀν, même sans manu-scrits; mais il est donné par le parallélisme du membre de phrase suivant; ξυνίχ est au subjonctif du verbe ξύνειμι, je ταίε ανεc. -- ² χολῶδες, mutatum in κολῶδες (sic) C. -- ² γίγνεται Lind. -- ° δ om. Lind. -- νοτιᾶος (sic) C. -- ¹ ι ἀντῷ vulg. - ἐωντῷ C. - Lisez αὐτῷ comme partout. -- " αὐτὸ C.

dissous et devint liquide; car il n'y avait là ni gras ni glutineux; et ce qui resta de trop devint tunique. Les choses s'étant passées ainsi pour tout ce qui est creux, là où il y avait plus de parties glutineuses que de parties grasses, la membrane est devenue tunique, et là où il y avait plus de parties grasses que de glutineuses, il s'est formé des os. Disons-en autant des os: Ceux qui n'avaient point de glutineux, mais qui étaient pourvus de parties grasses et froides, ont été brûlés plus promptement à cause de ces parties grasses, et ils sont devenus les plus durs et les plus solides des os. Là où le gras et la glutineux se correspondent, les os sont fistuleux. Voici comment : le froid condense; le chaud raréfie, et, à la longue, dessèche; quand il se trouve des parties grasses, il brûle et dessèche plus promptement; au lieu que, si le glutineux est uni au froid sans le gras, il ne peut être brûlé; mais, échauffé, il se condense avec le temps.

4. (Le cerveau, formé de même. Il est la métropole du froid. La moëlle épinière en émane, Distinction de la moëlle épinière d'avec la moëlle des os. L'auteur soumet à la cuisson certains tissus pour les distinguer des autres. C'est un essai pour en reconnaître les caractères.) Le cerveau est la métropole du froid et du glutineux. Le chaud est la métropole du gras; car ce qui se fond tout d'abord par la chaleur, devient gras. Ainsi le cerveau, ayant très-peu de gras et beaucoup de glutineux, ne peut être brûlé par la chaleur, mais, avec le temps, il a formé autour de soi une membrane qui lui sert de tunique; et autour de cette membrane, ce qui a été vaincu par le chaudet contenait des parties grasses, est devenu os. La moëlle appelée dorsale provient du cerveau; et il n'y a en elle ni beaucoup de parties grasses ni beaucoup de parties glutineuses, non autrement qu'au cerveau. C'est donc à tort qu'on lui donne le nom de moëlle. Elle n'est pas semblable à la moëlle des os.

^{— 12} ὁμοίως vulg. - Lisez ὅμοιος, se rapportant à μυελός. — 13 ἐνῆ vulg. - C'est ἔνι qu'il faut lire. L'iotacisme est cause de la confusion fréquente entre ἐνῆ et ἔνι.

σπρέε, εί τις έθελοι όπταν νευρώδεα τε και κολλώδεα, και τα άλλα ¹δέ - τὰ μὸν άλλα ταχὸ όπταται, τὰ δὲ νευρώδεα τε και κολλώδεα οἰμ ἐθέλει όπτασθαι · ἐλάχιστον γὰρ ἔχει τοῦ λιπαροῦ · τὸ δὲ ²πιότατον και λιπαρὸν τάγιστα όπταται.

5. Τὰ δὲ σπλάγγνα διδέ μοι δοχέει ξυστηναι περί μέν οὖν τῶν φλεδών είρηται μοι πρότερον· ή δε χαροίη * πουλύ τοῦ χολλιώδεος χαί του φυγρού έγει και όπο του θερμού θερμαινίμενον, κρέας έγένετο σκληρου και γλίσχρου, και μήνιγξ περί αυτήν, και εκοιλώθη συίχ ώσπερ φλέδες, και έστιν έπὶ τῆς κεραλῆς τῆς φλεδὸς τῆς κοιλοτάτης. Δύο γάρ είσι κοίλαι φλέδες άπὸ τῆς καρδίης τῆ μέν οῦνομα ⁷ αρτηρίη· τη δε κοίλη φλέψ, πρὸς η ή καρδίη έστίν· καὶ πλεΐστον έχει τοῦ θερμοῦ ή εχαρδίη, ή ή κοίλη φλέψ, καὶ ταμιεύει τὸ πνεῦμα. Πρός δε ο τούτοιν τουν φλεδούν αλλαι κατά το σώμα. ή δε κοιλοτάτη φλέψ, πρός ή ή ⁴⁴χαρδίη, διά της χοιλίης απάσης διήχει καὶ διά τῶν φρενών, και σχίζεται ες 4 εκάτερον τών νεφρών και έπι τη δεφυί σγίζεται, και αΐσσει έπί τε τὰ άλλα και ές έκάτερον σκέλος, άτὰρ καὶ ἄνωθεν τῆς καρδίης πρὸς τῷ αὐγένι, τὰ μέν ἐπὶ δεζιὰ, τὰ δ' ἐπ' άριστερά: καὶ τότε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν άγει καὶ ἐν τοῖς κροτάφοισι σχίζεται έχατέρη. "Εστι δε καλ άριθμι είπειν τάς φλέδας τάς μεγίστας" ένὶ δὲ λόγο ἀπὸ τῆς κοίλης φλεδος καὶ ἀπὸ τῆς ἀρτηρίης 12 αξ άλλαι ayeget galichenar eggi narg uga to agina. noryotatar 38 gg at wood च्या सवारोता सवी मार्थ वर्ष प्रदेश सवी हैंग महा सहकारे में सवारोता सवी सर्वमध्येश महित सवारोता है μέχρι των Ισχίων.

¹Kal pro δὶ Zwing., Lind. - δὲ om. Mack. — ² πιώτατον CE, Frob., Zwing., Lind., Mack. - παχύτατον legisse videtur Calvus. — ³ δοκέοι C. — ⁴ πολύ C. — ⁴ μολύ C. — ⁴ μολύ C. — † μόνυξ valg. - μόνυξ Mack. — ⁴[ἀιλ'] εὐχ Lind. — † ἀετήρια Lind. — ἡ om. dans Kūin, par une faμte d'Impression. — † καρδία C. — ἀετηρία pro καρδία vulg. - C'est καρδία qu'il faut lire. L'auteur dit plus bas que le cœur, ainsi que les veines, ont, de toutes les parties du corps humain, le plus de chalcuc. — ἢ valg. — le lis ţ. La même raison qui me fait prendre καρδία au lieu de ἀρτηρία, me fait aussi lire ţ au lieu de ஹ ol pro ἡ C. — ἢ ταύταιν ταῖν Lind. (Mack, τονεχιν sic). — C'est un duel masculin avec un féminin : faut-li l'effacer avec Lind. ? Dans le fait le féminin est p. 604, l. 22. — lº καρδία, καὶ διὰ τῶν φρενῶν καὶ διὰ τῆς κοιλίας ἀπώσης, δοίκει Mack. — La plarate est alost mieux avrangée, pulsque la veine, avant de fraverser la restre caller, traverse le diaphragme; mais on n'est pas pour cela autorisé à déranger les mots de leur place dans te

Seule, elle a des membranes; l'autre moëlle n'en a pas. On se convaincra de tout cela en faisant cuire des parties tendineuses et glutineuses et d'autres parties; les autres parties cuisent promptement; mais les parties tendineuses et glutineuses ne cuisent pas, car elles ont trop peu de gras. Or ce sont les choses grasses et onctueuses qui cuisent le plus vite.

5. (Formation semblable du cœur. Deux veines partent du cœur, l'une appelée artère, l'autre veine cave. Distribution des veines dans le corps. Le cœur est le viscère le plus chaud; il attire l'air et le distribue aux autres parties.) Voici, selon moi, l'origine des viscères (j'ai déjà parlé des veines) : Le cœur contient beaucoup de glutineux et de froid; échaussé par la chaleur, il est devenu une chaire dure et visqueuse; autour de lui s'est sormée une membrane, et il a été creusé non comme les veines. Il est placé à l'origine de la veine la plus creuse. Deux veines caves sortent du cœur; l'une est appelée artère, l'autre veine cave, à laquelle le cœur est appliqué. Le cœur a le plus de chaleur là où est la veine cave, et il distribue l'air. Outre ces deux veines, il y en a d'autres dans le corps. Celle qui est la plus cave et à laquelle tient le cœur, traverse tout l'abdomen et les phrénes (diaphragme), et se partage à l'un et à l'autre rein. Aux lombes, elle se divise et se rend aux autres parties et aux deux membres inférieurs. De même, audessus du cœur, dans le col, les unes vont à droite, les autres à gauche. Elles se rendent à la tête etse partagent l'une et l'autre dans les tempes. Il est facile d'énumérer les plus grandes veines; et on peut dire en un seul mot que toutes les veines distribuées dans tout le corps proviennent de la veine cave et de l'artère. Les plus grosses sont près du cœur, au col et à la tête, et, au-dessous du cœur, jusqu'aux hanches.

texte. — " έκάτερον τούτου των νερρών C. - όσφύι E. — " α! C. - α! om. veig. - ἐσχισμέναι C, Ald., Frob. - ἐσχιμμέναι vuig. — " δὲ CE, Ald., Frob., Zwing. - γὰρ vuig. - γὰρ a été introduit par Foes; mais ce ne peut être que par inadvertance; car les manuscrits et les anciennes éditions ent toutes δέ. - ἐν C. - ἔν om. vuig.

6. Καὶ τὸ θερμὸν πλεῖστον 1 ἔνι τῆσι φλεψὶ καὶ τῆ καρδίη, καὶ διά τοῦτο πνεῦμα ή καρδίη έγει θερμή ἐοῦσα μάλιστα τῶν ἐν τῷ ανθρώπω. 'Pritôιον δὲ τοῦτο καταμαθεῖν, ὅτι *τρέφον ἐστὶ τὸ πνεῦμα: ή χαρδίη και αί κοϊλαι φλέβες χινέονται αιεί, *και τὸ θερμότατον πλειστον εν τήσι φλεψίν και διά τοῦτο πνεῦμα ή καρδίη έλκει θερμή έουσα μάλιστα των έν τῷ ἀνθρώπω. Έστι δὲ καὶ ἄλλως γνῶναι. πύρ εί τις θέλει καίειν έν οἰκήματι δκόταν ἄνεμος *μή εἰσπνέη, φλόξ χινέεται τοτέ μέν μαλλον, τοτέ δὲ ἦσσον: χαὶ δλυγνός χαιόμενος τὸν αὐτὸν τρόπον χινέεται, τοτέ μέν μᾶλλον, τοτέ δὲ ἦσσον, ανέμου οὐδενὸς χινέοντος, δν τινα καὶ ἡμεῖς οἶοί τέ ἐσμεν γινώσκειν πνέοντα καὶ τροφή έστι τῷ θερμῷ τὸ ψυγρόν. Τὸ δὲ παιδίον ἐν τῆ γαστρί "συνέγον τὰ γείλεα μύζει ἐχ τῶν μητρέων τῆς μητρὸς χαὶ έλχει τήν τε τροφήν και το πνευμα τη καρδίη είσω· ⁷τουτο γάρ θερμότατόν έστιν έν τῷ παιδίφ, δταν περ ή μήτηρ ἀναπνέη • * τούτω δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι τὴν κίνησιν παρέγει τὸ θερμὸν καὶ τοῖς ἄλλοις πασιν. Εἰ δέ τις θέρωτοίη πῶς τοῦτο οἶδέ τις, ὅτι ἐγ τῆ μήτρη τὸ παιδίον έλχει χαὶ 10 μύζει, τάδε αὐτῷ ἔστιν ἀποχρίνασθαι · χόπρον 11 ἔγον

^{&#}x27; 'Evn (èvn om. Lind., Mack) (addunt èv C, Ald., Zwing., Lind., Mack) τήσι vulg. - Lisez ένι comme plus haut. - 2 θερμόν vulg. - θερμόν ne me paratt avoir ici aucun sens. De ce que le cœur, qui est chaud, a de l'air, comment s'ensuivrait-il, comment connaîtrait-on par là que l'air est chaud? tout au plus, pourrait-on dire que l'air s'y échauffe. Mais le contexte indique autre chose. Voici la suite du raisonnement : Le cœur et les veines se meuvent toujours, et elles ont le plus de chaleur; c'est pour cela que le cœur attire l'air; ainsi le cœur attire, en vertu de sa chaleur, l'air, qui doit avoir une propriété convenable, nutritive, par exemple, et non pas chaude, comme le dit le texte de vulg. En second lieu, l'auteur emploie une comparaison: une slamme se meut constamment, bien qu'il n'y ait pas un souffie d'air; cela prouve que l'air, même sans que nous le voyons, y afflue et la nourrit; car, dit-il, le froid est l'aliment du chaud. Ainsi, d'après l'auteur, la flamme et le cœur comme la flamme sont alimentés, en tant que chauds, par l'air. Je lis donc τρέφον au lieu de θερμόν. Et il ne faut pas croire qu'il y ait contradiction avec τοῦτο (τὸ πνευμα) θερμότατόν έστιν έν τῷ παιδίω, l. 13; car l'addition δταν περ ή μήτης αναπνέη, indique qu'il s'agit d'air échaussé dans le cœur de la mère. - 3 καί... ἀνθρώπω om. Lind. - πλείστον ἔνι (ἔνι om. C) ἐν τυίχ. - έχει pro έλκει, quod fuit rescriptum eadem manu C. - 4 πνέη pro μή εἰσπνέη C. - ἔστιν pro εἰσπνέη Ald. — ' αὐχμὸς C, Ald. — 6 συνέγοντα pro συνέχον τὰ C, Ald. - μυζεῖ C. - τε om. C. - 7 τὸ pro τοῦτο C. - 8 τούτω

6. (Le cœur et les veines se meuvent continuellement et attirent l'air. Comparaison du cœur avec un feu allumé ou une flamme, qui attirent le souffle, même sans qu'aucun vent se fasse sentir. L'enfant, dans la matrice, attire l'air qui lui vient des vaisseaux de la mère. Ce qui prouve que l'enfant suce dans la matrice, c'est qu'il naît avec des excréments dans les intestins; puis, ajoute l'auteur, comment saurait-il têter et prendrait-il aussitôt après la naissance le mamelon, s'il n'avait pas dans la matrice fait apprentissage de la succion? Cette dernière raison, qui avait été donnée aussi par Démocrite, est au moins singulière.) La plus grande chaleur est dans les veines et dans le cœur; c'est pourquoi le cœur, qui est la partie la plus chaude de l'homme, a de l'air. On se convainc facilement que l'air est ce qui l'alimente : Le cœur et les veines caves se meuvent continuellement, et ces veines contiennent le plus de chaleur; voilà la raison pour laquelle le cœur, qui est la partie la plus chaude dans l'homme, attire l'air. En voici encore une autre preuve : qu'on allume du feu dans une maison où nul vent ne se fait sentir, la flamme se meut tantôt plus tantôt moins; une lampe allumée se meut de la même façon, tantôt plus, tantôt moins, sans qu'elle soit agitée par aucun vent dont nous soyons capables de percevoir le soufile. Ajoutez que le froid sert d'aliment au chaud. L'enfant, dans le ventre maternel, ayant les lèvres continuellement rapprochées, suce la matrice et tire l'aliment et l'air dans le dedans du cœur, car cet air est très-chaud chez l'enfant, autant du moins que respire la mère; or, le chaud donne le mouvement à l'air et au corps, ainsi qu'à tout le reste. Si l'on demande comment. l'on s'est convaincu que l'enfant dans la matrice suce et attire, on répondra ceci : l'enfant naît ayant des matières excrémen-

C. - τοῦτο vulg. — ⁹ ἐρωτώη Kühn. - Les manuscrits et toutes les éditions ont ἐρωτοίη; et Kühn a eu tort de le corriger en ἐρωτώη; car c'est effacer un ionisme, les Ioniens disant aussi ἐρωτέω; voy. Matthiæ, Gramm., § 10, 1, et § 167, 4. — ¹⁰ μυζεῖ C. - αὐτὸν C, Ald. — ¹¹ ἔχοντα vulg. - Il faut évidemment lire ἔχον. - γίγνεται Lind.

δι τοϊσιν διτέροισε γίνεται, καὶ ἀποπατέει ἐπειδὰν γένηται τάχεστα, καὶ οἱ ἀνθρωποι καὶ τὰ πρόδατα καίτοι οὐκ ὰν εἶχε κόπρον, εἰ μὴ ἐν τῆσε μήτρησεν ἔμυζεν, οὐδ' ὰν θηλάζειν τὸν μασθὸν ἐἦπίστατο γεννώμενον αὐτίκα, εἰ μὴ καὶ ἐν τῆ μήτρη ἔμυζε. Καὶ περὶ μὲν τῆς κινήσιος τῆς καρδίης καὶ τῶν φλεδῶν οὕτως ἔχει.

- 7. 'Ο δὶ πνεύμων πρός τῆ καρδίη ἐγένετο ὧδε· τοῦ ὑγροῦ ὁκόσον ἢν κολλωδέστατον, ἡ καρδίη θερμαίνουσα ταχὸ ἐξήρανεν ὅκως περ ἀφρὸν, καὶ ἐποίησε σηραγγῶδες, καὶ φλέδια πολλὰ ἐν αὐτέῳ. Διὰ δὶ τοῦτο ἐποίησε τὰ φλέδια ὁκόσον ἐν τῷ κολλώδει ἐνῆν ψυχρὸν, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ οκοόσον ἐν τῷ κολλώδει ἐνῆν ψυχρὸν, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ κολλώδεος αὐτὸς ὁ χιτών.
- 8. Το δε ήπαρ ώδε ξυνέστη · 'ξύν τῷ θερμῷ πουλὸ τοῦ δγροῦ ἀπολήφθεν ἀνευ τοῦ κολλώδεος καὶ τοῦ λιπαροῦ, ἐκράτησε τὸ ψυχρὸν τοῦ θερμοῦ, καὶ ἐπάγη. ⁵Τεκμήριον δέ μοι τόδε · δκόταν σφάξη τις ἱερεῖον, τέως μὲν ἂν θερμὸν ἢ, ὑγρόν ἐστι τὸ αἶμα · ἐπειδὰν δὲ ψυχθἢ, ἐπάγη · ἢν δέ τις αὐτὸ ⁶τινάσση, οὐ πήγνυται · αὶ γὰρ ἶνές εἰσι ψυχραὶ καὶ κολλώδεες.
- 9. 'Ο δὲ σπλην συνέστη ὧδε · σὺν τῷ θερμῷ καὶ κολλώδει καὶ τοῦ θερμοῦ πλεῖστον, τοῦ δὲ ψυχροῦ ἐλάχιστον, τοσοῦτον μόνον όκόσον πῆξαι τὸ κολλῶδες αὐτὸ, ὅ εἰσιν αί ἴνες αί ἐνοῦσαι ἐν τῷ σπληνί · καὶ διὰ τὰς ε ἴνας ταύτας μαλακός ἐστιν ὁ σπλην καὶ ἰνώδης. Οἱ δὲ νεφροὶ εξυνέστησαν ὧδε · δλίγον τοῦ κολλώδεος, τοῦ θερμοῦ Φόλίγον,

¹ Κόπρου Ald. - Cette leçon serait très-admissible. -- 2 ήπίστατο Ε, Frob. - γενόμενον C. - εί om. Ald. - εί δὲ μὴ C. - Δημόκριτος, τὸ ἔμιβρυον ἐν τη μήτρα διά του στόματος τρέφεσθαι. δθεν εύθέως γεννηθέν έπὶ τὸν μαστὸν φέρεται τῷ στόματι : είναι γὰρ ἐν τἢ μήτρα θηλάς τινας καὶ στόματα, δι' ών τρέφονται Plut. de Plac. phil. V, 16. - Μαρτύριον δε του και έν μήτρα διά στόματος την τροφην λαμβάνειν, το άμα τῷ τεχθηναι την όρμην πρὸς τὸν μαστὸν ἔχειν · οὐ γὰρ μὴ προεθισθέν χρῆσθαι τῆ ὁδῷ.... Gal., an Anim. quod in utero, Cap. 3, t. 19, p. 167. — 3 ἀπὸ Ald. — 4 σὺν Mack. – ἀπολειφθέν, erat prius ὑπολειφθέν C.-ἀποκλεισθέν Lind., Mack. — ὁ τεμήριον (sic) Ald. — ε τινάσσει vulg. - Lisez τινάσση. On peut dire que la règle, dans la Collection hippocratique, c'est hy avec le subjonctif, tant les exceptions sont rares. Et ici, avec deux manuscrits seulement, l'exception ne peut être admise. - Ivec CE, Ald., Frob., Lind. - 1 Euveoth Lind., Mack. - Euv Lind. -τὸ θερμὸν pro τοῦ θερμοῦ C. - Ce qui empêche de recevoir cette leçon, d'ailleurs correcte, c'est le parallélisme avec τοῦ δὲ ψυχροῦ ἐλάχιστον. -τοσούτο C. - ίνες αί om. dans Kühn, par une faute d'impression. -

tielles dans l'intestin, et il les rend aussitôt qu'il vient au monde, les hommes comme les animaux; or, il n'aurait pas de matières excrémentielles s'il n'avait sucé dans la matrice, et, à la naissance, il ne saurait prendre tout d'abord le mamelon, si, dans l'utérus, il n'avait usé de la succion. Voilà ce qui en est du mouvement du cœur et des veines.

- 7. (Formation du poumon.) Le poumon s'est formé à côté du cœur de cette façon: le cœur, échauffant la partie de l'humeur qui était la plus glutineuse, l'eut bientôt desséchée en forme d'écume, la fit spongieuse et la remplit de petites veines. Ces veines furent produites par ceci : tout ce qu'il y avait de froid dans le glutineux fut dissous et devint liquide; quant au glutineux même, il devint tunique.
- 8. (Formation du foie. L'auteur avait observé que, si on bat le sang sorti du corps, il ne se coagule pas.) Le foie s'est formé ainsi : beaucoup d'humide ayant été intercepté avec le chaud sans le glutineux et le gras, le froid triompha du chaud, et l'organe se consolida. En voici une preuve : lorsqu'on tue une victime, le sang, tant qu'il est chaud, est fluide, et il se coagule quand il se refroidit. Si on l'agite, il ne se coagule pas; car les fibres sont froides et glutineuses.
- 9. (Formation de la rate, des reins et des chairs. Le froid a la vertu de coaguler. L'auteur remarque que le sang, tant qu'il est chaud, ne se prend pas, mais que, dès qu'il se refroidit, une pellicule se forme. Il en conclut que la peau même du corps a été formée par l'action de l'air ambiant et des vents. On reconnaît là en germe la doctrine de physiologistes qui sont bien postérieurs.) La rate s'est formée ainsi avec le chaud et le glutineux, beaucoup de chaud, mais très-peu de froid, seulement ce qu'il en fallait pour coaguler le glutineux même, qui constitue les fibres de la rate. Ce sont ces fibres qui rendent la rate molle et filamenteuse. Les reins se sont formés ainsi : peu de

ἴνες CE, Ald., Frob., Lind., Mack. - ἐνεοῦσαι Zwing., Lind., Mack. - ε ἔνας CE, Ald., Frob., Zwing.. Lind., Mack. - ε ξυνέστησεν Ald. - πλεῖστον pro ὀλίγον C. - πολὸ C.

τοῦ ψυγροῦ πλεῖστον, καὶ ἐπάγη ὑπὸ τούτου, καὶ ἐγένετο σκληρότατον τὸ σπλάγγνον καὶ ήκιστα ἐρυθρὸν, ὅτι οὐ πουλὸ τοῦ θερμοῦ ζυνέστη. O οὲ 1 αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν σαρκῶν \cdot τὸ μεν ψυγρὸν ἔστησε και ξυνέπηξε και εποίησε σάρκα, το δε κολλώδες τρώγλαι εγένοντο. έν δὲ τῆσι ²τρώγλησι ταύτησι τὸ ὑγρὸν, ώσπερ καὶ ἐν τῆσι φλεψὶ τῆσι μεγάλησιν. Τὸ δὲ θερμὸν ἐν παντὶ τῷ σώματι, ἐπλεῖστον δὲ τοῦ ύγροῦ ἐν τῷ σώματι, *καὶ τοῦ ψυχροῦ πουλὸ ἐν τῷ ὑγρῷ · τοσοῦτο δέ έστι τοῦ ψυγροῦ δχόσον δύναται πῆξαι τὸ ύγρόν : ἀλλὰ νενίκηται, ώστε διαχέγυται ύπο τοῦ θερμοῦ. Ἡ δὲ ἀπόδειξις τοῦ ὑγροῦ ὅτι θερμόν έστιν, εξ τις έθέλοι τάμνειν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ σώματος , δχου έθέλοι · δεύσει τε αξμα θερμόν, και τέως μέν αν θερμόν ή, ύγρὸν έσται • ἐπειδὰν δὲ ψυγθῆ ὑπό τε τοῦ ἐνεόντος ψυγροῦ καὶ τοῦ ἐκτὸς, εγένετο δέρμα καὶ ὑμὴν, καὶ εἴ θ τις ἀφελών τοῦτο τὸ δέρμα ἐάσειεν δλίγου χρόνου, δψεται άλλο δέρμα γινόμενον · εὶ δέ τις τοῦτο ⁷αἰεὶ άφαιρεϊ, άλλο δέρμα γίνοιτ' αν πρός τοῦ ψυχροῦ. Τούτου δὲ είνεκα πλείω έλεξα, τέως ἀποδείξω ότι τὸ ἔσγατον τοῦ σώματος πρὸς τοῦ ήέρος αναγχαίως έγει δέρμα γενέσθαι ύπο του ψυγρού χαλ τών πνευμάτων προσδαλλόντων.

10. Τὰ δὲ ἄρθρα ὧδε ἐγένετο · ὅτε τὰ ὀστέα ξυνίστατο, διόσα μὲν αὐτέων λιπαρὰ ἦν, τάχιστα ἔξεκαύθη, ὡσπερ πρόσθεν λέλεκται ἔν τῷ ⁸ προτέρῳ λόγῳ · ὁκόσον δ' αὐτέων κολλῶδες ἦν, τοῦτο ⁹οὲ οὐκ ἢδύνατο ἐκκαυθῆναι, ἀλλὰ μεταξὸ ἀποληφθὲν τοῦ καιομένου ¹⁰ καὶ ξηραινομένου ὑπὸ τοῦ θερμοῦ νεῦρα καὶ σίαλον ἐγένετο · ¹¹ τὸ δὲ σία-

glutineux, peu de chaud et beaucoup de froid, ce qui produisit la coagulation; et ce viscère est devenu le plus dur et le moins rouge, à cause que beaucoup de chaud ne s'est pas réuni à sa composition. Il faut en dire autant des chairs : le froid a dressé et coagulé, faisant ainsi la chair; le glutineux est devenu des canaux, et dans ces canaux est le liquide comme dans les grandes veines. Le chaud est répandu par tout le corps, mais dans le corps il y a le plus d'humide, et dans l'humide beaucoup de froid; il y en a autant qu'il en faut pour coaguler l'humide; mais il est vaihou, de sorte que le chaud le dissout. On montrera que l'humide est chaud en rappelant que, si on incise le corps de l'homme où que ce soit, il en coulera du sang chaud, qui sera fluide tant qu'il conservera sa chaleur; mais, quand le froid, tant celui qu'il posséde que celui qui vient du dehors, aura agi, il se formera une peau, une membrane. Si, enlevant cette peau, vous le laissez en repos quelque temps, vous en verrez une autre se produire; et autant de fois vous l'enlèverez, autant de fois il en naîtra une autre par l'effet du froid. Je me suis étendu sur ce sujet afin de montrer que l'extérieur du corps exposé à l'air, a dû nécessairement devenir peau par l'effet du froid et des vents qui l'assaillent.

10. (Formation des articulations. Synovie.) Les articulations se sont formées ainsi : quand les os se réunirent, les parties grasses qu'ils contenaient furent promptement consumées, comme il a été dit plus haut, mais les parties glutineuses ne purent pas l'être, et, interceptées au milieu de ce qui était brûlé et desséché, elles furent transformées par le chaud en

pro τοσοῦτο C.—Ante δύναται addit οὐ Zwing. in Marg. — 5 δ τι Mack.— ἡ pro εἰ C. — ὅτι Zwing. — † ἀεὶ dans Kühn, par une faute d'impression.
— ὅπερὶ φύσιος παιδίου pro προτέρω λόγω ΕΡ'. — ο δη Lind., Mack. – ἀπολειφθὲν C. – ἀποκλεισθὲν Lind., Mack. — 10 καὶ Interpp., Zwing. in marg., Lind., Mack. – καὶ om. vulg. – Ce καὶ est évidemment nécessaire. — " τὸ δὲ σίαλον om. Lind. – La suppression faite par Lind. est inutile. Il faut regarder τὸ δὲ σίαλον comme un nominatif absolu; genre de construction donţ il y a plus d'un exemple dans ce traité, – ὁκόσον δὲ τοῦ Lind,

λου, δπόσου τοῦ πολλώδεος δγρότατου ήν, ¹τόδε θερμπινόμενου παχύτερου εγένετο δγρόν εόν: και άπο τούτου σίαλου εγένετο.

- 11. Οξ δὲ ὄνυχες ἀπὸ τουτέου ἐγένοντο τοῦ κολλώδεος ἀπὸ γὰρ τῶν ὀστέων καὶ τῶν ἄρθρων αἰεὶ τὸ ὑγρότατον ² αὐτέου ἀπιὸν κολλῶδες γίνεται, ἀπὸ τοῦ θερμοῦ ξηραινόμενον καὶ ἐξαυαινόμενον, ³θόραζε ὄνυχες.
- 12. Οἱ δὲ ὀδόντες ὅστερον γίνονται διὰ τόδε · ἐπὸ τῶν ὀστέων τῶν ἐν τἢ κεφαλἢ καὶ ⁴τοῖν γνάθοιν ἡ αὕξησις γίνεται · τοῦ καλλώδεες *καὶ τοῦ λιπαροῦ τὸ ἐνεὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ξηραινόμενον ἐκκαἰεται, καὶ ⁴γίνονται ὀδόντες σκληρότεροι τῶν ἀλλων ὀστέων, ὅτι οὐκ ἔνεστι τοῦ ψυχροῦ. Καὶ οἱ μἐν πρῶτοι ὀδόντες φύονται ἀπὸ τῆς διαίτης [†]τῆς ἔν τῆ μήτρη, καὶ, ἐπὴν γένηται, ἀπὸ τοῦ γάλακτος θηλάζοντι τῷ παιδίω · ἐπειδὰν ὁὲ οὖτοι ⁸ ἐκπέσωσιν ἀπὸ τῶν σιτίων καὶ τῶν ποτῶν, ἐκπίπτουσι δὲ ⁹ἐπειδὰν ἐπτὰ ἔτεα ἔῃ τῆς πρώτης τροφῆς, ἔστι δὲ καὶ οἶς πρότερον, ¹⁰ ἡν ἀπὸ νοσερῆς τροφῆς ου τι τοῖσι δὲ πλείστοισιν, ἐπειδὰν ἔπτὰ ἔτεα γένηται · οἱ δὲ μεταφυέοντες συγκαταγηράσκουσιν, ἡν μὴ ὑπὸ ¹² νόσου διαφθαρῶσι.
 - 13. Διὰ δὲ τοῦτο φύονται οἱ δδόντες θστερον τῶν ἄλλων ἐν τῆ

¹Τό γε Lind. — ² αὐτέων Cornar. — ³ θύραζε, εἰς δνυχας vulg. - θύραζε δνυχες C, Ald. - Dans le texte de vulg., τὸ όγρότατον est le sujet, et κολλώδες est l'attribut se construisant avec γίνεται; au confraire, dans le texte de C et d'Alde, que je suis, l'attribut se construisant avec γίνεται est δνυχες, et dès lors κολλώδες appartient au sujet; ce qui permet de repousser la correction de Cornarius (αὐτέων) et de garder αὐτέου : ce qu'il y a de plus humide dans le glutineux. Αὐτέου ainsi employé est une locution connue. — * ταῖν Zwing.-Encore un article masculin au duel construit avec un substantif féminin. Voy. plus haut p. 590, l. 13. — 5 xál Calvus, Zwing. in marg., Lind., Mack. - xal om. vulg. - Ce xal peut être ajouté, même sans manuscrits. Cornarius et Foes rapportent τοῦ κολλώδεος à αύξησις et τοῦ λιπαροῦ à τὸ ἐνεὸν, mettant un point après κολλώδεος. Pour moi, je rapporte τοῦ χολλώδεος καὶ τοῦ λιπαροῦ à τὸ ἐνεὸν, mettant un point après γίνεται. De cette façon, αύξησις désigne non la croissance du glutineux, mais la croissance des dents. — Exiveral Ald.έστι vulg. - ένεστι C. - ⁷ της C. - της om. vulg. - Coray avait indiqué, Mus. Oxon. Consp. p. 5, cette correction, qui est justifiée par C. — 2 èxéσωσιν (sic) Ε. - * έπειδάν ἐπὶ τὰ ἔτεα vulg. - Coray, ib. p. 5, propose de lire έπτὰ au lieu de ἐπὶ τὰ. Cette correction paraît de toute justesse. - εδη vulg. -ἐπειδάν gouvernant le subjonctif dans la Collection hippocratique, je lis en au lieu de sh. Rien n'a été plus fréquent, dans cette Collection, que nerfs (ligaments) et en synovie. Quant à la synovie, la partie la plus liquide du glutineux, échaussée, devint plus épaisse, tout en restant liquide, et de là provint la synovie.

- 11. (Formation des ongles.) Les ongles ont aussi été produits par ce glutineux, car ce qu'il y a de plus humide dans le glutineux s'écoulant sans cesse des os et des articulations, va, desséché et torréfié par le chaud, former les ongles au de pars.
- 12. (Formation des dents.) Les dents naissent les dernières pour ceci : la croissance s'en fait par les os de la tête et les mâchoires. Ce que ces os contiennent de glutineux et de grâs, séché par le chaud, se consume, et les dents deviennent plus dures que les autres os parce qu'elles ne contiennent pas de froid. Les premières dents se forment par l'alimentation du fœtus dans la matrice et par l'allaitement de l'enfant après sa naissance. Le changement de la nourriture et des boissons les fâit tomber; la chute s'en opère lorsque sept années de la première alimentation se sont écoulées; quelquefois même auparavant, quand elles proviennent d'une mauvaise nourriture; pour la plupart, c'est à l'âge de sept ans; celles qui leur succèdent vieillissent avec l'homme, à moins que quelque maladie ne les détruise.
 - 13. (Raison pour laquelle les dents naissent en dernier. L'au-

la confusion entre En et είη. - " ην C, Ald. - φύσωσιν vulg. - φύσωσιν, aoriste actif, a la signification transitive et ne peut rester ici, à côté de φύονται, l. 11. Il faut lire φυώσιν aor. 2º subj., comme dans Platon, Resp. 10, p. 597, C; voy. Matthiæ, liste des verbes irréguliers, au mot φύω. Φυώσι peu connu a dû s'altérer presque nécessairement en φύσωσι. - " τοῖς vulg. -τοΐσι C. - μεταφύοντες vulg. - μεταφυέοντες C. - Schneider, dans son Dict., cite μεταφύειν au sens intransitif avec la seule autorité de ce passage, et il doute de la correction de la leçon; mais, dans son Suppl., il la condamne absolument, proposant de lire μεταφύντες. Cette lecture est facile. Cependant faut-il la prendre en sacrifiant μεταφυέοντες, qui, lui, a un sens intransitif? C'est déjà beaucoup que d'avoir ici un sens intransitif; de plus je remarque que C est un manuscrit important; et, comme il y a des exemples d'un φυέω en composition (voy. δδοντοφυέειν, de la Dent. §§ 8, 9, 11 et 12), et qu'une telle forme a pu se développer, sans barbarisme, d'un adjectif en φυής, εὐφυής, έμφυής, etc., ainsi que εὐτραφέειν de εὐτραγής, cela me détermine à prendre μεταφυέοντες. — 12 γούσου Lind. - διαρθρώσι Ald.

γνάθο φλέδες είσὶ 1 τῆ κάτω κοῖλαι, καὶ μούνοισι τῶν ὀστέων αὖται την τροφήν παρέχουσι τῷ ὀστέω· τὰ δὲ ὀστέα τοιαύτην αὐξησιν ὁποῖά πέρ έστι, καλ τὰ άλλα όλ πάντα τοιαύτην ἀποδίδωσιν αὔξησιν, δποῖα αὐτά ἐστιν ' καὶ γὰρ αἱ φλέδες αἱ ἐκ τῆς νηδύος * καὶ τῶν ἐντέρων, είς & συλλέγεται τὰ σιτία καὶ τὰ ποτὰ, ἐπειδὰν θερμανθή ταῦτα, έλχουσι τὸ λεπτότατον χαὶ τὸ εγρότατον τὸ δὲ παγύτατον αὐτέου *Χατελείπεται, χαλ γίνεται χόπρος έν τοῖσιν έντέροισι τοῖσι χάτω: τὸ δὲ λεπτότατον αί φλέδες έλχουσιν ἐχ τῆς νηδύος χαὶ τῶν ἐντέρων των * άνωθεν της νήστιος, θερμαινομένων των σιτίων * ἐπὴν δὲ περήση την νηστιν, ές τὰ κάτω έντερα ζυνεστράφη, και κόπρος εγένετο: ή δε τροφή επειδάν αφίκηται εξ έκαστον, τοιαύτην απέδωκε την είδέην έκάστου δκοία περ ήν . αρδόμενα γαρ ύπο της τροφής αύζεται έχαστα, τὸ θερμόν καὶ τὸ ψυχρόν καὶ τὸ κολλῶδες καὶ τὸ λιπαρὸν και το γλυκύ και το πικρον και τα δοτέα και τα άλλα ξύμπαντα δχόσα εν τῷ ἀνθρώπω είνι. Διὰ τοῦτο ὕστερον οἱ δδόντες φύονται * εξρηται δέ μοι καὶ πρότερον δτι μοῦναι τῶν ὀστέων αὶ γνάθοι φλέ-

1 Καὶ ἐν τῆ κάτω κοιλίη (ἐκ τῆς κάτω κοιλίης Cornar., Mack) μούνοισι vulg.-Cette correction de Cornarius n'est pas suffisante; et, puisqu'il en faut une, on doit essayer de la rendre complète. Cornarits fait dire au passage que ces os sont les seuls qui reçoivent leur nourriture par une veine venant du ventre. Or, ce n'est pas cela que l'auteur entend ; il entend expressément que ces os sont les seuls qui aient des veines en euxmêmes : εξρηται δέ μοι καὶ πρότερον ὅτι μοῦναι τῶν ὀστέων αὶ γνάθοι φλέβας έχουσιν αύται εν έωυταισι, l. dernière. Il faut donc lire : τη κάτω. Il est facile d'expliquer comment l'erreur s'est produite : τῆ κάτω, mai compris, a changé xοῖλαι en xοιλίη; cela fait, quelque correcteur a ajouté ev, déplaçant ou ajoutant un xxí. La mâchoire inférieure reçoit en effet un vaisseau considérable; cela est vrai, mais ce qui ne l'est pas, c'est que ce soit le seul os qui en reçoive. — 2 xal L, Cornar., Zwing. in marg., Foes in not., Lind., Mack. - xal om. vulg. - Correction manifeste; voy. 1. 8. - ξυλλέγεται Lind., Mack. - 3 χατασήπεται Cornar. - 4 ανωθεν [μαλλον] τῆς νήστιος Lind. — εἐς C. -ἐς om. vulg. — εἐνῆ vulg. - Liser ένι.-Les traducteurs traduisent διά τοῦτο ῦστερον οἱ ὀδόντες φύονται, comme si c'était une formule de clôture, indiquant que l'explication qui montre pourquoi les dents poussent en dernier est terminée. Mais il n'en est rien; cette explication n'est pas finie; on n'a, pour s'en convaincre, qu'à lire le morceau. Il faut considérer la phrase comme une reprise : l'auteur commence par exposer comment la nourriture, absorbée par les veines dans les intestins, va s'approprier à chaque partie; mais, comme ccla s'est un peu étendu et qu'il a perdu de vue son objet principal, il

teur a vu que l'os de la machoire reçoit des vaisseaux; mais il croit que c'est le seul os qui en reçoise. L'aliment puisé dans les intestins par les veines est apporté à chaque organe; et chaque organe, se l'appropriant, crost par un accroissement qui lui est homogène; en d'autres termes, dans l'os il se fait du tissu osseux, dans le muscle du tissu musculaire, etc. L'os de la machoire, pourvu d'une veine, produit quelque chose de plus que les autres os; et cela est les dents. Cet accroissement en plus se continue tant que l'homme crost; de là les dents de lait, les dents de sept ans, les dents de douze, les dents de sagesse.) Voici pourquoi les dents naissent postérieurement à tous les autres os : dans la mâchoire inférieure il y a des veines creuses; ce sont les seuls os qui reçoivent par des veines l'aliment; or les os croissent par un accroissement qui leur est semblable; et, de fait, toutes les autres parties du corps croissent par un accroissement qui leur est semblable. Les veines provenant du ventre et des intestins où se rassemblent les aliments et les boissons, y puisent, quand cela est échaussé, ce qu'il y a de plus ténu et de plus liquide; tandis que ce qu'il y a de plus épais reste et se transforme en excrément dans les intestins inférieurs. Les veines absorbent, dans le ventre et dans les intestins au-dessus du jéjunum, la partie la plus ténue des aliments échauffés qui, traversant le jéjunum, se rassemblent dans les intestins inférieurs et deviennent excrément. L'aliment, arrivé à chaque partie, y produit la forme de cette partie telle qu'elle était; car chaque chose, arrosée par l'aliment, s'accroît, le chaud, le froid, le glutineux, le gras, le doux, l'amer, les os, tout en un mot ce qui est dans le corps de l'homme. Je reviens à la raison pour laquelle les dents naissent en dernier : j'ai dit plus haut que les mâchoires, seules entre les os, renferment des veines dans leur intérieur;

indique qu'il y revient. Les mâchoires, ayant, seules entre tous les os, une veine, produisent aussi, tant que l'homme croît, quelque chose en ples, qui est les dents; et, comme l'homme croît jusqu'à sept, quatorze et vingt et un ans, les dents sont ce qui vient en dernier.

δας έχουσιν *αὐταὶ ἐν ἐωυταῖσι · καὶ διὰ τοῦτο τροφή ελκεται πλέον
ἢ ἐς τὰ ἀλλα ὀστέα. Καὶ πλέονα τὴν τροφήν ἔχοντα καὶ ἀθροωτέρην
τὴν ἐπιβροήν, ἀποτίκτει αὖξησιν αὐτὰ ἀφ' *ἐαυτέων τοιαύτην οἶά πέρ
ἐστιν αὐτὰ, τέως ἀν περ καὶ ἀνθρωπος οὖλος αὐξάνηται. Αὐξάνεται
δὶ ἐπὴν γένηται ἐπίδηλος * ἐπίδηλος δὲ μάλιστα γίνεται ἀπὸ ἐπταετέος μέχρι *τεσσαρεσκαιδεκαετέος, καὶ ἐν τουτέω τῷ χρόνω οἴ τε μέγιστοι τῶν ἀδόντων φύονται καὶ ἀλλοι πάντες, ἐπὴν ἐκπέσωσιν οἴ
ἐγένοντο ἀπὸ *τῆς τροφῆς τῆς ἐν τῆ μήτρη. Αὐξάνεται δὲ καὶ ἐς
τὴν τρίτην ἐδδομάδα, ἐν ἢ νεηνίσκος γίνεται, μέχρι τεσσάρων καὶ
πέντε ἐδδομάδων · καὶ ἐν τῆ τετάρτη δὲ ἐδδομάδι ἀδόντες φύονται
δύο τοῖσι πολλοΐσι τῶν ἀνθρώπων, οὖτοι καλέονται *σωφρονιστῆρες.

14. Αξ δὲ τρίχες φύονται ὧδε · δστέα εἰσὶ καὶ ἐγκέφαλος, ἀφ' ὧν ή τοιαύτη αὔξησις, ὅτι τοῦ πέριξ κολλώδεος, ὅπως περ τοῖσι νεύροισι, καὶ τοῦ λιπαροῦ οὐκ ἔνεστιν · εἰ γὰρ ἐνῆν τοῦ λιπαροῦ, ἐξεκαίετο ἀν ἔκ τοῦ θερμοῦ. Τάχα δὲ θαυμάσειεν ἄν τις ὅτι καὶ ἐν τῆσι μασχάλησι καὶ ἐν τῷ ἀπισείω τρίχες πολλαὶ καὶ ἐν τῷ σώματι παντί ²εἰσιν ωὐτὸς λόγος περὶ τουτέου · ὅπου ὁ τυγχάνει τοῦ σώματος τὸ κολλώδες ἀν, ἐνταῦθα αἰ τρίχες γίνονται ὁπὸ τοῦ θερμοῦ.

15. 'Ακούει δὲ διὰ τόδε · τὰ τρήματα τῶν οὐάτων προσήκει πρὸς δστέον σκληρόν τε καὶ ξηρὸν διμοιον λίθω · ³ τοῦτο δὲ , πέφυκε πρὸς ιο δστέον κοίλωσις σηραγγώδης · οἱ δὲ ψόφοι ἀπερείδονται πρὸς ιι τὸ σκληρόν · τὸ δὲ δστέον τὸ κοίλον ἐπηχεῖ διὰ τοῦ σκληροῦ · τὸ ιε δὲ δέρμα τὸ πρὸς τῆ ἀκοῆ πρὸς τῷ δστέω τῷ σκληρῷ λεπτόν ἐστιν ῶσπερ ἀράχνιον, ξηρότατον τοῦ ἄλλου δέρματος. Τεκμήρια δὲ πολλὰ

¹ Αδται vulg. - Lisez αὐταί. - ἐωυτέσι (sic) C. - ἐωυτήσι Lind., Mack. — ² ἐωυτέων Zwing., Lind., Mack. — ³ τεσσαρεσκαιδεκάταιος (sic) C. - τεσσαρεσκαιδεκαταίος vulg. — ⁴ τῆς οπ. C. — ⁵ σωφρονηστῆρες Ε, Ald., Frob. — ° ἐπισχίω (sic) C, Ald. — ' εἰσιν ' οἶσιν (οἶσιν οπ. Ald) οῦτος (ὁ addit Ε) λόγος vulg. - Ald. nous fournit une bonne correction, supprimant οἴσιν, qui embarrasse la phrase et qui est né evidemment de la répétition, par iotacisme, de εἰσιν. Cela fait, le sens est clair; il faut, en place de οὖτος, lire ωὐτὸς, ou, ioniquement, ωὐτός; voy. p. 588, note 2. L'addition de ὁ dans E a été suggérée par la fausse leçon οὖτος, le correcteur ayant voulu suivre la syntaxe; c'est ainsi que les textes vont quelquefois jusqu'à se dénaturer singulièrement. — ° τυγχάνοι C. - γίγνονται Lind. — ° τοῦτο signifie ici de plus. Cette construction est fréquente dans le traité des Articulations; voy. par exemple τοῦτο

c'est pourquoi elles attirent plus de nourriture que les autres os. Ayant plus de nourriture et un afflux plus abondant, elles engendrent par elles-mêmes un accroissement qui est comme elles sont; et elles l'engendrent jusqu'à ce que l'homme ait crû tout entier. Il croît quand il est devenu formé, et il devient surtout formé de sept ans à quatorze; c'est dans cet intervalle que naissent les plus grosses dents et toutes celles qui remplacent les dents de la nourriture dans la matrice. Il croît aussi jusqu'à la troisième semaine où il devient jeune homme, et jusqu'à la quatrième et à la cinquième. Dans la quatrième semaine naissent chez la plupart des hommes deux dents dites de sagesse.

- 14. (Formation des cheveux. L'explication est différente de celle qui est donnée dans l'opuscule des Glandes, § 4.) Les cheveux poussent ainsi : ce sont les os et le cerveau qui les produisent, attendu qu'il n'y a pas, comme dans les nerfs, du glutineux placé à l'extérieur et du gras; car, s'il y avait des parties grasses, elles seraient consumées par le chaud. Mais peut-être on s'étonnera qu'il naisse des poils abondants aux aisselles, au pubis et sur tout le corps. Le raisonnement est le même : là où le corps renferme du glutineux, le chaud fait germer des poils.
- 15. (Audition. On trouve rapportée l'opinion d'auteurs qui avaient écrit sur la nature et qui pensaient que c'était le cerveau qui, dans l'audition, résonnait.) L'homme entend de cette façon : les conduits auditifs sont attenants à un os dur et sec comme la pierre; en outre, l'os est creusé d'une cavité fistuleuse. Les sons viennent se heurter contre ce corps dur; et l'os, qui est creux, retentit par sa dureté même. Dans le conduit auditif est fixée à l'os dur une membrane, ténue comme une toile d'araignée, la plus sèche de toutes les membranes. Il est beaucoup de preuves que les corps les plus durs

μέν.... τοῦτο δὲ, § 10. — * δοτέου Ald. — * τὸ om. Lind. – ἐπιχεῖ (sic) C, Ald. — * δὲ Ε. – δὲ om. vulg. – Ante ξηρότατον addunt καὶ Lind., Mack.

ότι ξηρότατον ήχει μάλιστα ' όταν δε μέγιστον ' ήχήση, τότε μάλιστα ἀκούομεν. Και εἰσι τινες οὶ ελεξαν φύσιν ξυγγράφοντες ότι ὁ εγκέφαλός ἐστιν ὁ ήχέων · τοῦτο δε οὐκ ἀν γένηται · αὐτός τε γὰρ ὁ εγκέφ φαλος ὑγρός ἐστι, καὶ ' μῆνιγξ περὶ αὐτόν ἐστιν ὑγρὴ καὶ παχείη, τὰ δε ἡχέοντα ἀκοὴν ποιεῖ.

16. 'Οσφραίνεται 'δ' ὁ ἐγκέφαλος ὑγρὸς ἐων αὐτὸς τῶν ξηρῶν, ἔλκων τὴν ὀδμὴν ξὺν τῷ ἠέρι διὰ τῶν βρογχίων εξηρῶν ἐόντων προήκει γὰρ ὁ ἔγκέφαλος τῆς ρινὸς ἐς τὰ κοῖλα καὶ ταύτη αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐπίπροσθεν εὐστέον οὐδὲν, ἀλλὰ χόνδριον μαλακὸν ὅκως περ σπόγγος, οὐτε κρέας οὐτε ὀστέον. Καὶ ὅταν μὲν ξηρὰ ἢ τὰ κοῖλα τῆς ρινὸς, ὀσμᾶσθαι τῶν ξηροτέρων αὐτὸς ἔωυτοῦ ἀκριδέστερος ἐστιν τὐῶατος γὰρ οὐκ ὀδμᾶται τὸ ὑγρότερον γάρ ἐστι τοῦ ἐγκεφάλου, ἐὰν μὴ σαπῆ σηπόμενον γὰρ τὸ ὑδωρ παχύτερον εγίνεται καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὸ κόταν δὲ ὑγρανθέωσιν αἱ ρῖνες, οὐ εὐναται ὀσφραίνεσθαι τὸ γὰρ τὸν ἡέρα ἔλκει αὐτὸς πρὸς ἔωυτοῦ. Ταύτη δὲ καὶ ὅταν πλεῖν τὸ ἀποτήκη ὁ ἐγκέφαλος πλεῖστον αὐτὸς ἀφ' ἔωυτοῦ ἐς τὴν ὑπερώην καὶ τὴν φάρυγγα καὶ τὸν πνεύμονα καὶ ἐς τὴν άλλην κοιλίην, γινώσκουσιν οἱ ἀνθρωποι καὶ φασὶ καταρρέει ἐκ τῆς κεφαλῆς καταρρέει δὲ καὶ ἐς τὸ άλλο σῶμα 11 καὶ ἐστι τροπὴ τῷ θερμῷ.

17. 'Ορῆ δὲ διὰ τοῦτο 'ἀπὸ τοῦ 'βεγκεφάλου τῆς μήνιγγος φλέψ καθήκει ες τὸν ὀφθαλμὸν διὰ τοῦ ὀστέου 'βεκάτερον· διὰ ταύταιν ταῖν φλεδοῖν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου διηθέεται τὸ λεπτότατον τοῦ κολλω-δεστάτου· καὶ διὰ τοῦτο 'βαὐτὸ περὶ αὐτὸν δέρμα ποιέει τοιοῦτον

¹ Ἡχήσητο μάλιστα ἀχούωμεν vulg.-ἡχήση, τότε μάλιστα ἀχούομεν Κühn.- Cette correction est excellente. — ² μήνιγξ Mack. — ³ οὐδὲ Κühn, par une faute d'impression.- ποιέει Mack. — 4 δὲ Mack.- τῶν ξηρῶν αὐτὸς C, Ald. - σὺν Mack. — ὁ ξηρῶν ἐόντων om. Cornar. - προσήχει Codd. quidd. ap. Foes in not. — ὁ δστέων C, Ald. — ¹ ξηρωτέρων Zwing. — ὁ γίγνεται Lind. - τάλλα Ε. — ὁ δύνανται Foes in not. Lind. — ¹ ὁ ἀποτίχτη CE. - ἀποτήχτη Ald., Frob. - ἀποτήχη est une correction de Foes; il l'a introduite dans son texte; ce qu'il fait bien rarement. Elle paraît tout à fait sûre. — ¹¹ καὶ ἔστι τροπῷ (τρόπος Zwing.; τροπὴ C, Zwing. in marg., Lind.) τῷ θερμῷ vulg.- καὶ ἔστι τῷ τρόπῳ θερμὸς Cornar.-τροπὴ est la τἐ-ritable leçon. — ² ἔγγεφάλου (sic) C. — ¹¹ ἔκατέρου Calvus. — ¹⁴ αὐτὸ περὶ αὐτὸ (αὐτὸν Cornar., Lind., Mack) (περὶ αὐτὸ om. Codd. quidd. ap. Foes in not.) δέρμα vulg.- La correction de Cornarius paraît bonne; elle est

résonnent le mieux; or, plus les sons ont de force, mieux nous entendons. Quelques-uns qui ont écrit sur la nature ont prétendu que c'était le cerveau lui-même qui résonnait, ce qui est impossible; car le cerveau est humide et entouré d'une membrane humide et épaisse, et autour de la membrane sont des os. Les corps liquides ne résonnent pas; il n'y a que les corps secs; or ce qui résonne est ce qui produit l'audition.

16. (Olfaction, C'est par les voies nasales que le cerveau envoie les catarrhes sur les parties inférieures; même théorie que dans l'opuscule des Glandes; voy. § 11.) Le cerveau, étant humide lui-même, sent les substances sèches, attirant l'odeur avec l'air à travers des tuyaux qui sont secs. Car il s'étend dans les cavités des narines; de ce côté, aucun os ne lui oppose une barrière; et il n'est borné que par un cartilage mou comme une éponge, et qui n'est ni chair ni os. C'est quand les cavités des narines sont sèches qu'il perçoit avec le plus d'exactitude l'odeur des substances sèches. Il ne sent pas l'eau, car elle est plus humide que le cerveau lui-même, à moins qu'elle ne soit putréfiée; car l'eau, ainsi que tous les autres corps, s'épaissit en se corrompant. Mais quand les narines deviennent humides, elles perdent la faculté de sentir, le cerveau n'attirant plus l'air à lui. C'est par cette voie aussi que le cerveau, par lui-même, flue abondamment sur le palais, sur la gorge, sur le poumon et sur le ventre; alors on reconnaît et on dit qu'il se fait un catarrhe de la tête; il s'en fait aussi sur le reste du corps, et c'est une conversion pour le chaud.

17. (Vision. L'auteur a vu souvent les humeurs de l'œil après la rupture de cet organe.) La vision est ainsi : une veine partie de la membrane du cerveau se rend à chaque œil au travers de l'os. Par ces deux veines, ce qu'il y a de plus ténu dans le glutineux est filtré hors du cerveau, et, de cette façon, forme

très-plausible, les copistes ayant pu très-facilement se brouiller entre ces aurè et ces neutres.

1 οδών πέρ αύτά έσον τὸ διαφανές τοῦ ἀφθαλμοῦ 3 το πρός τοῦ ἡέρος, πρός & προσβάλλει τὰ πνεύματα, χατά τὸν αὐτὸν λόγον ώσπερ περί τοῦ άλλου δέρματος έλεξα. Πολλά δὲ ταῦτ' ἐστὶ τὰ δέρματα πρὸ τοῦ δρέοντος διαφανέα, δχοϊόν περ αὐτό ἐστιν τούτω γάρ τῷ διαφανεῖ ἀνταυλεει 19 δος και 14 γαπωδα μαρια. 2001ξο οδο δού 16 αριασλεολει. δό τι δέ κα λαμπρόν έστι μηθέ άνταυγεί, τουτέω ούγ δρη το δέ άλλο το περί τους δοθαλμούς λευχον πρέας έστίν. Η δε χόρη καλεσμένη του δφθαλμου μέλον φαίνεται διά τουτο, ότι έν βάθει έστί xal γιτώνες περί " αὐτὸ εἰσί μελανες ' γιτώνα δὲ χαλέομεν τὸ ἐνεὸν δοπερ δέρμα. έστι δε ου τ μέλαν όψει, άλλα λευχόν διαφανές. Το ος ελόρο πογγείρες. μογγαπιέ λαι ομερμαπέν εμή απόρμαλειτος οφραγίπος έξιον ύγρον πολλώδες. πήν μέν ή ξει θερμόν, ύγρον έστεν : έπειδάν δέ ψυγθή, εγένετο ξηρον ώσπερ λιδανωτός διαφανής, και των ανθρώπων και των θηρίων διμοιών έστι, Έον δε δφθαλικόν εάνια παν δ τι αν έμιπέση, καὶ τὰ πνεύματα προσθάλλοντα, καὶ τὰ άλλα όσα λαμπρότερα ¹⁰ ή κατ' αὐτόν ἐστι, 11 καὶ εἴ τις ἐγγρίσει, διὰ τόδε, ὅτι ὁμόγροια ἔνυγρός έστιν, ώσπερ τὸ στόμα καὶ ἡ γλώσσα καὶ ἡ άλλη κοιλίη ἔνυγρά ἔστιν. 18. Διαλέγεται 49δε διά το πνευμα έλχων έσω ες παν το σωμα,

1 Οξόν περ (περ om. Mack) περί (περί om. Zwing. in marg.) αὐτὸ vulg.-Zwinger a indiqué à sa marge comment il faut corriger ce texte : περί doit être supprimé, ayant été introduit par les copistes à cause du voisinage de περ; genre de faute qui n'est pas rare. Voyez d'ailleurs un peu plus bas ὁχοῖόν περ αὐτό. — 2 τῶ C. — 3 διαφανέος vulg. – διαφανέως \mathbf{P}' . – διαφανέα C, Ald. - αὐτῶ pro αὐτὸ C. - 4 δτι vulg. - ὅ τι Lind. - ἀνταυγή vulg. - άνταυγει Foes in not. - άνταυγέει Lind., Mack. - La correction de Foes est évidente.- Au lieu de xpéac, Wallroth, Syntagma, p. 54, conjecture πέρας, substance cornée. - 5 μέλαινα L, Mack. - 6 αὐτὴν L. -7 μέλαιναν Mack. — 8 έστι pro τὸ Lind. - ἐπισυρραγέντος Ε. - δεξιὸν pro έξιὸν Ald. - M. Andreæ, die Augenheilkunde des Hippocrates, p. 58, regarde comme certain que cette humeur glutineuse qui se coagule et qui ressemble à de l'encens, est le cristallin. Cette opinion me paraît certaine, à moi aussi. — a dvà pro dviệ C. — 10 h E. — 11 xai hv (ei C) τις έν κρίσει (éyxplote pro év xplote Lind.; éxxplote Codd. ap. Foes in not., Mack; épaτήση legisse videtur Cornar.; ἐρωτήσει Zwing. in marg.) διὰ τόδε, ὅτι ὁμόχροια (addit ένυγρος Lind.) έστιν ώσπερ vulg. - Cornarius traduit : Et si quis interroget, respondere licet, propterea quod consimilis coloris existunt. La traduction de Zwinger est semblable. Foes a : Idque quis ideo fieri judicet, quod unius et ejusdem sint coloris. Cette phrase est très-altérée; et les efforts de restitution et de traduction n'ont pas été heureux. D'abord on s'est mépris sur le sens de ὁμόχροια, qui, dans la Collection

autour de l'œil une peau telle qu'est ce ténu même, c'est-àdire forme le diaphane de l'œil, ce qui est exposé à l'air, ce qui recoit le choc des vents, de la même manière que j'ai exposée pour les autres peaux. Ces tuniques, placées devant la portion voyante, sont multiples, diaphanes comme elle. Or, c'est dans ce diaphane que la lumière et toutes les choses brillantes se réfléchissent; et la vision s'opère par cette réflexion. Par ce qui n'est pas brillant et ne réfléchit pas, il n'est pas de vision. Le restant autour de l'œil est une chair blanche. La partie de l'œil dite pupille paraît noire parce qu'elle est située au fond et entourée de tuniques noires. Nous appelons tunique ce qui est dans l'œil comme une peau. Elle n'est pas noire à la vue, mais elle est incolore et diaphane. Le liquide de l'œil est glutineux, car souvent nous avons vu sortir un liquide glutineux hors d'un œil rompu; tant qu'il est chaud, il reste fluide; mais il devient, en se refroidissant, sec comme un morceau d'encens transparent (le cristallin, voy. note 8). Il est semblable chez les hommes et les animaux. L'œil souffre par tout ce qui entre dedans, par le vent qui le frappe, par ce qui est trop brillant pour lui, par les onctions qu'on y pratique; la raison, c'est que la surface en est humide, comme le sont la bouche, la langue et le reste du ventre.

18. (Voix et parole. C'est l'air qui produit le son. L'auteur

hippocratique, signifie, non pas similitude de couleur, mais surface, peau. Toutefois il faut distinguer Linden, qui a apporté un élément important de correction en introduisant ένυγρος; restitution qui paraît tout à fait sûre à cause du parallélisme : ὧσπερ.... ἔνυγρά ἐστιν. Je crois compléter cette excellente indication, en lisant, par un changement très-léger, ἐγχρίσει au lieu de ἐν πρίσει. Dès lors ce membre de phrase se lie avec ce qui précède, la construction devient possible, et cela signifie que toutes ces souffrances de l'œil, par les contacts quelconques, proviennent de ce que la surface en est humide; tandis que, si elle était sèche, comme l'est par exemple celle de la peau, ces contacts ne seraient pas douloureux. — ¹² Post δὲ addit καὶ C.— ἔλκον Zwing. – ἔλκειν Zwing. in marg., Lind., Mack.— εἴσω πᾶν vulg.— Όn a changé ἔλκων en ἔλκον pour l'accorder avec σῶμα; mais je pense qu'on doit lire, au lieu de sἴσω πᾶν de vulg., ἔσω ἐς πᾶν, comme plus bas, p. 608, l. 20, ἔσω ἐς τὰ κοῖλα, et dès lors il n'η a rien à changer.

τὸ πλείστον δὲ ἐς τὰ χοῖλα 1 αὐτὸς έωυτῷ αὐτὸ δὲ θύραζε ὡθεοἰτεκον διὰ * τὸ κενὸν ψόφον ποιέει · ή κεφαλή γὰρ ἐπηχεῖ. 'Η δὲ γλιοσσα άρθροῖ προσδάλλουσα: "ἐν τῷ φάρυγγι ἀποφράσσουσα καὶ προσδάλλουσα πρός την ύπερώην και πρός τους δδόντας ποιέει σαφηνίζειν ήν δὲ μὴ ἡ γλώσση ἄρθροῖ προσδάλλουσα έχάστοτε, οὐχ ᾶν σαφέως διαλέγοιτο , άλλ' - ή έκαστα φύσει τὰ μονόφωνα. Τεκμήριον δέ έστι τουτέω, οί χωφοί οί έχ γενεής ιούχ επίστανται διαλέγεσθαι, αλλά τά μονόφωνα μούνον φωνέουσιν, οὐδ' εξ τις τὸ πνεύμα έχπνεύσας πειρῷτο διαλέγεσθαι. Δηλον δὲ τόδε· οἱ ἄνθρωποι δκόταν βούλωνται μέγα φωνήσαι, έλχοντες το πνευμα το έξω ώθέουσι θύραζε καὶ φθέγγονται μέγα ως δάντηγη το πνευμα, έπειτα δε καταμαραίνεται το φθέγμα. καί οι κιθαρωδοί, δκόταν δέη αὐτοῖς μακροφωνέειν, ἐπ² ἄκρον έλκύσαντες τὸ πνεῦμα έσω πουλὸ έχτείνουσι τὴν έχφορὰν καὶ φωνοῦσι καὶ φθέγγονται μέγα ως τάντηχωσι τῷ πνεύματι, ἐπὴν δὲ τὸ πνεῦμα έπιλίπη, καταπαύονται τουτέοισι δήλον δτι τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ φθεγγόμενον. Είδον δε ήδη οξ, εσφάξαντες ξωυτούς, απέταμον τον φάρυγγα παντάπασιν · οὖτοι ζῶσι μέν, φθέγγονται δὲ οὐδὲν, εἰ μή τις ⁹συλλάδη τὸν φάρυγγα · οὖτοι δὲ φθέγγονται · δῆλον δὲ καὶ ¹⁰ τούτω, ότι τὸ πνεῦμα οὐ δύναται, διατετμημένου τοῦ λάρυγγος, έλχειν έσω ές τὰ χοῖλα, ἀλλὰ χατὰ τὸ διατετμημένον ἐχπνέει. Οὕτως ἔχει περὶ φωνης ίσως καὶ 11 διαλέξιος.

19. 11 Ο δὲ αἰών ἐστι τοῦ ἀνθρώπου ἐπταήμερος. Πρῶτον μέν

¹ Αὐτὸ Mack. - έωυτοῦ ΕΡ'. - τὸ θεώμενον pro ἀθεόμενον C, Ald. - 2 τὸν C, Ald. - ἐπήχει (sic) C. - 3 ἔν [τε] τῷ Lind., Mack. - λάρυγγι Mack. - προ-6άλλουσα C. — 1 η vulg. - η G. - Je lis η. — 5 οὐ γὰρ pro οὐκ Lind. — 6 ἀντηχη Calv., Lind. - αντέχη vulg. - 1 αντέχωσι vulg. - αντηχώσι Calv., Lind. - Calvus n'a point imaginé cette leçon, et il l'a trouvée dans ses manuscrits. L'autorité en étant ainsi établie, quel est le meilleur, avtéxeiv ou avthreiv? Pour que ἀντέχειν valût mieux, il faudrait qu'il y eût non pas ω;, mais ἔως. Avec ὡς, ἀντηχεῖν me paraît mériter la préférence. - τὸ pro τῷ C. -8 σφάγξαντες (sic) Ald. - λάρυγγα Zwing., Mack. — 3 ξυλλάδη Lind. - λάρυγγα C, Lind. — 10 τοῦτο vulg. - Je lis τούτω; voy. plus haut, l. 6 : τεκμήριον δέ έστι τουτέφ. - έλκεσθαι Lind. - En trouvant ici λάρυγγος sans variante dans nos deux manuscrits, en remarquant que C a λάρυγγα dans un cas, on serait tenté de faire comme Linden, et de mettre partout λάρυγξ. Mais le langage hippocratique ne distingue pas exactement ces deux termes (voy. Foes, Œcon. au mot φάρυγξ); et je serais plutôt tenté de mettre φάρυγγος au lieu de λάρυγγος, que vice versa; car plus d'un correcteur aura

apporte différentes preuves, entre autres qu'il a vu des gens qui, s'étant coupé la gorge, ne pouvaient plus parler; et reprenaient la parole quand on réunissait la plaie du larynx.) L'homme parle par l'air qu'il attire dans tout son corps, mais surtout dans les cavités. Poussé au dehors à travers le vide, l'air produit un son, car la tête résonne. La langue articule par ses chocs; interceptant dans la gorge et heurtant contre le palais et les dents, elle rend les sons distincts. Si, à chaque fois, la langue n'articulait pas en heurtant, l'homme ne parlerait pas distinctement, et il n'émettrait que chacun des sons simples naturels. La preuve en est dans les sourds de naissance, qui, ne sachant pas parler, n'émettent que les sons simples. On ne réussira pas non plus si on veut parler après une expiration. En effet, un homme qui veut faire entendre une grande voix, attire l'air extérieur, le chasse au dehors et crie fort afin que l'air résonne à l'encontre; ensuite le son va en s'affaiblissant. Les musiciens, quand il leur faut porter la voix au loin, faisant une inspiration profonde, prolongent l'expiration et chantent fort afin que l'air résonne à l'encontre; le son cesse quand l'air fait défaut. Tout cela montre que c'est l'air qui bruit. J'ai vu des gens qui, voulant se tuer, s'étaient coupé la gorge tout à fait; ils vivent, il est vrai, mais ne parlent pas, à moins qu'on ne réunisse la plaie: alors ils parlent. Cela encore prouve que l'air ne peut plus être attiré dans les cavités, le larynx étant coupé; mais il passe à travers la plaie. Telle est sans doute l'explication de la voix et de la parole.

19. (L'age de l'homme est de sept jours, c'est-à-dire marche par septénaires. Preuve : en sept jours le produit de la concep-

été tenté, comme Lindén, de substituer, dans ce passage, λάρυγξ à φάρυγξ. De là les variations. — "διαλέξεως vulg. – διαλέξεος C. — "Lalamantius a publié à part cette fin du livre des Chairs sous le titre de Περὶ αἰῶνος τοῦ ἀνθρώπου, la rapprochant des opuscules sur la Naissance à sept mois et sur la Naissance à sur la naissance à su

έπλυ ες τὰς Ιμήτρας έλθη ὁ γόνος, ἐν ἐπτά ἡμέρησιν ἔχει ὁκόσα περ gath their and amphased. Londs of tie an hanhageten gume they οίδα - πολλά δά είδον τρόπω τοιδίδε - αί έταιραι αί δημοσιαι, αίτιγες. αὐτέων πεπείρηνται πολλάμις, δχόταν παρά άγδρα έλθη, γινώσκαιain encent yagenain en anacht, nauer, engiableibonain, guerogn ge मुंदेश शृतकितिक्षेत्र दुर्भाष्ट्रका क्रुट्यक्षेत्र विकृति प्रम्तिक क्रुंग ब्रह्मक हेर हुट्टिक क्रुंग bayin, aneutofiered by the figure, ephilasic genen achter freyea naf των δοθαγιών εκά κώρας και τα οξατα και τά γυζα και των χει-OW of BEXTURE ME TO EXCEPT HE OF TOBES HE DEXTURE TO TOP όων, και το αιδοίρη και το άλλο παν σωμα άθλον. Ενδηλον δέ και όταν λάδη ές γαστέρα ξτησιν έπισταμένησιν, αὐτίχα έφριξε, καί θέρικη και βρυγμές και σπασμός έχει, και το + έρθρον και τά σώμα πάν καί την δετέρην άκνος καί δόκοσας καθαραί είσι και μή δγραί, τουτο πάσχομοιή · όχόσαι ο οξ παλείαι καί βλεννώδεις · ου λιλούσκουοι τοντέων των γυναικών πολλαί ' ή δέ μοι έδειξαν, κατά τοῦτο δή καί ἐπίσταμαι είδήναι. Δηλον δέ 1 και τώδε, ότι έπτημερος ο αίων, εί τις Edfile: 8 Enth husen; appecin & missin under, at usy mollo dimedriaxonein en anguantin , etal be aines xai of quebeayyonain, autophiaxones ό, οίποις, είω, όξ τιλές ός και ξωείερυσαν φαιε πι αποκαδιεδίδααι" ayya bakteh is xel kiteh. Ty, y xoryin onxelf xalagelelat . A Lab audatie annednu ga danianat g audini pirebuaia. ayya grujamoner

^{1 &#}x27;Hμέρας Ald., Zwing, in marg. - υστέρας C. - 2 Iyov C. - 3 Cornarius et Foes ont traduit comme s'il y avait τοῖσιν ἐπισταμένοισιν. Cette correction est très-facile, vu l'iotacisme, et elle donne un sens qui est satisfaisant aussi. Mais ce qui m'empêche de la recevoir, c'est qu'un peu plus bas l'auteur attribue cette connaissance aux femmes mêmes, en disant qu' yiνώσκοσσι πολλαί. — 4 Cornarius rend ἄρθρον par articulos. Foes, dans son OEcon., fait observer qu'ici ce mot a un sens plus restreint et qu'il signifie les articulations de la hanche et du bassin. Je me range à l'opinion de Foes. — δ δκόσα καθαρά Ald., Lalamantius. - καὶ μὴ ύγραὶ C, Zwing. in marg. - xal mi bypal opp. rulg. - 6 de nágyouge nayelat valg. -πάσχουσι est à retrancher, ayant été introduit par les copistes en raison du précédent πάσχουσι. - Kühn a imprimé καὶ τὸ βλεννώδεις, par une faute d'impression, - βληνώδεις C, Ald. - βλενώδεις Lalamantius, - ⁷ καὶ C, - καὶ ρm. vulg. - τόδε vulg. - Lises τῷδε. - ἐπταήμερος Zwing. Mack. - fledo C. - fent' theore C. thing Lalamantius, - france om. E.

tion a fautes ses parties essentielles; l'auteux s'en est assuré plus d'une fois en examinant des embryons rejetés à cette époque par des silles publiques qui se font avorter; comp. un dire pareil dans le traité de la Nat. de l'enfant, § 19; suivant l'auteur. bequeoup da femmes savent le moment de la conception. Autre preune : ceux qui restent sept jours sans manger succombent. quand même ils se mettraient à manger après ce terme. Autre preuve : l'enfant ne à sept mais au à nouf mois et dix jours est viable; mais l'enfant né à buit mois n'est pas viable; cela dépend de op que dans l'un des cas le nombre des remaines est exact, et dans l'autre il ne l'est pas : l'auteur dit qu'il a vu plusieurs fois des enfants nés à sept mois, ajoutant que, toutes ses informations, il les a gagnées auprès des femmes et des accoucheuses. Autre preuve : les maladies se jugent suivant les semaines ou les fractions de semaines. Autre preuve : les enfants changent de dents à sept ans, et dans sept ans il y a un nombre exact de semaines. L'auteur promet d'expliquer la nécessité naturelle de ces périodes septénaires dans un autre traité, qui n'est peut-être pas le traité des Semaines.) L'âge de l'homme est de sept jours. D'abord, dès que le produit de la conception est dans la matrice, il a en sept jours toutes les parties que le corps doit avoir. On se demande peut-être comment je le sais. Je l'ai vu plusieurs fois de cette façon: Les filles publiques, qui se sont souvent exposées, allant avec un homme, connaissent quand elles ont conçu; puis elles font mourir en elles le produit de la conception; ce produit étant mort, ce qui tombe est comme une chair. Jetez cette chair dans de l'eau, examinez-la dans l'eau, et vous verrez qu'elle a toutes les parties, l'emplacement des yeux, les oreilles, les membres; les-doigts des mains, les jambes, les pieds et les doigts de pieds, les parties génitales, enfin tout le corps est visible. Une femme qui a de l'expérience connaît aussi quand elle a conçu; elle éprouve aussitôt du frisson, de la chaleur, des grincements de dents, des spasmes; un engourdissement à l'articulation (le bassin), à tout le corps et à l'utérus. Les femmes qui sont pures, c'est-à-dire qui ne

ημισυ εδοομάδος και τεταρταϊαι εν δυσίν εδδομάσιν και αξ πεμημισυ εδοομάδος και τεταρταϊαι εν δυσίν εδδομάσιν και αξ πεμ-

¹ Τόδε vulg. - Lisez τῷδε encore ici. - ἐπτάμηνον γόνον vulg. - γόνον neutre n'est pas grec, et il n'y a que γόνος; voyez deux lignes plus bas δέχα ήμερέων γόνος. Il faut donc lire ἐπτάμήνος γόνος. Du reste l'on conçoit très-bien comment l'altération a pu se faire : παιδίον a entraîné le changement de ἐπτάμηνος en ἐπτάμηνον à cause du solécisme apparent, et des lors γόνος a suivi. — 2 είς Mack. - γίγνεται Lind. — 3 έχε (sic) Ald. διάκοσια Ε. — 4 εξδομήκοντα C, Ald., Lalamantius, Zwing. in marg. — * τοΐσιν ἀνθρώποισιν Lind., Mack. - ὀξύτατοι C. - 6 γίνονται (γίγνονται Lind.) ήμερέων παρελθουσέων (addit τὸ ήμισυ εδδομάδος ή μιᾶς Cornar.) έν τήσιν άναχρίνονται χαλ άπέθανον ή ύγιέες έγένοντο καλ τριταΐοι (τριταΐαι E, Ald., Zwing.) (addit èv Mack) ενδεκα ήμερησιν èv (ή pro èv Lind., Mack) μια έδδομάδι και ήμισυ έδδομάδος· και τεταρταίοι (τεταρταίαι CE, Ald., Frob., Zwing,) εν δυσίν (Ενδεχα pro εν δυσίν Calvus) έβδομάσιν· χαί αὶ πεμπταΐαι (οἱ πεμπταΐοι Lind.) ἐν δυοῖν δέουσαι (δεούσησιν P', Foes in not., Lind., Mack) είχοσιν (είχος C) ήμέρησιν vulg. - Ce texte est très-altéré; mais, heureusement, un passage parallèle, qui est dans le Pronostic, § 20, nous en donne le sens et par conséquent la restitution : of te γάρ εὐηθέστατοι τῶν πυρετῶν καὶ ἐπὶ σημείων ἀσφαλεστάτων βεδῶτες τεταρταΐοι παύονται ή πρόσθεν, οί τε χαχοηθέστατοι και έπι σημείων δεινοτάτων γιγνόμενοι τεταρταίοι κτείνουσιν ή πρόσθεν ή μέν ουν πρώτη έφοδος αὐτέων οὕτω τελευτά ή δὲ δευτέρη ἐς τὴν ἐδδόμην περιάγεται ἡ δὲ τρίτη ες την ενδεχάτην • ή δε τετάρτη ες την τεσσαρεσχαιδεχάτην • ή δε πέμπτη ές την έπτακαιδεκάτην ή δε έκτη ές την είκοστήν. Ce passage est pleinement parallèle; la seule dissidence, c'est que, pour la cinquième période, il fixe le dix-septième jour, et, non comme dans le livre des Chairs le dix-huitième. D'abord il nous apprend qu'il faut lire τριταΐαι, τεταρταΐαι, πεμπταΐαι, et non τριταΐοι, τεταρταίοι, πεμπταΐοι, et qu'il s'agit de

sont pas humides, éprouvent ces phénomènes; mais celles qui sont épaisses et pituiteuses, pour la plupart n'y connaissent rien. Au reste, je ne sais là-dessus que ce que les femmes m'ont appris. Voici encore qui montre que l'âge de l'homme est de sept jours; restant sept jours sans manger ni boire, la plupart meurent dans ce temps; quelques-uns le dépassent, mais ils n'en meurent pas moins; chez d'autres, à qui on persuada de ne pas se laisser mourir de faim, mais de manger et de boire, le ventre n'a plus voulu rien recevoir, le jéjunum s'était fermé durant ces sept jours, et ils succombèrent également. Autre preuve : l'enfant né au bout de sept mois naît suivant la raison des choses et vit, ayant une telle raison et un nombre exact . par rapport aux semaines; mais, des enfants nés à huit mois, aucun ne vit jamais, au lieu qu'à neuf mois et dix jours l'enfant vit et a le nombre exact pour les semaines : quatre dixaines de semaines font deux cent quatre-vingts jours; une dixaine de semaines fait soixante-dix jours. De son côté, l'enfant né à sept mois a trois dixaines de semaines, chaque dixaine de semaines a soixante-dix jours: ainsi trois dixaines de semaines font en tout deux cent dix jours. Semblablement, chez les hommes, les maladies les plus aigues se jugent, rétablissement ou mort, en quatre jours, une demi-semaine; celles qui viennent en second lieu pour l'acuité, en une semaine; en troisième lieu, dans onze jours, une semaine et une demi-

périodes ternaires, quaternaires, quintenaires, et non, comme l'ont cru Lalamantius et Foes, de fièvres tierces, quartes et quintanes. C'est ce que Cornarius avait très-bien vu; ses successeurs ont eu tort de ne pas le suivre; et il se réglait certainement sur le passage du Pronostic, quand il faisait sa judicieuse addition, τὸ ἡμισυ ἐδδομάδος ἡ μιᾶς: Une demisemaine ou une semaine; ce qui renferme en effet les deux premiers cas qui figurent dans le Pronostic et qui manquent dans le livre des Chairs. Il faut les restituer; je ne crois pas qu'ils y alent été sous la forme que leur a donnée Cornarius, et je préfère prendre celle qui est toute indiquée. J'ajoute donc entre crochets: τεσσάρων ἡμισυ ἑδδομάδος: καὶ δευτεραΐαι ἐν μιᾳ ἑδδομάδι. On remarquera ἐν τῆσιν pour ἐν ἦσιν; cette forme se trouve quelquefois dans la Collection hippocratique, blen que rarement. Voy, par exemple, de la Génération, § 7.

mraine de Sueir Stouggere eineare hutener, duoir et isseuddete nat ημισυ έδδομάδος. Αί δὲ άλλαι νούσοι οὐκ έγουσι ¹διά γνώμην έν oxides byties deortet anoquiveden. Obrte de Epout nat ta Elnest ta utydau rà iv rff negady kal rà it rif Way oujunts, Teruptulu φλεγμείνειν άρχεται, έν έπτά δέ καθίστανται φλεγμήνεντα καλ έν rieguesaxaldena : [nul ev sinout] duoir deoughtit. "He de tic deuntie Departeun nal jah narastrij sv routses the ypsves ta ev tijst nespadijst mayaha Bhuea, anobyfonousis of dispositor. Daumastis & de tie uni TOUTO COTIS EMELPOS II, el ENTERINYON Sylvetus Raibles " Bye july ody autoc onwina nal ourse : el de tie pouletai nal touto elégiai; pif-Sion, wast aft ansarbigat at unbeier aller existonalies types une θέσθω. "Εστι δε και άλλο τεκμήριον τους δδόντας οι παίδες έπτά exten dienbouren unapolioi. unt en eura frech fatt be haft unt . dorbug droening. Senades ibbouader [Eg nat votthebyed nat hields dendeog, ebdomades nevre nat] ethnore nat roinnbotat. The de φύσιος την ανάγκην, διότι έν έπτά τούτεων έκαστα διοικείται, έγω שף שבשו בי באאטופוי.

1 Διαγνώμην Lalamantius. - Ante ev conjicit σστε Lalamantius in marg. - 2 Exouse C .- Exouse om. vulg. - nal ev stause Lalamantitis in marg., Zwing. in marg., Foes in not., Lind., Mack.-Lalamantius et Foes approuvent cette addition, qui est en effet indispensable. - 4 Erot. p. 66 : άνακως, ἐπιμελως καὶ καταπεφυλαγμένως. ἔστι δὲ ἡ λέξις δωρική. - θεραπεύει Ε, Ald., Lalamantius, Lind. - γίγνεται Lind. - αὐτὸ vulg. - αὐτὸς G.- ώπωπα Ε, Frob., Lalamantius, Lind. — • τίπτουσι (πίπτ. om. Zwing.) vulg. - τίχτησι (sic) ΕΡ'. - τίχτισιν (sic) Lalamantius. - τιχτούσησιν Lalamantius in marg., Lind., Mack. - Correction évidente. - 184 Lalamantius. — * denádec ébdomádou éthnoura (ébdomádec neuthnoura pro den. Ebd. έξήκ. Zwing.) καὶ τριήκοσιας (έδδομάδες πέντε καὶ τριήκυντα pro δεκ. έδδ. έξ. και τριηκόσια: Mack) vulg.- Ce texte est visiblement altere; car sept années ou 2565 jours (en négligeant le quart de jour) ne font bas 360 dizaines de semaines. Lalamantius a conseillé de corriger ainsi : δεκάδες έδδομάδων πέντε και τριήκοντα, έδδομάδες πεντήκοντα και τριήκοσια:; 35 dizaines de semaines, ou 350 semaines. Mais, pour cela , Lalamantids suppose que l'auteur compte à l'année , non pas 52 semaines , mais 50 seulement; ce qui fait une année de 350 jours. Dans l'opusculé de la Naissance à sept mois, l'année est de 365 jours un quart ; comment croire qu'elle soit ici de 350? A la vérité, Lalamantius dit que l'auteur prend un compte rond, 50 pour 53; mais um tel arbitraire doit-il être supposé, quand il s'agit de corriger un texte corrompu? Sept années à 365 jours

semaine; en quatrième lieu, dans deux semaines; en cinquième lieu, dans dix-huit jours, deux semaines et une demisemaine. Les autres maladies n'ont pas de signe qui permette de juger en combien de temps elles guériront. De même les grandes plaies de la tête et du reste du corps commencent à s'enflammer le quatrième jour; et l'inflammation tombe le septième, le quatorzième, le dix-huitième. Si, le traitement étant bien dirigé, l'inflammation des grandes plaies de tête ne tombe pas dans cet intervalle, le patient succombe. Quiconque est peu au courant de ces choses s'étonnera que l'enfant vienne à sept mois; pour moi, j'en ai été bien des fois témoin; et, si l'on veut s'en convaincre, cela est facile; on peut s'en informer auprès des guérisseuses qui assistent les femmes en couche. Une autre preuve, c'est que les enfants prennent leurs dents à sept ans accomplis, et, dans sept ans, il y a juste, en raison et en nombre, trente-six dixaines de semaines et une demi-dixaine, ou trois cent soixante-cinq semaines. La nécessité naturelle pour laquelle chacune de ces choses est réglée par septénaires, je l'expliquerai ailleurs.

font 2555 jours, nombre qui, divisé par 7, define 365 semaines; or, 365 semaines font juste 36 dizaines de semaines, plus une demi-dizaine. Il n'y a pas de doute que c'est sur ce calcul qu'il faut refaire le texte, lisant δεκάδες ἐδδομάδων ἐξ καὶ τριήκοντα καὶ ἡμισυ δεκάδος, ἐδδομάδες πέντε καὶ ἔξήκοντα καὶ τριηκόσιαι.

FIN DU LIVRE DES CHAIRS.

ΠΕΡΙ ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΝΟΥΣΩΝ ΤΟ ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΝ.

DES SEMAINES

OΩ

LE PREMIER LIVRE DES MALADIES LE PETIT'.

ARGUMENT.

On sait que le texte grec du livre des Semaines est perdu, et qu'il n'en reste qu'une vieille traduction latine ². Je publie ici cette traduction. Le texte en est horriblement barbare et souvent inintelligible. Cependant, je n'ai voulu le changer en aucune façon; je me souviens trop bien de n'avoir pu faire

1 On verra plus loin dans l'Argument, p. 629, pourquoi j'attribue ce second titre au livre des Semaines. - 2 Voy. t. I, p. 384. Comme on a traduit en latin, probablement à l'époque où plusieurs traductions des livres grecs se firent, dans les siècles qui suivirent immédiatement la chute de l'empire romain, le traité des Semaines, comme aussi on en a extrait des morceaux qui figurent dans la compilation intitulée des Jours critiques et sous le nom d'Aphorismes ajoutés, il est certain que le texte a subsisté au moins jusque vers les commencements du moyen âge. Mais le fait est qu'il n'a disparu que tout récemment. Le ms. x-I,-16 de l'Escurial contient le catalogue des mss. de cette bibliothèque avant l'incendie de 1671; ce catalogue a été rédigé par Nicolas de la Torre (Voy. Catal. des mss. grecs de l'Escurial, par Miller, Paris, 1848, in-4º, p. 332); dans ce catalogue, sous la rubrique, Ιστορία, in-quarto, nº 122: περὶ ἐδδομάδων, d'Hippocrate (p. 340 du cat. de M. Miller); manuscrit perdu, sans doute dans l'incendie de l'Escurial. Le ms. γ-III-16-4° (p. 289 du même catal.) contient au folio 1, verso : Sur les sept ages de l'homme par Hippocrate ; ce ms. existe encore; c'est peut-être le περί Ἑδδομάδων, peut-être aussi un simple fragment du περί Σαρχών, voy. p. 608, § 19.

aucun usage de l'édition donnée par Guinther du Commentaire latin sur les Aphorismes, attribué à Oribase¹, pour me laisser aller à la même tentation. Cet éditeur, ayant affaire à un texte aussi mauvais que le mien, prit le parti de le mettre en bon latin; mais, dans cette transformation, qui est en maint endroit toute conjecturale, on ne sait plus ce qui est du vieil auteur ou de Guinther, et tout est frappé de suspicion. A la vérité, j'aurais pu, donnant d'une part, sans changement, le texte latin, en donner d'autre part une traduction. Je l'aurais fait sans doute, si ce texte avait été dans de moins mauvaises conditions; mais, tel qu'il est, une traduction serait trop souvent une divination arbitraire pour avoir une véritable utilité. Je me suis contenté d'en présenter, dans cet Argument, une analyse qui est fidèle, du moins comme indication des matières qui y sont traitées. Si quelqu'un voulait jeter les yeux sur ce texte et essayer de le déchiffrer davantage pour son propre compte, je l'avertis qu'il ne faut faire aucune attention aux désinences. Le traducteur latin ou plutôt le copiste n'a plus le sens des terminaisons qui, dans la syntaxe latine, désignaient le rapport des mots; ces mots sont pour lui comme ils sont dans notre langue moderne, sans inflexion pour les cas; et, dès lors, il emploie un nominatif pour un accusatif, un génitif pour un datif, etc. En un mot, le cas ne paraît pas exister pour lui. Cette remarque aide un peu à la lecture. J'ai ponctué, toutes les fois du moins que j'ai compris; et cela est aussi une facilité.

Voici l'analyse du livre.

« Telle est la constitution du monde et des parties qui y sont contenues, que toute chose est réglée par le nombre sept. » Après ce début, l'auteur du traité passe en revue tous les phénomènes bien ou mal observés où le nombre sept paraît prédominer; les phases de la lune; sept vents; sept saisons; sept âges dans la vie humaine; sept parties principales

¹ Voy. t. IV, p. 442.

dans le corps; sept secours qui servent à l'existence ! l'inspiration du froid, l'exhalation du chaud par tout le corps; le jugement de la vue, l'ouie, les narines qui respirent les odeurs; la déglutition de l'eau et des aliments, enfin, la langue, sens du goût; l'articulation des sept voyelles. L'auteur va jusqu'à dire que la terre elle-même a sept parties : la tête, qui est le Péloponèse, séjour des grandes ames; le con et la poitrine qui répondent à deux pays dont les noms ont été sautés par le copiste; les cuisses qui sont l'Hellespont; les pieds, le Bosphore, de Thrace; le long intestin et la partie inférieure du ventre, un nom estropié que je lis Bosphore Cimmérien; et les Palus Méotides.

Après avoir ainsi établi la prépondérance du nombre sept; et avoir remarqué que la connaissance générale du monde importe à la connaissance particulière des maladies, il explique son opinion sur l'essence de l'âme, qui, suivant lui, est un mélange du chaud et du froid élémentaires. Vient ensuite une comparaison du corps de l'animal avec le monde. La chaleur innée représente le soleil; les liquides du corps, l'eau; le froid inné répond à l'air, et les parties osseuses et charnues à la terré.

Le corps est comme l'année qui dans sa révolution revient sur elle-même; il a un commencement où il croît, un milieu où il parvient à sa maturité, et un terme où il finit. Nécessairement, il subit les influences de l'année elle-même et se modifie à mesure qu'elle passe par ses périodes. Quand l'hiver amène le froid, il fait tomber les feuilles des arbres et force les animaux à se réfugier dans leurs retraites. La chaleur du corps, fuyant le froid, rentre en elle-même et se cache. Cette chaleur agit sur les humeurs, ou plutôt l'humeur, car, suivant l'auteur, il n'y a qu'une humeur qui a reçu des hommes beaucoup de noms mal appliqués; il n'y à qu'une humeur dans le corps comme il n'y en a qu'une dans le monde; tous ces liquides appelés bile, pituite, urine, etc., sont produits par les mutations du chaud en froid et du froid en chaud, comme tous

les liquides de la terre, vin, vinaigre, moût, lait, miel, rosée, neige et grêle, dérivent d'un seul, qui est l'eau. L'auteur, ayant ainsi représenté la chaleur innée dans un état de concentration, en fait dériver les maladies et les flèvres. Il ajoute cependant que cette chaleur, quand elle s'exerce d'une manière salutaire, guérit les maladies, de sorte qu'elle entretient et corrompt le corps, qu'elle guérit et produit les flèvres.

Mais elles naissent de la chaleur d'une autre manière, quant le monde est rendu à une température plus douce. La saison des fleurs et des fruits fait sortir les unimaux de leurs retraites, et ramène de l'Égypte ceux que le froid avait forcés de s'y réfugier. Le soleil met en mouvement les humeurs, qui, à leur tour, allument les fièvres, à moins que des évacuations ne solent provoquées ou ne surviennent spontanément, ou qu'une nourriture rafraichissante ne combatte l'influence de la saison. Au solstice d'été viennent les flèvres ardentes, les ulcérations, et les éruptions de boutons; car, à cette époque, les humeurs du corps sont enflammées, actives et vénéneuses. Plus tard, naissent les flèvres tierces, quartes et quotidiennes. Il faut donc que le médecin non-seulement connaisse les flèvres, mais encore qu'il sache jusqu'à quel point le corps obéit à l'influence du monde; le médecin ne commettra aucune faute, s'il y oppose une influence contraire.

Tant que le chaud et le froid de l'âme se maintennent en équilibre, la santé persiste, mais la flèvre commence quand cet équilibre est rompu. Si la flèvre débute par le froid, l'excès de ce froid amène, par une réaction, la chaleur et la sueur. Si la flèvre commence par la chaleur, le froid et les frissons viendront après. Le frisson et la sueur, se manifestant dans un jour critique, terminent la maladie; se manifestant dans un jour non critique, ils doivent se reproduire nécessairement. L'auteur cherche à expliquer le mécanisme de ces crises par la chaleur qui produit des attractions du dedans au dehors ou du dehors au dedans. Si l'on ôte au malade le régime qui lui convient, les chairs attirent les humeurs, et il se développe

des fièvres ardentes. A ces accidents, les médecins donnent à tort les noms divers de phrénésies, de léthargies, de péripneumonies, d'hépatites, etc.

Les fièvres se jugent le septième jour, ou le neuvième, le onzième, le quatorzième dans la seconde semaine, le vingt-et-unième dans la troisième, le vingt-huitième dans la quatrième, le trente-cinquième dans la cinquième semaine comme dans le cinquième jour, le quarante-deuxième dans la sixième semaine, le quarante-neuvième dans la septième semaine comme dans le septième jour, le cinquante-sixième dans la huitième semaine, ou le soixante-troisième dans la neuvième semaine comme dans le neuvième jour. La maladie qui dépasse ce terme devient chronique. Les fièvres quotidiennes, tierces, quartes, peuvent avoir une crise au cinquième mois, au septième mois, au neuvième mois, au quatorzième mois, comme les autres fièvres au cinquième jour, au septième, au neuvième, au quatorzième.

Les humeurs attirées par la chaleur de l'âme dans les viscères et dans les veines restent pendant un certain temps sans coction. Quand la coction est complète, la crise s'opère au jour critique. Les humeurs pituiteuses sont d'une plus lente coction; les humeurs bilieuses, d'une plus prompte. L'observation montre combien petite est souvent l'évacuation qui procure la crise des maladies.

L'auteur explique la pathogénie de la fièvre ardente, de la pleurésie, de la péripneumonie, de la fièvre quarte; et c'est là que se trouve le passage cité par Aétius au sujet de cette dernière fièvre. Voici le traitement qu'il conseille pour la fièvre quarte: d'abord, on fera éternuer fréquemment le malade; on frottera les membres inférieurs jusqu'au milieu des cuisses, les membres supérieurs jusqu'à l'épaule, de manière à les rendre rouges et chauds; on oindra le corps et la tête avec un mélange fait de laurier, de myrrhe, de castoréum, de casse, de nitre, de romarin et de poivre. Le sang ainsi échauffé, on couvrira le malade de vêtements propres, moelleux et chauffés préalablement; on mettra auprès de lui des vases remplis

d'eau chaude, et on le laissera jusqu'à ce que le sommeil survienne. Tout cela doit être fait avant l'accès.

L'auteur entre dans l'examen du traitement de quelques autres fièvres, et j'y remarque cette observation qui est d'un bon praticien, c'est que, dans le cours des fièvres ou lorsqu'elles se rallument, il faut bien prendre garde aux inflammations qui peuvent s'établir. « Elles sont d'autant plus dangereuses alors, dit-il, que la maladie a usé la chaleur vitale, et que le moindre souffle peut achever de l'éteindre. » L'explication importe peu, la remarque subsiste.

L'auteur expose avec d'assez longs détails le traitement de la fièvre causode ou ardente, sorte de fièvre qui joue un grand rôle dans la Collection hippocratique et dans les écrits des médecins grecs, et qui est une forme particulière de la fièvre bilieuse des pays chauds. Le fondement principal du traitement indiqué par l'auteur du livre des Semaines pour la fièvre ardente, est de rafraîchir; de légers diurétiques, des médicaments rafraîchissants, un lit où la tête soit élevée, un appartement où l'éclat du soleil ne parvienne pas, le silence, le cakne, des frictions sur les membres inférieurs et supérieurs, jusqu'au milieu, avec de l'huile chaude, des sternutatoires qui, suivant l'auteur, ont la propriété de diminuer la chaleur morbide, des cataplasmes sur la région précordiale gonfiée, telles sont les principales prescriptions dont la fièvre ardente est l'objet.

Sa pathologie repose sur deux bases principales: la première, que le nombre sept, qui prédomine dans la nature, qui règle le cours des principaux astres, et qui préside au développement de la vie humaine, détermine aussi la marche des maladies, et en fixe les périodes; la seconde, que l'ame, le principe vital, est un mélange de chaud élémentaire et de froid élémentaire, et que les maladies dérivent des inégalités qui surviennent dans les proportions de ces éléments. Il n'est besoin d'aucune remarque pour faire sentir le vide de pareilles conceptions: le seul point instructif qu'elles nous offrent est, non pas qu'elles fournissent un avertissement contre l'abus des

théories (car aujourd'hui ce serait vraiment un lieu commun), mais qu'elles nous montrent comment a procédé l'antiquité dans toutes les questions scientifiques. Au lieu de demander aux faits la solution des questions supérieures, elle résout hypothétiquement ces questions, et y ramène de gré ou de force les faits qu'elle a observés. Cela se retrouve partout dans la physique comme dans la médecine antiques. C'est un fait historique qu'il n'est pas inutile d'observer dans le développement de l'esprit humain.

Les signes des maladies dont l'auteur traite ne sont pas énumérés; mais, s'il oublis de donner des détails qui nous paraissent aujourd'hui essentiels et qui le sent réellement, il ne néglige pas de rattacher l'origine de ces affections à la composition du principe vital qu'il a imaginée. Il est deux points sur lesquels il a mieux compris les obligations d'un traité médical, ce sont le traitement et le propostic. Dans les livres de la médecine hippocratique, des trois choses, diagnostic, propostic et traitement, la première est toujours sacrifiée aux deux autres, Tandis que les signes différentiels des maladies sont exposés d'une manière incomplète et confuse, tandis qu'ils ne sont l'objet d'aucune recherche profonde, d'aucune déduction scientifique, tandis que l'auteur ne paraît accorder que la moindre importance à cette étude, il développe avec soin les diverses parties du traitement, et s'applique avec non moins d'attention à signaler ce qui, dans les maladies, neut indiquer, non leur siège et leur nature, mais leurs crises et leur issue. Il faut voir en cela la preuve qu'ils avaient beaucoup plus étudié les moyens thérapeutiques et les éléments du pronostic, que la nosologie elle-même. Cette prédominance du pronostic sur le diagnostic est un caractère de la médecine hippocratique.

L'auteur du livre des Semaines en a consacré un quart à l'exposition des signes qui donnent des présages sur l'issue des maladies. Ces présages, qui sont relatifs aux fièvres, à la fièvre ardente et aux maladies aiguës, sont tirés de la couleur de

tout le corps et de ses parties, de la langue, des yeux, des songes, de l'urine, des évacuations alvines, de la voix et de la respiration. En voyant ces propositions pronostiques qui se suivent et qui constituent la fin du livre, on comprend comment un compilateur a été tenté d'en extraire une partie et de les adjoindre aux Aphorismes sous forme de huitième section.

L'auteur termine en disant qu'il a mieux aimé se servir des choses dites avant lui que d'en écrire de nouvelles qui seraient fausses, et déclare qu'il a parlé de toutes les fièvres et qu'il va parler des autres affections : « De fabribus quidem omnibus ; « de cæteris autem jam dicam, »

Une formule pareille se trouve au début du Liere traisième des Maladies, t. VII, p. 118: « Περί μέν οὖν πυρετῷν ἀπάντων « εξρηταί μοι, άμφι δε των λοιπων έρεω ήδη, » J'ai parlé de toutes les fièvres; je vais maintenant parler du reste. La ressemblance est complète et singulière. A présent, si l'on fait attention que le troisième Livre des Maladies n'est pas la suite du deuxième Livre des Maladies, que ce troisième livre s'occupe, en effet, de plusieurs maladies différentes qui ne sont pas des fièvres, enfin que le livre des Semaines est justement un traité des fièvres précédé seulement d'une partie snéculative sur le nombre sept, la conjecture s'offre aussitôt à l'esprit que la présence d'une formule identique à la fin de celui-ci et au commencement de celui-là est une attache entre les deux. En un mot, il serait possible que le troisième Livre des Maladies fût la suite du traité des Semaines. Ajoutons que ce troisième Livre des Maladies a porté le titre de deuxième Livre des Maladies le petit, Τὸ δεύτερον περί νούσων τὸ μικρότερον (voy.t. I, p. 361); ajoutons que la traité des Semaines (voy, plus loin, p. 629) a eu aussi, comme autre titre, celui de premier Livre des Maladies le petit, Τό πρώτου περί νούσων το μικρότερου. Il est évident que des critiques anciens ont, comme moi, vu cette connexion des deux livres, laquelle me paraît digne d'attention. Il en résulte une confirmation de plus, s'il en était encore besoin, pour l'attribution du titre de premier Livre des Maladies le petit au traité des Semaines.

On comprend maintenant ce que voulait dire cette division que faisaient les anciens critiques des livres des Maladies, en grand et petit, premier et second. Le premier Livre des Maladies le petit était le traité des Semaines; le deuxième Livre des Maladies le petit était notre troisième Livre des Maladies; ils regardaient ces deux ouvrages comme la suite l'un de l'autre, et ils pouvaient avoir raison. Leur premier Livre des Maladies le grand était notre deuxième Livre des Maladies; leur deuxième Livre des Maladies le grand était notre traité Des affections internes. Naturellement ils regardaient aussi ces deux ouvrages comme se suivant l'un l'autre; y étaient-ils aussi autorisés que pour le cas précédent, c'est ce que je ne puis examiner ici (voy. Préf., p. xxxvi). En tout cas, on voit que ces dénominations n'avaient pas été données au hasard et sans des motifs critiques.

Je suis parvenu à diviser, d'une manière suffisante, en chapitres le texte latin, et à mettre en tête de chaque chapitre le sujet qui y est exposé. Ceux qui parcourront ces paragraphes prendront une idée succincte mais nette des matières et même de leur enchaînement. De plus, j'ai intercalé les morceaux grecs qui nous ont été conservés de ce traité, donnant la traduction, et imprimant en italique les portions latines correspondant aux portions grecques. De la sorte, on a dans leur encadrement les fragments grecs, et, en les comparant avec le latin, on obtient quelques facilités pour pénétrer dans cette traduction si barbare. Il fallait les conserver soigneusement et les mettre dans leur vraie lumière; car ils appartiennent à un texte fort ancien et qui a joui, dans l'antiquité, d'une assez grande faveur.

D'après l'auteur, le nombril est le point de partage entre les parties supérieures et les parties inférieures du corps. Cette indication servira à déterminer exactement ce que les anciens Hippocratiques entendaient par haut et bas dans le corps humain Dans ce traité, l'âme est supposée un mélange de chaud et de froid; et dans le courant il est souvent question du chaud de l'âme, anime calidum, par exemple § 32. Le chaud de l'âme, τὸ τῆς ψυχῆς θερμὸν, se trouve aussi ailleurs dans la Collection hippocratique : du Régime, II, 38.

L'auteur parle de fièvres quintanes et nonanes; il en est question aussi Épid., I, 11. Il y a ajouté, § 26, des fièvres septanes et quarto-décimanes, dont il n'est pas parlé ailleurs dans la Collection.

Je signale une observation de praticien, c'est quand il dit que par l'inspection de la langue on juge de l'état des viscères interieurs, dont elle est pour ainsi dire le sommet et la tête, § 42. Une observation non moins importante est celle où il recommande de bien prendre garde aux inflammations qui se développent dans le cours des fièvres, § 32, et qui aggravent grandement le pronostic.

Il est dit dans ce traité, § 37, que la moelle et le cerveau sont unis; dans le deuxième Livre des Maladies, § 5, que la moelle provient du cerveau. Cette dernière opinion se trouve dans le livre attribué à Timée de Locres: « Le cerveau est l'origine du corps et la racine de la moelle; c'est dans lui qu'est la principauté¹. » Au contraire, Praxagore et Philotime, médecins célèbres de l'âge suivant, ont une opinion opposée : suivant eux, le cerveau est une excrescence, une efflorescence de la moelle épinière?.

Le nombre sept est le pivot sur lequel tournent toutes les idées de ce livre dans son préambule spéculatif. Voici quelques remarques à ce sujet.

On lit dans Platon: « Quand les enfants des rois de Perse ont atteint sept ans, on les mène aux chevaux et à ceux qui enseignent à monter à cheval, et ils commencent à aller à la

 $^{^1}$ Τῶ δὲ σώματος ἀρχὰν μὲν καὶ ρίζαν μυελῶ εἴμεν ἐγκέφαλον, ἐν ῷ ά ἡγεμονία, 4, 5, éd. Batteux. — 2 Υπεραύξημά τι καὶ βλάστημα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, Gal. t. I, p. 460.

chasse. Arrivé à deux fois sept ans, l'enfant est pris par ceux qu'on nomme là précepteurs royaux 1. » Ces mots donnent à penser que l'éducation des fils des rois de Perse était régulièrement divisée en périodes de sept années. Il est vrai qu'Hérodote (I, 136) et Xénophon (Cyropédie, I, 2) fixent autrement la durée des divers exercices et des différentes classes par où passaient les Perses depuis l'enfance jusqu'à la vieillesse; mais Platon ne parle iei que des enfants de la race royale qui pouvaient être élevés d'après des règles particulières; et ces époques septénaires sont d'ailleurs en rapport avec les idées de toute l'antiquité sur l'importance et les propriétés mystérieuses du nombre sept. On connaît le fragment de Solon (le quatorzième dans les Gnomici graci de M. Boissonade) sur les dix semaines de la vie humaine.

« Les Grecs ont, dans le développement de la vie humaine comme dans le cours des maladies, attaché une grande importance au nombre sept. Bien que, par les progrès de la civilisation et par l'éloignement qui n'en résulte que trop souvent de l'état de nature, ce cycle septénaire ne se manifeste plus d'une manière aussi frappante dans le développement de l'homme et dans le cours de ses maladies qu'il peut s'être manifesté au temps d'Hippocrate, il n'en conserve pas moins une prépondérance non méconnaissable dans toute la durée de la vie. L'ovule paraît descendre dans l'utérus sept jours après la fécondation; l'embryon est viable au bout du septième mois; le nourrisson prend vers la fin du septième mois ses premières dents et arrive dès lors à l'âge d'enfant; l'enfant change ses dents vers la fin de la septième année et entre dans l'âge de la seconde enfance. Après deux fois sept ans commence l'évolution sexuelle, et avec elle, à proprement parler, la fleur de la vie humaine, l'âge du jeune homme et de la jeune fille. Après

¹ Έπειδαν δὲ ἐπτέτεις γένωνται οἱ παίδες, ἐπὶ τοὺς ἴππους καὶ ἐπὶ τοὺς τούτων διδασχάλους φοιτώσι, καὶ ἐπὶ τὰς θήρας ἀρχονται ἰέναι · δὶς ἐπτὰ δὲ γενόμενον ἐτῶν τὸν παίδα παραλαμδάνουσιν οῦς ἐκεῖνοι βασιλείους παιδαγωγούς ὀνομάζουσιν. Alcib. primus, XVII.

trois fois sept ans le jeune homme entre dans le commencement de l'âge viril. Après sept fois sept ans s'éteint la fécondité de la femme; la vie de l'espèce s'efface. Après dix fois sept ans s'établit la vieillesse. » (Eisenmann die vegetativen Krankheiten, p. 113. Erlangen, 1835.)

Ce traité des Semaines, très-souvent eité dans l'antiquité, paraît aussi l'être dans le livre d'Origène nouvellement découvert et publié par M. Miller. On lit dans ce livre: « Il est écrit dans l'Évangile qui porte le nom de Thomas : Celui qui cherche me trouvera parmi les enfants de sept ans ; en effet, là, dans l'âge de quatorze ans, caché, je me manifeste. Cela est, non pas de Christ, mais d'Hippocrate disant : L'enfant de sept ans est la moitié de son père 1. » Cependant cette phrase ne se retrouve pas dans notre traduction latine, ni non plus, que je sache, dans le reste de la Collection hippocratique; il serait possible qu'elle fût dans cette traduction, mais méconnaissable; il serait possible aussi qu'Origène, qui ne dit pas à quel livre il emprunte, eût cité de mémoire et à faux, attribuant à Hippocrate une pensée qui est à un autre.

J'ai dit (t. I, p. 407) que le traité des Semaines tenait de près au traité des Chairs et était sans doute du même auteur. Ce qui parle en faveur de cette opinion, c'est : 1º les derniers mots du livre des Chairs, où l'auteur promet d'exposer ailleurs la nécessité naturelle en vertu de laquelle chacune de ces choses (c'est-à-dire les phénomènes septénaires de la vie humaine) est réglée par sept; 2º l'endroit où il dit, § 13, que la jeunesse est à la troisième semaine de la vie, ce qui se trouve dans les Semaines, § 5; 3º le passage où il dit que la semence, tombant dans la matrice, a en sept jours toutes les

¹ Έν τῷ κατὰ Θωμᾶν ἐπιγραφομένω Εὐαγγελίω παραδιδόασι λέγοντες οξτως « ἐμὲ ὁ ζητῶν εὐρήσει ἐν παιδίοις ἀπὸ ἐτῶν ἐπτά · ἐκεῖ γὰρ ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτω αἰῶνι κρυδόμενος φανεροῦμαι. » Τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι Χριστοῦ, ἀλλὰ Ἰπποκράτους λέγοντος · ἐπτὰ ἐτῶν παῖς πατρὸς ἥμισυ. Origenis Philosophumena sive omnium hæresium refutatio, e codice parisino nunc primum edidit Emm. Miller, Oxonii, 1851, p. 101.

parties du corps, § 19; ce qui répond, jusqu'à un certain point, à la phrase latine, § 1: « Necesse est septenario quidem haberi « species et definitiones septem dierum in coagulationem se- « minis humani et inde formationem naturæ hominis. » Malgré ces points de rapport, je suis moins disposé qu'autrefois à soutenir que ces deux livres sont du même auteur. Ce qui me fait douter, c'est que le traité des Semaines est bien plutôt un livre de pathologie qu'un traité expliquant les propriétés du nombre sept dans leur application au corps vivant, sans parler de quelques différences secondaires; voyez, par exemple, sur les jours critiques, des Chairs, § 19, et des Semaines, § 26. Dans tous les cas, une comparaison rigoureuse est difficile, attendu que la traduction latine est trop barbare pour fournir des éléments suffisants.

Si, de ce côté, le livre des Semaines perd quelques points d'appui dans la Collection hippocratique, il en gagne un autre, à la fois inattendu et inébranlable. En effet, cinq prénotions Coaques s'y trouvent textuellement : trois, les 208. 225° et 213°, dans le § 46; et deux, les 224° et 355°, dans le S 51. J'ai dit, t. I, p. 351, que les Prénotions de Cos étaient antérieures au Pronostic et avaient fourni des éléments qui étaient entrés dans la composition de ce dernier ouvrage. Maintenant je regarde, grâce à mes réflexions consécutives et surtout aux objections de M. Daremberg 1, que les Prénotions de Cos sont, dans la Collection hippocratique, un livre trèspostérieur. En esset, on y trouve des sentences du Premier Prorrhètique et des Aphorismes, des fragments considérables du Pronostic, des sentences prises au deuxième Livre des Épidémies, des passages du premier Livre des Maladies, et du livre des Plaies de tête, et de longs morceaux du troisième Livre des Maladies. Voici maintenant le traité des Semaines qui augmente la liste des livres qui ont des propositions notables en commun avec les Prénotions de Cos. Ce seul rap-

¹ Voy. Journal des Savants, mai 1853, p. 308.

prochement suffit pour montrer en quel sens se sont faits les emprunts. Les *Prénotions de Cos* n'ont pas fourni des propositions détachées à des livres si divers; mais ces livres si divers ont fourni au compilateur des *Prénotions de Cos* les éléments de son travail. Il en résulte que non-seulement le traité des Semaines est rattaché à la Collection hippocratique, mais encore qu'il est plus ancien que les *Prénotions de Cos*, donnant ainsi pour lui, comme pour tous les ouvrages qui ont été mis à contribution en faveur des Coaques, une date relative.

Tandis que le traité des Semaines est ainsi démontré appartenir au cycle hippocratique et à la haute antiquité médicale, une autre identification singulière et inattendue se présente : Ce traité n'est pas autre chose que le Premier livre des Maladies le petit (τὸ πρῶτον περὶ νούσων τὸ μιχρότερον). Galien cite dans son Glossaire sous ce titre un livre que j'ai considéré comme perdu (voy. Introduction, t. I, p. 425, et aussi p. 360 et 361), et sur lequel, du reste, les critiques modernes n'ont rien dit. La première citation est : « Άναφέρειν signifie parfois aussi sangloter en respirant, comme dans le premier Livre des Maladies le petit : et s'entrecouper en respirant comme font les enfants à qui on impose le silence, pleurant et retirant leur respiration dans les narines. C'est la même chose que : respiration embarrassée dans l'ascension de l'air1, ou bien que la respiration entrecoupée de ceux qui font une double inspiration . » Maintenant, ce que Galien dit appartenir au premier Livre des

¹ C'est une expression hippocratique: καὶ πνεῦμα προσπαῖον ἐν τῷ ἄνω φορῷ, du Régime dans les Maladies aiguēs, \$ 11, t. II, p. 314. — ¹ C'est encore une expression hippocratique: διπλῷ ἔσω ἐπανάκλησις, οἰον ἐπεισπνέουσιν, βρὶd., II, 3, 7, et Prén. Coaque, 255.—³ Ἦναφέρειν, δηλοῖ ποτε καὶ τὸ ὑπολύζειν ἀναπνέοντα, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ νούσων τῷ μικροτέρῳ· καὶ ἀναφέρειν ὥσπερ τὰ παιδία τὰ πεπαυμένα, κλαίοντά τε καὶ εἰς τὰς ρἴινας ἀνέλκοντα τὸ πνεῦμα τοῦτο ταὐτόν ἐστι τὸ (lisez τῷ) πνεῦμα προσπίπτειν ἐν τῷ ἔξω φορῷ, ἔμπαλιν τῷ διπλῷ εἰσω ἐπανακλήσει. Les traducteurs n'ont pas compris la fin de cette glose, parce qu'ils n'ont pas reconnu les deux phrases hippocratiques que Galien donne comme synonymes de ἀναφέρειν avec ce sens particulier.

Maladies le pețit se trouve dans notre texte latin des Semaines. On y lit, \$ 51 : « Et anelant spissum paulatim ab ipsis pecto-« ribus sufferuntur, sicuti pueri plorantes et (au lieu de et, li-« sez in) nares trahentes spiritum. » Il n'y a pas à se méprendre sur l'identité des deux passages.

Galien a encore la glose: « Καύσωμα, inflammation, dans le premier Livre des Maladies le petit . » Καύσωμα ne peut pas être retrouvé dans notre texte latin; mais il était naturel d'attendre un pareil mot dans un livre qui est, en grande partie, consacré à l'exposition du causus.

La troisième et dernière citation de Galien est : « Μηλιάδα, dans le premier livre des Maladies le petit, la terre qui vient de Pîle de Mélos . » Ce mot n'est pas dans notre texte latin; du moins, je n'y ai rien rencontré qui pût y être rapporté. Maison comprend combien facilement il a été exposé ou à disparaître ou à devenir méconnaissable dans une pareille traduction.

Reste d'ailleurs inébranlable la citation que le Glossaire de Galien attribue au Premier livre des Maladies le petit, et qui est dans le traité des Semaines. Cette phrase n'a rien de banal qui puisse se rencontrer dans des traités différents; et elle établit l'identité de nos deux livres. D'ailleurs, cela est corroboré par la phrase d'attache qui se trouve entre le traité des Semaines et le troisième Livre des Maladies, et par l'opinion des anciens critiques qui les ont réunis. Mais comment se fait-il que le traité des Semaines eût aussi le titre de premier Livre des Maladies le petit? D'abord, j'avais songé à l'hypothèse que nous avions là, dans la traduction latine, deux traités juxtaposés par quelque erreur de copiste: l'un, des Semaines, traitant spéculativement du nombre septénaire; l'autre, le premier livre des Maladies le petit, traitant médicalement des fièvres,

^{&#}x27;Καύσωμα, την πύρωσιν, εν τῷ πρώτῳ περὶ νούσων σμικροτέρω. - 'Μηλιάδα, εν τῷ πρώτῳ Περὶ νούσων τῷ σμικροτέρω, τῆ μηλιάδι (quelques mes. lisent τἢ κιμωλία, ce qui paratt la vraie leçon), τἢ ἀπὸ Μήλου τῆς νήσου. Dans la deuxième glose avant celle-là, on lit : μηλίας (sic), ἡ ἀπὸ Μήλης (sic) τῆς νήσου.

et en particulier du causus; mais cette hypothèse est mise à néant par la citation d'Aétius; cette citation, qui est attribuée au traité des Semaines, porte sur la partie essentiellement médicale du livre, \$ 28. D'un autre côté, il n'est pas sans exemple qu'un livre de la Collection hippocratique ait porté plusieurs titres; sans parler du livre du Régime dans les Maladies aiguës, et pour rester dans ces dénominations de grand et de petit, le livre des Affections internes, περί τῶν ἐνθὸς παθῶν, se nommait austi le grand Livre des Affections, τὸ μέγαλον περί παθών, le deuxième Livre des Maladies le grand, το δεύτερον περί νούσων τὸ μετζον (voy. t. I, p. 358, 359). Il n'y a donc rien d'extraordinaire à voir un double titre, et de cette nature, à notre traité des Semaines. En outre, le sujet comportait fort bien la seconde appellation; car, à part ce préambule spéculatif sur le nombre sept, il est tout à fait médical, consacré aux fièvres aiguës, à leur traitement et à leur pronostic. Rien ne s'oppose donc à admettre le double titre.

D'ailleurs, d'après ce qui a été dit p. 623, ce double titre s'explique très-bien; il était dû à des critiques qui unissaient le traité des Semaines et notre troisième Livre des maladies. On peut dire que, pour le compilateur aussi des Prénotions de Cos, ces deux livres avaient des connexions étroites; car il a puisé à l'un et à l'autre, de la même façon, prenant au premier des propositions d'un pronostic général, et à l'autre des propositions regardant spécialement le pronostic de la pleurésie et de la péripneumonie.

Grâce à cette trouvaille du texte latin des Semaines, et aux facilités qu'il a données pour rattacher les uns aux autres des dires de la critique ancienne qui paraissaient sans connexion, un livre de la Collection hippocratique qui passait pour perdu, le deuxième livre des Maladies le petit, est retrouvé; et définitivement, il ne nous manque plus qu'un de tous ceux qui étaient dans le canon alexandrin, à savoir le traité des Blessures dangereuses, ou des Traits et Blessures (voy. t. 1, p. 421-425).

En énumérant les diverses conditions du malade qui fournissent des signes pronostiques, l'auteur conseille de consulter les veines, § 40. Il est impossible de ne pas voir là un de ces rudiments de physiologie, sur lesquels j'ai appelé l'attention dans mon *Introduction*, t. I, p. 225-230.

Pour appuyer ses idées septénaires sur la constitution du monde, il trouve, § 11, que la terre a sept parties. De ces sept parties, la quatrième est l'Hellespont; la cinquième, le Bosphore de Thrace; la dernière, le Pont et les Palus Méotides. On sait (voy. t. V, p. 12 et 13) que l'activité médicale des Hippocratiques s'était exercée dans la Thrace et jusque sur les bords du Pont et dans la Scythie. Ici encore, on peut croire que, dans cette singulière division de la terre, où les régions du nord tiennent une telle place, on a une trace des habitudes des médecins de cette famille ou de cette école.

C'est dans ce même § qu'il désigne le Péloponèse comme le séjour des grandes âmes. Il ne peut avoir en vue que Sparte et ses vaillants citoyens. Probablement, cette phrase a été écrite quand la ville bâtie sur le bord de l'Eurotas avait encore la suprématie dans la Hellade. Probablement aussi, la réflexion provient d'un homme qui, entre les deux grands partis divisant la Grèce, le parti lacédémonien et le parti athénien, inclinait pour le premier.

BIBLIOGRAPHIE.

MANUSCRITS.

Ms. 7027, fonds latin; voy. t. I'r, p. 385.

Pour le fragment pris à l'opuscule des Jours critiques :

2255 = E, 2144 = F, 2141 = G, 2142 = H, 2140 = I, 2143 = J, 2145 = K, 2332 = X, 2148 = Z, cod. Fevr. ap. Foes = Q'.

Pour la huitième section des Aphorismes : 2146 = C, 446 Suppl. = C'

COMMENTAIRE.

Recherches sur une traduction inédite du traité des Semaines, livre attribué à Hippocrate dans l'antiquité, et dont le texte grec est perdu, par É. Littré. Paris, 1837. — Et Gazette médicale, même année.

Nota. J'ajoute ici un texte du fragment sur les âges, \$ 5, texte qui se trouve dans le Cod. Phil. MDXXIX des manuscrits du baronet Thomas Philipps à Middlehill, et qu'on peut comparer avec celui que j'ai imprimé: 'Επτά εἰσιν ὡραίας ἡλικίας καλοῦσι (lisez ὡραι, ἀς ἡλικίας καλοῦσι) παιδίον, παῖς, μειράκιον, νεανίσκος, ἀνὴρ, πρεσδύτης, γέρων. Παιδίον μέν ἐστιν ἀχρι ἐπτά ἐτῶν ὀδόντων ἐκδολῆς παῖς δ' ἄχρι γονῆς ἐκφύσεως, ἐς τὰ δἰς ἐπτά · μειράκιον δ' ἄχρι γενείου λαγνώσεως, ἐς τὰ τρὶς ἐπτά · νεανίσκος δ' ἄχρις αὐξήσεως δλου τοῦ σώματος, ἐς τὰ τετράκις ἔπτά · ἀνὴρ δ' ἄχρι πεντήκοντα ἐξ ἐς τὰ ἐπτάκις ὀκτώ · τὸ δὲ ἐντεῦθεν γῆρας κὰν ἀτυχῆ τὰ τοῦ τέλους. (Daremberg, Notices et extraits des manuscrits médicaux grecs, latins et français des principales bibliothèques de l'Europe, Iro partie, p. 141, Paris, 1853.) Ce morceau se trouve aussi dans le no 396, p. 707, fonds grec, Bibl. imp. de Paris.

INCIPIT YPOCRATIS DE SEPTEMMADIS.

- 1. (Constitution septénaire du monde.) Mundi forma sic omnis ornata est eorumque insunt singulorum : necesse est septenario quidem haberi species et definitiones septem dierum in coagulationem seminis humani et inde formationem naturæ hominis et inde terminationis egritudinum et quæcumque deputriunt in corpore eorum. Quæ in omne et cetera omnia septinaria naturales habentem speciem : insuper et profectionem et perpatris propter hoc numerositas. Numerositas mundi si constituta est : septenario habent in se ipsa omnes speciem et ordinem uniuscujusque partium in se ipsa septinarium: unum quidem ordinem in se parvulis mundi transitus habentes estatis hiemis; secundum ordinem astrorum et splendorem et laxationem et raritatem naturæ et splendidum. Tertius solis transitus calorem habentem : quartum lune crescentes et minuentes augmentum et desectionem. Quinta pars aeris constitutio mundi habens pluvias et coruscationes et tonitrua et nives et grandines et cetera sic. Sexta aeris humor pars et fluminum et lacorum et fontium et stagnorum et adunatum cum his calorem quiducatio et irrigatio humoris. Septimum ipsa terra in qua animalias et nascentia adest omnem victum et aquam constitutum. Sic omnium mundi septinarium habent ordinem.
- 2. (La terre; la lune; le soleil; constellations dont les levers fixent des époques; les planètes.) Equales numeros et similes formas qui sub terras circuli his qui super terras ejusdem numeri gyrum habent circuitus et itineris terram circuitu terræ facientes. Propter hoc terra et olympus mundus habent naturam et stabilem. Ceteræ autem iter habent cicueundi. Medio autem mundi terra posita et habentes in se ipsa et super ipsa humoris in aere posita taliter sub celo: ita inferioribus superiora deorsum sit. Sursum autem esse habere et quæ dextra autem habere et sinistram et circa omnem terram sic habet.

At quidem terra media constituta olimpidius mundus summitatem tenens immobiles sunt. Luna vero in medio constituta copulat ista cetera omnia invicem viventia et per¹ se transeuntia hec eadem et per mundi partes transeuntia facile semper moventur ergo signa celestis septem constituta ordinem habentem temporum tandem dorum divisum istum dum mundum quidem. Sol soli autem luna sequitur, arctos autem arcturo sequentia habent secutionem, sicut soli luna, pliades vero yadibus; urioni autem canis. Hec autem signa sequentia habenti invicem et contraria etatem ad expectationem temporum et immutationem. Pergunt autem ita ut non unam stationem habeant discurrentia signa.

- 3. (Les vents sont septénaires.) Ventorum rursus regiones septem respirationes habent tempus circuitum facientes : et mox vegetatem et roris respiramen flatus et virtutes facientes : principium autem ventorum unde nascuntur venti : a calido subsolanis, sequens africanus, deinde septentrio, ex hoc favonius, post hunc qui appellatur ² lypy, postea auster, consequens vero eurus, respirationis circuitu faciens et motum his septem respirationes sunt temporalem.
- 4. (Division septénaire de l'année.) Tempora autem annuales ³ septima etherien partem habentes: sunt autem hec semen-
- 1 Αὐτόδρομον, αὐτοκίνητον * ὡς ἐν τῷ Ηερὶ *Εδδομάδων Gal. Gloss. *Αίψ.— 3 Καὶ ὅσοι τὸν ἐνιαυτὸν εἰς ἐπτὰ τέμνουσιν ὡρας, ἄχρι μὲν ἐπιτολῆς τοῦ κυνὸς ἐκτείνουσι τὸ θέρος, ἐντεῦθεν δὲ μέχρις ἀρκτούρου τὴν ὁπώραν * οἱ δ' ἀὐτοὶ καὶ τὸν χειμῶνα τριχῆ τέμνουσι, μέσον μὲν αὐτοῦ ποιοῦντες τὸν περὶ τὰς τροπὰς χρόνον * τοὺς δ' ἐκατέρωθεν τοῦδε, σπορὴ τὸν μὲν πρόσθεν, φυταλιὰν δὲ τὸν ἔτερον * αὐτοὶ γὰρ οὕτος ὀνομάζουσι. Καὶ μέν τοι κὰν τῷ Ηερὶ *Εδδομάδων 'Ιπκοκράτους ἐπιγραφομένω βιδλίω διηρημένον ἐστὶν εὑρεῖν τὸν ἐναυτὸν εἰς ἐπτὰ, τοῦ μὲν φθινοπώρου καὶ τοῦ ἡρος ἀτμήτων πεψυλαγμένων, τετμημένων δὲ τοῦ μὲν χειμῶνος εἰς τρία μέρη, τοῦ δὲ θέρους εἰς δύο. Gal., t. V, p. 347. Dans le texte de Galien, les éditions ont σπορητὸν, au lieu de σπορὴ τὸν, que j'ai imprimé; σπορὴ ionien pour σπορά; la correction est évidente; je n'al pas besoin d'y insister. Nec tempus in suas quatuor partes distinxit, quemadmodum il fecerunt, qui verl æstatem annecti, hulc frugiferum tempus, quod est autumnus (au lieu de : quod est autumnus, ligez : huic autumnus), at hunc hiemem subsequi voluere.

tatio, hiemps, plantatio, ¹ vera estas autumnum post autumnum.

Texte grec: Σπορή, χειμών, ἦρ, θέρος, δπώρα, φθινόπωρον.

Traduction: Ensemencement, hiver, plantation, printemps, été, fructification, automne.

Hec invicem a se different propterea: sementatio partes ea instate non valde generant nec plantatio nec floritio in hieme est autumnum fructificatio in estate nec maturitas in hieme.

5. (Division septénaire de la vie humaine.) Sic autem et in hominis natura septem tempora sunt, etates appellantur; puerulus puer adolescens juvenis vir junior senex; hec sunt sic: puerulus usque ad septem annos in dentium immutationem. Puer autem usque ad seminis emissionem quatuordecim annorum ad bis septinos. Adulescens autem usque ad barbas unum et viginti annorum ad ter septimum usque ad crementum corporis. Juvenis autem consummatus in XXXV annorum quinque septenos. Vir autem usque ad XLet VIIII ad septie et septem; junior vero LX et III et in VIIII ebdomadis. Exinde senex in quatuordecim ebdomadas.

Τεπεε grec : 'Εν ἀνθρώπου φύσει έπτά εἰσιν ὧραι, ἀς ἡλικίας καλέουσι, παιδίον, παῖς, μειράκιον, νεανίσκος, ἀνὴρ, πρεσδύτης, γέρων. Καὶ παιδίον μέν ἐστιν ἄχρις έπτὰ ἐτῶν, ὀδόντων ἐκδολῆς· παῖς δ'ἄχρι γονῆς ἐκφύσιος, ἐπτὰ (lisez ἐς τὰ), δὶς ἐπτά· μειράκιον δ'ἄχρι γενείου λαχνώσιος, ἐς τὰ τρὶς ἐπτά· νεανίσκος δ'ἄχρις αυξήσιος δλου τοῦ σώματος, ἐς τὰ τετράκις ἐπτά· ἀνὴρ δ'ἄχρις ἐνὸς δέοντος πεντήκοντα, ἐς τὰ ἐπτάκις ἐπτά· πρεσδύτης δ'άχρι πεντήκοντα ἔξ, ἐς τὰ ἐπτάκις δκτώ. Τὸ δ'ἐντεῦθεν γέρων. (Philon , Περὶ Κοσμοποιίας , p. 47.)

Traduction: Dans la nature humaine, il y a sept saisons

Hiemem insuper in tres diviserunt partes, primam nimirum sementem; postremam inserendi tempus, et medium inter hæc duo constituentes, quod jure hiemem appellant. In libro quoque de Septimanis, qui Hippocratis nomen præfert, in septem partes annum divisum invenies; arbitror autem hanc divisionem, ceu sui temporis Asiaticis hominibus notam, Hippocratem dimisisse, quum regio nostra Asia totius orbis regio temperatissima ceuseatur. Fragments du comment de Galien sur le traité des Airs, des Eaux, etc., Comm. Ill, cap. vi, t. VI, éd. de Chartier, p. 202.— Lisez yer, æstas, autumnus (c'est à-dire ἀπώρα, la fructification), post autumnus.

que l'on appelle âges: le petit enfant, l'enfant, l'adolescent, le jeune homme, l'homme fait, l'homme âgé, le vieillard. L'âge du petit enfant est jusqu'à sept ans, époque de la dentition; de l'enfant, jusqu'à la production de la liqueur spermatique, deux fois sept ans; de l'adolescent, jusqu'à la naissance de la barbe, trois fois sept; du jeune homme, jusqu'à l'accroissement de tout le corps, quatre fois sept; de l'homme fait, jusqu'à quarante neuf ans, sept fois sept; de l'homme âgé, jusqu'à cinquante-six, sept fois huit. A partir de là commence la vieillesse.

6. (Comparaison du macrocosme avec le microcosme; la chair est la terre; l'eau est le sang, etc.) Quæ autem in terra sunt corpora et arbores natura similem habent mundo que minima et que magna: necesse est enim mundi partes cum sint omnia similem compati mundo; ex equalibus enim partibus et similibus mundo constituti sunt; terra quidem stabilis inmoles media quidem lapidiosa imitationem abens: impassibiles inmobiles naturam. Que autem circa ea est hominum caro terra solvules: quod autem in terra calidum humidum medullæ et cerebrum hominis semen : aqua autem fluminum imitationem et quod in venis est sanguis. Stagna autem vissice et longe intestinus natus: maria vero qui in visceribus humor hominis. Aer vero spiritus qui est in hominem : lune locus sensus sensus apparitio dictum hominis quomodo in mundo in duobus locis est. Et quidem quidum ex solis splendoribus et congregatum terre hoc quod in visceribus hominis et quod in venis calidum est, quod autem in superioribus partibus est mundi: quod stelle et sol quod sub cute est. Hominis calidum circa carnem quod per celeritatem splendens mutat colorem : sicut et illic ægiocum inveniens esse ero. Hos autem fervores in omnem operationem que e sole nutrita: inseparabiles autem solitas que mundum contenet omnem cutis coagulatio frigida.

^{&#}x27; Άκριτον πάγος, τὸ οἱον ἀδιάκριτον εξρηται δὲ ἐν τῷ Περὶ Ἑδδομάδος ἐπὶ τοῦ μετὰ τὸν κόσμον, ἤτοι ἀπείρου, ἢ οἱον ἀδιατυπωτοῦ κενοῦ. Gal, Gloss,

Constituta ergo omnia constitutio uniuscujusque formarum sic contenetur.

- 7. (Chaque partie est divisée en sept: tête, mains, viscères, membre viril avec deux fonctions, urine et sperme, intestins, fambes.) Unius cujusque partes speciarum VII: capud una pars; manum operum ministrationes secunda; interiora viscera et præcordiorum definitio tertia; veretri duæ partes una quidem orine profusio quarta, alia¹ similis natura quinta; ² longa intestinus majus cibis sediminis exitus sexta; crura ambulationes septima.
- 8. (La tête a sept fonctions: inspiration du froid, exhalation du chaud; one; oute; olfaction; déglutition; goût.) Capud ergo ipsud septinarium habet auxilium ad vitam: frigidi introitus per quem ubique partet una hec; secunda fervoris exlationem ex omni corpore; tertia visus judicium; quarta auris auditum; quinta nares respirantes odorum intellectus; sexta humeris bibitionis et ciborum transmissio, astheria et sthomacum; septima lingua guttis sextus.
- 9. (Sept voyelles.) Et ipsius quidem vocis septe vocalium inarticulatio 6 vocalium litterarum.
- 10. (Sept éléments dans le corps: le chaud; le froid; les humeurs; le sang; la bile noire; les choses douces; les choses salées. Le mélange tempéré de tous ces éléments fait la santé.) ⁷ Animam itaque septinarium habet calidum septe forme septenarium constitutum. Et indeficiens facillime eis septem dies quod in aere et quod in animalibus. Secundo inærium frigus utiles.

^{&#}x27;Lisez seminis. — 'Lisez longao, nom barbare du rectum. — 'Lisez humoris. — 'Lisez arteria. — 'Gustus sensus. — Chalcidius (Comm. sur le Timée de Platon, p. 111 et 112, ed. Meursius, Lugd. Bat. 1617): « Hippocrate, qui traite de ces faits (l'influence du nombre sept) dans la plupart de ses livres, compte, dans celui qu'il a particulièrement consacré aux semaines, sept ouvertures des sens placées dans la tête, les yeux, les oreilles, les narines et la bouche. » Notre passage diffère de la citation de Chalcidius. — Chalcidius, ib.: « On compte autant de voyelles qui adoucissent la rudesse des consonnes. » — Lisez, je crois, animans, 🖚 🕬.

Tertio humorum per totum constitutum corpus. Quartum terra sanguinem cibo indigente. Quintum coleras amaras egritudinum dolores multitudinum his septem dierum. Sextum cibum dulcem omne quod est locum sanguinis innascens. Septimum omne salsum delectationum imminutiones. Natura autem hec septem partes anime; que cum consilio quide sine dolore consistunt. Cetera si recte agunt begeti unam vitam et fortitudinem habent et bibunt sufficienter: male autem incomposite curantes peccatis biolentum dolorum et jactationum incurrunt. Moriuntur autem advenientibus illis per suas culpas ipsi bibere dolore causa constitutis.

- 11. (La terre aussi a sept parties: la téte, c'est le Péloponèse, séjour des grandes âmes. Dans le reste, je ne puis reconnaître que le Bosphore de Thrace, le Pont et le Palus Méotide.) Terra autem omnis septem partes habet: caput et faciem pelopontium magnarum animarum habitationum. Secundum immo medullam cervix; tertia pars inter viscera et præcordia tome; quarta ² cruarellis pontum; quinta pedes vosporus transitus trachius et onchyme mertus sextum cum ventur inferior et longao intestinus exumus pontus et palus meothis.
- 12. (Rapport des maladies avec l'ensemble des choses.) De autem totum mundo et naturam hominis secundum naturam et rationem dixerim quia tale ego ipse ostendo visum est'; cum sit ergo talis ejusmodi mundus ostendam et in egritudinis hec pati totum mundum et aliorum omnium corpora: necesse est enim propter eos qui nesciunt mundi totius omnium natura ostendevit scientes magi adsequi possent quæ nunc dicuntur manifeste quidem qualia sunt hec ratio talis est docet, hec autem ratio: que secundum naturam continent ipsas febres et alias causas et quidem acutas egritudines quomodo faciunt docet et que facta est quomodo oportet cohibere aut nunc fieri et nascentes: quomodo debeam curare recte considerare: recte oportet secundum hanc rationem omnia.

¹ Vivunt. - 2 Crura, Hellespontus.

- 13. (Définition de l'âme : elle est un mélange de chaud et de froid. L'auteur distingue le chaud originaire du chaud acquis, et le froid originaire du froid acquis.) Ubi dico hominis anima illic dicere 1 originalem calidum frigidum contritum. Originalem autem dico calidum quod manevit de patre et matre: quando convenerant adinvicem ad infantum generationem calidum et frigidum. Quando consisterunt adinvicem in matrice quam meo quod vocatus seminam parentibus manente cecidit in matrice et ubi dixero animam calore non omne. Animam hominis hoc dico originaliter calidum; cetera calida omnia aut de temporibus factam dicam et gule aut exse quibus manducamus et bibimus aut ex poculis multa habentium vocabula aut decem unius contrariorum civorum ad salutem : et quando dicam aerum frigidum aut aerum spiritumn on originalem. Aut ipsius anime ipsius hominis frigidum dico sed totius mundi anime; et quando ab his que eduntur et bibuntur dico frigidum aut ex utrique que in superius dicta sunt frigidum dico et non oportet extimare multum frigidum dicere. Et in locis in quibus constitutum frigidum divisum est hactenus differri arbitror.
- 14. (Passage presque inintelligible sur l'action du chaud originaire.) Et quando corpus aut speciem dico hominis aut alias ventres et concabas venas ab hominis cognata natura plus introierit alicujus, mors necesse est predictorum inruere alicui moto anime calore et congregato in interioribus ventribus et ad viscera calidi ipsius et humoris simul calido trahentia ad se calidum humore et ad victum sibi : est autem humorem colericus inustu et habentes sucorum diversorum humoris. Origo autem est causoades febrium; status autem et medietas que in eodem jam causo tabescunt quando tavifecerant quod in corporis humoris est causo et calidum se tractatus fiet omnium que ab eodem fervore et retentorum humorem in cor-

^{&#}x27;Galien: « Si l'on trouvait dans quelqu'un des véritables écrits d'Hippocrate une explication sur l'essence de l'âme, ainsi que l'auteur du traité des Semaines en a donné une..., » Comment. Ep. VI, 5, 2.

pore. Tunc enim prevalet maxime fervor; quando sic fuerit et fecerit medium, hoc ergo erit causodum febrium, consummatio autem est arum febrium que quidem et vite est consummatio et quidem anime dimissio aut itaque dicitur ex corporibus ad mortem egritudinum dimissio ad salutem consummato est et vitaliter: quando anime calor relaxaverit que ad se est convocationem liquoris humidam et frigidam tunc vita dissolutio anime. Et animalium et nascentium et egritudinum quidem dimissio. Quando in egritudinem adtractionem qui adest calor demiserit morbidi humoris et temporum quidem motio quando in mundo calor talia operatur quecumque quidem circa corpus fiunt sic habet.

- 15. (Le monde est constitué comme le corps vivant : le soleil représente le chaud originaire; l'eau, les humeurs; etc.) Qui autem mundus tradet corporibus actenus habent quum animalia et que nascuntur, omnia terra habent. Calidum quidem solis parte; liquore autem omnem aque; quod autem frigidum flatum erit; quod autem ossosum et carnosum terre. Est autem terra mundi nutris, adstatio animalibus, et que nascuntur ex liquore aque vero nutrimentum et vas calidum. Quod autem solis calor est terre crementum est ortus omnibus. Quod autem aeraes frigidum inrigatio et quagulat liquore simul et terram est facient aliquid fieri speciem et corpus.
- 16. (De l'année.) Annus autem in quo omnia curcuant habet in se ipso omnia. Habent enim initium in se ipso in quo crescunt que in eo sunt; habent medium in quo maturantur et que in eo sunt omnia et consummationem in qua iterum finiuntur omnia ergo que insumunt: necesse est extimari et similia pati que ipso anno fiunt anni passiones et consequi que in eodem anno omnia que necessitas sic habet.
- 17. (De l'hiver. Il chasse la chaleur. Les petits animaux se réfugient dans les trous.) Hiemps quando adduxerit frigora, celum terra et que sunt in ea et animalibus coget secedere intro quod singulis eorum calorum est, propter quod et arboris TOM. VIII.

quidem folia demit, tune intre secodente calere et quod in his est gelatum humorem de frigidi virtutem; et que modice sunt et inbecilles 'abes, sed pisces fugiunt ad oubiles. Ubi enim calor secedentem intro calore qui in els constitutus est et refugientis frigus quod in mundo toto et non potest sustinere, quemadmodum que magna corpora et multi calores habentes. Et animalium et nascentium haugere frigide virtute in hieme ergo cobscultator calor ad se ipsum adsumens. Humore similiter et quod arboribus et quod in terra et quod in animalibus qui cubant calor fugiéns frigoris virtutem. Quibus enim et ipse calor qui in corporibus est animalium. Quando hiemale tempus prevaluerit, quod inbecillius est hiemale glacie, sicut haves et modice pisces, ad cubiles fugiunt propter inbecillitatem que in ipsis est calidi. Sic autem et ipsud calidum cavantium animalium quod in omnibus corporibus cave in animalibus refugiens intro frigidi virtutem que in alicujus tunc humorem et siccitatem dico sic cum quidem et quod terre pars est.

18. (Il n'y a dans l'homme, comme dans le monde, qu'un seul liquide dont tous les autres ne sont que des modifications ducs au chaud et au froid.) Humorem autem omnem varie habent ubique quod in mundo aque est; quod autem frigidius in bumorem et quo terrenum est simul in corpori formam constitutum est exinde quum quidem ex codem humorem quando dico ejus que in cor hominis constituti multa autem habentes ab hominibus multa nomina non recta. Unius enim est humore constitutus in homines sicut et in mundo; de calido autem multas species habent quod vocatur pir tole multi nominis et fleumata sicut si quidem reuma et in quod in mundo humor et qui in partibus mundi propter caloris operationem; demulat species ità ut vocatur mare, aqua, sales, nitrum, uve, vinum et acetum, mustum, lac, serus, mel, ros, nivis, grandinex: quando ergo musti calorem cholericos et sic habet vitium humoris de fervore dico his omnibus utor choleribus et Hamma-

¹ Aves. - 2 Occultatur.

tibus urinis et aliis humoribus interpretationibus causam ad inperitos veritatis ignaros.

- 19. (Le chaud de l'âme, mis en mouvement d'une manière anomale par un excès de travail, de boissons, d'aliments, etc., produit le chaud et la fièvre. Ceci, pendant le règne de l'hiver; c'est l'explication des sièvres hibernales.) Calidum autem sic de frigido et humidum et frigum de calidum patiente et hec faciente in constitutionibus morborum febris erigit. Quando autem anime calidum movetur a solito ex lavore aut fervore aut de solem aut de ciborum fortior natura ante confectionem: necesse est * ad tractationem colerum aut flecmatum facere calidum anime ad se ipsum ex quibus actractis incenditur ipse calor in febris. Quod enim natura animi calidum est in societate ipse adsumsit quod et sole calidum aut et his que oblata sunt vel que facta sunt aut ad febres corpora deducat. Si ergo in febres et alia culpa obveniat, *non mundo constituto corpore, actenus exustio calidi insurrectione calidi forte febrium in corpore faciens; si ipse febres inmunditias maturantes per respiramina superiores vel inferiores canales de ventribus erumpant ad medicaminibus moderate que seducat inmunditias. Ex enim amaris et calidis constitutis ⁸ munditiis nutritis calor violentium incendit febres aut facilius obtinens quod in corpore est frigidum occidit : itaque calidum quegne ra bile corpora quando 6 etcusserit quod in corpore est proprium humorem et nullum calores restrincxerint : ut de vita quidem hoc auget corpora calidum siuibene apte habeat ad cetera que in corpore sunt partes sunt sanat calidam egritudines si adducat ad se humorem discemet frigidum et salubrem et non calidum non amarum.
- 20. (Le chaud tue le corps et le fait croître. Les médecins, par ignorance, commettent des erreurs contre l'action naturelle

¹ Attractionem, au lieu de ad tractationem. — ² Attractis. — ³ Immundo. — ⁴ Fortes febres faciens. — ⁵ Immunditiis. — ⁶ Exusserit.

du chaud inné, de même que les gens du monde qui; se traitant sans médecin, prennent des aliments qui les tuent.) Sic itaque calidum 1 auget corpore et corrumpi faciet.

Texte gree: Καὶ ἀποκτείνει ἡμᾶς τὸ θερμὸν ὅπερ ἔφυσε τὰ σώματα.

Traduction: Le chaud qui a produit le corps est aussi celui qui nous tue.

Curat morbos et febres facit corporibus mortis causa est, medicorum autem imperitia totius modi et ex quibus natum est corpus et quatenus et quomodo et que nunc matura est et quis in cibis est in febrium morbis expediat et ex quibus qui se ipsos sine ratione extra medicum nutriunt; quibus quidem ipsorum necessitas simperitias cogens. Hunc necessitas extringuere igne et si humidis et frigidis cibis hii quidem salutari sunt: ipse in se marcidantes calorem et consummantes contraria estivorum autem quicumque horum contraria adhibentes cibos fecerus hulatuerunt per imperitias se ipsos interficientes; ita humane egritudines de calore sunt facte, in initio ergo causodum dum febrium sitise febres sunt.

21. (Arrivée de l'été. Les animaux qui s'étaient enfuis en Égypte en reviennent.) Nata et aliter quando in hiscibus et in corde et in toto mundo est; emergente autem calido quod in toto mundo est dicuntur humores: rursum quidam ad fructificationem et ad floritionem que in terra de labore quod in mundo est et serpentes et shabes et pisces qui cubaverunt iterum de cavationem sprocidunt et de calidis quidem Egyptum refugiunt, item habes et pisces in calido tempore item; in Egyptum enim habuerunt fugientes frigus provocare in calidis locis et in cor-

^{&#}x27;Ιπποκράτης είπε' καὶ ἀποκτείνει τοίνυν ήμᾶς τὸ θερμὸν ὅπερ ἔφυσε τὰ σώματα. Πρῶτον μὲν δὴ φήσωμεν, ὧ βέλτιστοι, τῶν γνησίων οὐκ ἐστὶν 'Ιπποκράτους βιδλίων, ἐν ῷ τοῦτο λέγεται. Δεύτερον δὲ, εἰ καὶ δόγμα ἐστὶν 'Ιπποκράτους, ἐχρὴν ἐξηγεῖσθαι αὐτὸ ὅπως εἰρηται, καί τινα φέρειν ἀπόδειξιν.... οὐ γὰρ ὡς ἡ φλὸξ τὰ ξύλα, ταύτη καὶ τὸ σύμφυτον θερμὸν τῶν ζώων ἀναλίσκει τὰ σώματα τουτὶ μὲν γὰρ ἰσως οἰκεῖον ἐστι τοῖς ὑπὸ τῶν πυρετῶν διαφθειρομένοις παράδειγμα καὶ τό γε παρ' 'Ιπποκράτους λεγόμενον ἐν τῆ προγεγραφυία ρήσεί τοιοῦτόν τι δηλοῦν ἔοικε, Gal. Περὶ μαρασμοῦ, t. III, p. 374. — ² Aves. — ³ Procedunt,

poribus ergo humoris est mederetur hunc iam admoribus a calore mundi certantes quia auxilium dant item mundi calore eos qui in omnibus est calido deficiente quidem ¹ nascentis et in animalibus estatu et fortitudinem ejus præbet.

- 22. (Automne. 11 dissout et relache; en effet, dit l'auteur, tout ce qui est à l'état de bonté est humide et mou ; ce qui le dépasse, est sec, amer et visqueux; ce qui vieillit est mou, froid et faible. Le corps étant constitué comme le monde, ces influences y ont leur action correspondante.) Autumnus autem maturans et iterum infricdans jam dissolvit estatum eorum sicut enim ipsius anni tempora habuerunt necesse est dolores ne ossistentibus humoribus de calido in corporibus esse hominum crescentibus et statu aspicientibus cum calido et iterum dissolvit dolores miscere marcidantes calore qui in mundo est et qui in corporibus. Succidit enim illi frigidum hoc ipsum faciunt et corpora animalium et arborum et fructuum. In bonitate enim humida et mollia eibetalla sunt; mediata autem statui sicca et amara et viscida; rursum senascentia humida et mollia et frigida et invecilla sit. Hec ratio coget et consequi omnia que insunt in calidi operationem et in ceteris et in mundo.
- 23. (Division de l'année suivant le lever des constellations; maladies qui répondent à chacune de ces époques. Aussi importe-t-il que le médecin, non-seulement sache traiter les maladies en soi, mais sache aussi en quel rapport elles sont avec les phases du monde; et il ne se trompera en rien, combattant directement les influences cosmiques.) In anno autem initio acutorum morborum est hoc quod de estati est initium. Est autem plyadus ortus estatis initium et morborum actenus quoad sole est calidum aply ortum valde iam calefaciens corpora et certantes anime hominis calidus commovet humorem immunditia in corpore. Hec autem commote febres insecedere faciunt, nisi

^{&#}x27;Il y a ici deux lignes d'effacées; je ne sais si elles l'ont été à dessein; on n'y distingue plus que estas.

si quis educat eas purgationem aut cibi auxilium, ferventi frigidis infridat aut spontanee erumpentes sursum vel deorsum secedant. Post hec ad Solstitio estibo in morbis 1 causis fiunt et vulnera et pustularum ebullitiones : propter hoc immunditia humoris qui homine de estivo servorem iam nimie inuste violentie carnibus quidem hominum exala intentio constitutum humores facit et calore: quod autem in carnibus humorum diffusa est : de sole vulnere et pustulas foris in corpora in superficie. Causi vero propter hoc maxime fiunt a solstitio estivo, quia quo intus in corpo hominum humores est munditie inustum et inbulliens in venis et in visceribus urentem cibum preventem calori animam. Post hec autem a canis ortum usque ad arcturis ortum 'causa letales fiunt : maxime propter hoc in corporibus anime calorem exiguum humorem et fricdorem habet hoc tempore: quod autem est in homine humoris ignitum maxime violentum est et venenosum et de calores qui in mundo est vaporem corporum ita ut anime calidum hominum quando sic constitutum est humorem traet ad se et aerium flat non subministret anime, calido exuruntur quod ex corporem est humoris ex calido. Prolongari autem incipiunt febres a medio caniset arcturi ortum ortuminisset extrahatur in munditias de corporibus humores aut ipse rumpens aut per medicamina; propter hoc enim calor inbecilliores id quod aut sole est aut advenienti frigido quod in mundo; post autem arcturi ortum tertiane et quartane et cotidiane maxime nascuntur febres. Propter hoc immutantes jam totius mundi infriedorem calidum frigido pugnans anime, errantes febres facit; et sub hoc tempore maxime febres statum habent ex acutis; hec autem funt. Propter hoc ante arcturi ortum humor in corporibus calescens prevalet. Ab autem arcturi ortum statim frigido convalente jam corpus extrinsecus infriedatum est, spiritum quod inspiramus frigidius constitutum recidere facit. Calidum intro quod

¹ Καῦσοι. — ¹ °Ελκεα. — ¹ Præbentem. — β Καῦσοι. — ¹ Τίλανῆται πυρετοί.

est in corpore et pugnant frigidum cabidum ita ut de auetis incipiant febres maxime et hane translationes post hec caphiadis occasum incipiant morbi adsistere propter hoe aer calefactus a plyadis ortum sic superius demique fori sunt corporis calefit et diffundit et movet humores quod est in homine et morbes nasci facit et infriodatus iterum de plyadum occasum item aeri iterum ingelationem constitutum humorem quod in mundo et quod in corporibus et calidum in canilem refugiat : at ita desinant morbis socuntur quod in corporibus frigidum et calidum aumi frigido et calide: propter quod oportet medicum non solum ipsum per se ipsum curare febres scire sed et vivere quatenus compatiantur mundo corpora, ut ad hec curas adibeat; sed in nullo definquet contraria mundo contendens et qui non solum morbes optimet sed et medico. Unde ergo et quatenus febres nascuntur dizimas.

24. (Quand le melange exact du chaud et du froid de l'âme est troublé, il y a maladie; le froid suit nécessairement le chaud; il en est de même de la sueur. Remarques pronostiques sur les sueurs: importance des jours critiques. Censure des médecins qui croient avoir affaire à des phrénitis, à des léthargies, à des péripneumonies, à des hépatites. L'auteur, si je le comprends, range toutes ces affections sous le nom de causus ou sièvre ardente.) Anime autem partes, calidum et frigidum quamdiu quidem equales sunt sibi, incolomis et homo.

Texte grec: "Όταν μετρίως έχη το θερμόν και το ψυχρόν της προς άλληλα κράσεως, δγιαίνει δ άνθρωπος.

^{1 °}Οτι μὲν γὰρ ἐπειδὰν ἐν τοῖ; κατὰ φύσιν ὅροις μένη τῆς κράσεως, ὑγιαίνει τὸ ζῶον, οὐ δεῖται λόγου, τουτέστιν ὅταν, ὡς ᠄πποκράτης ἔλεγε, μετρώς ἔκη τὰ θερμὰν καὶ τὸ ψωχρὰν τῆς πρὸς ἔλληλα κράσεως. Ἡν δὲ τὰ δὲ τὰ τὰ τερον τρῦ ἔτέρου κρατήσαντος αἰτίου · φλεγμοναὶ μὲν οὐν καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ ἔρπητες καὶ ἀνθρακες καὶ τὰ καυσώδη καὶ φλογώδη καὶ πάντα τὰ πυρετώδη νοι καὶ πάντα τὰ πυρετώδη νοι καὶ πάντα τὰ πυρετώδη καὶ πάντα τὰ πυρετώδη τοι καὶ πάλμοὶ, καὶ νόμες καὶ παραλύσεις, ἐπιληψίαι τε καὶ παραπληγίαι, τοῦ ψυχροῦ κρατοῦντος πάθη. Gal. Περὶ τρόμου καὶ πάλμον καὶ σπασμῶν καὶ ρίγους. Cap. Vis.— ² Est.

Traduction: Quand le chaud et le froid sont dans un juste tempérament l'un avec l'autre, l'homme est en santé.

Si autem precesserit calidum frigidi equalitatem, tunc quidem inflammati frigidum quantum magis concaluerit frigidum, tanto magis egrotat corpus homines causoades et acutis febribus calidum et frigidum et humidum utraque alie efficiuntur et patiuntur. Si quidem primum frigus adprehendat necesse est calorem anime in febres transire et de excessum frigidi et iterum de febre ad frigus transiret et sudores manationem ex omni corpore sic et in mundo que tropea vocantur de calido in frigidum et de frigidum in calidum transeunt si autem primo calor accipiat, necesse est in rigore transire et iterum rigores febres. Si ergo iterum in horrorem et rigorem transierit sudores et manationes ex omni corpore faciad, consummata est egritudo, si in gonimo dice fiat; sim minus, iterare necesse est : si autem in febribus supervenerit rigor et sudor calidus extenens, celerius febris desinet; si autem frigidus consistens manaverit deinde. Si nivix vel terra habundantius sicut in mundo ex nubibus imbre diuturnos calor ustionis fuerit mortalem: humor enim fleumatis et colerum foris procedit per carnes humidus constitutus medicaminibus oportet purgari propter hoc quod in carnibus est calidum exsequi ad se ipsum et adstructionem adducit ex interiore carnibus quidem calidioribus effectis ejus qui in precordiis est in visceribus calore relaxantes adstrectionem quem ad eum hex carne humoris. Vocat autem ad se ipsum quod in carnibus est calidum sudore et in corpus consumens et detrahens humorem hominis : propter hoc commanavit de calido humor quod de carnibus colerum et fleumatum manavit ad sinus. Hic ergo humor adtrahitur ab eo qui in carnibus est calido propter hoc inanem. Est humor exterior pars corporis ab eo quod in precordiis est febrium humorem intro ad carnes adtrahentes in omnes concavitates et ad viscera. Siccata ergo carnis humores extrahunt

^{&#}x27; Έν γονίμω ήμέρα, dans un jour critique.

ad se ipsa rursum: si autem victum detrahat febricitanti quod aptum et sorbitionibus et propter febres non sumat ipse egrotus totum, necesse est adtrahere ad se ex carne pinguem humorem; quando hoc fuerit, febres sunt causodis quem si habentem victum a pingui humore quod in homine est consummans consumit hominem adducens febres terrenum et frigidum in se quod est conmodum ad victum hominis et prevalet in hominibus: quando autem casus consistit, morborum nomina sibi medici multa et falsa ponunt freneticas et latargos et peripleumonias et epacitas et alias egritudines.

25. (Remarques sur la terminaison du causus, qui est pour l'auteur une sièvre produite par la bile. Fièvre épiale; c'est le causus modisié par le phlegme. Fièvre où il y a des sueurs abondantes, plus longue et moins grave.) Hec autem fiunt sic: causos calidi et humidi cum calido deveniet transiens in hac partes corporis. Congregato autem calido necesse est calorem in eodem ita ut ipse congregetur adtrahere ad se humorem ex alio corpore optento circa alio corpore calore congregatio: ut enim congregatum plus alibi circa aliud corpus calorem et humorem et calido privatur adsiduum omne corpus congregato: in his ergo mouis non oportet contra vehente certari egritudines superius enim semper omnem nimium a meliore sed tempore cura tum medicaminibus cum providentiam et secundum naturam equitatem conspicienti deducere humorem que ignis ustio solverit et amaricaverit quod vocetur cholera : quicumque febrium ex nubibus fleumatodes in epialum hic transit adhuc autem copiose 1 adiuite in corpore autem ignisior quidem constituta febres igni continue sunt et sudore non advenit nec obripilatio hec quidem celerius solvens dimittit aut occidit propter hoc et atherius purus est et non est infuscatus humore fleumatis frigidum deterius autem dico propter germanos geneseos si cum enim sol in mundo in calidis temporibus purum quidem constitutus continue et non innubilatus : nec pluens ex nubibus

¹ Adhibitæ.

et febres singulares constituta talls est : quando autem febris minuitur et sudores infundantur sieut in mundo nubibus aque et venti nascantur frigidi sie ergo febris diuturna quidem et tarta fit mortalis autem minimo aparui : propter hoc non pura est ignis et fleumatis humore et frigore sieut nubilum fundens calorem anime homini quod eum prohibet et non continue incenderem febrem nequecelerius urentem solverem ad salutem aut ad mortem.

26. (Jours auxquels arrive la solution des sièvres. Comp. Épid., I, 12.) Solvunt autem febres septima, aut nona et undecima aut quarta decima in secunda ebdomada, aut una et vicesima in tertia ebdomada, aut duas minus a tricesima în quarta ebdomada: sicut enim febres in bis septenos et quatuordecim dies sunt duo ebdomada de crisis fiunt quatuor decim dierum aut quinta et tricesima în quinta ebdomada ut in quinta die aut in quadragecima et secunda in VI ebdomada aut non minus a quinquaginta in septima ebdomada sicut in septimo die ut sexta et quinquagesima in octava ebdomada aut tertia et sexagesima in nona ebdomada sic in nono die: si quis autem numeros istos transferit, diuturna jam fiet constitutio et presentatio febris diu. Cotidiane aut tertiana et quartane aut lypirie; aut quinque mensuum sicut in 2 quinque dierum febres aut septem mensuum sicut in septem dierum febres aut septem mensuum sicut septem dierum aut novem mensuum sicut in novem dierum febres aut quattuordecim mensuum sicuti ⁵ quattuor decim dierum. Omnis autem crisis in supra dictis temporibus determinant. Alie autem non sunt certe terminationes; sicuti enim alique egritudines in crissibus significande mutantium de calido in frigido sudoribus protectionibus aut sanguines sluxus aut also quolibet evenienti in terminationibus temporum que dicuntur et occasibus et ortum

¹ Tarda. — ² Fièvre quintane: crise au bout de cinq mois. — ² Fièvre septane: crise au bout de sept mois. — ⁴ Fièvre nonane: crise au bout de neuf mois. — ⁴ Fièvre quarto-décimane: crise au bout de quatorze mois.

signorum ostendit pluviarum aut nivium aut tonitraus recte in calidi et frigidi ad invicem transitum.

27. (Cause pour laquelle il y a de telles périodes dans les sièvres. C'est la maturation, la coction des humeurs qui l'exige.) Determinationibus autem quum in his numeris fiunt çausa Lec est : quando anime calor ad viscera et venas adtraxerit colera aut flegmata, diu quidem inmatura sunt que de calore adtractant humida et frigida non removet illa calor ad se ipso; cum autem matura fuerint, tunc removet a sic nomida die si autem inagon aut agonos removerit ignomia iterum necesse est egritudinem iterare maturantur aut est que flegmatica sunt et multa et frigida humorum tardet : que autem pauca et colerica et calida celerius manifestum est et expurgationibus peripleumonie et pleuriditis languide suerit pleuritidi recedit septima aut nona die : si autem fortis sit in bis septinos dies epim in dies istos qui in pleuritidi humores flegma et cholera maturata de calore nutriunt et maturantur et quid in aliam partem corporis humor quod eo motus est a calore his maturatis teneatur et febres educitur et morbus terminatur est manifestum et clarum quantulum est quod crisin facit morbis; quecumque febres demittunt septima vel nona die aut quattuor decim his quidem habundantia humidi et calidi prevalet que impleuriticos et inequalibus diebus marcidantur calidum et humidum extenuat et foris exiet morbum et terminatum : quibus autem quattuordeciem dies transgrediuntur febres eos quidem necesse est similiter pleripleumonie et terminari : peripleumonia vero termina in bis septenos que longior : si vero non síc terminetur, necesse est saniem fieri ex peripleumonia sicut et febres nisi sicut ergo demiserim pretendito partet illas prolongentur in autem dies istos terminationum qui in plumo est; tumor in peripleumonia putrefit de calido. Quod autem circa

¹ Άπεπτα. — ² Si in gonimo die; si autem in agono removerit, iterum necesse est ægritudinem iterare. Γόνιμος, critique; άγονος non critique. — ³ Un empyême, ἐμπύημα. — ⁴ Oportet..

aliam partem plus calidum marcescit humor autem tenuatur sicut et pleuritica passio tempus transgreditur longissimum superat sic febrium continuo qualitas necesse est ergo terminari in quibus et peripleumonie si vero as transierit annunc necesse est errantes et lipriodes fieri febres.

28. (De la sièvre quarte. Suivant l'auteur, elle n'attaque qu'une fois, et elle n'attaque qu'à l'âge adulte. Théorie des sièvres intermittentes.) De quartanis autem adhuc reliquum dicendum est sebribus quemadmodum fiunt: Primum quidem quartane febres bis idem neque exaquitatus est nec de cetero exagitavit, si semel salvus fuerit. Propter hoc secundum unius cujusque hominum nature etates necessario et stabilitam naturam hominis in hoc tempore quartano tenuerit transeunte autem statum absolvet quartane comprehensio.

Τεπίε grec: 1 Πρώτον μέν τῷ τεταρταίῳ πυρετῷ δὶς 2 ωὐτὸς ἄνθρωπος 3 οὐτε ἀλίσκεται, οὔτε 4 ἔάλωκέ που, οὔτε ἀλώσεται τοῦ λοιποῦ, ἢν ἄπαξ ὑγιὴς γένηται: 5 διὰ τοῦτο δὲ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκάστου τῶν ἀνθρώπων φύσιν καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἀκμαστικὴν γίνεται: 6 ἀνάγκη γὰρ ἀκμάζουσαν τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τεταρταίῳ 7 ἀλίσκεσθαι πυρετῷ, παρελθούσης δὲ τῆς ἀκμῆς ἀπολελύσθαι καὶ τοῦ 8 τεταρταίου τῆς λήψιος.

Traduction: D'abord la fièvre quarte n'attaque pas, n'a jamais attaqué, et n'attaquera pas le même sujet, une fois guéri; c'est pour cela qu'elle survient suivant la nature propre de chaque homme et suivant l'âge, qui est l'âge adulte; en

¹ Citation prise à Aétius, qui dit, Sermo V, Cap. 93: δ άχριδής τεταρταῖος πυρετὸς πᾶσαν μὲν ἡλικίαν καταλαμδάνει, μάλιστα δὲ τὴν παρακμαστικήν. Ἰπποκράτης δὲ ἐν τῷ Περὶ Ἑβδομάδων τὴν ἀκμαστικήν φησι δοκεί δὲ ἀὐτῷ μὴ παρακίπτειν τὸν αὐτὸν ἀνθρωπον δὶς τῷ τεταρταίφ πυρετῷ λέγει δὲ οὕτως.... - ² ὁ αὐτὸς ms 2193, Bibl. Imp. - ὁ ωὐτὸς Ald. - Lisex ωὐτὸς. - ³ οὐτε ἀλίσκεται manque dans le latin; ce qui est peut-être mieux. - ⁴ ἐκλωκέει Ald. - ⁵ Les mss. et l'éd. d'Ald.font cesser la citation au dernier mot avant διὰ τοῦτο. Mais par le latin on voit que διὰ τοῦτο.... λήψιος est aussi du livre des Semaines. - ° ἀνάγκη ° ἀκμάζουσαν γὰρ est le texte d'Alde; mais il faut déplacer γὰρ, comme l'indiquent l'acc., et l'inf. ἀπολελύσθαι - ¹ ἀλίσκεται Ald. - L'acc. τὴν φύσιν montre qu'il faut l'infinitif. - ° τεταρταίου καὶ τῆς Ald. - Ce καὶ me paraît devoir être supprimé.

effet, il est nécessaire que ce soit la nature humaine adulte qui soit attaquée de la fièvre quarte à cette époque, mais que, passé cet age, elle soit exempte de ses atteintes.

Fit autem propter hic quartane aliquando anime calor hominis in visceribus et in venis fuerit plus quam in his congrégati calide humorem quod in superficiem corporis humidum et frigidum colligens corpore ad se ipsum intro epyalum facit exteriori corporis inanito calido cum humidi liquore intro quo constituti. In his autem temporibus et colera multa trahit ex adipibus ex quibus febres et sitis increscunt. Fiunt autem per hec inmutationibus autem desinunt propter ejus qui est animi calor a violentia et certamine interni eis calidum per carnes exsiccans respirant pergit humor quod adduxit calor respirat autem per nares aut per os plus quam sanus quotiensque solet serrare ita ut actenus infricdet omnem corpus per medios autem dies iterum similiter colligit licores fiunt autem ¹ si quartane et cetere febres que iterant et acute egritudines.

29. (Remarques générales sur le traitement des sièvres et des maladies aiguës : saigner et purger.) Quemadmodum curare oportet nunc quartana febres deinde et alias et acutos morbos : precipio ergo fortibus constitutis epiliali ex interiori qui in visceribus calore vocant quod interiorem partem corporis humeros accuintis interiores venas incidere sanguinem detrahere. Propter hoc homines quando epyle tenuerint ex superioribus partibus corporis extra natura pergit sanguis in visceribus et venis morbum facit simul quidem etherio spiritum quod ad statu que anime habent et respirant naribus trahentes se de colera de adipibus quas febres calefacientes per partes corporis solvent maxime autem de sub cute cavitate sinepyales autem ipsi sanguinis in viscerum cabant trahitur. Quorum ergo causa oportet de visceribus sanguinem detrahere propter hec ventribus et visce colera multi temporibus purgare et fleumam habundantem longo stepore.

¹ Sic. - 2 Tempore.

- 30. (Traitement de la sièvre quarte : sternutatoires, affusions chaudes sur les membres : onctions aromatiques sur la tête ; donner les médicaments appropriés à la sièvre quarte; et, après la cessation de la sièvre, saigner et purger. L'auteur note qu'il se fait parfois une crise par un flux de ventre avec grande agitation.) Febres quartanas oportet curare sic: primo quidem sternutare facere frequentem et crura usque ad femora media et manus usque ad humeros i perurguere multo et calido aliquod defricaret manibus quousque sebricitantia reddas que sebricantur deinde autem calefacere hec ut maxime : et caput et corpus autem unguere tundens laurum et murtam et castoreum et cassia et mirram et nitrum et rosmarinum et piper et egyptium, his calidum sanguinum calefac vestimentis mundis et mollibus et teneris et ante calefactis aut lanis aut 2 lentis fictiles eum aqua calida adplicare corporis et altibia aut alia miscis aures adlectare : hec autem faciens demitte quousque somnus superveniet et fac autem hec ante accessionem : et 3 que quartane sunt dare medicinam; si autem his qui quartane medicaminibus sanam fecerim, ne sanguis et cholerum et fleumatis extretationem post modum oportet purgare corpora et sanguinem detrahere ut non humor qui in corpore lanxit eum minime ex febre consumptus est congregatur ad aliquam partem corporis malum oportet majus a quartana febre quartanas ergo sic oportet curare: facit autem aliquando crisin illis febrium et ventris fluxus cum jactatione acerrima fortiter spontanea.
- 31. (Traitement des fièvres continues et ardentes.) Diuturnas autem elippiperdas febres: purgari oportet incipientes a capite et ventrem utroque exequente invicem habundantiam detractionis humoris et cetera que in corpora sunt tumida et equante

¹ Perunguere. — ² Il y avait dans le texte φακοῖς δοτρακίνοις, des vases de forme de lentille, en terre. — ³ Donner les remèdes qui conviennent à la fièvre quarte. L'auteur ne les indique pas. — ⁴ Je pense qu'il y avait dans le grec συνέχοντας καὶ κανεώδεας πυρετούς, des fièvres continues et ardentes. Du moins le contexte de ce qui suit, autant que je le saisis, conduit à cette lecture.

cholera invicem et fleumata: mulieribus autem et menstruorum colera purgari diversos. Hoc enim salutis equari ad vicem bene apte omnia que causodes neque sitientes neque exponentes colero venenosa superiorem aut inferiorem ventrem sudantes obripilantes longiores trium ebdomadarum crisin in hos autem oportet et medicaminibus aquatis purgari extra parte corporis colera insistunt cum febribus residente egritudines; purgare autem et uiusmodi sebres propter eam sequentia colera et fleumate anime coloris compatiuntur exequere oportet et superiorem ventrem in fervori et cum vel maxime purgare et que in corpore vel maxime ad invicem: mulieribus autem per matrices diversos colores educere et venientibus menstruis et convenientibus ergo magis post autem farmacia lacte et aqua lactis coctis ¹ coluere ventris : posterioribus autem seminum sucis decoctis et aquatis omnibus et quas frigidioribus quoadusque tractor et frigiscat febres deinde cibis adplicare et paulatim adidaqua non deputet et carnibus non hellioribus agninis et pisces aspratiles nobellos : certor enim cibus et de mediis et actibus seminam autem que vescuntur quod siue terrariora sunt cocta autem omnia pane accipiant dare frigida et calida quassatas in minus qui nihil olet. Calet enim sudor vetusta omnia recentioribus meliora febritanti et ex febribus. Constitutos excepta aqua autem recentior, ideo et jam frigidior et viscida autem et salsa et calida et bene olentia et vetera et recentia adhibere sic habenti neque cibos neque odores; propter hoc febricitanti et ex ipsis constitutis calidum erigitur statim; fleuma vini autem sine odore et non vetera neque pingues neque multum ferventes refriscentes et aquatis sole autem et laborem e rigore et dispotationem hoc humidorum et alium prohibere sic habentem : *levare autem multum calidum secundum vires incommodi in febribus aut non lavare ante labracum autem et labacrum et in posterum unquere cleo commolandi gratiam inlabacro autem defricare melle admiscente oleum. Post

¹ Colluere. - 2 Lavare.

labacrum autem infrictionem observare calefaciens quousque salus ¹ procidat. Si autem non relaxaverit, rursum eadem facere, quod ad usque determinare febres recedant. Hec autem facere oportet sub ipsis grossis quotiens que predicta sunt ut simul secundum naturam terminas morbos cum autem ad uiuis et non sicut superius rationi naturali inpugnans mali aliquid facias.

- 32. (Il faut bien prendre garde aux inflammations qui peuvent se développer dans le cours des sièvres. La flamme de la vie, affaiblie, serait éteinte comme l'est une petite flamme par le vent qui redouble. Le chaud de l'âme est dit médecin des maladies.) Observare autem oportet nimis et ut non sine febricitanti inflammationes neque ei quia febris resurrexit, Propter hoc eis quidem qui non sunt et qui non convalescunt et multum humores habent et calidum in corpore commutationem: et aliud facit spiritus de inflammationem caloris sicut in carbonibus incenditur quando quis sufflaverit : humor autem in corporibus et exagitatur de vento, sic autem et non potest manet uno quoque in sua sede, invicem ergo miscetur sicut et mare de ventis turbatus et fluctuatur : sic et egrotantium qui egrotaverunt medicum habent anime calorem in corpore consumptum in egritudinem : cum autem humor et alia operantur ventositates conluctantes anime frigori et optinentes calidum extincxerunt calidum; sicut forinsecus flammas modicas quidem extinguet per indigentiam ventositas autem eregit et incendit : hoc idem autem et in corporibus facit : propter quod oportet inflammationes maxime observare,
- 33. (Tel est le traitement des sièvres ardentes, avec douleur en un point. Ne pas administrer de vapeurs sèches.) Causodeas vero actenus oportet curari sic et ubi dolor in corpore insedit de calido congregato et felle secum conducentes hec autem de temporibus humidis forinsecus

¹ Procedat. — ² In corpore insedit de calido a été répété à tort par le copiste.

adhibentes desolvere : siccos vero vapores non adhibeat febricitanti.

- 34. (Administrer des diurétiques et des sternutatoires qui n'échauffent pas. En général il faut employer les réfrigérants. C'est ainsi que, si dans de l'eau bouillante on verse de l'eau froide, on arrête l'ébullition.) Oportet autem et urinam provocanti bene olentia et non violenter adhibere et sternutatorii et initians et medians et consumans curam, et refrigerare calidum quod est anime medicamine autem purgationem et non cogere hujusmodi febres propter hoc quia medicaminis fervor anime calori concertans i superiorem facit et febricitantes neque per venas violentam liquationem : sed in carnibus maturans humorem inmarcedari in evaporatione et exsolutionem calido dolores sic corpus circumfluxum aerem emitans, sicut circa cramentum super ignem bullientem si auferas operculum, refrigeris et infundis aquam frigidam aut frigidissimam prohibens bullitionem super labia vasculi tolli. Hec autem et causodis periclitantes faciens certissime jubabit medicamina infriedantia adhibens.
- 34 bis. (Tenir au malade la tête haute; car plus les parties supérieures se prennent, plus il y a danger.) Et supradictis lectum altiorem faceret ad capud; propter hoc minus ad precordia superioribus partibus sanguis conlocabitur calido non constituto in mortalibus locis; quantum enim forte plus ad pulmonem et cor et cerebrum pervenerit febres, tanto mortificatorie fiunt egritudines quam que inferiori.
- 35. (Empécher la lumière de pénétrer dans le logis du malade; ne pas encombrer sa chambre; ne pas parler; le tenir dans le repos le plus complet; le couvrir mollement.) Oportet quidem et domos in quibus forte incommodantur non ad splendorem solis adtendere, sed umbrosam, et circa habita-

^{&#}x27; Une main ancienne a changé superiorem en deteriorem, qui est sans doute la vrale leçon. — ' Έν τοῖσι θανατώδεσι τόποισι, comme plus loin, p. 672, l. 26.

les et non ventos inspirare tenebrosas inter non superiori ut commoveantur, nec multos adonate introire, neque ¹ famulari, etenim voces calefiunt aerem quod anhelamus, et ventrem turbant. Neque deambulare oportet et ut tranquillitatem habeatur qui in domo est et tacere egrotantem et silere ¹ reguilantem quam maxime, nisi ad secessum, et urinas urguere ad sternorum motus, et non nudari ut non obripilans corpus motum calefacient plus febricitat; et vestimenta et straturia mollia et munda sint, ut non laborans calescat multum se regirans et non labore omnino.

- 36. (Onctions avec l'huile sur les chairs; affusions sur les membres avec l'eau chaude; onctions avec le cérat; envelopper de couvertures molles. L'eau chaude diminue la fièvre; et les humeurs vont là où la chaleur abonde.) Carnes autem oleo bene olenti unguere; crura autem et pedes ac manus usque ad medium bracchium fovere multo calido, cerotarie unguere, involvere mollibus et calidis plagulis propterea non faciens hec homo omnis induratur et infrigdat et in superiores partes corporis veniens ab articulis calidum fortiorem facit magis causon hoc autem fit odet ubique enim exigui calidum minuitur habundanti calido. Minorata autem et ad tractum sequitur humor susum ubi est plurimus calor.
- 37. (Soulager le cerveau par des sternutatoires qui n'agissent pas violemment; il importe de procurer au corps une respiration et une exhalation égales toujours et par tous les moyens qui y concourent.) Oportet autem et occidenti tempore ³ caput relevare respirationem dante non ee medullo et celebro, connexi sunt enim sibi. Medicaminibus ergo bene olentibus et sternutatoriis revelare et fleumam deducere non violentum. Non enim convenit nimium aliquid aliter taliter et febricitanti excepto potum

¹ Lisez fabulari, parler. — ² Reclinantem, couché. — ³ Je pense que cela signifie: soulager la tête, en donnant de la respiration à la moelle et au cerveau, car ils sont unis. Or, dans cette ancienne médecine, on soulage le cerveau par des sternutatoires.

multum et frigido et de pulmone calido spirationem oportet fieri, perungui ¹biscidas bene olentibus, simul defricare linguam aspera et duram constituta; et quidem criseos sunt signa defricata lingua hec cura facis sed ex aliis signis non peccavis quis est sciens latitudinem enim tartereis et venis per vessicam facere cum humorem calidum educens urinam facientibus mollibus et civorum de ventribus secessu oportet facere de sucis boni odoris et deductoribus aut colliriis educentibus aut ² licmatibus mollibus. Undique enim oportet corpori equalem respirationem et exalationem calidi facere et initians et medians et consumans curam exalat cadum de visceribus.

- 38. (Utilité des sternutatoires.) Sternutamina autem juvant propter hoc sternutationibus spiritum respirante quod de civo est eo qui cognatus est calori inflammationis inustionis demittit sternutatio per hos et per nares educens quod prevaleat calorem visceribus exiens autem item facit tranquillare calorem et infundant corpus et animam calorem manere in locum facit sternutatio. Statim enim multum juvat relevans et demittit bullitionem caloris, quomodo si quis eorum que de igne bulliunt corpotariam offerat et refricdat : rectius autem infricdat demittat calorem foris ire sibi si sit sternutatio corporis facit et iterum avertit ant non congregatum calidum dolorem innectat fleu....s cholerum conductionem facientem et ventositatem minime innascuntur et que insunt celerius desinunt de sternutationibus.
- 39. (Cataplasmes de graine de lin sur la région précordiale.) Oportet autem et precordia cataplasmare tumentia lini semine levi ut permanens calor in hec colligat sanguinem secum et spassos faciens occidit curare autem sic oportet omnes febres.
- 40. (Entrée dans l'énumération des signes pronostiques. Le chaud de l'âme communique aux humeurs et aux parties, comme fait le soleil à la terre, des modifications qui permettent de ju-

¹ Viscidis. — ² Έχλείγμασι, des éclegmes.

ger de l'état du malade.) Judicare oportet hujusmodi signis quale quid eveniet et ex febribus et ex causo et acutis morbis et ex aliis extigationibus primo quidem de 1 coleribus totius corporis et partium ejus, ex lingua, et ex oculis, et ex ea que in somnis videntur, et ex urinis, et ex officio, et ex voce, et ⁸ ex ventositatem quemadmodum anelante, et ex venis, et ex aliis signis que continuo manisestabo. Hec autem omnia manifestum judicium habent propter increscit humor eorum quidem que nascuntur super terram et ex calore quod quidem de solem est sicut uitu et ceterorum fructum. Quod autem in animalibus est humoris et ex eo quod in anima est calido propter ca hominis anima ferventior constituta uitionex commiscet humorem quod est in corporibus ita ut tale quid fuerit quod in anima est humoris talem et colorem in oculos et in lingua ct in cute et in urinis et in secessus et interiora ad exteriora dare animam significat, ita ut per hec sic videre et considerare anime vonam balitudinem et malam, et desectionem egrotantis, et virtutem, humoris puritatem de ventriculis morbos omnes manifeste enim ostendunt hec per ea que propter dicta sunt.

- 41. (De l'œil, comme fournissant des signes pronostiques.) Judicare autem oportet ex oculorum animam quemadmodum habet propter hec ad vitus humidiores cum sint corpori prespicuus est ita ut anime habitatio naturam et virtutem indiget et imbecillitatem: manifestat et morborum innoxietates et pericula et carnium humores qui ex candido solute sunt que in sunt. Consequenter enim quod invisum est humoris omnibus causis et fortitudinis et imbellicitati anima et corporis ita ut agnoscere manifeste sit ex oculos per hec.
- 42. (De la langue comme pronostic. La langue est la tête et la sommité des viscères internes et des veines.) Que autem in lingua sunt signa judicant per ista; internorum enim viscerum

¹ Coloribus. — ² Lisez : et ex ventris officio : comme p. 661, l. 25. — ² Ceci vent dire : la manière dont le malade respire.

et venarum et lingua veluti summitas aut capnd est; ita ut animas qualescumque humores habuerit, tales necesse est per se ipsa producere ex quibus lingua colores habet ex corpore concritos similiter quidem interioribus choleribus flavam quidem et pinguiori humorem alantem sicut exassit et pinguibus carnibus nidos et de piscibus hoc enim inustum mutet coleres sic itaque et lingua nigrum vero colorem ejus qui est anime receptorium id est sanguinis ustionem et vaporem et ruptionem sanguinis ostendens, eam vero que iodesem ex omni corporis humorem commixta simul que autem matitides est et cacumina etenim causos ex eo quod est anime caloris prevalentia sui facientes et deducentes ex corpore tractione habentes calidis in estate egrotanti hec sunt per linguam prespicuam hec autem propter que anime hominis equalis habent rationem muldi.

- 43. (A l'aide de ces moyens, on voit le corps comme à travers un verre.) Corporis autem hominis ex humorem quagulati conspectionem habet et spectionem eorum que in eo sunt sicuti per cristallum maxime aut per oculos aut per linguam propter hoc meris pars humoris per omnia que est cristallo et lapidibus qui igne solvuntur sicut per vitri inspectionem et laudatio per hec fit sic et per corpora de humore constituta efficitur providere et contemplare eis qui noverunt contemplare hominem.
- 44. Des urines, des selles, des vomissements, des ongles, comme pronostic.) Judicari autem et per urinas et per ventris officia ² caloribus post enim potus et sorbitiones qui ex venis ad que ex visceribus humores similia colores corporis tamen equalia emittit anima ita et per urinas ventris secessus apparere morbos : similiter autem et per vomitus contemplari autem et per ungues : manifestos enim habet ³ calores et judicium innoxietatis et periculorum propter hoc densus et purus constitutus non potest in se ipsum humoris desuda-

¹ Il y avait probablement dans le gree ἰώδης, éruginoux. — ² Coloribus, — ³ Colores.

tione que colore sit nisi violenta sit : propter quod manifeste ostendit egritudines et conspectionem habet sicut per vitrium :

45. (Des songes comme pronostic.) Judicare autem oportet et de his que in somno videntur egritudines propter anima quando in somnum convenerit quodcumque patitur ejus calore ex humores victu talia somnia recogitat quando ergo similem quidem quibus somnia fecerint aut patitur dicat aut audeat vidivit exsurgens eadem vere que meminit salvam animam et corpus ostendit propter incalescens animam inmunditiis aut cibo calido conturbat exilit calest enim dormiens magis quam exvigilans et morbi enim maxime in somno prevalent qua quando exsurgens anima infricdaverit. Somnia vero ostendunt morborum maniseste quidem que magna sunt et que futura sunt conturbat enim corpora: ostendat autem et minimas et suturas et que sunt et que inmutantur et solutas et desinentes ex quibus quidem oportet contemplari prescientia et quatenus dictum est.

46. (Après ce préambule sur les sources du pronostic, l'auteur passe à l'examen des signes qui annoncent le salut ou la mort.

— Signes qui annoncent le salut.) Hec autem jam dicam in quibus signis consideratis judicare morbos quando demittant et quomodo et si modo et si moriuntur egroti et quatenus moriuntur, et si vivituri sunt et quibus vel qualibus signis obvenientibus vibant. Maximum uutem signum egrotantium qui evasuri sunt et si secundum natura fuerint causa; sed aliis quidem morbis similiter, nihil enim molestum secundum naturam nascentibus malis neque mortiferam; secundo autem si non tempus ipsud ipse egritudinis conluctentur; plerumque enim non optinet naturam hominis mundi virtutem. Deinde si que sunt circa faciem extenuatur et 1 bene que in manibus et in angulis oculorum superciliis tranquillitatem habeat, 2 inperteritum non tranquille.

¹ Venæ. - 2 In præterito.

Hec autem et inbecillior et lenior facta et anelitum remollitum et intenuis factum ad supervenientem diem ad solutionem egritudinis. Hec ergo oportet contemplari ad crisin circa summam linguam veluti saliva alba linitur et in summa lingue hoc idem sit, minus quidem si tenue hec fuerint, in tertium solutio egritudinis; si adhuc grossiora fuerint, crastino; si adhuc grossior, ipsa die. Hoc autem osulorum alvida in initio egritudinis necesse est nigrescere 'valitudinem in morbo; hec autem mundam factam sanitatem ostendit, mediocriter quidem tardiorem; fortius autem, et celerius.

Τσπε grec : "Μέγιστον τοίνυν σημεῖον τοῖσι μέλλουσι τῶν καμνόντων βιώσασθαι, ἐὰν μὴ παρὰ φύσιν ἢ ὁ καῦσος καὶ τάλλα δὲ
"νουσήματα ὡσαύτως «ὐδὲν γὰρ δεινὸν τῶν κατὰ φύσιν γίνεται οὐδὲ
μαχήση ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πουλὸ οἰ νικᾶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις τὴν τοῦ
δλου δύναμιν. "Επειτα δὲ, ἢν τὰ περὶ τὸ πρόσωπον ἰσχναίνηται, καὶ
αἱ φλέδες αἱ ἐν τῆσι χερσὶ καὶ ἐν τοῖσι κανθοῖσι καὶ ἐπὶ τῆσιν
δόρυησιν ἡσυχίην ἔχωσι, πρότερον μὴ ἡσυχάζουσαι. Τοῦτο δὲ, ἢν ἡ
φωνὴ ἢ ἀσθενεστέρη καὶ λειστέρη γίνηται, καὶ τὸ πνεῦμα μανότερον καὶ ελεπτότερον, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέρην ἄνεσις τῆς νούσου ταῦτα

¹ Si invaluerit morbus. --- ² Ce morceau fait partie de la compilation intitulée περί πρισίμων ήμέρων. - έν (έν οπ. ΕΓΗΙΙΚ) μέλλουπ vulg. - βιώσεσθαι ΕΗΙΙΚ. - 3 ves., al. manu vous. H. - γίγνεται HK. - γίνεσθαι FGJ. -- 4 μη (H, erasum al. manu), Vatic. Codd. ap. Foes, Ald. - μη om. vulg. - αὐτῆ τε τῆ ώρη FGJ, Ald. - Je lis γε au lieu de τε. - ή òm., restit. al. manu Η. - νοσ. ΕΗΚ. - συμμ. Mack. - πουλό EFGHIK. - πολό vulg. -- 5 δφρυστν vulg. - δφούσιν Lind. - δφούσιν Mack. - δφρύησιν EFGHIJK. - Quoique δφρύα soit rarement employé pour δφρύς, cependant l'unanimité de nos manuscrits me décide à le recevoir. — ε τοῦτφ vulg. - τοῦτο EHI (J, al. manu) K. - τοῦτο est fréquemment employé comme adverbe dans la Collection Hippocratique - 7 γίνεται vulg. - γίνηται F. - γίγνηται EHK. - 8 λειότερον Calvus. - ήμέραν GI. - άνεσιν Ε (H, al. manu; erat prius άνεσις). - Ceci est la Coaque 208 : πρόσωπον έχ μετεώρου ταπεινούμενον, καὶ φωνή λειοτέρη και ἀσθενεστέρη γενομένη, και πνεύμα μανότερον και λεπτότερον, ἄνεσιν ές την έπιουσαν σημαίνει. Le compilateur y a joint ce qui est un peu plus haut, rendant ήν τὰ περί τὸ πρόσωπον ἰσχναίνηται par πρόσωπον ἐχ μετεώρου ταπεινούμενον.

οὖν χρὴ σκοπεῖν πρὸς τὰς κρίσιας, καὶ ¹εὶ τὸ παρὰ δικροῦν τῆς γλώσσης ὥσπερ σιάλῳ λευκῷ ἐπαλείρεται · καὶ ἐν ἄκρῃ τῆ ² γλώσση ταὐτὸ τοῦτο γεγένηται, ἦσσον δέ · εἰ ² μὲν οὖν σμικρὰ ταῦτα εἰη, ἐς τὴν τρίτιν ἄνεσις τῆς νούσου · ἢν † δ' ἔτι παχύτερον, αὐριον · ἢν † δ' ἔτι παχύτερον, αὐθημερόν. Τοῦτο ° δὲ, τῶν ὀφθαλμῶν τὰ λευκὰ ¹ ἐν ἀρχῆ μὲν τῆς νούσου ἀνάγκη μελαίνεσθαι, ἐὰν ἰσχύῃ ἡ νοῦσος · ταῦτα οὖν καθαρὰ ² γινόμενα τελείην ὑγείην ὅηλοῖ · ἄτρεμα μὲν, βραδύτερον · σφόδρα δὲ γινόμενον, θᾶσσον.

Traduction: Le signe qui indique le mieux les malades qui doivent réchapper, c'est quand le causus n'est pas contre nature; il en est de même des autres maladies; car rien de funeste ni de mortel ne survient dans les choses conformes à la nature. En second lieu, c'est quand la saison elle-même n'est pas l'auxiliaire de la maladie; car, en général, la nature de l'homme ne triomphe pas de la force de l'ensemble des choses. En troisième lieu, c'est quand la face cesse d'être vultueuse, et que les veines des bras, des coins des yeux et des sourcils,

^{&#}x27; Ές (εl EFGHIJK) τὸ παραδιχροῦν (τῶ παραδίχω οὖν J) (παραδίχρουν EHK; παραδικό cum vacuo spatio aliquot litterarum FG; παρά τὸ δικροῦν Foes in not.) της γλώττης (γλώσσης ΕΗΚ) vulg. - εναλείφεται ΕΓΗΙΙΚΟ'. -Il faut lire, comme le dit Foes, παρά τὸ δικροῦν, donné d'ailleurs par la Coaque 225, tirée de ce traité, et dont voici le texte : γλώσσης παρά τὸ διχρούν ώσπερ σιάλφ λευχφ χαταλείφεσθαι, σημείον άνέσεως πυρετού παχέος μεν εόντος του επιγεννήματος, αύθημερόν κεπτοτέρου δέ, ες την ύστεραίην · έτι λεπτοτέρου, τριταίην · τὰ δὲ αὐτὰ σημαίνει καὶ ἐπ' ἄκρην την γλώσσαν γινόμενα, ήσσον δέ. On voit là comment le compilateur des Prénotions Coaques, détachant d'un discours suivi un passage isolé, l'a modifié pour l'accommoder à son usage, tout en respectant scrupuleusement le sens, et, jusqu'à un certain point, les mots. - 2 γλώττη vulg.γλώσση ΕΗΚ. - γένηται ΕΗΚ. - 3 μή (μεν pro μεν ΕΗΙΚQ', Calvus, Cornar., Foes in not., Lind., Mack) οδν vulg. - νόσου J. - *δέ τι vulg. - Lisez δ' έτι. - παχύτερα ΕΗΚ. - 5 δέ τι vulg. - αὐθημερινόν vulg. - αὐθημερόν ΕΗΚ. -⁶ δὲ, ὑχόταν τῶν vulg. - La comparaison avec le texte latin fait voir qu'il faut supprimer ὁκόταν, qui empêche toute construction. Ceci a été aussi transporté dans les Prén. Coaques : ὀφθαλμῶν καθαρότης καὶ τὰ λευκὰ αὐτέων έχ μελάνων ή πελίων χαθαρά γίνεσθαι, χρίσιμον * ταχέως μέν οδν καθαιρομένων, ταχεΐαν σημαίνει κρίσιν, βραδέως δὲ, βραδύτερον C. 213... ⁷ ἐναρχόμενος pro ἐν ἀ. μὲν J.-ἀρχόμενος pro ἀρχή μὲν FG. — *γιγνόμενα ΗΚ. - ὑγείαν FG. - Ante δηλοί addit τελείην Η. - γιγνόμενον ΕΗΚ.

qui n'étaient pas dans le repos, le gardent dès-lors. En outre, si la voix devient plus faible et plus unie, et la respiration plus rare et plus ténue, il y aura amélioration de la maladie pour le lendemain. Voilà ce qu'il faut considérer à l'approche des crises, et aussi, si la langue, à la bifurcation, est enduite d'une espèce de salive blanche; cela aussi se fait au bout de la langue, mais à un moindre degré; si cet enduit est petit, la maladie cédera le troisième jour; si plus épais, le lendemain; si encore plus épais, le jour même. Ceci encore: nécessairement, au début de la maladie, le blanc des yeux noircit, si la maladie est intense; aussi, devenant nets, ils annoncent une guérison complète; si peu à peu, plus lente; si tout à fait, plus prompte.

Et urinam limpidior est et boni colores, et minus turbatio in initio egritudinis, et venter mundior et minime turbata secedens proximam sanitatem ostendit necesse est demittente a se igneum humoris vocationem constitutis febribus quod adduxit ignis sudoris solutionem crisin facere.

47 (Crises qui se remplacent. Quand il n'y a pas sueur, il faut attendre hémorrhagie, ou flux d'urine, ou flux de ventre, etc. Quand rien de tel n'arrive, il faut craindre des abcès, des douleurs qui se fixent en un point, etc.) Si autem non sudor manaverit, sanguinis fluxum aut urinam multum manaverit; similiter aut solutionem ventris fortem; similiter aut rejactationem multam similiter; et mulieribus quidem menstrua similiter; hec venientia crisin faciunt ora enim quid fuerit signorum sive extenioribus partibus corporis humore quid liquatur in crisin egritudinum quando horum aliquid evenerit signorum. Sin vero horum nihil obvenerit, demiserit autem febris, necesse est talem per 'incrisin fierit 's fimata magna, dolorem fortes emergere in aliquo loco corpori in quocumque cesset humor stabes que de causa facta est rejactationes quidem et sanguinis fluxum precidere oportet quibus superiores partes

¹ Aκρισίη, absence de crise. — ⁷ Φύματα, des abçès.

corporis que circa venas magis vegeta sunt quam inferiores. In egritudinis autem solutiones ventris futuro urine predicare oportet quibus forte superiora tenuatur priusque fuerint foris autem non respondeat ventres ex se ipsam humorem.

- 48. (L'ombilic est la limite entre les parties supérieures et les parties inférieures.) Definitio autem superiora partium et in inferiora corporum umbilicus.
- 49. (Si les évacuations arrivent un jour eritique, tout est fini; sinon, il y a récidive.) Omnis crisin considerare, si in die in 'gomino et competentes venerit, consummata sunt egritudines; sin minus, iterabunt. Consummate sunt autem nisi aliquid qui videntur esse medici faciunt et revera contraria ut si et ipse egrotans inaquore liquerit. Si autem in 'a agomima die recesserit egritudo sive non gomima est autem in agono anime manifeste, scire oportet, iteratur egritudinem. Minus autem malum, si in agono recesserit. Plurimum enim humoris egrotans in se habebit magis ad iterationem morborum. Crisin autem et demissio eorum quidem qui non fortem ostalibus morbum signia causa designant exemplum longior eorum qui forte sunt celerius humor quod in corpore est quidam consumitur de slamma coloris alumortis aut salutis.
 - 80. (Signes de mort. C'est la contre-partie des signes du salut. Les retours de maladies sont aussi considérés comme des circonstances très-fâcheuses; s'il s'agit d'une fiéore ardente, c'est comme quand, dans le monde, la sécheresse s'ajoute à la sécheresse; s'il s'agit d'une hydropisie, c'est comme quand la pluie s'ajoute à la pluie.) Mortalibus autem constitutis morbum hec signa sunt. Primum quidem et maxime non secundum naturam constitutam egritudo egroti omnia enim que non secundum naturam mala pessima: deinde autem tempori non similis constitute mundi cause et etatis egrotantis pessima quidem actenus et malefacta que nascuntur.

¹ Γονίμφ, jour critique. --- ? "Εν έγένω ήμέρα, dans un jour non aritique.

Texte grec: 'Τὰ δὲ παρὰ φύσιν γιγνόμενα κατὰ καῦσον, πάντα μὲν ἐσχυρὰ, τὰ δὲ καὶ θανατώδεα: δεύτερον δὲ, ἢν αὐτὴ ἢ ϐρη ξυμμαχῆ τῆ νούσω, οἶον καύσω θέρος, δδρωπικῷ χειμών: δπερνικῷ γὰρ τὸ φυσικόν: φοδερώτερον δὲ σπληνί.

Traduction: En ce qui arrive contre nature dans le causus, tout est violent, et une partie même est mortelle. En second lieu, il y a péril, si la saison est l'auxiliaire de la maladie, comme l'été du causus, l'hiver de l'hydropisie; en effet, l'ensemble de la nature l'emporte; cela est encore plus redoutable pour la rate.

Secundo autem, si ex iterationem habeat morbos; que enim iterantur egritudinum, necesse est habent mortales. Propter hoc in prima infirmitatem antequam iteraret egritudo necessario ante devilitate fuisse corpora et humorem inustum de primam egritudinem; non possunt ergo homines supervenientes egritudineis sustinere. Sic autem in toto mundo siccitas super siccitatem venientem que sunt perdet quidem, et alia nasci prohibebit. Hoc idem in quibuscumque morbis humor parva ignis sicut et hydropis qui vocantur; exterminant enim eorum morborum similiter iterationis magis quam priores labores

1 Τὰ δὲ κατά φύσιν γιγνόμενα κατά φθίσιν, πάντα μέν ἰσχυρὰ, τὰ δὲ καὶ θανατώδεα · δεύτερον (δευτέρων C') δὲ, ἢν μὲν (ἢν μὲν οπ. C') ἐν τἢ ώρη νουσέη (νουσέη.... ώρη om. C'; νοσέη Lind.), αὐτή ή ώρη ξυμμαχεῖ (συμμ. C') τη νούσω, οίον καύσω θές ες, ύδροπικώ (ύδρωπικώ CC') χειμών υπερνικά γάρ τὸ φυσικόν (τῶ φυσικω, in marg. τὸ φύσικον C), φοδερώτερον δὲ σπληνί (ἀεὶ ἐστίν pro σπλ. C') vulg. - Ceci est la seconde proposition de la 8° section des Aph. (voy. la note 3, à la fin des Aph., t. IV, p. 603); et, comme tous ceux qui suivent dans cette prétendue huitième section, il est emprunté au traité des Semaines (voy. t. I, p. 401). Ce texte est très-altéré; mais il est possible de le restaurer soit avec le texte latin, soit surtout avec le passage parallèle, p. 663, l. 11. En effet, il en est la contrepartie, indiquant pour les mauvais signes ce que l'autre indique pour les bons, à savoir que la maladie qui est contre nature est dangereuse; et que danger aussi il y a, si la saison en est l'auxiliaire. Lisez donc d'abord: τὰ δὲ παςὰ φύσιν γιγνόμενα κατὰ καῦσον, πάντα μὲν κτλ.; ce qui a produit le changement de xavoov en obloiv, c'est que, dans la prétendue huitième section, la proposition qui précède immédiatement est relative à la phthisie. Quant à seurepoy... tuppayet, je pense qu'il faut tire simplement : δεύτερον δὲ, ἢν αὐτὴ ἡ ὧρη ξυμμεχή.

propter priores imbecillitatem ejus qui in homine est calori similiter; sicut et in toto mundo si imbres super imbres fuerint.

51. (Énumération des mauvais signes fournis par les yeux, le visage, les veines battant dans le coin des yeux, la langue, le testicule, les ongles, les doigts, l'état mental, l'absence d'effet des sternutatoires : détail particulier pour le tétanos et l'opisthotonos.) Hoc autem oportet contemplari colores egrotantes totius, et qui in oculis: alva nicriscentia enim et livida tam que alba erunt oculorum mortales si extra natura fuerint egrotan-. tes quando quod sanus habuit. Hoc autem et que circa saciem vegeta, et quod sunt supercelia pulcantia solida, et que in angulis oculorum et que incuuitis bene similiter. Hec autem urine nigre, et sanguinulente, et libida, et turbatam emittens, et constitutam in ea que dicta sunt velut lenticule aut ceteris frustra, valde mortale. Pro hoc originales constitutionis corporis et anime que ad invicem fortem motum et dissolutionem ostendit odor, Hoc autem lingua circa initia condensatum corpus habens qua prius adcidenti tempore asperata et libidata post modum vel nigrescens et divisa ac exusta valde et mortalis. In principio quidem nigrescens lingua et celeris crisin signisicat: post modum vero tardiores si valde nigre fuerint longe ad quartum decimum crisin; pessima quidem nigra et pallidas; quid enim horum signorum devilitatem egritudinem indicat. Hec quidem in febribus et in acutis morbum ostendit mortem et vitam.

Texte grec: ¹Γλωσσα κατ' άρχάς μὲν πεφρικυῖα, τῷ δὲ χρώματι διαμένουσα, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου τρηχυνομένη, καὶ πελαινομένη, καὶ βηγυμένη, θανάσιμον · σφόδρα δὲ μελαινομένη, ἐν τῆ τεσσαρεσκαιδεκάτη κρίσιν γενέσθαι δηλοῖ · χαλεπωτάτη δέ ἐστιν ἡ μέλαινα καὶ χλωρή · ² ὅ τι ἀν τουτέων ἀπῆ τῶν σημείων, καὶ τὸ πάθος ἀσθε-

¹ Ceci est la Coaque 224, qui remplace le texte perdu. — ² Γλώσσα μέλαινα καὶ αἰματώδης, εἰ τι τῶν τοιούτων σημείων ἄπεστι, μὴ σφόδρα κακόν δηλοῖ γὰρ νοῦσον σμικροτέρην vulg.—ἡ (ἡ om. C. Merc.) γλώσσα μελαινομένη (μέλαινα Mercur.) καὶ πελίη (καὶ πελίη οπ). Μετευτ.) καὶ αἰμα-

νέστερον δηλοϊ ' 1 ταῦτα μέν οὖν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι ³ τοῖσιν ὀξέσι σημειοῦσθαι χρὴ, ὁπότε μέλλει ἀποθνήσκειν καὶ ὁπότε σωθήσεσθαι.

Traduction: La langue, âpre au commencement, tout en conservant sa coloration, mais devenant avec le temps rude, livide, fendillée, est un signe funeste; fortement noircie, elle indique une crise au quatorzième jour; la plus mauvaise de toutes est la langue noire et jaune; quand il manque quelqu'un de ces signes, cela indique que l'affection est moindre d'autant. Voilà les signes qu'il faut considérer dans les fièvres aiguës, quand le malade doit succomber ou quand il doit échapper.

Que autem in his laboribus et in aliis morbis que oportet considerare ut scias quid facias. Hoc quidem testem destrum infricdatum intro mortale et dexter quidem minus. Ambo autem propinquante.

Texte grec: 3 Ορχις διξιός ψυχρός και ανασπώμενος, θανατώδες.

Traduction: Le testicule droit, froid et retracté, est signe de mort.

Hoc autem supercilia frigidum etsilicus et bene in omni corpore silente protinus et demergentes. Secundum hoc ungues
curbati et lividi facti aut nigri aut russaci valde mortale. Et
digiti frigidi et nigri facti et curbati valde maxime morte ostendunt. Et manus nigrescentes et pedes aut utraque proxime
constitutam mortem nuntiant esse. Hoc autem labia frigida
et pendentia propinquant mori.

τώδης (καὶ πελίη καὶ αίμ. om. C), ὅ τι ἄν (ὅταν pro ὅ τι ἄν C) τουτέων ἀπῆ τῶν σημείων, καὶ τὸ πάθος ἀσθενέστερον δηλοῖ CC', Mercur. – Ceci est la quatrième proposition de la huitième section des Aphorismes. Il est évident par le texte latin et par le sens qu'il y faut supprimer γλῶσσα μέλαινα καὶ αίματώδης, ou l'équivalent dans nos deux manuscrits; ces mots ayant été ajoutés d'après ce qui précède par le compilateur pour avoir un sens complet. — ¹ Ταῦτα.... σωθήσεσθαι, c'est la cinquième proposition de la huitième section des Aphorismes. – οὖν ο m. C. – πυριτοῖσοῖς (sic) C'. — ² τοῖσιν Mercur. – τοῖσιν om. vulg. — ³ Ceci est la sixtème proposition de la huitième section des Aphorismes. – ὁ δρχης ὁ δεξιὸς C'. – ψυχόμενός τε καὶ C'. – σπασμώδης vulg. – ἀνασπώμενος C, Mercur. – ἀνασπόμενος (sic) C'. – θανατώδης C', Mercur.

Τεπεσ grec : * "Ονυχες μελαινόμενοι, καὶ δάπτυλοι ποδών ψυχροί καὶ μελανες καὶ ἐγπύπτοντες ἐγγὺς τὸν θάνατον δηλούσιν - * καὶ τὰ ἀκρα τῶν δακτύλων πελιδνὰ, * καὶ χείλη πελιδνὰ, ἀπολελυμένα καὶ ἐξεστραμμένα καὶ ψυχρὰ θανατώδεα.

Traduction: Les ongles noirs, et les orteils froids, noirs et retractés annoncent une mort prochaine; il en est de même pour le bout des doigts devenu livide. Les lèvres livides, pendantes, distordues et froides sont signes de mort.

Hoc autem vultus terribilis et molestus, oculi torti et nigri oculorum absconditur albu maiori adparente extra natura, et visus siccus et non splendens, statim valde mortem nuntiant. Hoc autem quod tenebras adpetunt et homines adversates et non patientium sustinens sed silentium adpetens et vigilans lavore multo et gravide possessus sine spe solide.

Texte grec : *Καὶ σχοτοδινιῶν, καὶ ἀνθρώπους ἀποστρεφόμενος, τῆ τε ἡρεμία ἡδόμενος, καὶ ὕπνφ καὶ καύματι πολλῷ κατεχόμενος, ἀνέλπιστος.

Traduction: Le malade qui a des vertiges, qui se détourne des gens, qui se plaît à être seul, qui est en proie au sommeil et à une grande chaleur, est sans espérance.

In hoc autem spumam de pulmonem emittens per ore viduo vel triduo priusquam animam demittat, et sunt nutantes si oculos clauserit, alia vel tertia die periet eadem ora quam

¹ Ceci est la septième proposition de la huitième section des Aphorismes. – δνυχες μέλανες καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ψυχροὶ, ξυνεσταλμένοι ἡ καθειμένοι, ἐγγὺς τὸν θάνατον δηλοῦσιν vulg. – δνυχες μελαινόμενοι (μελαινόμεναι C) καὶ δάκτυλοι ποδῶν ψυχροὶ καὶ μέλανες (addit καὶ σκληροῖ sic C') καὶ ἐγκύπτοντες (ἐκκύπτοντες Mercur.; ἐκκρύπτοντες C) ἐγγὺς τὸν θάνατον δηλοῦσιν CC', Mercur. — ² (Addunt σημαίνουσι C, Mercur.) καὶ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων πελιδνὰ (C, sine πελιδνὰ) C', Mercur. — καὶ.... πελιδνὰ om. vulg. — ³ Ceci est la huitième propusition de la huitième section des Aphorismes. – (Addunt καὶ CC', Mercur.) τὰ (τὰ om. CC', Mercur.) χείλη vulg. — πέλια C'. — ἡ καὶ (ἡ καὶ om. C') ἀπολελυμένα (ὑπολελυμμένα sic C') vulg. – ἐξηστραμμένα (sic) C'. – καὶ ψυχρὴ om. C'. — ⁴ Ceci est la neuvième proposition de la huitième section des Aphorismes. — ἐνθρώπους C'. – ἀνθρώπους om. vulg. – τῆ τε ἡρεμία ἡδόμενος CC'. — τἡ τε ἡρ. ἡδ. om. vulg.

quidem ceperit stertore. Et subclutire quidem leviter frequentius valde mortale est. Hoc autem non agnoscens neque audiens neque intellegens valde mortale est.

Texte gree: *Καὶ ὁπολυσσέων ἄτρεμα, καὶ ἀγνοέων, καὶ μὴ ἀκούων, μηδὲ ζυνιεὶς, θανατώδης.

Traduction: Le malade qui a une sorte de rage sans s'agiter, qui ne reconnaît pas, qui n'entend pas, qui ne comprend pas, est en danger de mort.

Et extenuatio de medicamine sternutatorio non factum; vel tarde et languide sternutans mortale, refriguisse enim ostendit cerebrum. Hoc autem collirium dianon non dissolutum mortale est, infriedasse enim ostendit sanguinem. Hoc autem in epistotonicis et tetanicis multum solutum manifestam et celerrimam ostendit mortem; et sudor in epistotones spontaneus mortalis; et corpus solutum et molle factum mortalem; et reiciens per nares potum aut cibum sequenti die mors et sine voces constitutus ab initio opistotono repente clamet aut deliret aut utraque in crastinum mors. Moriturus autem omnibus hec manifesta siunt omnia et ventres dissolvuntur distenditur et instantur.

Texte grec : 3 Έν τοῖσι τετάνοισι καὶ όπισθοτόνοισι γένυες λυόμεναι, θανάσιμον θανάσιμον δὲ καὶ ίδροῦν ἐν ὁπισθοτόνω, καὶ τὸ
σῶμα διαλύεσθαι, καὶ ἀνεμεῖν ὀπισθοτόνω διὰ ρίνῶν, ἡ ἐξ ἀρχῆς
ἀφωνον ἐόντα βοᾶν ἡ φλυηρεῖν : ἐς γὰρ τὴν ὑστεραίην θάνατον σημαίνει. ὁ Μέλλουσι δὲ ἀποθνήσκειν ταῦτα σαφέστερα γίγνεται, καὶ
αἱ κοιλίαι ἐπαίρονται καὶ φυσῶνται.

Traduction: Dans les tétanos et les opisthotonos la résolution des mâchoires est un signe mortel; ce sont encore des

¹ Ceci est la dixième proposition de la huitième section des Aphorismes.

- λυσσάων vulg. - ὑπολυσσέων C, Mercur. - ὑπολυσσῶν C'. - ὑπολυσσάω n'est pas dans les lexiques. - ἀτρεμε sic C'. - ἀγνοῶν C'. - καὶ μηδὲ (μη C') ἀχόων vulg. - συνιεὶς Mercur. - θανατῶδες C'. - Post θαν. addit καὶ ἀνεμέων διὰ ἡινῶν ὅταν πίνειν θανατῶδες C'. - ² Deliret. - ³ Ceci est la Coaque 355, empruntée au traité des Semaines. - ⁴ Ceci est la onzième proposition de la huitième section des Aphorismes. - δὲ (τε C, Mercur.; δὲ om. vulg.) C'. - γίνεται C'. - Post γί· addit εὐθέως C'.

signes mortels dans l'opisthotonos que la sueur, la résolution du corps, le reflux des boissons par les narines, les cris ou la loquacité, quand, dès le début, le malade avait perdu la parole; c'est en effet l'annonce de la mort pour le lendemain. Chez les malades qui vont mourir ces signes deviennent plus manifestes; et le ventre se distend et se remplit d'air.

Et anelant spissum paulatim ab ipsis pectoribus sufferuntur sicuti pueri plorantes et nares trahentes simul spiritum. Hec cum suerint, exiens non revertitur.

Texte grec : 1 'Αναφέρουσιν ώσπερ τὰ παιδία τὰ πεπαυμένα κλαίοντά τε καὶ εἰς τὰς ρῖνας ἀνελκοντα τὸ πνεῦμα.

Traduction; Ils s'entrecoupent en respirant, comme font les enfants à qui on impose silence, pleurant et retirant leur respiration dans les narines.

52. (Définition de la mort.) Definitio autem mortis hec est : cum enim calor anime undique ex corpore adducens humorem ascenderit ad superiora toracis et inserit cor et sanguinis quodne humoris constitutum est : cum enim aliud corpus infricdat et plurimo et cor humorem consumpserit : de vapore autem infusione factam mortalibus locis exalat colores spiritus et pergit illuc unde constitit in aere aliud quid per carnes aliud per ea que in capite sunt respiramina, actenus devita que vocantur amutatur.

Texte grec: 2° Oρος 8 δε θανάτου, εάν τὸ τῆς ψυχῆς θερμὸν ἐπανελθη ὁπὲρ τοῦ ἀμφαλοῦ εἰς τὸν ἀνω τῶν φρενῶν τόπον, καὶ συγκαυθῆ τὸ ὑγρὸν ἀπαν ἐπειδὰν ὁ πλεύμων καὶ ἡ καρδία τὴν ἰκμάδα
ἐἀποκάλωσι, τοῦ θερμοῦ ἀθροοῦντος ἐν τοῖσι θανατώδεσι τόποις,
ἀποπνέει 6 ἀθρόςν τὸ πνεῦμα τοῦ θερμοῦ, ὅθεν περ ξυνέστη τὸ ὅλον,
εἰς τὸ ὅλον πάλιν, τὸ μὲν διὰ τῶν σαρκῶν, τὸ δὲ διὰ τῶν ἐν κεραλῆ
ἀναπνοῶν, ὅθεν τὸ ζῆν 7 καλοῦμεν : ἀπολείπουσα δὲ ἡ ψυχὴ τὸ τοῦ

 $^{^4}$ Pris au Gl. de Gal.; voy. Argument, p. 629. \longrightarrow 2 Cecl est la 12° proposition de la 8° section des Aph. \longrightarrow 3 δὲ τοῦ (τοῦ om. C') vulg. - ἐπὰν C. Mercur. - ἐπειδὰν C'. - ⁴ τὰ C'. - φραινῶν C'. - τόπον om. C'. - πνεύμων CC'. - ὁ ἀποδάλωσιν vulg. - ἀποδέπωσι C, Mercur. - ἀποδάλωσιν C'. - ἀδρόως ὀντὸ; pro ἀθρουῦντος C'. - τοῖς C'. - ἀποπνεῖ C'. - 6 ώθοῦν pro ἀθρόον C'. - συνέστη CC', Mercur. - ἐν τῆ πεφαλῆ C', - 7 λαλοῦμεν C'. - δὲ C'. - δὲ om. vulg.

σώματος 1 σκῆνος, τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θνητὸν εἴδωλον 2 ἄμα καὶ χολῆ καὶ αἴματι καὶ φλέγματι καὶ σαρκὶ παρέδωκεν.

Traduction. La limite mortelle est quand le chaud de l'âme est monté au-dessus de l'ombilio dans le lieu supérieur aux phrènes (diaphragme) et que tout l'humide est consumé. Le poumon et le cœur ayant rejeté l'humeur, et le chaud s'accumulant dans les lieux mortels, la respiration exhale abondamment le chaud, qui a formé le tout du corps, dans le tout des choses de rechef, en partie par les chairs, en partie par les ouvertures qui sont dans la tête et qui font ce que nous appelons vivre. L'âme, abandonnant la tente du corps, livre ce simulacre froid et mortel à la bile, au sang, au phlegme et à la chair.

53. (Conclusion. L'auteur dis, qu'ayant parlé des sièvres, il parlera des autres maladies.) Superest mihi per singulas egritudines oportet curari ex una que veniat, egoque qui ante me fuerunt media recte scierunt his non ab so quod contra eam credens melius esse recte intellegens ante priora quam nova et falsa dicere. De febribus quidem omnibus de ceteris autem jam dicam.

' Σκήνος καί (καί om. C') το vulg. — ²αίμα καί χολήν καί φλέγμα καί σάρκας sine παρέδωκεν C'. – παραδέδωκε Merc.

FIN DU TRAITÉ DES SEMAINES ET DU HUITIÈME VOLUME.

ERRATA.

- T. V, p. 320, notes, l. 8, au lieu de bouche, lisez goutte.
- T. VI, p. 14, note 10, avant EGHIKO, ajoutex A.
 - p. 14, notes, l. 12, au lieu de O lisez A.
 - p. 17, l. 10, au lieu de dont le siège est apparent, lisez dont le siège n'est pas apparent.
 - p. 22, ligne 1, dans une note communiquée à M. Daremberg
 M. Dübner propose, au lieu de ἐπεὶ ἔοικε, qui est une conjecture de ma part, ἐπεί τι γίνεται οὐ λαμβανόμενοι γὰρ κτλ.
 - p. 23, note 11, au lieu de je crois y lire δμοίοις σχημασίαι πλεϊσται, mettez on y lit δμοίοις χυμασίαι πλεϊσται.
 - p. 24, notes, l. 3, au lieu de βραδυτήτι, lisex βραχυτήτι (changé par une autre main en βραδυτήτι).
 - p. 361, l. 21, au lieu de s'il grince des dents, lisez s'il rugit.

TABLE DU HUITIÈME VOLUME.

PRÉFACE P.	1
Drs maladies des femmes, livre premier et deuxième.	
— Des femmes stériles	ì
Argument	1
DES MALADIES DES FEMMES, LIVRE PREMIER	10
LIVRE DEUXIÈME	234
DES FEMMES STÉRILES, OU LIVE TROISIÈME	408
DES MALADIES DES JEUNES FILLES	464
Argument	464
DES MALADIES DES JEUNES FILLES	466
DE LA SUPERFÉTATION	472
Argument	472
DE LA SUPERFÉTATION	476
DE L'EXCISION DU FORTUS	510
Argument	510
DE L'EXCISION DU FOETUS	512
Remarques détachées sur les livres relatifs aux ma-	
LADIES DES FEMMES	520
DE L'ANATOMIE	536
Argument,	536
DE L'ANATOMIE	538
DE LA DENTITION	542
Argument	542
DE LA DENTITION	544
DES GLANDES	550
Argument	550
DES GLANDES	556
Due CHAIRS	576

TABLE.

Argument,	576
DES CHARBS	584
Des semaines	616
ARGUMENT	616
DES SEMAINES	634

FIY DE LA TABLE DU HUITIÈME VOLUME.

Imprimerie de Ch. Lahure (ancienne maison Crapelet)
rue de Vaugirard, 9, près de l'Odéon.

~

•

. .

.

. • PACE AND ADDRESS.

.

.

•

